कविकुलगुरू - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

Checked 2012

M-152

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय ग्रंथालय

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M 152 विषय वेद

नांव ऋग्वेद (७-८ अष्टके) MSS.

लेखक / लिपीकार शेष नारायण भट्ट

पृष्ठ 1074 काळ शके 1713 [✓ पूर्ण] / अपूर्ण

M-152

M-152

आ। नाव्यानां। सध्रीचीनेन। मनसा। तं। इंद्रः। ओजिष्ठेन। हन्मना।
अहन्। अभि। द्यून्। नि। अविध्यत्। इलीबिशस्य। दृळ्हा। वि। शृंगि
णं। अभिनत्। शुष्णं। इंद्रः। यावत्। तरः। मघऽवन्। यावत्। ओजः। व
ज्रेण। शत्रुं। अवधीः। पृतन्युं। अभि। सिध्मः। अजिगात्। अस्य। शत्रू
न्। वि। तिग्मेन। वृषभेण। पुरः। अभेत्। सं। वज्रेण। असृजत्। वृत्रं। इं
द्रः। प्र। स्वां। मतिं। अतिरत्। शाशदानः। आवः। कुत्सं। इंद्र। यस्मिन्।
चाकन्। प्र। आवः। युध्यंतं। वृषभं। दशऽद्युं। शफऽच्युतः। रेणुः। नक्षत।

॥प०१॥
॥३६॥

द्यां। उत। श्वैत्रेयः। नृऽसह्याय। तस्थौ। आव। शर्मं। रुषभं। तुग्र्यासु।
क्षेत्रऽजेषे। मघऽवन्। श्वित्र्यं। गां। ज्योक्। चित्। अत्र। तस्थिऽवांसः। अ
क्रन्। शत्रुऽयतां। अधरा। वेदना। अकरित्यकः॥ ३॥ त्रिः। चित्। नः।
अद्य। भवतं। नवेदसा। विऽभुः। वां। यामः। उत। रातिः। अश्विना। यु
वोः। हि। यंत्रं। हिम्याऽइव। वाससः। अभिऽआयंसेन्या। भवतं। मनी
षिऽभिः। त्रयः। पवयः। मधुऽवाहने। रथे। सोमस्य। वेनां। अनु। विश्वे।
इत्। विदुः। त्रयः। स्कंभासः। स्कभितासः। आऽरभे। त्रिः। नक्तं। याथः।

॥३६॥

त्रिः। ऊं इति। अश्विना। दिवा। समाने। अहन्। त्रिः। अवद्यऽगोहना।
त्रिः। अद्य। यज्ञं। मधुना। मिमिक्षतं। त्रिः। वाजऽवतीः। इषः। अश्वि
ना। युवं। दोषा। अस्मभ्यं। उषसः। च। पिन्वतं। त्रिः। वर्तिः। यातं। त्रिः।
अनुऽव्रते। जने। त्रिः। सुप्रऽअव्ये। त्रेधाऽइव। शिक्षतं। त्रिः। नांद्यं।
वहतं। अश्विना। युवं। त्रिः। पृक्षः। अस्मे इति। अक्षराऽइव। पिन्वतं।
त्रिः। नः। रयिं। वहतं। अश्विना। युवं। त्रिः। देवऽताता। त्रिः। उत। अवतं।
धियः। त्रिः। सौभगऽत्वं। त्रिः। उत। श्रवांसि। नः। त्रिऽस्थं। वां। सूरे। दुहिता॥

आ।रुहत्।रथं।त्रिः।नः।अश्विना।दिव्यानि।भेषजा।त्रिः।पार्थिवा
नि।त्रिः।ऊँइति।दत्तं।अत्ऽभ्यः।ओमानं।शंऽयोः।ममकाय।सून
वे।त्रिऽधातु।शर्म।वहतं।शुभः।पतीइति॥६॥०यजता।दिवेऽदि ०त्रिर्नोअश्विना०
वे।परि।त्रिऽधातु।पृथिवीं।अशायतं।तिस्रः।नासत्या।रथ्या।प
राऽवतः।आत्माऽइव।वातः।स्वसराणि।गच्छतं।त्रिः।अश्विना।
सिंधुऽभिः।सप्तमातृऽभिः।त्रयः।आऽहावाः।त्रेधा।हविः।कृतं।ति
स्रः।पृथिवीः।उपरि।प्रवा।दिवः।नाकं।रक्षेथेइति।द्युऽभिः।अक्तुऽ

भिः।हितं।क्व।त्री।चक्रा।त्रिऽवृतः।रथस्य।क्व।त्रयः।वंधुरः।ये।
सऽनीळाः।कदा।योगः।वाजिनः।रासभस्य।येन।यज्ञं।नासत्या।
उपऽयाथः।आ।नासत्या।गच्छतं।हूयते।हविः।मध्वः।पिबतं।मधुऽ
पेभिः।आसऽभिः।युवोः।हि।पूर्वं।सविता।उषसः।रथं।ऋताय।
चित्रं।घृतऽवतं।इष्यति।आ।नासत्या।त्रिऽभिः।एकादशैः।इह।
देवेभिः।यातं।मधुऽपेयं।अश्विना।प्र।आयुः।तारिष्टं।निः।रपांसि।
मृक्षतं।सेधतं।द्वेषः।भवतं।सचाऽभुवा।आ।नः।अश्विना।त्रिऽव

॥१०१॥
॥ऋ॥

ना।रथेन।अर्वांचं।रयिं।वहतं।सुऽवीरं।शृण्वंता।वां।अवसे।जो
हवीमि।वृधे।च।नः।भवतं।वाजऽसातौ॥५॥ह्वयामि।अग्निं।प्र
थमं।स्वस्तये।ह्वयामि।मित्रावरुणौ।इह।अवसे।ह्वयामि।रात्रीं।
जगतः।निऽवेशनीं।ह्वयामि।देवं।सवितारं।ऊतये।आ।कृष्णेन।
रजसा।वर्त्तमानः।निऽवेशयन्।अमृतं।मर्त्यं।च।हिरण्ययेन।सवि
ता।रथेन।आ।देवः।याति।भुवनानि।पश्यन्।याति।देवः।प्रऽव
ता।याति।उत्ऽवता।याति।शुभ्राभ्यां।यजतः।हरिऽभ्यां।आ।दे ॥ऋ॥

वः।याति।सविता।पराऽवतः।अप।विश्वा।दुःऽइता।बाधमानः।
अभिऽवृतं।कृशनैः।विश्वऽरूपं।हिरण्यऽशम्यं।यजतः।बृहंतं।आ।अ
स्थात्।रथं।सविता।चित्रऽभानुः।कृष्णा।रजांसि।तविषीं।दधानः।
वि।जनान्।श्यावाः।शितिऽपादः।अख्यन्।रथं।हिरण्यऽप्रउगं।व
हंतः।शश्वत्।विशः।सवितुः।दैव्यस्य।उपऽस्थे।विश्वा।भुवनानि।
तस्थुः।तिस्रः।द्यावः।सवितुः।द्वौ।उपऽस्था।एका।यमस्य।भुवने।
विराषाट्।आणिं।न।रथ्यं।अमृता।अधि।तस्थुः।इह।ब्रवीतु।यः।उं

॥५०१॥
॥२१॥

इति । तत् । चिकेतत् ॥ ६ ॥ वि । सुऽपर्णः । अंतरिक्षाणि । अख्यत् । ग
भीरऽवेपाः । असुरः । सुऽनीथः । क्व । इदानीं । सूर्यः । कः । चिकेत । क
तमां । द्यां । रश्मिः । अस्य । आ । ततान ॥ अष्टौ । वि । अख्यत् । ककुभः ।
पृथिव्याः । त्री । धन्व । योजना । सप्त । सिंधून् । हिरण्यऽअक्षः । सविता ।
देवः । आ । अगात् । दधत् । रत्ना । दाशुषे । वार्याणि ॥ हिरण्यऽपाणिः ।
सविता ॥ विऽचर्षणिः । उभेइति । द्यावापृथिवीइति । अंतः । ईयते ।
अप । अमीवां । बाधते । वेति । सूर्यं । अभि । कृष्णेन । रजसा । द्यां । ऋ

॥२१॥

नः । दुरः । पाहि । नः । अग्ने । रक्षसः । पाहि । धूर्तेः । अराव्णः । पाहि । रिष
तः । उत । वा । जिघांसतः । बृहद्भानोइति बृहत्ऽभानो । यविष्ठ्य ॥ १० ॥ घ
नाऽइव । विष्वक् । वि । जहि । अराव्णः । तपुःऽजंभ । यः । अस्मऽध्रुक् । यः ।
मर्त्यः । शिशीते । अति । अक्तुऽभिः । मा । नः । सः । रिपुः । ईशत । अग्निः । व
व्ने । सुऽवीर्यं । अग्निः । कण्वाय । सौभगं । अग्निः । प्र । आवत् । मित्रा ॥ उत ।
मेध्यऽअतिथिं । अग्निः । साता । उपऽस्तुतं । अग्निना । तुर्वशं । यदुं । पराऽ
वतः । उग्रऽदेवं । हवामहे । अग्निः । नयत् । नवऽवास्त्वं । बृहत्ऽरथं । तुर्वीतिं ।

॥५०१॥
॥ऋ२॥

दस्येव।सहः।नि।त्वां।अग्ने।मनुः।दधे।ज्योतिः।जनाय।शश्वते।दीदेथ।
कण्वे।ऋतऽजातः।उक्षितः।यं।नमस्यंति।कृष्टयः।त्वेषासः।अग्नेः।अ
मऽवंतः।अर्चयः।भीमासः।न।प्रतिऽइतये।रक्षस्विनः।सदं।इत्।यातुऽ
मावतः।०॥११॥क्रीळं।वः।शर्धः।मारुतं।अनर्वाणं।रथेऽशुभं।कण्वाः।
अभि।प्र।गायत।ये।पृषतीभिः।ऋष्टिऽभिः।साकं।वाशीभिः।अंजिऽ
न भिः।अजायंत।स्वऽभानवः।इहऽइव।शृण्वे।एषां।कशाः।हस्तेषु।यत्।
वदान्।नि।यामन्।चित्रं।ऋंजते।प्र।वः।शर्धाय।घृष्वये।त्वेषऽद्युम्नाय। ॥ऋ२॥

० विश्वं सम त्रिणं दह०

णोति।हिरण्यऽहस्तः।असुरः।सुऽनीथः।सुऽमृळीकः।स्वऽवान्।
यातु।अर्वाङ्।अपऽसेधन्।रक्षसः।यातुऽधानान्।अस्थात्।दे
वः।प्रतिऽदोषं।गृणानः।ये।ते।पंथाः।सवितरिति।पूर्व्यासः।अरे
णवः।सुऽकृताः।अंतरिक्षे।तेभिः।नः।अद्य।पथिऽभिः।सुऽगेभिः।
रक्ष।च।नः।अधि।च।ब्रूहि।देव॥७॥प्र।वः।यह्वं।पुरूणां।विशां।
देवऽयतीनां।अग्निं।सुऽउक्तेभिः।वचःऽभिः।ईमहे।यं।सीं।इत्।अ
न्ये।ईळते।जनासः।अग्निं।दधिरे।सहःऽवृधं।हविष्मंतः।विधेम।

।५०१।।
।।४०।।

ते।सः।त्वं।नः।अद्य।सुऽमनाः।इह।अविता।भव।वाजेषु।संत्य।
प्र।त्वा।दूतं।वृणीमहे।होतारं।विश्वऽवेदसं।महः।ते।सतः।वि।च
रंति।अर्चयः।दिवि।स्पृशंति।भानवः।देवासः।त्वा।वरुणः।मि
त्रः।अर्यमा।सं।दूतं।प्रत्नं।इंधते।विश्वं।सः।अग्ने।जयति।त्व
या।धनं।यः।ते।ददाश।मर्त्यः।मंद्रः।होता।गृहऽपतिः।अग्ने।दू
तः।विशां।असि।त्वेइति।विश्वा।संऽगतानि।व्रता।ध्रुवा।यानि
देवाः।अकृण्वत॥५।त्वेइति।इत्।अग्ने।सुऽभगे।यविष्ठ्य। ।।४०।।

॰स त्वं नो अद्य सुमना॰

विश्वं।आ।हूयते।हविः।॰।उत।अपरं।यक्षि।देवान्।सुऽवीर्या।तं।घ।ईं।
इत्था।नमस्विनः।उप।स्वऽराजं।आसते।होत्राभिः।अग्निं।मनुषः।सं।इं
धते।तितिर्वांसः।अति।स्रिधः।घ्नंतः।वृत्रं।अतरन्।रोदसीइति।अपः।
उरु।क्षयाय।चक्रिरे।भुवत्।कण्वे।वृषा।द्युम्नी।आऽहुतः।क्रंदत्।अ
श्वः।गोऽइष्टिषु।सं।सीदस्व।महान्।असि।शोचस्व।देवऽवीतमः।वि।धू
मं।अग्ने।अरुषं।मियेध्य।सृज।प्रऽशस्त।दर्शतं।यं।त्वा।देवासः।मनवे।
दधुः।इह।यजिष्ठं।हव्यऽवाहन।यं।कण्वः।मेध्यऽअतिथिः।धनऽस्पृतं।

॥५०१॥
॥७१॥

यं। वृषा। यं। उपऽस्तुतः॥१॥ यं। अग्निं। मेध्यऽअतिथिः। कण्वः। ईधे। ऋतात्।
अधि। तस्य। प्र। इषः। दीदियुः। तं। इमाः। ऋचः। तं। अग्निं। वर्धयामसि।
रायः। पूर्धि। स्वधाऽवः। अस्ति। हि। ते। अग्ने। देवेषु। आप्यं। त्वं। वाजस्य।
श्रुत्यस्य। राजसि। सः। नः। मृळ। महान्। असि। ऊर्ध्वः। ऊं इति। सु। नः।
ऊतये। तिष्ठ। देवः। न। सविता। ऊर्ध्वः। वाजस्य। सनिता। यत्। अंजिऽभिः।
वाघत्ऽभिः। विऽह्वयामहे। ऊर्ध्वः। नः। पाहि। अंहसः। नि। केतुना। विश्वं।
सं। अत्रिणं। दह। कृधि। नः। ऊर्ध्वान्। चरथाय। जीवसे। विदाः। देवेषु। ॥७१॥

शुष्मिणे। देवऽत्तं। ब्रह्म। गायत। प्र। शंस। गोषु। अघ्न्यं। क्रीळं। यत्। श
र्धः। मारुतं। जंभे। रसस्य। ववृधे॥१२॥ कः। वः। वर्षिष्ठः। आ। नरः। दिवः।
च। ग्मः। च। धूतयः। यत्। सीं। अंतं। न। धूनुथ। नि। वः। यामाय। मानुषः।
दध्रे। उग्राय। मन्यवे। जिहीत। पर्वतः। गिरिः। येषां। अज्मेषु। पृथिवी।
जुजुर्वान्ऽइव। विश्पतिः। भिया। यामेषु। रेजते। स्थिरं। हि। जानं। एषां।
वयः। मातुः। निःऽएतवे। यत्। सीं। अनु। द्विता। शवः। उत्। ऊं इति। त्ये।
सूनवः। गिरः। काष्ठाः। अज्मेषु। अत्नत। वाश्राः। अभिऽज्ञु। यातवे।

।।प०१।।
।।८३।।

।।१३।।त्यं।चित्।घ।दीर्घं।पृथुं।मिहः।नपातं।अमृध्रं।प्र।च्यवयंति।
यामऽभिः।मरुतः।यत्।ह।वः।बलं।जनान्।अचुच्यवीतन।गिरीन्।
अचुच्यवीतन।यत्।ह।यांति।मरुतः।सं।ह।ब्रुवते।अध्वन्।आ।
शृणोति।कः।चित्।एषां।प्र।यात।शीभं।आशुऽभिः।संति।कण्वे
षु।वः।दुवः।तत्रोइति।सु।मादयाध्वै।अस्ति।हि।स्म।मदाय।वः।स्म
सि।स्म।वयं।एषां।विश्वं।चित्।आयुः।जीवसे।।१५।।कत्।ह।नूनं।
कधऽप्रियः।पिता।पुत्रं।न।हस्तयोः।दधिध्वे।वृक्तऽबर्हिषः।क्व।नूनं।

।।८३।।

कत्।वः।अर्थं।गंत।दिवः।न।पृथिव्याः।क्व।वः।गावः।न।रण्यंति।क्व।
वः।सुम्ना।नव्यांसि।मरुतः।क्व।सुविता।क्वो३इति।विश्वानि।सौभगा।।
यत्।यूयं।पृश्निऽमातरः।मर्तासः।स्यातन।स्तोता।वः।अमृतः।स्यात्।
मा।वः।मृगः।न।यवसे।जरिता।भूत्।अजोष्यः।पथा।यमस्य।गात्।
उप।।१५।।मो३इति।सु।नः।पराऽपरा।निःऽऋतिः।दुःऽहना।वधीत्।प
दीष्ट।तृष्णया।सह।सत्यं।त्वेषाः।अमऽवंतः।धन्वन्।चित्।आ।रुद्रि
यासः।मिहं।कृण्वंति।अवातां।वाश्राऽइव।विऽद्युत्।मिमाति।वत्सं।न।

॥प०११॥
॥राम॥

माता।सिसक्ति।यत्।एषां।वृष्टिः।असर्जि।दिवा।चित्।तमः।कृण्वं
ति।पर्जन्येन।उदऽवाहेन।यत्।पृथिवीं।विऽउंदंति।अध।स्वनात्।मरु
तां।विश्वं।आ।सद्म।पार्थिवं।अरेजंत।प्र।मानुषाः॥१६॥मरुतः।
वीळुपाणिऽभिः।चित्राः।रोधस्वतीः।अनु।यात।ईं।अखिद्रयामऽभिः
स्थिराः।वः।संतु।नेमयः।रथाः।अश्वासः।एषां।सुऽसंस्कृताः।अभी
शवः।अच्छ।वद।तना।गिरा।जरायै।ब्रह्मणः।पतिं।अग्निं।मित्रं।न।
दर्शतं।मिमीहि।श्लोकं।आस्ये।पर्जन्यःऽइव।ततनः।गाय।गायत्रं। ॥राम॥

उक्थ्यं।वंदस्व।मारुतं।गणं।त्वेषं।पनस्युं।अर्किणं।अस्मेइति।वृधाः।
असन्।इह॥१७॥प्र।यत्।इत्था।पराऽवतः।शोचिः।न।मानं।अस्यथ।
कस्य।क्रत्वा।मरुतः।कस्य।वर्पसा।कं।याथ।कं।ह।धूतयः।स्थिरा।
वः।संतु।आयुधा।पराऽनुदे।वीळु।उत।प्रतिऽस्कभे।युष्माकं।अस्तु।
तविषी।पनीयसी।मा।मर्त्यस्य।मायिनः।परि।ह।यत्।स्थिरं।हथ।
नरः।वर्तयथ।गुरु।वि।याथन।वनिनः।पृथिव्याः।वि।आशाः।पर्व
तानां।नहि।वः।शत्रुः।विविदे।अधि।द्यवि।न।भूम्यां।रिशादसः॥न

• युष्माकमस्तुतविषी

॥प०१॥
॥७५॥

ना। युजा। रुद्रासः। नु। चित्। आऽधृषे। प्र। वेपयंति। पर्वतान्। वि। विं
चंति। वनस्पतीन्। प्रोइति। आरत। मरुतः। दुर्मदाःऽइव। देवासः। सर्व
या। विशा॥१८॥ उपोइति। रथेषु। पृषतीः। अयुग्ध्वं। प्रष्टिः। वहति। रो
हितः। आ। वः। यामाय। पृथिवी। चित्। अश्रोत्। अबीभयंत। मानु
षाः। आ। वः। मक्षु। तनाय। कं। रुद्राः। अवः। वृणीमहे। गंत। नूनं। नः।
अवसा। यथा। पुरा। इत्था। कण्वाय। बिभ्युषे। युष्माऽइषितः। मरुतः।
मर्त्यऽइषितः। आ। यः। नः। अभ्वः। ईषते। वि। तं। युयोत। शवसा। वि। ॥७५॥

ओजसा। वि। युष्माकाभिः। ऊतिऽभिः। असामि। हि। प्रऽयज्यवः। क
ण्वं। दद। प्रऽचेतसः। असामिऽभिः। मरुतः। आ। नः। ऊतिऽभिः।
गंत। वृष्टिं। न। विऽद्युतः। असामि। ओजः। बिभृथ। सुऽदानवः। असामि।
धूतयः। शवः। ऋषिऽद्विषे। मरुतः। परिऽमन्यवः। इषुं। न। सृजत। द्विषं॥१९॥
उत्। तिष्ठ। ब्रह्मणः। पते। देवऽयंतः। त्वा। ईमहे। उप। प्र। यंतु। मरुतः।
सुऽदानवः। इंद्र। प्राशूः। भव। सचा। त्वां। इत्। हि। सहसः। पुत्र। मर्त्यः।
उपऽब्रूते। धने। हिते। सुऽवीर्यं। मरुतः। आ। सुऽअश्व्यं। दधीत। यः। वः। आऽ

चक्रे। प्र। एतु। ब्रह्मणः। पतिः। प्र। देवी। एतु। सूनृता। अच्छ। वीरं। नर्यं।
पंक्तिऽराधसं। देवाः। यज्ञं। नयंतु। नः। यः। वाघते। ददाति। सूनरं। वसु।
सः। धत्ते। अक्षिति। श्रवः। तस्मै। इळां। सुऽवीरां। आ। यजामहे। सुऽ
प्रतूर्तिं। अनेहसं। प्र। नूनं। ब्रह्मणः। पतिः। मंत्रं। वदति। उक्थ्यं। यस्मि
न्। इंद्रः। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। देवाः। ओकांसि। चक्रिरे। ॥२०॥ तं।
इत्। वोचेम। विदथेषु। शंऽभुवं। मंत्रं। देवाः। अनेहसं। इमां। च। वाचं।
प्रतिऽहर्यथ। नरः। विश्वा। इत्। वामा। वः। अश्नवत्। कः। देवऽयंतं। अ

श्नवत्। जनं। कः। वृक्तऽबर्हिषं। प्रऽप्र। दाश्वान्। पस्त्याभिः। अस्थित।
अंतः। वावत्। क्षयं। दधे। उप। क्षत्रं। पृंचीत। हंति। राजऽभिः। भये। चित्।
सुऽक्षितिं। दधे। न। अस्य। वर्ता। न। तरुता। महाऽधने। न। अर्भे। अ
स्ति। वज्रिणः। ॥२१॥ यः। रक्षति। प्रऽचेतसः। ०नु। चित्। सः। दभ्यते। ज
नः। यं। बाहुताऽइव। पिप्रति। पांति। मर्त्यं। रिषः। अरिष्टः। सर्वः। एध
ते। वि। दुःऽगा। वि। द्विषः। पुरः। घ्नंति। राजानः। एषां। नयंति। दुःऽइता।
तिरः। सुऽगः। पंथाः। अनृक्षरः। आदित्यासः। ऋतं। यते। न। अत्र। अवऽ

० वरुणो मित्रो अर्यमा ०

।।प०१।।
।।२७।।

खादः। अस्ति। वः। यं। यज्ञं। नयथ। नरः। आदित्याः। ऋजुना। पथा।।
प्र। वः। सः। धीतये। नशत्।।२२।। सः। रत्नं। मर्त्यः। वसु। विश्वं। तोकं। उ
त। त्मना। अछ। गछति। अस्तृतः। कथा। राधाम। सखायः। स्तोमं। मि
त्रस्य। अर्यम्णः। महि। प्सरः। वरुणस्य। मा। वः। घ्नंतं। मा। शपंतं। प्रति।
वः। वोचे। देवऽयंतं। सुम्नैः। इत्। आ। विवासे। चतुरः। चित्। ददमानात्। बि
भीयात्। आ। निऽधातोः। न। दुःऽउक्ताय। स्पृहयेत्।।२३।। सं। पूषन्।
अध्वनः। तिर। वि। अंहः। विऽमुचः। नपात्। सक्ष्व। देव। प्र। नः। पुरः। यः। नः।

।।५७।।

पूषन्। अघः। वृकः। दुःऽशेवः। आऽदिदेशति। अप। स्म। तं। पथः। जहि।
अप। त्यं। परिऽपंथिनं। मुषीवाणं। हुरःऽचितं। दूरं। अधि। स्रुतेः। अ
ज। त्वं। तस्य। द्वयाविनः। अघऽशंसस्य। कस्य। चित्। पदा। अभि। ति
ष्ठ। तपुषिं। आ। तत्। ते। दस्र। मंतुऽमः। पूषन्। अवः। वृणीमहे। येन।
पितॄन्। अचोदयः।।२४।। अध। नः। विश्वऽसौभग। हिरण्यवाशी
मत्ऽतम। धनानि। सुऽसना। कृधि। अति। नः। सश्चतः। नय। सुऽगा।
नः। सुऽपथा। कृणु। पूषन्। इह। क्रतुं। विदः। अभि। सुऽयवसं। नय। न।

॥५०१॥
॥४८॥

नवऽज्वारः। अध्वने।०। शग्धि। पूर्धि। प्र। यंसि। च। शिशीहि। प्रासि। उ
दरं।०। न। पूषणं। मेथामसि। सुऽउक्तैः। अभि। गृणीमसि। वसूनि। द
स्मं। ईमहे॥२५॥ कत्। रुद्राय। प्रऽचेतसे। मीळ्हुःऽतमाय। तव्यसे। वो
चेम। शंऽतमं। हृदे। यथा। नः। अदितिः। करत्। पश्वे। नृऽभ्यः। यथा।
गवे। यथा। तोकाय। रुद्रियं। यथा। नः। मित्रः। वरुणः। यथा। रुद्रः। चि
केतति। यथा। विश्वे। सऽजोषसः। गाथऽपतिं। मेधऽपतिं। रुद्रं। जला
षऽभेषजं। तत्। शंऽयोः। सुम्नं। ईमहे। यः। शुक्रःऽइव। सूर्यः। हिरण्यंऽ ॥४८॥

इव। रोचते। श्रेष्ठः। देवानां। वसुः॥२६॥ शं। नः। करति। अर्वते। सुऽ
गं। मेषाय। मेष्ये। नृऽभ्यः। नारिऽभ्यः। गवे। अस्मे इति। सोम। श्रियं। अ
धि। नि। धेहि। शतस्य। नृणां। महि। श्रवः। तुविऽनृम्णं। मा। नः। सोम
ऽपरिबाधः। मा। अरातयः। जुहुरंत। आ। नः। इंदो इति। वाजे। भज।
याः। ते। प्रऽजाः। अमृतस्य। परस्मिन्। धामन्। ऋतस्य। मूर्धा। नाभा।
सोम। वेनः। आऽभूषंतीः। सोम। वेदः॥२७॥ अग्ने। विवस्वत्। उषसः।
चित्रं। राधः। अमर्त्य। आ। दाशुषे। जातऽवेदः। वह। त्वं। अद्य। देवान्। उ

॥५०१॥
॥४९॥

षःऽबुधः । जुष्टः । हि । दूतः । असि । हव्यऽवाहनः । अग्ने । रथीः । अध्वरा-
णां । सऽजूः । अश्विऽभ्यां । उषसा । सुऽवीर्यं । अस्मे इति । धेहि । श्रवः । बृ-
हत् । अद्य । दूतं । वृणीमहे । वसुं । अग्निं । पुरुऽप्रियं । धूमऽकेतुं । भाःऽऋ-
जीकं । विऽउष्टिषु । यज्ञानां । अध्वरऽश्रियं । श्रेष्ठं । यविष्ठं । अतिथिं ।
सुऽआहुतं । जुष्टं । जनाय । दाशुषे । देवान् । अच्छ । यातवे । जातऽवे-
दसं । अग्निं । ईळे । विऽउष्टिषु । स्तविष्यामि । त्वां । अहं । विश्वस्य । अ-
मृत । भोजन । अग्ने । त्रातारं । अमृतं । मियेध्य । यजिष्ठं । हव्यऽवाहन । २८ । ॥४९॥

सुऽशंसः । बोधि । गृणते । यविष्ठ्य । मधुऽजिह्वः । सुऽआहुतः । प्रस्क-
ण्वस्य । प्रऽतिरन् । आयुः । जीवसे । नमस्य । दैव्यं । जनं । होतारं । विश्वऽ-
वेदसं । सं । हि । त्वा । विशः । इंधते । सः । आ । वह । पुरुऽहूत । प्रऽचेतसः ।
अग्ने । देवान् । इह । द्रवत् । सवितारं । उषसं । अश्विना । भगं । अग्निं ।
विऽउष्टिषु । क्षपः । कण्वासः । त्वा । सुतऽसोमासः । इंधते । हव्यऽवा-
हं । सुऽअध्वर । पतिः । हि । अध्वराणां । अग्ने । दूतः । विशां । असि ।
उषःऽबुधः । आ । वह । सोमऽपीतये । देवान् । अद्य । स्वःऽदृशः । अग्ने ।

॥प०१॥
॥५०॥

पूर्वीः। अनु। उषसः। विभावसो इति विभाऽवसो। दीदेथ। विश्वःऽदर्श
तः। असि। ग्रामेषु। अविता। पुरःऽहितः। असि। यज्ञेषु। मानुषः॥ २१॥
नि। त्वा। यज्ञस्य। साधनं। अग्ने। होतारं। ऋत्विजं। मनुष्वत्। देव। धीमहि।
प्रऽचेतसं। जीरं। दूतं। अमर्त्यं। यत्। देवानां। मित्रऽमहः। पुरःऽहितः। अं
तरः। यासि। दूत्यं। सिंधोःऽइव। प्रऽस्वनितासः। ऊर्मयः। अग्नेः। भ्राजं
ते। अर्चयः। श्रुधि। श्रुत्ऽकर्ण। वह्निऽभिः। देवैः। अग्ने। सयावऽभिः। आ।
सीदंतु। बर्हिषि। मित्रः। अर्यमा। प्रातःऽयावानः। अध्वरं। शृण्वंतु। स्तो

॥५०॥

मं। मरुतः। सुऽदानवः। अग्निऽजिह्वाः। ऋतऽवृधः। पिबंतु। सोमं। वरुणः।
धृतऽव्रतः। अश्विऽभ्यां। उषसा। सऽजूः॥ २०॥ त्वं। अग्ने। वसून्। इह। रु
द्रान्। आदित्यान्। उत। यज। सुऽअध्वरं। जनं। मनुऽजातं। घृतऽप्रुषं। श्रुष्टीऽ
वानः। हि। दाशुषे। देवाः। अग्ने। विऽचेतसः। तान्। रोहित्ऽअश्व। गिर्वणः। त्र
यःऽत्रिंशतं। आ। वह। प्रियमेधऽवत्। अत्रिऽवत्। जातऽवेदः। विरूपऽवत्।
अंगिरस्वत्। महिऽव्रते। प्रस्कण्वस्य। श्रुधि। हवं। महिऽकेरवः। ऊतये। प्रियऽ
मेधाः। अहूषत। राजंतं। अध्वराणां। अग्निं। शुक्रेण। शोचिषा॥ घृतऽआ

।।५०१।।
।।५१।।

हवन्।संत्य।इमाः।ऊंइति।सु।श्रुधि।गिरः।याभिः।कण्वस्य।सूनवः।हवंते।
अवसे।त्वा।।३१।।त्वां।चित्रश्रवःऽतम।हवंते।विक्षु।जंतवः।शोचिःऽकेशं।
पुरुऽप्रिय।अग्ने।हव्याय।वोल्हवे।नि।त्वा।होतारं।ऋत्विजं।दधिरे।वसु
वित्ऽतमं।श्रुत्ऽकर्णं।सप्रथःऽतमं।विप्राः।अग्ने।दिविष्टिषु।आ।त्वा।
विप्राः।अचुच्यवुः।सुतऽसोमाः।अभि।प्रयः।बृहत्।भाः।बिभ्रतः।हविः।
अग्ने।मर्ताय।दाशुषे।प्रातःऽयाव्नः।सहःऽकृत।सोमऽपेयाय।संत्य।इ
ह।अद्य।दैव्यं।जनं।बर्हिः।आ।सादय।वसोइति।अर्वांचं।दैव्यं।जनं।अग्ने। ।।५१।।

यक्ष्व।सहूतिऽभिः।अयं।सोमः।सुऽदानवः।तं।पात।तिरःऽअह्न्यं।।३२
एषोइति।उषाः।अपूर्व्या।वि।उच्छति।प्रिया।दिवः।स्तुषे।वां।अश्विना।।
बृहत्।या।दस्रा।सिंधुऽमातरा।मनोतरा।रयीणां।धिया।देवा।वसुऽ
विदा।वच्यंते।वां।ककुहासः।जूर्णायां।अधि।विष्टपि।यत्।वां।रथः।
विऽभिः।पतात्।हविषा।जारः।अपां।पिपर्ति।पपुरिः।नरा।पिता।कु
टस्य।चर्षणिः।आऽदारः।वां।मतीनां।नासत्या।मतऽवचसा।पातं।सो
मस्य।धृष्णुऽया।।३३।।या।नः।पीपरत्।अश्विना।ज्योतिष्मती।तमः।ति

॥५०१॥
॥५२॥

रः। नो। अस्मे इति। रासाथां। इषं। आ। नः। नावा। मतीनां। यातं। पा
राय। गंतवे। युंजाथां। अश्विना। रथं। अरित्रं। वां। दिवः। पृथु। तीर्थे। सिं
धूनां। रथः। धिया। युयुज्रे। इंदवः। दिवः। कण्वासः। इंदवः। वसु। सिंधू
नां। पदे। स्वं। वव्रिं। कुह। धित्सथः। अभूत्। ऊं इति। [illegible]भाः। ऊं इति। अं
शवे। हिरण्यं। प्रति। सूर्यः। वि। अख्यत्। जिह्वया। असितः॥ १०॥ अ
भूत्। ऊं इति। पारं। एतवे। पंथाः। ऋतस्य। साधुऽया। अदर्शि। वि। स्रु
तिः। दिवः। तत्ऽतत्। इत्। अश्विनोः। अवः। जरिता। प्रति। भूषति। मदे। ॥५१॥

सोमस्य। पिप्रतोः। ववसाना। विवस्वति। सोमस्य। पीत्या। गिरा।
मनुष्वत्। शंभू इति शंऽभू। आ। गतं। युवोः। उषाः। अनु। श्रियं। परिऽ
ज्मनोः। उपऽआचरत्। ऋता। वनथः। अक्तुऽभिः। उभा। पिबतं। अ
श्विना। उभा। नः। शर्म। यच्छतं। अविद्रियाभिः। ऊतिऽभिः॥ १५॥ इ
ति प्रथमाष्टके तृतीयो ध्यायः॥ ॥ ॐ॥ अयं। वां। मधुमत्ऽतमः। सु
तः। सोमः। ऋतऽवृधा। तं। अश्विना। पिबतं। तिरःऽअह्न्यं। धत्तं। र
त्नानि। दाशुषे। त्रिऽवंधुरेण। त्रिऽवृता। सुऽपेशसा। रथेन। आ। यातं।

॥प॰१॥
॥८२॥
अश्विना। कण्वासः। वां। ब्रह्म। कृण्वंति। अध्वरे। तेषां। सु। शृणुतं। ह
वं। अश्विना। मधुमत्ऽतमं। पातं। सोमं। ऋतऽवृधा। अथ। अद्य। दस्रा।
वसु। बिभ्रता। रथे। दाश्वांसं। उप। गच्छतं। त्रिऽसधस्थे। बर्हिषि। विश्वऽ
वेदसा। मध्वा। यज्ञं। मिमिक्षतं। कण्वासः। वां। सुतऽसोमाः। अभिऽ
द्यवः। युवां। हवंते। अश्विना। याभिः। कण्वं। अभिष्टिऽभिः। प्र। आवतं।
युवं। अश्विना। ताभिः। सु। अस्मान्। अवतं। शुभः। पती इति। ँ॥१॥ सुऽ
दासे। पृक्षः। वहतं। अश्विना। रयिं। समुद्रात्। उत। वा। दिवः। परि। अस्मे ॥८२॥

॰दस्रावसु बिभ्रतारथे॰ ॰पातं सोमं ऋतावृधा॰

इति। धत्तं। पुरुऽस्पृहं। यत्। नासत्या। पराऽवति। यत्। वा। स्थः। अधि।
तुर्वशे। अतः। रथेन। सुऽवृता। नः। आ। गतं। साकं। सूर्यस्य। रश्मिऽ
भिः। अर्वांचा। वां। सप्तयः। अध्वरऽश्रियः। वहंतु। सवना। इत्। उप।
इषं। पृंचंता। सुऽकृते। सुऽदानवे। आ। बर्हिः। सीदतं। नरा। तेन। नास
त्या। आ। गतं। रथेन। सूर्यऽत्वचा। येन। शश्वत्। ऊहथुः। दाशुषे। व
सु। मध्वः। सोमस्य। पीतये। उक्थेभिः। अर्वाक्। अवसे। पुरुवसू इति
पुरुऽवसू। अर्कैः। च। नि। ह्वयामहे। शश्वत्। कण्वानां। सदसि। प्रिये।

॥प०१॥
॥५८॥

हि। कं। सोमं। पपथुः। अश्विना॥२॥ सह। वामेन। नः। उषः। वि। उ
च्छ। दुहितः। दिवः। सह। द्युम्नेन। बृहता। विभाऽवरि। राया। देवि। दास्व
ती। अश्वऽवतीः। गोऽमतीः। विश्वऽसुविदः। भूरि। च्यवंत। वस्तवे। उत्।
ईरय। प्रति। मा। सूनृताः। उषः। चोद। राधः। मघोनां। उवास। उषाः।
उछात्। च। नु। देवी। जीरा। रथानां। ये। अस्याः। आऽचरणेषु। दध्रिरे।
समुद्रे। न। श्रवस्यवः। उषः। ये। ते। प्रऽयामेषु। युंजते। मनः। दानाय।
सूरयः। अत्र। अह। तत्। कण्वः। एषां। कण्वऽतमः। नाम। गृणाति। नृ

॥५८॥

णां। आ। घ। योषाऽइव। सूनरी। उषाः। याति। प्रऽभुंजती। जरयंती। वृ
जनं। पत्ऽवत्। ईयते। उत्। पातयति। पक्षिणः॥३॥ वि। या। सृजति। स
मनं। वि। अर्थिनः। पदं। न। वेति। ओदती। वयः। नकिः। ते। पप्तिऽवांसः।
आसते। विऽउष्टौ। वाजिनीऽवति। एषा। अयुक्त। पराऽवतः। सूर्यस्य।
उत्ऽअयनात्। अधि। शतं। रथेभिः। सुऽभगा। उषाः। इयं। वि। याति।
अभि। मानुषान्॥ विश्वं। अस्याः। ननाम। चक्षसे। जगत्। ज्योतिः। कृणो
ति। सूनरी। अप। द्वेषः। मघोनी। दुहिता। दिवः। उषाः। उच्छत्। अप। स्रि

।।प०१।।
।।५९।।

घः। उषः। आ। भाहि। भानुना। चंद्रेण। दुहितः। दिवः। आऽवहंती। भू
रि। अस्मभ्यं। सौभगं। विऽउछती। दिविष्टिषु। विश्वस्य। हि। प्राणनं।
जीवनं। त्वेइति। वि। यत्। उछसि। सूनरि। सा। नः। रथेन। बृहता। विभाऽ
वरि। श्रुधि। चित्रऽमघे। हवं। नः। उषः। वाजं। हि। वंस्व। यः। चित्रः।
मानुषे। जने। तेन। आ। वह। सुऽकृतः। अध्वरान्। उप। ये। त्वा। गृणं
ति। वन्हयः। विश्वान्। देवान्। आ। वह। सोमऽपीतये। अंतरिक्षात्।
उषः। त्वं। सा। अस्मासु। धाः। गोऽमत्। अश्वऽवत्। उक्थ्यं। उषः। वाजं। ।।५९।।

सुऽवीर्यं। यस्याः। रुशंतः। अर्चयः। प्रति। भद्राः। अदृक्षत। सा।
नः। रयिं। विश्वऽवारं। सुऽपेशसं। उषाः। ददातु। सुग्म्यं। ये। चित्।
हि। त्वां। ऋषयः। पूर्वे। ऊतये। जुहूरे। अवसे। महि। सा। नः। स्तोमा
न्। अभि। गृणीहि। राधसा। उषः। शुक्रेण। शोचिषा। उषः। यत्।
अद्य। भानुना। वि। द्वारौ। ऋणवः। दिवः। प्र। नः। यछतात्। अवृकं।
पृथु। छर्दिः। प्र। देवि। गोऽमतीः। इषः। सं। नः। राया। बृहता। विश्वऽ
पेशसा। मिमिक्ष्व। सं। इळाभिः। आ। सं। द्युम्नेन। विश्वऽतुरा। उषः। म

॥५०१॥
॥५८॥

हि। सं। वाजैः। वाजिनीऽवति॥५॥ उषः। भद्रेभिः। आ। गहि। दिवः। चित्।
रोचनात्। अधि। वहंतु। अरुणऽप्सवः। उप। त्वा। सोमिनः। गृहं। सुऽपे
शसं। सुऽखं। रथं। यं। अधिऽअस्थाः। उषः। त्वं। तेन। सुऽश्रवसं। जनं।
प्र। अव। अद्य। दुहितः। दिवः। वयः। चित्। ते। पतत्रिणः। द्विऽपत्। च
तुःऽपत्। अर्जुनि। उषः। प्र। आरन्। ऋतून्। अनु। दिवः। अंतेभ्यः। प
रि। विऽउच्छंती। हि। रश्मिऽभिः। विश्वं। आऽभासि। रोचनं। तां। त्वां। उ
षः। वसुऽयवः। गीःऽभिः। कण्वाः। अहूषत॥६॥ उत्। ऊं इति। त्यं। जा

॥५५॥

तऽवेदसं। देवं। वहंति। केतवः। दृशे। विश्वाय। सूर्यं। अप। त्ये। तायवः।
यथा। नक्षत्रा। यंति। अक्तुऽभिः। सूराय। विश्वऽचक्षसे। अदृश्रं। अस्य।
केतवः। वि। रश्मयः। जनान्। अनु। भ्राजंतः। अग्नयः। यथा॥ तरणिः। वि
श्वऽदर्शतः। ज्योतिःऽकृत्। असि। सूर्य। विश्वं। आ। भासि। रोचनं। प्र
त्यङ्। देवानां। विशः। प्रत्यङ्। उत्। एषि। मानुषान्। प्रत्यङ्। विश्वं। स्वः।
दृशे॥७॥ येन। पावक। चक्षसा। भुरण्यंतं। जनान्। अनु। त्वं। वरुण। पश्य
सि। वि। द्यां। एषि। रजः। पृथु। अहा। मिमानः। अक्तुऽभिः। पश्यन्। जन्मानि।

॥प०१॥
॥५७॥

सूर्य। सप्त। त्वा। हरितः। रथे। वहंति। देव। सूर्य। शोचिःऽकेशं। विऽचक्ष
ण। अयुक्त। सप्त। शुंध्युवः। सूरः। रथस्य। नप्त्यः। ताभिः। याति। स्वयु
क्तिऽभिः। उत्। वयं। तमसः। परि। ज्योतिः। पश्यंतः। उत्ऽतरं। देवं। देवऽ
त्रा। सूर्यं। अगन्म। ज्योतिः। उत्ऽतमं। उत्ऽयन्। अद्य। मित्रऽमहः। आऽ
रोहन्। उत्ऽतरां। दिवं। हृत्ऽरोगं। मम। सूर्य। हरिमाणं। च। नाशय। शु
केषु। मे। हरिमाणं। रोपणाकासु। दध्मसि। अथो इति। हारिद्रवेषु।
मे। हरिमाणं। नि। दध्मसि। उत्। अगात्। अयं। आदित्यः। विश्वेन। सह

॥५७॥

सा। सह। द्विषंतं। मह्यं। रंधयन्। मो इति। अहं। द्विषते। रधं॥ ८॥ अभि।
त्यं। मेषं। पुरुऽहूतं। ऋग्मियं। इंद्रं। गीःऽभिः। मदत। वस्वः। अर्णवं। यस्य।
द्यावः। न। विऽचरंति। मानुषा। भुजे। मंहिष्ठं। अभि। विप्रं। अर्चत। अ
भि। ईं। अवन्वन्। सुऽअभिष्टिं। ऊतयः। अंतरिक्षऽप्रां। तविषीभिः।
आऽवृतं। इंद्रं। दक्षासः। ऋभवः। मदऽच्युतं। शतऽक्रतुं। जवनी।
सूनृता। आ। अरुहत्। त्वं। गोत्रं। अंगिरःऽभ्यः। अवृणोः। अप। अ
धीरयः। पर्वते। दानुऽमत्। वसु। वृत्रं। यत्। इंद्र। शवसा। अवधीः।
उत। अत्रये। शतऽदुरेषु। गातुऽवित्। ससेन। चित्। विऽमदाय। अवहः।
वसु। आजौ। अद्रिं। ववसानस्य। नर्तयन्। त्वं। अपां। अपिऽधाना। अवृणोः। अप।

अहिं। आत्। इत्। सूर्यं। दिवि। आ। अरोहयः। [illegible]। दृशे। त्वं। मायाभिः।
अप। मायिनः। अधमः। स्वधाभिः। ये। अधि। शुप्तौ। अजुह्वत। त्वं। पि
प्रोः। नृऽमनः। प्र। अरुजः। पुरः। प्र। ऋजिश्वानं। दस्युऽहत्येषु। आविथ।
॥५॥ त्वं। कुत्सं। शुष्णऽहत्येषु। आविथ। अरंधयः। अतिथिऽग्वाय।
शंबरं। महांतं। चित्। अर्बुदं। नि। क्रमीः। पदा। सनात्। एव। दस्युऽहत्या
य। जज्ञिषे। त्वेइति। विश्वा। तविषी। सध्र्यक्। हिता। तव। राधः। सोमऽ
पीथाय। हर्षते। तव। वज्रः। चिकिते। बाह्वोः। हितः। वृश्च। शत्रोः। अव।

विश्वानि। वृष्ण्या॥ वि। जानीहि। आर्यान्। ये। च। दस्यवः। बर्हिष्मते।
रंधय। शासत्। अव्रतान्। शाकी। भव। यजमानस्य। चोदिता। विश्वा। इ
त्। ता। ते। सधऽमादेषु। चाकन। अनुऽव्रताय। रंधयन्। अपऽव्रतान्।
आऽभूभिः। इंद्रः। श्नथयन्। अनाभुवः। वृद्धस्य। चित्। वर्धतः। द्यां। इन
क्षतः। स्तवानः। वम्रः। वि। जघान। संऽदिहः। तक्षत्। यत्। ते। उशना।
सहसा। सहः। वि। रोदसीइति। मज्मना। बाधते। शवः। आ। त्वा। वात
स्य। नृऽमनः। मनःऽयुजः। आ। पूर्यमाणं। अवहन्। अभि। श्रवः॥१०॥

॥५१॥
॥५२॥

मंदिष्ट। यत्। उशने। काव्ये। सचा। इंद्रः। वंकू इति। वंकुऽतरा। अधि।
तिष्ठति। उग्रः। ययिं। निः। अपः। स्रोतसा। असृजत्। वि। शुष्णस्य। दृंहि अ
ताः। ऐरयत्। पुरः। आ। स्म। रथं। वृषऽपानेषु। तिष्ठसि। शार्यातस्य। प्र
ऽभृताः। येषु। मंदसे। इंद्र। यथा। सुतऽसोमेषु। चाकनः। अनर्वाणं। श्लो
कं। आ। रोहसे। दिवि। अददाः। अर्भां। महते। वचस्यवे। कक्षीवते। वृ
चयां। इंद्र। सुन्वते। मेना। अभवः। वृषणश्वस्य। सुक्रतो इति सुऽक्र
तो। ^सवनेषु। प्रऽवाच्या। इंद्रः। अश्रायि। सुऽध्यः। निरेके। पज्रेषु। ॥५२॥
विश्वेताते

स्तोमः। दुर्यः। न। यूपः। अश्वऽयुः। गव्युः। रथऽयुः। वसुऽयुः। इंद्रः। इ
त्। रायः। क्षयति। प्रऽयंता। इदं। नमः। वृषभाय। स्वऽराजे। सत्यऽशुष्मा
य। तवसे। अवाचि। अस्मिन्। इंद्र। वृजने। सर्वऽवीराः। स्मत्। सूरिऽ
भिः। तव। शर्मन्। स्याम॥११॥ त्यं। सु। मेषं। महय। स्वःऽविदं। शतं। य
स्य। सुऽभ्वः। साकं। ईरते। अत्यं। न। वाजं। हवनऽस्यदं। रथं। इंद्रं। ववृत्यां। आ।
अवसे। सुवृक्तिऽभिः। सः। पर्वतः। न। धरुणेषु। अच्युतः। सहस्रंऽऊतिः।
तविषीषु। ववृधे। इंद्रः। यत्। वृत्रं। अवधीत्। नदीऽवृतं। उब्जन्। अर्णांसि।

॥५०१॥
॥८०॥

जर्हृषाणः। अंधसा॥ सः। हि। द्वरः। द्वरिषु। वव्रः। ऊधनि। चंद्रऽबुध्नः। म
दऽवृद्धः। मनीषिऽभिः। इंद्रं। तं। अह्वे। सुऽअपस्यया। धिया। मंहिष्ठऽरा
तिं। सः। हि। पप्रिः। अंधसः। आ। यं। पृणंति। दिवि। सद्मऽबर्हिषः। समुद्रं।
न। सुऽभ्वः। स्वाः। अभिष्टयः। तं। वृत्रऽहत्ये। अनु। तस्थुः। ऊतयः। शुष्माः।
इंद्रं। अवाताः। अह्रुतऽप्सवः। अभि। स्वऽवृष्टिं। मदे। अस्य। युध्यतः। र
घ्वीःऽइव। प्रवणे। सस्रुः। ऊतयः। इंद्रः। यत्। वज्री। धृषमाणः। अंधसा।
भिनत्। वलस्य। परिधीन्ऽइव। त्रितः॥१२॥ परि। ईं। घृणा। चरति। तित्वि ॥८०॥

षे। शवः। अपः। वृत्वी। रजसः। बुध्नं। आ। अशयत्। वृत्रस्य। यत्।
प्रवणे। दुःऽगृभिश्वनः। निऽजघंथ। हन्वोः। इंद्र। तन्यतुं। ह्रदं। न। हि। त्वा।
निऽऋषंति। ऊर्मयः। ब्रह्माणि। इंद्र। तव। यानि। वर्धना। त्वष्टा। चित्।
ते। युज्यं। ववृधे। शवः। ततक्ष। वज्रं। अभिभूतिऽओजसं। जघन्वा
न्। ऊं इति। हरिऽभिः। संभृतक्रतो इति संभृतऽक्रतो। इंद्र। वृत्रं। मनुषे।
गातुऽयन्। अपः। अयच्छथाः। बाह्वोः। वज्रं। आयसं। अधारयः। दि
वि। आ। सूर्यं। दृशे। बृहत्। स्वःऽचंद्रं। अमऽवत्। यत्। उक्थ्यं। अकृण्व

॥५०१॥
॥६१॥

त। भियसा। रोहणं। दिवः। यत्। मानुषऽप्रधनाः। इंद्रं। ऊतयः। स्वः।
नृऽसाचः। मरुतः। अमदन्। अनु। द्यौः। चित्। अस्य। अमऽवान्। अहेः।
स्वनात्। अयोयवीत्। भियसा। वज्रः। इंद्र। ते। वृत्रस्य। यत्। बद्धधान
स्य। रोदसीइति। मदे। सुतस्य। शवसा। अभिनत्। शिरः॥१०॥ यत्।
इत्। नु। इंद्र। पृथिवी। दशऽभुजिः। अहानि। विश्वा। ततनंत। कृष्टयः।
अत्र। अह। ते। मघऽवन्। विऽश्रुतं। सहः। द्यां। अनु। शवसा। बर्हणा।
भुवत्। त्वं। अस्य। पारे। रजसः। विऽओमनः। स्वभूतिऽओजाः। अवसे।

॥६१॥

धृषत्ऽमनः। चकृषे। भूमिं। प्रतिऽमानं। ओजसः। अपः। स्वरिति
स्वः। परिऽभूः। एषि। आ। दिवं। त्वं। भुवः। प्रतिऽमानं। पृथिव्याः। ऋष्वऽ
वीरस्य। बृहतः। पतिः। भूः। विश्वं। आ। अप्राः। अंतरिक्षं। महिऽत्वा। स
त्यं। अद्धा। नकिः। अन्यः। त्वाऽवान्। न। यस्य। द्यावापृथिवीइति। अनु।
व्यचः। न। सिंधवः। रजसः। अंतं। आनशुः। न। उत। स्वऽवृष्टिं। मदे। अ
स्य। युध्यतः। एकः। अन्यत्। चकृषे। विश्वं। आनुषक्। आर्चन्। अत्र।
मरुतः। सस्मिन्। आजौ। विश्वे। देवासः। अमदन्। अनु। त्वा। वृत्रस्य।

॥५०१॥
॥६१॥

यत्। धृष्णिऽमता। वधेन। नि। त्वं। इंद्र। प्रति। आनं। जघंथ॥१४॥ नि।
ऊं इति। सु। वाचं। प्र। महे। भरामहे। गिरः। इंद्राय। सदने। विवस्वतः। नु।
चित्। हि। रत्नं। ससतांऽइव। अविदत्। न। दुःऽस्तुतिः। द्रविणःऽदेषु।
शस्यते। दुरः। अश्वस्य। दुरः। इंद्र। गोः। असि। दुरः। यवस्य। वसुनः।
इनः। पतिः। शिक्षाऽनरः। प्रऽदिवः। अकामऽकर्शनः। सखा। सखिऽ
भ्यः। तं। इदं। गृणीमसि। शचीऽवः। इंद्र। पुरुऽकृत। द्युमत्ऽतम।
तव। इत्। इदं। अभितः। चेकिते। वसु। अतः। संऽगृभ्य। अभिऽभूते। ॥६१॥

आ। भर। मा। त्वाऽयतः। जरितुः। कामं। ऊनयीः। एभिः। द्युऽभिः। सुऽ
मनाः। एभिः। इंदुऽभिः। निःऽरुंधानः। अमतिं। गोभिः। अश्विना। इंद्रेण।
दस्युं। दरयंतः। इंदुऽभिः। युतऽद्वेषसः। सं। इषा। रभेमहि। सं। इंद्र। रा
या। सं। इषा। रभेमहि। सं। वाजेभिः। पुरुऽचंद्रैः। अभिद्युऽभिः। सं। दे
व्या। प्रऽमत्या। वीरऽशुष्मया। गोऽअग्रया। अश्वऽवत्या। रभेमहि।
॥१५॥ ते। त्वा। मदाः। अमदन्। तानि। वृष्ण्या। ते। सोमासः। वृत्रऽहत्ये
षु। सत्ऽपते। यत्। कारवे। दश। वृत्राणि। अप्रति। बर्हिष्मते। नि। सह

॥प०१॥
॥६३॥

स्राणि॥ बर्हयः। युधा। युधं। उप। घ। इत्। एषि। धृष्णुऽया। पुरा। पु
रं। सं। इदं। हंसि। ओजसा॥ नम्या॥ यत्। इंद्र। सख्या। पराऽवति। निऽ
बर्हयः॥ नमुचिं। नाम। मायिनं॥ त्वं। करंजं। उत। पर्णयं। वधीः। तेजि
ष्ठया। अतिथिऽग्वस्य। वर्त्तनी॥ त्वं। शता। वंगृदस्य। अभिनत्। पुरः॥
अनानुऽदः। परिऽसूताः। ऋजिश्वना॥ त्वं। एतान्। जनऽराज्ञः। द्विः। द
श। अबंधुना। सुऽश्रवसा। उपऽजग्मुषः। षष्टिं। सहस्रा। नवतिं।
नव। श्रुतः। नि। चक्रेण। रथ्या। दुःऽपदा। अवृणक्॥ त्वं। आविथ। सुऽ

॥६३॥

श्रवसं। तव। ऊतिऽभिः। तव। त्रामऽभिः। इंद्र। तूर्वयाणं। त्वं। अस्मै।
कुत्सं। अतिथिऽग्वं। आयुं। महे। राज्ञे। यूने। अरंधनायः। यः। उत्ऽऋचि।
इंद्र। देवऽगोपाः। सखायः। ते। शिवऽतमाः। असाम। त्वां। स्तोषाम। त्व
या। सुऽवीराः। द्राघीयः। आयुः। प्रऽतरं। दधानाः॥ १६॥ मा। नः। अस्मि
न्। मघऽवन्। पृत्ऽसु। अंहसि। नहि। ते। अंतः। शवसः। परिऽनशे। अ
क्रंदयः। नद्यः। रोरुवत्। वना। कथा। न। क्षोणीः। भियसा। सं। आरत।
अर्च। शक्राय। शाकिने। शचीऽवते। शृण्वंतं। इंद्रं। महयन्। अभि। स्तु

॥५०१॥
॥६४॥

हि। यः। धृष्णुना। शवसा। रोदसीइति। उभेइति। वृषा। वृषऽत्वा। वृष
भः। निऽऋंजते। अर्च। दिवे। बृहते। शूष्यं। वचः। स्वऽक्षत्रं। यस्य। धृष
तः। धृषत्। मनः। बृहत्ऽश्रवाः। असुरः। बर्हणा। कृतः। पुरः। हरिऽभ्यां।
वृषभः। रथः। हि। सः। त्वं। दिवः। बृहतः। सानु। कोपयः। अव। त्मना। धृ
षता। शंबरं। भिनत्। यत्। मायिनः। व्रंदिनः। मंदिना। धृषत्। शि
तां। गभस्तिं। अशनिं। पृतन्यसि। नि। यत्। वृणक्षि। श्वसनस्य। मू
र्धनि। शुष्णस्य। चित्। व्रंदिनः। रोरुवत्। वना। प्राचीनेन। मनसा। ब ॥६७॥

हणाऽवता। यत्। अद्य। चित्। कृणवः। कः। त्वा। परि। ॥१७॥ त्वं। आ
विथ। नर्यं। तुर्वशं। यदुं। त्वं। तुर्वीतिं। वय्यं। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो।
त्वं। रथं। एतशं। कृत्व्ये। धने। त्वं। पुरः। नवतिं। दंभयः। नव। सः। घ। रा
जा। सत्ऽपतिः। शूशुवत्। जनः। रातऽहव्यः। प्रति। यः। शासं। इन्व
ति। उक्था। वा। यः। अभिऽगृणाति। राधसा। दानुः। अस्मै। उपरा।
पिन्वते। दिवः। असमं। क्षत्रं। असमा। मनीषा। प्र। सोमऽपाः। अप
सा। संतु। नेमे। ये। ते। इंद्र। ददुषः। वर्धयंति। महि। क्षत्रं। स्थविरं। व

॥५०१॥
॥६[illegible]॥

ष्यं। च। तुभ्यं। इत्। एते। बहुलाः। अद्रिऽदुग्धाः। चमूऽसदः। चम
साः। इंद्रऽपानाः। वि। अश्नुहि। तर्पय। कामं। एषां। अथ। मनः। वसु
देयाय। कृष्व। अपां। अतिष्ठत्। धरुणऽह्वरं। तमः। अंतः। वृत्रस्य। ज
ठरेषु। पर्वतः। अभि। ईं। इंद्रः। नद्यः। वव्रिणा। हिताः। विश्वाः। अनुऽस्थाः।
प्रवणेषु। जिघ्नते। सः। शेवऽवृधं। अधि। धाः। द्युम्नं। अस्मे इति। महि।
क्षत्रं। जनाषाट्। इंद्र। तव्यं। रक्ष। च। नः। मघोनः। पाहि। सूरीन्। राये।
च। नः। स्वऽअपत्यै। इषे। धाः। १०। दिवः। चित्। अस्य। वरिमा। वि। प ॥६[illegible]॥

प्रथे। इंद्रं। न। मन्हा। पृथिवी। चन। प्रति। भीमः। तुविष्मान्। चर्षणिऽ
भ्यः। आ। तपः। शिशीति। वज्रं। तेजसे। न। वंसगः। सः। अर्णवः। न।
नद्यः। समुद्रियः। प्रति। गृभ्णाति। विऽश्रिताः। वरीमऽभिः। इंद्रः। सो
मस्य। पीतये। वृषऽयते। सनात्। सः। युध्मः। ओजसा। पनस्यते। त्वे
ते। इंद्र। पर्वता। न। भोजसे। महः। नृम्णस्य। धर्मणां। इरज्यसि। प्र।
वीर्येण। देवता। अति। चेकिते। विश्वस्मै। उग्रः। कर्मणे। पुरःऽहि
तः। सः। इत्। वने। नमस्युऽभिः। वचस्यते। चारु। जनेषु। प्रऽब्रुवाणः।

॥५०१॥
॥६८॥

इंद्रियं। वृषा। छंदुः। भवति। हर्यतः। वृषा। क्षेमेण। धेनां। मघऽवा।
यत्। इन्वति। सः। इत्। महानि। संऽइथानि। मज्मना। कृणोति। यु
ध्मः। ओजसा। जनेभ्यः। अध। चन। श्रत्। दधति। त्विषिऽमते। इं
द्राय। वज्रं। निऽघनिघ्नते। वधं॥१२॥ सः। हि। श्रवस्युः। सदनानि।
कृत्रिमा। क्ष्मया। वृधानः। ओजसा। विऽनाशयन्। ज्योतींषि। कृ
ण्वन्। अवृकाणि। यज्यवे। अव। सुऽक्रतुः। सर्तवै। अपः। सृज
त्। दानाय। मनः। सोमऽपावन्। अस्तु। ते। अर्वांचा। हरीइति। वंदनऽ

॥६८॥

श्रुत्। आ। कृधि। यमिष्ठासः। सारथयः। ये। इंद्र। ते। न। त्वा। के
ताः। आ। दभ्नुवंति। भूर्णयः। अप्रऽक्षितं। वसु। बिभर्षि। हस्तयोः।
अषाळ्हं। सहः। तन्वि। श्रुतः। दधे। आऽवृतासः। अवतासः। न।
कर्तृऽभिः। तनूषु। ते। क्रतवः। इंद्र। भूरयः॥२०॥ एषः। प्र। पूर्वीः।
अव। तस्य। चम्रिषः। अत्यः। न। योषां। उत्। अयंस्त। भुर्वणिः।
दक्षं। महे। पाययते। हिरण्ययं। रथं। आऽवृत्य। हरिऽयोगं। ऋ
भ्वसं। तं। गूर्तयः। नेमन्ऽइषः। परीणसः। समुद्रं। न। संऽचरणे।

॥१०१॥
॥६९॥

सनिष्यवः।पतिं।दक्षस्य।विदथस्य।नु।सहः।गिरिं।न।वेनाः।
अधि।रोह।तेजसा।सः।तुर्वणिः।महान्।अरेणु।पौंस्ये।गि
रेः।भृष्टिः।न।भ्राजते।तुजा।शवः।येन।शुष्णं।मायिनं।आ
यसः।मदे।दुध्रः।आभूषु।रमयत्।नि।दामनि।देवी।यदि।त
विषी।त्वाऽवृधा।ऊतये।इंद्रं।सिसक्ति।उषसं।न।सूर्यः।बा
धते।तमः।इयर्ति।रेणुं।बृहत्।अर्हरिऽस्वनिः।वि।यत्।तिरः।
धरुणं।अच्युतं।रजः।अतिस्थिपः।दिवः।आतासु।बर्हणा। ॥६९॥
यो धृष्णुना शवसा

स्वः।मीळ्हे।यत्।मदे।इंद्र।हर्ष्या।अहन्।वृत्रं।निः।अपां।
औब्जः।अर्णवं।त्वं।दिवः।धरुणं।धिषे।ओजसा।पृथिव्याः।
इंद्र।सदनेषु।माहिनः।त्वं।सुतस्य।मदे।अरिणाः।अपः।वि।वृ
त्रस्य।समया।पाष्या।अरुजः॥२१॥प्र।मंहिष्ठाय।बृहते।बृह
त्ऽरये।सत्यऽशुष्माय।तवसे।मतिं।भरे।अपांऽइव।प्रवणे। यस्य।
दुःऽधरं।राधः।विश्वऽआयु।शवसे।अपऽवृतं।अध।ते।वि
श्वं।अनु।ह।असत्।इष्टये।आपः।निम्नाऽइव।सवना।हविष्म

॥१०१॥
॥६७॥

तः। यत्। पर्वते। न। संऽअशीत। हर्यतः। इंद्रस्य। वज्रः। श्नथिता। हि
रण्ययः। अस्मै। भीमाय। नमसा। सं। अध्वरे। उषः। न। शुभ्रे। आ।
भर। पनीयसे। यस्य। धाम। श्रवसे। नाम। इंद्रियं। ज्योतिः। अकारि।
हरितः। न। अयसे। इमे। ते। इंद्र। ते। वयं। पुरुऽस्तुत। ये। त्वा। आऽरभ्य।
चरामसि। प्रभूवसोइतिप्रभूऽवसो। नहि। त्वत्। अन्यः। गिर्वणः।
गिरः। सघत्। क्षोणीःऽइव। प्रति। नः। हर्य। तत्। वचः। भूरि। ते। इं
द्र। वीर्यं। तव। स्मसि। अस्य। स्तोतुः। मघऽवन्। कामं। आ। पृण। अ ॥६०॥

त्वंतमिंद्रपर्वतं

नु। ते। द्यौः। बृहती। वीर्यं। ममे। इयं। च। ते। पृथिवी। नेमे। ओजसे।
॰महां। उरुं। वज्रेण। वज्रिन्। पर्वऽशः। चकर्तिथ। अव। असृजः।
निऽवृताः। सर्तवै। अपः। सत्रा। विश्वं। दधिषे। केवलं। सहः॥ २२॥
नु। चित्। सहःऽजाः। अमृतः। नि। तुंदते। होता। यत्। दूतः। अभवत्।
विवस्वतः। वि। साधिष्ठेभिः। पथिऽभिः। रजः। ममे। आ। देवऽताता।
हविषा। विवासति। आ। स्वं। अद्म। युवमानः। अजरः। तृषु। अवि
ष्यन्। अतसेषु। तिष्ठति। अत्यः। न। पृष्ठं। प्रुषितस्य। रोचते। दिवः।

॥५०१॥
॥६१॥

न। सानु। स्तनयन्। अचिक्रदत्। क्राणा॥ रुद्रेभिः। वसुऽभिः। पुरःऽ
हितः। होता। निऽसत्तः। रयिषाट्। अमर्त्यः। रथः। न। विक्षु। ऋंज
सानः। आयुषु। वि। आनुषक्। वार्या। देवः। ऋण्वति॥ वि। वातऽ
जूतः। अतसेषु। तिष्ठते। वृथा। जुहूभिः। सृण्या। तुविऽस्वनिः। तृषु।
यत्। अग्ने। वनिनः। वृषऽयसे। कृष्णं। ते। एम। रुशत्ऽऊर्मे। अज
र। तपुःऽजम्भः। वने। आ। वातऽचोदितः। यूथे। न। सह्वान्। अव। वा
ति। वंसगः। अभिऽव्रजन्। अक्षितं। पाजसा। रजः। स्थातुः।

॥६१॥

चरथं। भयते। पतत्रिणः॥ २३॥ दधुः। त्वा। भृगवः। मानुषेषु। आ।
रयिं। न। चारुं। सुऽहवं। जनेभ्यः। होतारं। अग्ने। अतिथिं। वरेण्यं। मित्रं।
न। शेवं। दिव्याय। जन्मने॥ होतारं। सप्त। जुह्वः। यजिष्ठं। यं। वाघतः। वृ
णते। अध्वरेषु। अग्निं। विश्वेषां। अरतिं। वसूनां। सपर्यामि। प्रयसा।
यामि। रत्नं॥ अच्छिद्रा। सूनो इति। सहसः। नः। अद्य। स्तोतृऽभ्यः। मि
त्रऽमहः। शर्म। यच्छ। अग्ने। गृणंतं। अंहसः। उरुष्य। ऊर्जः। नपात्। पूःऽ
भिः। आयसीभिः॥ भव। वरूथं। गृणते। विभाऽवः। भव। मघऽवन्। म

॥प०१॥
॥७[illegible]॥

घवत्ऽभ्यः । शर्म । उरुष्य । अग्ने । अंहसः । गृणन्तं । प्रातः । मक्षू । धियाऽ
वसुः । जगम्यात् ॥ २७ ॥ वयाः । इत् । अग्ने । अग्नयः । ते । अन्ये । त्वे
इति । विश्वे । अमृताः । मादयन्ते । वैश्वानर । नाभिः । असि । क्षितीनां । स्थू
णाःऽइव । जनान् । उपऽमित् । ययन्थ । मूर्धा । दिवः । नाभिः । अग्निः । पृ
थिव्याः । अथ । अभवत् । अरतिः । रोदस्योः । तं । त्वा । देवासः । अज
नयन्त । देवं । वैश्वानर । ज्योतिः । इत् । आर्याय । आ । सूर्ये । न । रश्मयः ।
ध्रुवासः । वैश्वानरे । दधिरे । अग्ना । वसूनि । या । पर्वतेषु । ओषधीषु । ॥१७[illegible]॥

तिं
अप्ऽसु । या । मानुषेषु । असि । तस्य । राजा । बृहतीइवेबृहतीऽइ
व । सूनवे । रोदसीइति । गिरः । होता । मनुष्यः । न । दक्षः । स्वःऽवते । सत्यऽ
शुष्माय । पूर्वीः । वैश्वानराय । नृऽतमाय । यह्वीः । दिवः । चित् । ते ।
बृहतः । जातऽवेदः । वैश्वानर । प्र । रिरिचे । महिऽत्वं । राजा । कृष्टीनां ।
असि । मानुषीणां । युधा । देवेभ्यः । वरिवः । चकर्थ । प्र । नु । महिऽत्वं ।
वृषभस्य । वोचं । यं । पूरवः । वृत्रऽहनं । सचन्ते । वैश्वानरः । दस्युं । अ
ग्निः । जघन्वान् । अधूनोत् । काष्ठाः । अव । शंबरं । भेत् । वैश्वानरः ।

॥५०१॥
॥७१॥

महिम्ना॥ विश्वऽकृष्टिः। भरत्ऽयजिषु। यजतः। विभाऽवा। शातऽव
नेये। शतिनीभिः। अग्निः। पुरुऽनीथे। जरते। सूनृताऽवान्॥ २५॥
वह्निं। यशसं। विदथस्य। केतुं। सुप्रऽअव्यं। दूतं। सद्यःऽअर्थं।
द्विऽजन्मानं। रयिंऽइव। प्रऽशस्तं। रातिं। भरत्। भृगवे। मातरिश्वा॥
अस्य। शासुः। उभयासः। सचंते। हविष्मंतः। उशिजः। ये। च।
मर्ताः। दिवः। चित्। पूर्वः। नि। असादि। होता। आऽपृच्छ्यः। विश्प
तिः। विक्षु। वेधाः। तं। नव्यसी। हृदः। आ। जायमानं। अस्मत्। सुऽ ॥७१॥

कीर्तिः। मधुऽजिह्वं। अश्याः। यं। ऋत्विजः। वृजने। मानुषासः।
प्रयस्वंतः। आयवः। जीजनंत। उशिक्। पावकः। वसुः। मानुषेषु।
वरेण्यः। होता। अधायि। विक्षु। दमूनाः। गृहऽपतिः। दमे। आ। अ
ग्निः। भुवत्। रयिऽपतिः। रयीणां। तं। त्वा। वयं। पतिं। अग्ने। रयीणां।
प्र। शंसामः। मतिऽभिः। गोतमासः। आशुं। न। वाजंऽभरं। मर्जयं
प्रातमक्ष्र० तः॥ ०॥ २६॥ अस्मै। इत्। ऊं इति। प्र। तवसे। तुराय। प्रयः। न। हर्मि।
स्तोमं। माहिनाय। ऋचीषमाय। अध्रिऽगवे। ओहं। इंद्राय। ब्रह्मा

॥ पू० १॥
॥१२॥

णि। राधःऽतमा॥०। प्रयःऽइव। प्र। यंसि। भरामि। आंगूषं। बाधे। सुऽवृ
क्ति। इंद्राय। हृदा। मनसा। मनीषा। प्रत्नाय। पत्ये। धियः। मर्जयंत॥०
त्यं। उपऽमं। स्वःऽसां। भरामि। आंगूषं। आस्येन। मंहिष्ठं। अछोक्तिऽभिः।
मतीनां। सुवृक्तिऽभिः। सूरिं। ववृधध्यै॥०। स्तोमं। सं। हिनोमि। रथं। तष्टाऽ न।
इव। तत्ऽसिनाय। गिरः। च। गिर्वाहसे। सुऽवृक्ति। इंद्राय। विश्वंऽइन्वं। मेधि
राय॥०। सप्तिंऽइव। श्रवस्या। इंद्राय। अर्कं। जुह्वा। सं। अंजे। वीरं। दानऽ
ओकसं। वंदध्यै। पुरां। गूर्तऽश्रवसं। दर्माणं॥२७॥०। त्वष्टा। तक्षत्। वज्रं। ॥१२॥

अस्माइदु०

अस्माइदु

स्वपःऽतमं। स्वर्यं। रणाय। वृत्रस्य। चित्। विदत्। येन। मर्म। तुजन्। ईशानः।
तुजता॥ कियेधाः। अस्य। इत्। ऊंइति। मातुः। सवनेषु। सद्यः। महः। पितुं। प
पिऽवान्। चारु। अन्ना। मुषायत्। विष्णुः। पचतं। सहीयान्। विध्यत्। वरा
हं। तिरः। अद्रिं। अस्ता॥०। ग्नाः। चित्। देवऽपत्नीः। इंद्राय। अर्कं। अहिऽहत्ये।
ऊवुरित्यूवुः। परि। द्यावापृथिवीइति। जभ्रे। उर्वीइति। न। अस्य। तेइति।
महिमानं। परि। स्तइतिस्तः। अस्य। इत्। एव। प्र। रिरिचे। महिऽत्वं। दिवः। पृ
थिव्याः। परि। अंतरिक्षात्। स्वऽराट्। इंद्रः। दमे। आ। विश्वऽगूर्तः। सुऽअरिः

॥पं०१॥

अस्येदेव ज्रे

अमत्रः।ववक्षे।रणाय।०।शवसा।शुषंतं।वि।वृश्चत्।वण।वृत्रं।इंद्रः।गाः।
न।व्राणाः।अवनीः।अमुंचत्।अभि।श्रवः।दावने।सऽचेताः॥१०॥०।त्वेष
सा।रंत।सिंधवः।परि।यत्।वज्रेण।सीं।अयच्छत्।ईशानऽकृत्।दाशु
षे।दशस्यन्।तुर्वीतये।गाधं।तुर्वणिः।करितिकः।०।भर।तूतुजानः।वृत्रा
य।वज्रं।ईशानः।कियेधाः।गोः।न।पर्व।वि।रद।तिरश्चा।इष्यन्।अर्णांसि।
अपां।चरध्यै।०।प्र।ब्रूहि।पूर्व्याणि।तुरस्य।कर्माणि।नव्यः।उक्थैः।युधे।
यत्।इष्णानः।आयुधानि।ऋघायमाणः।निऽरिणाति।शत्रून्।०।भिया।गि

रयः।च।दृल्हाः।द्यावा।च।भूम।जनुषः।तुजेते इति।उपो इति।वेनस्य।जोगु
वानः।ओणिं।सद्यः।भुवत्।वीर्याय।नोधाः।०।त्यत्।अनु।दायि।एषां।एकः।
यत्।वव्ने।भूरेः।ईशानः।प्र।एतशं।सूर्ये।पस्पृधानं।सौवश्व्ये।सुस्विं।आव
त्।इंद्रः।एव।ते।हारिऽयोजन।सुऽवृक्ति।इंद्र।ब्रह्माणि।गोतमासः।अक्र
न्।आ।एषु।विश्वऽपेशसं।धियं।धाः।०।१६॥॥इति प्रथमाष्टके चतुर्थोध्या
यः॥॥ॐ॥प्र।मन्महे।शवसानाय।शूषं।आंगूषं।गिर्वणसे।अंगिरस्वत्।
सुवृक्तिऽभिः।स्तुवते।ऋग्मियाय।अर्चाम।अर्कं।नरे।विऽश्रुताय।प्र।वः।मु

।।१०२।।
।।७३।।

हे।महि।नमः।भरध्वं।आंगूष्यं।शवसानाय।साम।येन।नः।पूर्वे।पितरः।
पदऽज्ञाः।अर्चंतः।अंगिरसः।गाः।अविंदन्।इंद्रस्य।अंगिरसां।च।इष्टौ।वि
दत्।सरमा।तनयाय।धासिं।बृहस्पतिः।भिनत्।अद्रिं।विदत्।गाः।सं।
उस्रियाभिः।वावशंत।नरः।सः।सुऽस्तुभा।सः।स्तुभा।सप्त।विप्रैः।स्व
रेण।अद्रिं।स्वर्यः।नवऽग्वैः।सरण्युऽभिः।फलिऽगं।इंद्र।शक्र।वलं।र
वेण।दरयः।दशऽग्वैः।गृणानः।अंगिरःऽभिः।दस्म।वि।वः।उषसा।सू
र्येण।गोभिः।अंधः।वि।भूम्याः।अप्रथयः।इंद्र।सानु।दिवः।रजः।उपरं। ।।७३।।

अस्तभ्नाः।।५।।तत्।ऊंइति।प्रयक्षऽतमं।अस्य।कर्म।दस्मस्य।चारुऽ
तमं।अस्ति।दंसः।उपऽह्वरे।यत्।उपराः।अपिन्वत्।मधुऽअर्णसः।नद्यः।
चतस्रः।द्विता।वि।वव्रे।सनऽजा।सनीळ्हेइतिसऽनीळ्हे।अयास्यः।स्त
वमानेभिः।अर्कैः।भगः।न।मेनेइति।परमे।विऽओमन्।अधारयत्।
रोदसीइति।सुऽदंसाः।सनात्।दिवं।परि।भूम।विरूपेइतिविऽरूपे।पु
नःऽभुवा।युवतीइति।स्वेभिः।एवैः।कृष्णेभिः।अक्ता।उषाः।रुशत्ऽभिः।
वपुःऽभिः।आ।चरतः।अन्याऽअन्या।सनेमि।सख्यं।सुऽअपस्यमानः।

॥१०१॥
॥७८॥

सूनुः। दाधार। शवसा। सुऽदंसाः। आमासु। चित्। दधिषे। पक्वं। अं
तरिति। पयः। कृष्णासु। रुशत्। रोहिणीषु। सनात्। सऽनीळाः। अवनीः।
अवाताः। व्रता। रक्षंते। अमृताः। सहःऽभिः। पुरु। सहस्रा। जनयः। न। पत्नीः।
दुवस्यंति। स्वसारः। अह्रयाणं॥ २॥ सनाऽयुवः। नमसा। नव्यः। अर्कैः।
वसुऽयवः। मतयः। दस्म। दद्रुः। पतिं। न। पत्नीः। उशतीः। उशंतं। स्पृशं
ति। त्वा। शवसाऽवन्। मनीषाः। सनात्। एव। तव। रायः। गभस्तौ। न। क्षी
यंते। न। उप। दस्यंति। दस्म। द्युऽमान्। असि। क्रतुऽमान्। इंद्र। धीरः। शि

॥७८॥

क्ष। शचीऽवः। तव। नः। शचीभिः। सनाऽयते। गोतमः। इंद्र। नव्यं। अ
तक्षत्। ब्रह्म। हरिऽयोजनाय। सुऽनीथाय। नः। शवसान। नोधाः॥ ०॥ ३॥
त्वं। महान्। इंद्र। यः। ह। शुष्मैः। द्यावा। जज्ञानः। पृथिवी इति। अमे। धाः।
यत्। ह। ते। विश्वा। गिरयः। चित्। अभ्वा। भिया। दृळ्हासः। किरणाः। न।
ऐजन्। आ। यत्। हरी इति। इंद्र। विऽव्रता। वेः। आ। ते। वज्रं। जरिता। बाह्वोः।
धात्। येन। अविहर्यतक्रतो इत्यविहर्यतऽक्रतो। अमित्रान्। पुरः। इष्णा
सि। पुरुऽहूत। पूर्वीः। त्वं। सत्यः। इंद्र। धृष्णुः। एतान्। त्वं। ऋभुक्षाः। नर्यः।

॥प०१॥
॥७५॥

त्वं । षाट् । त्यं । ऋष्वं । वृजने । पृक्षे । आणौ । यूने । कुत्साय । द्युऽमते । सचा ॥ अ
हन् । त्वं । ह । त्यत् । इंद्र । चोदीः । सखा ॥ वृत्रं । यत् । वज्रिन् । वृषऽकर्मन् । उभ्नाः ।
यत् । ह । शूर । वृषऽमनः । पराचैः । वि । दस्यून् । योनौ । अकृतः । वृथाषाट् । ँ । त्वंहत्यदिंद्र॰
अरिषण्यन् । दृह्ळस्य । चित् । मर्तानां । अजुष्टौ । वि । अस्मत् । आ । का
ष्ठाः । अर्वते । वः । घनाऽइव । वज्रिन् । श्नथिहि । अमित्रान् ॥ ५ ॥ त्वां । ँ । अ हत्यदिंद्र॰
र्णऽसातौ । स्वःऽमीह्ळे । नरः । आजा । हवंते । तव । स्वधाऽवः । इयं । आ । सऽ
मर्ये । ऊतिः । वाजेषु । अतसाय्या । भूत् । ँ । सप्त । युध्यन् । पुरः । वज्रिन् । पुरुऽ ॥७५॥
॰त्वंहत्यदिंद्र॰

कुत्साय । दर्दरिति दर्दः । बर्हिः । न । यत् । सुऽदासे । वृथा । वर्क् । अंहोः । राज
न् । वरिवः । पूरवे । करिति कः । त्वं । त्यां । नः । इंद्र । देव । चित्रां । इषं । आपः ।
न । पीपयः । परिऽज्मन् । यया । शूर । प्रति । अस्मभ्यं । यंसि । त्मनं । ऊर्जं
न । विश्वध । क्षरध्यै । अकारि । ते । इंद्र । गोतमेभिः । ब्रह्माणि । आऽउक्ता ।
नमसा । हरिऽभ्यां । सुऽपेशसं । वाजं । आ । भर । नः । ० । ५ । वृष्णे । शर्धाय ।
सुऽमखाय । वेधसे । नोधः । सुऽवृक्तिं । प्र । भर । मरुत्ऽभ्यः । अपः । न । धी
रः । मनसा । सुऽहस्त्यः । गिरः । सं । अंजे । विदथेषु । आऽभुवः । ते । जज्ञिरे ।

॥५०१॥
॥७६॥

दिवः।ऋष्वासः।उक्षणः।रुद्रस्य।मर्याः।असुराः।अरेपसः।पावकासः।
शुचयः।सूर्याःऽइव।सत्वानः।न।द्रप्सिनः।घोरऽवर्पसः।युवानः।रुद्राः।
अजराः।अभोक्ऽहनः।ववक्षुः।अध्रिऽगावः।पर्वताःऽइव।दृळ्हा।
चित्।विश्वा।भुवनानि।पार्थिवा।प्र।च्यवयंति।दिव्यानि।मज्मना।चि-
त्रैः।अंजिऽभिः।वपुषे।वि।अंजते।वक्षःऽसु।रुक्मान्।अधि।ये-
तिरे।शुभे।अंसेषु।एषां।नि।मिमृक्षुः।ऋष्टयः।साकं।जज्ञिरे।स्वधया।
दिवः।नरः।ईशानऽकृतः।धुनयः।रिशादसः।वातान्।विऽद्युतः।तविषी- ॥७८॥

भिः।अक्रत।दुहंति।ऊधः।दिव्यानि।धूतयः।भूमिं।पिन्वंति।पयसा।
परिऽज्रयः॥५॥पिन्वंति।अपः।मरुतः।सुऽदानवः।पयः।घृतऽवत्।
विदथेषु।आऽभुवः।अत्यं।न।मिहे।वि।नयंति।वाजिनं।उत्सं।दु-
हंति।स्तनयंतं।अक्षितं।महिषासः।मायिनः।चित्रऽभानवः।गिरयः।
न।स्वऽतवसः।रघुऽस्यदः।मृगाःऽइव।हस्तिनः।खादथ।वना।यत्।आ-
रुणीषु।तविषीः।अयुग्ध्वं।सिंहाःऽइव।नानदति।प्रऽचेतसः।पिशाःऽ
इव।सुऽपिशः।विश्वऽवेदसः।क्षपः।जिन्वंतः।पृषतीभिः।ऋष्टिऽभिः।

२।५०१॥
॥७७॥

सं। इत्। सऽबाधः। शवसा। अहिऽमन्यवः। रोदसीइति। आ। वदत।
गणऽश्रियः। नृऽसाचः। शूराः। शवसा। अहिऽमन्यवः। आ। वंधुरेषु। अ
मतिः। न। दर्शता। विद्युत्। न। तस्थौ। मरुतः। रथेषु। वः। विश्वऽवेद
सः। रयिऽभिः। संऽओकसः। संऽमिश्लासः। तविषीभिः। विऽरप्शिनः।
अस्तारः। इषुं। दधिरे। गभस्त्योः। अनंतऽशुष्माः। वृषऽखादयः। न
रः॥ ७॥ हिरण्ययेभिः। पविऽभिः। पयःऽवृधः। उत्। जिघ्नंते। आऽपथ्यः।
न। पर्वतान्। मखाः। अयासः। स्वऽसृतः। ध्रुवऽच्युतः। दुध्रऽकृतः। म ॥७७॥

रुतः। भ्राजत्ऽऋष्टयः। घृषुं। पावकं। वनिनं। विऽचर्षणिं। रुद्रस्य। सू
नुं। हवसा। गृणीमसि। रजःऽतुरं। तवसं। मारुतं। गणं। ऋजीषिणं। वृ
षणं। सश्चत। श्रिये। प्र। नु। सः। मर्त्तः। शवसा। जनान्। अति। तस्थौ। वः।
ऊती। मरुतः। यं। आवत। अर्वत्ऽभिः। वाजं। भरते। धना। नृऽभिः। आऽ
पृच्छ्यं। क्रतुं। आ। क्षेति। पुष्यति। चर्कृत्यं। मरुतः। पृत्ऽसु। दुस्तरं। द्युऽमं
तं। शुष्मं। मघवत्ऽसु। धत्तन। धनऽस्पृतं। उक्थ्यं। विश्वऽचर्षणिं। तोकं।
पुष्येम। तनयं। शतं। हिमाः। नु। स्थिरं। मरुतः। वीरऽवंतं। ऋतिऽसहं। रयिं।

अस्मासु। धत्त। सहस्रिणं। शतिनं। शूशुवांसं॰॥ ८॥ पश्वा। न। ता
युं। गुहा। चतंतं। नमः। युजानं। नमः। वहंतं। सऽजोषाः। धीराः। पदैः। अनु।
ग्मन्। उप। त्वा। सीदन्। विश्वे। यजत्राः। ऋतस्य। देवाः। अनु। व्रता। गुः। भु
वत्। परिष्टिः। द्यौः। न। भूम। वर्धंति। ईं। आपः। पन्वा। सुऽशिश्विं। ऋत
स्य। योना। गर्भे। सुऽजातं। पुष्टिः। न। रण्वा। क्षितिः। न। पृथ्वी। गिरिः। न।
भुज्म। क्षोदः। न। शंऽभु। अत्यः। न। अज्मन्। सर्गऽप्रतक्तः। सिंधुः। न।
क्षोदः। कः। ईं। वराते। जामिः। सिंधूनां। भ्राताऽइव। स्वस्रां। इभ्यान्। न।

राजा। वनानि। अत्ति। यत्। वातऽजूतः। वना। वि। अस्थात्। अग्निः। ह।
दाति। रोम। पृथिव्याः। श्वसिति। अप्ऽसु। हंसः। न। सीदन्। क्रत्वा। चे
तिष्ठः। विशां। उषःऽभुत्। सोमः। न। वेधाः। ऋतऽप्रजातः। पशुः। न।
शिश्वा। विऽभुः। दूरेऽभाः॥ १॥ रयिः। न। चित्रा। सूरः। न। संऽदृक्। आ
युः। न। प्राणः। नित्यः। न। सूनुः। तक्वा। न। भूर्णिः। वना। सिसक्ति। पयः।
न। धेनुः। शुचिः। विभाऽवा। दाधार। क्षेमं। ओकः। न। रण्वः। यवः। न।
पक्वः। जेता। जनानां। ऋषिः। न। स्तुभ्वा। विक्षु। प्रऽशस्तः। वाजी। न। प्री

॥५०१॥
॥७९॥

नः। वयः। दधाति। दुरोकऽशोचिः। क्रतुः। न। नित्यः। जायाऽइव। योनौ।
अरं। विश्वस्मै। चित्रः। यत्। अभ्राट्। श्वेतः। न। विक्षु। रथः। न। रुक्मी। त्वे
षः। समत्ऽसु। सेनाऽइव। सृष्टा। अमं। दधाति। अस्तुः। न। दिद्युत्। त्वे
षऽप्रतीका। यमः। ह। जातः। यमः। जनिऽत्वं। जारः। कनीनां। पतिः। जनी
नां। तं। वः। चराथा। वयं। वसत्या। अस्तं। न। गावः। नक्षंत। इद्धं। सिंधुः।
न। क्षोदः। प्र। नीचीः। ऐनोत्। नवंत। गावः। स्वः। दृशीके॥ १०॥ वनेषु।
जायुः। मर्त्तेषु। मित्रः। वृणीते। श्रुष्टिं। राजाऽइव। अजुर्यं। क्षेमः। न। साधुः। ॥७९॥

क्रतुः। न। भद्रः। भुवत्। सुऽआधीः। होता। हव्यऽवाट्। हस्ते। दधानः।
नृम्णा। विश्वानि। अमे। देवान्। धात्। गुहा। निऽसीदन्। विदंति। ईं। अ
त्र। नरः। धियंऽधाः। हृदा। यत्। तष्टान्। मंत्रान्। अशंसन्। अजः। न।
क्षां। दाधार। पृथिवीं। तस्तंभ। द्यां। मंत्रेभिः। सत्यैः। प्रिया। पदानि। प
श्वः। नि। पाहि। विश्वऽआयुः। अग्ने। गुहा। गुहं। गाः। यः। ईं। चिकेत।
गुहा। भवंतं। आ। यः। ससाद। धारां। ऋतस्य। वि। ये। चृतंति। ऋता। स
पंतः। आत्। इत्। वसूनि। प्र। ववाच। अस्मै। वि। यः। वीरुत्ऽसु। रोधत्।

॥५०१॥
॥८०॥

महिऽत्वा। उत। प्रऽजाः। उत। प्रऽसूषु। अंतरिति। चित्तिः। अपां। दमे।
विश्वऽआयुः। सद्मऽइव। धीराः। संऽमाय। चक्रुः॥११॥ श्रीणन्। उप।
स्थात्। दिवं। भुरण्युः। स्थातुः। चरथं। अक्तून्। वि। ऊर्णोत्। परि। यत्।
एषां। एकः। विश्वेषां। भुवत्। देवः। देवानां। महिऽत्वा। आत्। इत्। ते। वि
श्वे। क्रतुं। जुषंत। शुष्कात्। यत्। देव। जीवः। जनिष्ठाः। भजंत। विश्वे।
देवऽत्वं। नाम। ऋतं। सपंतः। अमृतं। एवैः। ऋतस्य। प्रेषाः। ऋतस्य। धी
तिः। विश्वऽआयुः। विश्वे। अपांसि। चक्रुः। यः। तुभ्यं। दाशात्। यः। वा।

॥८०॥

ते। शिक्षात्। तस्मै। चिकित्वान्। रयिं। दयस्व। होता। निऽसत्तः। मनोः।
अपत्ये। सः। चित्। नु। आसां। पतिः। रयीणां। इच्छंत। रेतः। मिथः। तनूषु।
सं। जानत। स्वैः। दक्षैः। अमूराः। पितुः। न। पुत्राः। क्रतुं। जुषंत। श्रोषन्।
ये। अस्य। शासं। तुरासः। वि। रायः। और्णोत्। दुरः। पुरुऽक्षुः। पिपेश। ना
कं। स्तृऽभिः। दमूनाः॥१२॥ शुक्रः। शुशुक्वान्। उषः। न। जारः। पप्रा। स
मीची इति संऽईची। दिवः। न। ज्योतिः। परि। प्रऽजातः। क्रत्वा। बभूथ। भुवः।
देवानां। पिता। पुत्रः। सन्। वेधाः। अदृप्तः। अग्निः। विऽजानन्। ऊधः। न। गो

।।५०१।।
।।८१।।

नां। स्वाद्म। पितूनां। जने। न। शेवः। आऽहूर्यः। सन्। मध्ये। निऽसत्तः। रण्वः।
दुरोणे। वाजी। न। प्रीतः। विशः। वि। तारीत्। विशः। यत्। अह्वे। नृऽभिः। सऽ
नीळाः। अग्निः। देवऽत्वा। विश्वानि। अश्याः। नकिः। ते। एता। व्रता। मिनंति।
नृऽभ्यः। यत्। एभ्यः। श्रुष्टिं। चकर्थ। तत्। ते। दंसः। यत्। अहन्। समानैः। तु।
नृऽभिः। यत्। युक्तः। विवेः। रपांसि। उषः। न। जारः। विभाऽवा। उस्रः। सं
ज्ञातऽरूपः। चिकेतत्। अस्मै। त्मना। वहंतः। दुरः। वि। ऋण्वन्। नवंत। ।।८१।।
विश्वे। स्वः। दृशीके।। १३।। वनेम। पूर्वीः। अर्यः। मनीषा। अग्निः। सुऽशो
पुत्रः। न। जातः। रण्वः। दुरोणे।

कः। विश्वानि। अश्याः। आ। दैव्यानि। व्रता। चिकित्वान्। आ। मानुष
स्य। जनस्य। जन्म। गर्भः। यः। अपां। गर्भः। वनानां। गर्भः। च। स्थातां। गर्भः।
चरथां। अद्रौ। चित्। अस्मै। अंतः। दुरोणे। विशां। न। विश्वः। अमृतः। सुऽआ
धीः। सः। हि। क्षपाऽवान्। अग्निः। रयीणां। दाशत्। यः। अस्मै। अरं। सुऽउ
क्तैः। एता। चिकित्वः। भूम। नि। पाहि। देवानां। जन्म। मर्तान्। च। विद्वान्। व
र्धान्। ये। पूर्वीः। क्षपः। विऽरूपाः। स्थातुः। च। रथं। ऋतऽप्रवीतं। अराधि।
होता। स्वः। निऽसत्तः। कृण्वन्। विश्वानि। अपांसि। सत्या। गोषु। प्रऽशस्तिं।

वनेषु। धायि। भरंत। विश्वे। बलिं। स्वः। नः। वि। त्वा। नरः। पुरुऽत्रा। सपर्यन्।
पितुः। न। जिव्रेः। वि। वेदः। भरंत। साधुः। न। गृध्नुः। अस्ताऽइव। शूरः।
याताऽइव। भीमः। त्वेषः। समत्ऽसु॥१४॥ उप। प्र। जिन्वन्। उशतीः। उशं
तं। पतिं। न। नित्यं। जनयः। सऽनीळाः। स्वसारः। श्यावीं। अरुषीं। अजु
ष्रन्। चित्रं। उछंतीं। उषसं। न। गावः॥ वीळु। चित्। दृळ्हा। पितरः। नः। उ
क्थैः। अद्रिं। रुजन्। अंगिरसः। रवेण। चक्रुः। दिवः। बृहतः। गातुं। अस्मे
इति। अहरिति। स्वः। विविदुः। केतुं। उस्राः। दधन्। ऋतं। धनयन्। [illegible]

अस्य। धीतिं। आत्। इत्। अर्यः। दिधिष्वः। विऽभृत्राः। अतृष्यंतीः।
अपसः। यंति। अछ। देवान्। जन्म। प्रयसा। वर्धयंतीः। मथीत्। यत्।
ईं। विऽभृतः। मातरिश्वा। गृहेऽगृहे। श्येतः। जेन्यः। भूत्। आत्। ईं। राज्ञे।
न। सहीयसे। सचा। सन्। आ। दूत्यं। भृगवाणः। विवाय। महे। यत्।
पित्रे। ईं। रसं। दिवे। कः। अव। त्सरत्। पृशन्यः। चिकित्वान्। सृजत्।
अस्ता। धृषता। दिद्युं। अस्मै। स्वायां। देवः। दुहितरि। त्विषिं। धा
त्॥१५॥ स्वे। आ। यः। तुभ्यं। दमे। आ। विऽभाति। नमः। वा। दाशात्। उ

शातः। अनु। द्यून्। वर्धोइति। अग्ने। वयः। अस्य। द्विऽबर्हाः। यासत्।
राया। सऽरथं। यं। जुनासि। अग्निं। विश्वाः। अभि। पृक्षः। सचंते। समु
द्रं। न। स्रवतः। सप्त। यह्वीः। न। जामिऽभिः। वि। चिकिते। वयः। नः। वि
दाः। देवेषु। प्रऽमतिं। चिकित्वान्। आ। यत्। इषे। नृऽपतिं। तेजः। आ
नट्। शुचि। रेतः। निऽसिक्तं। द्यौः। अभीके। अग्निः। शर्धं। अनवद्यं।
युवानं। सुऽआध्यं। जनयत्। सूदयत्। च। मनः। न। यः। अध्वनः।
सद्यः। एति। एकः। सत्रा। सूरः। वस्वः। ईशे। राजाना। मित्रावरुणा। सु

पाणीइतिसुऽपाणी। गोषु। प्रियं। अमृतं। रक्षमाणा। मा। नः। अग्ने।
सख्या। पित्र्याणि। प्र। मर्षिष्ठाः। अभि। विदुः। कविः। सन्। नभः। न। रूपं।
जरिमा। मिनाति। पुरा। तस्याः। अभिऽशस्तेः। अधि। इहि। १६। नि। का
व्या। वेधसः। शश्वतः। कः। हस्ते। दधानः। नर्या। पुरूणि। अग्निः। भुवत्।
रयिऽपतिः। रयीणां। सत्रा। चक्राणः। अमृतानि। विश्वा। अस्मेइति। व
त्सं। परि। संतं। न। विंदन्। इच्छंतः। विश्वे। अमृताः। अमूराः। श्रमऽयुवः। पद
व्यः। धियंऽधाः। तस्थुः। पदे। परमे। चारु। अग्नेः। तिस्रः। यत्। अग्ने। शरदः।

॥५०१॥
॥८७॥

त्वां। इत्। शुचिं। घृतेन। शुचयः। सपर्यान्। नामानि। चित्। दधिरे। यज्ञि
यानि। असूदयंत। तन्वः। सुऽजाताः। आ। रोदसीइति। बृहतीइति। वेवि
दानाः। प्र। रुद्रिया। जभ्रिरे। यज्ञियासः। विदत्। मर्तः। नेमऽधिता। चिकि
त्वान्। अग्निं। पदे। परमे। तस्थिऽवांसं। संऽजानानाः। उप। सीदन्। अभिऽ
ज्ञु। पत्नीऽवंतः। नमस्यं। नमस्यन्नितिनमस्यन्। रिरिक्वांसः। तन्वः। कृ
ण्वत। स्वाः। सखा। सख्युः। निऽमिषि। रक्षमाणाः। ॥५॥ त्रिः। सप्त। यत्। गु
ह्यानि। त्वेइति। इत्। पदा। अविदन्। निऽहिता। यज्ञियासः। तेभिः। रक्षंते। ॥८७॥

अमृतं। सऽजोषाः। पशून्। च। स्थातॄन्। चरथं। च। पाहि। विद्वान्। अग्ने।
वयुनानि। क्षितीनां। वि। आनुषक्। शुरुधः। जीवसे। धाः। अंतःऽविद्वान्।
अध्वनः। देवऽयानान्। अतंद्रः। दूतः। अभवः। हविःऽवाट्। आध्यः। दिवः। सुः
आ। सप्त। यह्वीः। रायः। दुरः। वि। ऋतऽज्ञाः। अजानन्। विदत्। गव्यं। स
रमा। दृळ्हं। ऊर्वं। येन। नु। कं। मानुषी। भोजते। विट्। आ। ये। विश्वा। सुऽ
अपत्यानि। तस्थुः। कृण्वानासः। अमृतऽत्वाय। गातुं। मह्ना। महत्ऽभिः।
पृथिवी। वि। तस्थे। माता। पुत्रैः। अदितिः। धायसे। वेरितिवेः। अधि। श्रि

॥५०१॥
॥८५॥

यं । नि । दधुः । चारुं । अस्मिन् । दिवः । यत् । अक्षी इति । अमृताः । अकृण्व
न् । अध । क्षरंति । सिंधवः । न । सृष्टाः । प्र । नीचीः । अग्ने । अरुषीः । अजान
न् ॥१०॥ रयिः । न । यः । पितृऽवित्तः । वयःऽधाः । सुऽप्रनीतिः । चिकितुषः ।
न । शासुः । स्योनऽशीः । अतिथिः । न । प्रीणानः । होताऽइव । सद्म । विधतः ।
वि । तारीत् । देवः । न । यः । सविता । सत्यऽमन्मा । क्रत्वा । निऽपाति । वृजनानि ।
विश्वा । पुरुऽप्रशस्तः । अमतिः । न । सत्यः । आत्माऽइव । शेवः । दिधिषाय्यः । भू
त् । ० । पृथिवीं । विश्वऽधायाः । उपऽक्षेति । हितऽमित्रः । न । राजा । पुरःऽसदः । श ॥८५॥
देवो न यः

र्मऽसदः । न । वीराः । अनवद्या । पतिजुष्टाऽइव । नारी । तं । त्वा । नरः । दमे । आ ।
नित्यं । इद्धं । अग्ने । सचंत । क्षितिषु । ध्रुवासु । अधि । द्युम्नं । नि । दधुः । भूरि । अ
स्मिन् । भव । विश्वऽआयुः । धरुणः । रयीणां ॥ वि । पृक्षः । अग्ने । मघऽवानः । अ
श्युः । वि । सूरयः । ददतः । विश्वं । आयुः । सनेम । वाजं । संऽइथेषु । अर्यः । भागं ।
देवेषु । श्रवसे । दधानाः ॥१२॥ ऋतस्य । हि । धेनवः । वावशानाः । स्मत्ऽऊध्नीः ।
पीपयंत । द्युऽभक्ताः । पराऽवतः । सुऽमतिं । भिक्षमाणाः । वि । सिंधवः । समया ।
सस्रुः । अद्रिं । त्वे इति । अग्ने । सुऽमतिं । भिक्षमाणाः । दिवि । श्रवः । दधिरे । यज्ञि

॥प०१॥ यासः। नक्ता। च। चक्रुः। उषसा। विरूपे इति विऽरूपे। कृष्णं। च। वर्णं। अरुणं।
॥८६॥ च। सं। धुरिति धुः। यान्। राये। मर्त्तान्। सुऽसूदः। अग्ने। ते। स्याम। मघऽवानः। व
यं। च। छायाऽइव। विश्वं। भुवनं। सिसक्षि। आपप्रिऽवान्। रोदसी इति। अं
तरिक्षं। अर्वत्ऽभिः। अग्ने। अर्वतः। नृऽभिः। नॄन्। वीरैः। वीरान्। वनुयाम।
त्वाऽऊताः। ईशानासः। पितृऽवित्तस्य। रायः। वि। सूरयः। शतऽहिमाः। नः। अ
श्युः। एता। ते। अग्ने। उचथानि। वेधः। जुष्टानि। संतु। मनसे। हृदे। च। शकेम। रा
यः। सुऽधुरः। यमं ते। अधि। श्रवः। देवऽभक्तं। दधानाः॥ २०॥ उपऽप्रयंतः। अ ॥८६॥

ध्वरं। मंत्रं। वोचेम। अग्नये। आरे। अस्मे इति। च। शृण्वते। यः। स्नीहितीषु। पू
र्व्यः। संऽजग्मानासु। कृष्टिषु। अरक्षत्। दाशुषे। गयं। उत। ब्रुवंतु। जंतवः। उत्।
अग्निः। वृत्रऽहा। अजनि। धनंऽजयः। रणेऽरणे। यस्य। दूतः। असि। क्षये। वेषि।
हव्यानि। वीतये। दस्मत्। कृणोषि। अध्वरं। तं। इत्। सुऽहव्यं। अंगिरः। सुऽदे
वं। सहसः। यहो इति। जनाः। आहुः। सुऽबर्हिषं॥ २१॥ आ। च। वहासि। तान्।
इह। देवान्। उप। प्रऽशस्तये। हव्या। सुऽचंद्र। वीतये। न। योः। उपब्दिः। अश्व्यः।
शृण्वे। रथस्य। कत्। चन। यत्। अग्ने। यासि। दूत्यं। त्वाऽऊतः। वाजी। अह्रयः। अ

॥५०१॥
॥८७॥

भि। पूर्वस्मात्। अपरः। प्र। दाश्वान्। अग्ने। अस्थात्। उत। द्युऽमत्। सुऽवीर्यं।
बृहत्। अग्ने। विवाससि। देवेभ्यः। देव। दाशुषे॥ २२॥ जुषस्व। सप्रथःऽत
मं। वचः। देवप्सरःऽतमं। हव्या। जुह्वानः। आसनि। अथ। ते। अंगिरःऽतम। अ
ग्ने। वेधःऽतम। प्रियं। वोचेम। ब्रह्म। सानसि। कः। ते। जामिः। जनानां। अग्ने। कः।
दाशुऽअध्वरः। कः। ह। कस्मिन्। असि। श्रितः। त्वं। जामिः। जनानां। अग्ने।
मित्रः। असि। प्रियः। सखा। सखिऽभ्यः। ईड्यः। यज। नः। मित्रावरुणा। यज।
ऋतं। देवान्। बृहत्। अग्ने। यक्षि। स्वं। दमं॥ २३॥ का। ते। उपऽइतिः। मनसः। वराय। ॥८७॥

भुवत्। अग्ने। शंऽतमा। का। मनीषा। कः। वा। यज्ञैः। परि। दक्षं। ते। आप। के
न। वा। ते। मनसा। दाशेम। आ। इहि। अग्ने। इह। होता। नि। सीद। अदब्धः।
सु। पुरःऽएता। भव। नः। अवतां। त्वा। रोदसी इति। विश्वमिन्वे इति विश्वंऽइन्वे।
यज। महे। सौमनसाय। देवान्। प्र। सु। विश्वान्। रक्षसः। धक्षि। अग्ने। भव। य
ज्ञानां। अभिशस्तिऽपावा। अथ। आ। वह। सोमऽपतिं। हरिऽभ्यां। आतिथ्यं।
अस्मै। चकृम। सुऽदाव्ने। प्रजाऽवता। वचसा। वह्निः। आसा। आ। च। हुवे।
नि। च। सत्सि। इह। देवैः। वेषि। होत्रं। उत। पोत्रं। यजत्र। बोधि। प्रऽयंतः। जनितः। व

॥प०१॥
॥८८॥

स्नां। यथा॥ विप्रस्य। मनुषः। हविःऽभिः। देवान्। अयजः। कविःऽभिः। क
विः। सन्। एव। होतरिति। सत्यऽतर। त्वं। अद्य। अग्ने। मंद्रया। जुह्वा। यजस्व।
॥२०॥ कथा। दाशेम। अग्नये। का। अस्मै। देवऽजुष्टा। उच्यते। भामिने। गीः।
यः। मर्त्येषु। अमृतः। ऋतऽवा। होता। यजिष्ठः। इत्। कृणोति। देवान्। यः। अ
ध्वरेषु। शंऽतमः। ऋतऽवा। होता। तं। ऊं इति। नमःऽभिः। आ। कृणुध्वं। अग्निः।
यत्। वेः। मर्ताय। देवान्। सः। च। बोधाति। मनसा। यजाति। सः। हि। क्रतुः।
सः। मर्यः। सः। साधुः। मित्रः। न। भूत्। अद्भुतस्य। रथीः। तं। मेधेषु। प्रथमं। दे ॥८८॥

वऽयंतीः। विशः। उप। ब्रुवते। दस्मं। आरीः। सः। नः। नृणां। नृऽतमः। रिशा
दाः। अग्निः। गिरः। अवसा। वेतु। धीतिं। तना। च। ये। मघऽवानः। शविष्ठाः।
वाजऽप्रसूताः। इषयंत। मन्म। एव। अग्निः। गोतमेभिः। ऋतऽवा। विप्रेभिः।
अस्तोष्ट। जातऽवेदाः। सः। एषु। द्युम्नं। पीपयत्। सः। वाजं। सः। पुष्टिं। यु
ति। जोषं। आ। चिकित्वान्॥२१॥ अभि। त्वा। गोतमाः। गिरा। जातऽवेदः।
विऽचर्षणे। द्युम्नैः। अभि। प्र। नोनुमः। तं। ऊं इति। त्वा। गोतमः। गिरा। रायःऽ
कामः। दुवस्यति। ०। वाजऽसातमं। अंगिरस्वत्। हवामहे। ०। वृत्रहन्ऽतमं। यः।

नमुत्ता० ०नमुत्ता०

वर्गः।

॥५०१॥ दस्यून्। अव। धूनुषे। ०। अवोचाम। रहूगणाः। अग्नये। मधुऽमत्। ०॥ २६
॥८९॥ हिरण्यऽकेशः। रजसः। विऽसारे। अहिः। धुनिः। वातःऽइव। ध्रजीमान्। शु
चिऽभ्राजाः। उषसः। नवेदाः। यशस्वतीः। अपस्युवः। न। सत्याः। आ। ते। सुऽ
पर्णाः। अमिनन्त। एवैः। कृष्णः। नोनाव। वृषभः। यदि। इदम्। शिवाभिः। न।
स्मयमानाभिः। आ। अगात्। पतन्ति। मिहः। स्तनयन्ति। अभ्रा॥ यत्। ईम्।
ऋतस्य। पयसा। पियानः। नयन्। ऋतस्य। पथिऽभिः। रजिष्ठैः। अर्यमा। मि
त्रः। वरुणः। परिऽज्मा। त्वचम्। पृञ्चन्ति। उपरस्य। योनौ॥ अग्ने। वाजस्य। गोऽ ॥८९॥

मतः। ईशानः। सहसः। यहो इति। अस्मे इति। धेहि। जातऽवेदः। महि। श्र
वः। सः। इधानः। वसुः। कविः। अग्निः। ईळेन्यः। गिरा। रेवत्। अस्मभ्यम्। पुरुऽ
अनीक। दीदिहि। क्षपः। राजन्। उत। त्मना। अग्ने। वस्तोः। उत। उषसः। सः।
तिग्मऽजम्भ। रक्षसः। दह। प्रति॥ २७॥ अव। नः। अग्ने। ऊतिऽभिः। गायत्रस्य।
प्रऽभर्मणि। विश्वासु। धीषु। वन्द्य॥ आ। नः। अग्ने। रयिम्। भर। सत्राऽसहम्। वरे
ण्यम्। विश्वासु। पृत्ऽसु। दुस्तरम्॥ ०॥ सुऽचेतुना। रयिम्। विश्वायुऽपोषसम्। मार्डी
कम्। धेहि। जीवसे॥ प्र। पूतः। तिग्मऽशोचिषे। वाचः। गोतम। अग्नये। भरस्व।

०आ नोऽअग्ने०

॥प०१॥
॥२०॥

सुम्नऽयुः। गिरः। यः। नः। अग्ने। अभिऽदासति। अंति। दूरे। पदीष्ट। सः।
अस्माकं। इत्। वृधे। भव। सहस्रऽअक्षः। विऽचर्षणिः। अग्निः। रक्षांसि।
सेधति। होता। गृणीते। उक्थ्यः॥२०॥इत्था। हि। सोमे। इत्। मदे। ब्रह्मा। चकार।
वर्धनं। शविष्ठ। वज्रिन्। ओजसा। पृथिव्याः। निः। शशाः। अहिं। अर्चन्।
अनु। स्वऽराज्यं। सः। त्वा। अमदत्। वृषा। मदः। सोमः। श्येनऽआभृतः। सुतः।
येन। वृत्रं। निः। अत्ऽभ्यः। जघंथ। वज्रिन्। ओजसा।०। प्र। इहि। अभि। इ
हि। धृष्णुहि। न। ते। वज्रः। नि। यंसते। इंद्र। नृम्णं। हि। ते। शवः। हनः। वृत्रं। जयाः। ॥१०॥

अपः।०। निः। इंद्र। भूम्याः। अधि। वृत्रं। जघंथ। निः। दिवः। सृज। मरुत्वतीः।
अव। जीवऽधन्याः। इमाः। अपः।०। इंद्रः। वृत्रस्य। दोधतः। सानुं। वज्रेण।
हीळितः। अभिऽक्रम्य। अव। जिघ्नते। अपः। सर्माय। चोदयन्।०।॥२१॥
अधि। सानौ। नि। जिघ्नते। वज्रेण। शतऽपर्वणा। मंदानः। इंद्रः। अंधसः।
सखिऽभ्यः। गातुं। इच्छति।०। इंद्र। तुभ्यं। इत्। अद्रिऽवः। अनुत्तं। वज्रिन्। वी
र्यं। यत्। ह। त्यं। मायिनं। मृगं। तं। ऊं इति। त्वं। मायया। अवधीः।०। वि। ते। वज्रा
सः। अस्थिरन्। नवतिं। नाव्याः। अनु। महत्। ते। इंद्र। वीर्यं। बाह्वोः। ते। बलं।

॥प०१॥
॥९१॥

हितं।०।सहस्रं।साकं।अर्चत।परि।स्तोभत।विंशतिः।शता।एनं।अनु।अ
नोनवुः।इंद्राय।ब्रह्म।उत्ऽयतं।०।इंद्रः।वृत्रस्य।तविषीं।निः।अहन्।सह
सा।सहः।महत्।तत्।अस्य।पौंस्यं।वृत्रं।जघन्वान्।असृजत्।०॥२०॥
इमेइति।चित्।तव।मन्यवे।वेपेतेइति।भियसा।महीइति।यत्।इंद्र।वज्रि
न्।ओजसा।वृत्रं।मरुत्वान्।अवधीः।०।न।वेपसा।न।तन्युता।इंद्रं।वृत्रः।
वि।बीभयत्।अभि।एनं।वज्रः।आयसः।सहस्रऽभृष्टिः।आयत।०।यत्।वृ
त्रं।तव।च।अशनिं।वज्रेण।संऽअयोधयः।अहिं।इंद्र।जिघांसतः।दिवि। ॥९१॥

ते।बद्बधे।शवः।०।अभिऽस्तने।ते।अद्रिऽवः।यत्।स्थाः।जगत्।च।
रेजते।त्वष्टा।चित्।तव।मन्यवे।इंद्र।वेविज्यते।भिया।०।नहि।नु।यात्।
अधिऽइमसि।इंद्रं।कः।वीर्या।परः।तस्मिन्।नृम्णं।उत।क्रतुं।देवाः।
ओजांसि।सं।दधुः।०।यां।अथर्वा।मनुः।पिता।दध्यङ्।धियं।अत्नत।
तस्मिन्।ब्रह्माणि।पूर्वऽथा।इंद्रे।उक्था।सं।अग्मत।०॥२१॥इतिप्रथ
माष्टकेपंचमोध्यायः॥ॐ॥इंद्रः।मदाय।ववृधे।शवसे।वृत्रऽहा।नृऽ
भिः।तं।इत्।महत्ऽसु।आजिषु।उत।ईं।अर्भे।हवामहे।सः।वाजेषु।प्र।

॥प०१॥
॥९२॥

नः। अविषत्। असि। हि। वीर। सेन्यः। असि। भूरि। पराऽददिः। अ
सि। दभ्रस्य। चित्। वृधः। यजमानाय। शिक्षसि। सुन्वते। भूरि। ते। व
सु॥ यत्। उत्ऽईरते। आजयः। धृष्णवे। धीयते। धना। युक्ष्व। मदऽच्यु
ता। हरीइति। कं। हनः। कं। वसौ। दधः। अस्मान्। इंद्र। वसौ। दधः॥ क्रत्वा।
महान्। अनुऽस्वधं। भीमः। आ। ववृधे। शवः। श्रिये। ऋष्वः। उपाक
योः। नि। शिप्री। हरिऽवान्। दधे। हस्तयोः। वज्रं। आयसं॥ आ। पप्रौ। पा
र्थिवं। रजः। बद्बधे। रोचना। दिवि। न। त्वाऽवान्। इंद्र। कः। चन। न। जातः।

॥९२॥

न। जनिष्यते। अति। विश्वं। ववक्षिथ॥१॥ यः। अर्यः। मर्तऽभोजनं। पराऽ
ददाति। दाशुषे। इंद्रः। अस्मभ्यं। शिक्षतु। वि। भज। भूरि। ते। वसु। भक्षीय।
तव। राधसः। मदेऽमदे। हि। नः। ददिः। यूथा। गवां। ऋजुऽक्रतुः। सं। गृभाय।
पुरु। शता। उभयाहस्त्या। वसु। शिशीहि। रायः। आ। भर। मादयस्व। सु
ते। सचा। शवसे। शूर। राधसे। विद्म। हि। त्वा। पुरुऽवसुं। उप। कामान्। स
सृज्महे। अथ। नः। अविता। भव। एते। ते। इंद्र। जंतवः। विश्वं। पुष्यंति। वा
र्यं। अंतः। हि। ख्यः। जनानां। अर्यः। वेदः। अदाशुषां। तेषां। नः। वेदः। आ।

॥प०१॥
१२३॥

मरु॥२२॥ उपो इति। सु। शृणुहि। गिरः। मघऽवन्। मा। अतथाःऽइव। यदा। नः।
सूनृताऽवतः। करः। आत्। अर्थयासि। इत्। योज। नु। इंद्र। ते। हरी इति। अक्षन्।
अमीमदंत। हि। अव। प्रियाः। अधूषत। अस्तोषत। स्वऽभानवः। विप्राः। नवि
ष्ठया। मती।०। सुऽसंदृशं। त्वा। वयं। मघऽवन्। वंदिषीमहि। प्र। नूनं। पूर्णऽ
वंधुरः। स्तुतः। याहि। वशान्। अनु।०। सः। घ। ते। वृषणं। रथं। अधि। तिष्ठा
ति। गोऽविदं। यः। पात्रं। हारिऽयोजनं। पूर्णं। इंद्र। चिकेतति।०। युक्तः। ते।
अस्तु। [illegible]। दक्षिणः। उत। सव्यः। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। तेन। जायां। ॥१२३॥

उप। प्रियां। मंदानः। याहि। अंधसः।०। युनज्मि। ते। ब्रह्मणा। केशिना। हरी
इति। उप। प्र। याहि। दधिषे। गभस्त्योः। उत्। त्वा। सुतासः। रभसाः। अमंदिषुः।
पूषण्ऽवान्। वज्रिन्। सं। ऊंइति। पत्न्या। अमदः॥३॥ अश्वऽवति। प्रथमः।
गोषु। गच्छति। सुऽप्रऽअवीः। इंद्र। मर्त्यः। तव। ऊतिऽभिः। तं। इत्। पृणक्षि। वसु
ना। भवीयसा। सिंधुं। आपः। यथा। अभितः। विऽचेतसः। आपः। न। देवीः। उ
प। यंति। होत्रियं। अवः। पश्यंति। विऽततं। यथा। रजः। प्राचैः। देवासः। प्र। न
यंति। देवऽयुं। ब्रह्मऽप्रियं। जोषयंते। वराःऽइव। अधि। द्वयोः। अदधाः। उक्थ्यं।

॥५०१॥ वचः। यतऽस्रुचा। मिथुना। या। सपर्यतः। असंऽयत्तः। व्रते। ते। क्षेति। पुष्य
॥१९॥ ति। भद्रा। शक्तिः। यजमानाय। सुन्वते। आत्। अंगिराः। प्रथमं। दधिरे। वयः।
इद्धऽअग्नयः। शम्या। ये। सुऽकृत्यया। सर्वं। पणेः। सं। अविंदंत। भोजनं। अ
श्वऽवंतं। गोऽमंतं। आ। पशुं। नरः। यज्ञैः। अथर्वा। प्रथमः। पथः। तते। ततः।
आ। सूर्यः। व्रतऽपाः। वेनः। आ। अजनि। आ। गाः। आजत्। उशना। काव्यः। सचा।
यमस्य। जातं। अमृतं। यजामहे। बर्हिः। वा। यत्। सुऽअपत्याय। वृज्यते। अ ॥१९॥
र्कः। वा। श्लोकं। आऽघोषते। दिवि। ग्रावा। यत्र। वदति। कारुः। उक्थ्यः। तस्य।

इत्। इंद्रः। अभिऽपित्वेषु। रण्यति। ॥६॥ असावि। सोमः। इंद्र। ते। शविष्ठ। धृष्णो
इति। आ। गहि। आ। त्वा। पृणक्तु। इंद्रियं। रजः। सूर्यः। न। रश्मिऽभिः। इंद्रं। इत्। ह
री इति। वहतः। अप्रतिधृष्टऽशवसं। ऋषीणां। च। [illegible] स्तुतीः। उप। यज्ञं। च। मा
नुषाणां। आ। तिष्ठ। वृत्रऽहन्। रथं। युक्ता। ते। ब्रह्मणा। हरी इति। अर्वाचीनं। सु।
ते। मनः। ग्रावा। कृणोतु। वग्नुना। इमं। इंद्र। सुतं। पिब। ज्येष्ठं। अमर्त्यं। मदं। शु
क्रस्य। त्वा। अभि। अक्षरन्। धाराः। ऋतस्य। सदने। इंद्राय। नूनं। अर्चत। उक्था
नि। च। ब्रवीतन। सुताः। अमत्सुः। इंदवः। ज्येष्ठं। नमस्यत। सहः। ॥५॥ नकिः। त

॥प॰१॥
॥९५॥

त्व् । रथिऽतरः । हरी इति । यत् । इंद्र । यच्छसे । नकिः । त्वा । अनु । मज्मना । नकिः ।
सुऽअश्वः । आनशे । यः । एकः । इत् । विऽदयते । वसु । मर्ताय । दाशुषे । ईशानः ।
अप्रतिऽस्कुतः । इंद्रः । अंग । कदा । मर्तं । अराधसं । पदा । क्षुंपंऽइव । स्फुरत् ।
कदा । नः । शुश्रवत् । गिरः । इंद्रः । अंग । यः । चित् । हि । त्वा । बहुऽभ्यः । आ । सु
तऽवान् । आऽविवासति । उग्रं । तत् । पत्यते । शवः । इंद्रः । अंग । स्वादोः । इ
त्था । विषुऽवतः । मध्वः । पिबंति । गौर्यः । याः । इंद्रेण । सऽयावरीः । वृष्णा । मदं
ति । शोभसे । वस्वीः । अनु । स्वऽराज्यं ॥ ६ ॥ ताः । अस्य । पृशनऽयुवः । सोमं । श्री ॥९५॥

णंति । पृश्नयः । प्रियाः । इंद्रस्य । धेनवः । वज्रं । हिन्वंति । सायकं । ० ताः ।
अस्य । नमसा । सहः । सपर्यंति । प्रऽचेतसः । व्रतानि । अस्य । सश्चिरे । पुरू
णि । पूर्वऽचित्तये । ० इंद्रः । दधीचः । अस्थऽभिः । वृत्राणि । अप्रतिऽस्कुतः ।
जघान । नवतीः । नव । इच्छन् । अश्वस्य । यत् । शिरः । पर्वतेषु । अपऽश्रि
तं । तत् । विदत् । शर्यणाऽवति । अत्र । अह । गोः । अमन्वत । नाम । त्वष्टुः ।
अपीच्यं । इत्था । चंद्रमसः । गृहे । ७ । कः । अद्य । युंक्ते । धुरि । गाः । ऋतस्य । शि
मीऽवतः । भामिनः । दुःऽहृणायून् । आसन्ऽइषून् । हृत्सुऽअसः । मयःऽभून् ।

॥५०१॥
॥२६॥

यः। एषां। भृत्यां। ऋणधत्। सः। जीवात्। कः। ईषते। तुज्यते। कः। बिभाय। कः।
मंसते। संतं। इंद्रं। कः। अंति। कः। तोकाय। कः। इभाय। उत। राये। अधि। ब्र
वत्। तन्वे। कः। जनाय। कः। अग्निं। ईट्टे। हविषा। घृतेन। स्रुचा। यजाते। ऋ
तुऽभिः। ध्रुवेभिः। कस्मै। देवाः। आ। वहान्। आशु। होम। कः। मंसते। वी
तिऽहोत्रः। सुऽदेवः॥ त्वं। अंग। प्र। शंसिषः। देवः। शविष्ठ। मर्त्यं। न। त्वत्।
अन्यः। मघऽवन्। अस्ति। मर्डिता। इंद्र। ब्रवीमि। ते। वचः॥ मा। ते। राधांसि।
मा। ते। ऊतयः। वसो इति। अस्मान्। कदा। चन। दभन्। विश्वा। च। नः। उपऽ ॥२६॥

मिमीहि। मानुष। वसूनि। चर्षणिऽभ्यः। आ॥ ५॥ प्र। ये। शुंभंते। जनयः।
न। सप्तयः। यामन्। रुद्रस्य। सूनवः। सुऽदंससः। रोदसी इति। हि। मरुतः। च
क्रिरे। वृधे। मदंति। वीराः। विदथेषु। घृष्वयः॥ ते। उक्षितासः। महिमानं। आ
शत। दिवि। रुद्रासः। अधि। चक्रिरे। सदः॥ अर्चंतः। अर्कं। जनयंतः। इंद्रियं।
अधि। श्रियः। दधिरे। पृश्निऽमातरः॥ गोऽमातरः। यत्। शुभयंते। अंजिऽ
भिः। तनूषु। शुभ्राः। दधिरे। विरुक्मतः॥ बाधंते। विश्वं। अभिऽमातिनं। अ
प। वर्त्मानि। एषां। अनु। रीयते। घृतं॥ वि। ये। भ्राजंते। सुऽमखासः। ऋष्टिऽ

॥१०१॥
॥८७॥

भिः। प्रऽच्यावयंतः। अच्युता। चित्। ओजसा॥ मनःऽजुवः। यत्। मरुतः। र
थेषु। आ। वृषऽव्रातासः। पृषतीः। अयुग्ध्वं। प्र। यत्। रथेषु। पृषतीः। अयुग्ध्वं।
वाजे। अद्रिं। मरुतः। रंहयंतः। उत। अरुषस्य। वि। स्यंति। धाराः। चर्मऽइव। उ
दऽभिः। वि। उंदंति। भूम। आ। वः। वहंतु। सप्तयः। रघुऽस्यदः। रघुऽपत्वा
नः। प्र। जिगात। बाहुऽभिः। सीदत। आ। बर्हिः। उरु। वः। सदः। कृतं। माद
यध्वं। मरुतः। मध्वः। अंधसः॥ २॥ ते। अवर्धंत। स्वऽतवसः। महिऽत्वना। आ।
नाकं। तस्थुः। उरु। चक्रिरे। सदः। विष्णुः। यत्। ह। आवत्। वृषणं। मदऽच्युतं। ॥८७॥

वयः। न। सीदन्। अधि। बर्हिषि। प्रिये। शूराःऽइव। इत्। युयुधयः। न।
जग्मयः। अवस्यवः। न। पृतनासु। येतिरे। भयंते। विश्वा। भुवना। मरुत्ऽ
भ्यः। राजानःऽइव। त्वेषऽसंदृशः। नरः। त्वष्टा। यत्। वज्रं। सुऽकृतं। हिर
ण्ययं। सहस्रऽभृष्टिं। सुऽअपाः। अवर्तयत्। धत्ते। इंद्रः। नरि। अपांसि।
कर्तवे। अहन्। वृत्रं। निः। अपां। औब्जत्। अर्णवं। ऊर्ध्वं। नुनुद्रे। अव
तं। ते। ओजसा। ददृहाणं। चित्। बिभिदुः। वि। पर्वतं। धमंतः। वाणं। मरु
तः। सुऽदानवः। मदे। सोमस्य। रण्यानि। चक्रिरे। जिह्मं। नुनुद्रे। अवतं। त

॥५०१॥ यां। दिशा। असिंचन्। उत्सं। गोतमाय। तृष्णऽजे। आ। गछंति। ईं। अ
॥१९८॥ वसा। चित्रऽभानवः। कामं। विप्रस्य। तर्पयंत। धामऽभिः। या। वः। शशमा शर्म।
नाय। संति। त्रिऽधातूनि। दाशुषे। यछत। अधि। अस्मभ्यं। तानि। मरु
तः। वि। यंत। रयिं। नः। धत्त। वृषणः। सुऽवीरं।१०॥ मरुतः। यस्य। हि। क्ष
ये। पाथ। दिवः। विऽमहसः। सः। सुऽगोतमः। जनः। यज्ञैः। वा। यज्ञऽवाह पा
वा॥ सः। विप्रस्य। मतीनां। मरुतः। शृणुत। हवं। उत। वा। यस्य। वाजिनः। अ
नु। विप्रं। अतक्षत। सः। गंता। गोऽमति। व्रजे। अस्य। वीरस्य। बर्हिषि। सुतः। ॥१९८॥

सोमः। दिविष्टिषु। उक्थं। मदः। च। शस्यते। अस्य। श्रोषंतु। आ। भुवः।
विश्वाः। यः। चर्षणीः। अभि। सूरं। चित्। सस्रुषीः। इषः॥११॥ पूर्वीभिः।
हि। ददाशिम। शरत्ऽभिः। मरुतः। वयं। अवःऽभिः। चर्षणीनां। सुऽभगः।
सः। प्रऽयज्यवः। मरुतः। अस्तु। मर्त्यः। यस्य। प्रयांसि। पर्षथ। शशमा
नस्य। वा। नरः। स्वेदस्य। सत्यऽशवसः। विद। कामस्य। वेनतः। यूयं। त
त्। सत्यऽशवसः। आविः। कर्त। महिऽत्वना। विध्यत। विऽद्युता। रक्षः। गू
हत। गुह्यं। तमः। वि। यात। विश्वं। अत्रिणं। ज्योतिः। कर्त। यत्। उश्मसि।

॥प०१॥
॥९९॥

५२ प्रऽत्वक्षसः। प्रऽतवसः। विऽरप्शिनः। अनानताः। अविथुराः। ऋजी
षिणः। जुष्टऽतमासः। नृऽतमासः। अंजिऽभिः। वि। आनज्रे। के। चित्। उ
स्राःऽइव। स्तृऽभिः। उपऽह्वरेषु। यत्। अचिध्वं। ययिं। वयःऽइव। मरुतः। के
न। चित्। पथा। श्चोतंति। कोशाः। उप। वः। रथेषु। आ। घृतं। उक्षत। मधुऽ
वर्णं। अर्चते। प्र। एषां। अज्मेषु। विथुराःऽइव। रेजते। भूमिः। यामेषु। य
त्। ह। युंजते। शुभे। ते। क्रीळयः। धुनयः। भ्राजत्ऽऋष्टयः। स्वयं। महिऽ ॥९९॥
त्वं। पनयंत। धूतयः। सः। हि। स्वऽसृत्। पृषत्ऽअश्वः। युवा। गणः। अया।

ईशानः। तविषीभिः। आऽवृतः। असि। सत्यः। ऋणऽयावा। अनेद्यः।
अस्याः। धियः। प्रऽअविता। अथ। वृषा। गणः। पितुः। प्रत्नस्य। जन्मना।
वदामसि। सोमस्य। जिह्वा। प्र। जिगाति। चक्षसा। यत्। ईं। इंद्रं। शमि। ऋ
क्वाणः। आशत। आत्। इत्। नामानि। यज्ञियानि। दधिरे। श्रियसे। कं। से
भानुऽभिः। सं। मिमिक्षिरे। ते। रश्मिऽभिः। ते। ऋक्वऽभिः। सुऽखादयः।
ते। वाशीऽमंतः। इष्मिणः। अभीरवः। विद्रे। प्रियस्य। मारुतस्य। धाम्नः॥ रु
॥१३॥ आ। विद्युन्मत्ऽभिः। मरुतः। सुऽअर्कैः। रथेभिः। यात। ऋष्टिमत्ऽभिः।

॥१०१॥
॥७०॥

अश्वऽपर्णैः । आ । वर्षिष्ठया । नः । इषा । वयः । न । पप्तत । सुऽमायाः ॥ ते ।
अरुणेभिः । वरं । आ । पिशंगैः । शुभे । कं । यांति । रथतूःऽभिः । अश्वैः ॥
रुक्मः । न । चित्रः । स्वधितिऽवान् । पव्या । रथस्य । जंघनंत । भूम ॥ श्रिये ।
कं । वः । अधि । तनूषु । वाशीः । मेधा । वना । न । कृणवंते । ऊर्ध्वा ॥ युष्मभ्यं ।
कं । मरुतः । सुऽजाताः । तुविऽद्युम्नासः । धनयंते । अद्रिं ॥ अहानि । गृध्राः ।
परि । आ । वः । आ । अगुः । इमां । धियं । वार्कार्यां । च । देवीं । ब्रह्म । कृण्वंतः ।
गोतमासः ॥ अर्कैः । ऊर्ध्वं । नुनुद्रे । उत्सऽधिं । पिबध्यै ॥ एतत् । त्यत् । न । योज

॥७०॥

नं । अचेति । सस्वः । ह । यत् । मरुतः । गोतमः । वः । पश्यन् । हिरण्यऽचक्रा
न् । अयःऽदंष्ट्रान् । विऽधावतः । वराहून् ॥ एषा । स्या । वः । मरुतः । अनुऽभर्त्री ।
प्रति । स्तोभति । वाघतः । न । वाणी ॥ अस्तोभयत् । वृथा । आसां । अनु । स्व
धां । गभस्त्योः ॥१४॥ आ । नः । भद्राः । क्रतवः । यंतु । विश्वतः । अदब्धासः ।
अपरिऽइतासः । उत्ऽभिदः ॥ देवाः । नः । यथा । सदं । इत् । वृधे । असन् । अ
प्रऽआयुवः । रक्षितारः । दिवेऽदिवे ॥ देवानां । भद्रा । सुऽमतिः । ऋजुऽयतां ।
देवानां । रातिः । अभि । नः । नि । वर्ततां ॥ देवानां । सख्यं । उप । सेदिम । वयं । देवाः ।

नः। आयुः। प्र। तिरंतु। जीवसे॥ तान्। पूर्वया। निऽविदा। हूमहे। वयं। भगं।
मित्रं। अदितिं। दक्षं। अस्त्रिधं। अर्यमणं। वरुणं। सोमं। अश्विना। सरस्व
ती। नः। सुऽभगा। मयः। करत्॥ तत्। नः। वातः। मयःऽभु। वातु। भेषजं। त
त्। माता। पृथिवी। तत्। पिता। द्यौः। तत्। ग्रावाणः। सोमऽसुतः। मयःऽभु
वः। तत्। अश्विना। शृणुतं। धिष्ण्या। युवं॥ तं। ईशानं। जगतः। तस्थुषः।
पतिं। धियंऽजिन्वं। अवसे। हूमहे। वयं। पूषा। नः। यथा। वेदसां। असत्।
वृधे। रक्षिता। पायुः। अदब्धः। स्वस्तये॥१५॥ स्वस्ति। नः। इंद्रः। वृद्धऽश्र

वाः। स्वस्ति। नः। पूषा। विश्वऽवेदाः। स्वस्ति। नः। तार्क्ष्यः। अरिष्टऽनेमिः।
स्वस्ति। नः। बृहस्पतिः। दधातु॥ पृषत्ऽअश्वाः। मरुतः। पृश्निऽमातरः।
शुभंऽयावानः। विदथेषु। जग्मयः। अग्निऽजिह्वाः। मनवः। सूरऽच
क्षसः। विश्वे। नः। देवाः। अवसा। आ। गमन्। इह॥ भद्रं। कर्णेभिः। शृ
णुयाम। देवाः। भद्रं। पश्येम। अक्षऽभिः। यजत्राः। स्थिरैः। अंगैः। तुष्टुऽ
वांसः। तनूभिः। वि। अशेम। देवऽहितं। यत्। आयुः॥ शतं। इत्। नु। श
रदः। अंति। देवाः। यत्र। नः। चक्र। जरसं। तनूनां। पुत्रासः। यत्र। पितरः।

स्रवंति। मा। नः। मध्या। रिरिषत। आयुः। गंतोः। अदितिः। द्यौः। अदितिः।
अंतरिक्षं। अदितिः। माता। सः। पिता। सः। पुत्रः। विश्वे। देवाः। अदितिः।
पंच। जनाः। अदितिः। जातं। अदितिः। जनिऽत्वं॥१६॥ ऋजुऽनीती। नः।
वरुणः। मित्रः। नयतु। विद्वान्। अर्यमा। देवैः। सऽजोषाः। ते। हि। वस्वः।
वसवानाः। ते। अप्रऽमूराः। महःऽभिः। व्रता। रक्षंते। विश्वाहा। ते। अस्म
भ्यं। शर्म। यंसन्। अमृताः। मर्त्येभ्यः। बाधमानाः। अप। द्विषः। वि। नः।
पथः। सुऽविताय। चियंतु। इंद्रः। मरुतः। पूषा। भगः। वंद्यासः। उत। नः।

धियः। गोऽअग्राः। पूषन्। विष्णो इति। एवऽयावः। कर्त। नः। स्वस्तिऽम
तः॥१७॥ मधु। वाताः। ऋतऽयते। मधु। क्षरंति। सिंधवः। माध्वीः। नः। सं
तु। ओषधीः। मधु। नक्तं। उत। उषसः। मधुऽमत्। पार्थिवं। रजः। मधु। द्यौः।
अस्तु। नः। पिता। मधुऽमान्। नः। वनस्पतिः। मधुऽमान्। अस्तु। सूर्यः।
माध्वीः। गावः। भवंतु। नः। शं। नः। मित्रः। शं। वरुणः। शं। नः। भवतु। अ
र्यमा। शं। नः। इंद्रः। बृहस्पतिः। शं। नः। विष्णुः। उरुऽक्रमः॥१८॥ त्वं। सो
म। प्र। चिकितः। मनीषा। त्वं। रजिष्ठं। अनु। नेषि। पंथां। तव। प्रऽनीती। पि

॥५०१॥
॥१०३॥

नरः। नः। इंदो इति। देवेषु। रत्नं। अभजंत। धीराः॥ त्वं। सोम। क्रतुऽभिः।
सुऽक्रतुः। भूः। त्वं। दक्षैः। सुऽदक्षः। विश्वऽवेदाः। त्वं। वृषा। वृषऽत्वेभिः। महिऽ
त्वा। द्युम्नेभिः। द्युम्नी। अभवः। नृऽचक्षाः॥ राज्ञः। नु। ते। वरुणस्य। व्रता
नि। बृहत्। गभीरं। तव। सोम। धाम। शुचिः। त्वं। असि। प्रियः। न। मित्रः।
दक्षाय्यः। अर्यमाऽइव। असि। सोम॥ या। ते। धामानि। दिवि। या। पृथि
व्यां। या। पर्वतेषु। ओषधीषु। अप्ऽसु। तेभिः। नः। विश्वैः। सुऽमनाः।
अहेळन्। राजन्। सोम। प्रति। हव्या। गृभाय॥ त्वं। सोम। असि। सत्ऽप ॥१०३॥

तिः। त्वं। राजा। उत। वृत्रऽहा। त्वं। भद्रः। असि। क्रतुः॥१९॥ त्वं। च। सोम। नः। वशः।
जीवातुं। न। मरामहे। प्रियऽस्तोत्रः। वनस्पतिः॥ त्वं। सोम। महे। भगं। त्वं। यूने।
ऋतऽयते। दक्षं। दधासि। जीवसे। त्वं। नः। सोम। विश्वतः। रक्ष। राजन्। अ
घऽयतः। न। रिष्येत्। त्वाऽवतः। सखा॥ सोम। याः। ते। मयःऽभुवः। ऊतयः। सं
ति। दाशुषे। ताभिः। नः। अविता। भव। इमं। यज्ञं। इदं। वचः। जुजुषाणः।
उपऽआगहि। सोम। त्वं। नः। वृधे। भव॥२०॥ सोम। गीःऽभिः। त्वा। वयं। वर्ध
वि यामः। वचःऽविदः। सुऽमृळीकः। नः। आ। विश। गयऽस्फानः। अमीवऽहा। वसुऽवि

॥प०१॥
॥१०७॥

न । पुष्टिऽवर्धनः । सुऽमित्रः । सोम । नः । भव । सोम । ररंधि । नः । हृदि । गावः ।
न । यवसेषु । आ । मर्यः । इव । स्वे । ओक्ये । यः । सोम । सख्ये । तव । रारणत् । देव । म
र्त्यः । तं । दक्षः । सचते । कविः । उरुष्य । नः । अभिऽशस्तेः । सोम । नि । पाहि । अं
हसः । सखा । सुऽशेवः । एधि । नः ॥ २१ ॥ आ । प्यायस्व । सं । एतु । ते । विश्वतः ।
सोम । वृष्ण्यं । भव । वाजस्य । संऽगथे । आ । प्यायस्व । मदिन्ऽतम । सोम । वि
श्वेभिः । अंशुऽभिः । भव । नः । सुश्रवःऽतमः । सखा । वृधे । सं । ते । पयांसि ।
सं । ऊं इति । यंतु । वाजाः । सं । वृष्ण्यानि । अभिमातिऽसहः । आऽप्यायमानः ।

॥१०७॥

॰ याने धामानि ॰

अमृताय । सोम । दिवि । श्रवांसि । उत्ऽतमानि । धिष्व । ॰ । हविषा । यजं
ति । ता । ते । विश्वा । परिऽभूः । अस्तु । यज्ञं । गयऽस्फानः । प्रऽतरणः । सुऽ
वीरः । अवीरऽहा । प्र । चर । सोम । दुर्यान् । सोमः । धेनुं । सोमः । अर्वंतं ।
आशुं । सोमः । वीरं । कर्मण्यं । ददाति । सदन्यं । विदथ्यं । सभेयं । पितृऽ
श्रवणं । यः । ददाशत् । अस्मै ॥ २२ ॥ अषाळ्हं । युत्ऽसु । पृतनासु ।
पप्रिं । स्वःऽसां । अप्सां । वृजनस्य । गोपां । भरेषुऽजां । सुऽक्षितिं । सुऽ
श्रवसं । जयंतं । त्वां । अनु । मदेम । [illegible] । सोम । त्वं । इमाः । ओषधीः । सो

॥५०१॥
॥१०५॥

म। विश्वाः। त्वं। अपः। अजनयः। त्वं। आ। ततंथ। उरु। अंतरिक्षं। त्वं। त्वं। गाः।
ज्योतिषा। वि। तमः। ववर्थ। देवेन। नः। मनसा। देव। सोम। रायः। भागं। स
हसाऽवन्। अभि। युध्य। मा। त्वा। आ। तनत्। ईशिषे। वीर्यस्य।
उभयेभ्यः। प्र। चिकित्स। गोऽइष्टौ। २३॥ एताः। ऊं इति। त्याः। उषसः।
केतुं। अक्रत। पूर्वे। अर्धे। रजसः। भानुं। अंजते। निःऽकृण्वानाः। आ
युधानिऽइव। धृष्णवः। प्रति। गावः। अरुषीः। यंति। मातरः। उत्। अ
पप्तन्। अरुणाः। भानवः। वृथा। सुऽआयुजः। अरुषीः। गाः। अयुक्ष ॥१०५॥

त। अक्रन्। उषसः। वयुनानि। पूर्वऽथा। रुशंतं। भानुं। अरुषीः।
अशिश्रयुः। अर्चंति। नारीः। अपसः। न। विष्टिऽभिः। समानेन। योज
नेन। आ। पराऽवतः। इषं। वहंतीः। सुऽकृते। सुऽदानवे। विश्वा। इत्।
अह। यजमानाय। सुन्वते। अधि। पेशांसि। वपते। नृतूःऽइव। अप।
ऊर्णुते। वक्षः। उस्राऽइव। बर्जहं। ज्योतिः। विश्वस्मै। भुवनाय। कृ
ण्वती। गावः। न। व्रजं। वि। उषाः। आवरित्यावः। तमः। प्रति। अर्चिः।
रुशत्। अस्याः। अदर्शि। वि। तिष्ठते। बाधते। कृष्णं। अभ्वं। स्वरुं। न।

॥प०१॥ पेशः। विदथेषु। अंजन्। चित्रं। दिवः। दुहिता। भानुं। अश्रेत्॥ ५॥
॥१०६॥ अतारिष्म। तमसः। पारं। अस्य। उषाः। उच्छंती। वयुना। कृणोति। श्रि
ये। छंदः। न। स्मयते। विऽभाती। सुऽप्रतीका। सोमनसाय। अजीगरिति। ला
भास्वती। नेत्री। सूनृतानां। दिवः। स्तवे। दुहिता। गोतमेभिः। प्रजाऽ
वतः। नृऽवतः। अश्वऽबुध्यान्। उषः। गोऽअग्रान्। उप। मासि। वाजा
न्। उषः। तं। अश्यां। यशसं। सुऽवीरं। दासऽप्रवर्गं। रयिं। अश्वऽबुध्यं।
सुऽदंससा। श्रवसा। या। विऽभासि। वाजऽप्रसूता। सुऽभगे। बृहंतं। ॥१०६॥

विश्वानि। देवी। भुवना। अभिऽचक्ष्य। प्रतीची। चक्षुः। उर्विया। वि। भा
ति। विश्वं। जीवं। चरसे। बोधयंती। विश्वस्य। वाचं। अविदत्। मनायोः। पु
नःऽपुनः। जायमाना। पुराणी। समानं। वर्णं। अभि। शुंभमाना। श्वघ्नीऽ
इव। कृत्नुः। विजः। आऽमिनाना। मर्त्तस्य। देवी। जरयंती। आयुः॥ १०॥
विऽऊर्ण्वती। दिवः। अंतान्। अबोधि। अप। स्वसारं। सनुतः। युयोति। प्रऽ
मिनती। मनुष्या। युगानि। योषा। जारस्य। चक्षसा। वि। भाति। पशून्। न।
चित्रा। सुऽभगा। प्रथाना। सिंधुः। न। क्षोदः। उर्विया। वि। अश्वैत्। अमि

॥५०५॥ नती। दैव्यानि। व्रतानि। सूर्यस्य। चेति। रश्मिऽभिः। दृशाना॥ उषः। तत्।
॥५०७॥ चित्रं। आ। भर। अस्मभ्यं। वाजिनीऽवति। येन। तोकं। तनयं। च। धाम च।
हे। उषः। अद्य। इह। गोऽमति। अश्वऽवति। विभाऽवरि। रेवत्। अस्मे इति।
वि। उच्छ। सूनृताऽवति। युक्ष्व। हि। वाजिनीऽवति। अश्वान्। अद्य। अ
रुणान्। उषः। अथ। नः। विश्वा। सौभगानि। आ। वह॥२६॥ अश्विना।
वर्तिः। अस्मत्। आ। गोऽमत्। दस्रा। हिरण्यऽवत्। अर्वाक्। रथं। सऽम
नसा। नि। यच्छतं। यौ। इत्था। श्लोकं। आ। दिवः। ज्योतिः। जनाय। चक्रथुः। ॥१०७॥

आ। नः। ऊर्जं। वहतं। अश्विना। युवं। आ। इह। देवा। मयःऽभुवा। द
स्रा। हिरण्यवर्तनी इति हिरण्यऽवर्तनी। उषःऽबुधः। वहन्तु। सोमऽपी
तये॥२७॥ अग्नीषोमौ। इमं। सु। मे। शृणुतं। वृषणा। हवं। प्रति। सुऽ
उक्तानि। हर्यतं। भवतं। दाशुषे। मयः। अग्नीषोमा। यः। अद्य। वां। इ
दं। वचः। सपर्यति। तस्मै। धत्तं। सुऽवीर्यं। गवां। पोषं। सुऽअश्व्यं। अ
ग्नीषोमा। यः। आऽहुतिं। यः। वां। दाशात्। हविःऽकृतिं। सः। प्रऽज
या। सुऽवीर्यं। विश्वं। आयुः। वि। अश्नवत्। अग्नीषोमा। चेति। तत्।

॥५०१॥
॥१०८॥

वीर्यं। वां। यत्। अमुष्णीतं। अवसं। पणिं। गाः। अव। अतिरतं। बृस
यस्य। शेषः। अविंदतं। ज्योतिः। एकं। बहुभ्यः। युवं। एतानि। दिवि।
रोचनानि। अग्निः। च। सोम। सक्रतूइतिसऽक्रतू। अधत्तं। युवं। सिं
धून्। अभिऽशस्तेः। अवद्यात्। अग्नीषोमौ। अमुंचतं। गृभीतान्।
आ। अन्यं। दिवः। मातरिश्वा। जभार। अमथ्नात्। अन्यं। परि। श्ये
नः। अद्रेः। अग्नीषोमा। ब्रह्मणा। ववृधाना। उरुं। यज्ञाय। चक्रथुः।
ऊंइति। लोकं। २८। अग्नीषोमा। हविषः। प्रऽस्थितस्य। वीतं। हर्यतं।

॥१०८॥

वृषणा। जुषेथां। सुऽशर्माणा। सुऽअवसा। हि। भूतं। अथ। ध
त्तं। यजमानाय। शं। योः। यः। अग्नीषोमा। हविषा। सपर्यात्। देव
द्रीचा। मनसा। यः। घृतेन। तस्य। व्रतं। रक्षतं। पातं। अंहसः। विशे।
जनाय। महि। शर्म। यच्छतं। अग्नीषोमा। सऽवेदसा। सहूतीइतिसऽ
हूती। वनतं। गिरः। सं। देवऽत्रा। बभूवथुः। अग्नीषोमौ। अनेन। वां।
यः। वां। घृतेन। दाशति। तस्मै। दीदयतं। बृहत्। अग्नीषोमौ। इमानि।
नः। युवं। हव्या। जुजोषतं। आ। यातं। उप। नः। सचा। अग्नीषोमा। पि

॥५०१॥
॥५०९॥

ष्टते। अर्वतः। नः। आ। प्यायंतां। उस्रियाः। हव्यऽसूदः। अस्मेइति।
बलानि। मघवत्ऽसु। धत्तं। कृणुतं। नः। अध्वरं। श्रुष्टिऽमंतं॥ २९॥ इ
मं। स्तोमं। अर्हते। जातऽवेदसे। रथंऽइव। सं। महेम। मनीषया। भद्रा।
हि। नः। प्रऽमतिः। अस्य। संऽसदि। अग्ने। सख्ये। मा। रिषाम। वयं। तव।
यस्मै। त्वं। आऽयजसे। सः। साधति। अनर्वा। क्षेति। दधते। सुऽवी
र्यं। सः। तूताव। न। एनं। अश्नोति। अंहतिः। ० शकेम। त्वा। संऽइधं।
साधय। धियः। त्वेइति। देवाः। हविः। अदंति। आऽहुतं। त्वं। आदित्या ॥१०९॥

न्। आ। वह। तान्। हि। उश्मसि। ० भराम। इध्मं। कृणवाम। हवींषि। ते।
चितयंतः। पर्वणाऽपर्वणा। वयं। जीवातवे। प्रऽतरं। साधय। धियः। ०।
विश्वां। गोपाः। अस्य। चरंति। जंतवः। द्विऽपत्। च। यत्। उत। चतुःऽपत्।
अक्तुऽभिः। चित्रः। प्रऽकेतः। उषसः। महान्। असि। ०॥ ३०॥ त्वं। अध्वर्युः।
उत। होता। असि। पूर्व्यः। प्रऽशास्ता। पोता। जनुषा। पुरःऽहितः। विश्वा।
विद्वान्। आर्त्विज्या। धीर। पुष्यसि। ० यः। विश्वतः। सुऽप्रतीकः। सुऽ
दृङ्। असि। दूरे। चित्। सन्। तळित्ऽइव। अति। रोचसे। रात्र्याः। चित्। अं

॥प०५॥
॥५७०॥

धः। अति। देव। पश्यसि। ०। पूर्वः। देवाः। भवतु। सुन्वतः। रथः। अस्मा
कं। शंसः। अभि। अस्तु। दुःऽध्यः। तत्। आ। जानीत। उत। पुष्यत। वचः। ०
वधैः। दुःऽशंसान्। अप। दुःऽध्यः। जहि। दूरे। वा। ये। अंति। वा। के। चित्।
अत्रिणः। अथ। यज्ञाय। गृणते। सुऽगं। कृधि। ०। यत्। अयुक्थाः।
अरुषा। रोहिता। रथे। वातऽजूता। वृषभस्यऽइव। ते। रवः। आत्। इ
न्वसि। वनिनः। धूमऽकेतुना। ०॥२४॥ अध। स्वनात्। उत। बिभ्युः। प
तत्रिणः। द्रप्साः। यत्। ते। यवसऽअदः। वि। अस्थिरन्। सुऽग। तत्। ॥५७०॥

ते। तावकेभ्यः। रथेभ्यः। ०। अयं। मित्रस्य। वरुणस्य। धायसे।
अवऽयातां। मरुतां। हेळः। अद्भुतः। मृळ। सु। नः। भूतु। एषां। मनः।
पुनः। ०। देवः। देवानां। असि। मित्रः। अद्भुतः। वसुः। वसूनां। असि।
चारुः। अध्वरे। शर्मन्। स्याम। तव। सप्रथःऽतमे। ०। तत्। ते। भद्रं।
यत्। संऽइद्धः। स्वे। दमे। सोमऽआहुतः। जरसे। मृळयत्ऽतमः। दधा
सि। रत्नं। द्रविणं। च। दाशुषे। ०। यस्मै। त्वं। सुऽद्रविणः। ददाशः। अ
नागाःऽत्वं। अदिते। सर्वऽताता। यं। भद्रेण। शवसा। चोदयासि। प्रजाऽ

॥५०१॥ वता। राधसा। ते। स्याम। सः। त्वं। अग्ने। सोभगऽत्वस्य। विद्वान्। अ
॥४२१॥ स्माकं। आयुः। प्र। तिर। इह। देव। तत्। नः। मित्रः। वरुणः। ममहंतां।
अदितिः। सिंधुः। पृथिवी। उत। द्यौः॥ २२॥ इतिप्रथमाष्टकेषष्ठो
ध्यायः॥ ॐ॥ द्वेइति। विरूपेइति विऽरूपे। चरतः। स्वर्थेइति सुऽअ
र्थे। अन्याऽअन्या। वत्सं। उप। धापयेतेइति। हरिः। अन्यस्यां।
भवति। स्वधाऽवान्। शुक्रः। अन्यस्यां। ददृशे। सुऽवर्चाः। दश। ॥१११॥
इमं। त्वष्टुः। जनयंत। गर्भं। अतंद्रासः। युवतयः। विऽभृत्रं। तिग्मऽ

अनीकं। स्वऽयशसं। जनेषु। विऽरोचमानं। परि। सीं। नयंति। त्रीणि। जा
ना। परि। भूषंति। अस्य। समुद्रे। एकं। दिवि। एकं। अप्ऽसु। पूर्वां। अ
नु। प्र। [illegible] दिशं। पार्थिवानां। ऋतून्। प्रऽशासन्। वि। दधौ।
अनुष्ठु। कः। इमं। वः। निण्यं। आ। चिकेत। वत्सः। मातॄः। जनयत। स्व
धाभिः। वह्वीनां। गर्भः। अपसां। उपऽस्थात्। महान्। कविः। निः। च
रति। स्वधाऽवान्। आविःऽत्यः। वर्धते। चारुः। आसु। जिह्मानां। ऊ
र्ध्वः। स्वऽयशाः। उपऽस्थे। उभेइति। त्वष्टुः। बिभ्यतुः। जायमानात्। प्रती

॥प०१॥
॥११२॥

चीइति।सिंहं।प्रति।जोषयेतेइति॥१॥उभेइति।भद्रेइति।जोषये
तेइति।न।मेनेइति।गावः।न।वाश्राः।उप।तस्थुः।एवैः।सः।दक्षाणां।
दक्षऽपतिः।बभूव।अंजंति।यं।दक्षिणतः।हविःऽभिः।उत्।यंयमीति।
सविताऽइव।बाहूइति।उभेइति।सिचौ।यतते।भीमः।ऋंजन्।उत्।शु
नवा। क्रं।अत्कं।अजते।सिमस्मात्।मातृऽभ्यः।वसना।जहाति।त्वेषं।रू
पं।कृणुते।उत्ऽतरं।यत्।संऽपृंचानः।सदने।गोभिः।अत्ऽभिः।कविः।
बुध्नं।परि।मर्मृज्यते।धीः।सा।देवऽताता।संऽइतिः।बभूव।उरु।ते।ज्र ॥११२॥

यः।परि।एति।बुध्नं।विऽरोचमानं।महिषस्य।धाम।विश्वेभिः।अ
ग्ने।स्वयशःऽभिः।इद्धः।अदब्धेभिः।पायुऽभिः।पाहि।अस्मान्।
धन्वन्।स्रोतः।कृणुते।गातुं।ऊर्मिं।शुक्रैः।ऊर्मिऽभिः।अभि।नक्ष
ति।क्षां।विश्वा।सनानि।जठरेषु।धत्ते।अंतः।नवासु।चरति।
प्रऽसूषु।एव।नः।अग्ने।संऽइधा।वृधानः।रेवत्।पावक।श्रवसे।
वि।भाहि॥०॥२॥सः।प्रत्नऽथा।सहसा।जायमानः।सद्यः।काव्या
नि।बट्।अधत्त।विश्वा।आपः।च।मित्रं।धिषणा।च।साधन्।देवाः।अ

॥५०५॥
॥११५३॥

ग्निं। धारयन्। द्रविणःऽदां। सः। पूर्वया। निःऽविदा। [illegible] कव्यता। आ
योः। इमाः। प्रऽजाः। अजनयत्। मनूनां। विवस्वता। चक्षसा। द्यां। अपः।
च।०। तं। ईळत। प्रथमं। यज्ञऽसाधं। विशः। आरीः। आऽहुतं। ऋंजसा
नं। ऊर्जः। पुत्रं। भरतं। सृप्रऽदानुं।०। सः। मातरिश्वा। पुरुवारऽपुष्टिः। वि
दत्। गातुं। तनयाय। स्वःऽवित्। विशां। गोपाः। जनिता। रोदस्योः।०।न
क्तोषसा। वर्णं। आमेम्यानेइत्याऽमेम्याने। धापयेतेइति। शिशुं। एकं। स
मीचीइतिसम्ऽईची। द्यावाक्षामा। रुक्मः। अंतः। वि। भाति।०।।रा।।रायः। बु ॥११३॥

चु।२

ध्नः। सम्ऽगमनः। वसूनां। यज्ञस्य। केतुः। मन्मऽसाधनः। वेरितिवेः। अ
मृतऽत्वं। रक्षमाणासः। एनं।०।नु। पुरा। च। सदनं। रयीणां। जातस्य। च। जा
यमानस्य। च। क्षां। सतः। च। गोपां। भवतः। च। भूरेः।०। द्रविणःऽदाः। द्र
विणसः। तुरस्य। द्रविणःऽदाः। सनरस्य। प्र। यंसत्। द्रविणःऽदाः। वीरऽव
तीं। इषं। नः। द्रविणःऽदाः। रासते। दीर्घं। आयुः।।०।।४।। अप। नः। शोशु
चत्। अघं। अग्ने। शुशुग्धि। आ। रयिं।०। सुऽक्षेत्रिया। सुगातुऽया। व
सुऽया। च। यजामहे।०। प्र। यत्। भंदिष्ठः। एषां। प्र। अस्माकासः। च। सूर

॰ एवानोअग्ने॰ तंन्नो॰

।।प०१।।
।।११५ग।।

यः।०।प्र।यत्।ते।अग्ने।सूरयः।जायेमहि।प्र।ते।वयं।०।प्र।यत्।अ
ग्नेः।सहस्वतः।विश्वतः।यन्ति।भानवः।०।त्वं।हि।विश्वतःऽमुख।विश्व
तः।परिऽभूः।असि।०।द्विषः।नः।विश्वतःऽमुख।अति।नावाऽइव।पा
रय।०।सः।नः।सिंधुंऽइव।नावया।अति।पर्ष।स्वस्तये।०।५।वैश्वान
रस्य।सुऽमतौ।स्याम।राजा।हि।कं।भुवनानां।अभिऽश्रीः।इतः।जा
तः।विश्वं।इदं।वि।चष्टे।वैश्वानरः।यतते।सूर्येण।पृष्टः।दिवि।पृष्टः।अ
ग्निः।पृथिव्यां।पृष्टः।विश्वाः।ओषधीः।आ।विवेश।वैश्वानरः।सहसा। ।।११५ग।।

पृष्टः।अग्निः।सः।नः।दिवा।सः।रिषः।पातु।नक्तं।वैश्वानर।तव।तत्।
सत्यं।अस्तु।अस्मान्।रायः।मघऽवानः।सचंतां।०।६।जातऽवेदसे।
सुनवाम।सोमं।अरातिऽयतः।नि।दहाति।वेदः।सः।नः।पर्षत्।अति।
दुःऽगानि।विश्वा।नावाऽइव।सिंधुं।~~नावया।दुःऽइता।अति~~।दुःऽइता।।
अति।अग्निः।।७।।सः।यः।वृषा।वृष्ण्येभिः।संऽओकाः।महः।दिवः।
पृथिव्याः।च।संऽराट्।सतीनऽसत्वा।हव्यः।भरेषु।मरुत्वान्।नः।भव
तु।इंद्रः।ऊती।यस्य।अनाप्तः।सूर्यस्यऽइव।यामः।भरेऽभरे।वृत्रऽहा।शु

॥५०१॥
॥११५॥

ष्मः। अस्ति। वृषन्ऽतमः। सखिऽभिः। स्वेभिः। एवैः। ०। दिवः। न। यस्य।
रेतसः। दुघानाः। पंथासः। यंति। शवसा। अपरिऽइताः। तरत्ऽद्वेषाः।
ससहिः। पौंस्येभिः। ०। सः। अंगिरःऽभिः। अंगिरःऽतमः। भूत्। वृषा। वृ
षऽभिः। सखिऽभिः। सखा। सन्। ऋग्मिऽभिः। ऋग्मी। गातुऽभिः। ज्येष्ठः। ०।
सः। सूनुऽभिः। न। रुद्रेभिः। ऋभ्वा। नृऽसह्ये। ससह्वान्। अमित्रान्। सऽ
नीळेभिः। श्रवस्यानि। तूर्वन्। ०। ७। सः। मन्युऽमीः। सऽमदनस्य। कर्ता।
अस्माकेभिः। नृऽभिः। सूर्यं। सनत्। अस्मिन्। अहन्। सत्ऽपतिः। पुरुऽहू ॥११५॥

तः। ०। तं। ऊतयः। रणयन्। शूरऽसातौ। तं। क्षेमस्य। क्षितयः। कृण्वत। त्रां।
सः। विश्वस्य। करुणस्य। ईशे। एकः। ०। तं। अप्संत। शवसः। उत्ऽसवेषु।
नरः। नरं। अवसे। तं। धनाय। सः। अंधे। चित्। तमसि। ज्योतिः। विदत्।
०। सः। सव्येन। यमति। व्राधतः। चित्। सः। दक्षिणे। संऽगृभीता। कृता
नि। सः। कीरिणा। चित्। सनिता। धनानि। ०। सः। ग्रामेभिः। सनिता। सः।
रथेभिः। विदे। विश्वाभिः। कृष्टिऽभिः। नु। अद्य। सः। पौंस्येभिः। अभिऽभूः।
अशस्तीः॥०॥२॥ सः। जामिऽभिः। यत्। संऽअजाति। मीळ्हे। अजामिऽभिः।

॥५०१॥
२॥१५६॥

वा।पुरुऽहूतः।एवैः।अपां।तोकस्य।तनयस्य।जेषे।सः।वज्रऽभृत्।द
स्युऽहा।भीमः।उग्रः।सहस्रऽचेताः।शतऽनीथः।ऋभ्वा।चम्रीषः।न।श
वसा।पांचऽजन्यः।०।तस्य।वज्रः।क्रंदति।स्मत्।स्वःऽसाः।दिवः।न।त्वे
षः।रवथः।शिमीऽवान्।तं।सचंते।सनयः।तं।धनानि।०।यस्य।अज
स्रं।शवसा।मानं।उक्थं।परिऽभुजत्।रोदसीइति।विश्वतः।सीं।सः
पारिषत्।क्रतुऽभिः।मंदसानः।०।न।यस्य।देवाः।देवता।न।मर्ताः।आ
पः।चन।शवसः।अंतं।आपुः।सः।प्रऽरिक्वा।त्वक्षसा।क्ष्मः।दिवः।च।०१॥१६॥

रोहित्।श्यावा।सुमत्ऽअंशुः।ललामीः।द्युक्षा।राये।ऋज्रऽअश्वस्य।वृ
षण्ऽवंतं।बिभ्रती।धूःऽसु।रथं।मंद्रा।चिकेत।नाहुषीषु।विक्षु।एतत्।त्य
त्।ते।इंद्र।वृष्णे।उक्थं।वार्षागिराः।अभि।गृणंति।राधः।ऋज्रऽअश्वः।प्रष्टिऽभिः।
अंबरीषः।सहऽदेवः।भयमानः।सुऽराधाः।दस्यून्।शिम्यून्।च।पुरुऽहूतः।ए
वैः।हत्वा।पृथिव्यां।शर्वा।नि।बर्हीत्।सनत्।क्षेत्रं।सखिऽभिः।श्वित्न्येभिः।सन
त्।सूर्यं।सनत्।अपः।सुऽवज्रः।विश्वाहा।इंद्रः।अधिऽवक्ता।नः।अस्तु।अ
परिऽहृताः।सनुयाम।वाजं।०॥१९॥प्र।मंदिने।पितुऽमत्।अर्चत।वचः।यः।कृष्ण

।।प०१।।
११७

गर्भाः।निः।अहन्।ऋजिश्वना।।अवस्यवः।वृषणं।वज्रऽदक्षिणं।मरुत्वं
तं।सख्याय।हवामहे।।यः।विऽअंसं।जहृषाणेन।मन्युना।।यः।शंबरं।यः।अ
हन्।पिप्रुं।अव्रतं।इंद्रः।यः।शुष्णं।अशुषं।नि।अवृणक्।०।यस्य।द्यावा
पृथिवीइति।पौंस्यं।महत्।यस्य।व्रते।वरुणः।यस्य।सूर्यः।यस्य।इंद्रस्य।
सिंधवः।सश्चति।व्रतं।०।यः।अश्वानां।यः।गवां।गोऽपतिः।वशी।यः।आ
रितः।कर्मणिऽकर्मणि।स्थिरः।वीळोः।चित्।इंद्रः।यः।असुन्वतः।वधः।०
यः।विश्वस्य।जगतः।प्राणतः।पतिः।यः।ब्रह्मणे।प्रथमः।गाः।अविंदत्।इं ११७

द्रः।यः।दस्यून्।अधरान्।अवऽअतिरत्।०।यः।शूरेभिः।हव्यः।यः।च।
भीरुऽभिः।यः।धावत्ऽभिः।हूयते।यः।च।जिग्युऽभिः।इंद्रं।यं।विश्वा।भु
वना।अभि।संऽदधुः।०।।१२।। रुद्राणां।एति।प्रऽदिशा।विऽचक्षणः।रु
द्रेभिः।योषा।तनुते।पृथु।ज्रयः।इंद्रं।मनीषा।अभि।अर्चति।श्रुतं।०।
यत्।वा।मरुत्वः।परमे।सधऽस्थे।यत्।वा।अवमे।वृजने।मादयासे।अ
तः।आ।याहि।अध्वरं।नः।अच्छ।त्वाऽया।हविः।चकृम।सत्यऽराधः।त्वाऽ
या।इंद्र।सोमं।सुसुम।सुऽदक्ष।०।ब्रह्मऽवाहः।अध।नियुत्वः।सऽगणः।

० त्वायाहविश्चकृमा ०

॥प०१॥
॥११८॥

मरुत्ऽभिः। अस्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। मादयस्व। मादयस्व। हरिऽभिः। ये। ते।
इंद्र। वि। [illegible] स्यस्व। शिप्रे इति। वि। सृजस्व। धेने इति। आ। त्वा। सुऽशिप्र। हर-
यः। वहन्तु। उशन्। हव्यानि। प्रति। नः। जुषस्व। मरुत्ऽस्तोत्रस्य। वृजनस्य।
गोपाः। वयं। इंद्रेण। सनुयाम। वाजं। ॥१३॥ इमां। ते। धियं। प्र। भरे। महः। म-
हीं। अस्य। स्तोत्रे। धिषणा। यत्। ते। आनजे। तं। उत्ऽसवे। च। प्रऽसवे। च।
ससहिं। इंद्रं। देवासः। शवसा। अमदन्। अनु। अस्य। श्रवः। नद्यः। सप्त। बि-
भ्रति। द्यावाक्षामा। पृथिवी। दर्शतं। वपुः। अस्मे इति। सूर्याचंद्रमसा। अभि- ॥११७॥

इंद्र
चक्षे। श्रद्धे। कं। चरतः। विऽतर्तुरं। तं। स्म। रथं। मघऽवन्। प्र। अव। सात-
ये। जैत्रं। यं। ते। अनुऽमदाम। संऽगमे। आजा। नः। इंद्र। मनसा। पुरुऽस्तु-
त। त्वायत्ऽभ्यः। मघऽवन्। शर्म। यच्छ। नः। वयं। जयेम। त्वया। युजा।
वृतं। अस्माकं। अंशं। उत्। अव। भरेऽभरे। अस्मभ्यं। इंद्र। वरिवः। सुऽ-
गं। कृधि। प्र। शत्रूणां। मघऽवन्। वृष्ण्या। रुज। नाना। हि। त्वा। हवमा-
नाः। जनाः। इमे। धनानां। धर्तः। अवसा। विपन्यवः। अस्माकं। स्म। र-
थं। आ। तिष्ठ। सातये। जैत्रं। हि। इंद्र। निऽभृतं। मनः। तव॥ १४। गोऽजिता।

१।५०१।।
।।११२।।

बाहूइति।अमितऽक्रतुः।सिमः।कर्मन्ऽकर्मन्।शतंऽऊतिः।खजंऽकरः।
अकल्पः।इंद्रः।प्रतिऽमानं।ओजसा।अथ।जनाः।वि।ह्वयंते।सिसासवः।
उत।ते।शतात्।मघऽवन्।उत्।च।भूयसः।उत्।सहस्रात्।रिरिचे।कृष्टि
षु।श्रवः।अमात्रं।त्वा।धिषणा।तित्विषे।मही।अध।वृत्राणि।जिघ्न
से।पुरंऽदर।त्रिविष्टिऽधातु।प्रतिऽमानं।ओजसः।तिस्रः।भूमीः।नृऽ
पते।त्रीणि।रोचना।अति।इदं।विश्वं।भुवनं।ववक्षिथ।अशत्रुः।इंद्र।
जनुषा।सनात्।असि।त्वां।देवेषु।प्रथमं।हवामहे।त्वं।बभूथ।पृतनासु। १।।११२।।

विश्वाहेंद्रो अ०त्नो मित्रो

ससहिः।सः।इमं।नः।कारुं।उपऽमन्युं।उत्ऽभिदं।इंद्रः।कृणो
तु।प्रऽसवे।रथं।पुरः।त्वं।जिगेथ।न।धना।रुरोधिथ।अर्भेषु।आजा।
मघऽवन्।महत्ऽसु।च।त्वां।उग्रं।अवसे।सं।शिशीमसि।अथ।
नः।इंद्र।हवनेषु।चोदय।।१५।।तत्।ते।इंद्रियं।परमं।पराचैः।अधा
रयंत।कवयः।पुरा।इदं।क्षमा।इदं।अन्यत्।दिवि।अन्यत्।अस्य।सं।
ईम्।पृच्यते।समनाऽइव।केतुः।सः।धारयत्।पृथिवीं।पप्रथत्।च।
वज्रेण।हत्वा। [illegible] निः।अपः।ससर्ज।अहन्।अहिं।अ

॥५०१॥ भिनत्।रौहिणं।वि।अहन्।विऽअंसं।मघऽवा।शचीभिः।सः।जातूऽ
॥५२०॥ भर्मा।श्रत्ऽदधानः।ओजः।पुरः।विऽभिंदन्।अचरत्।वि।दासीः।वि
द्वान्।वज्रिन्।दस्यवे।हेतिं।अस्य।[illegible]।आर्यं।सहः।वर्ध
य।द्युम्नं।इंद्र।तत्।ऊचुषे।मानुषा।युगानि।कीर्तेन्यं।मघऽवा।ना इमा॥
म।बिभ्रत्।उपऽप्रयन्।दस्युऽहत्याय।वज्री।यत्।ह।सूनुः।श्रव स्य२
से।नाम।दधे।तत्।अस्य।इदं।पश्यत।भूरि।पुष्टं।श्रत्।इंद्रा।धत्त ॥५२०॥
न।वीर्याय।सः।गाः।अविंदत्।सः।अविंदत्।अश्वान्।सः।ओष

धीः।सः।अपः।सः।वनानि॥१६॥भूरिऽकर्मणे।वृषभाय।वृष्णे।
सत्यऽशुष्माय।सुनवाम।सोमं।यः।आऽदृत्य।परिपंथीऽइव।शू
रः।अयज्वनः।विऽभजन्।एति।वेदः।तत्।इंद्र।प्रऽइव।वीर्यं।चक
र्थ।यत्।ससंतं।वज्रेण।अबोधयः।अहिं।अनु।त्वा।पत्नीः।हृषि
तं।वयः।च।विश्वे।देवासः।अमदन्।अनु।त्वा।शुष्णं।पिप्रुं।कु
यवं।वृत्रं।इंद्र।यदा।अवधीः।वि।पुरः।शंबरस्य।८॥१७॥योनिः। तं नो पि०
नि।२ ते।इंद्र।निऽसदे।अकारि।तं।आ।सीद।स्वानः।न।अर्वा।विऽमुच्य।व

।।५०१।। यः। अवऽसाय। अश्वान्। दोषा। वस्तोः। वहीयसः। प्रऽपित्वे। ओइ
।।१२७।। ति। त्ये। नरः। इंद्रं। ऊतये। गुः। नु। चित्। तान्। अध्वनः। जगम्यात्। देवा सद्यः।
सः। मन्युं। दासस्य। श्चम्नन्। ते। नः। आ। वक्षन्। सुऽविताय। वर्णं। अ
व। त्मना। भरते। केतऽवेदाः। अव। त्मना। भरते। फेनं। उदन्। क्षीरेण। स्नातः।
कुयवस्य। योषेइति। हतेइति। तेइति। स्याता। प्रवणे। शिफायाः। यु
योप। नाभिः। उपरस्य। आयोः। प्र। पूर्वाभिः। तिरते। राष्टि। शूरः। अं
जसी। कुलिशी। वीरऽपत्नी। पयः। हिन्वानाः। उदऽभिः। भरंते। प्र ।।१२७।।

ति। यत्। स्या। नीथा। अदर्शि। दस्योः। ओकः। न। अच्छ। सदनं। जा
नती। गात्। अध। स्म। नः। मघऽवन्। चर्कृतात्। इत्। मा। नः। मघाऽइ
व। निष्षपी। परा। दाः।।५।। सः। त्वं। नः। इंद्र। सूर्ये। सः। अप्ऽसु। अना
गाःऽत्वे। आ। भज। जीवऽशंसे। मा। अंतरां। भुजं। आ। रिरिषः। नः।
श्रद्धितं। ते। महते। इंद्रियाय। अध। मन्ये। श्रत्। ते। अस्मै। अधायि।
वृषा। चोदस्व। महते। धनाय। मा। नः। अकृते। पुरुऽहूत। योनौ। इंद्र।
क्षुध्यत्ऽभ्यः। वयः। आऽसुतिं। दाः। मा। नः। वधीः। इंद्र। मा। परा। दाः। मा।

॥प०१॥
॥१२२॥

नः। प्रिया। भोजनानि। प्र। मोषीः। आंडा। मा। नः। मघऽवन्। शक्र।
निः। भेत्। मा। नः। पात्रा। भेत्। सहऽजानुषाणि। अर्वाङ्। आ। इहि। सो
मऽकामं। त्वा। आहुः। अयं। सुतः। तस्य। पिब। मदाय। उरुऽव्यचाः। ज
ठरे। आ। वृषस्व। पिताऽइव। नः। शृणुहि। हूयमानः। ॥१९॥ चंद्रमाः। अ
प्ऽसु। अंतः। आ। सुऽपर्णः। धावते। दिवि। न। वः। हिरण्यऽनेमयः।
पदं। विंदंति। विऽद्युतः। वित्तं। मे। अस्य। रोदसीइति। अर्थं। इत्। वै। ॐ
इति। अर्थिनः। आ। जाया। युवते। पतिं। तुंजातेइति। वृष्ण्यं। पयः। परिऽ ॥१२२॥

दाय। रसं। दुहे। ०। मोइति। सु। देवाः। अदः। स्वः। अव। पादि। दिवः। प
रि। मा। सोम्यस्य। शंऽभुवः। शूने। भूम। कदा। चन। ०। यज्ञं। पृच्छामि।
अवमं। सः। तत्। दूतः। वि। वोचति। क्व। ऋतं। पूर्व्यं। गतं। कः। तत्। बि
भर्ति। नूतनः। ०। अमीइति। ये। देवाः। स्थन। त्रिषु। आ। रोचने। दिवः।
कत्। वः। ऋतं। कत्। अनृतं। क्व। प्रत्ना। वः। आऽहुतिः। ०॥२०॥ कत्।
वः। ऋतस्य। धर्णसि। कत्। वरुणस्य। चक्षणं। कत्। अर्यम्णः। महः।
पथा। अति। क्रामेम। दुःऽआध्यः। ०। अहं। अस्मि। यः। पुरा। सुते। वदा सः

।५०१॥
।५२३॥

मि। कानि। चित्। तं। मा। व्यंति। आऽध्यः। वृकः। न। तृष्णऽजं। मृगं।
०। सं। मा। तपंति। अभितः। सपत्नीःऽइव। पर्शवः। मूषः। न। शिश्ना। वि।
अदंति। मा। आऽध्यः। स्तोतारं। ते। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। ०। अमी
इति। ये। सप्त। रश्मयः। तत्र। मे। नाभिः। आऽतता। त्रितः। तत्। वेद। आ
प्त्यः। सः। जामिऽत्वाय। रेभति। ०। अमी इति। ये। पंच। उक्षणः। मध्ये।
तस्थुः। महः। दिवः। देवऽत्रा। नु। प्रऽवाच्यं। सध्रीचीनाः। नि। ववृतुः। ०।
२१। सुऽपर्णाः। एते। आसते। मध्ये। आऽरोधने। दिवः। ते। सेधंति। पथः। ।५२३॥

वृकं। तरंतं। यह्वतीः। अपः। ०। नव्यं। तत्। उक्थ्यं। हितं। देवासः। सुऽप्र
वाचनं। ऋतं। अर्षंति। सिंधवः। सत्यं। ततान। सूर्यः। ०। अग्ने। तव। त्य
त्। उक्थ्यं। देवेषु। अस्ति। आप्यं। सः। नः। सत्तः। मनुष्वत्। आ। देवा
न्। यक्षि। विदुःऽतरः। अग्निः। हव्या। सुसूदति। देवः। देवेषु। मेधिरः। ०।
ब्रह्म। कृणोति। वरुणः। गातुऽविदं। तं। ईमहे। वि। ऊर्णोति। हृदा। मतिं।
नव्यः। जायतां। ऋतं। २२। असौ। यः। पंथाः। आदित्यः। दिवि। प्रऽवा
च्यः। कृतः। न। सः। देवाः। अतिऽक्रमे। तं। मर्तासः। न। पश्यथ। ०। त्रितः। कू
सत्तः। होता। मनुष्वत्। आ। देवान्। अच्छ। विदुःऽतरः।४

॥प०१॥
१२७॥

पे। अवऽहितः। देवान्। हवते। ऊतये। तत्। शुश्राव। बृहस्पतिः। कृण्व
न्। अंहूरणात्। उरु।०। अरुणः। मा। सकृत्। वृकः। पथा। यंतं। ददर्श। हि।
उत्। जिहीते। निऽचाय्य। तष्टाऽइव। पृष्टिऽआमयी।०। एना। आंगू
षेण। वयं। इंद्रऽवंतः। अभि। स्याम। वृजने। सर्वऽवीराः॥ २३॥ इंद्रं। तं नो०
मित्रं। वरुणं। अग्निं। ऊतये। मारुतं। शर्धः। अदितिं। हवामहे। रथं। न।
दुःऽगात्। वसवः। सुऽदानवः। विश्वस्मात्। नः। अंहसः। निः। पिपर्तन।
ते। आदित्याः। आ। गत। सर्वऽतातये। भूत। देवाः। वृत्रऽतूर्येषु। शंऽभु १२८

वः।०। अवंतु। नः। पितरः। सुऽप्रवाचनाः। उत। देवी इति। देवपुत्रे इ
ति देवऽपुत्रे। ऋतऽवृधा।०। नराशंसं। वाजिनं। वाजयन्। इह। क्षयत्ऽ
वीरं। पूषणं। सुम्नैः। ईमहे।०। बृहस्पते। सदं। इत्। नः। सुऽगं। कृधि।
शं। योः। यत्। ते। मनुःऽहितं। तत्। ईमहे।०। इंद्रं। कुत्सः। वृत्रऽह
नं। शचीऽपतिं। काटे। निऽबाव्हः। ऋषिः। अह्वत्। ऊतये।०। देवैः।
नः। देवी। अदितिः। नि। पातु। देवः। त्राता। त्रायतां। अप्रऽयुच्छन्॥०॥ २४॥ तं नो०
यज्ञः। देवानां। प्रति। एति। सुम्नं। आदित्यासः। भवत। मृळयंतः। आ।

॥५०१॥
१२५॥

वुः। अर्वाची। सुऽमतिः। ववृत्यात्। अंहोः। चित्। या। वरिवोवित्ऽत
रा। असत्। उप। नः। देवाः। अवसा। आ। गमंतु। अंगिरसां। सामऽभिः।
स्तूयमानाः। इंद्रः। इंद्रियैः। मरुतः। मरुत्ऽभिः। आदित्यैः। नः। अदि
तिः। शर्म। यंसत्। तत्। नः। इंद्रः। तत्। वरुणः। तत्। अग्निः। तत्। अ
र्यमा। तत्। सविता। चनः। धात्॥ ०॥ २५॥ यः। इंद्राग्नीइति। चित्रऽ
तमः। रथः। वां। अभि। विश्वानि। भुवनानि। चष्टे। तेन। आ। यातं। सऽ
रथं। तस्थिऽवांसा। अथ। सोमस्य। पिबतं। सुतस्य। यावत्। इदं। भु

१२५

वनं। विश्वं। अस्ति। उरुऽव्यचा। वरिमता। गभीरं। तावान्। अयं।
पातवे। सोमः। अस्तु। अरं। इंद्राग्नीइति। मनसे। युवऽभ्यां। चक्राथे
इति। हि। सध्र्यक्। नाम। भद्रं। सध्रीचीना। वृत्रऽहणा। उत। स्थः। तौ। इं
द्राग्नीइति। सध्र्यंचा। निऽसद्य। वृष्णः। सोमस्य। वृषणा। आ। वृषेथां।
संऽइद्धेषु। अग्निषु। आनजाना। यतऽस्रुचा। बर्हिः। ऊंइति। तिस्ति
राणा। तीव्रैः। सोमैः। परिऽसिक्तेभिः। अर्वाक्। आ। इंद्राग्नीइति।
सौमनसाय। यातं। यानि। इंद्राग्नीइति। चक्रथुः। वीर्याणि। यानि।

रूपाणि। उत। वृष्ण्यानि। या। वां। प्रत्नानि। सख्या। शिवानि। त
भिः। सोमस्य। पिबतं। सुतस्य॥ २६॥ यत्। अब्रवं। प्रथमं। वां।
वृणानः। अयं। सोमः। असुरैः। नः। विऽहव्यः। तां। सत्यां। श्रद्धां।
अभि। आ। हि। यातं। ० यत्। इंद्राग्नीइति। मदथः। स्वे। दुरोणे। य
त्। ब्रह्मणि। राजनि। वा। यजत्रा॥ अतः। परि। वृषणौ। आ। हि। या
तं। ० यत्। इंद्राग्नीइति। यदुषु। तुर्वशेषु। यत्। द्रुह्युषु। अनुषु।
पूरुषु। स्थः। ० यत्। इंद्राग्नीइति। अवमस्यां। पृथिव्यां। मध्यमस्यां।

० यदिंद्राग्नी परमस्यां पृथिव्यां मध्यमस्यामवं० अतः०

परमस्यां। उत। स्थः। ०। यत्। इंद्राग्नीइति। दिवि। स्थः। यत्। पृथि
व्यां। यत्। पर्वतेषु। ओषधीषु। अप्ऽसु। ० यत्। इंद्राग्नीइति।
उत। इता। सूर्यस्य। मध्ये। दिवः। स्वधया। मादयेथेइति। ० एव। इं
द्राग्नीइति। पपिऽवांसा। सुतस्य। विश्वा। अस्मभ्यं। सं। जयतं।
तं ज्ञो० धनानि। ०॥ २७॥ वि। हि। अख्यं। मनसा। वस्यः। इच्छन्। इंद्राग्नीइ
ति। ज्ञासः। उत। वा। सऽजातान्। न। अन्या। युवत्। प्रऽमतिः। अ
स्ति। मह्यं। सः। वां। धियं। वाजऽयंती। अतक्षं। अश्रवं। हि। भू

॥५०१॥
१२७॥

रिदावत्ऽतरा।वां।विऽजामातुः।उत।वा।घ।स्यालात्।अथ।सो
मस्य।प्रऽयती।युवऽभ्यां।इंद्राग्नीइति।स्तोमं।जनयामि।नव्यं॥मा।
छेद्म।रश्मीन्।इति।नाधमानाः।पितॄणां।शक्तीः।अनुऽयच्छमा
नाः।इंद्राग्निऽभ्यां।कं।वृषणः।मदंति।ता।हि।अद्रीइति।धिष
णायाः।उपऽस्थे।युवाभ्यां।देवी।धिषणा।मदाय।इंद्राग्नीइ
ति।सोमं।उशती।सुनोति।तौ।अश्विना।भद्रऽहस्ता।सुपाणी
इतिसुऽपाणी।आ।धावतं।मधुना।पृंक्तं।अप्ऽसु।युवां।इंद्राग्नी

५२

इति।वसुनः।विऽभागे।तवःऽतमा।शुश्रव।वृत्रऽहत्ये।तौ।आऽसद्य।
बर्हिषि।यज्ञे।अस्मिन्।प्र।चर्षणीइति।मादयेथां।सुतस्य॥२८॥प्र।च
र्षणिऽभ्यः।पृतनाऽहवेषु।प्र।पृथिव्याः।रिरिचाथेइति।दिवः।च।प्र।सिं
धुऽभ्यः।प्र।गिरिऽभ्यः।महिऽत्वा।प्र।इंद्राग्नीइति।विश्वा।भुवना।अ
ति।अन्या।आ।भरतं।शिक्षतं।वज्रबाहूइतिवज्रऽबाहू।अस्मान्।इं
द्राग्नीइति।अवतं।शचीभिः।इमे।नु।ते।रश्मयः।सूर्यस्य।येभिः।सऽपि
त्वं।पितरः।नः।आसन्।पुरंऽदरा।शिक्षतं।वज्रऽहस्ता।०।भरेषु।०॥२९॥
।०अस्मौ२इंद्राग्नीऽअवतं०।

॥५०१॥ ॥१२८॥ ततं। मे। अपः। तत्। ऊं इति। तायते। पुनरिति। स्वादिष्ठा। धीतिः। उचथ्याय।
शस्यते। अयं। समुद्रः। इह। विश्वऽदेव्यः। स्वाहाऽकृतस्य। सं। ऊं इति। तृप्णु
त। ऋभवः। आऽभोगयं। प्र। यत्। इछंतः। ऐतन। अपाकाः। प्रांचः। मम। के।
चित्। आपयः। सौधन्वनासः। चरितस्य। भूमना। अगछत। सवितुः। दा
शुषः। गृहं। तत्। सविता। वः। अमृतऽत्वं। आ। असुवत्। अगोह्यं। यत्। श्र अ
वयंतः। ऐतन। त्यं। चित्। चमसं। असुरस्य। भक्षणं। एकं। संतं। अकृणु ॥१२९॥
त। चतुःऽवयं। विष्ट्वी। शमी। तरणिऽत्वेन। वाघतः। मर्तासः। संतः। अमृतऽत्वं।

आनशुः। सौधन्वनाः। ऋभवः। सूरऽचक्षसः। संवत्सरे। सं। अपृच्यंत।
धीतिऽभिः। क्षेत्रंऽइव। वि। ममुः। तेजनेन। एकं। पात्रं। ऋभवः। जेहमा
नं। उपऽस्तुताः। उपऽमं। नाधमानाः। अमर्त्येषु। श्रवः। इछमानाः॥ २०॥
आ। मनीषां। अंतरिक्षस्य। नृऽभ्यः। स्रुचाऽइव। घृतं। जुहवाम। विद्म
ना॥ तरणिऽत्वा। ये। पितुः। अस्य। सश्चिरे। ऋभवः। वाजं। अरुहन्। दि
वः। रजः। ऋभुः। नः। इंद्रः। शवसा। नवीयान्। ऋभुः। वाजेभिः। वसुऽ
भिः। वसुः। ददिः। युष्माकं। देवाः। अवसा। अहनि। प्रिये। अभि। तिष्ठेम।

।।५०१।।
।।१२०।।

इत्स्कृवीः। असंन्चतो।।निः।चर्मणः। ऋभवः। गां। अपिंशत।सं।वत्सेन।
असृजत।मातरं। पुनरिति।सौधन्वनासः। स्वःअपस्यया।।नरः। जिव्री
इति।युवाना।।पितरा। अकृणोतन।वाजेभिः।नः।वाजःसातौ। अविड्ढि।
ऋभुक्षः मान्।इंद्र।चित्रं।आ।दर्षि।राधः।।०।।३१।।तक्षन्।रथं।स्वःवृतं।वि
द्मनाः अपसः।तक्षन्।हरीइति।इंद्रःवाहा।वृषण्वसूइतिवृषणःवसू।
तक्षन्।पितृऽभ्यां।ऋभवः।युवत्।वयः।तक्षन्।वत्साय।मातरं।सचाः
भुवं।आ।नः।यज्ञाय।तक्षत।ऋभुःमत्।वयः।क्रत्वे।दक्षाय।स्वःप्रजा ।।१२९।।

वतीं।इषं।यथा।क्षयाम।सर्वःवीरया।विशा।तत्।नः।शर्धाय।धासथ।
स।इंद्रियं।आ।तक्षत।सातिं।अस्मभ्यं।ऋभवः।सातिं।रथाय।सातिं।
अर्वते।नरः।सातिं।नः।जैत्रीं।सं।महेत।विश्वहा।जामिं।अजामिं।पृ
तनासु।सक्षणिं।ऋभुक्षणं।इंद्रं।आ।हुवे।ऊतये।ऋभून्।वाजान्।
मरुतः।सोमःपीतये।उभा।मित्रावरुणा।नूनं।अश्विना।ते।नः।हिन्वंतु।
धिये। सातये।जिषे।ऋभुः।भराय।सं।शिशातु।सातिं।समर्यःजित्।वाजः।अ
स्मान्।अविष्टु।०।।३२।।इळे।द्यावापृथिवीइति।पूर्वःचित्तये।अग्निं।घ

॥५०१॥
॥१२०॥

र्मं। सुऽरुचं। यामन्। इष्टये। याभिः। भरे। कारं। अंशाय। जिन्वथः। ताभिः।
ऊं इति। सु। ऊतिऽभिः। अश्विना। आ। गतं। युवोः। दानाय। सुऽभराः। असश्च
तः। रथं। आ। तस्थुः। वचसं। न। मंतवे। याभिः। धियः। अवथः। कर्मन्। इ
ष्टये। ०। युवं। तासां। दिव्यस्य। प्रऽशासने। विशां। क्षयथः। अमृतस्य। म
ज्मना। याभिः। धेनुं। अस्वं। पिन्वथः। नरा। ०। याभिः। परिऽज्मा। तनय
स्य। मज्मना। द्विऽमाता। तूर्षु। तरणिः। विऽभूषति। याभिः। त्रिऽमंतुः। अ
भवत्। विऽचक्षणः। ०। याभिः। रेभं। निऽवृतं। सितं। अत्ऽभ्यः। उत्। वंदनं।

॥१२०॥

ऐरयतं। स्वः। दृशे। याभिः। कण्वं। प्र। सिसासंतं। आवतं। ०। ३५॥
याभिः। अंतकं। जसमानं। आऽअरणे। भुज्युं। याभिः। अव्यथिऽभिः।
जिजिन्वथुः। याभिः। कर्कंधुं। वय्यं। च। जिन्वथः। ०। याभिः। शुचंतिं।
धनऽसां। सुऽसंसदं। तप्तं। घर्मं। ओम्याऽवंतं। अत्रये। याभिः। पृश्निऽ
गुं। पुरुऽकुत्सं। आवतं। ०। याभिः। शचीभिः। वृषणा। पराऽवृजं। प्र। अं
धं। श्रोणं। चक्षसे। एतवे। कृथः। याभिः। वर्तिकां। ग्रसितां। अमुंचतं। ०।
याभिः। सिंधुं। मधुऽमंतं। असश्चतं। वसिष्ठं। याभिः। अजरौ। अजिन्वतं।

।।५०१।। याभिः। कुत्सं। श्रुतर्यं। नर्यं। आवतं।०। याभिः। विश्पलां। धनऽसां।
।।५२१।। अथर्व्यं। सहस्रऽमीळ्हे। आजौ। अजिन्वतं। याभिः। वशं। अश्व्यं। प्रे
णिं। आवतं।०।।२७।। याभिः। सुदानू इति सुऽदानू। औशिजाय। वणि
जे। दीर्घऽश्रवसे। मधु। कोशः। अक्षरत्। कक्षीवंतं। स्तोतारं। याभिः।
आवतं।०। याभिः। रसां। क्षोदसा। उद्नः। पिपिन्वथुः। अनश्वं। याभिः।
रथं। आवतं। जिषे। याभिः। त्रिऽशोकः। उस्रियाः। उत्ऽआजत।०। ।।५२१।।
याभिः। सूर्यं। परिऽयाथः। पराऽवति। मंधातारं। क्षैत्रऽपत्येषु। आवतं।

याभिः। विप्रं। प्र। भरत्ऽवाजं। आवतं।०। याभिः। महां। अतिथिऽग्वं।
कशःऽजुवं। दिवःऽदासं। शंबरऽहत्ये। आवतं। याभिः। पूःऽभिद्ये। त्र
सदस्युं। आवतं।०। याभिः। वम्रं। विऽपिपानं। उपऽस्तुतं। कलिं। याभिः।
वित्तऽजानिं। दुवस्यथः। याभिः। विऽअश्वं। उत। पृथिं। आवतं।०।।२८।।
याभिः। नरा। शयवे। याभिः। अत्रये। याभिः। पुरा। मनवे। गातुं। ईषथुः। या
भिः। शारीः। आजतं। स्यूमऽरश्मये।०। याभिः। पठर्वा। जठरस्य। मज्म
ना। अग्निः। न। अदीदेत्। चितः। इद्धः। अज्मन्। आ। याभिः। शर्यातं। अव

थः। महाऽधने।०। याभिः। अंगिरः। मनसा। निःऽरण्यथः। अग्रं। गछ
थः। विऽवरे। गोऽअर्णसः। याभिः। मनुं। शूरं। इषा। संऽआवतं।०। या
भिः। पत्नीः। विऽमदाय। निऽऊहथुः। आ। घ। वा। याभिः। अरुणीः। अ
शिक्षतं। याभिः। सुऽदासे। ऊहथुः। सुऽदेव्यं।०। याभिः। शंतातीइति
शंऽताती। भवथः। ददाशुषे। भुज्युं। याभिः। अवथः। याभिः। अध्रिऽ
गुं। ओम्याऽवतीं। सुऽभरां। ऋतऽस्तुभं।०॥ २०॥ याभिः। कृशानुं। अ
सने। दुवस्यथः। जवे। याभिः। यूनः। अर्वंतं। आवतं। मधु। प्रियं। भरथः।

यत्। सरट्ऽभ्यः।०। याभिः। नरं। गोषुऽयुधं। नृऽसह्ये। क्षेत्रस्य। साता॥
तनयस्य। जिन्वथः। याभिः। रथान्। अवथः। याभिः। अर्वतः।०। याभिः।
कुत्सं। आर्जुनेयं। शतक्रतूइतिशतऽक्रतू। प्र। तुर्वीतिं। प्र। च। दभी
तिं। आवतं। याभिः। ध्वसंतिं। पुरुऽसंतिं। आवतं।०। अप्नस्वतीं। अ
श्विना। वाचं। अस्मेइति। कृतं। नः। दस्रा। वृषणा। मनीषां। अद्यूत्ये।
अवसे। नि। ह्वये। वां।०। द्युऽभिः। अक्तुऽभिः। परि। पातं। अस्मान्।
अरिष्टेभिः। अश्विना। सौभगेभिः॥०॥ २५॥ इतिप्रथमाष्टकसप्तमो०

० वृधेचनोभवतं वाजसातौ।०

॥५०१॥
१३३॥

ओं॥इदं।श्रेष्ठं।ज्योतिषां।ज्योतिः।आ।अगात्।चित्रः।प्रऽकेतः।अ
जनिष्ट।विऽभ्वा।यथा।प्रऽसूता।सवितुः।सवाय।एव।रात्री।उषसे।
योनिं।अरैक्।रुशत्ऽवत्सा।रुशती।श्वेत्या।आ।अगात्।अरैक्।
ऊंइति।कृष्णा।सदनानि।अस्याः।समानबंधूइतिसमानऽबंधू।
अमृतेइति।अनूचीइति।द्यावा।वर्णं।चरतः।आमिनानेइत्याऽमि
नाने।समानः।अध्वा।स्वस्रोः।अनंतः।तं।अन्याऽअन्या।चरतः।दे ॥११३॥
वशिष्टेइतिदेवऽशिष्टे।न।मेथेतेइति।न।तस्थतुः।सुमेकेइतिसुऽमे

भास्वतीनेत्रीसूनृतानां॰

के।नक्तोषसा।सऽमनसा।विरूपेइतिविऽरूपे।॰।अचेति।चित्रा।
वि।दुरः।नः।आवरित्यावः।प्रऽअर्प्य।जगत्।वि।ऊंइति।नः।रायः।अ
ख्यत्।उषाः।अजीगः।भुवनानि।विश्वा।जिह्मऽश्ये।चरितवे।मघो
नी।आऽभोगये।इष्टये।राये।ऊंइति।दभ्रं।पश्यत्ऽभ्यः।उर्विया।
विऽचक्षे।०॥१॥क्षत्राय।त्वं।श्रवसे।त्वं।महीयै।इष्टये।त्वं।अर्थंऽ
इव।त्वं।इत्यै।विऽसदृशा।जीविता।अभिऽप्रचक्षे।०।एषा।दिवः।
दुहिता।प्रति।अदर्शि।विऽउच्छंती।युवतिः।शुक्रऽवासाः।विश्वस्य।

उषाअजीगर्भुवनानिविश्वा॰

॥५०१॥
॥१२८॥

ईशाना। पार्थिवस्य। वस्वः। उषः। अद्य। इह। सुऽभगे। वि। उच्छ। प
राऽयतीनां। अनु। एति। पाथः। आऽयतीनां। प्रथमा। शश्वतीनां।
विऽउच्छंती। जीवं। उत्ऽईरयंती। उषः। मृतं। कं। चन। बोधयंती। उषः।
यत्। अग्निं। संऽइधे। चकर्थ। वि। यत्। आवः। चक्षसा। सूर्यस्य। यत्।
मानुषान्। यक्ष्यमाणान्। अजीगरिति। तत्। देवेषु। चकृषे। भद्रं। अ
प्नः। कियति। आ। यत्। समया। भवाति। याः। विऽऊषुः। याः। च। नूनं।
विऽउच्छान्। अनु। पूर्वाः। कृपते। वावशाना। प्रऽदीध्याना। जोषं। अ

१३८

न्याभिः। एति॥ ११॥ ईयुः। ते। ये। पूर्वऽतरां। अपश्यन्। विऽउच्छंतीं। उ
षसं। मर्त्यासः। अस्माभिः। ऊं इति। नु। प्रतिऽचक्ष्या। अभूत्। ओ इति।
ते। यंति। ये। अपरीषु। पश्यान्। यवत्ऽद्वेषाः। ऋतऽपाः। ऋतेऽजाः। सु
म्नऽवरी। सूनृताः। ईरयंती। सुऽमंगलीः। बिभ्रती। देवऽवीतिं। इह।
अद्य। उषः। श्रेष्ठऽतमा। वि। उच्छ। शश्वत्। पुरा। उषाः। वि। उवास।
देवी। अथो इति। अद्य। इदं। वि। आवः। मघोनी। अथो इति। वि। उ
च्छात्। उत्ऽतरान्। अनु। द्यून्। अजरा। अमृता। चरति। स्वधाभिः। वि।

य

अंजिऽभिः। दिवः। आतासु। अद्योत्। अप। कृष्णां। निःऽनिजं।
देवी। आवरित्यावः। प्रऽबोधयंती। अरुणेभिः। अश्वैः। आ। उषाः।
याति। सुऽयुजा। रथेन। आऽवहंती। पोष्या। वार्याणि। चित्रं। केतुं।
कृणुते। चेकिताना। ईयुषीणां। उपऽमा। शश्वतीनां। विऽभातीनां।
प्रथमा। उषाः। वि। अश्वेत्॥ ३॥ उत्। ईर्ध्वं। जीवः। असुः। नः। आ।
अगात्। अप। प्र। अगात्। तमः। आ। ज्योतिः। एति। आरैक्। पंथां।
यातवे। सूर्याय। अगन्म। यत्र। प्रऽतिरंते। आयुः। स्यूमना। वाचः।

उत्। इयर्ति। वह्निः। स्तवानः। रेभः। उषसः। विऽभातीः। अद्य। त
त्। उछ। गृणते। मघोनि। अस्मेइति। आयुः। नि। दिदीहि। प्रजाऽव
त्। याः। गोऽमतीः। उषसः। सर्वऽवीराः। विऽउछंति। दाशुषे। मर्त्या
य। वायोःऽइव। सूनृतानां। उत्ऽअर्के। ताः। अश्वऽदाः। अश्नवत्।
सोमःऽसुत्वा। माता। देवानां। अदितेः। अनीकं। यज्ञस्य। केतुः।
बृहती। वि। भाहि। प्रशस्तिऽकृत्। ब्रह्मणे। नः। उछ। आ। नः। ज वि।
ने। जनय। विश्वऽवारे। यत्। चित्रं। अप्नः। उषसः। वहंति। ईजानाय।

॥५०१॥
॥१२६॥

आ। आ। मानाय। मृळ।०॥४॥ इमाः। रुद्राय। तवसे। कपर्दिने। क्षयत्ऽ
वीराय। प्र। भरामहे। मतीं। यथा॥ शं। असत्। द्विऽपदे। चतुःऽपदे।
विश्वं। पुष्टं। ग्रामे। अस्मिन्। अनातुरं। मृळ। नः। रुद्र। उत। नः। मयः।
कृधि। क्षयत्ऽवीराय। नमसा। विधेम। ते। यत्। शं। च। योः।
च। मनुः। आऽयेजे। पिता। तत्। अश्याम। तव। रुद्र। प्रऽनीतिषु।
अश्याम। ते। सुऽमतिं। देवऽयज्यया। क्षयत्ऽवीरस्य। तव। रुद्र।
मीढ्वः। सुम्नऽयन्। इत्। विशः। अस्माकं। आ। चर। अरिष्टऽवी

॥१२६॥

राः। जुहवाम। ते। हविः। त्वेषं। वयं। रुद्रं। यज्ञऽसाधं। वंकुं। कविं।
अवसे। नि। ह्वयामहे। आरे। अस्मत्। दैव्यं। हेळः। अस्यतु। सुऽम
तिं। इत्। वयं। अस्य। आ। वृणीमहे। दिवः। वराहं। अरुषं। कपर्दिनं।
या त्वेषं। रूपं। नमसा। नि। ह्वमहे। हस्ते। बिभ्रत्। भेषजा। वार्याणि। शर्
मं। वर्म। छर्दिः। अस्मभ्यं। यंसत्॥५॥ इदं। पित्रे। मरुतां। उच्यते।
वचः। स्वादोः। स्वादीयः। रुद्राय। वर्धनं। रास्व। च। नः। अमृत। मर्तऽ
भोजनं। त्मने। तोकाय। तनयाय। मृळ। मा। नः। महान्तं। उत। मा। नः।

॥१०॥ महांतं। अर्भकं। मा। नः। उक्षंतं। उत। मा। नः। उक्षितं। मा। नः। वधीः।
॥१२७॥ पितरं। मा। उत। मातरं। मा। नः। प्रियाः। तन्वः। रुद्र। रीरिषः। मा।
नः। तोके। तनये। मा। नः। आयौ। मा। नः। गोषु। मा। नः। अश्वेषु।
रीरिषः। वीरान्। मा। नः। रुद्र। भामितः। वधीः। हविष्मंतः। सदं। इ
ते। त्। त्वा। हवामहे। उप। स्तोमान्। पशुपाःऽइव। आ। अकरं। रा
स्व। पितः। मरुतां। सुम्नं। अस्मे इति। भद्रा। हि। ते। सुऽमतिः। मृळ ॥१२७॥
यत्ऽतमा। अथ। वयं। अवः। इत्। ते। वृणीमहे। आरे। ते। गोऽघ्नं।

उत। पुरुषऽघ्नं। क्षयत्ऽवीर। सुम्नं। अस्मे इति। ते। अस्तु।
मृळ। च। नः। अधि। च। ब्रूहि। देव। अध। च। नः। शर्म। यच्छ। द्विऽ
बर्हाः। अवोचाम। नमः। अस्मै। अवस्यवः। शृणोतु। नः। हवं। रुद्रः।
मरुत्वान्।०।६॥ चित्रं। देवानां। उत्। अगात्। अनीकं। चक्षुः। मित्र
स्य। वरुणस्य। अग्नेः। आ। अप्राः। द्यावापृथिवी इति। अंतरिक्षं। सू
र्यः। आत्मा। जगतः। तस्थुषः। च। सूर्यः। देवीं। उषसं। रोचमानां। म
र्यः। न। योषां। अभि। एति। पश्चात्। यत्र। नरः। देवऽयंतः। युगानि। विऽ

॥५०१॥ तन्वते। प्रति। भद्राय। भद्रं। भद्राः। अश्वाः। हरितः। सूर्यस्य। चित्राः।
१२८॥ एतऽग्वाः। अनुऽमाद्यासः। नमस्यन्तः। दिवः। आ। पृष्ठं। अस्थुः।
परि। द्यावापृथिवी इति। यन्ति। सद्यः। तत्। सूर्यस्य। देवऽत्वं। तत्। महिऽ
त्वं। मध्या। कर्तोः। विऽततं। सं। जभार। यदा। इत्। अयुक्त। हरितः।
सधऽस्थात्। आत्। रात्री। वासः। तनुते। सिमस्मै। तत्। मित्रस्य। व
रुणस्य। अभिऽचक्षे। सूर्यः। रूपं। कृणुते। द्योः। उपऽस्थे। अनंतं। अ
न्यत्। रुशत्। अस्य। पाजः। कृष्णं। अन्यत्। हरितः। सं। भरंति। अ ॥१२८।

द्य। देवाः। उत्ऽइता। सूर्यस्य। निः। अंहसः। पिपृत। निः। अवद्या
त्॥०॥७॥ नासत्याभ्यां। बर्हिःऽइव। प्र। वृंजे। स्तोमान्। इयर्मि। अ
भ्रियाऽइव। वातः। यौ। अर्भगाय। विऽमदाय। जायां। सेनाऽजु
वा। निऽऊहतुः। रथेन। वीळुपत्मऽभिः। आशुहेमऽभिः। वा। देवा
नां। वा। जूतिऽभिः। शाशदाना। तत्। रासभः। नासत्या। सहस्रं।
आजा। यमस्य। प्रऽधने। जिगाय। तुग्रः। ह। भुज्युं। अश्विना।
उदऽमेघे। रयिं। न। कः। चित्। ममृऽवान्। अव। अहाः। तं। ऊह

॥प०१॥
१३९॥

थुः। नौभिः। आत्मन्ऽवतीभिः। अंतरिक्षप्रुत्ऽभिः। अपऽउदकाभिः॥
तिस्रः। क्षपः। त्रिः। अहा। अतिव्रजत्ऽभिः। नासत्या। भुज्युं। ऊहथुः।
पतंगैः। समुद्रस्य। धन्वन्। आर्द्रस्य। पारे। त्रिऽभिः। रथैः। शतपत्ऽ
भिः। षट्ऽअश्वैः। अनारंभणे। तत्। अवीरयेथां। अनास्थाने।
अग्रभणे। समुद्रे। यत्। अश्विनो। ऊहथुः। भुज्युं। अस्तं। शतऽ
अरित्रां। नावं। आतस्थिऽवांसं॥ ५॥ यं। अश्विना। ददथुः। श्वेतं।
अश्वं। अघऽअश्वाय। शश्वत्। इत्। स्वस्ति। तत्। वां। दात्रं। महि। की

१३९

रेन्यं। भूत्। पैद्वः। वाजी। सदं। इत्। हव्यः। अर्यः। युवं। नरा। स्तुवते।
पज्रियाय। कक्षीवते। अरदतं। पुरंऽधिं। कारोतरात्। शफात्। अ
श्वस्य। वृष्णः। शतं। कुंभान्। असिंचतं। सुरायाः। हिमेन। अग्निं।
घ्रंसं। अवारयेथां। पितुऽमतीं। ऊर्जं। अस्मै। अधत्तं। ऋबीसे।
अत्रिं। अश्विना। अवऽनीतं। उत्। निन्यथुः। सर्वऽगणं। स्वस्ति।
परा। अवतं। नासत्या। अनुदेथां। उच्चाऽबुध्नं। चक्रथुः। जि
ह्मऽबारं। क्षरन्। आपः। न। पायनाय। राये। सहस्राय। तृष्यते। गो

॥५०१॥
५~० श्री

नमस्य। जुजुरुषः। नासत्या। उत। वव्रिं। प्र। अमुंचतं। द्रापिंऽइव।
च्यवानात्। अतिरतं। जहितस्य। आयुः। दस्रा। आत्। इत्। पतिं। अ-
कृणुतं। कनीनां॥९॥ तत्। वां। नरा। शंस्यं। राध्यं। च। अभिष्टिऽमत्। ना-
सत्या। वरूथं। यत्। विद्वांसा। निधिंऽइव। अपऽगूळ्हं। उत्। ऊपथुः। व दर्शतात्।
ंदनाय। ॰ सनये। दंसः। उग्रं। आविः। कृणोमि। तन्यतुः। न। वृष्टिं। दध्य-
ङ्। ह। यत्। मधु। आथर्वणः। वां। अश्वस्य। शीर्ष्णा। प्र। यत्। ईं। उवाच।
अजोहवीत्। नासत्या। करा। वां। महे। यामन्। पुरुऽभुजा। पुरंऽधिः। १~०

॰ तद्वां नरा ॰

श्रुतं। तत्। शासुःऽइव। वध्रिऽमत्याः। हिरण्यऽहस्तं। अश्विना।
अदत्तं। आस्नः। वृकस्य। वर्तिकां। अभीके। युवं। नरा। नासत्या।
अमुमुक्तं। उतो इति। कविं। पुरुऽभुजा। युवं। ह। कृपमाणं। अकृ-
णुतं। विऽचक्षे। चरित्रं। हि। वेःऽइव। अच्छेदि। पर्णं। आजा। खेल-
स्य। परिऽतक्म्यायां। सद्यः। जंघां। आयसीं। विश्पलायै। धने।
हिते। सर्तवे। प्रति। अधत्तं॥१०॥ शतं। मेषान्। वृक्ये। चक्षदानं। ऋ-
ज्रऽअश्वं। तं। पिता। अंधं। चकार। तस्मै। अक्षी इति। नासत्या। विऽ

॥प०१॥
१७१॥

चक्षे। आ। अधत्तं। दस्रा। भिषजौ। अनर्वन्। आ। वां। रथं। दुहिता।
सूर्यस्य। कार्ष्मऽइव। अतिष्ठत्। अर्वता। जयंती। विश्वे। देवाः। अनु।
अमन्यंत। हृत्ऽभिः। सं। ऊं इति। श्रिया। नासत्या। सचेथे इति। यत्।
अयातं। दिवःऽदासाय। वर्तिः। भरत्ऽवाजाय। अश्विना। हयंता। रे
वत्। उवाह। सचनः। रथः। वां। वृषभः। च। शिंशुमारः। च। युक्ता। र
यिं। सुऽक्षत्रं। सुऽअपत्यं। आयुः। सुऽवीर्यं। नासत्या। वहंता। आ।
जन्हावीं। सऽमनसा। उप। वाजैः। त्रिः। अन्हः। भागं। दधतीं। अयातं।

१७१

परिऽविष्टं। जाहुषं। विश्वतः। सीं। सुऽगेभिः। नक्तं। ऊहथुः। रजःऽ
भिः। विऽभिंदुना। नासत्या। रथेन। वि। पर्वतान्। अजरयू इति। अया
तं। ॥११॥ एकस्याः। वस्तोः। आवतं। रणाय। वशं। अश्विना। सनये।
सहस्रा। निः। अहतं। दुच्छुनाः। इंद्रऽवंता। पृथुऽश्रवसः। वृषणौ। अरा
तीः। शर्यस्य। चित्। आर्चत्ऽकस्य। अवतात्। आ। नीचात्। उच्चा।
चक्रथुः। पातवे। वाः। इति। याः। शयवे। चित्। नासत्या। शचीभिः। ज
सुरये। स्तर्यं। पिप्यथुः। गां। अवस्यते। स्तुवते। कृष्णियाय। ऋजुऽ

॥५०१॥
॥१४२॥

यते। नासत्या। शचीभिः। पशुं। न। नष्टंऽइव। दर्शनाय। वि
ष्णाप्वं। ददथुः। विश्वकाय। दश। रात्रीः। अशिवेन। नव। द्यून्।
अवऽनद्धं। श्नथितं। अप्ऽसु। अंतरिति। विऽप्रुतं। रेभं। उदनि। प्रऽ
वृक्तं। उत्। निन्यथुः। सोमंऽइव। स्रुवेण। प्र। वां। दंसांसि। अश्वि
ना। अवोचं। अस्य। पतिः। स्यां। सुऽगवः। सुऽवीरः। उत। पश्यन्।
अश्नुवन्। दीर्घं। आयुः। अस्तंऽइव। इत्। जरिमाणं। जगम्यां॥१२ ॥१४२॥
मध्वः। सोमस्य। अश्विना। मदाय। प्रत्नः। आ। विवासते। वां। बर्हि
होता।

ष्मती। रातिः। विऽश्रिता। गीः। इषा। यातं। नासत्या। उप। वाजैः।
यः। वां। अश्विना। मनसः। जवीयान्। रथः। सुऽअश्वः। विशः। आऽ
जिगाति। येन। गच्छथः। सुऽकृतः। दुरोणं। तेन। नरा। वर्तिः। अस्मभ्यं।
यातं। ऋषिं। नरौ। अंहसः। पांचऽजन्यं। ऋबीसात्। अत्रिं। मुंचथः। ग
णेन। मिनंता। दस्योः। अशिवस्य। मायाः। अनुऽपूर्वं। वृषणा। चो
दयंता। अश्वं। न। गूळ्हं। अश्विना। दुःऽएवैः। ऋषिं। नरा। वृषणा।
रेभं। अप्ऽसु। सं। तं। रिणीथः। विऽप्रुतं। दंसःऽभिः। न। वां। जूर्यंति।

॥१०५॥

॥१७३॥

तद्वांनराशंस्यं०१

२ विष्णाप्वंददथुर्विश्वकाय०

पृथ्व्या। कृतानि। ससुप्वांसं। न। निःऽऋतेः। उपऽस्थे। सूर्यं। न। द
स्रा। तमसि। क्षियंतं। शुभे। रुक्मं। न। दर्शतं। निऽखातं। उत्। ऊपथुः।
अश्विना। वंदनाय॥१३॥ॅ॥ पज्रियेण। कक्षीवता। नासत्या। प
रिऽज्मन्। शफात्। अश्वस्य। वाजिनः। जनाय।ॅ।मधूनां।ॅ।कृष्णि
याय।ॅ। घोषायै। चित्। पितृऽसदे। दुरोणे। पतिं। जूर्यंत्यै। अश्वि
ना। अदत्तं। युवं। श्यावाय। रुशतीं। अदत्तं। महः। क्षोणस्य। अ
श्विना। कण्वाय। प्रऽवाच्यं। तत्। वृषणा। कृतं। वां। यत्। नार्सदाय।

० युवंनरास्तुवते०२

॥१७३॥

१० शतं कुंभाँ असिंचतं २

श्रवः। अधिऽअधत्तं। पुरु। वर्पांसि। अश्विना। दधाना। नि। पेद
वे। ऊहथुः। आशुं। अश्वं। सहस्रऽसां। वाजिनं। अप्रतिऽइतं। अ
हिऽहनं। श्रवस्यं। तरुत्रं। एतानि। वां। श्रवस्या। सुदानू इति सुऽदा
नू। ब्रह्म। आंगूषं। सदनं। रोदस्योः। यत्। वां। पज्रासः। अश्विना।
हवंते। यातं। इषा। च। विदुषे। च। वाजं॥१७॥ सूनोः। मानेन। अ
श्विना। गृणाना। वाजं। विप्राय। भुरणा। रदंता। अगस्त्ये। ब्रह्म
णा। ववृधाना। सं। विश्पलां। नासत्या। अरिणीतं। कुह। यांता। सुऽ

॥५०१॥
॥११७॥
स्तुतिं। काव्यस्य। दिवः। नपाता। वृषणा। शयुऽत्रा। हिरण्यस्यऽइव।
कलशं। निऽखातं। उत्। ऊपथुः। दशमे। अश्विना। अहन्। युवं। च्य
वानं। अश्विना। जरंतं। पुनः। युवानं। चक्रथुः। शचीभिः। युवोः। र
थं। दुहिता। सूर्यस्य। सह। श्रिया। नासत्या। अवृणीत। युवं। तुग्राय।
पूर्व्येभिः। एवैः। पुनःऽमन्यौ। अभवतं। युवाना। युवं। भुज्युं। अर्ण
सः। निः। समुद्रात्। विऽभिः। ऊहथुः। ऋज्रेभिः। अश्वैः। अजोह
वीत्। अश्विना। तौग्र्यः। वां। प्रऽऊह्ळः। समुद्रं। अव्यथिः। जगन्वान्। ॥११७॥

निः। तं। ऊहथुः। सुऽयुजा। रथेन। मनःऽजवसा। वृषणा। स्वस्ति।
॥१५॥ अजोहवीत्। अश्विना। वर्तिका। वां। आस्नः। यत्। सीं। अ
मुंचतं। वृकस्य। वि। जयुषा। [illegible]। ययथुः। सानु।
अद्रेः। जातं। विष्वाचः। अहतं। विषेण। ˇममहानं। तमः। प्रऽनीतं। शतंमेषान्वृक्ये ०५
अशिवेन। पित्रा। आ। अक्षीइति। ऋज्रऽअश्वे। अश्विनौ। अ
धत्तं। ज्योतिः। अंधाय। चक्रथुः। विऽचक्षे। शुनं। अंधाय। भरं। अ
ह्वयत्। सा। वृकीः। अश्विना। वृषणा। नरा। इति। जारः। कनीनःऽ

॥प०१॥
॥१५८॥

ईव । चक्षदानः । ऋज्रऽअश्वः । शतं । एकं । च । मेषान् । मही । वां । ऊ
तिः । अश्विना । मयःऽभूः । उत । स्रामं । धिष्ण्या । स । रिणीथः । अथ ।
युवां । इत् । अह्वयत् । पुरंऽधिः । आ । अगच्छतं । सीं । वृषणौ । अवःऽ
भिः । अधेनुं । दस्रा । स्तर्यं । विऽसक्तां । अपिन्वतं । शयवे । अश्विना ।
गां । युवं । शचीभिः । विऽमदाय । जायां । नि । ऊहथुः । पुरुऽमित्रस्य । यो
षां ॥१६॥ यवं । वृकेण । अश्विना । वपंता । इषं । दुहंता । मनुषाय । दस्रा ॥
अभि । दस्युं । बकुरेण । धमंता । उरु । ज्योतिः । चक्रथुः । आर्याय ।

॥१५८॥

आथर्वणाय । अश्विना । दधीचे । अश्व्यं । शिरः । प्रति । ऐरयतं । सः ।
वां । मधु । प्र । वोचत् । ऋतऽयन् । त्वाष्ट्रं । यत् । दस्रौ । अपिऽकक्ष्यं । वां ॥
सदा । कवीइति । सुऽमतिं । आ । चके । वां । विश्वाः । धियः । अश्विना ।
प्र । अवतं । मे । अस्मेइति । रयिं । नासत्या । बृहंतं । अपत्यऽसाचं ।
श्रुत्यं । रराथां ॥ हिरण्यऽहस्तं । अश्विना । रराणा । पुत्रं । नरा । वध्रिऽ
मत्याः । अदत्तं । त्रिधा । ह । श्यावं । [illegible] । अश्विना । विऽकस्तं । उत् ।
जीवसे । ऐरयतं । सुदानूइतिसुऽदानू । एतानि । वां । अश्विना । वीर्या

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१५०१॥
॥११८॥

णि। प्र। पूर्व्याणि। ~~नरामानि~~। आयवः। अवोचन्। ब्रह्म। कृण्वंतः।
वृषणा। युवऽभ्यां। सुऽवीरासः। विदथं। आ। वदेम॥ २५॥ आ। वां।
रथः। अश्विना। श्येनऽपत्वा। सुऽमृळीकः। स्वऽवान्। यातु। अर्वाङ्।
यः। मर्त्यस्य। मनसः। जवीयान्। त्रिऽवंधुरः। वृषणा। वातऽरंहाः।
त्रिऽवंधुरेण। त्रिऽवृता। रथेन। त्रिऽचक्रेण। सुऽवृता। आ। यातं।
अर्वाक्। पिन्वतं। गाः। जिन्वतं। अर्वतः। नः। वर्धयतं। अश्विना।
वीरं। अस्मेइति। प्रवत्ऽयामना। सुऽवृता। रथेन। दस्रौ। इमं। शृ ॥११८॥

---

४ आ वां रथं ०१

णुतं। श्लोकं। अद्रेः। किं। अंग। वां। प्रति। अवर्तिं। गमिष्ठा। आहुः। वि
प्रासः। अश्विना। पुराऽजाः। आ। वां। श्येनासः। अश्विना। वहंतु। रथे।
युक्तासः। आशवः। पतंगाः। ये। अप्ऽतुरः। दिव्यासः। न। गृध्राः। अभि।
प्रयः। नासत्या। वहंति॥४॥ युवतिः। तिष्ठत्। अत्र। जुष्ट्वी। नरा। दुहिता। सू
र्यस्य। परि। वां। अश्वाः। वपुषः। पतंगाः। वयः। वहंतु। अरुषाः। अभी
के॥५॥ उत। वंदनं। ऐरतं। दंसनाभिः। उत। रेभं। दस्रा। वृषणा। शची
भिः। निः। तौग्र्यं। पारयथः। समुद्रात्। पुनरिति। च्यवानं। चक्रथुः। युवानं। यु च

॥५०१॥
॥१५७॥

वं। अत्रये। अवऽनीताय। तप्तं। ऊर्जं। ओमानं। अश्विनौ। अधत्तं। युवं।
कण्वाय। अपिऽरिप्ताय। चक्षुः। प्रति। अधत्तं। सुऽस्तुतिं। जुजुषाणा।
युवं। धेनुं। शयवे। नाधिताय। अपिन्वतं। अश्विना। पूर्व्याय। अमुंचतं। व
र्तिकां। अंहसः। निः। प्रति। जंघां। विश्पलायाः। अधत्तं। युवं। श्वेतं। पेदवे।
इंद्रऽजूतं। अहिऽहनं। अश्विना। अदत्तं। अश्वं। जोहूत्रं। अर्यः। अभिऽभू
तिं। उग्रं। सहस्रऽसां। वृषणं। वीळुऽअंगं। ता। वां। नरा। सु। अवसे। सुऽ
जाता। हवामहे। अश्विना। नाधमानाः। आ। नः। उप। वसुऽमता। रथेन। गिरः। ॥१५७॥

जुषाणा। सुविताय। यातं। आ। श्येनस्य। जवसा। नूतनेन। अस्मे
नासत्या। इति। यातं। सऽजोषाः। हवे। हि। वां। अश्विना। रातऽहव्यः। शश्वत्ऽत
मायाः। उषसः। विऽउष्टौ॥१९॥ ॐ। पुरुऽमायं। मनःऽजुवं। जीरऽअ आ वां रथं॰
श्वं। यज्ञियं। जीवसे। हुवे। सहस्रऽकेतुं। वनिनं। शतत्ऽवसुं। श्रुष्टीऽ
वानं। वरिवःऽधां॥ अभि। प्रयः। ऊर्ध्वा। धीतिः। प्रति। अस्य। प्रऽयाम
नि। अधायि। शस्मन्। सं। अयंत। आ। दिशः। स्वदामि। घर्मं। प्रति।
यंति। ऊतयः। आ। वां। ऊर्जानी। रथं। अश्विना। अरुहत्। सं। यत्। मिथः।

।।५०१।।
।।१४८।।

पस्पृधानासः।आगमत।शुभे।मखाः।अमिताः।जायवः।रणे।युवोः।
अह।प्रवणे।चेकिते।रथः।यत्।अश्विना।वहथः।सूरिं।आ।वरं।युवं।
भुज्युं।भुरमाणं।विऽभिः।गतं।स्वयुक्तिऽभिः।निऽवहंता।पितृऽभ्यः।
आ।यासिष्टं।वर्तिः।वृषणा।विऽजेन्यं।दिवःऽदासाय।महि।चेति।
वां।अवः।युवोः।अश्विना।वपुषे।युवाऽयुजं।रथं।वाणीइति।ये
मतुः।अस्य।शर्ध्यं।आ।वां।पतिऽत्वं।सख्याय।जग्मुषी।योषा।वृणी अ
त।जेन्या।युवां।पतीइति।।२०।।युवं।रेभं।परिऽसूतेः।उरुष्यथः।हिमेन।घर्मं। ।।१४८।।

परिऽतप्तं।अत्रये।युवं।शयोः।अवसं।पिप्यथुः।गवि।प्र।दीर्घेण।
वंदनः।तारि।आयुषा।युवं।वंदनं।निःऽऋतं।जरण्यया।रथं।न।द
स्रा।करणा।सं।इन्वथः।क्षेत्रात्।आ।विप्रं।जनथः।विपन्यया।प्र।वां।
अत्र।विधते।दंसना।भुवत्।अगच्छतं।कृपमाणं।पराऽवति।पि
तुः।स्वस्य।त्यजसा।निऽबाधितं।स्वःऽवतीः।इतः।ऊतीः।युवोः।अ
ह।चित्राः।अभीके।अभवन्।अभिष्टयः।उत।स्या।वां।मधुऽमत्।म
क्षिका।अरपत्।मदे।सोमस्य।औशिजः।हुवन्यति।युवं।दधीचः।

॥५०१॥
॥१४२॥

मनः।आ॥विवासथः।अथ॥शिरः।प्रति।वां।अश्व्यं।वदत्।युवं।
पेदवे।पुरुऽवारं।अश्विना।स्पृधां।श्वेतं।तरुतारं।दुवस्यथः।श
र्यैः।अभिऽद्युं।पृतनासु।दुस्तरं।चर्कृत्यं।इंद्रंऽइव।चर्षणिऽसहं॥२१॥
का।राधत्।होत्रा॥अश्विना॥वां।कः।वां।जोषे।उभयोः।कथा॥वि
धाति।अप्रऽचेताः।विद्वांसौ॥इत्।दुरः। पृच्छेत्।अविद्वान्।इ
त्था।अपरः।अचेताः।नु।चित्।नु।मर्ते।अक्रौ।ता।विद्वांसा॥हवाम
हे।वां।ता।नः।विद्वांसा॥मन्म।वोचेतं।अद्य।प्र।आर्चत्।दयमानः।

॥५४[illegible]॥

युवाकुः।वि।पृच्छामि।पाक्या।न।देवान्।वषट्ऽकृतस्य।अद्भुत
स्य।दस्रा।पातं।च।सह्यसः।युवं।च।रभ्यसः।नः।प्र।या।घोषे।भृ
गवाणे।न।शोभे।यया।वाचा।यजति।पज्रियः।वां।प्र।इषऽयुः
न।विद्वान्॥२२॥ श्रुतं।गायत्रं।तकवानस्य।अहं।चित्।
हि।रिरेभ।अश्विना।वां।आ।अक्षीइति।शुभः।पतीइति।दन्।
युवं।हि।आस्तं।महः।रन्।युवं।वा।यत्।निःऽअततंसतं।ता।नः।
वसूइति।सुऽगोपा।स्यातं।पातं।नः।वृकात्।अघऽयोः।मा।कस्मै।

धात्तं। अपि। अपि त्रिणे। नुः। मा। अकुत्रं। नुः। गृहे पर्यः। धेनवः। गुः। स्तनः
ऊर्जः। अग्निःस्थीः। दुहीयन्। मित्रः धितये। सुवाक्। रायें। च। नः। मिमीतं।
वाजःऽवस्ये। इषे। च। नः। मिमीतं। धेनुःऽमत्यं। अश्विनोः। असतं। रथ्या
अनश्वं। वाजिनीऽवतोः। तेन। अंहः। भरिरं। चाकन। अयं। समह। मा।
तनु। उद्यातं। जनान्। अनु। सोमऽपेयं। सुऽअवः। रथ्यः। अध। स्वप्नस्य। निः।
विदे। अभुंजतः। च। रेवतः। उभा। ता। बस्त्रि। नश्यतः। २३। कत्। इथ्था।
नृन्। पात्रं। देवऽयतां। श्रवत्। गिरः। अंगिरसां। तुरण्यन्। प्र। यत्। आनं

ट्। विश्राः। आ। हर्म्यस्य। उरु। अंसते। अध्वरे। यजत्रः। स्तंभीत्। ह।
द्यां। सः। धरुणं। प्रुषायत्। ऋभुः। वाजाय। द्रविणं। नरः। गोः। अनु। स्वऽ
जां। महिषः। चक्षत। व्रां। मेनां। अश्वस्य। परि। मातरं। गोः। नक्षत्। ह
वैं। अरुणीः। पूर्व्यं। राट्। तुरः। विश्रां। अंगिरसां। अनु। द्यून्। तक्षत्।
वज्रं। निःऽयुतं। तस्तंभत्। द्यां। चतुःऽपदे। नर्याय। द्विऽपादे। अस्य। मुदे।
स्वर्यं। दाः। ऋतायं। अपिःऽवृतं। उस्रियाणां। अनीकं। यत्। ह। प्र। सर्गे।
त्रिऽककुप्। निःऽवर्तन्। अप। द्रुहः। मानुषस्य। दुरः। वरितिवः। तुभ्यं। प

॥५०१॥
॥१५५१॥

यः। यत्। पितरौ। अनीतां। राधः। सुऽरेतः। तुरण्णे। भुरण्यइति। ऋ
आ। चि। यत्। नु। रेक्णः। अयंजत। सबःऽदुघायाः। पयः। उस्रियायाः॥२४।
अध। प्र। जज्ञे। तरणिः। ममत्तु। प्र। रोचि। अस्याः। उषसः। न। सूरः।
इंदुः। येभिः। आष्ट। स्वऽइदुहव्यैः। स्रुवेण। सिंचन्। जरणा। अभि।
धाम। सुऽदुध्मा। यत्। वनऽधितिः। अपस्यात्। सूरः। अध्वरे। परि।
रोधना। गोः। यत्। ह। प्रऽभासि। कृत्व्यान्। अहा। अनु। द्यून्। अनर्विशे। पश्वः
इषे। तुराय। आष्टा। महः। दिवः। आदः। हरीइति। इह। द्युम्ना। सह। ॥१५५१॥

अभि। यो। धानः। उक्षे। हरिं। यत्। नु। मंदिनं। धुक्षन्। वृधे। गोऽरभ
सं। अद्रिऽभिः। वाताप्यं। त्वं। आयसं। प्रति। वर्त्तयः। गोः। दिवः। अश्मा
नं। उपऽनीतं। ऋभ्वा। कुत्साय। यत्र। पुरुऽहूत। वन्वन्। शुष्णं। अनं
तैः। परिऽयासि। वधैः। पुरा। यत्। सूरः। तमसः। अपिऽइतोः। तं। अद्रिऽ
वः। फलिऽगं। हेतिं। अस्य। शुष्णस्य। चित्। परिऽहितं। यत्। ओजः।
दिवः। परि। सुऽग्रथितं। तत्। आ। अदुरित्यदः॥२५॥ अनु। त्वा। मही
इति। पाजसीइति। अचुक्रेइति। द्यावाक्षामा। मदतां। इंद्र। कर्मन्।

त्वं।वृत्रं।आऽशयानं।सिरासु।महः।वज्रेण।सिस्वपः।वराहुं।त्वं।इं
द्र।नर्यैः।यान्।अवः।नॄन्।तिष्ठ।वातस्य।सुऽयुजः।वहिष्ठान्।यं।ते।
काव्यः।उशना।मंदिनं।दात्।वृत्रऽहनं।पार्यं।ततक्ष।वज्रं।त्वं।सूरः।
हरितः।रमयः।नॄन्।भरत्।चक्रं।एतशः।न।अयं।इंद्र।प्रऽअस्य।पा
रे।नवतिं।नाव्यानां।अपि।कर्त्तं।अवर्तयः।अयज्यून्।त्वं।नः।अ
इंद्र। स्याः॥ दुःऽहनायाः।पाहि।वज्रिऽवः।दुःऽइतात्।अभीके।प्र।नः।वा
जान्।रथ्यः।अश्वऽबुध्यान्।इषे।यंधि।श्रवसे।सूनृतायै।मा।सा।ते।

अस्मत्।सुऽमतिः।वि।दसत्।वाजऽप्रमहः।सं।इषः।वरंत।आ।नः।भ
ज।मघऽवन्।गोषु।अर्यः।मंहिष्ठाः।ते।सधऽमादः।स्याम॥२६॥इतिप्रथ
माष्टके अष्टमोध्यायः॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥छ॥ ॥ ॥
शाके १७९३ विरोधिकृन्नामसंवत्सरे तद्दिनेदं पुस्तकं ऐनापुर
इत्कपनामकनारायणभट्टात्मजभीषेणसंपादितं॥ छ॥

॥ ॥ इतिप्रथमाष्टकपदेंसमाप्ता ॥ ॥

॥ ॥ अथाद्वितीयाष्टकपदेंप्रारंभोयं ॥ ॥

प०२
१

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥ प्र । वः । पांतं । रघुऽमन्यवः । अंधः । यज्ञं ।
रुद्राय । मीळ्हुषे । भरध्वं । दिवः । अस्तोषि । असुरस्य । वीरैः । इषुध्याऽइव ।
मरुतः । रोदस्योः । पत्नीऽइव । पूर्वऽहूतिं । वावृधध्यै । उषसानक्ता । पुरुधा ।
विदाने इति । स्तरीः । न । अत्कं । विऽउता । वसाना ॥ सूर्यस्य । श्रिया । सुऽदृशी ॥
हिरण्यैः । ममत्तु । नः । परिऽज्मा । वसर्हा । ममत्तु । वातः । अपां । वृषण्ऽवान् ।
शिशीतं । इंद्रापर्वता । युवं । नः । तत् । नः । विश्वे । वरिवस्यंतु । देवाः ॥
उत । त्या । मे । यशसा । श्वेतनायै । व्यंता । पांता । औशिजः । हुवध्यै । प्र ।

१

वः । नपातं । अपां । कृणुध्वं । प्र । मातरा । रास्पिनस्य । आयोः ॥ आ । वः ।
रुवण्युं । औशिजः । हुवध्यै । घोषाऽइव । शंसं । अर्जुनस्य । नंशे । प्र ।
वः । पूष्णे । दावने । आ । अच्छ । वोचेय । वसुऽतातिं । अग्नेः ॥ ५ ॥ श्रुतं । मे ।
मित्रावरुणा । हवा । इमा । उत । श्रुतं । सदने । विश्वतः । सीं । श्रोतु । नः । श्रोतुऽरातिः । सुऽश्रोतुः । सुऽक्षेत्रा । सिंधुः । अद्भिः ॥ स्तुषे । सा । वां । वरुण ।
मित्र । रातिः । गवां । शता । पृक्षऽयामेषु । पज्रे । श्रुतऽरथे । प्रियऽरथे । दधानाः । सद्यः । पुष्टिं । निऽरुंधानासः । अग्मन् । अस्य । स्तुषे । महिऽमघ

॥१०२॥ स्या। राधः। सचा। सनेम। नहुषः। सुऽवीराः। जनः। यः। पज्रेभ्यः। वाजि
॥२॥ नीऽवान्। अश्वऽवतः। रथिनः। मह्यं। सूरिः। जनः। यः। मित्रावरुणौ। अ
भिऽध्रुक्। अपः। न। वां। सुनोति। अक्ष्णयाऽध्रुक्। स्वयं। सः। यक्ष्मं।
हृदये। नि। धत्ते। आप। यत्। ईं। होत्राभिः। ऋतऽवा। सः। व्राधतः। न
हुषः। दंऽसुजूतः। शर्धःऽतरः। नरां। गूर्तऽश्रवाः। विसृष्टऽरातिः। याति।
बाळ्हऽसृत्वा। विश्वासु। पृत्ऽसु। सदं। इत्। शूरः॥ २॥ अध। ग्मंता। नहु
षः। हवं। सूरेः। श्रोत। राजानः। अमृतस्य। मंद्राः। नभःऽजुवः। यत्। निरव ॥२॥

स्य। राधः। प्रऽशस्तये। महिना। रथऽवते। एतं। शर्धं। धाम। यस्य। सूरेः। इति।
अवोचन्। दशऽतयस्य। नंशे। द्युम्नानि। येषु। वसुऽताती।
रारन्। विश्वे। सन्वंतु। प्रऽभृथेषु। वाजे। मंदामहे। दशऽतयस्य। धासेः। द्विः।
यत्। पंच। बिभ्रतः। यंति। अन्ना। किं। इष्टऽअश्वः। इष्टऽरश्मिः। एते। ई
शानासः। तरुषः। ऋंजते। नॄन्। हिरण्यऽकर्णं। मणिऽग्रीवं। अर्णः। ० अ
र्यः। गिरः। सद्यः। आ। जग्मुषीः। आ। उस्राः। चाकंतु। उभयेषु। अस्मे इति।
चत्वारः। मा। मशर्शारस्य। शिश्वः। त्रयः। राज्ञः। आयवसस्य। जिष्णोः॥ र
।० तन्नो विश्वे वरिवस्यंतु देवाः ०।

।।५०२।। थः। यां। मित्रा वरुणा। दीर्घऽअप्साः। स्यूमऽगभस्तिः। सूरः। न। अद्यौ
।।३।। त्।। २।। पृथुः। रथः। दक्षिणायाः। अयोजि। आ। एनं। देवासः। अमृता
सः। अस्थुः। कृष्णात्। उत्। अस्थात्। अर्या। विऽहायाः। चिकित्संती।
मानुषाय। क्षयाय। पूर्वा। विश्वस्मात्। भुवनात्। अबोधि। जयंती। वा
जं। बृहती। सनुत्री। उच्चा। वि। अख्यत्। युवतिः। पुनःऽभूः। आ। उषाः।
अगन्। प्रथमा। पूर्वेऽहूतौ। यत्। अद्य। भागं। विऽभजासि। नृऽभ्यः।
उषः। देवि। मर्त्यऽत्रा। सुऽजाते। देवः। नः। अत्र। सविता। दमूनाः। अ ।।३।।

नागसः। वोचति। सूर्याय। गृहंऽगृहं। अहना। याति। अच्छ। दिवेऽदि
वे। अधि। नाम। दधाना। सिसासंती। द्योतना। शश्वत्। आ। अगात्।
अग्रंऽअग्रं। इत्। भजते। वसूनां। भगस्य। स्वसा। वरुणस्य। जामिः। उ
षः। सूनृते। प्रथमा। जरस्व। पश्चा। सः। दध्याः। यः। अघस्य। धाता। ज
येम। तं। दक्षिणया। रथेन।। ४।। उत्। ईरतां। सूनृताः। उत्। पुरंऽधीः।
उत्। अग्नयः। शुशुचानासः। अस्थुः। स्पार्हा। वसूनि। तमसा। अपऽ
गूळ्हा। आविः। कृण्वंति। उषसः। विऽभातीः। अप। अन्यत्। एति। विषुरू
अभि। अन्यत्। एति।

।।५०२।। पेइतिविषुऽरूपे। अहनीइति। सं। चरेतेइति। परिऽक्षितोः। तमः। अन्या।
।।७।। गुहा। अकः। अद्यौत्। उषाः। शोशुचता। रथेन। सऽदृशीः। अद्य। सऽदृ
इत्। शीः। उं इति। श्वः। दीर्घं। सचंते। वरुणस्य। धाम। अनवद्याः। त्रिंशतं। यो
जनानि। एकाऽएका। क्रतुं। परि। यंति। सद्यः। जानती। अन्हः। प्रथमस्य।
नाम। शुक्रा। कृष्णात्। अजनिष्ट। श्वितीची। ऋतस्य। योषा। न। मिना
ति। धाम। अहःऽअहः। निःऽकृतं। आऽचरंती। कन्याऽइव। तन्वा। शाश ।।७।।
दाना। एषि। देवि। देवं। इयक्षमाणं। संऽस्मयमाना। युवतिः। पुरस्तात्।

आविः। वक्षांसि। कृणुषे। विऽभाती।।५।। सुऽसंकाशा। मातृमृष्टाऽइ
व। योषा। आविः। तन्वं। कृणुषे। दृशे। कं। भद्रा। त्वं। उषः। विऽतरं। वि। उ
च्छ। न। तत्। ते। अन्याः। उषसः। नशंत। अश्वऽवतीः। गोऽमतीः। विश्वऽ
वाराः। यतमानाः। रश्मिऽभिः। सूर्यस्य। परा। च। यंति। पुनः। आ। च। यं
ति। भद्रा। नाम। वहमानाः। उषसः। ऋतस्य। रश्मिं। अनुऽयच्छमाना।
भद्रंऽभद्रं। क्रतुं। अस्मासु। धेहि। उषः। नः। अद्य। सुऽहवा। वि। उच्छ। अ
स्मासु। रायः। मघवत्ऽसु। च। स्युरितिस्युः।।६।। उषाः। उछंती। संऽइधा

०एषा दिवो दुहिता प्रत्यदर्शि०
अमिनतीदैव्यानिव्रतानिप्रमिनतीमनु० ईयुषीणामुपमाशश्वतीनामा०
॥५०२॥ ने। अग्नौ। उत्ऽयन्। सूर्यः। उर्विया। ज्योतिः। अश्रेत्। ०नु। अर्थं। प्र। अ० देवोनोअत्रसविता०
॥५॥ सावीत्। द्विऽपत्। प्र। चतुःऽपत्। इत्यै। ० आऽयतीनां० अद्यौत्।० ज्यो प्रथमोषाव
तिः। वसाना। समना। पुरस्तात्। ऋतस्य। पंथां। अनु। एति। साधु। प्रजा
नतीऽइव। न। दिशः। मिनाति। उपोऽइति। अदर्शि। शुंध्युवः। न। वक्षः।
नोधाःऽइव। आविः। अकृत। प्रियाणि। अद्मऽसत्। न। ससतः। बो
धयंती। शश्वत्ऽतमा। आ। अगात्। पुनः। आऽईयुषीणां। पूर्वे। अ
र्धे। रजसः। अघ्न्यस्य। गवां। जनित्री। अकृत। प्र। केतुं। वि। ऊंइति। प्र ॥५॥

थते। विऽतरं। वरीयः। आ। उभा। पृणंती। पित्रोः। उपऽस्था॥ ५॥
एव। इत्। एषा। पुरुऽतमा। दृशे। कं। न। अजामिं। न। परि। वृणक्ति। जामिं।
अरेपसा। तन्वा। शाशदाना। न। अर्भात्। ईषते। न। महः। विऽभाती। अ
भ्राताऽइव। पुंसः। एति। प्रतीची। गर्तऽआरुगिव। सनये। धनानां। जायाऽ
इव। पत्ये। उशती। सुऽवासाः। उषाः। हस्राऽइव। नि। रिणीते। अप्सः।
स्वसा। स्वस्रे। ज्यायस्यै। योनिं। अरैक्। अप। एति। अस्याः। प्रतिचक्ष्याऽ
इव। विऽउछंती। रश्मिऽभिः। सूर्यस्य। अंजि। अंक्ते। समनगाःऽइव। व्राः।

।।प०२।।
।।६।।

आसां। पूर्वासां। अहऽसु। स्वसृणां। अपरा। पूर्वां। अभि। एति। प
श्चात्।। ताः। प्रत्नऽवत्। नव्यसीः। नूनं। अस्मे इति। रेवत्। उछंतु। सुऽदि
नाः। उषसः। प्र। बोधय। उषः। पृणतः। मघोनि। अबुध्यमानाः। पण
यः। ससंतु। रेवत्। उछ। मघवत्ऽभ्यः। मघोनि। रेवत्। स्तोत्रे। सूनृते। ज
रयंती।।१०।। अव। इयं। अश्वैत्। युवतिः। पुरस्तात्। युंक्ते। गवां। अरुणा
नां। अनीकं। वि। नूनं। उछात्। असति। प्र। केतुः। गृहंऽगृहं। उप। तिष्ठा
ते। अग्निः। उत्। ते। वयः। चित्। वसतेः। अपप्तन्। नरः। च। ये। पितुऽ ।।६।।

भाजः। विऽउष्टौ। अमा। सते। वहसि। भूरि। वामं। उषः। देवि। दाशुषे। मर्त्या
य। अस्तोढ्वं। स्तोम्याः। ब्रह्मणा। मे। अवीवृधध्वं। उशतीः। उषसः। युष्मा
कं। देवीः। अवसा। सनेम। सहस्रिणं। च। शतिनं। च। वाजं।।१।। प्रातरिति।
रत्नं। प्रातः। इत्वा। दधाति। तं। चिकित्वान्। प्रतिऽगृह्य। नि। धत्ते। तेन। प्रऽजां।
वर्धयमानः। आयुः। रायः। पोषेण। सचते। सुऽवीरः। सुऽगुः। असत्। सुऽ
हिरण्यः। सुऽअश्वः। बृहत्। अस्मे। वयः। इंद्रः। दधाति। यः। त्वा। आऽयंतं।
वसुना। प्रातःऽइत्वः। मुक्षीजयाऽइव। पदिं। उत्ऽसिनाति। आयं। अद्य।

॥प०२॥
॥७॥

सुऽकृतं । प्रातः । इच्छन् । इष्टेः । पुत्रं । वसुऽमता । रथेन । अंशोः । सुतं । पायय ।
मत्सरस्य । क्षयत्ऽवीरं । वर्धय । सूनृताभिः । उप । क्षरंति । सिंधवः । मयःऽभु
वः । ईजानं । च । यक्ष्यमाणं । च । धेनवः । पृणंतं । च । पपुरिं । च । श्रवस्यवः । घृ
तस्य । धाराः । उप । यंति । विश्वतः । नाकस्य । पृष्ठे । अधि । तिष्ठति । श्रितः ।
यः । पृणाति । सः । ह । देवेषु । गच्छति ॥ तस्मै । आपः । घृतं । अर्षंति । सिंधवः ।
तस्मै । इयं । दक्षिणा । पिन्वते । सदा । दक्षिणाऽवतां । इत् । इमानि । चित्रा ।
दक्षिणाऽवतां । दिवि । सूर्यासः । दक्षिणाऽवंतः । अमृतं । भजंते । दक्षिणाऽ ॥७॥

वंतः । प्र । तिरंते । आयुः । मा । पृणंतः । दुःऽइतं । एनः । आ । अरन् । मा । जारि
षुः । सूरयः । सुऽव्रतासः । अन्यः । तेषां । परिऽधिः । अस्तु । कः । चित् । अपृणं
तं । अभि । सं । यंतु । शोकाः ॥१७॥ अमंदान् । स्तोमान् । प्र । भरे । मनीषा । सिं
धौ । अधि । क्षियतः । भाव्यस्य । यः । मे । सहस्रं । अमिमीत । सवान् । अतूर्तः ।
राजा । श्रवः । इच्छमानः । शतं । राज्ञः । नाधमानस्य । निष्कान् । शतं । अश्वा न् ।
न् । प्रऽयतान् । सद्यः । आदं । शतं । कक्षीवान् । असुरस्य । गोनां । दिवि । श्र
वः । अजरं । आ । ततान । उप । मा । श्यावाः । स्वनयेन । दत्ताः । वधूऽमंतः ।

॥प०२॥
॥८॥

दश। रथासः। अस्थुः। षष्टिः। सहस्रं। अनु। गव्यं। आ। अगात्। सन
त्। कक्षीवान्। अभिऽपित्वे। अह्नां। चत्वारिंशत्। दशऽरथस्य। शोणाः।
सहस्रस्य। अग्रे। श्रेणिं। नयंति। मदऽच्युतः। कृशनऽवतः। अत्यान्। क
क्षीवंतः। उत्। अमृक्षंत। पज्राः। पूर्वां। अनु। प्रऽयतिं। आ। ददे। वः। त्री
न्। युक्तान्। अष्टौ। अरिऽधायसः। गाः। सुऽबंधवः। ये। विश्याःऽइव।
व्राः। अनस्वंतः। श्रवः। ऐषंत। पज्राः। आऽगधिता। परिऽगधिता। या।
कशीकाऽइव। जंगहे। ददाति। मह्यं। यादुरी। याशूनां। भोज्या। शता।

॥५॥

उपऽउप। मे। परा। मृश। मा। मे। दभ्राणि। मन्यथाः। सर्वा। अहं। अस्मि।
रोमशा। गंधारीणांऽइव। अविका॥११॥ अग्निं। होतारं। मन्ये। दास्वंतं।
वसुं। सूनुं। सहसः। जातऽवेदसं। विप्रं। न। जातऽवेदसं। यः। ऊर्ध्वया। सुऽ
अध्वरः। देवः। देवाच्या। कृपा। घृतस्य। विऽभ्राष्टिं। अनु। वष्टि। शोचि
षा। आऽजुह्वानस्य। सर्पिषः। यजिष्ठं। त्वा। यजमानाः। हुवेम। ज्येष्ठं। अं
गिरसां। विप्र। मन्मऽभिः। विप्रेभिः। शुक्र। मन्मऽभिः। परिज्मानंऽइव।
द्यां। होतारं। चर्षणीनां। शोचिःऽकेशं। वृषणं। यं। इमाः। विशः। प्र। अ

॥ प० २ ॥
॥ २ ॥

वंतु । जूतये । विशः । सः । हि । पुरु । चित् । ओजसा । विरुक्मता । दीद्यानः ।
भवति । द्रुहंऽतरः । परशुः । न । द्रुहंऽतरः । वीळु । चित् । यस्य । संऽऋतौ । श्रु
वत् । वनाऽइव । यत् । स्थिरं । निःऽसहमानः । यमते । न । अयते । धन्वऽस
हा । न । अयते । दृळ्हा । चित् । अस्मै । अनु । दुः । यथा । विदे । तेजिष्ठाभिः ।
अरणिऽभिः । दाष्टि । अवसे । अग्नये । दाष्टि । अवसे । प्र । यः । पुरूणि । गा
हते । तक्षत् । वनाऽइव । शोचिषा । स्थिरा । चित् । अन्ना । नि । रिणाति ।
ओजसा । नि । स्थिराणि । चित् । ओजसा । तं । अस्य । पृक्षं । उपरासु । धी ॥ १ ॥

महि । नक्तं । यः । सुदर्शऽतरः । दिवाऽतरात् । अप्रऽआयुषे । दिवाऽतरात् ।
आत् । अस्य । आयुः । ग्रभणऽवत् । वीळु । शर्म । न । सूनवे । भक्तं । अभक्तं ।
अवः । व्यंतः । अजराः । अग्नयः । व्यंतः । अजराः ॥ १२ ॥ सः । हि । शर्धः । न ।
मारुतं । तुविऽस्वनिः । अप्नस्वतीषु । उर्वरासु । इष्टनिः । आर्तनासु । इष्टनिः ।
आऽदत् । हव्यानि । आऽददिः । यज्ञस्य । केतुः । अर्हणा ॥ अध । स्म । अस्य ।
हर्षतः । हृषीवतः । विश्वे । जुषंत । पंथां । नरः । शुभे । न । पंथां ॥ द्विता । यत् ।
ईं । कीस्तासः । अभिऽद्यवः । नमस्यंतः । उपऽवोचंत । भृगवः । मथ्नंतः । दाशा ।

।।१०२।।
।।ऋ।।

भगवः। अग्निः। ईशे। वसूनां। शुचिः। यः। धर्णिः। एषां। प्रियान्। अपिऽ
धीन्। वनिषीष्ट। मेधिरः। आ। वनिषीष्ट। मेधिरः। विश्वासां। त्वा। विशां।
पतिं। हवामहे। सर्वासां। समानं। दंऽपतिं। भुजे। सत्यऽगिर्वाहसं। भुजे।
अतिथिं। मानुषाणां। पितुः। न। यस्य। आसया। अमी इति। च। विश्वे। अमृ
तासः। आ। वयः। हव्या। देवेषु। आ। वयः। त्वं। अग्ने। सहसा। सहन्ऽतमः। शुष्
मिन्ऽतमः। जायसे। देवऽतातये। रयिः। न। देवऽतातये। शुष्मिन्ऽतमः।
हि। ते। मदः। द्युम्निन्ऽतमः। उत। क्रतुः। अध। स्म। ते। परि। चरंति। अजर। श्रु ।।१०।।

ष्टीऽवानः। न। अजर। प्र। वः। महे। सहसा। सहस्वते। उषःऽबुधे। पशुऽसे। न।
अग्नये। स्तोमः। बभूतु। अग्नये। प्रति। यत्। ईं। हविष्मान्। विश्वासु। क्षासु। जोगु
वे। अग्रे। रेभः। न। जरते। ऋषूणां। जूर्णिः। होता। ऋषूणां। सः। नः। नेदिष्ठं। ददृ
शानः। आ। भर। अग्ने। देवेभिः। सऽचनाः। सुऽचेतुना। महः। रायः। सुऽचेतुना।
महि। शविष्ठ। नः। कृधि। संऽचक्षे। भुजे। अस्यै। महि। स्तोतृऽभ्यः। मघऽवन्। सुऽ
वीर्यं। मथीः। उग्रः। न। शवसा।।१३।। अयं। जायत। मनुषः। धरीमणि। होता।
यजिष्ठः। उशिजां। अनु। व्रतं। अग्निः। स्वं। अनु। व्रतं। विश्वऽश्रुष्टिः। सखिऽयु

॥प०२॥ ते। रथिःऽइव। श्रवस्यते। अदब्धः। होता। नि। सदत्। इळः। पदे। परिऽवीतः।
॥११॥ इळः। पदे। तं। यज्ञऽसाधं। अपि। वातयामसि। ऋतस्य। पथा। नमसा। हवि
ष्मता। देवऽताता। हविष्मता। सः। नः। ऊर्जां। उपऽआभृति। अया। कृपा। न।
जूर्यति। यं। मातरिश्वा। मनवे। पराऽवतः। देवं। भारिति भाः। पराऽवतः। ए
वेन। सद्यः। परि। एति। पार्थिवं। मुहुःऽगीः। रेतः। वृषभः। कनिक्रदत्। दध
त्। रेतः। कनिक्रदत्। शतं। चक्षाणः। अक्षऽभिः। देवः। वनेषु। तुर्वणिः। सदः।
दधानः। उपरेषु। सानुषु। अग्निः। परेषु। सानुषु। सः। सुऽक्रतुः। पुरःऽहितः। ॥५१॥

दमेऽदमे। अग्निः। यज्ञस्य। अध्वरस्य। चेतति। क्रत्वा। यज्ञस्य। चेतति। क्र
त्वा। वेधाः। इषुऽयते। विश्वा। जातानि। पस्पशे। यतः। घृतऽश्रीः। अतिथिः।
अजायत। वह्निः। वेधाः। अजायत। क्रत्वा। यत्। अस्य। तविषीषु। पृंचते।
अग्नेः। अवेन। मरुतां। न। भोज्या। इषिराय। न। भोज्या। सः। हि। स्म। दानं।
इन्वति। वसूनां। च। मज्मना। सः। नः। त्रासते। दुःऽइतात्। अभिऽह्रुतः। शं
सात्। अघात्। अभिऽह्रुतः। ॥१७॥ विश्वः। विऽहायाः। अरतिः। वसुः। दधे।
हस्ते। दक्षिणे। तरणिः। न। शिश्रथत्। श्रवस्यया। न। शिश्रथत्। विश्वस्मै।

॰सनस्त्रासते॰

॥५०२॥ इत् । इषुध्यते । देवऽत्रा । हव्यं । आ । ऊहिषे । विश्वस्मै । इत् । सुऽकृते । वारं ।
॥१२॥ ऋण्वति । अग्निः । द्वारा । वि । ऋण्वति । सः । मानुषे । वृजने । शंऽतमः । हितः । अ
ग्निः । यज्ञेषु । जेन्यः । न । विश्पतिः । प्रियः । यज्ञेषु । विश्पतिः । सः । हव्या । मानु
षाणां । इळा । कृतानि । पत्यते ।॰ वरुणस्य । धूर्तेः । महः । देवस्य । धूर्तेः । अ
ग्निं । होतारं । ईळते । वसुऽधितिं । प्रियं । चेतिष्ठं । अरतिं । नि । एरिरे । हव्यऽ
वाहं । नि । एरिरे । विश्वऽआयुं । विश्वऽवेदसं । होतारं । यजतं । कविं । देवासः ।
रण्वं । अवसे । वसुऽयवः । गीःऽभिः । रण्वं । वसुऽयवः ॥१५॥ यं । त्वं । रथं । इं ॥१२॥

द्र । मेधऽसातये । अपाका । संतं । इषिर । प्रऽनयसि । प्र । अनवद्य । नयसि ।
सद्यः । चित् । तं । अभिष्टये । करः । वशः । च । वाजिनं । सः । अस्माकं । अनव
द्य । तूतुजान । वेधसां । इमां । वाचं । न । वेधसां । सः । श्रुधि । यः । स्म । पृतना
सु । कासु । चित् । दक्षाय्यः । इंद्र । भरऽहूतये । नृऽभिः । असि । प्रऽतूर्तये । नृऽभिः ।
यः । शूरैः । स्वः । सनिता । यः । विप्रैः । वाजं । तरुता । तं । ईशानासः ।
इरधंत । वाजिनं । पृक्षं । अत्यं । न । वाजिनं । दस्मः । हि । स्म । वृषणं । पिन्वसि ।
त्वचं । कं । चित् । यावीः । अररुं । शूर । मर्त्यं । परिऽवृणक्षि । मर्त्यं । इंद्र । उत । तु

॥प०२॥
॥१३॥

ध्यं।न नू।दिवे।न नू।रुद्राय।स्वऽयशसे।मित्राय।वोचं।वरुणाय।सऽप्रथः।
सुऽमृळीकाय।सऽप्रथः।अस्माकं।वः।इंद्रं।उश्मसि।इष्टये।सखायं।वि
श्वऽआयुं।प्रऽसहं।युजं।वाजेषु।प्रऽसहं।युजं।अस्माकं।ब्रह्म।ऊतये।अ
व।पृत्ऽसुषु।कासु।चित्।नहि।त्वा।शत्रुः।स्तरते।स्तृणोषि।यं।विश्वं।श
त्रुं।स्तृणोषि।यं।नि।सु।नम।अतिऽमतिं।कयस्य।चित्।तेजिष्ठाभिः।
अरणिऽभिः।न।जूतिऽभिः।उग्राभिः।उग्र।जूतिऽभिः।नेषि।नः।यथा।पुरा।
अनेनाः।शूर।मन्यसे।विश्वानि।पूरोः।अप।पर्षि।वह्निः।आसा।वह्निः।नः ॥१३॥

अच्छ॥१६॥प्र।तत्।वोचेयं।भव्याय।इंदवे।हव्यः।न।यः।इषऽवान्।मन्म।
रेजति।रक्षःऽहा।मन्म।रेजति।स्वयं।सः।अस्मत्।आ।निदः।वधैः।अजे
त।दुःऽमतिं।अव।स्रवेत्।अघऽशंसः।अवऽतरं।क्षुद्रंऽइव।स्रवेत्।वनेम। अवं।
तत्।होत्रया॥चितंत्या॥वनेम।रयिं।रयिऽवः।सुऽवीर्यं।रण्वं।संतं।सुऽवी
र्यं।दुःऽमन्मानं।सुमंतुऽभिः।आ।ईं।इषा।पृचीमहि।आ।सत्याभिः।इंद्रं।
द्युम्नहूतिऽभिः।यजत्रं।द्युम्नहूतिऽभिः।प्रऽप्र।वः।अस्मे इति।स्वयशःऽभिः।
ऊती।परिऽवर्गे।इंद्रः।दुःऽमतीनां।दरीमन्।दुःऽमतीनां।स्वयं।सा।रिषय

॥५०२॥
॥१८॥

ध्यै। या। नः। उपऽइषे। अत्रेः। हता। ई। असत्। न। वक्षति। क्षिप्रा। जूर्णिः।
न। वक्षति। त्वं। नः। इंद्र। राया। परीणसा। याहि। पथा। अनेहसा। पुरः। याहि।
अरक्षसा॥ सचस्व। नः। पराके। आ। सचस्व। अस्तंऽइके। आ। पाहि। नः।
दूरात्। आरात्। अभिष्टिऽभिः। सदा। पाहि। अभिष्टिऽभिः। ॰ तरूषसा॥ त्वं न इंद्र राया॰
उग्रं। चित्। त्वा। महिमा। सक्षत्। अवसे। महे। मित्रं। न। अवसे। ओजि
ष्ठ। त्रातः। अवितरिति। रथं। कं। चित्। अमर्त्य। अन्यं। अस्मत्। रिरिषेः।
कं। चित्। अद्रिऽवः। रिरिक्षंतं। चित्। अद्रिऽवः। पाहि। नः। इंद्र। सुऽस्तुत ॥१८॥

त। स्रिधः। अवऽयाता। सदं। इत्। दुःऽमतीनां। देवः। सन्। दुःऽमतीनां। हं
ता। पापस्य। रक्षसः। त्राता। विप्रस्य। माऽवतः। अध। हि। त्वा। जनिता। जी
जनत्। वसो इति। रक्षःऽहनं। त्वा। जीजनत्। वसो इति॥ १७॥ आ। इंद्र। या
हि। उप। नः। पराऽवतः। न। अयं। अच्छ। विदथानिऽइव। सत्ऽपतिः। अस्तं।
राजाऽइव। सत्ऽपतिः। हवामहे। त्वा। वयं। प्रयस्वंतः। सुते। सचा। पुत्रासः। न।
पितरं। वाजऽसातये। मंहिष्ठं। वाजऽसातये। पिब। सोमं। इंद्र। सुवानं। अद्रिऽ
भिः। कोशेन। सिक्तं। अवतं। न। वंसगः। ततृषाणः। न। वंसगः। मदाय। हृ

॥प०२॥
॥१५॥

र्यताय। ते। तुविःऽतमाय। धायसे। आ। त्वा। यच्छंतु। हरितः। न। सूर्यं। अहा।
विश्वाऽइव। सूर्यं। अविंदत्। दिवः। निऽहितं। गुहा। निऽधिं। वेः। न। गर्भं। परिऽ
वीतं। अश्मनि। अनंते। अंतः। अश्मनि। व्रजं। वज्री। गवांऽइव। सिसास
न्। अंगिरःऽतमः। अप। अवृणोत्। इषः। इंद्रः। परिऽवृताः। द्वारः। इषः। परिऽ
वृताः। ददृहाणः। वज्रं। इंद्रः। गभस्त्योः। क्षद्मऽइव। तिग्मं। असनाय। सं। श्य
त्। अहिऽहत्याय। सं। श्यत्। संऽविव्यानः। ओजसा। शवःऽभिः। इंद्र। मज्म
ना। तष्टाऽइव। वृक्षं। वनिनः। नि। वृश्चसि। परश्वाऽइव। नि। वृश्चसि। त्वं। र ॥१५॥

थाः। नद्यः। इंद्र। सर्तवे। अच्छ। समुद्रं। असृजः। रथान्ऽइव। वाजऽयतः। र
थान्ऽइव। इतः। ऊतीः। अयुंजत। समानं। अर्थं। अक्षितं। धेनूःऽइव। मनवे।
विश्वऽदोहसः। जनाय। विश्वऽदोहसः॥५॥ इमां। ते। वाचं। वसुऽयंतः। आ
यवः। रथं। न। धीरः। सुऽअपाः। अतक्षिषुः। सुम्नाय। त्वां। अतक्षिषुः।
शुंभंतः। जेन्यं। यथा। वाजेषु। विप्र। वाजिनं। अत्यंऽइव। शवसे। सातये।
धना। विश्वा। धनानि। सातये। भिनत्। पुरः। नवतिं। इंद्र। पूरवे। दिवःऽदा
साय। महि। दाशुषे। नृतोइति। वज्रेण। दाशुषे। नृतोइति। अतिथिऽग्वा

॥फ०२॥ य।शंबरं।गिरेः।उग्रः।अव।अभरत्।महः।धनानि।दयमानः।ओजसा।
॥१६॥ विश्वा।धनानि।ओजसा।इंद्रः।समत्ऽसु।यजमानं।आर्यं।प्र।आवत्।
विश्वेषु।शतंऽउतिः।आजिषु।स्वःऽमीळ्हेषु।आजिषु।मनवे।शासत्।
अव्रतान्।त्वचं।कृष्णां।अरंधयत्।धक्षत्।न।विश्वं।ततृषाणं।ओष
ति।नि।अर्शसानं।ओषति।सूरः।चक्रं।प्र।वृहत्।जातः।ओजसा।प्रऽ
पित्वे।वाचं।अरुणः।मुषायति।ईशानः।आ।मुषायति।उशना।य
त्।पराऽवतः।अजगन्।ऊतये।कवे।सुम्नानि।विश्वा।मनुषाऽइव।तु ॥१६॥

र्वणिः।अहा।विश्वाऽइव।तुर्वणिः।सः।नः।नव्येभिः।वृषऽकर्मन्।उक्थैः।
पुरां।दर्तरितिदर्तः।पायुऽभिः।पाहि।शग्मैः।दिवःऽदासेभिः।इंद्र।स्तवानः।
ववृधीथाः।अहोभिःऽइव।द्यौः॥१२॥इंद्राय।हि।द्यौः।असुरः।अनम्न
त।इंद्राय।मही।पृथिवी।वरीमऽभिः।द्युम्नऽसाता।वरीमऽभिः।इंद्रं।विश्वे।
सऽजोषसः।देवासः।दधिरे।पुरः।इंद्राय।विश्वा।सवनानि।मानुषा।राता
नि।संतु।मानुषा।विश्वेषु।हि।त्वा।सवनेषु।तुंजते।समानं।एकं।वृषऽम
न्यवः।पृथक्।स्वरितिस्वः।सनिष्यवः।पृथक्।तं।त्वा।नावं।न।पर्षणिं।

॥५०२॥ शूषस्य। धुरि। धीमहि। इंद्रं। न। यज्ञैः। चितयंतः। आयवः। स्तोमेभिः। इं
॥१७॥ द्रं। आयवः। वि। त्वा। ततस्रे। मिथुनाः। अवस्यवः। व्रजस्य। साता। गव्यस्य।
निःऽसृजः। सक्षंतः। इंद्र। निःऽसृजः। यत्। गव्यंता। द्वा। जना। स्वः। यंता।
संऽऊहसि। आविः। करिक्रत्। वृषणं। सचाऽभुवं। वज्रं। इंद्र। सचाऽ
भुवं। विदुः। ते। अस्य। वीर्यस्य। पूरवः। पुरः। यत्। इंद्र। शारदीः। अवऽअ
तिरः। ससहानः। अवऽअतिरः। शासः। तं। इंद्र। मर्त्यं। अयज्युं। शवसः। ॥१७॥
पते। महीं। अमुष्णाः। पृथिवीं। इमाः। अपः। मंदसानः। इमाः। अपः। आ

त। इत्। ते। अस्य। वीर्यस्य। चर्किरन्। मदेषु। वृषन्। उशिजः। यत्। आ
विथ। सखिऽयतः। यत्। आविथ। चकर्थ। कारं। एभ्यः। पृतनासु। प्रऽ
वंतवे। ते। अन्यांऽअन्यां। नद्यं। सनिष्णत। अवस्यंतः। सनिष्णत। उ
तोइति। नः। अस्याः। उषसः। जुषेत। हि। अर्कस्य। बोधि। हविषः। ह
वीमऽभिः। स्वःऽसाता। हवीमऽभिः। यत्। इंद्र। हंतवे। मृधः। वृषा। वज्रि
न्। चिकेतसि। आ। मे। अस्य। वेधसः। नवीयसः। मन्म। श्रुधि। नवी
यसः। त्वं। तं। इंद्र। ववृधानः। अस्मऽयुः। अमित्रऽयंतं। तुविऽजात। मर्त्यं।

॥प०२॥ वज्रेण। शूर। मर्त्यं। जहि। यः। नः। अघऽयति। शृणुष्व। सुश्रवःऽतमः। रि
॥१८॥ ष्टं। न। यामन्। अप। भूतु। दुःऽमतिः। विश्वा। अप। भूतु। दुःऽमतिः॥ २०॥
त्वया। वयं। मघऽवन्। पूर्व्ये। धने। इंद्रत्वाऽऊताः। सासह्याम। पृतन्यतः। व
नुयाम। वनुष्यतः। नेदिष्ठे। अस्मिन्। अहनि। अधि। वोच। नु। सुन्वते।
अस्मिन्। यज्ञे। वि। चयेम। भरे। कृतं। वाजऽयंतः। भरे। कृतं। स्वःऽजेषे।
भरे। आप्रस्य। वक्मनि। उषःऽबुधः। स्वस्मिन्। अंजसि। क्राणस्य। स्व
स्मिन्। अंजसि। अहन्। इंद्रः। यथा। विदे। शीर्ष्णाऽशीर्ष्णा। उपऽवाच्यः॥ ॥१८॥

अस्मऽत्रा। ते। सध्र्यक्। संतु। रातयः। भद्राः। भद्रस्य। रातयः। तत्। तु। प्र
यः। प्रत्नऽथा। ते। शुशुक्वनं। यस्मिन्। यज्ञे। वारं। अकृण्वत। क्षयं। ऋत
स्य। वाः। असि। क्षयं। वि। तत्। वोचेः। अध। द्विता। अंतरिति। पश्यंति। र
श्मिऽभिः। सः। घ। विदे। अनु। इंद्रः। गोऽएषणः। बंधुक्षित्ऽभ्यः। गोऽएष
णः। नु। इत्था। ते। पूर्वऽथा। च। प्रऽवाच्यं। यत्। अंगिरःऽभ्यः। अवृणोः। अ
प। व्रजं। इंद्र। शिक्षन्। अप। व्रजं। आ। एभ्यः। समान्या। दिशा। अस्म
भ्यं। जेषि। योत्सि। च। सुन्वत्ऽभ्यः। रंधय। कं। चित्। अव्रतं। हृणायंतं। चि

॥५०२॥
॥१९॥

न्। अश्रुतं। सं। यत्। जनान्। क्रतुऽभिः। शूरः। ईक्षयत्। धने। हिते। तरु
षंत। श्रवस्यवः। प्र। यक्षंत। श्रवस्यवः। तस्मै। आयुः। प्रजाऽवत्। इत्।
बाधे। अर्चंति। ओजसा। इंद्रे। ओक्यं। दिधिषंत। धीतयः। देवान्। अ
छ। न। धीतयः। युवं। तं। इंद्रापर्वता। पुरःऽयुधा। यः। नः। पृतन्यात्। अ
प। तंऽतं। इत्। हतं। वज्रेण। तंऽतं। इत्। हतं। दूरे। चत्ताय। छंत्सत्। गह
नं। यत्। इनक्षत्। अस्माकं। शत्रून्। परि। शूर। विश्वतः। दर्मा। दर्षी
ष्ट। विश्वतः॥२१॥ उभे इति। पुनामि। रोदसी इति। ऋतेन। द्रुहः। दहा ॥१९॥

मि। सं। महीः। अनिंद्राः। अभिऽव्लग्य। यत्र। हताः। अमित्राः। वैलऽस्था
नं। परि। तृल्हाः। अशेरन्। अभिऽव्लग्य। चित्। अद्रिऽवः। शीर्षा। या
तुऽमतीनां। छिंधि। वटूरिणा। पदा। महाऽवटूरिणा। पदा। अव। आ
सां। मघऽवन्। जहि। शर्धः। यातुऽमतीनां। वैलऽस्थानके। अर्मके।
महाऽवैलस्थे। अर्मके। यासां। तिस्रः। पंचाशतः। अभिऽव्लंगैः। अ
पऽअवपः। तत्। सु। ते। मनायति। तकत्। सु। ते। मनायति। पिशं
गऽभृष्टिं। अंभृणं। पिशाचिं। इंद्र। सं। मृण। सर्वं। रक्षः। नि। बर्हय। अ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥५०२॥ यः। महः। इंद्र। दर्दृहि। श्रुधि। नः। शुशोच। हि। द्यौः। क्षाः। न। भीषा। अद्रिऽ
॥२०॥ वः। घृणात्। न। भीषात्। अद्रिऽवः। शुष्मिन्ऽतमः। हि। शुष्मिऽभिः। व
धैः। उग्रेभिः। ईयसे। अपुरुषऽघ्नः। अप्रतिऽइत। शूर। सत्वऽभिः। त्रिऽस
प्तैः। शूर। सत्वऽभिः। वनोति। हि। सुन्वन्। क्षयं। परीणसः। सुन्वानः। हि।
स्म। यजति। अव। द्विषः। देवानां। अव। द्विषः। सुन्वानः। इत्। सिसास
ति। सहस्रा। वाजी। अवृतः। सुन्वानाय। इंद्रः। ददाति। आऽभुवं। रयिं।
ददाति। आऽभुवं॥२२॥ आ। त्वा। जुवः। ररहाणाः। अभि। प्रयः। वायो ॥२०॥

इति। वहंतु। इह। पूर्वऽपीतये। सोमस्य। पूर्वऽपीतये। ऊर्ध्वा। ते। अनु। सूनृता।
मनः। तिष्ठतु। जानती। नियुत्वता। रथेन। आ। याहि। दावने। वायो इति। मख
स्य। दावने। मंदंतु। त्वा। मंदिनः। वायो इति। इंदवः। अस्मत्। क्राणासः। सुऽ
कृताः। अभिऽद्यवः। गोभिः। क्राणाः। अभिऽद्यवः। यत्। ह। क्राणाः। इरध्यै।
दक्षं। सचंते। ऊतयः। सध्रीचीनाः। निःऽयुतः। दावने। धियः। उप। ब्रुवते। ईं।
धियः। वायुः। युंक्ते। रोहिता। वायुः। अरुणा। वायुः। रथे। अजिरा। धुरि। वो
ळ्हवे। वहिष्ठा। धुरि। वोळ्हवे। प्र। [illegible]य। पुरंऽधिं। जा[illegible] तीऽइव। [illegible]

॥प०२॥ बोधय।पुरंऽधिं।जारः।आ।ससतीऽइव।प्र।चक्षय।रोदसीइति।वास
॥२१॥ य।उषसः।श्रवसे।वासय।उषसः।तुभ्यं।उषसः।शुचयः।पराऽवति।भ
द्रा।वस्त्रा।तन्वते।दंऽसु।रश्मिषु।चित्रा।नव्येषु।रश्मिषु।तुभ्यं।धेनुः।
सबःऽदुघा।विश्वा।वसूनि।दोहते।अजनयः।मरुतः।वक्षणाभ्यः।दि
वः।आ।वक्षणाभ्यः।तुभ्यं।शुक्रासः।शुचयः।तुरण्यवः।मदेषु।उग्राः।
इषणंत।भुर्वणि।अपां।इषंत।भुर्वणि।त्वां।त्सारी।दसमानः।भगं।ई
ट्टे।तक्वऽवीये।त्वं।विश्वस्मात्।भुवनात्।पासि।धर्मणा।असुर्यात्।पा ॥२१॥

सि।धर्मणा।त्वं।नः।वायो इति।एषां।अपूर्व्यः।सोमानां।प्रथमः।पी
तिं।अर्हसि।सुतानां।पीतिं।अर्हसि।उतो इति।विहुत्मतीनां।विशां।व
वर्जुषीणां।विश्वाः।इत्।ते।धेनवः।दुह्रे।आऽशिरं।घृतं।दुह्रते।आऽ
शिरं॥२३॥स्तीर्णं।बर्हिः।उप।नः।याहि।वीतये।सहस्रेण।निऽयुता।
नियुत्वते।शतिनीभिः।नियुत्वते।तुभ्यं।हि।पूर्वऽपीतये।देवाः।देवाय।
येमिरे।प्र।ते।सुतासः।मधुऽमंतः।स्थिअस्थिरन्।मदाय।क्रत्वे।अस्थिरन्।
तुभ्य।अयं।सोमः।परिऽपूतः।अद्रिऽभिः।स्पार्हा।वसानः।परि।कोशं।

।० तवायंभाग।

॥१०२॥ अर्षति। शुक्रा। वसानः। अर्षति। तव। अयं। भागः। आयुषु। सोमः। दे-
॥२२॥ वेषु। हूयते। वह। वायो इति। निऽयुतः। याहि। अस्मऽयुः। जुषाणः। याहि। अ-
स्मऽयुः। आ। नः। नियुत्ऽभिः। शतिनीभिः। अध्वरं। सहस्रिणीभिः। उप।
याहि। वीतये। वायो इति। हव्यानि। वीतये।०। ऋत्वियः। सऽरश्मिः। सूर्ये। स-
चा। अध्वर्युऽभिः। भरमाणाः। अयंसत। वायो इति। शुक्राः। अयंसत। आ।
वां। रथः। नियुत्वान्। वक्षत्। अवसे। अभि। प्रयांसि। सुऽधितानि। वीतये।
वायो इति। हव्यानि। वीतये। पिबतं। मध्वः। अंधसः। पूर्वऽपेयं। हि। वां। [illegible] ॥२२॥

इंद्रः। च। राधसा। आ। गतं।

हितं। वायो इति। आ। चंद्रेण। राधसा। आ। गतं। आ। वां। धियः। ववृत्युः।
अध्वरान्। उप। इमं। इंदुं। मर्मृजंत। वाजिनं। आशुं। अत्यं। न। वाजिनं।
तेषां। पिबतं। अस्मयू इत्यस्मऽयू। आ। नः। गंतं। इह। ऊत्या। इंद्रवायू
इति। सुतानां। अद्रिऽभिः। युवं। मदाय। वाजऽदा। युवं। [illegible]। इमे। वां।
सोमाः। अप्ऽसु। आ। सुताः। इह। अध्वर्युऽभिः। भरमाणाः। अयंसत।
वायो इति। शुक्राः। अयंसत। एते। वां। अभि। असृक्षत। तिरः। पवि-
त्रं। आशवः। युवाऽयवः। अति। रोमाणि। अव्यया। सोमासः। अति।

।।५०२।। अश्व्ययां। अति। वायो इति। ससतः। याहि। शश्वतः। यत्र। ग्रावा। वदति।
।।२३।। तत्र। गछतं। गृहं। इंद्रः। च। गछतं। वि। सूनृता। ददृश्रे। रीयते। घृतं। आ। पू
र्णया। निऽयुता। याथः। अध्वरं। इंद्रः। च। याथः। अध्वरं। अत्र। अह। तत्।
वहेथे इति। मध्वः। आऽहुतिं। यं। अश्वत्थं। उपऽतिष्ठंत। जायवः। अस्मे
इति। ते। संतु। जायवः। साकं। गावः। सुवते। पच्यते। यवः। न। ते। वायो
इति। उप। दस्यंति। धेनवः। न। अप। दस्यंति। धेनवः। इमे। ये। ते। सु। वा
यो इति। बाहुऽओजसः। अंतः। नदी इति। ते। पतयंति। उक्षणः। महि। व्रा ।।२३।।

धंतः। उक्षणः। धन्वन्। चित्। ये। अनाशवः। जीराः। चित्। अगिराऽ
ओकसः। सूर्यस्यऽइव। रश्मयः। दुःऽनियंतवः। हस्तयोः। दुःऽनियंत
वः।।२५।। प्र। सु। ज्येष्ठं। निऽचिराभ्यां। बृहत्। नमः। हव्यं। मतिं। भरत। मृ
ळयत्ऽभ्यां। स्वादिष्ठं। मृळयत्ऽभ्यां। ता। सम्ऽराजा। घृतासुती इति घृत
आसुती। यज्ञेऽयज्ञे। उपऽस्तुता। अथ। एनोः। क्षत्रं। न। कुतः। चन। आऽ
धृषे। देवऽत्वं। नु। चित्। आऽधृषे। अदर्शि। गातुः। उरवे। वरीयसी। पं
थाः। ऋतस्य। सं। अयंस्त। रश्मिऽभिः। चक्षुः। भगस्य। रश्मिऽभिः। द्यु

॥५०२॥
॥रम॥

क्षं। मित्रस्य। सदनं। अर्यम्णः। वरुणस्य। च। अथा। दधातेइति। बृहत्।
उक्थ्यं। वयः। उपऽस्तुत्यं। बृहत्। वयः। ज्योतिष्मती। अदितिं। धारय
त्ऽक्षितिं। स्वःऽवतीं। आ। सचेतेइति। दिवेऽदिवे। जागृऽवांसा। दिवेऽ
दिवे। ज्योतिष्मत्। क्षत्रं। आशातेइति। आदित्या। दानुनः। पतीइति।
मित्रः। तयोः। वरुणः। यातयत्ऽजनः। अर्यमा। यातयत्ऽजनः। अयं।
मित्राय। वरुणाय। शंऽतमः। सोमः। भूतु। अवऽपानेषु। आऽभगः।
देवः। देवेषु। आऽभगः। तं। देवासः। जुषेरत। विश्वे। अद्य। सऽजोषसः।

॥रम॥

तथा। राजाना। करथः। यत्। ईमहे। ऋतंऽवाना। यत्। ईमहे। यः। मित्राय। वरुणाय।
अविधत्। जनः। अनर्वाणं। तं। परि। पातः। अंहसः। दाश्वांसं। मर्तं। अंह
सः। तं। अर्यमा। अभि। रक्षति। ऋजुऽयंतं। अनु। व्रतं। उक्थैः। यः। एनोः। प
रिऽभूषति। व्रतं। स्तोमैः। आऽभूषति। व्रतं। नमः। दिवे। बृहते। रोदसीभ्यां। मि
त्राय। वोचं। वरुणाय। मीळ्हुषे। सुऽमृळीकाय। मीळ्हुषे। इंद्रं। अग्निं। उप।
स्तुहि। द्युक्षं। अर्यमणं। भगं। ज्योक्। जीवंतः। प्रऽजया। सचेमहि। सोमस्य।
ऊती। सचेमहि। ऊती। देवानां। वयं। इंद्रऽवंतः। मंसीमहि। स्वऽयशसः। मरुत्ऽ

॥५०२॥ भिः। अग्निः। मित्रः। वरुणः। शर्म। यंसन्। तत्। अश्याम। मघऽवानः। व
॥२५॥ यं। च॥२६॥ इतिद्वितीयाष्टकेप्रथमोध्यायः॥ ॐ॥ स्रुसम। आ। यातं।
अद्रिऽभिः। गोऽश्रीताः। मत्सराः। इमे। सोमासः। मत्सराः। इमे। आ। राजाना।
दिविऽस्पृशा। अस्मऽत्रा। गंतं। उप। नः। इमे। वां। मित्रावरुणा। गोऽआशि
रः। सोमाः। शुक्राः। गोऽआशिरः। इमे। आ। यातं। इंदवः। सोमासः। दधिऽ
आशिरः। सुतासः। दधिऽआशिरः। उत। वां। उषसः। बुधि। साकं। सूर्यस्य।
रश्मिऽभिः। सुतः। मित्राय। वरुणाय। पीतये। चारुः। ऋताय। पीतये। तां। वां। ॥२५॥

धेनुं। न। वासरीं। अंशुं। दुहंति। अद्रिऽभिः। सोमं। दुहंति। अद्रिऽभिः। अ ॥२६॥
स्मऽत्रा। गंतं। उप। नः। अर्वांचा। सोमऽपीतये। अयं। वां। मित्रावरुणा। नृऽ
भिः। सुतः। सोमः। आ। पीतये। सुतः॥१॥ प्रऽप्र। वृष्णः। तुविऽजातस्य। श
स्पते। महिऽत्वं। अस्य। तवसः। न। तंदते। स्तोत्रं। अस्य। [illegible]। न। तंदते।
अर्चामि। सुम्नऽयन्। अहं। अंतिऽऊतिं। मयःऽभुवं। विश्वस्य। यः। मनः।
आऽयुयुवे। मखः। देवः। आऽयुयुवे। मखः। प्र। हि। त्वा। एषन्। अजिरं। न।
॥२६॥ यामनि। स्तोमेभिः। कृण्वे। ऋणवः। यथा। मृधः। उष्ट्रः। न। पीपरः। मृधः। कृ
॥५०३॥

।।प०२।। वे। यत्। त्वा। मयःऽभुवं। युजं। देवं। सख्याय। मर्त्यः। अस्माकं। आंगूषा
।।२६।। न्। द्युम्निनः। कृधि। वाजेषु। द्युम्निनः। कृधि। यस्य। ते। पूषन्। सख्ये। वि
पन्यवः। क्रत्वा। चित्। संतः। अवसा। बुभुज्रिरे। इति। क्रत्वा। बुभुज्रिरे।
तं। अनु। त्वा। नवीयसीं। निऽयुतं। रायः। ईमहे। अहेळमानः। उरुऽशंस
सरी। भव। वाजेऽवाजे। सरी। भव। अस्याः। ऊंइति। सु। नः। उप। सातये।
भुवः। अहेळमानः। ररिऽवान्। अजऽअश्व। अवस्यतां। अजऽअश्व।
ओइति। सु। त्वा। ववृतीमहि। स्तोमेभिः। दस्म। साधुऽभिः। नहि। त्वा। पूष ।।२६।।

न्। अतिऽमन्ये। आघृणे। न। ते। सख्यं। अपऽह्नुवे।।२।। अस्तु। श्रौषट्। पु
रः। अग्निं। धिया। दधे। आ। नु। तत्। शर्धः। दिव्यं। वृणीमहे। इंद्रवायूइति। वृ
णीमहे। यत्। ह। क्राणा। विवस्वति। नाभा। संऽदायि। नव्यसी। अध। प्र। सु।
नः। उप। यंतु। धीतयः। देवान्। अच्छ। न। धीतयः। यत्। ह। त्यत्। मित्रावरुणा।
ऋतात्। अधि। आददाथेइत्याऽददाथे। अनृतं। स्वेन। मन्युना। दक्षस्य।
स्वेन। मन्युना। युवोः। इत्था। अधि। सद्मऽसु। अपश्याम। हिरण्ययं। धीभिः।
चन। मनसा। स्वेभिः। अक्षऽभिः। सोमस्य। स्वेभिः। अक्षऽभिः। युवां। स्तोमेभिः।

त
।।५०२।। देवऽयंतः। अश्विना। आ। श्रवयंःऽइव। श्लोकं। आ। यवतं। युवो। हव्या। अ
।।२७।। भि। आ। यवतं। युवोः। विश्वाः। अधि। श्रियः। पृक्षः। च। विश्वऽवेदसा। प्रुषा
यंते। वां। पवयः। हिरण्यये। रथे। दस्रा। हिरण्यये। अचेति। दस्रा। वि। उं इ
ति। नाकं। ऋण्वथः। युंजते। वां। रथऽयुजः। दिविष्टिषु। अध्वस्मानः। दि
विष्टिषु। अधि। वां। स्याम। वंधुरे। रथे। दस्रा। हिरण्यये। पथ्याःऽइव। यंतौ।
अनुऽशासता। रजः। अंजसा। शासता। रजः। शचीभिः। नः। शचीव ।।२७।।
सूइतिशचीऽवसू। दिवा। नक्तं। दशस्यतं। मा। वां। रातिः। उप। दसत्। कदा।

चन। अस्मत्। रातिः। कदा। चन।। ३।। वृषन्। इंद्र। वृषऽपानासः। इंदवः।
इमे। सुताः। अद्रिऽसुतासः। उत्ऽभिदः। तुभ्यं। सुतासः। उत्ऽभिदः। ते। त्वा।
मंदंतु। दावने। महे। चित्राय। राधसे। गीःऽभिः। गिर्वाहः। स्तवमानः। आ। गहि।
सुऽमृळीकः। नः। आ। गहि। ओइति। सु। नः। अग्ने। शृणुहि। त्वं। ईळितः। दे
वेभ्यः। ब्रवसि। यज्ञियेभ्यः। राजऽभ्यः। यज्ञियेभ्यः। यत्। ह। त्या। अंगिरःऽ
भ्यः। धेनुं। देवाः। अदत्तन। वि। तां। दुह्रे। अर्यमा। कर्तरि। सचा। एषः। तां।
वेद। मे। सचा। मोइति। सु। वः। अस्मत्। अभि। तानि। पौंस्या। सना। भूवन्।

॥प०२॥
॥२८॥

घ्नन्ति। मा। उत। जारिषुः। अस्मत्। पुरा। उत। जारिषुः। यत्। वः। चि
त्रं। युगेऽयुगे। नव्यं। घोषात्। अमर्त्यं। अस्मासु। तत्। मरुतः। यत्। च। दु
स्तरं। दिधृत। यत्। च। दुस्तरं। दध्यङ्। ह। मे। जनुषं। पूर्वः। अंगिराः। प्रियऽ
मेधः। कण्वः। अत्रिः। मनुः। विदुः। ते। मे। पूर्वे। मनुः। विदुः। तेषां। देवेषु। आऽ
यतिः। अस्माकं। तेषु। नाभयः। तेषां। पदेन। महि। आ। नमे। गिरा। इंद्राग्नी
इति। आ। नमे। गिरा। होता। यक्षत्। वनिनः। वंत। वार्यं। बृहस्पतिः। य
जति। वेनः। उक्षऽभिः। पुरुऽवारेभिः। उक्षऽभिः। जगृभ्म। दूरेऽआदिशं।

॥२९॥

श्लोकं। अद्रेः। अध। त्मना। अधारयत्। अररिंदानि। सुऽक्रतुः।
पुरु। सद्मानि। सुऽक्रतुः। ये। देवासः। दिवि। एकादश। स्थ। पृथिव्यां। अ
धि। एकादश। स्थ। अप्सुऽक्षितः। महिना। एकादश। स्थ। ते। देवासः।
यज्ञं। इमं। जुषध्वं॥११॥ वेदिऽसदे। प्रियऽधामाय। सुऽद्युते। धासिं।
इव। प्र। भर। योनिं। अग्नये। वस्त्रेणऽइव। वासय। मन्मना। शुचिं।
ज्योतिःऽरथं। शुक्रऽवर्णं। तमःऽहनं। अभि। द्विऽजन्मा। त्रिऽवृत्। अ
न्नं। ऋज्यते। संवत्सरे। ववृधे। जग्धं। ईमिति। पुनरिति। अन्यस्य। आ

॥५०२॥
॥२९॥

सा। जिह्वया। जेन्यः। वृषा। नि। अन्येन। वनिनः। मृष्ट। वारणः। कृ
ष्णऽप्रुतौ। वेविजेइति। अस्य। सऽक्षितौ। उभा। तरेतेइति। अभि।
मातरा। शिश्रुं। प्राचाऽजिह्वं। ध्वसयंतं। तृषुऽच्युतं। आ। साच्यं।
कुपयं। वर्धनं। पितुः। मुमुक्ष्वः। मनवे। मानवस्यते। रघुऽद्रुवः। कृ
ष्णऽसीतासः। ऊंइति। जुवः। असमनाः। अजिरासः। रघुऽस्य
दः। वातऽजूताः। उप। युज्यंते। आ। त्रावः। आत्। अस्य। ते। ध्व
सयंतः। वृथा। ईरते। कृष्णं। अभ्वं। महि। वर्पः। करिक्रतः। य ॥२९॥

त्। सी। महीं। अवनिं। प्र। अभि। मर्मृशत्। अभिऽश्वसन्। स्तनयन्। एति।
नानदत्। ॥५॥ भूषन्। न। यः। अधि। बभ्रूषु। नम्नते। वृषाऽइव। पत्नीः। अ
भि। एति। रोरुवत्। ओजायमानः। तन्वः। च। शुंभते। भीमः। न। शृंगा। दवि
ग्र धाव। दुःऽगृभिः। सः। संऽस्तिरः। विऽस्तिरः। सं। गृभायति। जानन्। एव। जा
नतीः। नित्यः। आ। शये। पुनः। वर्धते। अपि। यंति। देव्यं। अन्यत्। वर्पः।
पित्रोः। कृण्वते। सचा। तं। अग्रुवः। केशिनीः। सं। हि। रेभिरे। ऊर्ध्वाः। तस्थुः।
ममुषीः। प्र। आयवे। पुनरिति। तासां। जरां। प्रऽमुंचन्। एति। नानदत्। अ

॥१०२॥ सं। परं। जनयन्। जीवं। अस्तृतं। अधीवासं। परि। मातुः। रिहन्। अह।
॥३०॥ तुविऽग्रेभिः। सत्वऽभिः। याति। वि। ज्रयः। वयः। दधत्। पत्ऽवत्। रेरिहत्।
सदा। असु। श्येनी। सचते। वर्तनिः। अह। अस्माकं। अग्ने। मघवत्ऽसु।
दीदिहि। अध। श्वसीवान्। वृषभः। दमूनाः। अवऽअस्य। शिश्रुऽमतीः।
अदीदेः। वर्मऽइव। युत्ऽसु। परिऽजर्भुराणः॥६॥ इदं। अग्ने। सुऽधितं।
दुःऽधितात्। अधि। प्रियात्। ऊं इति। चित्। मन्मनः। प्रेयः। अस्तु। ते। यत्।
ते। शुक्रं। तन्वः। रोचते। शुचि। तेन। अस्मभ्यं। वनसे। रत्नं। आ। त्वं। रथा ॥३०॥

य। नावं। उत। नः। गृहाय। नित्यऽअरित्रां। पत्ऽवतीं। रासि। अग्ने। अस्मा
कं। वीरान्। उत। नः। मघोनः। जनान्। च। या। पारयात्। शर्म। या। च। अभि। नः।
अग्ने। उक्थं। इत्। जुजुर्याः। द्यावाक्षामा। सिंधवः। च। स्वऽगूर्ताः। गव्यं। यव्यं।
यंतः। दीर्घा। अह। इषं। वरं। अरुण्यः। वरंत॥७॥ बट्। इत्था। तत्। वपुषे। धा
यि। दर्शतं। देवस्य। भर्गः। सहसः। यतः। जनि। यत्। ईं। उप। ह्वरते। साधते। म
तिः। ऋतस्य। धेनाः। अनयंत। सऽस्रुतः। पृक्षः। वपुः। पितुऽमान्। नित्यः। आ।
शये। द्वितीयं। आ। सप्तऽशिवासु। मातृषु। तृतीयं। अस्य। वृषभस्य। दोहसे।

॥प०२॥ दशऽप्रमतिं। जनयंत। योषणः। निः। यत्। ईं। बुध्नात्। महिषस्य। वर्पसः।
॥३१॥ ईशानासः। शवसा। क्रंत। सूरयः। यत्। ईं। अनु। प्रऽदिवः। मध्वः। आऽध
ये। गुहा। संतं। मातरिश्वा। मथायति। प्र। यत्। पितुः। परमात्। नीयते। परि।
आ। पृक्षुधः। वीरुधः। दंऽसु। रोहति। उभा। यत्। अस्य। जनुषं। यत्। इ
न्वतः। आत्। इत्। यविष्ठः। अभवत्। घृणा। शुचिः। आत्। इत्। मातृः। आ।
अविशत्। यासु। आ। शुचिः। अहिंस्यमानः। उर्विया। वि। ववृधे। अनु।
यत्। पूर्वाः। अरुहत्। सनाऽजुवः। नि। नव्यसीषु। अवरासु। धावते॥ ५॥ ॥३१॥

आत्। इत्। होतारं। वृणते। दिविष्टिषु। भगंऽइव। पपृचानासः। ऋंज
ते। देवान्। यत्। क्रत्वा। मज्मना। पुरुऽस्तुतः। मर्तं। शंसं। विश्वधा। वेति। धा
यसि। वि। यत्। अस्थात्। यजतः। वातऽचोदितः। ह्वारः। न। वक्वा। जरणाः।
अनाऽकृतः। तस्य। पत्मन्। धक्षुषः। कृष्णऽजंहसः। शुचिऽजन्मनः।
रजः। आ। विऽअध्वनः। रथः। न। यातः। शिक्वऽभिः। कृतः। द्यां। अंगेभिः।
आदस्यते॰। अरुषेभिः। ईयते॥ ६॥ कृष्णासः। धक्षि। सूरयः। शूरस्यऽइव। त्वेषथा
त्। ईषते। वयः। त्वया। हि। अग्ने। वरुणः। धृतऽव्रतः। मित्रः। शाशद्रे। अ

॥५०२॥ येमा। सुऽदानवः। यत्। सीं। अनु। क्रतुना। विश्वऽथा। विऽभुः। रथांन नेमिः ०।
॥२२॥ पुरिऽभूः। अजायथाः। त्वं। अग्ने। शशमानाय। सुन्वते। रत्नं। यविष्ठ।
देवऽतातिं। इन्वसि। तं। त्वा। नु। नव्यं। सहसः। युवन्। वयं। भगं। न। का
रे। महिऽरत्न। धीमहि। अस्मे इति। रयिं। न। सुऽअर्थं। दमऽउनसं। भगं।
दक्षं। न। पपृचासि। धर्णसिं। रश्मीन्ऽइव। यः। यमति। जन्मनी इति।
उभे इति। देवानां। शंसं। ऋते। आ। च। सुऽक्रतुः। उत। नः। सुऽद्योत्मा।
जीरऽअश्वः। होता। मंद्रः। शृणवत्। चंद्रऽरथः। सः। नः। नेषत्। नेषऽत ॥२२॥

मैः। अमूरः। अग्निः। वामं। सुऽवितं। वस्यः। अच्छ। अस्तावि। अग्निः।
शिमीवत्ऽभिः। अर्कैः। सांऽराज्याय। प्रऽतरं। दधानः। अमी इति। च।
ये। मघऽवानः। वयं। च। मिहं। न। सूरः। अति। निः। ततन्युः। ॥१॥ संऽइ
द्धः। अग्ने। आ। वह। देवान्। अद्य। यतऽस्रुचे। तंतुं। तनुष्व। पूर्व्यं। सुतऽ
सोमाय। दाशुषे। घृतऽवंतं। उप। मासि। मधुऽमंतं। तनूऽनपात्। यज्ञं।
विप्रस्य। माऽवतः। शशमानस्य। दाशुषः। शुचिः। पावकः। अद्भुतः।
मध्वा। यज्ञं। मिमिक्षति। नराशंसः। त्रिः। आ। दिवः। देवः। देवेषु। य

॥ विश्रयंतामृतावृध ०।

॥प०२॥
॥ऋ२॥

ज्ञियः। ईळितः। अग्ने। आ। वह। इंद्रं। चित्रं। इह। प्रियं। इये। हि। त्वा। म
तिः। मम। अछ। सुऽजिह्व। वच्यते। स्तृणानासः। यतऽस्रुचः। बर्हिः। य
ज्ञे। सुऽअध्वरे। वृंजे। देवव्यचःऽतमं। इंद्राय। शर्म। सुऽप्रथः॥९॥ प्रऽये।
देवेभ्यः। मही। पावकासः। पुरुऽस्पृहः। द्वारः। देवीः। असश्चतः॥१०॥
आ। मंदमानेइति। उपाकेइति। नक्ताउषसा। सुऽपेशसा। यह्वीइति।
ऋतस्य। मातरा। सीदतां। बर्हिः। आ। सुऽमत्। मंद्रऽजिह्वा। जुगुर्व
णीइति। ०। सिध्रं। अद्य। दिविऽस्पृशं। शुक्रऽचिः। देवेषु। अर्पिता। होत्रा।
हो। ता। रा। दैव्या। कवी ०यज्ञंनोयक्षतामिमं०।

॥ऋ२॥

---

१० इळासरस्वतीमही[illegible]। ०२ अग्निर्हव्यासुषूदतिदेवोदेवेषुमेधिरः०२

मरुत्ऽसु। भारती। ०। बर्हिः। सीदंतु। यज्ञियाः। तत्। नः। तुरीपं। अद्भुतं। पु
रु। वा। अरं। पुरु। त्मना। त्वष्टा। पोषाय। वि। स्यतु। राये। नाभा। नः। अस्मऽ
युः। अवऽसृजन्। उप। त्मना। देवान्। यक्षि। वनस्पते। ०। पूषण्ऽवते। म
रुत्वते। विश्वऽदेवाय। वायवे। स्वाहा। गायत्रऽवेपसे। हव्यं। इंद्राय। कर्तन।
स्वाहाऽकृतानि। आ। गहि। उप। हव्यानि। वीतये। इंद्र। आ। गहि। श्रुधि। ह
वं। त्वां। हवंते। अध्वरे॥११॥ प्र। तव्यसीं। नव्यसीं। धीतिं। अग्नये। वाचः। म
तिं। सहसः। सूनवे। भरे। अपां। नपात्। यः। वसुऽभिः। सह। प्रियः। होता। पृथि

॥५०२॥
॥ऋ०॥

व्यों।नि।असीदत्।ऋत्वियः।सः।जायमानः।परमे।विऽओमनि।आविः।
अग्निः।अभवत्।मातरिश्वने।अस्य।क्रत्वा।संऽइधानस्य।मज्मना।प्र।द्या
वा।शोचिः।पृथिवीइति।अरोचयत्।अस्य।त्वेषाः।अजराः।अस्य।भान
वः।सुऽसंदृशः।सुऽप्रतीकस्य।सुऽद्युतः।भाऽत्वक्षसः।अति।अक्तुः।न।
सिंधवः।अग्नेः।रेजंते।अससंतः।अजराः।यं।आऽईरिरे।भृगवः।विश्वऽ
वेदसं।नाभा।पृथिव्याः।भुवनस्य।मज्मना।अग्निं।तं।गीःऽभिः।हिनुहि।
स्वे।आ।दमे।यः।एकः।वस्वः।वरुणः।न।राजति।न।यः।वराय।मरुतांऽइ

॥ऋ०॥

व।स्वनः।सेनाऽइव।सृष्टा।दिव्या।यथा।अशनिः।अग्निः।जंभैः।
तिगितैः।अत्ति।भर्वति।योधः।न।शत्रून्।सः।वना।नि।ऋंजते।कुवि
त्।नः।अग्निः।उचथस्य।वीः।असत्।वसुः।कुवित्।वसुऽभिः।कामं।
आऽवरत्।चोदः।कुवित्।तुतुज्यात्।सातये।धियः।शुचिऽप्रतीकं।तं।
अया।धिया।गृणे।घृतऽप्रतीकं।वः।ऋतस्य।धूःऽसदं।अग्निं।मित्रं।
न।संऽइधानः।ऋंजते।इंधानः।अक्रः।विदथेषु।दीद्यत्।शुक्रऽव
र्णां।उत्।ऊंइति।नः।यंसते।धियं।अप्रऽयुछन्।अप्रयुछत्ऽभिः।अग्ने।

॥१०२॥
॥३५॥

शिवेभिः। नः। पायुऽभिः। पाहि। शग्मैः। अदब्धेभिः। अदृपितेभिः। इ-
ष्टे। अनिमिषत्ऽभिः। परि। पाहि। नः। जाः॥१२॥ एति। प्र। होता। व्रतं।
अस्य। मायया। ऊर्ध्वां। दधानः। शुचिऽपेशसं। धियं। अभि। स्रुचः।
क्रमते। दक्षिणाऽआवृतः। याः। अस्य। धाम। प्रथमं। ह। निंसते। अभि।
ईं। ऋतस्य। दोहनाः। अनूषत। योनौ। देवस्य। सदने। परिऽवृताः। अपां।
उपऽस्थे। विऽभृतः। यत्। आ। अवसत्। अध। स्वधाः। अधयत्। याभिः।
ईयते। युयूषतः। सऽवयसा। तत्। इत्। वपुः। समानं। अर्थं। विऽतरित्रता।

॥३५॥

मिथः। आत्। ईं। भगः। न। हव्यः। सं। अस्मत्। आ। वोळ्हुः। न। रश्मीन्।
सं। अयंस्त। सारथिः। यं। ईं। द्वा। सऽवयसा। सपर्यतः। समाने। योना।
मिथुना। संऽओकसा। दिवा। न। नक्तं। पलितः। युवा। अजनि। पुरु। च-
रन्। अजरः। मानुषा। युगा। तं। ईं। हिन्वंति। धीतयः। दश। व्रिशः। देवं।
मर्त्तासः। ऊतये। हवामहे। धनोः। अधि। प्रऽवतः। आ। सः। ऋण्वति। अ-
भिव्रजत्ऽभिः। वयुना। नवा। अधित। त्वं। हि। अग्ने। दिव्यस्य। राजसि। त्वं।
पार्थिवस्य। पशुपाःऽइव। त्मना। एनीइति। ते। एतइति। बृहतीइति। अभिऽ

॥५०२॥
॥२६॥
श्रिया॥ हिरण्ययीइति। वक्वरीइति। बर्हिः। आशातेइति। अग्ने। जु
षस्व। प्रति। हर्य। तत्। वचः। मंद्र। स्वधाऽवः। ऋतऽजात। सुक्रतोइति सुऽ
क्रतो। यः। विश्वतः। प्रत्यङ्। असि। [illegible]। दर्शतः। रण्वः। संऽदृष्टौ। पितुमा
न्ऽइव। क्षयः॥१३॥ तं। पृच्छत। सः। जगाम। सः। वेद। सः। चिकित्वान्। ई
यते। सः। नु। ईयते। तस्मिन्। संति। प्रऽशिषः। तस्मिन्। इष्टयः। सः। वाज
स्य। शवसः। शुष्मिणः। पतिः। तं। इत्। पृच्छंति। न। सिमः। वि। पृच्छति।
स्वेनऽइव। धीरः। मनसा। यत्। अग्रभीत्। न। मृष्यते। प्रथमं। न। अपरं। ॥२६॥

वचः। अस्य। क्रत्वा। सचते। अप्रऽदृपितः। तं। इत्। गच्छंति। जुह्वः। तं।
अर्वतीः। विश्वानि। एकः। शृणवत्। वचांसि। मे। पुरुऽप्रैषः। ततुरिः। य
ज्ञऽसाधनः। अच्छिद्रऽऊतिः। शिशुः। आ। अदत्त। सं। रभः। उपऽस्था
यं। चरति। यत्। संऽआरत। सद्यः। जातः। तत्सार। युज्येभिः। अभि। श्वां
तं। मृशते। नांद्ये। मुदे। यत्। ईं। गच्छंति। उशतीः। अपिऽस्थितं। सः। ईं। मृ
गः। अप्यः। वनर्गुः। उप। त्वचि। उपऽमस्यां। नि। धायि। वि। अब्रवीत्। व
युना। मर्त्येभ्यः। अग्निः। विद्वान्। ऋतऽचित्। हि। सत्यः॥१४॥ त्रिऽमूर्धा

।।पृ०२।।
।।३७।।

नं।सुमखः।रश्मिं।गृणीषे।अनूनं।अग्निं।पित्रोः।उपऽस्थे।निऽसत्तं।अस्य।
चरतः।ध्रुवस्य।विश्वा।दिवः।रोचना।आपप्रिऽवांसं।उक्षा।महान्।अ
भि।ववक्षे।एनेइति।अजरः।तस्थौ।इतःऽऊतिः।ऋष्वः।उर्व्याः।पदः।
नि।दधाति।सानौ।रिहंति।ऊधः।अरुषासः।अस्य।समाने।वत्से।अभि।
संचरंतीइतिसंऽचरंती।विष्वक्।धेनूइति।वि।चरतः।सुमेकेइतिसुऽमे
के।अनपऽवृज्यान्।अध्वनः।मिमानेइति।विश्वान्।केतान्।अधि।म
हः।दधानेइति।धीरासः।पदं।कवयः।नयंति।नाना।हृदा।रक्षमाणाः।अ ।।३७।।

जुर्यं।सिसासंतः।परि।अपश्यंत।सिंधुं।आविः।एभ्यः।अभवत्।सू
र्यः।नॄन्।दिदृक्षेण्यः।परि।काष्ठासु।जेन्यः।ईळेन्यः।महः।अर्भाय।जीव
से।पुरुऽत्रा।यत्।अभवत्।सूः।अह।एभ्यः।गर्भेभ्यः।मघऽवा।विश्वऽद
र्शतः।।१५।।कथा।ते।अग्ने।शुचयंतः।आयोः।ददाशुः।वाजेभिः।आ
यत्। शुषाणाः।उभेइति।तोकेइति।तनये।दधानाः।ऋतस्य।सामन्।रणयं
त।देवाः।बोधा।मे।अस्य।वचसः।यविष्ठ।मंहिष्ठस्य।प्रऽभृतस्य।स्वधाऽ
वः।पीयति।त्वः।अनु।त्वः।गृणाति।वंदारुः।ते।तन्वं।वंदे।अग्ने।ये।पायवः।

प॰२॥
॥२८॥

मामतेयं। ते। अग्ने। पश्यंतः। अंधं। दुःऽइतात्। अरक्षन्। ररक्ष। तान्। सुकृऽ
तः। विश्वःऽवेदाः। दिप्संतः। इत्। रिपवः। [illegible]। न। अह। देभुः॥ यः। नः।
अग्ने। अररिऽवान्। अघऽयुः। अरातिऽवा। मर्चयति। द्वयेन। मंत्रः। गुरुः।
पुनः। अस्तु। सः। अस्मै। अनु। मृक्षीष्ट। तन्वं। दुःऽउक्तैः॥ उत। वा। यः। सह
स्य। प्रऽविद्वान्। मर्तः। मर्तं। मर्चयति। द्वयेन। अतः। पाहि। स्तवमान। स्तुव
तं। अग्ने। माकिः। नः। दुःऽइताय। धायीः॥ १६॥ ॰। विष्टः। मातरिश्वा। हो
तारं। विश्वऽअप्सुं। विश्वऽदेव्यं। नि। यं। दधुः। मनुष्यासु। विक्षु। स्वः। न। चि ॥२७॥

॰ मथीद्यदी॰

त्रं। वपुषे। विभाऽवं। दर्शनं। इत्। न। ददभंत। मन्म। अग्निः। वरूथं। मम।
तस्य। चाकन्। जुषंत। विश्वानि। अस्य। कर्म। उपऽस्तुतिं। भरमाणस्य। का
रोः॥ नित्ये। चित्। नु। यं। सदने। जगृभ्रे। प्रशस्तिऽभिः। दधिरे। यज्ञियासः।
प्र। सु। नयंत। गृभयंतः। इष्टौ। अश्वासः। न। रथ्यः। ररहाणाः॥ पुरूणि।
दस्मः। नि। रिणाति। जंभैः। आत्। रोचते। वने। आ। विभाऽवा। आत्। अ
स्य। वातः। अनु। वाति। शोचिः। अस्तुः। न। शर्यां। असनां। अनु। द्यून्।
न। यं। रिपवः। न। रिषण्यवः। गर्भे। संतं। रेषणाः। रेषयंति। अंधाः। अपश्याः।

॥५०२॥
॥३९॥

न। दभन्। अभिऽख्या। नित्यासः। ईं। प्रेतारः। अरक्षन्॥१७॥ महः। सः।
रायः। आ। ईषते। पतिः। दन्। इनः। इनस्य। वसुनः। पदे। आ। उप। ध्रजंतं।
अद्रयः। विधन्। इत्। सः। यः। वृषा। नरां। न। रोदस्योः। श्रवःऽभिः। अस्ति।
जीवपीतऽसर्गः। प्र। यः। सस्राणः। शिश्रीत। योनौ। आ। यः। पुरं। नार्मि
णीं। अदीदेत्। अत्यः। कविः। नभन्यः। न। अर्वा। सूरः। न। रुरुक्वान्। श
तऽआत्मा। अभि। द्विऽजन्मा। त्री। रोचनानि। विश्वा। रजांसि। शुशुचा
नः। अस्थात्। होता। यजिष्ठः। अपां। सधऽस्थे। अयं। सः। होता। यः। द्विऽ ॥३९॥

जन्मा। विश्वा। दधे। वार्याणि। श्रवस्या। मर्तः। यः। अस्मै। सुऽतुकः। ददाश॥
॥१८॥ पुरु। त्वा। दाश्वान्। वोचे। अरिः। अग्ने। तव। स्वित्। आ। तोदस्यऽइव। शर
णे। आ। महस्य। वि। अनिनस्य। धनिनः। प्रऽहोषे। चित्। अररुषः। कदा।
चन। प्रऽजिगतः। अदेवऽयोः। सः। चंद्रः। विप्र। मर्त्यः। महः। व्राधंतमः। दिवि। नुः
प्रऽप्र। इत्। ते। अग्ने। वनुषः। स्याम॥१९॥ मित्रं। न। यं। शिम्या। गोषु। गव्यवः।
सुऽआध्यः। विदथे। अप्ऽसु। जीजनन्। अरेजेतां। रोदसी इति। पाजसा। गि
रा। प्रति। प्रियं। यजतं। जनुषां। अवः। यत्। ह। त्यत्। वां। पुरुऽमीळ्हस्य। सोमिनः॥

॥५०२॥ प्र। मित्रासः। न। दधिरे। सुऽआभुवः। अध। क्रतुं। विदतं। गातुं। अर्चते।
॥७॥ उत। श्रुतं। वृषणा। पस्त्यऽवतः। आ। वां। भूषन्। क्षितयः। जन्म। रोदस्योः।
प्र। वाच्यं। वृषणा। दक्षसे। महे। यत्। ईं। ऋताय। भरथः। यत्। अर्वते। प्र।
होत्रया। शिम्या। वीथः। अध्वरं। प्र। सा। क्षितिः। असुरा। या। महि। प्रिया।
ऋतऽवानौ। ऋतं। आ। घोषथः। बृहत्। युवं। दिवः। बृहतः। दक्षं। आऽभुवं।
उप। गां। न। धुरि। युंजाथेइति। अपः। महीइति। अत्र। महिना। वारं। ऋण्वथः।
अरेणवः। तुजः। आ। सद्मन्। धेनवः। स्वरंति। ताः। उपरऽताति। सूर्यं। आ। निः ॥७॥

म्रुचः। उषसः। तक्ववीःऽइव॥२०॥ आ। वां। ऋताय। केशिनीः। अनूष
त। मित्र। यत्र। वरुण। गातुं। अर्चथः। अव। त्मना। सृजतं। पिन्वतं। धि
यः। युवं। विप्रस्य। मन्मनां। इरज्यथः। यः। वां। यज्ञैः। शशमानः। ह। दा
शति। कविः। होता। यजति। मन्मऽसाधनः। उप। अह। तं। गछथः। वी
थः। अध्वरं। अछ। गिरः। सुऽमतिं। गंत। अस्मयूइत्यस्मऽयू। युवां। य
ज्ञैः। प्रथमा। गोभिः। अंजते। ऋतऽवाना। मनसः। न। प्रऽयुक्तिषु। भरंति।
वां। मन्मना। संऽयता। गिरः। अदृप्यता। मनसा। रेवत्। आशाथेइति।

॥५०२॥

॥ऋ१॥

रेवत्। वयः। दधाथेइति। रेवत्। आशाथेइति। नरा। मायाभिः। इतःऽ
ऊति। माहिनं। न। वां। द्यावः। अहःऽभिः। न। उत। सिंधवः। न। देवऽत्वं। पणयः।
न। आनशुः। मघं। ।२१॥ युवं। वस्त्राणि। पीवसा। वसाथेइति। युवोः। अ
च्छिद्राः। मंतवः। ह। सर्गाः। अव। अतिरतं। अनृतानि। विश्वा। ऋतेन। मि
त्रावरुणा। सचेथेइति। एतत्। चन। त्वः। वि। चिकेतत्। एषां। सत्यः।
मंत्रः। कविऽशस्तः। ऋघावान्। त्रिःऽअश्रिं। हंति। चतुःऽअश्रिः। उ
ग्रः। देवऽनिदः। ह। प्रथमाः। अजूर्यन्। अपात्। एति। प्रथमा। पत्ऽव

॥ऋ१॥

तीनां। कः। तत्। वां। मित्रावरुणा। आ। चिकेत। गर्भः। भारं। भरति। आ।
चित्। अस्य। ऋतं। पिपर्ति। अनृतं। नि। तारीत्। प्रऽयंतं। इत्। परि। जारं।
कनीनां। पश्यामसि। न। उपऽनिपद्यमानं। अनवऽपृग्णा। विऽतता। वसा
नं। प्रियं। मित्रस्य। वरुणस्य। धाम। अनश्वः। जातः। अनभीशुः। अर्वा।
कनिक्रदत्। पतयत्। ऊर्ध्वऽसानुः। अचित्तं। ब्रह्म। जुजुषुः। युवानः। प्र।
मित्रे। धाम। वरुणे। गृणंतः। आ। धेनवः। मामतेयं। अवंतीः। ब्रह्मऽप्रियं।
पीपयन्। सस्मिन्। ऊधन्। पित्वः। भिक्षेत। वयुनानि। विद्वान्। आसा। आऽ

।।प०२।। विवासान्। अदितिं। उरुष्येत्। आ। वां। मित्रावरुणा। हव्यऽजुष्टिं। नमसा।
।।४२।। देवौ। अवसा। ववृत्यां। अस्माकं। ब्रह्म। पृतनासु। सह्याः। अस्माकं। वृष्टिः।
दिव्या। सुऽपारा॥ २२॥ यजामहे। वां। महः। सऽजोषाः। हव्येभिः। मित्राव
रुणा। नमःऽभिः। घृतैः। घृतस्नू इति घृतऽस्नू। अध। यत्। वां। अस्मे इति।
अध्वर्यवः। न। धीतिऽभिः। भरंति। प्रऽस्तुतिः। वां। धाम। न। प्रऽयुक्तिः। अ
यामि। मित्रावरुणा। सुऽवृक्तिः। अनक्ति। यत्। वां। विदथेषु। होता। सु
म्नं। वां। सूरिः। वृषणौ। इयक्षन्। पीपाय। धेनुः। अदितिः। ऋताय। जनाय। ।।४२।।

मित्रावरुणा। हविःऽदे। हिनोति। यत्। वां। विदथे। सपर्यन्। सः। रातऽहव्यः।
मानुषः। न। होता। उत। वां। विक्षु। मद्यासु। अंधः। गावः। आपः। च। पीपयं
त। देवीः। उतो इति। नः। अस्य। पूर्व्यः। पतिः। दन्। वीतं। पातं। पयसः। उस्रि
यायाः॥ २३॥ विष्णोः। नु। कं। वीर्याणि। प्र। वोचं। यः। पार्थिवानि। विऽममे।
रजांसि। यः। अस्कभायत्। उत्ऽतरं। सधऽस्थं। विऽचक्रमाणः। त्रेधा। उ
रुऽगायः। प्र। तत्। विष्णुः। स्तवते। वीर्येण। मृगः। न। भीमः। कुचरः। गिरिऽ
स्थाः। यस्य। उरुषु। त्रिषु। विऽक्रमणेषु। अधि। क्षियंति। भुवनानि। विश्वा।

॥५०२॥
॥४३॥

प्र। विष्णवे। शूषं। एतु। मन्म। गिरिऽक्षिते। उरुऽगायाय। वृष्णे। यः। इदं। दीर्घं।
प्रऽयतं। सधऽस्थं। एकः। विऽममे। त्रिऽभिः। इत्। पदेभिः। यस्य। त्री। पूर्णा। मधु
ना। पदानि। अक्षीयमाणा। स्वधया। मदंति। यः। ऊं इति। त्रिऽधातु। पृथिवीं।
उत। द्यां। एकः। दाधार। भुवनानि। विश्वा। तत्। अस्य। प्रियं। अभि। पाथः। अ
श्यां। नरः। यत्र। देवऽयवः। मदंति। उरुऽक्रमस्य। सः। हि। बंधुः। इत्था। विष्णोः।
पदे। परमे। मध्वः। उत्सः। ता। वां। वास्तूनि। उश्मसि। गमध्यै। यत्र। गावः। भू
रिऽशृंगाः। अयासः। अत्र। अह। तत्। उरुऽगायस्य। वृष्णः। परमं। पदं। अव। ॥४३॥

०प्रवः पांतम०
भाति। भूरि। [illegible]०। अंधसः। धियाऽयते। महे। शूराय। विष्णवे। च।
अर्चत। या। सानुनि। पर्वतानां। अदाभ्या। महः। तस्थतुः। अर्वताऽइव।
साधुना। त्वेषं। इत्था। संऽअरणं। शिमीऽवतोः। इंद्राविष्णूइति। सुतऽपाः।
वां। उरुष्यति। या। मर्त्याय। प्रतिऽधीयमानं। इत्। कृशानोः। अस्तुः। अ
सनां। उरुष्यथः। ताः। ईं। वर्धंति। म[illegible]हि। अस्य। पौंस्यं। नि। मातरा। न
यति। रेतसे। भुजे। दधाति। पुत्रः। अवरं। परं। पितुः। नाम। तृतीयं। अधि।
रोचने। दिवः। तत्ऽतत्। इत्। अस्य। पौंस्यं। गृणीमसि। इनस्य। त्रातुः।

॥१०२॥
॥२४॥

अवृकस्य। मीळ्हुषः। यः। पार्थिवानि। त्रिऽभिः। इत्। विगामऽभिः। उरु। क्र
मिष्ट। उरुऽगायाय। जीवसे। द्वेइति। इत्। अस्य। क्रमणेइति। स्वःऽदृशः। अ
भिऽख्याय। मर्त्यः। भुरण्यति। तृतीयं। अस्य। नकिः। आ। दधर्षति। वयः। च
न। पतयंतः। पतत्रिणः। चतुःऽभिः। साकं। नवतिं। च। नामऽभिः। चक्रं। न। वृ
त्तं। व्यतीन्। अवीविपत्। बृहत्ऽशरीरः। विऽमिमानः। ऋक्वऽभिः। युवा।
अकुमारः। प्रति। एति। आऽहवं॥२४॥ भव। मित्रः। न। शेव्यः। घृतऽआ
सुतिः। विभूतऽद्युम्नः। एवऽयाः। ऊंइति। सऽप्रथाः। अध। ते। विष्णोइति। ॥२४॥

विदुषा। चित्। अर्ध्यः। स्तोमः। यज्ञः। च। राध्यः। हविष्मता॥ यः। पूर्व्याय। वे
धसे। नवीयसे। सुमत्ऽजानये। विष्णवे। ददाति। यः। जातं। अस्य। मह श
तः। महि। ब्रवत्। सः। इत्। ऊंइति। श्रवःऽभिः। युज्यं। चित्। अभि। असत्।
तं। ऊंइति। स्तोतारः। पूर्व्यं। यथा। विद। ऋतस्य। गर्भं। जनुषा। पिपर्तन। आ॥
अस्य। जानंतः। नाम। चित्। विवक्तन। महः। ते। विष्णोइति। सुऽमतिं। भ
जामहे। तं। अस्य। राजा। वरुणः। तं। अश्विना। क्रतुं। सचंत। मारुतस्य। वे
धसः। दाधार। दक्षं। उत्ऽतमं। अहःऽविदं। व्रजं। च। विष्णुः। सखिऽवान्।

॥१०२॥
॥४५॥

अपऽऊर्णुते। आ। यः। विवाय। सचथाय। दैव्यः। इंद्राय। विष्णुः। सुऽकृ
ते। सुकृत्ऽतरः। वेधाः। अजिन्वत्। त्रिऽसधस्थः। आर्यं। ऋतस्य। भागे।
यजमाने। आ। अभजत्। २६॥ अबोधि। अग्निः। ज्मः। उत्। एति। सूर्यः।
वि। उषाः। चंद्रा। मही। आ। वः। अर्चिषा। अयुक्षातां। अश्विना। यातवे।
रथं। प्र। असावीत्। देवः। सविता। जगत्। पृथक्। यत्। युंजाथे इति। वृष
णं। अश्विना। रथं। घृतेन। नः। मधुना। क्षत्रं। उक्षतं। अस्माकं। ब्रह्म। पृ
तनासु। जिन्वतं। वयं। धना। शूरऽसाता। भजेमहि। अर्वाङ्। त्रिऽचक्रः। ॥४५॥

तविषीभिः। अर्चिनः। प्र। वः। एवासः। स्वऽयतासः। अभ्रजन्। भयंते। विश्वा। भु
वनानि। हर्म्या। चित्रः। वः। यामः। प्रऽयतासु। ऋष्टिषु। यत्। त्वेषऽयामाः। नदयं
त। पर्वतान्। दिवः। वा। पृष्ठं। नर्याः। अचुच्युवुः। विश्वः। वः। अज्मन्। भयते। व
नस्पतिः। रथियंतीऽइव। प्र। जिहीते। ओषधिः॥ ५॥ यूयं। नः। उग्राः। मरुतः।
सुऽचेतुना। अरिष्टऽग्रामाः। सुऽमतिं। पिपर्तन। यत्र। वः। दिद्युत्। रदति। क्रिविःऽ
दती। रिणाति। पश्वः। सुधिताऽइव। बर्हणा॥ प्र। स्कंभऽदेष्णाः। अनवभ्रऽरा
धसः। अलातृणासः। विदथेषु। सुऽस्तुताः। अर्चंति। अर्कं। मदिरस्य। पीतये।

विदुः। वीरस्य। प्रथमानि। पौंस्या॥ शतभुजिऽभिः। तं। अभिऽह्रुतेः। अघात्। पूःऽभिः।
रक्षत। मरुतः। यं। आवत। जनं। यं। उग्राः। तवसः। विऽरप्शिनः। पाथन। शंसात्। तनय
स्य। पुष्टिषु॥ विश्वानि। भद्रा। मरुतः। रथेषु। वः। मिथस्पृध्याऽइव। तविषाणि। आऽहि
ता। अंसेषु। आ। वः। प्रऽपथेषु। खादयः। अक्षः। वः। चक्रा। समया। वि। ववृते॥ भू
रीणि। भद्रा। नर्येषु। बाहुषु। वक्षःऽसु। रुक्माः। रभसासः। अंजयः। अंसेषु। एताः।
पविषु। क्षुराः। अधि। वयः। न। पक्षान्। वि। अनु। श्रियः। धिरे॥ २॥ महांतः। मह्ना। विऽ
भ्वः। विऽभूतयः। दूरेऽदृशः। ये। दिव्याःऽइव। स्तृऽभिः। मंद्राः। सुऽजिह्वाः। स्वरितारः। आ

सःऽभिः। संऽमिश्लाः। इंद्रे। मरुतः। परिऽस्तुभः। तत्। वः। सुऽजाताः। मरुतः। महिऽत्व
नं। दीर्घं। वः। दात्रं। अदितेःऽइव। व्रतं। इंद्रः। चन। त्यजसा। वि। ह्रुणाति। तत्। ज
नाय। यस्मै। सुऽकृते। अराध्वं। तत्। वः। जामिऽत्वं। मरुतः। परे। युगे। पुरु। यत्। शं
सं। अमृतासः। आवत। अया। धिया। मनवे। श्रुष्टिं। आव्य। साकं। नरः। दंसनैः।
आ। चिकित्रिरे॥ येन। दीर्घं। मरुतः। शूशवाम। युष्माकेन। परीणसा। तुरासः। आ।
यत्। ततनन्। वृजने। जनासः। एभिः। यज्ञेभिः। तत्। अभि। इष्टिं। अश्यां॥ ०॥ ३॥
सहस्रं। ते। इंद्र। ऊतयः। नः। सहस्रं। इषः। हरिऽवः। गूर्तऽतमाः। सहस्रं। रायः। माद
एषवः स्तोमो० एषायासी०

॥५०२॥
॥६६॥

यध्यै। सहस्रिणः। उप। नः। यंतु। वाजाः॥ आ॥ नः॥ अवःऽभिः॥ मरुतः॥ यांतु॥ अच्छ।
ज्येष्ठेभिः। वा॥ बृहत्ऽदिवैः॥ सुऽमायाः॥ अध। यत्। एषां। निऽयुतः। परमाः॥ सम
द्रस्य। चित्। धनयंत। पारे। मिम्यक्ष। येषु। सुऽधिता॥ घृताची॥ हिरण्यऽनिर्निक्।
उपरा। न। ऋष्टिः। गुहा। चरंती। मनुषः। न। योषा॥ सभाऽवती॥ विदथ्याऽइव। सं।
वाक्। परा। शुभ्राः। अयासः। यव्या॥ साधारण्याऽइव। मरुतः। मिमिक्षुः। न। रो
दसीइति। अप। नुदंत। घोराः। जुषंत। वृधं। सख्याय। देवाः। जोषत्। यत्। ईं। अ
सुर्या॥ सचध्यै। विसितऽस्तुका। रोदसी। नृऽमनाः। आ॥ सूर्याऽइव। विधतः। रथं।

॥६६॥

गात्। त्वेषऽप्रतीका। नभसः। न। इत्या॥ ५॥ आ॥ अस्थापयंत। युवतिं। युवानः।
शुभे। निऽमिश्लां॥ विदथेषु। पज्रां॥ अर्कः। यत्। वः। मरुतः। हविष्मान्। गायत्। गा
थं। सुतऽसोमः। दुवस्यन्। प्र। तं। विवक्मि। वक्म्यः। यः। एषां। मरुतां। महिमा। स
त्यः। अस्ति। सचा। यत्। ईं। वृषऽमनाः। अहंऽयुः। स्थिरा। चित्। जनीः। वहते। सुऽ
भागाः। पांति। मित्रावरुणौ। अवद्यात्। चयते। ईं। अर्यमोइति। अप्रऽशस्तान्।
उत। च्यवंते। अच्युता। ध्रुवाणि। ववृधे। ईं। मरुतः। दातिऽवारः। नहि। नु। वः। मरु
तः। अंति। अस्मेइति। आरात्तात्। चित्। शवसः। अंतं। आपुः। ते। धृष्णुना। शव

॥प०२॥
॥६७॥

सा। शूशुऽवांसः। अर्णः। न। द्वेषः। धृषता। परि। स्थुः। वयं। अद्य। इंद्रस्य। प्रेष्ठाः।
वयं। श्वः। वोचेमहि। सऽमर्ये। वयं। पुरा। महि। च। नः। अनु। द्यून्। तत्। नः। ऋभुक्षाः।
नरां। अनु। स्यात्। ॥५॥ यज्ञाऽयज्ञा। वः। समना। तुतुर्वणिः। धियंऽधियं। वः।
देवऽयाः। ऊं इति। दधिध्वे। आ। वः। अर्वाचः। सुविताय। रोदस्योः। महे। ववृत्यां।
अवसे। सुवृक्तिऽभिः। वव्रासः। न। ये। स्वऽजाः। स्वऽतवसः। इषं। स्वः। अभिऽजा
यंत। धूतयः। सहस्रियासः। अपां। न। ऊर्मयः। आसा। गावः। वंद्यासः। न। उक्ष
णः। सोमासः। न। ये। सुताः। तृप्तऽअंशवः। हृत्ऽसु। पीतासः। दुवसः। न। आस

॥६७॥

ते। आ। एषां। अंसेषु। रंभिणीऽइव। ररभे। हस्तेषु। खादिः। च। कृतिः। च। सं। दधे।
अव। स्वऽयुक्ताः। दिवः। आ। वृथा। ययुः। अमर्त्याः। कशया। चोदत। त्मना। अरेण
वः। तुविऽजाताः। अचुच्यवुः। दृळ्हानि। चित्। मरुतः। भ्राजत्ऽऋष्टयः। कः। वः।
अंतः। मरुतः। ऋष्टिऽविद्युतः। रेजति। त्मना। हन्वाऽइव। जिह्वया। धन्वऽच्युतः। इषां।
न। यामनि। पुरुऽप्रेषाः। अहन्यः। न। एतशः। ॥५॥ क्व। स्वित्। अस्य। रजसः। महः। प
रं। क्व। अवरं। मरुतः। यस्मिन्। आऽयय। यत्। च्यवयथ। विथुराऽइव। संऽहितं। वि।
अद्रिणा। पतथ। त्वेषं। अर्णवं। सातिः। न। वः। अमऽवती। स्वःऽवती। त्वेषा। विऽपा

॥१०२॥
॥६८॥

का। मरुतः। पिपिष्वती। भद्रा। वः। रातिः। पृणतः। न। दक्षिणा। पृथुऽज्रयी। असुर्याऽ
इव। जंजती। प्रति। स्तोभंति। सिंधवः। पविऽभ्यः। यत्। अभ्रियां। वाचं। उत्ऽईरयंति।
अव। स्मयंत। विऽद्युतः। पृथिव्यां। यदि। घृतं। मरुतः। प्रुष्णुवंति। असूत। पृश्निः। म
हते। रणाय। त्वेषं। अयासां। मरुतां। अनीकं। ते। सप्सरासः। जनयंत। अभ्वं। आ अ
त्। इत्। स्वधां। इषिरां। परि। अपश्यन्॥०॥७॥ महः। चित्। त्वं। इंद्र। यतः। एतान्।
महः। चित्। असि। त्यजसः। वरूता। सः। नः। वेधः। मरुतां। चिकित्वान्। सुम्ना। वनु
ष्व। तव। हि। प्रेष्ठा। अयुज्रन्। ते। इंद्र। विश्वऽकृष्टीः। विदानासः। निःऽसिधः। मर्त्यऽ ॥६८॥

त्रा। मरुतां। पृत्सुतिः। हासमाना। स्वःऽमीह्ळस्य। प्रऽधनस्य। सातौ। अम्य
क्। सा। ते। इंद्र। ऋष्टिः। अस्मे इति। सनेमि। अभ्वं। मरुतः। जुनंति। अग्निः।
चित्। हि। स्म। अतसे। शुशुक्वान्। आपः। न। द्वीपं। दधति। प्रयांसि। त्वं। तु।
नः। इंद्र। तं। रयिं। दाः। ओजिष्ठया। दक्षिणयाऽइव। रातिं। स्तुतः। च। याः। ते।
चकनंत। वायोः। स्तनं। न। मध्वः। पीपयंत। वाजैः। त्वे इति। रायः। इंद्र। तोशऽत
माः। प्रऽनेतारः। कस्य। चित्। ऋतऽयोः। ते। सु। नः। मरुतः। मृळयंतु। ये। स्म। पु
रा। गातुयंतीऽइव। देवाः॥५॥ प्रति। प्र। याहि। इंद्र। मीह्ळुषः। नॄन्। महः। पा

॥५०२॥
॥६९॥

॰अधयदेषां॰

र्थिवे। सदने। यतस्व।॰। पृथुऽबुध्नासः। एताः। तीर्थे। न। अर्यः। पौंस्यानि। त
स्थुः। प्रति। घोराणां। एतानां। अयासां। मरुतां। शृण्वे। आऽयतां। उपब्दिः।
ये। मर्त्यं। पृतनाऽयंतं। ऊमैः। ऋणऽवानं। न। पतयंत। सर्गैः। त्वं। मानेभ्यः। इंद्र।
विश्वऽजन्या। रद। मरुत्ऽभिः। शुरुधः। गोऽअग्राः। स्तवानेभिः। स्तवसे। दे
व। देवैः॥०॥२॥ न। नूनं। अस्ति। नो इति। श्वः। कः। तत्। वेद। यत्। अद्भुतं।
अन्यस्य। चित्तं। अभि। संऽचरेण्यं। उत। आऽधीतं। वि। नश्यति। किं। नः। इं
द्र। जिघांससि। भ्रातरः। मरुतः। तव। तेभिः। कल्पस्व। साधुऽया। मा। नः। संऽअ ॥६९॥

रणे। वधीः। किं। नः। भ्रातः। अगस्त्य। सखा। सन्। अति। मन्यसे। विद्म। हि। ते।
यथा। मनः। अस्मभ्यं। इत्। न। दित्ससि। अरं। कृण्वंतु। वेदिं। सं। अग्निं। इंधतां।
पुरः। तत्र। अमृतस्य। चेतनं। यज्ञं। ते। तनवावहै। त्वं। ईशिषे। वसुऽपते। वसूनां।
त्वं। मित्राणां। मित्रऽपते। धेष्ठः। इंद्र। त्वं। मरुत्ऽभिः। सं। वदस्व। अध। प्र। अशान।
ऋतुऽथा। हवींषि॥१०॥ प्रति। वः। एना। नमसा। अहं। एमि। सुऽउक्तेन। भिक्षे।
सुऽमतिं। तुराणां। रराणता। मरुतः। वेद्याभिः। नि। हेळः। धत्त। वि। मुचध्वं। अ
श्वान्॥०॥ नमस्वान्। हृदा। तष्टः। मनसा। धायि। देवाः। उप। ईं। आ। यात। मनसा।
॰एष वः स्तोमो मरुतो॰

॥५०२॥
॥७०॥

जुषाणाः। यूयं। हि। स्थ। नमसः। इत्। वृधासः। सुतासः। नः। मरुतः। मृळयं-
तु। उत। सुतः। मघऽवा। शंऽभविष्ठः। ऊर्ध्वा। नः। संतु। कोम्या। वनानि। अहानि।
विश्वा। मरुतः। जिगीषा। अस्मात्। अहं। तविषात्। ईषमाणः। इंद्रात्। भिया।
मरुतः। रेजमानः। युष्मभ्यं। हव्या। निऽशितानि। आसन्। तानि। आरे। चकृम।
मृळत। नः। येन। मानासः। चितयंते। उस्राः। विऽउष्टिषु। शवसा। शश्वती-
नां। सः। नः। मरुत्ऽभिः। वृषभ। श्रवः। धाः। उग्रः। उग्रेभिः। स्थविरः। सहःऽ-
दाः। त्वं। पाहि। इंद्र। सहीयसः। नॄन्। भव। मरुत्ऽभिः। अवयातऽहेळाः॥ ॥७०॥

सुऽप्रकेतेभिः। ससहिः। दधानः॥०॥११॥ चित्रः। वः। अस्तु। यामः। चित्रः। ऊती।
सुऽदानवः। मरुतः। अहिऽभानवः। आरे। सा। वः। सुऽदानवः। मरुतः। ऋंजती।
शरुः। आरे। अश्मा। यं। अस्यथ। तृणऽस्कंदस्य। नु। विशः। परि। वृंक्त। सुऽदान-
वः। ऊर्ध्वान्। नः। कर्त। जीवसे॥१२॥ गायत्। साम। नभन्यं। यथा। वेः। अर्चाम।
तत्। ववृधानं। स्वःऽवत्। गावः। धेनवः। बर्हिषि। अदब्धाः। आ। यत्। सद्मानं। दि-
व्यं। विवासान्। अचैत्। वृषा। वृषऽभिः। स्वऽइदुहव्यैः। मृगः। न। अश्वः। अति। यत्।
जुगुर्यात्। प्र। मंदयुः। मनां। गूर्त। होता। भरते। मर्यः। मिथुना। यजत्रः। नक्षत्। होता॥

॥५०२॥
॥७१॥

परि । सद्म । मिता । यन् । भरत् । गर्भं । आ । शरदः । पृथिव्याः । क्रंदत् । अश्वः । न
यमानः । रुवत् । गौः । अंतः । दूतः । न । रोदसी इति । चरत् । वाक् । ता । कर्म । अषऽत
रा । अस्मै । प्र । च्यौत्नानि । देवऽयंतः । भरंते । जुजोषत् । इंद्रः । दस्मऽवर्चाः । नास
त्याऽइव । सुग्म्यः । रथेऽस्थाः । तं । ॐ इति । स्तुहि । इंद्रं । यः । ह । सत्वा । यः । शूरः । मघऽ
वा । यः । रथेऽस्थाः । प्रतीचः । चित् । योधीयान् । वृषण्ऽवान् । ववुषः । चित् । तम व
सः । विऽहंता ॥ १२ ॥ प्र । यत् । इत्था । महिना । नृऽभ्यः । अस्ति । अरं । रोदसी इति । क
क्ष्ये इति । न । अस्मै । सं । विव्ये । इंद्रः । वृजनं । न । भूम । भर्ति । स्वधाऽवान् । ओपशंऽ ॥७१॥

इव । द्यां । समत्ऽसु । त्वा । शूर । सतां । उराणं । प्रपथिन्ऽतमं । परिऽतंसयध्यै । सऽ
जोषसः । इंद्रं । मदे । क्षोणीः । सूरिं । चित् । ये । अनुऽमदंति । वाजैः । एव । हि । ते । शं । स
वना । समुद्रे । आपः । यत् । ते । आसु । मदंति । देवीः । विश्वा । ते । अनु । जोष्या । भू
त् । गौः । सूरीन् । चित् । यदि । धिषा । वेषि । जनान् । असाम । यथा । सुऽसखायः । ए
न । सुऽअभिष्टयः । नरां । न । शंसैः । असत् । यथा । नः । इंद्रः । वंदनेऽस्थाः । तुरः । न ।
कर्म । नयमानः । उक्था । विऽस्पर्धसः । नरां । न । शंसैः । अस्माक । असत् । इंद्रः ।
वज्रऽहस्तः । मित्रऽयुवः । न । पूःऽपतिं । सुऽशिष्टौ । मध्यऽयुवः । उप । शिक्षंति । यज्ञैः ॥ १४ ॥

॥५०२॥
॥७२॥

यज्ञः। हि। स्म। इंद्रं। कः। चित्। ऋंधन्। जुहुराणः। चित्। मनसा। परिऽयन्। तीर्थे।
न। अच्छ। ततृषाणं। ओकः। दीर्घः। न। सिध्रं। आ। कृणोति। अध्वा। मो इति। सु।
नः। इंद्र। अत्र। पृत्ऽसु। देवैः। अस्ति। हि। स्म। ते। शुष्मिन्। अवऽयाः। महः। चित्।
यस्य। मीळ्हुषः। यव्या। हविष्मतः। मरुतः। वंदते। गीः। एषः। स्तोमः। इंद्र। तुभ्यं। अ
स्मे इति। एतेन। गातुं। हरिऽवः। विदः। नः। आ। नः। ववृत्याः। सुऽविताय। देव।०॥१५
त्वं। राजा। इंद्र। ये। च। देवाः। रक्ष। नॄन्। पाहि। असुर। त्वं। अस्मान्। त्वं। सत्ऽपतिः।
मघऽवा। नः। तरुत्रः। त्वं। सत्यः। वसवानः। सहःऽदाः। दनः। विशः। इंद्र। मृध्रऽवाचः। ॥७२॥

सप्त। यत्। पुरः। शर्म। शारदीः। दर्त्। ऋणोः। अपः। अनवद्य। अर्णाः। यूने। वृत्रं।
पुरुऽकुत्साय। रंधीः। अज। वृतः। इंद्र। शूरऽपत्नीः। द्यां। च। येभिः। पुरुऽहूत। नूनं। र
क्षो इति। अग्निं। अशुषं। तूर्वयाणं। सिंहः। न। दमे। अपांसि। वस्तोः। शेषन्। नु। ते।
व इंद्र। सस्मिन्। योनौ। प्रऽशस्तये। पवीरवस्य। मह्ना। सृजत्। अर्णांसि। अव। यत्। यु
धा। गाः। तिष्ठत्। हरी इति। धृषता। मृष्ट। वाजान्। वह। कुत्सं। इंद्र। यस्मिन्। चाकन्।
स्यूमन्यू इति। ऋज्रा। वातस्य। अश्वा। प्र। सूरः। चक्रं। वृहतात्। अभीके। अभि।
स्पृधः। यासिषत्। वज्रऽबाहुः॥१६॥ जघन्वान्। इंद्र। मित्रेरून्। चोदऽप्रवृद्धः। ह

॥५०२॥
॥७३॥

रिऽवः। अदाशत्। प्र। आये। पश्यन्। अर्यमणं। सचा। आयोः। त्वया। शूर्तोः। यहमा
नाः। अपत्यं। रपत्। कविः। इंद्र। अर्कः। साती। क्षां। दासाय। उपऽबर्हणीं। करिति कः।
करत्। तिस्त्रः। मघऽवा। दानुऽचित्राः। नि। दुर्योणे। कुयवाचं। मृधि। श्रेत्। सना। ता।
ते। इंद्र। नव्याः। आ। अगुः। सहः। नभः। अविऽरणाय। पूर्वीः। भिनत्। पुरः। न। भिदः।
अदेवीः। ननमः। वधः। अदेवस्य। पीयोः। त्वं। धुनिः। इंद्र। धुनिऽमतीः। ऋणोः। अ
पः। सीराः। न। स्रवंतीः। प्र। यत्। समुद्रं। अति। शूर। पर्षि। पारय। तुर्वशं। यदुं।
स्वस्ति। त्वं। अस्माकं। इंद्र। विश्वधा। स्याः। अवृकऽतमः। नरां। नृऽपाता। सः। नः। वि ॥७३॥

वासां। स्पृधां। सहःऽदाः॥ १७॥ मत्सि। अपायि। ते। महः। पात्रस्यऽइव। हरिऽवः।
मत्सरः। मदः। वृषा। ते। वृष्णे। इंदुः। वाजी। सहस्रऽसातमः। आ। नः। ते। गंतु। मत्स
रः। वृषा। मदः। वरेण्यः। सहऽवान्। इंद्र। सानसिः। पृतनाषाट्। अमर्त्यः। त्वं। हि। शू
रः। सनिता। चोदयः। मनुषः। रथं। सहऽवान्। दस्युं। अव्रतं। ओषः। पात्रं। न। शो
चिषा। मुषाय। सूर्यं। कवे। चक्रं। ईशानः। ओजसा। वह। शुष्णाय। वधं। कुत्सं।
वातस्य। अश्वैः।०। वृत्रऽघ्ना। वरिवःऽविदा। मंसीष्ठाः। अश्वऽसातमः। यथा। सर्वेभ्यः।
जरितृऽभ्यः। इंद्र। मयःऽइव। आपः। न। तृष्यते। बभूथ। तां। अनु। त्वा। निऽविदं। जो
शुष्मिंतमो। हि नेम दोघ प्रिंत मउन कतु ;०।

॥१०२॥ हवीमि।०॥१८॥ मत्सि। नः। वस्यःऽइष्टये। इंद्रं। इंदोइति। वृषा। आ। विश। ऋ
॥७७॥ घायमाणः। इन्वसि। शत्रुं। अंति। न। विंदसि। तस्मिन्। आ। वेशय। गिरः।०य[illegible]र्षणीनां०
।अनु। स्वधा। यं। उप्यते। यवं। न। चर्कृषत्। वृषा। यस्य। विश्वानि। हस्तयोः। पंच। क्षितीनां।
वसु। स्पाशयस्व। यः। अस्मऽध्रुक्। दिव्याऽइव। अशनिः। जहि। असुन्वंतं। समं।
जहि। दुःऽनशं। यः। न। ते। मयः। अस्मभ्यं। अस्य। वेदनं। दद्धि। सूरिः। चित्। ओह
ते। आ। वः। यस्य। द्विऽबर्हसः। अर्केषु। सानुषक्। असत्। आजौ। इंद्रस्य। इंदोइति।
०प्रावोवाजेषु० ॥०॥१९॥ आ। चर्षणिऽप्राः। वृषभः। जनानां। राजा। कृष्टीनां। पुरुऽहूतः। इंद्रः। स्तुतः। ॥७७॥
यथापूर्वेभ्योज०तामनु०

अवस्यन्। अवसा। उप। मद्रिक्। युक्त्वा। हरीइति। वृषणा। आ। याहि। अर्वा
ङ्। ये। ते। वृषणः। वृषभासः। इंद्र। ब्रह्मऽयुजः। वृषऽरथासः। अत्याः। तान्। आ।
तिष्ठ। तेभिः। आ। याहि। अर्वाङ्। हवामहे। त्वा। सुते। इंद्र। सोमे। आ। तिष्ठ। रथं।
वृषणं। वृषा। ते। सुतः। सोमः। परिऽसिक्ता। मधूनि। युक्त्वा। वृषऽभ्यां। वृषभ। क्षि
तीनां। हरिऽभ्यां। याहि। प्रऽवता। उप। मद्रिक्। अयं। यज्ञः। देवऽयाः। अयं। मियेधः।
इमा। ब्रह्माणि। अयं। इंद्र। सोमः। स्तीर्णं। बर्हिः। आ। तु। शक्र। प्र। याहि। पिब। निऽस
द्य। वि। मुच। हरीइति। इह। ओइति। सुऽस्तुतः। इंद्र। याहि। अर्वाङ्। उप। ब्रह्माणि।

॥५०२॥ मान्यस्य। कारोः। वि। द्याम। वस्तोः। अवसा। गृणंतः॥ ०॥ २०॥ यत्। ह। स्या। ते।
॥७५॥ इंद्र। श्रुष्टिः। अस्ति। यया। बभूथ। जरितृऽभ्यः। ऊती। मा। नः। कामं। महयंतं। आ।
धक्। विश्वा। ते। अश्यां। परि। आपः। आयोः। न। घ। राजा। इंद्रः। आ। दभत्। नः।
या। नु। स्वसारा। कृणवंत। योनौ। आपः। चित्। अस्मै। सुऽतुकाः। अवेषन्। ग
मत्। नः। इंद्रः। सख्या। वयः। च। जेता। नृऽभिः। इंद्रः। पृत्ऽसु। शूरः। श्रोता। हवं।
नाधमानस्य। कारोः। प्रऽभर्ता। रथं। दाशुषः। उपाके। उत्ऽयंता। गिरः। यदि। च।
त्मना। भूत्। एव। नृऽभिः। इंद्रः। सुऽश्रवस्या। प्रऽखादः। पृक्षः। अभि। मित्रिणः। भू ॥७५॥

त्। सऽमर्ये। इषः। स्तवते। विऽवाचि। सत्राऽकरः। यजमानस्य। शंसः। त्वया।
वयं। मघऽवन्। इंद्र। शत्रून्। अभि। स्याम। महतः। मन्यमानान्। त्वं। त्राता। त्वं।
ऊं इति। नः। वृधे। भूः॥ ०॥ २१॥ पूर्वीः। अहं। शरदः। शश्रमाणा। दोषाः। वस्तोः। उ
षसः। जरयंतीः। मिनाति। श्रियं। जरिमा। तनूनां। अपि। ऊं इति। नु। पत्नीः।
वृषणः। जगम्युः। ये। चित्। हि। पूर्वे। ऋतऽसापः। आसन्। साकं। देवेभिः।
अवदन्। ऋतानि। ते। चित्। अव। असुः। नहि। अंतं। आपुः। सं। ०। वृषऽभिः।
जगम्युः॥ न। मृषा। श्रांतं। यत्। अवंति। देवाः। विश्वाः। इत्। स्पृधः। अभि। अश्न

० मृनुपत्नी०

वाव। जयाव। इत्। अत्र। शतऽनीथं। आजिं। यत्। सम्यंचा। मिथुनौ। अ
भि। अजाव। नदस्य। मा। रुधतः। कामः। आ। अगन्। इतः। आऽजातः। अमु
तः। कुतः। चित्। लोपाऽमुद्रा। वृषणं। निः। रिणाति। धीरं। अधीरा। धयति। श्व
संतं। इमं। नु। सोमं। अंतितः। हृत्ऽसु। पीतं। उप। ब्रुवे। यत्। सीं। आगः। च
कृम। तत्। सु। मृ ळतु। पुलुऽकामः। हि। मर्त्यः। अगस्त्यः। खनमानः। खनि
त्रैः। प्रऽजां। अपत्यं। बलं। इच्छमानः। उभौ। वर्णौ। ऋषिः। उग्रः। पुपोष। स
त्याः। देवेषु। आऽशिषः। जगाम॥२२॥ युवोः। रजांसि। सुऽयमासः। अश्वाः।

रथः। यत्। वां। परि। अर्णांसि। दीयत्। हिरण्ययाः। वां। पवयः। प्रुषायन्।
मध्वः। पिबंतौ। उषसः। सचेथे इति। युवं। अस्य। अव। नक्षथः। यत्। वि
ऽपत्मनः। नर्यस्य। प्रऽयज्योः। स्वसा। यत्। वां। विश्वगूर्ती इति विश्वऽगूर्ती। भरा
ति। वाजाय। ईट्टे। मधुऽपौ। इषे। च। युवं। पयः। उस्रियायां। अधत्तं। पक्वं।
आमायां। अव। पूर्व्यं। गोः। अंतः। यत्। वनिनः। वां। ऋतप्सू इत्यृतऽप्सू। ह्वा
रः। न। शुचिः। यजते। हविष्मान्। युवं। ह। घर्मं। मधुऽमंतं। अत्रये। अपः। न।
क्षोदः। अवृणीतं। एषे। तत्। वां। नरा। अश्विना। पश्वःऽइष्टिः। रथ्याऽइव। च

॥पु०२॥
॥७७॥

कौ। प्रति। यंति। मध्वः। [illegible] आ। वां। दानाय। ववृतीय। दस्रा। गोः।
ओहेन। तौग्र्यः। न। जिव्रिः। अपः। क्षोणीइति। सचते। माहिना। वां। जूर्णः। वां।
अक्षुः। अंहसः। यजत्रा॥ २३॥ नि। यत्। युवेथेइति। निऽयुतः। सुदानूइति
सुऽदानू। उप। स्वधाभिः। सृजथः। पुरंऽधिं। प्रेषत्। वेषत्। वातः। न। सूरिः। आ।
महे। ददे। सुऽव्रतः। न। वाजं। वयं। चित्। हि। वां। जरितारः। सत्याः। विपन्यां।
महे। वि। पणिः। हितऽवान्। अध। चित्। हि। स्म। अश्विनौ। अनिंद्या। पाथः।
हि। स्म। वृषणौ। अंतिऽदेवं। युवां। चित्। हि। स्म। अश्विनौ। अनु। द्यून्। विऽरु ॥७७॥

द्रस्य। प्रऽस्रवणस्य। सातौ। अगस्त्यः। नरां। नृषु। प्रऽशस्तः। कारा। धुनीऽइ
व। चितयत्। सहस्रैः। प्र। यत्। वहेथेइति। महिना। रथस्य। प्र। स्पंद्रा। याथः।
धने। सूरिऽ मनुषः। न। होता। उत। वा। [illegible] सुऽअश्व्यं। नासत्या। रथिऽसाचः। स्याम। तं।
भ्यः। वां। रथं। वयं। अद्य। हुवेम। स्तोमैः। अश्विना। सुविताय। नव्यं। अरिष्टऽनेमिं।
परि। द्यां। इयानं। ॥ २४॥ कत्। ऊंइति। प्रेष्ठौ। इषां। रयीणां। अध्वर्यंता। य
त्। उत्ऽनिनीथः। अपां। अयं। वां। यज्ञः। अकृत। प्रऽशस्तिं। वसुधितीइति
वसुऽधिती। अविताऽरा। जनानां। आ। वां। अश्वासः। शुचयः। पयःऽपाः। वातऽ

॥५०२॥
॥७८॥
अष्टं८थे

रंहसः। दिव्यासः। अत्याः। मनःऽजवः। वृषणः। वीतऽपृष्ठाः। आ। इह। स्वऽराजः।
अश्विना। वहंतु।०। अवनिः। न। प्रवत्ऽवान्। सृप्रऽवंधुरः। सुविताय। गम्याः। वृष्णः।
स्थातारा। मनसः। जवीयान्। अहंऽपूर्वः। यजतः। धिष्ण्या। यः। इहऽइह। जाता।
सं। अवावशीतां। अरेपसा। तन्वा। नामऽभिः। स्वैः। जिष्णुः। वां। अन्यः। सुऽम
खस्य। सूरिः। दिवः। अन्यः। सुऽभगः। पुत्रः। ऊहे। प्र। वां। निःऽचेरुः। ककुहः। व
शान्। अनु। पिशंगऽरूपः। सदनानि। गम्याः। हरी इति। अन्यस्य। पीपयंत। वा
जैः। मथ्रा। रजांसि। अश्विना। वि। घोषैः।।२५।। प्र। वां। शरत्ऽवान्। वृषभः। न। नि

॥७०॥

ष्टात्। पूर्वीः। इषः। चरति। मध्वः। इष्णन्। एवैः। अन्यस्य। पीपयंत। वाजैः। वे
षंतीः। ऊर्ध्वाः। नद्यः। नः। आ। अगुः। असर्जि। वां। स्थविरा। वेधसा। गीः। बाळ्हे।
अश्विना। त्रेधा। क्षरंती। उपऽस्तुतौ। अवतं। नाधमानं। यामन्। अयामन्।
शृणुतं। हवं। मे। उत। स्या। वां। रुशतः। वप्ससः। गीः। त्रिःऽबर्हिषि। सदसि। पिन्व
ते। नॄन्। वृषा। वां। मेघः। वृषणा। पीपाय। गोः। न। सेके। मनुषः। दशस्यन्। यु
वां। पूषाऽइव। अश्विना। पुरंऽधिः। अग्निं। उषां। न। जरते। हविष्मान्। हुवे। यत्।
वां। वरिवस्या। गृणानः।।०।।२६।। अभूत्। इदं। वयुनं। ओ इति। सु। भूषत। र

।।५०२।।
।।७१।।

थः। वृषणऽवान्। मदत। मनीषिणः। धियंऽजिन्वा। धिष्ण्या। विश्पलाऽवसू इ
ति। दिवः। नपाता। सुऽकृते। शुचिऽव्रता।। इंद्रऽतमा। हि। धिष्ण्या। मरुत्ऽतमा।
दस्रा। दंसिष्ठा। रथ्या। रथिऽतमा। पूर्णं। रथं। वहेथे इति। मध्वः। आऽचितं। तेन।
दाश्वांसं। उप। याथः। अश्विना।। किं। अत्र। दस्रा। कृणुथः। किं। आसाथे इ
चित्। ति। जनः। यः। कः। अहविः। महीयते। अति। क्रमिष्टं। जुरतं। पणेः। असुं। ज्यो
तिः। विप्राय। कृणुतं। वचस्यवे। जंभयतं। अभितः। रायतः। शुनः। हतं। मृधः।
विदथुः। तानि। अश्विना।। वाचंऽवाचं। जरितुः। रत्निनीं। कृतं। उभा। शंसं। ना
।।७१।।

सत्या। अवतं। मम।। युवं। एतं। चक्रथुः। सिंधुषु। प्लवं। आत्मन्ऽवंतं। पक्षि
णं। तौग्र्याय। कं। येन। देवऽत्रा। मनसा। निःऽऊहथुः। सुऽपप्तनी। पेतथुः। क्षो
दसः। महः।। २७।। अवऽविद्धं। तौग्र्यं। अप्ऽसु। अंतः। अनारंभणे। तमसि।
प्रऽविद्धं। चतस्रः। नावः। जठलस्य। जुष्टाः। उत्। अश्विऽभ्यां। इषिताः। पार
यंति। कः। स्वित्। वृक्षः। निःऽस्थितः। मध्ये। अर्णसः। यं। तौग्र्यः। नाधितः।
परिऽअसस्वजत्। पर्णा। मृगस्य। पतरोःऽइव। आऽरभे। उत्। अश्विना।
ऊहथुः। श्रोमताय। कं।। तत्। वां। नरा। नासत्यौ। अनु। स्यात्। यत्। वां। मान

॥प०२॥ सः। उचथं। अवोचन्। अस्मात्। अद्य। सदसः। सोम्यात्। आ॥०॥२५॥ तं।
॥८०॥ यः। युंजाथां। मनसः। जवीयान्। त्रिऽवंधुरः। वृषणा। यः। त्रिऽचक्रः। येन। उपऽ
याथः। सुऽवृतः। दुरोणं। त्रिऽधातुना। पतथः। विः। न। पर्णैः। सुऽवृत्। रथः।
वर्तते। यन्। अभि। क्षां। यत्। तिष्ठथः। क्रतुऽमंता। अनु। पृक्षे। वपुः। वपु
ष्या। सचतां। इयं। गीः। दिवः। दुहित्रा। उषसा। सचेथे इति। आ। तिष्ठतं। सुऽ
यः। वृतं। रथः। वां। अनु। व्रतानि। वर्तते। हविष्मान्। येन। नरा। नासत्या। इष
यध्यै। वर्तिः। याथः। तनयाय। त्मने। च। मा। वां। वृकः। मा। वृकीः। आ। दधर्षी ॥८०॥

त्। मा। परि। वर्क्तं। उत। मा। अति। धक्तं। अयं। वां। भागः। निऽहितः। इयं। गीः। द
स्रौ। इमे। वां। निऽधयः। मधूनां। युवां। गोतमः। पुरुऽमीढ्हः। अत्रिः। दस्रा। हवते।
अवसे। हविष्मान्। दिशं। न। दिष्टां। ऋजूयाऽइव। यंता। आ। मे। हवं। नासत्या।
उप। यातं। ०। प्रति। वां। स्तोमः। अश्विनौ। अधायि। आ। इह। यातं। पथिऽभिः।
देवऽयानैः॥०॥२६॥ इति द्वितीयाष्टके चतुर्थोध्यायः॥ ॐ॥ ता। वां। अद्य। तौ।
अपरं। हुवेम। उच्छंत्यां। उषसि। वह्निः। उक्थैः। नासत्या। कुह। चित्। संतौ। अ
र्यः। दिवः। नपाता। सुदाःऽतराय। अस्मे इति। ऊं इति। सु। वृषणा। मादयेथां। उ
अतारिष्म तमसस्पारेमस्य०

॥५०२॥
॥८१॥

तं। पृणीतं। हंतं। ऊर्म्या। मदंता। ऋतं। मे। अच्छोक्तिऽभिः। मतीनां। एष्टा। नरा। निऽचेतारा। च। कर्णैः। श्रिये। पूषन्। इषुकृताऽइव। देवा॥ नासत्या। वहतुं। सूर्यायाः। वच्यंते। वां। ककुहाः। अप्ऽसु। जाताः। युगा। जूर्णाऽइव। वरुणस्य। भूरेः। अस्मेइति। सा। वां। माध्वीइति। रातिः। अस्तु। स्तोमं। हिनोतं। मान्यस्य। कारोः। अनु। यत्। वां। अवस्या। सुदानूइतिसुऽदानू। सुऽवीर्याय। चर्षणयः। मदंति। एषः। वां। स्तोमः। अश्विनौ। अकारि। मानेभिः। मघऽवाना। सुऽवृक्ति। यातं। वर्तिः। तनयाय। त्मने। च। आगस्त्ये। नासत्या। मदंता॥५॥ ॥५१॥

अता॥ श्विनानमस्यवनिवांजो०एहयानं०

॥१॥ कतरा। पूर्वा। कतरा। अपरा। आयोः। कथा। जातेइति। कवयः। कः। वि। वेद। विश्वं। त्मना। बिभृतः। यत्। ह। नाम। वि। वर्तेतेइति। अहनीइति। चक्रियाऽइव। भूरिं। द्वेइति। अचरंतीइति। चरंतं। पत्ऽवंतं। गर्भं। अपदीइति। दधातेइति। नित्यं। न। सूनुं। पित्रोः। उपऽस्थे। द्यावा। रक्षतं। पृथिवीइति। नः। अभ्वात्। अनेहः। दात्रं। अदितेः। अनर्वं। हुवे। स्वःऽवत्। अवधं। नमस्वत्। तत्। रोदसीइति। जनयतं। जरित्रे। ०। अतप्यमानेइति। अवसा। अवंतीइति। अनु। स्याम। रोदसीइति। देवपुत्रेइतिदेवऽपुत्रे। उभेइति। देवानां। उभ

॥५०२॥
॥८२॥

येभिः। अन्हा।०। संगच्छमानेइतिसंऽगच्छमाने। युवतीइति। समंतेइतिसंऽअंते।
स्वसारा। जामीइति। पित्रोः। उपऽस्थे। अभिजिघ्रंतीइत्यभिऽजिघ्रंती। भुवनस्य।
नाभिं।०।२। उर्वीइति। सद्मनीइति। बृहतीइति। ऋतेन। हुवे। देवानां। अवसा।
जनित्रीइति। दधातेइति। येइति। अमृतं। सुप्रतीकेइतिसुऽप्रतीके।०। उर्वी
इति। पृथ्वीइति। बहुलेइति। दूरेअंतेइतिदूरेऽअंते। उप। ब्रुवे। नमसा। यज्ञे।
अस्मिन्। दधातेइति। येइति। सुभगेइतिसुऽभगे। सुप्रतूर्तीइतिसुऽप्र
तूर्ती।०। देवान्। वा। यत्। चकृम। कत्। चित्। आगः। सखायं। वा। सदं। इ ॥८२॥

त्। जाःपतिं। वा। इयं। धीः। भूयाः। अवऽयानं। एषां।०। उभा। शंसा। नर्या।
मां। अविष्टां। उभेइति। मां। ऊतीइति। अवसा। सचेतां। भूरि। चित्। अर्यः।
सुदाःऽतराय। इषा। मदंतः। इषयेम। देवाः। ऋतं। दिवे। तत्। अवोचं। पृथि
व्यै। अभिऽश्रावाय। प्रथमं। सुऽमेधाः। पातां। अवद्यात्। दुःऽइतात्। अ
भीके। पिता। माता। च। रक्षतां। अवःऽभिः। इदं। द्यावापृथिवीइति। सत्यं।
अस्तु। पितः। मातः। यत्। इह। उपऽब्रुवे। वां। भूतं। देवानां। अवमेइति। अ
वःऽभिः।०।३। आ। न[illegible]ः। इळाभिः। विदथे। सुऽशस्ति। विश्वानरः। स

॥पु०२॥
॥८३॥

बि ता। देवः। एतु। अपि। यथा। युवानः। मत्सथ। नः। विश्वं। जगत्। अभिऽ
पित्वे। मनीषा॥ आ। नः। विश्वे। अस्क्राः। गमंतु। देवाः। मित्रः। अर्यमा। वरु
णः। सऽजोषाः। भुवन्। यथा। नः। विश्वे। वृधासः। करन्। सुऽसहा। विथु
रं। न। शवः। प्रेष्ठं। वः। अतिथिं। गृणीषे। अग्निं। शस्तिऽभिः। तुर्वणिः। सऽ
जोषाः। असत्। यथा। नः। वरुणः। सुऽकीर्तिः। इषः। च। पर्षत्। अरिऽ
गूर्तः। सूरिः। उप। वः। आ। ईषे। नमसा। जिगीषा। उषसानक्ता। सुदु
घाऽइव। धेनुः। समाने। अहन्। विऽमिमानः। अर्कं। विषुऽरूपे। पयसि। ॥८३॥

सस्मिन्। ऊधन्। उत। नः। अहिः। बुध्न्यः। मयः। करिति कः। शिशुं। न। पि
प्युषीऽइव। वेति। सिंधुः। येन। नपातं। अपां। जुनाम। मनःऽजुवः। वृषणः।
यं। वहंति॥ ५। उत। नः। ईं। त्वष्टा। आ। गंतु। अच्छ। स्मत्। सूरिऽभिः। अभिऽ
पित्वे। सऽजोषाः। आ। वृत्रऽहा। इंद्रः। चर्षणिऽप्राः। तुविःऽतमः। नरां। नः।
उतनईं० इह। गम्याः। ०। मतयः। अश्वऽयोगाः। शिशुं। न। गावः। तरुणं। रिहंति।
तं। ईं। गिरः। जनयः। न। पत्नीः। सुरभिःऽतमं। नरां। नसंत। ०। मरुतः। वृद्धऽ उतनईं०
सेनाः। स्मत्। रोदसीइति। सऽमनसः। सदंतु। पृषत्ऽअश्वासः। अवनयः।

॥प०२॥
॥८७॥

•अथयदेषां•

न। रथ्याः। रिशादसः। मित्रऽयुजः। न। देवाः। आ। नु। यत्। एषां। महिना।
चिकित्रे। प्र। युंजते। प्रऽयुजः। ते। सुऽवृक्ति॥०। सुऽदिने। न। शारुः। विश्वं। आ।
इरिणं। प्रुषायंत। सेनाः। प्रो इति। अश्विनौ। अवसे। कृणुध्वं। प्र। पूषणं।
स्वऽतवसः। हि। संति। अद्वेषः। विष्णुः। वातः। ऋभुक्षाः। अच्छ। सुम्ना
य। ववृतीय। देवान्॥ इयं। सा। वः। अस्मे इति। दीधितिः। यजत्राः। अ
पिऽप्राणी। च। सदनी। च। भूयाः। नि। या। देवेषु। यतते। वसुऽयुः।
०॥५॥ पितुं। नु। स्तोषं। महः। धर्माणं। तविषीं। यस्य। त्रितः। वि। ओज ॥८७॥

सा। वृत्रं। विऽपर्वं। अर्दयत्। स्वादो इति। पितो इति। मधो इति। पितो इ
ति। वयं। त्वा। ववृमहे। अस्माकं। अविता। भव। उप। नः। पितो इति। आ।
चर। शिवः। शिवाभिः। ऊतिऽभिः। मयःऽभुः। अद्विषेण्यः। सखा। सुऽशे
वः। अद्वयाः। तव। त्ये। पितो इति। रसाः। रजांसि। अनु। विऽस्थिताः। दि
•नवसेपितो वि। वाताःऽइव। श्रिताः॥०॥ ददतः। तव। स्वादिष्ठ। ते। पितो इति। प्र। स्वा
द्मानः। रसानां। तुविग्रीवाःऽइव। ईरते॥६॥ त्वे इति। पितो इति। महानां।
देवानां। मनः। हितं। अकारि। चारु। केतुना। तव। अहिं। अवसा। अवधी

॥प०२॥
॥८५॥

त्। यत्। अदः। पितो इति। अजगन्। विवस्व। पर्वतानां। अत्र। चित्। नः।
मधो इति। पितो इति। अरं। भक्षाय। गम्याः। यत्। अपां। ओषधीनां।
परिंशं। आऽरिशामहे। वातापे। पीवः। इत्। भव। यत्। सोम। गोऽआ ते।
शिरः। यवऽआशिरः। भजामहे। ०। करंभः। ओषधे। भव। पीवः। वृक्कः।
उदारथिः। ०। तं। त्वा। वयं। पितो इति। वचःऽभिः। गावः। न। हव्या। सुसू-
दिम। देवेभ्यः। त्वा। सधऽमादं। अस्मभ्यं। त्वा। सधऽमादं। ॥७॥ संऽइ-
द्धः। अद्य। राजसि। देवः। देवैः। सहस्रऽजित्। दूतः। हव्या। कविः। वह। त ॥८५॥

नूऽनपात्। ऋते। यते। मध्वा। यज्ञः। सं। अज्यते। दधत्। सहस्रिणीः।
इषः। आऽजुह्वानः। नः। ईड्यः। देवान्। आ। वक्षि। यज्ञियान्। अग्ने। स-
हस्रऽसाः। असि। प्राचीनं। बर्हिः। ओजसा। सहस्रऽवीरं। अस्तृणन्।
यत्र। आदित्याः। विऽराजथ। विऽराट्। संऽराट्। विऽभ्वीः। प्रऽभ्वीः। बह्वीः।
च। भूयसीः। च। याः। दुरः। घृतानि। अक्षरन्। ॥८॥ सुरुक्मे इति सुऽरु-
क्मे। हि। सुऽपेशसा। अधि। श्रिया। विऽराजतः। उषसौ। आ। इह। सी-
दतां। प्रथमा। हि। सुऽवाचसा। ०। भारति। इळे। सरस्वति। याः। वः। सर्वाः।
होतारादैव्याकवी०यज्ञंनोयक्षतामिमं०।

।।५०२।।
।।८६।।

उपऽश्रुवे । नाः । नः । चोदयत । श्रिये । त्वष्टा । रूपाणि । हि । प्रऽभुः । पशून् ।
विश्वान् । संऽआनजे । तेषां । नः । स्फातिं । आ । यज । उप । त्मन्या । वनस्पते ।
पाथः । देवेभ्यः । सृज । अग्निः । हव्यानि । सिस्वदत् । पुरःऽगाः । अग्निः । दे
वानां । गायत्रेण । सं । अज्यते । स्वाहाऽकृतीषु । रोचते ॥१॥ अग्ने । नय ।
सुऽपथा । राये । अस्मान् । विश्वानि । देव । वयुनानि । विद्वान् । युयोधि ।
अस्मत् । जुहुराणं । एनः । भूयिष्ठां । ते । नमःऽउक्तिं । विधेम । अग्ने । त्वं ।
पारय । नव्यः । अस्मान् । स्वस्तिऽभिः । अति । दुःऽगानि । विश्वा । पूः । च । पृ

।।८६।।

थ्वी । बहुला । नः । उर्वी । भव । तोकाय । तनयाय । शं । योः । अग्ने । त्वं । अस्म
त् । युयोधि । अमीवाः । अनग्निऽत्राः । अभि । अमन्त । कृष्टीः । पुनः । अस्म
भ्यं । सुऽविताय । देव । क्षां । विश्वेभिः । अमृतेभिः । यजत्र । पाहि । नः । अग्ने ।
पायुऽभिः । अजस्रैः । उत । प्रिये । सदने । आ । शुशुक्वान् । मा । ते । भयं । ज
रितारं । यविष्ठ । नूनं । विदत् । मा । अपरं । सहस्वः । मा । नः । अग्ने । अव ।
सृजः । अघाय । अविष्यवे । रिपवे । दुच्छुनायै । मा । दत्वते । दशते । मा । अ
दते । नः । मा । रिषते । सहसाऽवन् । परा । दाः ॥१०॥ वि । घ । त्वाऽवान् । ऋतः

॥१०२॥
॥८७॥

जात। यं। सत्। गृणानः। अग्ने। तन्वे। वरूथं। विश्वात्। रिरिक्षोः। उत। वा।
निनित्सोः। अभिऽह्रुतां। असि। हि। देव। विष्पट्। त्वं। तान्। अग्ने। उभ
यान्। [illegible] वि। विद्वान्। वेषि। प्रऽपित्वे। मनुषः। यजत्र। अभिऽ
पित्वे। मनवे। शास्यः। भूः। मर्मृजेन्यः। उशिक्ऽभिः। न। अक्रः। अवोचा
म। निःऽवचनानि। अस्मिन्। मानस्य। सूनुः। सहसाने। अग्नौ। वयं। सह
स्रं। ऋषिऽभिः। सनेम। ०॥११॥ अनर्वाणं। वृषभं। मंद्रऽजिह्वं। बृह
स्पतिं। वर्धय। नव्यं। अर्कैः। गाथान्यः। सुऽरुचः। यस्य। देवाः। आऽशृ

॥८७॥

ण्वंति। नवमानस्य। मर्ताः। तं। ऋत्विया। उप। वाचः। सचंते। सर्गः। न। यः।
देवऽयतां। असर्जि। बृहस्पतिः। सः। हि। अंजः। वरांसि। विऽभ्वा। अभवत्। सं।
ऋते। मातरिश्वा। उपऽस्तुतिं। नमसः। उत्ऽयतिं। च। श्लोकं। यंसत्। सविताऽ
इव। प्र। बाहूइति। अस्य। क्रत्वा। अहन्यः। यः। अस्ति। मृगः। न। भीमः। अरक्ष
सः। तुविष्मान्। अस्य। श्लोकः। दिवि। ईयते। पृथिव्यां। अत्यः। न। यंसत्।
यक्षऽभृत्। विऽचेताः। मृगाणां। न। हेतयः। यंति। च। इमाः। बृहस्पतेः। अहिऽ
मायान्। अभि। द्यून्। ये। त्वा। देव। उस्रिकं। मन्यमानाः। पापाः। भद्रं। उपऽ

॥प०२॥
॥८८॥

जीवंति। पज्राः। न। दुःऽध्ये। अनु। ददासि। वामं। बृहस्पते। चयसे। इत्। पि
यारुं॥१२॥ सुऽप्रैतुः। सुऽयवसः। न। पंथाः। दुःऽनियंतुः। परिऽप्रीतः। न। मि
त्रः। अनर्वाणः। अभि। ये। चक्षते। नः। अपिऽवृताः। अपऽऊर्णुवंतः। अस्थुः।
सं। यं। स्तुभः। अवनयः। न। यंति। समुद्रं। न। स्रवतः। रोधऽचक्राः। सः। वि
द्वान्। उभयं। चष्टे। अंतः। बृहस्पतिः। तरः। आपः। च। गृध्रः। एव। महः। तु
विऽजातः। तुविष्मान्। बृहस्पतिः। वृषभः। धायि। देवः। सः। नः। स्तुतः। वी
रऽवत्। धातु। गोऽमत्।०॥१३॥ कंकतः। न। कंकतः। अथो इति। सतीनऽ

॥८८॥

इति।

कंकतः। द्वौ। इति। प्लुषी इति। नि। अदृष्टाः। अलिप्सत। अदृष्टान्। हंति।
आऽयती। अथो इति। हंति। पराऽयती। अथो इति। अवऽघ्नती। हंति। अ
थो इति। पिनष्टि। पिंषती। शरासः। कुशरासः। दर्भासः। सैर्याः। उत।
मौंजाः। अदृष्टाः। वैरिणाः। सर्वे। साकं। नि। अलिप्सत। नि। गावः। गोऽ
स्थे। असदन्। नि। मृगासः। अविक्षत। नि। केतवः। जनानां। नि। अदृ
ष्टाः। अलिप्सत। एते। ऊं इति। त्ये। प्रति। अदृश्रन्। प्रऽदोषं। तस्कराःऽइ
व। अदृष्टाः। विश्वऽदृष्टाः। प्रतिऽबुद्धाः। अभूतन॥१४॥ द्यौः। वः। पिता।

॥१०२॥
॥८१॥

पृथिवी। माता। सोमः। भ्राता। अदितिः। स्वसा। अदृष्टाः। विश्वऽदृष्टाः। ति
ष्ठत। इलयत। स्म। कं। ये। अंस्याः। ये। अंग्याः। सूचीकाः। ये। प्रऽकंकताः।
अदृष्टाः। किं। चन। इह। वः। सर्वे। साकं। नि। जस्यत। उत्। पुरस्तात्। सू
र्यः। एति। विश्वऽदृष्टः। अदृष्टऽहा। अदृष्टान्। सर्वान्। जंभयन्। सर्वाः। च।
यातुऽधान्यः। उत्। अपप्तत्। असौ। सूर्यः। पुरु। विश्वानि। जूर्वन्। आदि
त्यः। पर्वतेभ्यः। विश्वऽदृष्टः। अदृष्टऽहा। सूर्ये। विषं। आ। सजामि। दृतिं।
सुराऽवतः। गृहे। सः। चित्। नु। न। मराति। नो इति। वयं। मराम। आरे। अ ॥८१॥

स्य। योजनं। हरिऽस्थाः। मधु। त्वा। मधुला। चकार॥ १५॥ इयत्तिका। शकु
न्तिका। सका। जघास। ते। विषं। सो इति। ०। त्रिः। सप्त। विष्पुलिंगकाः। वि
षस्य। ष्पेंपु। अक्षन्। ताः। ०। मरंति। ०। नवानां। नवतीनां। विषस्य। रोपुषी
णां। सर्वासां। अग्रभं। नाम। ०। त्रिः। सप्त। मयूर्यः। सप्त। स्वसारः। अग्रुवः।
ताः। ते। विषं। वि। जभ्रिरे। उदकं। कुंभिनीःऽइव। इयत्तकः। कुषुंभकः।
तकं। भिनद्मि। अश्मना। ततः। विषं। प्र। वदते। पराचीः। अनु। संऽवतः।
कुषुंभकः। तत्। अब्रवीत्। गिरेः। प्रऽवर्तमानकः। वृश्चिकस्य। अरसं। विषं। अरसं।

॥प०२॥
॥१०॥

वृश्चिक। ते। विषं॥१६॥इतिप्रथममंडलं॥ त्वं। अग्ने। द्युऽभिः। त्वं। आ। शुशु
क्षणिः। त्वं। अत्ऽभ्यः। त्वं। अश्मनः। परि। त्वं। वनेभ्यः। त्वं। ओषधीभ्यः। त्वं। नृणां।
नृऽपते। जायसे। शुचिः। तव। अग्ने। होत्रं। तव। पोत्रं। ऋत्वियं। तव। नेष्ट्रं। त्वं। अ
ग्नित्। ऋतऽयतः। तव। प्रऽशास्त्रं। त्वं। अध्वरिऽयसि। ब्रह्मा। च। असि। गृहऽप
तिः। च। नः। दमे। त्वं। अग्ने। इंद्रः। वृषभः। सतां। असि। त्वं। विष्णुः। उरुऽगायः।
नमस्यः। त्वं। ब्रह्मा। रयिऽवित्। ब्रह्मणः। पते। त्वं। विधर्तरितिविऽधर्तः। सचसे।
पुरंऽध्या। त्वं। अग्ने। राजा। वरुणः। धृतऽव्रतः। त्वं। मित्रः। भवसि। दस्मः। ईड्यः। ॥१०॥

त्वं। अर्यमा। सत्ऽपतिः। यस्य। संऽभुजं। त्वं। अंशः। विदथे। देव। भाजयुः।
त्वं। अग्ने। त्वष्टा। विधते। सुऽवीर्यं। तव। ग्नावः। मित्रऽमहः। सऽजात्यं। त्वं। आशुऽ
हेमा। ररिषे। सुऽअश्व्यं। त्वं। नरां। शर्धः। असि। पुरुऽवसुः॥१७॥ त्वं। अग्ने। रुद्रः।
असुरः। महः। दिवः। त्वं। शर्धः। मारुतं। पृक्षः। ईशिषे। त्वं। वातैः। अरुणैः। यासि।
शंऽगयः। त्वं। पूषा। विधतः। पासि। नु। त्मना। त्वं। अग्ने। द्रविणःऽदाः। अरंऽकृते। त्वं। णः
देवः। सविता। रत्नऽधाः। असि। त्वं। भगः। नृऽपते। वस्वः। ईशिषे। त्वं। पायुः। दमे। यः।
ते। अविधत्। त्वां। अग्ने। दमे। आ। विश्पतिं। विशः। त्वां। राजानं। सुऽविदत्रं। ऋं

॥१०२॥ जेतो। त्वं। विश्वानि। सुऽअनीक। पत्यसे। त्वं। सहस्राणि। शता। दश। प्रति। त्वं।
॥२१॥ अग्ने। पितरं। इष्टिऽभिः। नरः। त्वां। भ्रात्राय। शम्या। तनूऽरुचं। त्वं। पुत्रः। भवसि। यः।
ते। अविधत्। त्वं। सखा। सुऽशेवः। पासि। आऽधृषः। त्वं। अग्ने। ऋभुः। आके।
नमस्यः। त्वं। वाजस्य। क्षुऽमतः। रायः। ईशिषे। त्वं। वि। भासि। अनु। धक्षि। दा
वने। त्वं। विऽशिक्षुः। असि। यज्ञं। आऽतनिः॥१०॥ त्वं। अग्ने। अदितिः। देव। दा
शुषे। त्वं। होत्रा। भारती। वर्धसे। गिरा। त्वं। इळा। शतऽहिमा। असि। दक्षसे।
त्वं। वृत्रऽहा। वसुऽपते। सरस्वती। त्वं। अग्ने। सुऽभृतः। उत्ऽतमं। वयः। तव। ॥२१॥

स्पार्हे। वर्णे। आ। संऽदृशि। श्रियः। त्वं। वाजः। प्रऽतरणः। बृहन्। असि। त्वं। र
यिः। बहुलः। विश्वतः। पृथुः। त्वां। अग्ने। आदित्यासः। आस्यं। त्वां। जिह्वां। शु
चयः। चक्रिरे। कवे। त्वां। रातिऽसाचः। अध्वरेषु। सश्चिरे। त्वे इति। देवाः। हविः।
अदंति। आऽहुतं। त्वे इति। अग्ने। विश्वे। अमृतासः। अद्रुहः। आसा। देवाः। ह
विः। अदंति। आऽहुतं। त्वया। मर्त्तासः। स्वदंते। आऽसुतिं। त्वं। गर्भः। वीरुधां।
जज्ञिषे। शुचिः। त्वं। तान्। सं। च। प्रति। च। असि। मज्मना। अग्ने। सुऽजात।
प्र। च। देव। रिच्यसे। पृक्षः। यत्। अत्र। महिना। वि। ते। भुवत्। अनु। द्यावापृथि

॥प०२॥ वीइति।रोदसीइति।उभेइति।ये।स्तोतृऽभ्यः।गोऽअग्रां॥अश्वऽपेशसं।
॥९२॥ अग्ने।रातिं।उपऽसृजंति।सूरयः।अस्मान्।च।तानूँप्र।हि।नेषि।वस्यः।आ।
बृहत्।वदेम।विदथे।सुऽवीराः॥१९॥यज्ञेन।वर्धत।जातऽवेदसं।अग्निं।यज
ध्वं।हविषा।तना।गिरा।संऽइधानं।सुऽप्रयसं।स्वःऽनरं।द्युक्षं।होतारं।वृज
नेषु।धूःऽसदं।अभि।त्वा।नक्तीः।उषसः।ववाशिरे।अग्ने।वत्सं।न।स्वसरेषु।
धेनवः।दिवःऽइव।इत्।अरतिः।मानुषा।युगा।आ।क्षपः।भासि।पुरुऽवार।
संऽयतः।तं।देवाः।बुध्ने।रजसः।सुऽदंससं।दिवःपृथिव्योः।अरतिं।नि।एरि ॥९२॥

रे।रथंऽइव।वेद्यं।शुक्रऽशोचिषं।अग्निं।मित्रं।न।क्षितिषु।प्रऽशंस्यं।तं।उक्षमा।
णं।रजसि।स्वे।आ।दमे।चंद्रंऽइव।सुऽरुचं।ह्वारे।आ।दधुः।पृश्न्याः।पतरं।चितयंतं।
अक्षऽभिः।पाथः।न।पायुं।जनसीइति।उभेइति।अनु।सः।होता।विश्वं।परि।भू
तु।अध्वरं।तं।ऊंइति।हव्यैः।मनुषः।ऋंजते।गिरा।हिरिऽशिप्रः।वृधसानासु।ज
र्भुरत्।द्यौः।न।स्तृऽभिः।चितयत्।रोदसीइति।अनु॥२०॥सः।नः।रेवत्।संऽइधा
नः।स्वस्तये।संऽददस्वान्।रयिं।अस्मासु।दीहि।आ।नः।कृणुष्व।सुऽविताय।रोदसी दि
इति।अग्ने।हव्या।मनुषः।देव।वीतये।दाः।नः।अग्ने।बृहतः।दाः।सहस्रिणः।दुरः।न।

॥५०२॥
॥१९३॥

वाजे। अस्मै। अप। वृधि। प्राचीइति। द्यावापृथिवीइति। ब्रह्मणा। कृधि। स्वः। न।
शुक्रं। उषसः। वि। दिद्युतः। सः। इधानः। उषसः। राम्याः। अनु। स्वः। न। दीदेत्। अरु
षेण। भानुना। होत्राभिः। अग्निः। मनुषः। सुऽअध्वरः। राजा। विशां। अतिथिः। चा
पूर्वा। रुः। आयवे। एव। नः। अग्ने। अमृतेषु। धीः। पीपाय। बृहत्ऽदिवेषु। मानुषा। दुहाना।
धेनुः। वृजनेषु। कारवे। त्मना। शतिनं। पुरुऽरूपं। इषणि। वयं। अग्ने। अर्वता। वा।
सुऽवीर्यं। ब्रह्मणा। वा। चितयेम। जनान्। अति। अस्माकं। द्युम्नं। अधि। पंच। कृ
ष्टिषु। उच्चा। स्वः। न। शुशुचीत। दुस्तरं। सः। नः। बोधि। सहस्य। प्रऽशंस्यः। यस्मिन्। ॥१९३॥

सुऽजाताः। इषयंत। सूरयः। यं। अग्ने। यज्ञं। उपऽयंति। वाजिनः। नित्ये। तोके। दी
दिऽवांसं। स्वे। दमे। उभयासः। जातऽवेदः। स्याम। ते। स्तोतारः। अग्ने। सूरयः। च। श
र्मणि। वस्वः। रायः। पुरुऽचंद्रस्य। भूयसः। प्रजाऽवतः। शग्धि। नः। ॥ २१ ॥ संऽइद्धः। सुऽअपत्यस्य।
अग्निः। निऽहितः। पृथिव्यां। प्रत्यङ्। विश्वानि। भुवनानि। अस्थात्। होता। पावकः।
प्रऽदिवः। सुऽमेधाः। देवः। देवान्। यजतु। अग्निः। अर्हन्। नराशंसः। प्रति। धामा
नि। अंजन्। तिस्रः। दिवः। प्रति। मह्ना। सुऽअर्चिः। घृतऽप्रुषा। मनसा। हव्यं। उंद
न्। मर्धन्। यज्ञस्य। सं। अनक्तु। देवान्। ईळितः। अग्ने। मनसा। नः। अर्हन्। देवान्। य

॥ ५०२ ॥
॥ १९ ॥

क्षि।मानुषात्।पूर्वः।अद्य।सः।आ।वह।मरुतां।शर्धः।अच्युतं।इंद्रं।नरः।बर्हिः
सदं।यजध्वं।देव।बर्हिः।वर्धमानं।सुऽवीरं।स्तीर्णं।राये।सुऽभरं।वेदीइति।अस्यां॥
घृतेन।अक्तं।वसवः।सीदत।इदं।विश्वे।देवाः।आदित्याः।यज्ञियासः।वि।श्रयं
तां।उर्विया।हूयमानाः।द्वारः।देवीः।सुप्रऽअयनाः।नमःऽभिः।व्यचस्वतीः।वि।
प्रथंतां।अजुर्याः।वर्णं।पुनानाः।यशसं।सुऽवीरं॥२२॥ साधु।अपांसि।सन
ता।नः।उक्षितेइति।उषसानक्ता।वय्याऽइव।रण्वितेइति।तंतुं।ततं।संवयंती
इतिसंऽवयंती।समीचीइतिसंऽईची।यज्ञस्य।पेशः।सुदुघेइतिसुऽदुघे।पयस्व ॥ १९ ॥

ती इति।दैव्या।होतारा।प्रथमा।विदुःऽतरा।ऋजु।यक्षतः।सं।ऋचा।वपुःऽत
रा।देवान्।यजंतौ।ऋतुऽथा।सं।अंजतः।नाभा।पृथिव्याः।अधि।सानुषु।त्रि
षु।सरस्वती।साधयंती।धियं।नः।इळा।देवी।भारती।विश्वऽतूर्तिः।तिस्रः।दे
वीः।स्वधया।बर्हिः।आ।इदं।अछिद्रं।पांतु।शरणं।निऽसद्य।पिशंगऽरूपः।सु
ऽभरः।वयःऽधाः।श्रुष्टी।वीरः।जायते।देवऽकामः।प्रऽजां।त्वष्टा।वि।स्यतु।नाभिं।
अस्मेइति।अथा।देवानां।अपि।एतु।पाथः।वनस्पतिः।अवऽसृजन्।उप।स्थात्।
अग्निः।हविः।सूदयाति।प्र।धीभिः।त्रिधा।संऽअक्तं।नयतु।प्रऽजानन्।देवेभ्यः।

॥प०२॥
॥२५॥

दैव्यः। शमिता। उप। हव्यं। घृतं। मिमिक्षे। घृतं। अस्य। योनिः। घृते। श्रितः। घृतं। उं इति।
अस्य। धाम। अनु। स्वधं। आ। वह। मादयस्व। स्वाहाऽकृतं। वृषभ। वक्षि। हव्यं॥ २३॥
हुवे। वः। सुऽद्योत्मानं। सुऽवृक्तिं। विशां। अग्निं। [illegible] अतिथिं। सुऽ
प्रयसं। मित्रःऽइव। यः। दिधिषाय्यः। भूत्। देवः। आऽदेवे। जने। जातऽवेदाः। इमं।
विधंतः। अपां। सधऽस्थे। द्विता। अदधुः। भृगवः। विक्षु। आयोः। एषः। विश्वानि।
अभि। अस्तु। भूम। देवानां। अग्निः। अरतिः। जीरऽअश्वः। अग्निं। देवासः। मानुषी
षु। विक्षु। प्रियं। धुः। क्षेष्यंतः। न। मित्रं। सः। दीदयत्। उशतीः। ऊर्म्याः। आ। दक्षाय्यः। ॥९५॥

यः। शाश्वते। दमे। आ। अस्य। रण्वा। स्वस्यऽइव। पुष्टिः। संऽदृष्टिः। अस्य। हियानस्य। ध
क्षोः। वि। यः। भरिभ्रत्। ओषधीषु। जिह्वां। अत्यः। न। रथ्यः। दोधवीति। वारान्। आ।
यत्। मे। अश्वे। वनदः। पनंत। उशिक्ऽभ्यः। न। अमिमीत। वर्णं। सः। चित्रेण। चिकिते।
रंऽसु। भासा। जुजुर्वान्। यः। मुहुः। आ। युवा। भूत्॥ २४॥ आ। यः। वना। ततृषाणः। न।
भाति। वाः। न। पथा। रथ्याऽइव। स्वानीत्। कृष्णऽअध्वा। तपुः। रण्वः। चिकेत। द्योःऽ
इव। स्मयमानः। नभःऽभिः। सः। यः। वि। अस्थात्। अभि। धक्षत्। उर्वीं। पशुः। न। ए
ति। स्वऽयुः। अगोपाः। अग्निः। शोचिष्मान्। अतसानि। उष्णन्। कृष्णऽव्यथिः। अ

॥पं०२॥
॥१९६॥

स्वदयन्। न। भूम। नु। ते। पूर्वस्य। अवसः। अधिऽइतौ। तृतीये। विदथे। मन्म। शंसि।
अस्मे इति। अग्ने। संयत्ऽवीरं। बृहंतं। क्षुऽमंतं। वाजं। सुऽअपत्यं। रयिं। दाः। त्वया। य
था। गृत्सऽमदासः। अग्ने। गुहा। वन्वंतः। उपरान्। अभि। स्युरिति स्युः। सुऽवीरासः।
अभिमातिऽसहः। स्मत्। सूरिऽभ्यः। गृणते। तत्। वयः। धाः॥ २५॥ होता। अजनिष्ट।
चेतनः। पिता। पितृऽभ्यः। ऊतये। प्रऽयक्षन्। जेन्यं। वसु। शकेम। वाजिनः। यमं। आ।
यस्मिन्। सप्त। रश्मयः। तताः। यज्ञस्य। नेतरि। मनुष्वत्। दैव्यं। अष्टमं। पोता। वि
श्वं। तत्। इन्वति। दधन्वे। वा। यत्। ईं। अनु। वोचत्। ब्रह्माणि। वेः। ऊं इति। तत्। परि। वि ॥१९६॥

श्वानि। काव्या। नेमिः। चक्रंऽइव। अभवत्। साकं। हि। शुचिना। शुचिः। प्रऽशा
स्ता। क्रतुना। अजनि। विद्वान्। अस्य। व्रता। ध्रुवा। वयाःऽइव। अनु। रोहते। ताः। अ
स्य। वर्णं। आयुवः। नेष्टुः। सचंत। धेनवः। कुवित्। तिसृऽभ्यः। आ। वरं। स्वसारः। याः।
इदं। ययुः। यदि। मातुः। उप। स्वसा। घृतं। भरंती। अस्थित। तासां। अध्वर्युः। आऽग
तौ। यवः। वृष्टीऽइव। मोदते। स्वः। स्वाय। धायसे। कृणुतां। ऋत्विक्। ऋत्विजं। स्तो
मं। यज्ञं। च। आत्। अरं। वनेम। ररिम। वयं। यथा। विद्वान्। अरं। करत्। विश्वेभ्यः।
यजतेभ्यः। अयं। अग्ने। त्वे इति। अपि। यं। यज्ञं। चकृम। वयं॥ २६॥ इमं। मे। अग्ने।

॥५०२॥
॥२७॥

इमाउषुश्रुधीगिरः॥

संऽइधं। इमां। उपऽसदं। येनेरितिविनेः।॰। अया। ते। अग्ने। विधेम। ऊर्जः। नपात्।
अश्वंऽइष्टे। एना। सुऽउक्तेन। सुऽजात। तं। त्वा। गीःऽभिः। गिर्वणसं। द्रविणस्यं। द्र
विणःऽदः। सपर्येम। सपर्यवः। सः। बोधि। सूरिः। मघऽवा। वसुऽपते। वसुऽदावन्।
युयोधि। अस्मत्। द्वेषांसि। सः। नः। वृष्टिं। दिवः। परि। सः। नः। वाजं। अनर्वाणं। सः।
नः। सहस्रिणीः। इषः। ईळानाय। अवस्यवे। यविष्ठ। दूत। नः। गिरा। यजिष्ठ। होतः।
आ। गहि। अंतः। हि। अग्ने। ईयसे। विद्वान्। जन्म। उभया। कवे। दूतः। जन्याःऽइव। मि
त्र्यः। सः। विद्वान्। आ। च। पिप्रयः। यक्षि। चिकित्वः। आनुषक्। आ। च। अस्मिन्। ॥२७॥

सत्सि। बर्हिषि॥ २७॥ श्रेष्ठं। यविष्ठ। भारत। अग्ने। द्युऽमंतं। आ। भर। वसो इति। पु
रुःऽस्पृहं। रयिं। मा। नः। अरातिः। ईशत। देवस्य। मर्त्यस्य। च। पर्षि। तस्याः। उत। द्विषः।
विश्वाः। उत। त्वया। वयं। धाराः। उदन्याःऽइव। अति। गाहेमहि। द्विषः। शुचिः। पाव
क। वंद्यः। अग्ने। बृहत्। वि। रोचसे। त्वं। घृतेभिः। आऽहुतः। त्वं। नः। असि। भारत। अग्ने।
वशाभिः। उक्षऽभिः। अष्टाऽपदीभिः। आऽहुतः। द्रुऽअन्नः। सर्पिःऽआसुतिः। प्रत्नः।
होता। वरेण्यः। सहसः। पुत्रः। अद्भुतः॥ २८॥ वाजयन्ऽइव। नु। रथान्। योगान्। अ
ग्नेः। उप। स्तुहि। यशःऽतमस्य। मीळ्हुषः। यः। सुऽनीथः। ददाशुषे। अजर्यः। जरयं

॥१०२॥
॥९८॥

नू। अरिं। चारुःप्रतीकः। आऽहुतः। यः। ऊंइति। श्रिया। दमेषु। आ। दोषा। उषसि।
प्रऽशस्यते। यस्य। व्रतं। न। मीयते। आ। यः। स्वः। न। भानुना। चित्रः। विऽभाति। अ
र्चिषा। अंजानः। अजरैः। अभि। अत्रिं। अनु। स्वऽराज्यं। अग्निं। उक्थानि। ववृधुः।
विश्वाः। अधि। श्रियः। दधे। अग्नेः। इंद्रस्य। सोमस्य। देवानां। ऊतिऽभिः। वयं। अ
रिष्यंतः। सचेमहि। अभि। स्याम। पृतन्यतः॥ २१॥ ॥ इति द्वितीयाष्टके पंचमोध्या
यः॥ ॥ ॐ॥ नि। होता। होतृऽसदने। विदानः। त्वेषः। दीदिऽवान्। असदत्। सुऽ
दक्षः। अदब्धव्रतऽप्रमतिः। वसिष्ठः। सहस्रंऽभरः। शुचिऽजिह्वः। अग्निः। त्वं। दू

॥९८॥

तः। त्वं। ऊंइति। नः। परःऽपाः। त्वं। वस्यः। आ। वृषभ। प्रऽनेता। अग्ने। तोक
स्य। नः। तने। तनूनां। अप्रऽयुच्छन्। दीद्यत्। बोधि। गोपाः। विधेम। ते। परमे।
जन्मन्। अग्ने। विधेम। स्तोमैः। अवरे। सधऽस्थे। यस्मात्। योनेः। उत्ऽआ
रिथ। यजे। तं। प्र। त्वे इति। हवींषि। जुहुरे। संऽइद्धे। अग्ने। यजस्व। हविषा।
यजीयान्। श्रुष्टी। देष्णं। अभि। गृणीहि। राधः। त्वं। हि। असि। रयिऽपतिः।
रयीणां। त्वं। शुक्रस्य। वचसः। मनोता। उभयं। ते। न। क्षीयते। वसव्यं।
दिवेऽदिवे। जायमानस्य। दस्म। कृधि। क्षुऽमंतं। जरितारं। अग्ने। कृधि।

पतिं। सुऽअपत्यस्य। रायः। सः। एना। अनीकेन। सुऽविदत्रः। अस्मे य इति।
ष्टा। देवान्। आऽयजिष्ठः। स्वस्ति। अदब्धः। गोपाः। उत। नः। परःऽपाः। अ
ग्ने। द्युऽमत्। उत। रेवत्। दिदीहि॥ १॥ जोहूत्रः। अग्निः। प्रथमः। पिताऽइ
व। इळः। पदे। मनुषा। यत्। सम्ऽइद्धः। श्रियं। वसानः। अमृतः। विऽचेताः।
मर्मृजेन्यः। श्रवस्यः। सः। वाजी॥ श्रुयाः। अग्निः। चित्रऽभानुः। हवं। मे।
विश्वाभिः। गीःऽभिः। अमृतः। विऽचेताः। श्यावा। रथं। वहतः। रोहिता।
वा। उत। अरुषा। अह। चक्रे। विऽभृत्रः। उत्तानायां। अजनयन्। सुऽसू

तं। भुवत्। अग्निः। पुरुऽपेशासु। गर्भः। शिरिणायां। चित्। अक्तुना।
महःऽभिः। अपरिऽवृतः। वसति। प्रऽचेताः। जिघर्मि। अग्निं। हविषा। घृ
तेन। प्रतिऽक्षियंतं। भुवनानि। विश्वा। पृथुं। तिरश्चा। वयसा। बृहंतं। व्य
चिष्ठं। अन्नैः। रभसं। दृशानं। आ। विश्वतः। प्रत्यंचं। जिघर्मि। अरक्षसा।
मनसा। तत्। जुषेत। मर्यऽश्रीः। स्पृहयत्ऽवर्णः। अग्निः। न। अभिऽमृशे।
तन्वा। जर्भुराणः। ज्ञेयाः। भागं। सहसानः। त्वाऽदूतासः। मनुऽवत्। वदे वरेण।
म। अनूनं। अग्निं। जुह्वा। वचस्या। मधुऽपृचं। धनऽसाः। जोहवीमि॥ २॥

॥५०२॥
॥१००॥

श्रुधि। हवं। इंद्र। मा। रिषण्यः। स्याम। ते। दावने। वसूनां। इमाः। हि।
त्वां। ऊर्जः। वर्धयंति। वसुऽयवः। सिंधवः। न। क्षरंतः। सृजः। महीः। इंद्र।
याः। अपिन्वः। परिऽस्थिताः। अहिना। शूर। पूर्वीः। अमर्त्यं। चित्। दा
सं। मन्यमानं। अव। अभिनत्। उक्थैः। ववृधानः। उक्थेषु। इत्। नु। शू
र। येषु। चाकन्। स्तोमेषु। इंद्र। रुद्रियेषु। च। तुभ्य। इत्। एताः। यासु।
मंदसानः। प्र। वायवे। सिस्रते। न। शुभ्राः। शुभ्रं। नु। ते। शुष्मं। वर्ध
यंतः। शुभ्रं। वज्रं। बाह्वोः। दधानाः। शुभ्रः। त्वं। इंद्र। ववृधानः। अ ॥९००॥

स्मे इति। दासीः। विशः। सूर्येण। सह्याः। गुहा। हितं। गुह्यं। गूळ्हं। अप्ऽसु।
अपिऽवृतं। मायिनं। क्षियंतं। उतो इति। अपः। द्यां। तस्तभ्वांसं। अहन्। अ
हिं। शूर। वीर्येण॥ ३॥ स्तव। नु। ते। इंद्र। पूर्व्या। महानि। उत। स्तवाम। नूत
ना। कृतानि। स्तव। वज्रं। बाह्वोः। उशंतं। स्तव। हरी इति। सूर्यस्य। केतू इ
ति। हरी इति। नु। ते। इंद्र। वाजयंता। घृतऽश्चुतं। स्वारं। अस्वार्ष्टां। वि। सम
ना। भूमिः। अप्रथिष्ट। अरंस्त। पर्वतः। चित्। सरिष्यन्। नि। पर्वतः। सादि।
अप्रऽयुच्छन्। सं। मातृऽभिः। वावशानः। अक्रान्। दूरे। पारे। वाणीं। वर्ध

त्।अरोरवीत्।वृष्णः।अस्य।वज्रः।

॥५०२॥
॥१०५॥

यंतः। इंद्र। इषितां। धमनिं। पप्रथन्। नि। इंद्रः। महां। सिंधुं। आऽशयानं।
मायाऽविनं। वृत्रं। अस्फुरत्। निः। अरेजेतां। रोदसीइति। भियानेइति।
कनिक्रदतः। वृष्णः। अस्य। वज्रात्। अमानुषं। यत्। मानुषः। निऽजूर्वात्।
नि। मायिनः। दानवस्य। मायाः। अपादयत्। पपिऽवान्। सुतस्य॥ आ।
पिबऽपिब। इत्। इंद्र। शूर। सोमं। मंदंतु। त्वा। मंदिनः। सुतासः। पृणंतः।
ते। कुक्षीइति। वर्धयंतु। इत्था। सुतः। पौरः। इंद्रं। आव। त्वेइति। इंद्र। अपि।
अभूम। विप्राः। धियं। वनेम। ऋतऽया। सपंतः। अवस्यवः। धीमहि। प्रऽ ॥१०१॥

शस्तिं। सद्यः। ते। रायः। दावने। स्याम। स्याम। ते। ते। इंद्र। ये। ते। ऊती। अव
स्यवः। ऊर्जं। वर्धयंतः। शुष्मिन्ऽतमं। यं। चाकनाम। देव। अस्मेइति। र
यिं। रासि। वीरऽवंतं। रासि। क्षयं। रासि। मित्रं। अस्मेइति। रासि। शर्धः। इं
द्र। मारुतं। नः। सऽजोषसः। ये। च। मंदसानाः। प्र। वायवः। पांति। अग्रऽ
नीतिं। व्यंतु। इत्। नु। येषु। मंदसानः। तृपत्। सोमं। पाहि। द्रह्यत्। इंद्र। अ
स्मान्। सु। पृत्ऽसु। आ। तरुत्र। अवर्धयः। द्यां। बृहत्ऽभिः। अर्कैः॥ ५॥
बृहंतः। इत्। नु। ये। ते। तरुत्र। उक्थेभिः। वा। सुम्नं। आऽविवासान्। स्तृ

॥५०२॥
॥१०२॥

ना प्यासः। बर्हिः। पस्त्यऽवत्। त्वाऽऊता। इत्। इंद्र। वाजे। अग्मन्। उक्थेषु। इ
त्। नु। शूर। मदसानः। त्रिऽकद्रुकेषु। पाहि। सोमं। इंद्र। प्रऽदोधुवत्। श्म
श्रुषु। प्रीणानः। याहि। हरिऽभ्यां। सुतस्य। पीतिं। धिष्व। शवः। येन। वृत्रं। शूर।
अवः। अभिनत्। दानुं। और्णऽवाभं। अप। अवृणोः। ज्योतिः। आर्या
य। नि। सव्यतः। सादि। दस्युः। इंद्र। सनेम। ये। ते। ऊतिऽभिः। तरंतः। वि
श्वाः। स्पृधः। आर्येण। दस्यून्। अस्मभ्यं। तत्। त्वाष्ट्रं। विश्वऽरूपं। अ ॥१०२॥
रंधयः। साख्यस्य। त्रिताय। अस्य। सुवानस्य। मंदिनः। त्रितस्य। नि।

अर्बुदं। ववृधानः। अस्तरित्यस्तः। अवर्तयत्। सूर्यः। न। चक्रं। भिनत्। वलं।
इंद्रः। अंगिरस्वान्। नूनं। सा। ते। प्रति। वरं। जरित्रे। दुहीयत्। इंद्र। दक्षिणा। मघो
नी। शिक्ष। स्तोतृऽभ्यः। मा। अति। धक्। भगः। नः। ०। ६। यः। जातः। एव। प्रथ
मः। मनस्वान्। देवः। देवान्। क्रतुना। परिऽअभूषत्। यस्य। शुष्मात्। रोदसीइ
ति। अभ्यसेतां। नृम्णस्य। मन्हा। सः। जनासः। इंद्रः। यः। पृथिवीं। व्यथमानां।
अदृंहत्। यः। पर्वतान्। प्रऽकुपितान्। अरम्णात्। यः। अंतरिक्षं। विऽममे। व
रीयः। यः। द्यां। अस्तभ्नात्। ०। यः। हत्वा। अहिं। अरिणात्। सप्त। सिंधून्। यः।

॥५०२॥
॥५०३॥

गाः। उत्ऽआजत्। अपऽधा। वलस्य। यः। अश्मनोः। अंतः। अग्निं। जजान।
संऽवृक्। समत्ऽसु। ०। येन। इमा। विश्वा। च्यवना। कृतानि। यः। दासं। वर्णं। अ
धरं। गुहा। अकरित्यकः। श्वघ्नीऽइव। यः। जिगीवान्। लक्षं। आदत्। अर्यः।
पुष्टानि। ०। यं। स्म। पृच्छंति। कुह। सः। इति। घोरं। उत। ईं। आहुः। न। एषः। अ
स्ति। इति। एनं। सः। अर्यः। पुष्टीः। विजःऽइव। आ। मिनाति। श्रत्। अस्मै। ध
त्त। ०। ७॥ यः। रध्रस्य। चोदिता। यः। कृशस्य। यः। ब्रह्मणः। नाधमानस्य। की
रेः। युक्तऽग्राव्णः। यः। अविता। सुऽशिप्रः। सुतऽसोमस्य। ०। यस्य। अश्वा ॥१०२॥

सः। प्रऽदिवि। यस्य। गावः। यस्य। ग्रामाः। यस्य। विश्वे। रथासः। यः। सूर्यं।
यः। उषसं। जजान। यः। अपां। नेता। ०। यं। क्रंदसीइति। संयतीइति। संऽयती।
विह्वयेतेइति। विऽह्वयेते। परे। अवरे। उभयाः। अमित्राः। समानं। चित्। रथं।
आतस्थिऽवांसा। नाना। हवेतेइति। ०। यस्मात्। न। ऋते। विऽजयंते। ज
नासः। यं। युध्यमानाः। अवसे। हवंते। यः। विश्वस्य। प्रतिऽमानं। बभूव। यः।
अच्युतऽच्युत्। ०। यः। शश्वतः। महि। एनः। दधानान्। अमन्यमानान्। श
र्वा। जघान। यः। शर्धते। न। अनुऽददाति। शृध्यां। यः। दस्योः। हंता। ०। १०।

॥प०२॥
॥१०७॥

यः। शंबरं। पर्वतेषु। क्षियंतं। चत्वारिंश्यां। शरदि। अनुऽअविंदत्। ओजाय
मानं। यः। अहिं। जघान। दानुं। शयानं। ०। यः। सप्तऽरश्मिः। वृषभः। तुविष्मा
न्। अवऽअसृजत्। सर्तवे। सप्त। सिंधून्। यः। रौहिणं। अस्फुरत्। वज्रऽ
बाहुः। द्यां। आऽरोहंतं। ०। द्यावा। चित्। अस्मै। पृथिवीइति। नमेइति। शु ते
ष्मात्। चित्। अस्य। पर्वताः। भयंते। यः। सोमऽपाः। निऽचितः। वज्रऽबा
हुः। यः। वज्रऽहस्तः। ०। यः। सुन्वंतं। अवति। यः। पचंतं। यः। शंसंतं। यः। ॥१०७॥
शशमानं। ऊती। यस्य। ब्रह्म। वर्धनं। यस्य। सोमः। यस्य। इदं। राधः। ०। यः।

सुन्वते। पचते। दुध्रः। आ। चित्। वाजं। दर्दर्षि। सः। किल। असि। सत्यः।
वयं। ते। इंद्र। विश्वह। प्रियासः। सुऽवीरासः। विदथं। आ। वदेम। १। ऋ
तुः। जनित्री। तस्याः। अपः। परि। मक्षु। जातः। आ। अविशत्। यासु। वर्ध
ते। तत्। आऽहनाः। अभवत्। पिप्युषी। पयः। अंशोः। पीयूषं। प्रथमं। त
त्। उक्थ्यं। सध्रीं। ईं। आ। यंति। परि। बिभ्रतीः। पयः। विश्वऽप्स्न्याय। प्र। भ
रंत। भोजनं। समानः। अध्वा। प्रऽवतां। अनुऽस्यदे। यः। ता। अकृणोः। प्रथ
मं। सः। असि। उक्थ्यः। अनु। एकः। वदति। यत्। ददाति। तत्। रूपा। मि

॥५०२॥
॥१०५॥

नन् । तत्ऽअपाः । एकः । ईयते । विश्वाः । एकस्य । विऽनुदः । तितिक्षते । ० । प्रऽ
जाभ्यः । पुष्टिं । विऽभजंतः । आसते । रयिंऽइव । पृष्ठं । प्रऽभवंतं । आऽयते । अ
सिन्वन् । दंष्ट्रैः । पितुः । अत्ति । भोजनं । ० । अध । अकृणोः । पृथिवीं ।
संऽदृशे । दिवे । यः । धौतीनां । अहिऽहन् । अरिणक् । पथः । तं । त्वा । स्तोमेभिः ।
उदऽभिः । न । वाजिनं । देवं । देवाः । अजनन् । ० ॥ १० ॥ यः । भोजनं । च । दयसे ।
च । वर्धनं । आर्द्रात् । आ । शुष्कं । मधुऽमत् । दुदोहिथ । सः । शेऽवधिं । नि । द
धिषे । विवस्वति । विश्वस्य । एकः । ईशिषे । ० । यः । पुष्पिणीः । च । प्रऽस्वः । च । धर्म ॥१०५॥

णा । अधि । दाने । वि । अवनीः । अधारयः । यः । च । असमाः । अजनः । दि
द्युतः । दिवः । उरुः । ऊर्वान् । अभितः । ० । यः । नार्मरं । सहऽवसुं । निऽहंतवे । पृक्षा
य । च । दासऽवेशाय । च । अवहः । ऊर्जयंत्याः । अपरिऽविष्टं । आस्यं । उत । ए
व । अद्य । पुरुऽकृत् । ० । शतं । वा । यस्य । दश । साकं । आ । अद्यः । एकस्य । श्रुष्टौ ।
यत् । ह । चोदं । आविथ । अरज्जौ । दस्यून् । सं । उनप् । दभीतये । सुप्रऽअव्यः ।
अभवः । ० । विश्वा । इत् । अनु । रोधनाः । अस्य । पौंस्यं । ददुः । अस्मै । दधिरे । कृ
त्नवे । धनं । षट् । अस्तभ्नाः । विऽस्तिरः । पंच । संऽदृशः । परि । परः । अभवः । ० ॥ ११ ॥

॥५०२॥ स्तः। प्रऽवाचने। तव। वीर। वीर्यं। यत्। एकेन। क्रतुना। विंदसे। वसु। जा। तूः
॥१०६॥ स्थिरस्य। प्र। वयः। सहस्वतः। या। चकर्थ। सः। इंद्र। असि। उक्थ्यः। अरमयः। विश्वा।
सरऽ अपसः। तराय। कं। तुर्वीतये। च। वय्याय। च। स्रुतिं। नीचा। संतं। उत्।
अनयः। पराऽवृजं। प्र। अंधं। श्रोणं। श्रवयन्।०। अस्मभ्यं। तत्। वसो इति।
दानाय। राधः। सं। अर्थयस्व। बहु। ते। वसव्यं। इंद्र। यत्। चित्रं। श्रवस्याः।
अनु। द्यून्।०॥१२॥ अध्वर्यवः। भरत। इंद्राय। सोमं। आ। अमत्रेभिः। सिं
चत। मद्यं। अंधः। कामी। हि। वीरः। सदं। अस्य। पीतिं। जुहोत। वृष्णे। तत्। ॥१०६॥

इत्। एषः। वष्टि। अध्वर्यवः। यः। अपः। वव्रिऽवांसं। वृत्रं। जघान। अशन्याऽ
इव। वृक्षं। तस्मै। एतं। भरत। तत्ऽवशाय। एषः। इंद्रः। अर्हति। पीतिं। अस्य। अ
ध्वर्यवः। यः। दृभीकं। जघान। यः। गाः। उत्ऽआजत्। अप। हि। वलं। वरिति
वः। तस्मै। एतं। अंतरिक्षे। न। वातं। इंद्रं। सोमैः। आ। ऊर्णुत। जूः। न। वस्त्रैः।
अध्वर्यवः। यः। उरणं। जघान। नव। चख्वांसं। नवतिं। च। बाहून्। यः। अर्बु
दं। अव। नीचा। बबाधे। तं। इंद्रं। सोमस्य। भृथे। हिनोत। अध्वर्यवः। यः। स्व।
अश्नं। जघान। यः। शुष्णं। अशुषं। यः। विऽअंसं। यः। पिप्रुं। नमुचिं। यः। रु

॥५०२॥
॥५०७॥

धि॑ऽक्रां। तस्मै। इंद्राय। अंधसः। जुहोत। अध्वर्यवः। यः। शतं। शंबरस्य।
पुरः। बिभेद। अश्मना॑ऽइव। पूर्वीः। यः। वर्चिनः। शतं। इंद्रः। सहस्रं। अप॑ऽ
अवपत्। भरत। सोमं। अस्मै॥१२॥०॥ अ। सहस्रं। भूम्याः। उप॑ऽस्थे। अ
वपत्। जघन्वान्। कुत्सस्य। आयोः। अतिथि॑ऽग्वस्य। वीरान्। नि। अवृ
णक्। भरत। सोमं। अस्मै। अध्वर्यवः। यत्। नरः। कामयाध्वे। श्रुष्टी। व
हंतः। नशथ। तत्। इंद्रे। गभस्ति॑ऽपूतं। भरत। श्रुताय। इंद्राय। सोमं। य
ज्यवः। जुहोत। अध्वर्यवः। कर्तन। श्रुष्टिं। अस्मै। वने। नि॑ऽपूतं। वने। उ ॥१०७॥

त्। नयध्वं। जुषाणः। हस्त्यं। अभि। वावशे। वः। इंद्राय। सोमं। मदिरं। जु
होत। अध्वर्यवः। पयसा। ऊधः। यथा। गोः। सोमेभिः। ईं। पृणत। भोजं। इंद्रं।
वेद। अहं। अस्य। नि॑ऽभृतं। मे। एतत्। दित्संतं। भूयः। यजतः। चिकेत। अ
ध्वर्यवः। यः। दिव्यस्य। वस्वः। यः। पार्थिवस्य। क्षम्यस्य। राजा। तं। ऊर्दरं। न।
पृणत। यवेन। इंद्रं। सोमेभिः। तत्। अपः। वः। अस्तु।०॥१४॥ प्र। घ। नु। अ
स्य। महतः। महानि। सत्या। सत्यस्य। करणानि। वोचं। त्रि॑ऽकद्रुकेषु। अ
पिबत्। सुतस्य। अस्य। मदे। अहिं। इंद्रः। जघान। अवंशे। द्यां। अस्तभाय

॥५०२॥
॥१०८॥

न्।बृहंतं।आ।रोदसीइति।अपृणत्।अंतरिक्षं।०।सोमस्य।ता।मदे।इं
द्रः।चकार।सद्मऽइव।प्राचः।वि।मिमाय।मानैः।वज्रेण।खानि।अतृण
त्।नदीनां।वृथा।असृजत्।पथिऽभिः।दीर्घऽयाथैः।०।सः।प्रऽवोळ्हॄन्।
परिऽगत्य।दभीतेः।विश्वं।अधाक्।आयुधं।इद्धे।अग्नौ।सं।गोभिः।अ
श्वैः।असृजत्।रथेभिः।०।सः।ईं।महीं।धुनिं।एतोः।अरम्णात्।सः।अस्ना
तॄन्।अपारयत्।स्वस्ति।ते।उत्ऽस्नाय।रयिं।अभि।प्र।तस्थुः।०॥१५॥
सः।उदंचं।सिंधुं।अरिणात्।महिऽत्वा।वज्रेण।अनः।उषसः।सं।पिपेष।अ ॥१०८॥

जवसः।जविनीभिः।विऽवृश्चन्।०।सः।विद्वान्।अपऽगोहं।कनीनां।आविः।
भवन्।उत्।अतिष्ठत्।पराऽवृक्।प्रति।श्रोणः।स्थात्।वि।अनक्।अचष्ट।०
भिनत्।वलं।अंगिरःऽभिः।गृणानः।वि।पर्वतस्य।दृंहितानि।ऐरत्।रिणक्।
रोधांसि।कृत्रिमाणि।एषां।०।स्वप्नेन।अभिऽउप्य।चुमुरिं।धुनिं।च।जघ
थ।दस्युं।प्र।दभीतिं।आवः।रंभी।चित्।अत्र।विविदे।हिरण्यं।०॥१६॥प्र।
वः।सतां।ज्येष्ठऽतमाय।सुऽस्तुतिं।अग्नौऽइव।संऽइधाने।हविः।भरे।इं
द्रं।अजुर्यं।जरयंतं।उक्षितं।सनात्।युवानं।अवसे।हवामहे।यस्मात्।

॥५०२॥
॥५०१॥

इंद्रात्। बृहतः। किं। चन। ईं। ऋते। विश्वानि। अस्मिन्। संऽभृता। अधि।
वीर्या। जठरे। सोमं। तन्वि। सहः। महः। हस्ते। वज्रं। भरति। शीर्षणि। क्रतुं।
न। क्षोणीभ्यां। परिऽभ्वे। ते। इंद्रियं। न। समुद्रैः। पर्वतैः। इंद्र। ते। रथः।
न। ते। वज्रं। अनु। अश्नोति। कः। चन। यत्। आशुऽभिः। पतसि। योज
ना। पुरु। विश्वे। हि। अस्मै। यजताय। धृष्णवे। क्रतुं। भरंति। वृषभाय।
सश्चते। वृषा। यजस्व। हविषा। विदुःऽतरः। पिब। इंद्र। सोमं। वृषभेण। २।१०२॥
भानुना। वृष्णः। कोशः। पवते। मध्वः। ऊर्मिः। वृषभऽअन्नाय। वृषभा

य। पातवे। वृषणा। अध्वर्यू इति। वृषभासः। अद्रयः। वृषणं। सोमं। वृष
भाय। सुस्वति॥१७॥ वृषा। ते। वज्रः। उत। ते। वृषा। रथः। वृषणा। हरी इ
ति। वृषभाणि। आयुधा। वृष्णः। मदस्य। वृषभ। त्वं। ईशिषे। इंद्र। सोम
स्य। वृषभस्य। तृप्णुहि। प्र। ते। नावं। न। समने। वचस्युवं। ब्रह्मणा। यामि।
सवनेषु। दधृषिः। कुवित्। नः। अस्य। वचसः। निऽबोधिषत्। इंद्रं। उत्सं।
न। वसुनः। सिचामहे। पुरा। संऽबाधात्। अभि। आ। ववृत्स्व। नः। धेनुः। न।
वत्सं। यवसस्य। पिप्युषी। सकृत्। सु। ते। सुमतिऽभिः। शतक्रतो इति शतऽक्र

॥५०२॥ तो। सं। पत्नीभिः। न। वृषणः। नसीमहि॥०॥१८॥ नत्। अस्मै। नव्यं। अंगि
॥११०॥ रस्वत्। अर्चत। शुष्माः। यत्। अस्य। प्रत्नऽथा। उत्ऽईरते। विश्वा। यत्। गोत्रा।
सहसा। परिऽवृता। मदे। सोमस्य। दृंहितानि। ऐरयत्। सः। भूतु। यः। ह। प्र
थमाय। धायसे। ओजः। मिमानः। महिमानं। आ। अतिरत्। शूरः। यः। यु
त्ऽसु। तन्वं। परिऽअव्यत। शीर्षणि। द्यां। महिना। प्रति। अमुंचत। अध। अकृ
णोः। प्रथमं। वीर्यं। महत्। यत्। अस्य। अग्रे। ब्रह्मणा। शुष्मं। ऐरयः। र
थेऽस्थेन। हरिऽअश्वेन। विऽच्युताः। प्र। जीरयः। सिस्रते। सध्र्यक्। पृथक्। ॥११०॥

अध। यः। विश्वा। भुवना। अभि। मज्मना। ईशानऽकृत्। प्रऽवयाः। अभि। अ
वर्धत। आत्। रोदसी इति। ज्योतिषा। वन्हिः। आ। अतनोत्। सीव्यन्। तमां
सि। दुधिता। सं। अव्ययत्। सः। प्राचीनान्। पर्वतान्। दृंहत्। ओजसा। अ
धराचीनं। अकृणोत्। अपां। अपः। अधारयत्। पृथिवीं। विश्वऽधायसं।
अस्तभ्नात्। मायया। द्यां। अवऽस्रसः॥१९॥ सः। अस्मै। अरं। बाहुऽभ्यां। यं।
पिता। अकृणोत्। विश्वस्मात्। मायस्म। आ। जनुषः। वेदसः। परि। येन। पृ
थिव्यां। नि। क्रिविं। शयध्यै। वज्रेण। हत्वी। अवृणक्। तुविऽस्वनिः। अमा

सचा।

॥५०२॥ जूःऽइव। पित्रोः। सती। समानात्। आ। सदसः। त्वां। इये। भगं। कृधि। प्रऽकेतं।
५१११॥ उप। मासि। आ। भर। दद्धि। भागं। तन्वः। येन। ममहः। भोजं। त्वां। इंद्र। वयं। हुवेम।
ददिः। त्वं। इंद्र। अपांसि। वाजान्। अविड्ढि। इंद्र। चित्रऽया। नः। ऊती। कृधि। वृषन्।
इंद्र। वस्यसः। नः ॥७॥२०॥ प्रातरिति। रथः। नवः। योजि। सस्निः। चतुःऽयुगः।
त्रिऽकशः। सप्तऽरश्मिः। दशऽअरित्रः। मनुष्यः। स्वःऽसाः। सः। इष्टिऽभिः।
मतिऽभिः। रंह्यः। भूत्। ०। प्रथमं। सः। द्वितीयं। उतोइति। तृतीयं। मनुषः। सः।
होता। अन्यस्याः। गर्भं। अन्ये। ऊंइति। जनंत। सः। अन्येभिः। सचते। जेन्यः। ॥१११॥

वृषा। हरीइति। नु। कं। रथे। इंद्रस्य। योजं। आऽयै। सुऽउक्तेन। वचसा।
नवेन। मोइति। सु। त्वां। अत्र। बहवः। हि। विप्राः। नि। रीरमन्। यजमानासः।
अन्ये। आ। द्वाभ्यां। हरिऽभ्यां। इंद्र। याहि। आ। चतुःऽभिः। आ। षट्ऽभिः।
हूयमानः। आ। अष्टाभिः। दशऽभिः। सोमऽपेयं। अयं। सुतः। सुऽमख।
मा। मृधः। कीरितिकः। आ। विंशत्या। त्रिंशता। याहि। अर्वाङ्। आ।
चत्वारिंशता। हरिऽभिः। युजानः। आ। पंचाशता। सुऽरथेभिः। इंद्र। आ।
षष्ट्या। सप्तत्या। सोमऽपेयं ॥२१॥ आ। अशीत्या। नवत्या। याहि। अर्वाङ्।

॥५०२॥
॥११२॥

आ। शतेन। हरिऽभिः। उह्यमानः। अयं। हि। ते। शुनऽहोत्रेषु। सोमः। इं
द्र। त्वाऽया। परिऽसिक्तः। मदाय। मम। ब्रह्म। इंद्र। याहि। अच्छ। विश्वा। ह
री इति। धुरि। धिष्व। रथस्य। पुरुऽत्रा। हि। विऽहव्यः। बभूथ। अस्मिन्। शू
र। सवने। मादयस्व। न। मे। इंद्रेण। सख्यं। वि। योषत्। अस्मभ्यं। अस्य।
दक्षिणा। दुहीत। उप। ज्येष्ठे। वरूथे। गभस्तौ। प्रायेऽप्राये। जिगीवांसः।
स्याम। ९॥ २२॥ अपायि। अस्य। अंधसः। मदाय। मनीषिणः। सुवान
स्य। प्रयसः। यस्मिन्। इंद्रः। प्रऽदिवि। ववृधानः। ओकः। दधे। ब्रह्मण्यं ॥११२॥

तः। च। नरः। अस्य। मंदानः। मध्वः। वज्रऽहस्तः। अहिं। इंद्रः। अर्णःऽवृ
तं। वि। वृश्चत्। प्र। यत्। वयः। न। स्वऽसराणि। अच्छ। प्रयांसि। च। नदीनां।
चक्रमंत। सः। माहिनः। इंद्रः। अर्णः। अपां। प्र। ऐरयत्। अहिऽहा। अच्छ।
समुद्रं। अजनयत्। सूर्यं। विदत्। गाः। अक्तुना। अन्हां। वयुनानि। सा
धत्। सः। अप्रतीनि। मनवे। पुरूणि। इंद्रः। दाशत्। दाशुषे। हंति। वृत्रं।
सद्यः। यः। नृऽभ्यः। अतसाय्यः। भूत्। पस्पृधानेभ्यः। सूर्यस्य। सातौ। सः।
सुन्वते। इंद्रः। सूर्यं। आ। देवः। रिणक्। मर्त्याय। स्तवान्। आ। यत्। रयिं।

॥५०२॥
॥११३॥

गुहत्ऽअवद्यं।अस्मै।भरत्।अंशं।न।एतशः।दशस्यन्॥२३॥सः।रं
धयत्।सऽदिवः।सारथये।शुष्णं।अशुषं।कुयवं।कुत्साय।दिवःऽदासा
य।नवतिं।च।नव।इंद्रः।पुरः।वि।ऐरत्।शंबरस्य।एव।ते।इंद्र।उचथं।अ
हेम।श्रवस्या।न।त्मना।वाजयंतः।अश्याम।तत्।साप्तं।आशुषाणाः।
ननमः।वधः।अदेवस्य।पीयोः।एव।ते।गृत्सऽमदाः।शूर।मन्म।अव
स्यवः।न।वयुनानि।तक्षुः।ब्रह्मण्यंतः।इंद्र।ते।नवीयः।इषं।ऊर्जं।सुऽ
क्षितिं।सुम्नं।अश्युः।०॥२४॥वयं।ते।इंद्र।विद्धि।सु।नः।प्र।भरामहे। ॥११३॥
वयः

वाजऽयुः।न।रथं।विपन्यवः।दीध्यतः।मनीषा।सुम्नं।इयक्षंतः।त्वाऽव
तः।नॄन्।त्वं।नः।इंद्र।त्वाभिः।ऊती।त्वाऽयतः।अभिष्टिऽपा।असि।जनान्।
त्वं।इनः।दाशुषः।वरूता।इत्थाऽधीः।अभि।यः।नक्षति।त्वा।सः।नः।युवा।
इंद्रः।जोहूत्रः।सखा।शिवः।नरां।अस्तु।पाता।यः।शंसंतं।यः।शशमा
नं।ऊती।पचंतं।च।स्तुवंतं।च।प्रऽनेषत्।तं।ऊं इति।स्तुषे।इंद्रं।तं।गृणी
षे।यस्मिन्।पुरा।ववृधुः।शाशदुः।च।वस्वः।कामं।पीपरत्।इयानः।ब्रह्म
ण्यतः।नूतनस्य।आयोः॥सः।अंगिरसां।उचथा।जुजुषान्।ब्रह्म।तूतो
सः।

त्। इंद्रः। गातुं। इष्णन्। मुष्णन्। उषसः। सूर्येण। स्तवान्। अश्नस्य। चित्। शि
श्नथत्। पूर्व्याणि॥२५॥ सः। ह। श्रुतः। इंद्रः। नाम। देवः। ऊर्ध्वः। भुवत्। मनुषे।
दस्मऽतमः। अव। प्रियं। अर्शसानस्य। सह्वान्। शिरः। भरत्। दासस्य। स्वधाऽ
वान्। सः। वृत्रऽहा। इंद्रः। कृष्णऽयोनीः। पुरंऽदरः। दासीः। ऐरयत्। वि। अज
नयत्। मनवे। क्षां। अपः। च। सत्रा। शंसं। यजमानस्य। तूतोत्। तस्मै। तव
स्यं। अनु। दायि। सत्रा। इंद्राय। देवेभिः। अर्णऽसातौ। प्रति। यत्। अस्य। व
ज्रं। बाह्वोः। धुः। हत्वी। दस्यून्। पुरः। आयसीः। नि। तारीत्।०॥२६॥ विश्वऽ

जिते। धनऽजिते। स्वःऽजिते। सत्राऽजिते। नृऽजिते। उर्वराऽजिते। अश्वऽजि
ते। गोऽजिते। अप्ऽजिते। भर। इंद्राय। सोमं। यजताय। हर्यतं। अभिऽभुवे। अ
भिऽभंगाय। वन्वते। अषाळ्हाय। सहमानाय। वेधसे। तुविऽग्रये। वन्हये। दुस्त
रीतवे। सत्राऽसहे। नमः। इंद्राय। वोचत। सत्राऽसहः। जनऽभक्षः। जनंऽसहः।
च्यवनः। युध्मः। अनु। जोषं। उक्षितः। वृतंऽचयः। सहुरिः। विक्षु। आरि
तः। इंद्रस्य। वोचं। प्र। कृतानि। वीर्या। अनानुऽदः। वृषभः। दोधतः। वधः। गं
भीरः। ऋष्वः। असमष्टऽकाव्यः। रध्रऽचोदः। श्नथनः। वीळितः। पृथुः। इंद्रः। सुऽ

॥५०२॥ यज्ञः । उषसः । स्वः । जनत् । युक्तेन । गातुं । अपःऽतुरः । विविद्रिरे । धियः । हिन्वानाः ।
॥११५॥ उशिजः । मनीषिणः । अभिऽस्वरा । निऽसदा । गाः । अवस्यवः । इंद्रे । हिन्वानाः । द्र
विणानि । आशत । इंद्र । श्रेष्ठानि । द्रविणानि । धेहि । चित्तिं । दक्षस्य । सुऽभगऽत्वं ।
अस्मे इति । पोषं । रयीणां । अरिष्टिं । तनूनां । स्वाद्मानं । वाचः । सुदिनऽत्वं । अ
न्हां ॥ २१ ॥ त्रिऽकद्रुकेषु । महिषः । यवऽआशिरं । तुविऽशुष्मः । तृपत् । सोमं ।
अपिबत् । विष्णुना । सुतं । यथा । अवशत् । सः । ईं । ममाद । महि । कर्म । कर्त्त
वे । महां । उरुं । सः । एनं । सश्चत् । देवः । देवं । सत्यं । इंद्रं । सत्यः । इन्दुः । अध । त्विषीऽ ॥११५॥

त् । स्थाः । देवाः । विश्वस्य । भुवनस्य । गोपाः । दीर्घऽधियः । रक्षमाणाः । अ
सुर्यं । ऋतऽवानः । चयमानाः । ऋणानि । विद्यां । आदित्याः । अवसः । वः । अ
स्य । यत् । अर्यमन् । भये । आ । चित् । मयःऽभु । युष्माकं । मित्रावरुणा । प्रऽ
नीतौ । परि । श्वभ्राऽइव । दुःऽइतानि । वृज्यां ॥ ६ ॥ सुऽगः । हि । वः । अर्यम
न् । मित्र । पंथाः । अनृक्षरः । वरुण । साधुः । अस्ति । तेन । आदित्याः । अधि ।
वोचत । नः । यच्छत । नः । दुःऽपरिहंतु । शर्म । पिपर्तु । नः । अदितिः । राजऽपुत्रा ।
अति । द्वेषांसि । अर्यमा । सुऽगेभिः । बृहत् । मित्रस्य । वरुणस्य । शर्म । उप ।

॥५०२॥
॥१२३॥ ए

स्याम। पुरुऽवीराः। अरिष्टाः। तिस्रः। भूमीः। धारयन्। त्रीन्। उत। द्यून्। त्रीणि।
व्रता। विदथे। अंतः। एषां। ऋतेन। आदित्याः। महि। वः। महिऽत्वं। तत्। अर्यमन्।
वरुण। मित्र। चारु। त्री। रोचना। दिव्या। धारयंत। हिरण्ययाः। शुचयः। धा
रऽपूताः। अस्वप्नऽजाः। अनिऽमिषाः। अदब्धाः। उरुऽशंसाः। ऋजवे। म
र्त्याय। त्वं। विश्वेषां। वरुण। असि। राजा। ये। च। देवाः। असुर। ये। च। मर्त्ताः।
शतं। नः। रास्व। शरदः। विऽचक्षे। अश्याम। आयूंषि। सुऽधितानि। पूर्वा।
॥७॥ न। दक्षिणा॥ वि। चिकिते। न। सव्या। न। प्राचीनं। आदित्याः। न। उत। ॥१२३॥

पश्चा। पाक्या। चित्। वसवः। धीर्या। चित्। युष्माऽनीतः। अभयं। ज्योतिः।
अश्यां। यः। राजऽभ्यः। ऋतनिऽभ्यः। ददाश। यं। वर्धयंति। पुष्टयः। च। नि
त्याः। सः। रेवान्। याति। प्रथमः। रथेन। वसुऽदावा। विदथेषु। प्रऽशस्तः।
शुचिः। अपः। सुऽयवसाः। अदब्धः। उप। क्षेति। वृद्धऽवयाः। सुऽवीरः।
नकिः। तं। घ्नंति। अंतितः। न। दूरात्। यः। आदित्यानां। भवति। प्रऽनीतौ।
अदिते। मित्र। वरुण। उत। मृळ। यत्। वः। वयं। चकृम। कत्। चित्। आगः।
उरु। अश्यां। अभयं। ज्योतिः। इंद्र। मा। नः। दीर्घाः। अभि। नशन्। तमिस्राः।

॥५०२॥
॥१२७॥

उभेइति। अस्मै। पीपयतः। समीचीइतिसंऽईची। दिवः। वृष्टिं। सुऽभगः। ना
म। पुष्यन्। उभा। क्षयौ। आऽजयन्। याति। पृत्ऽसु। उभौ। अर्धौ। भवतः। सा
धूइति। अस्मै। याः। वः। मायाः। अभिऽद्रुहे। यजत्राः। पाशाः। आदित्याः। रि
पवे। विऽचृत्ताः। अश्वीऽइव। तान्। अति। येषं। रथेन। अरिष्टाः। उरौ। आ।
शर्मन्। स्याम। मा। अहं। मघोनः। वरुण। प्रियस्य। भूरिऽदाव्नः। आ। विदं।
शून्नं। आपेः। मा। रायः। राजन्। सुऽयमात्। अव। स्थां।०॥७। इदं। कवेः।
आदित्यस्य। स्वऽराजः। विश्वानि। संति। अभि। अस्तु। मन्हा। अति। यः। मं

॥१२७॥

द्रः। यजथाय। देवः। सुऽकीर्तिं। भिक्षे। वरुणस्य। भूरेः। तव। व्रते। सुऽभगा
सः। स्याम। सुऽआध्यः। वरुण। तुस्तुऽवांसः। उपऽअयने। उषसां। गोऽमतीनां।
अग्नयः। न। जरमाणाः। अनु। द्यून्। तव। स्याम। पुरुऽवीरस्य। शर्मन्। उरुऽशं
सस्य। वरुण। प्रनेतरितिप्रऽनेतः। यूयं। नः। पुत्राः। अदितेः। अदब्धाः। अ
भि। क्षमध्वं। युज्याय। देवाः। प्र। सीं। आदित्यः। असृजत्। विऽधर्ता। ऋतं।
सिंधवः। वरुणस्य। यंति। न। श्राम्यंति। न। वि। मुचंति। एते। वयः। न। पप्तुः।
रघुऽया। परिऽज्मन्। वि। मत्। श्रथय। रशनांऽइव। आगः। ऋध्याम। ते। वरु

।।५०२।।
।।१२५।।

ण। खां। ऋतस्य। मा। तंतुः। छेदि। वयतः। धियं। मे। मा। मात्रा। शारि। अपसः।
पुरा। ऋतोः॥ ५॥ अपो इति। सु। म्यक्ष। वरुण। भियसं। मत्। संऽराट्। ऋतऽवः।
अनु। मा। गृभाय। दामऽइव। वत्सात्। वि। मुमुग्धि। अंहः। नहि। त्वत्। आरे। निः
मिषः। चन। ईशे। मा। नः। वधैः। वरुण। ये। ते। इष्टौ। एनः। कृण्वंतं। असुर।
भ्रीणंति। मा। ज्योतिषः। प्रऽवसथानि। गन्म। वि। सु। मृधः। शिश्रथः। जीवसे।
नः। नमः। पुरा। ते। वरुण। उत। नूनं। उत। अपरं। तुविऽजात। ब्रवाम। त्वे इ
ति। हि। कं। पर्वते। न। श्रितानि। अप्रऽच्युतानि। दुःऽदभ। व्रतानि। परा। ऋ

।।१२५।।

णा। सावीः। अध। मत्ऽकृतानि। मा। अहं। राजन्। अन्यऽकृतेन। भोजं। अविः
उष्टाः। इत्। नु। भूयसीः। उषसः। आ। नः। जीवान्। वरुण। तासु। शाधि। यः। मे।
राजन्। युज्यः। वा। सखा। वा। स्वप्ने। भयं। भीरवे। मह्यं। आह। स्तेनः। वा। यः। दि
प्सति। नः। वृकः। वा। त्वं। तस्मात्। वरुण। पाहि। अस्मान्। ॥१०॥ धृतऽव्रताः।
आदित्याः। इषिराः। आरे। मत्। कर्त। रहसूःऽइव। आगः। शृण्वतः। वः। वरु
ण। मित्र। देवाः। भद्रस्य। विद्वान्। अवसे। हुवे। वः। यूयं। देवाः। प्रऽमतिः। यूयं।
ओजः। यूयं। द्वेषांसि। सनुतः। युयोत। अभिऽक्षत्तारः। अभि। च। क्षमध्वं।

अद्य। च। नः। मृळयत। अपरं। च। किं। ऊं इति। नु। वः। कृणवाम। अपरेण। किं।
सनेन। वसवः। आप्येन। यूय। नः। मित्रावरुणा। अदिते। च। स्वस्तिं। इंद्रामरुतः।
दधात। हये। देवाः। यूयं। इत्। आप्यः। स्थ। ते। मृळत। नाधमानाय। मह्यं। मा।
वः। रथः। मध्यमऽवाट्। ऋते। भूत्। युष्मावत्ऽसु। आपिषु। श्रमिष्म। प्र। वः। मा।
एकः। मिमय। भूरि। आगः। यत्। मा। पिताऽइव। कितवं। शशास। आरे। पा
शाः। आरे। अघानि। देवाः। मा। मा। अधि। पुत्रे। विंऽइव। ग्रभीष्ट। अर्वाचः।
अद्य। भवत। यजत्राः। आ। वः। हार्दि। भयमानः। व्ययेयं। त्राध्वं। नः। देवाः।

निऽजरः। वृकस्य। त्राध्वं। कर्तात्। अवऽपदः। यजत्राः। ०॥११॥ ऋतं। देवा
य। कृण्वते। सवित्रे। इंद्राय। अहिऽघ्ने। न। रमंते। आपः। अहःऽअहः। याति।
अक्तुः। अपां। कियति। आ। प्रथमः। सर्गः। आसां। यः। वृत्राय। सिनं। अत्र।
अभरिष्यत्। प्र। तं। जनित्री। विदुषे। उवाच। पथः। रदंतीः। अनु। जोषं। अ
स्मै। दिवेऽदिवे। धुनयः। यंति। अर्थं। ऊर्ध्वः। हि। अस्थात्। अधि। अंतरिक्षे।
अध। वृत्राय। प्र। वधं। जभार। मिहं। वसानः। उप। हि। ईं। अदुद्रोत्। तिग्मऽ
आयुधः। अजयत्। शत्रुं। इंद्रः। बृहस्पते। तपुषा। अश्नाऽइव। विध्य। वृकऽ

।।प०२।।
।।१२७।।

द्वरसः। असुरस्य। वीरान्। यथा। जघंथ। धृषता। पुरा। चित्। एव। जहि। श
त्रुं। अस्माकं। इंद्र। अव। क्षिप। दिवः। अश्मानं। उच्चा। येन। शत्रुं। मंदसानः।
निऽजूर्वाः। तोकस्य। साता। तनयस्य। भूरेः। अस्मान्। अर्धं। कृणुतात्। इंद्र।
गोनां ।।१२।। प्र। हि। क्रतुं। वृहथः। यं। वनुथः। रध्रस्य। स्थः। यजमानस्य। चो
दौ। इंद्रासोमा। युवं। अस्मान्। अविष्टं। अस्मिन्। भयऽस्थे। कृणुतं। ऊंइ
ति। लोकं। न। मा। तमत्। न। श्रमत्। न। उत। तंद्रत्। न। वोचाम। मा। सुनो
त। इति। सोमं। यः। मे। पृणात्। यः। ददत्। यः। निऽबोधात्। यः। मा। सुन्वंतं।

।।१२७।।

उप। गोभिः। आ। अयत्। सरस्वति। त्वं। अस्मान्। अविड्ढि। मरुत्वती। धृष
ती। जेषि। शत्रून्। त्यं। चित्। शर्धंतं। तविषीऽयमाणं। इंद्रः। हंति। वृषभं। शं
डिकानां। यः। नः। सनुत्यः। उत। वा। जिघत्नुः। अभिऽख्याय। तं। तिगितेन।
विध्य। बृहस्पते। आयुधैः। जेषि। शत्रून्। द्रुह। रिषंतं। परि। धेहि। राजन्।
अस्माकेभिः। सत्वऽभिः। शूर। शूरैः। वीर्या। कृधि। यानि। ते। कर्त्वानि। ज्यो
क्। अभूवन्। अनुऽधृषितासः। हत्वी। तेषां। आ। भर। नः। वसूनि। तं। वः।
शर्धं। मारुतं। सुम्नऽयुः। गिरा। उप। ब्रुवे। नमसा। दैव्यं। जनं। यथा। रयिं। स

वःऽवीरं। नशामहे। अपत्यऽसाचं। श्रुत्यं। दिवेऽदिवे॥ १३॥ अस्माकं। मि
त्रावरुणा। अवतं। रथं। आदित्यैः। रुद्रैः। वसुऽभिः। सचाऽभुवा। प्र। यत्।
वयः। न। पप्तन्। वस्मनः। परि। श्रवस्यवः। हृषीवंतः। वनऽसदः। अध।
स्म। नः। उत्। अवत। सऽजोषसः। रथं। देवासः। अभि। विक्षु। वाजऽयु।
यत्। आशवः। पद्याभिः। तित्रतः। रजः। पृथिव्याः। सानौ। जंघनंत। पा
णिऽभिः। उत। स्यः। नः। इंद्रः। विश्वऽचर्षणिः। दिवः। शर्धेन। मारुतेन। सुऽ
क्रतुः। अनु। नु। स्थाति। अवृकाभिः। ऊतिऽभिः। रथं। महे। सनये। वाजऽ

सातये। उत। स्यः। देवः। भुवनस्य। सक्षणिः। त्वष्टा। ग्नाभिः। सऽजोषाः।
जूजुवत्। रथं। इळा। भगः। बृहत्ऽदिवा। उत। रोदसीइति। पूषा। पुरंऽधिः।
अश्विनौ। अध। पतीइति। उत। त्येइति। देवीइति। सुभगेइति सुऽभगे।
मिथुऽदृशा। उषसानक्ता। जगतां। अपिऽजुवा। स्तुषे। यत्। वां। पृथिवि।
नव्यसा। वचः। स्थातुः। च। वयः। त्रिऽवयाः। उपऽस्तिरे। उत। वः। शंसे। उशि
जांऽइव। श्मसि। अहिः। बुध्न्यः। अजः। एकऽपात्। उत। त्रितः। ऋभुक्षाः।
सविता। चनः। दधे। अपां। नपात्। आशुऽहेमा। धिया। शमि। एता। वः। व

॥५०२॥
॥१२९॥

ष्मि।उत्ऽयता।यजत्राः।अतक्षन्।आयवः।नव्यसे।सं।अवस्यवः।
वाजं।चकानाः।सप्तिः।न।रथ्यः।अह।धीतिं।अश्याः॥१७॥अस्य।मे।
द्यावापृथिवीइति।ऋतऽयतः।भूतं।अवित्रीइति।वचसः।सिसासतः।
ययोः।आयुः।प्रऽतरं।तेइति।इदं।पुरः।उपस्तुतेइत्युपऽस्तुते।वसुऽ
युः।वां।महः।दधे।मा।नः।गुह्याः।रिपः।आयोः।अहन्।दभन्।मा।नः।
आभ्यः।रीरधः।दुच्छुनाभ्यः।मा।नः।वि।यौः।सख्या।विद्धि।तस्य।नः।
सुम्नऽयता।मनसा।तत्।त्वा।ईमहे।अहेळता।मनसा।श्रुष्टिं।आ।

॥१२९॥

आ।वह।दुहानां।धेनुं।पिप्युषीं।असश्चतं।पद्याभिः।आशुं।वचसा।च।
वाजिनं।त्वां।हिनोमि।पुरुऽहूत।विश्वहा।राकां।अहं।सुऽहवां।सुऽस्तुती।
हुवे।शृणोतु।नः।सुऽभगा।बोधतु।त्मना।सीव्यतु।अपः।सूच्या।अ
छिद्यमानया।ददातु।वीरं।शतऽदायं।उक्थ्यं।याः।ते।राके।सुऽमतयः।
सुऽपेशसः।याभिः।ददासि।दाशुषे।वसूनि।ताभिः।नः।अद्य।सुऽम
नाः।उपऽआगहि।सहस्रऽपोषं।सुऽभगे।रराणा।सिनीवालि।पृथुऽस्तु
के।या।देवानां।असि।स्वसा।जुषस्व।हव्यं।आऽहुतं।प्रऽजां।देवि।दिदि

॥५०२॥
॥१३०॥

द्दि । नः । या । सुऽबाहुः । सुऽअंगुरिः । सुऽसमा । बहुऽसवरी । तस्यै । विश्प
त्न्यै । हविः । सिनीवाल्यै । जुहोतन । या । गुंगूः । या । सिनीवाली । या । राका ।
या । सरस्वती । इंद्राणी । अह्वे । ऊतये । वरुणानी । स्वस्तये ॥ १५ ॥ आ । ते ।
पितः । मरुतां । सुम्नं । एतु । मा । नः । सूर्यस्य । संऽदृशः । युयोथाः । अभि । नः ।
वीरः । अर्वति । क्षमेत । प्र । जायेमहि । रुद्र । प्रऽजाभिः । त्वाऽदत्तेभिः । रु
द्र । शंऽतमेभिः । शतं । हिमाः । अशीय । भेषजेभिः । वि । अस्मत् । द्वेषः ।
विऽतरं । वि । अंहः । वि । अमीवाः । चातयस्व । विषूचीः । श्रेष्ठः । जातस्य । ॥१३०॥

रुद्र । श्रिया । असि । तवःऽतमः । तवसां । वज्रबाहो इति वज्रऽबाहो । पर्षि ।
नः । पारं । अंहसः । स्वस्ति । विश्वाः । अभिऽइतीः । रपसः । युयोधि । मा । त्वा । रुद्र ।
चुक्रुधाम । नमःऽभिः । मा । दुःऽस्तुती । वृषभ । मा । सऽहूती । उत् । नः । वीरान् ।
अर्पय । भेषजेभिः । भिषक्ऽतमं । त्वा । भिषजां । शृणोमि । हवीमऽभिः । ह
वते । यः । हविःऽभिः । अव । स्तोमेभिः । रुद्रं । दिषीय । ऋदूदरः । सुऽहवः । मा ।
नः । अस्यै । बभ्रुः । सुऽशिप्रः । रीरधत् । मनायै ॥ १६ ॥ उत् । मा । ममंद । वृ
षभः । मरुत्वान् । त्वक्षीयसा । वयसा । नाधमानं । घृणिऽइव । छायां । अर

॥प०२॥
॥१२१॥

पाँः।अशीय।आ।विवासेयं।रुद्रस्य।सुम्नं।क्व।स्यः।ते।रुद्र।मृळयाकुः।
हस्तः।यः।अस्ति।भेषजः।जलाषः।अपऽभर्ता।रपसः।दैव्यस्य।अभि।नु।मा।
वृषभ।चक्षमीथाः।प्र।बभ्रवे।वृषभाय।श्वितीचे।महः।महीं।सुऽस्तुतिं।
ईरयामि।नमस्य।कल्मलीकिनं।नमःऽभिः।गृणीमसि।त्वेषं।रुद्रस्य।ना
म।स्थिरेभिः।अंगैः।पुरुऽरूपः।उग्रः।बभ्रुः।शुक्रेभिः।पिपिशे।हिरण्यैः।
ईशानात्।अस्य।भुवनस्य।भूरेः।न।वै।ऊं इति।योषत्।रुद्रात्।असुर्यं।
अर्हन्।बिभर्षि।सायकानि।धन्व।अर्हन्।निष्कं।यजतं।विश्वऽरूपं।अ

॥१२१॥

र्हन्।इदं।दयसे।विश्वं।अभ्वं।न।वै।ओजीयः।रुद्र।त्वत्।अस्ति॥१०॥स्तु
हि।श्रुतं।गर्तऽसदं।युवानं।मृगं।न।भीमं।उपऽहत्नुं।उग्रं।मृळ।जरित्रे।रुद्र।
स्तवानः।अन्यं।ते।अस्मत्।नि।वपंतु।सेनाः।कुमारः।चित्।पितरं।वंदमानं।प्र
ति।ननाम।रुद्र।उपऽयंतं।भूरेः।दातारं।सत्ऽपतिं।गृणीषे।स्तुतः।त्वं।भेष
जा।रासि।अस्मे इति।या।वः।भेषजा।मरुतः।शुचीनि।या।शंऽतमा।वृष
णः।या।मयःऽभु।यानि।मनुः।अवृणीत।पिता।नः।ता।शं।च।योः।च।रुद्र
स्य।वश्मि।परि।नः।हेतिः।रुद्रस्य।वृज्याः।परि।त्वेषस्य।दुःऽमतिः।मही।गात्।

।।५०२।।
।।१३२।।

अव। स्थिरा। मघवत्ऽभ्यः। तनुष्व। मीढ्वः। तोकाय। तनयाय। मृळ। एव।
बभ्रोइति। वृषभ। चेकितान। यथा। देव। न। हृणीषे। न। हंसि। हवनऽश्रु
त्। नः। रुद्र। इह। बोधि।०।।१८।। धारावराः। मरुतः। धृष्णुऽओजसः। मृगाः।
न। भीमाः। तविषीभिः। अर्चिनः। अग्नयः। न। शुशुचानाः। ऋजीषिणः।
भृमिं। धमंतः। अप। गाः। अवृण्वत। द्यावः। न। स्तृऽभिः। चितयंत। खा
दिनः। वि। अभ्रियाः। न। द्युतयंत। वृष्टयः। रुद्रः। यत्। वः। मरुतः। रुक्मऽव
क्षसः। वृषा। अजनि। पृश्न्याः। ऊधनि। उक्षंते। अश्वान्। अत्यान्ऽइव। आ ।।१२२।।
शुक्रे।

जिषु। नदस्य। कर्णैः। तुरयंते। आशुऽभिः। हिरण्यऽशिप्राः। मरुतः। द
विध्वतः। पृक्षं। याथ। पृषतीभिः। सऽमन्यवः। पृक्षे। ता। विश्वा। भुवना।
ववक्षिरे। मित्राय। वा। सदं। आ। जीरऽदानवः। पृषत्ऽअश्वासः। अन
वभ्रऽराधसः। ऋजिप्यासः। न। वयुनेषु। धूःऽसदः। इंधन्वऽभिः। धे
नुऽभिः। रप्शत्ऽऊधऽभिः। अध्वस्मऽभिः। पथिऽभिः। भ्राजत्ऽऋष्टयः। आ।
हंसासः। न। स्वसराणि। गंतन। मधोः। मदाय। मरुतः। सऽमन्यवः।।१९।।
आ। नः। ब्रह्माणि। मरुतः। सऽमन्यवः। नरां। न। शंसः। सवनानि। गंतन।

॥५०२॥
॥१३३॥

अश्वांऽइव । पिप्यत । धेनुं । ऊधनि । कर्त्त । धियं । जरित्रे । वाजऽपेशसं । तं ।
नः । दात । मरुतः । वाजिनं । रथे । आपानं । ब्रह्म । चितयत् । दिवेऽदिवे । इ
षं । स्तोतृऽभ्यः । वृजनेषु । कारवे । सनिं । मेधां । अरिष्टं । दुस्तरं । सहः । यत् ।
युंजते । मरुतः । रुक्मऽवक्षसः । अश्वान् । रथेषु । भगे । आ । सुऽदानवः ॥
धेनुः । न । शिश्वे । स्वसरेषु । पिन्वते । जनाय । रातऽहविषे । महीं । इषं ॥ यः ।
नः । मरुतः । वृकऽताति । मर्त्यः । रिपुः । दधे । वसवः । रक्षत । रिषः । वर्त्तयत ।
तपुषा । चक्रिया । अभि । तं । अव । रुद्राः । अशसः । हंतन । वधरिति । चि ॥१३३॥

त्रं । तत् । वः । मरुतः । याम । चेकिते । पृश्न्याः । यत् । ऊधः । अपि । आपयः ।
दुदुः । यत् । वा । निदे । नवमानस्य । रुद्रियाः । त्रितं । जराय । जुरतां । अदाभ्याः ॥
॥२०॥ तान् । वः । महः । मरुतः । एवऽयाव्नः । विष्णोः । एषस्य । प्रऽभृथे । हवा
महे । हिरण्यऽवर्णान् । ककुहान् । यतऽस्रुचः । ब्रह्मण्यंतः । शंस्यं । राधः । ई
महे । ते । दशऽग्वाः । प्रथमाः । यज्ञं । ऊहिरे । ते । नः । हिन्वंतु । उषसः । विऽउष्टि
षु । उषाः । न । रामीः । अरुणैः । अप । ऊर्णुते । महः । ज्योतिषा । रुशता । गोऽ
अर्णसा । ते । क्षोणीभिः । अरुणेभिः । न । अंजिऽभिः । रुद्राः । ऋतस्य । सदने

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥५०२॥
॥१३॥

प्र। ववृधुः। निऽमेघमानाः। अत्येन। पाजसा। सुऽचंद्रं। वर्णं। दधिरे।
सुऽपेशसं। तान्। इयानः। महि। वरूथं। ऊतये। उप। घ। इत्। एना। नमसा।
गृणीमसि। त्रितः। न। यान्। पंच। होतॄन्। अभिष्टये। आऽववर्तत्। अवरा
न्। चक्रिया। अवसे। यया। रध्रं। पारयथ। अति। अंहः। यया। निदः। मुं
चथ। वंदितारं। अर्वाची। सा। मरुतः। या। वः। ऊतिः। ओ इति। सु। वाश्राऽ
इव। सुऽमतिः। जिगातु॥२१॥ उप। ईं। असृक्षि। वाजऽयुः। वचस्यां। च
नः। दधीत। नाद्यः। गिरः। मे। अपां। नपात्। आशुऽहेमा। कुवित्। सः। ॥१३॥

सुऽपेशसः। करति। जोषि। षत्। हि। इमं। सु। अस्मै। हृदः। आ। सुऽतष्टं।
मंत्रं। वोचेम। कुवित्। अस्य। वेदत्। अपां। नपात्। असुर्यस्य। मन्हा। विश्वा
नि। अर्यः। भुवना। जजान। सं। अन्याः। यंति। उप। यंति। अन्याः। समानं।
ऊर्वं। नद्यः। पृणंति। तं। ऊं इति। शुचिं। शुचयः। दीदिऽवांसं। अपां। नपातं। प
रि। तस्थुः। आपः। तं। अस्मेराः। युवतयः। युवानं। मर्मृज्यमानाः। परि। यंति।
आपः। सः। शुक्रेभिः। शिक्वऽभिः। रेवत्। अस्मे इति। दीदाय। अनिध्मः।
घृतऽनिर्निक्। अप्ऽसु। अस्मै। तिस्रः। अव्यथ्याय। नारीः। देवाय। देवीः।

॥५०२॥
॥१३५॥

दिधिषंति। अन्नं। कृताःऽइव। उप। हि। प्रऽसर्स्रे। अप्ऽसु। सः। पीयूषं। ध
यति। पूर्वेऽसूनां॥२१॥ अश्वस्य। अत्र। जनिम। अस्य। च। स्वः। द्रुहः। रि
षः। संऽपृचः। पाहि। सूरीन्। आमासु। पूर्षु। परः। अप्रऽमृष्यं। न। अरात
न। यः। वि। नशान्। अनृतानि। स्वे। आ। दमे। सुऽदुघा। यस्य। धेनुः। स्वधां।
पीपाय। सुऽभु। अन्नं। अत्ति। सः। अपां। नपात्। ऊर्जयन्। अप्ऽसु। अं
तः। वसुऽदेयाय। विधते। वि। भाति। यः। अप्ऽसु। आ। शुचिना। दैव्ये
न। ऋतऽवा। अजस्रः। उर्विया। विऽभाति। वयाः। इत्। अन्या। भुवनानि। ॥१३५॥

अस्य। प्र। जायंते। वीरुधः। च। प्रऽजाभिः। अपां। नपात्। आ। हि। अस्था
त्। उपऽस्थं। जिह्मानां। ऊर्ध्वः। विऽद्युतं। वसानः। तस्य। ज्येष्ठं। महिमानं।
वहंतीः। हिरण्यऽवर्णाः। परि। यंति। यह्वीः। हिरण्यऽरूपः। सः। हिरण्यऽसं
दृक्। अपां। नपात्। सः। इत्। ऊंइति। हिरण्यऽवर्णः। हिरण्ययात्। परि। यो
नेः। निऽसद्य। हिरण्यऽदाः। ददति। अन्नं। अस्मै॥२२॥ तत्। अस्य। अनी
कं। उत। चारु। नाम। अपीच्यं। वर्धते। नप्तुः। अपां। यं। इंधते। युवतयः।
सं। इत्था। हिरण्यऽवर्णं। घृतं। अन्नं। अस्य। अस्मै। बहूनां। अवमाय।

सख्ये। यज्ञैः। विधेम। नमसा। हविःऽभिः। सं। सानु। मार्जिम। दिधिषामि।
बिल्मैः। दधामि। अन्नैः। परि। वंदे। ऋक्ऽभिः। सः। ईं। वृषा। अजनयत्।
तासु। गर्भं। सः। ईं। शिशुः। धयति। तं। रिहंति।०। अनभिम्लातऽवर्णः। अ
न्यस्यऽइव। इह। तन्वा। विवेष। अस्मिन्। पदे। परमे। तस्थिऽवांसं। अध्व
स्मऽभिः। विश्वहा। दीदिऽवांसं। आपः। नप्त्रे। घृतं। अन्नं। वहंतीः। स्वयं।
अत्कैः। परि। दीयति। यह्वीः। अयांसं। अग्ने। सुऽक्षितिं। जनाय। अया
सं। ऊंइति। मघवत्ऽभ्यः। सुऽवृक्तिं।०।२॥ तुभ्यं। हिन्वानः। वसिष्ठ। गाः

अपः। अधक्षन्। सीं। अविऽभिः। अद्रिऽभिः। नरः। पिब। इंद्र। स्वाहा।
प्रऽहुतं। वषट्ऽकृतं। होत्रात्। आ। सोमं। प्रथमः। यः। ईशिषे। यज्ञैः। संऽमि
श्लाः। पृषतीभिः। ऋष्टिऽभिः। यामन्। शुभ्रासः। अंजिषु। प्रियाः। उत।
आऽसद्य। बर्हिः। भरतस्य। सूनवः। पोत्रात्। आ। सोमं। पिबत। दिवः। नरः। अ
माःऽइव। नः। सुऽहवाः। आ। हि। गंतन। नि। बर्हिषि। सदतन। रणिष्टन।
अध। मंदस्व। जुजुषाणः। अंधसः। त्वष्टः। देवेभिः। जनिऽभिः। सुमत्ऽ
गणः। आ। वक्षि। देवान्। इह। विप्र। यक्षि। च। उशन्। होतः। नि। सद। यो

।।५०२।।
।।१३७।।

निषु। त्रिषु। अति। वीहि। प्रऽस्थितं। सोम्यं। मधु। पिब। आग्नीध्रात्। तव।
भागस्य। तृप्णुहि। एषः। स्यः। ते। तन्वः। नृम्णऽवर्धनः। सहः। ओजः। प्रऽ
दिवि। बाह्वोः। हितः। तुभ्यं। सुतः। मघऽवन्। तुभ्यं। आऽभृतः। त्वं। अस्य। ब्रा
ह्मणात्। आ। तृंपत्। पिब। जुषेथां। यज्ञं। बोधतं। हवस्य। मे। सत्तः। हो
ता। निःऽविदः। पूर्व्याः। अनु। अच्छ। राजाना। नमः। एति। आऽवृतं। प्रऽशा
स्त्रात्। आ। पिबतं। सोम्यं। मधु॥ २५॥ इतिद्वितीयाष्टकेसप्तमोध्या
यः॥ ॐ॥ मंदस्व। होत्रात्। अनु। जोषं। अंधसः। अध्वर्यवः। सः। पू

।।१३७।।

र्णां। वष्टि। आऽसिचं। तस्मै। एतं। भरत। तत्ऽवशः। ददिः। होत्रात्। सो
मं। द्रविणःऽदः। पिब। ऋतुऽभिः। यं। ऊं इति। पूर्वं। अहुवे। तं। इदं। हुवे।
सः। इत्। ऊं इति। हव्यः। ददिः। यः। नाम। पत्यते। अध्वर्युऽभिः। प्रऽस्थि
तं। सोम्यं। मधु। पोत्रात्। ०। मेद्यंतु। ते। वह्नयः। येभिः। ईयसे। अरिष
ण्यन्। वीळयस्व। वनस्पते। आऽयूय। धृष्णो इति। अभिऽगूर्य। त्वं।
नेष्ट्रात्। ०। अपात्। होत्रात्। उत। पोत्रात्। अमत्त। उत। नेष्ट्रात्। अजु
षत। पयः। हितं। तुरीयं। पात्रं। अमृक्तं। अमर्त्यं। द्रविणःऽदाः। पिबतु।

॥५०२॥
॥१३९॥

द्रविणःऽदसः । अर्वांचं । अद्य । यय्यं । नृऽवाहनं । रथं । युंजाथां । इह ।
वां । विऽमोचनं । पृङ्क्तं । हवींषि । मधुना । आ । हि । कं । गतं । अथ । सोमं ।
पिबतं । वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू । जोषि । अग्ने । सं । इधं । जो
षि । आऽहुतिं । जोषि । ब्रह्म । जन्यं । जोषि । सुऽस्तुतिं । विश्वेभिः ।
विश्वान् । ऋतुना । वसो इति । महः । उशान् । देवान् । उशतः । पाय
य । हविः ॥ १ ॥ उत् । ऊं इति । स्यः । देवः । सविता । सवाय । शश्वत्ऽ ॥१३९॥
तमं । तत्ऽअपाः । वन्हिः । अस्थात् । नूनं । देवेभ्यः । वि । हि । धाति । र

त्नं । अथ । आ । अभजत् । वीतिऽहोत्रं । स्वस्तौ ॥ विश्वस्य । हि । श्रुष्ट
ये । देवः । ऊर्ध्वः । प्र । बाहवा । पृथुऽपाणिः । सिसर्त्ति । आपः । चित् । अस्य । व्र
ते । आ । निऽमृग्राः । अयं । चित् । वातः । रमते । परिऽज्मन् । आशुऽभिः । चित् ।
यान् । वि । मुचाति । नूनं । अरीरमत् । अतमानं । चित् । एतोः । अह्यर्षूणां ।
चित् । नि । अयान् । अविष्यां । अनु । व्रतं । सवितुः । मोकी । आ । अगात् ।
पुनरिति । सं । अव्यत् । विऽततं । वयंती । मध्या । कर्तोः । नि । अधात् । शक्म ।
धीरः । उत् । संऽहाय । अस्थात् । वि । ऋतून् । अदर्धः । अरमतिः । सविता । दे

॥१०२॥
॥१३९॥

वः। आ। अगात्। नाना। ओकांसि। दुर्यः। विश्वं। आयुः। वि। तिष्ठते। प्रऽभ
वः। शोकः। अग्नेः। ज्येष्ठं। माता। सूनवे। भागं। आ। अधात्। अनु। अस्य। केतं।
इषितं। सवित्रा॥२॥ सं। आऽववर्ति। विऽस्थितः। जिगीषुः। विश्वेषां। कामः।
चरतां। अमा। अभूत्। शश्वान्। अपः। विऽकृतं। हित्वी। आ। अगात्। अनु। व्र
तं। सवितुः। दैव्यस्य। त्वया। हितं। अप्यं। अप्ऽसु। भागं। धन्व। अनु। आ।
मृगयसः। वि। तस्थुः। वनानि। विऽभ्यः। नकिः। अस्य। तानि। व्रता। देव
स्य। सवितुः। मिनंति। यातऽराध्यं। वरुणः। योनिं। अप्यं। अनिऽशितं। निऽमि ॥१३९॥

षि। जर्भुराणः। विश्वः। मार्तांडः। व्रजं। आ। पशुः। गात्। स्थऽशः। जन्मानि।
सविता। वि। आ। अकरित्यकः। न। यस्य। इंद्रः। वरुणः। न। मित्रः। व्रतं। अर्यमा।
न। मिनंति। रुद्रः। न। अरातयः। तं। इदं। स्वस्ति। हुवे। देवं। सवितारं। नमःऽभिः।
भगं। धियं। वाजयंतः। पुरंऽधिं। नराशंसः। ग्नाःऽपतिः। नः। अव्याः। आऽये।
वामस्य। संऽगथे। रयीणां। प्रियाः। देवस्य। सवितुः। स्याम। अस्मभ्यं। तत्। दि
वः। अत्ऽभ्यः। पृथिव्याः। त्वया। दत्तं। काम्यं। राधः। आ। अगात्। शं। यत्। स्तो
तृऽभ्यः। आपये। भवाति। उरुऽशंसाय। सवितः। जरित्रे॥२॥ ग्रावाणाऽइ

वे। तत्। इत्। अर्थं। जरेथेइति। गृध्राऽइव। वृक्षं। निधिऽमंतं। अच्छ। ब्र
ह्माणाऽइव। विदथे। उक्थऽशासा। दूताऽइव। हव्या। जन्या। पुरुऽत्रा। प्रातःऽ
यावाना। रथ्याऽइव। वीरा। अजाऽइव। यमा। वरं। आ। सचेथेइति। मेनेइवे
तिमेनेऽइव। तन्वा। शुंभमानेइति। दंपतीइवेतिदंपतीऽइव। क्रतुऽविदा।
जनेषु। शृंगाऽइव। नः। प्रथमा। गंतं। अर्वाक्। शफाऽइव। जर्भुराणा। तरःऽ
भिः। चक्रवाकाऽइव। प्रति। वस्तोः। उस्रा। अर्वांचा। यातं। रथ्याऽइव। श
क्रा। नावाऽइव। नः। पारयतं। युगाऽइव। नभ्याऽइव। नः। उपधीइवेत्युप

धीऽइव। प्रधीइवेतिप्रधीऽइव। श्वानाऽइव। नः। अरिषण्या। तनूनां। ख
गलाऽइव। विऽस्रसः। पातं। अस्मान्। वाताऽइव। अजुर्या। नद्याऽइव। री
तिः। अक्षीइवेत्यक्षीऽइव। चक्षुषा। आ। यातं। अर्वाक्। हस्तौऽइव। तन्वे।
शंऽभविष्ठा। पादाऽइव। नः। नयतं। वस्यः। अच्छ। ॥४॥ ओष्ठौऽइव। मधु। आ
स्ने। वदंता। स्तनौऽइव। पिप्यतं। जीवसे। नः। नासाऽइव। नः। तन्वः। रक्षितारा।
कर्णौऽइव। सुऽश्रुता। भूतं। अस्मेइति। हस्ताऽइव। शक्तिं। अभि। संददी
इतिसंऽददी। नः। क्षामऽइव। नः। से। अजतं। रजांसि। इमाः। गिरः। अश्विना।

।।५०२।।
।।५८१।।

युष्मऽयंतीः। क्ष्णोत्रेणऽइव। स्वऽधितिं। सं। शिशीतं।०। वर्धनानि। ब्रह्म। स्तो
मं। गृत्सऽमदासः। अक्रन्। तानि। नरा। जुजुषाणा। उप। यातं।०।।५।। सोमा
पूषणा। जनना। रयीणां। जनना। दिवः। जनना। पृथिव्याः। जातौ। विश्वस्य।
भुवनस्य। गोपौ। देवाः। अकृण्वन्। अमृतस्य। नाभिं। इमौ। देवौ। जायमानौ।
जुषंत। इमौ। तमांसि। गूहतां। अजुष्टा। आभ्यां। इंद्रः। पक्वं। आमासु। अं
तरिति। सोमापूषऽभ्यां। जनत्। उस्रियासु। सोमापूषणा। रजसः। विऽमा
नं। सप्तऽचक्रं। रथं। अविश्वऽमिन्वं। विषुऽवृतं। मनसा। युज्यमानं। तं। जि

।।५८१।।

न्वथः। पूषणा। पंचऽरश्मिं। दिवि। अन्यः। सदनं। चक्रे। उच्चा। पृथिव्यां। अ
न्यः। अधि। अंतरिक्षे। तौ। अस्मभ्यं। पुरुऽवारं। पुरुऽक्षुं। रायः। पोषं। वि। स्य
तां। नाभिं। अस्मेइति। विश्वानि। अन्यः। भुवना। जजान। विश्वं। अन्यः। अ
भिऽचक्षाणः। एति। सोमापूषणौ। अवतं। धियं। मे। युवाभ्यां। विश्वाः। पृत
नाः। जेयम। धियं। पूषा। जिन्वतु। विश्वंऽइन्वः। रयिं। सोमः। रयिऽपतिः। दधा
तु। अवतु। देवी। अदितिः। अनर्वा।०।।६।। वायोइति। ये। ते। सहस्रिणः। र
थासः। तेभिः। आ। गहि। नियुत्वान्। सोमऽपीतये। नियुत्वान्। वायोइति। आ।।

॥ऋ०२॥
॥१०२॥

गहि।अयं।शुक्रः।अयामि।ते।गंता।असि।सुन्वतः।गृहं।शुक्रस्य।अद्य।
गोऽआशिरः।इंद्रवायूइति।नियुत्वतः।आ।यातं।पिबतं।नरा।अयं।वां।मित्रा
वरुणा।सुतः।सोमः।ऋतऽवृधा।मम।इत्।इह।श्रुतं।हवं।राजानौ।अनभिऽ
द्रुहा।ध्रुवे।सदसि।उत्ऽतमे।सहस्रऽस्थूणे।आसातेइति॥७॥०।सचेतेइति।
अनवऽह्वरं।गोऽमत्।ऊंइति।सु।नासत्या।अश्वऽवत्।यातं।अश्विना।व
र्तिः।रुद्रा।नृऽपाय्यं।न।यत्।परः।न।अंतरः।आऽदधर्षत्।वृषण्वसूइति
वृषण्ऽवसू।दुःऽशंसः।मर्त्यः।रिपुः।ता।नः।आ।वोळ्हं।अश्विना।रयिं।पि ॥१०॥

शंगऽसंदृशं।धिष्ण्या।वरिवःऽविदं।इंद्रः।अंग।महत्।भयं।अभि।सत्।अ
प।चुच्यवत्।सः।हि।स्थिरः।विऽचर्षणिः॥८॥इंद्रः।च।मृळयाति।नः।न।नः।
पश्चात्।अघं।नशत्।भद्रं।भवाति।नः।पुरः।इंद्रः।आशाभ्यः।परि।सर्वाभ्यः।
अभयं।करत्।जेता।शत्रून्।विऽचर्षणिः।विश्वे।देवासः।आ।गत।शृणुत।
मे।इमं।हवं।आ।इदं।बर्हिः।नि।सीदत।तीव्रः।वः।मधुऽमान्।अयं।शुनऽ
होत्रेषु।मत्सरः।एते।पिबत।काम्यं।०॥९॥अंबिऽतमे।नदीऽतमे।देविऽत
मे।सरस्वति।अप्रशस्ताःऽइव।स्मसि।प्रऽशस्तिं।अंब।नः।कृधि।त्वेइति।वि

श्वा। सरस्वति। श्रिता। आयूंषि। देव्यां। शुनऽहोत्रेषु। मत्स्व। प्रऽजां। देवि। दि
दिड्ढि। नः। इमा। ब्रह्म। सरस्वति। जुषस्व। वाजिनीऽवति। या। ते। मन्म। गृत्सऽ
मदाः। ऋतऽवरि। प्रिया। देवेषु। जुह्वति। प्र। इतां। यज्ञस्य। शंऽभुवा। युवां।
इति। आ। वृणीमहे। अग्निं। च। हव्यऽवाहनं। द्यावा। नः। पृथिवी इति। इमं। सि
ध्रं। अद्य। दिविऽस्पृशं। यज्ञं। देवेषु। यच्छतां। आ। वां। उपऽस्थं। अद्रुहा।
देवाः। सीदंतु। यज्ञियाः। इह। अद्य। सोमऽपीतये॥१०॥ कनिक्रदत्। ज
नुषं। प्रऽब्रुवाणः। इयर्ति। वाचं। अरिताऽइव। नावं। सुऽमंगलः। च। शकु

ने। भवासि। मा। त्वा। का। चित्। अभिऽभा। विश्व्या। विदत्। मा। त्वा। श्येनः।
उत। वधीत्। मा। सुऽपर्णः। मा। त्वा। विदत्। इषुऽमान्। वीरः। अस्ता। पित्र्यां।
अनु। प्रऽदिशं। कनिक्रदत्। सुऽमंगलः। भद्रऽवादी। वद। इह। अव। क्रंद।
दक्षिणतः। गृहाणां। सुऽमंगलः। भद्रऽवादी। शकुंते। मा। नः। स्तेनः। ईशत।
मा। अघऽशंसः॥०॥११॥ प्रऽदक्षिणित्। अभि। गृणंति। कारवः। वयः। व
दंतः। ऋतुऽथा। शकुंतयः। उभे इति। वाचौ। वदति। सामगाःऽइव। गायत्रं।
च। त्रैष्टुभं। च। अनु। राजति। उद्गाताऽइव। शकुने। साम। गायसि। ब्रह्म

।।प०२।।
।।१।।

पुत्रःऽइव। सवनेषु। शंससि। वृषाऽइव। वाजी। शिशुऽमतीः। अपिऽ
इत्य। सर्वतः। नः। शकुने। भद्रं। आ। वद। विश्वतः। शकुने। पुण्यं। आ। व नः
द। आऽवदन्। त्वं। शकुने। भद्रं। आ। वद। तूष्णीं। आसीनः। सुऽमतिं। चि
किद्धि। नः। यत्। उत्ऽपतन्। वदसि। कर्करिः। यथा।०।।१२।। इति द्वितीयं मं०
मा। सोमस्य। तवसं। वक्षि। अग्ने। वह्निं। चकर्थ। विदथे। यजध्यै। देवान्। अच्छ।
दीद्यत्। युंजे। अद्रिं। शंऽआये। अग्ने। तन्वं। जुषस्व। प्रांचं। यज्ञं। चकृम।
वर्धतां। गीः। समित्ऽभिः। अग्निं। नमसा। दुवस्यन्। दिवः। शशासुः। विद ।।१।।

थ। कवीनां। गृत्साय। चित्। तवसे। गातुं। ईषुः। मयः। दधे। मेधिरः। पूतऽ
दक्षः। दिवः। सुऽबंधुः। जनुषा। पृथिव्याः। अविंदन्। ऊंइति। दर्शतं। अप्ऽसु।
अंतः। देवासः। अग्निं। अपसि। स्वसॄणां। अवर्धयन्। सुऽभगं। सप्त। यह्वीः।
श्वेते। जज्ञाने। अरुषं। महिऽत्वा। शिशुं। न। जातं। अभि। आरुः। अश्वाः। दे
वासः। अग्निं। जनिमन्। वपुष्यन्। शुक्रेभिः। अंगैः। रजः। आऽततन्वान्।
क्रतुं। पुनानः। कविऽभिः। पवित्रैः। शोचिः। वसानः। परि। आयुः। अपां। श्रि
यः। मिमीते। बृहतीः। अनूनाः।।१३।। वव्राज। सीं। अनदतीः। अदब्धाः। दि

॥५०२॥
॥१४८२॥

वः। यह्वीः। अवसानाः। अनग्नाः। सनां। अत्र। युवतयः। सऽयोनीः। एकं।
गर्भं। दधिरे। सप्त। वाणीः। स्तीर्णाः। अस्य। संऽहतः। विश्वऽरूपाः। घृतस्य।
योनौ। स्रवथे। मधूनां। अस्थुः। अत्र। धेनवः। पिन्वमानाः। मही इति। दस्म
स्य। मातरा। समीची इति सम्ऽईची। बभ्राणः। सूनो इति। सहसः। वि। अद्यौ
त्। दधानः। शुक्रा। रभसा। वपूंषि। श्चोतंति। धाराः। मधुनः। घृतस्य। वृषा।
यत्र। वावृधे। काव्येन। पितुः। चित्। ऊधः। जनुषा। विवेद। वि। अस्य। धाराः।
असृजत्। वि। धेनाः। गुहा। चरंतं। सखिऽभिः। शिवेभिः। दिवः। यह्वीभिः। ॥१७८॥

न। गुहा। बभूव। पितुः। च। गर्भं। जनितुः। च। बभ्रे। पूर्वीः। एकः। अधयत्। ॥१४८६॥
पीप्यानाः। वृष्णे। सपत्नी इति सऽपत्नी। शुचये। सबंधू इति सऽबंधू। उ
भे इति। अस्मै। मनुष्ये३ इति। नि। पाहि॥१७॥ उरौ। महान्। अनिऽबाधे।
ववर्ध। आपः। अग्निं। यशसः। सं। हि। पूर्वीः। ऋतस्य। योनौ। अशयत्। द
मूनाः। जामीनां। अग्निः। अपसि। स्वसॄणां॥ अक्रः। न। बभ्रिः। संऽइथे।
महीनां। दिदृक्षेयः। सूनवे। भाःऽऋजीकः। उत्। उस्रियाः। जनिता। यः।
जजान। अपां। गर्भः। नृऽतमः। यह्वः। अग्निः। अपां। गर्भं। दर्शतं। ओषधीनां॥

॥१४८९॥
॥५०३॥

॥५०२॥
॥१२५॥

वना। जजान। सुऽभगा। विऽरूपं। देवासः। चित्। मनसा। सं। हि। जग्मुः॥
पनिष्ठं। जातं। तवसं। दुवस्यन्। बृहंतः। इत। भानवः। भाःऽऋजीकं। अ
ग्निं। सचंत। विऽद्युतः। न। शुक्राः। गुहाऽइव। वृधं। सदसि। स्वे। अंतः। अपा
रे। ऊर्वे। अमृतं। दुहानाः। ईळे। च। त्वा। यजमानः। हविःऽभिः। ईळे। सखिऽ
त्वे। सुऽमतिं। निऽकामः। देवैः। अवः। मिमीहि। सं। जरित्रे। रक्ष। च। नः।
दम्येभिः। अनीकैः॥१५॥ उपऽक्षेतारः। तव। सुऽप्रनीते। अग्ने। विश्वा
नि। धन्या। दधानाः। सुऽरेतसा। श्रवसा। तुंजमानाः। अभि। स्याम। पृत ॥१२६॥

नाः। यतः। अदेवान्। आ। देवानां। अभवः। केतुः। अग्ने। मंद्रः। विश्वानि।
काव्यानि। विद्वान्। प्रति। मर्त्तान्। अवासयः। दमूनाः। अनु। देवान्। र
थिरः। यासि। साधन्। नि। दुरोणे। अमृतः। मर्त्यानां। राजा। ससाद। विद
थानि। साधन्। घृतःऽप्रतीकः। उर्विया। वि। अद्यौत्। अग्निः। विश्वानि।
काव्यानि। विद्वान्। आ। नः। गहि। सख्येभिः। शिवेभिः। महान्। महीभिः।
ऊतिऽभिः। सरण्यन्। अस्मे इति। रयिं। बहुलं। संऽतरुत्रं। सुऽवाचं। भा
गं। यशसं। कृधि। नः। एता। ते। अग्ने। जनिम। सनानि। प्र। पूर्व्याय। नू

।।प०२।।
।।५२७।।

सनानि।वोचं।महांति।वृष्णे।सवना।कृता।इमा।जन्मन्ऽजन्मन्।निऽ
हितः।जातऽवेदाः।।०।विश्वामित्रेभिः।इध्यते।अजस्रः।तस्य।वयं।सुऽ
मतौ।यज्ञियस्य।अपि।भद्रे।सौमनसे।स्याम।इमं।यज्ञं।सहसाऽवन्।
त्वं।नः।देवऽत्रा।धेहि।सुक्रतोइतिसुऽक्रतो।ररणः।प्र।यंसि।होतः।बृ
हतीः।इषः।नः।अग्ने।महि।द्रविणं।आ।यजस्व।इळां।अग्ने।पुरुऽदंसं।
सनिं।गोः।शश्वत्ऽतमं।हवमानाय।साध।स्यात्।नः।सूनुः।तनयः। ।।५२७।।
विजाऽवा।अग्ने।सा।ते।सुऽमतिः।भूतु।अस्मेइति।।१६।।वैश्वानराय।धि

षणां।ऋतऽवृधे।घृतं।न।पूतं।अग्नये।जनामसि।द्विता।होतारं।मनु
षः।च।वाघतः।धिया।रथं।न।कुलिशः।सं।ऋण्वति।सः।रोचयत्।जनु
षा।रोदसीइति।उभेइति।सः।मात्रोः।अभवत्।पुत्रः।ईड्यः।हव्यऽवाट्।
अग्निः।अजरः।चनःऽहितः।दुःऽदभः।विशां।अतिथिः।विभाऽव।क्र सुः
त्वा।दक्षस्य।तरुषः।विऽधर्मणि।देवासः।अग्निं।जनयंत।चित्तिऽभिः।
रुरुचानं।भानुना।ज्योतिषा।महां।अत्यं।न।वाजं।सनिष्यन्।उप।ब्रु
वे।आ।मंद्रस्य।सनिष्यंतः।वरेण्यं।वृणीमहे।अह्रयं।वाजं।ऋग्मियं।

॥५०२॥
॥१५८॥

रातिं। भृगूणां। उशिजं। कविऽक्रतुं। अग्निं। राजंतं। दिव्येन। शोचि
षा। अग्निं। सुम्नाय। दधिरे। पुरः। जनाः। वाजऽश्रवसं। इह। वृक्तऽब
र्हिषः। यतऽस्रुचः। सुऽरुचं। विश्वऽदेव्यं। रुद्रं। यज्ञानां। साधत्ऽइष्टिं।
अपसां॥१७॥ पावकऽशोचे। तव। हि। क्षयं। परि। होतः। यज्ञेषु। वृक्तऽ
बर्हिषः। नरः। अग्ने। दुवः। इच्छमानासः। आप्यं। उप। आसते। द्रविणं।
धेहि। तेभ्यः। आ। रोदसीइति। अपृणत्। आ। स्वः। महत्। जातं। यत्।
एनं। अपसः। अधारयन्। सः। अध्वराय। परि। नीयते। कविः। अ ॥१५८॥

त्यः। न। वाजऽसातये। चनःऽहितः। नमस्यत। हव्यऽदातिं। सुऽअध्वरे।
दुवस्यत। दम्यं। जातऽवेदसं। रथीः। ऋतस्य। बृहतीः। विऽचर्षणिः। अ
ग्निः। देवानां। अभवत्। पुरःऽहितः। तिस्रः। यह्वस्य। संऽइधः। परिऽज्मनः।
अग्नेः। अपुनन्। उशिजः। अमृत्यवः। तासां। एकां। अदधुः। मर्त्ये। भु
जं। ऊंइति। लोकं। ऊंइति। द्वेइति। उप। जामिं। ईयतुः। विशां। कविं। वि
श्पतिं। मानुषीः। इषः। सं। सीं। अकृण्वन्। स्वऽधितिं। न। तेजसे। सः। उ
त्ऽवतः। निऽवतः। याति। वेविषत्। सः। गर्भं। एषु। भुवनेषु। दीधरत्॥१८

॥५०२॥
॥१४९॥

सः। जिन्वेते। जठरेषु। प्रजज्ञिःऽवान्। वृषा। चित्रेषु। नानदत्। न। सिं
हः। वैश्वानरः। पृथुऽपाजाः। अमर्त्यः। वसु। रत्ना। दयमानः। वि। दाशु
षे। वैश्वानरः। प्रत्नऽथा। नाकं। आ। अरुहत्। दिवः। पृष्ठं। मंदमानः। सु
मन्मऽभिः। सः। पूर्वऽवत्। जनयन्। जंतवे। धनं। समानं। अज्मं। परि।
एति। जागृविः। ऋतऽवानं। यज्ञियं। विप्रं। उक्थ्यं। आ। यं। दधे। मात
रिश्वा। दिवि। क्षयं। तं। चित्रऽयामं। हरिऽकेशं। ईमहे। सुऽदीतिं। अग्निं।
सुविताय। नव्यसे। शुचिं। न। यामन्। इषिरं। स्वःऽदृशं। केतुं। दिवः।

॥१५४९॥

रोचनऽस्थां। उषःऽबुधं। अग्निं। मूर्धानं। दिवः। अप्रतिऽस्कुतं। तं। ईम
हे। नमसा। वाजिनं। बृहत्। मंद्रं। होतारं। शुचिं। अद्वयाविनं। दमूनसं।
उक्थ्यं। विश्वऽचर्षणिं। रथं। न। चित्रं। वपुषाय। दर्शतं। मनुःऽहितं। स
दं। इत्। रायः। ईमहे। ॥१५॥ वैश्वानराय। पृथुऽपाजसे। विपः। रत्ना। वि
धंत। धरुणेषु। गातवे। अग्निः। हि। देवान्। अमृतः। दुवस्यति। अथ।
धर्माणि। सनता। न। दूदुषत्। अंतः। दूतः। रोदसीइति। दस्मः। ईय
ते। होता। निऽसत्तः। मनुषः। पुरःऽहितः। क्षयं। बृहंतं। परि। भूषति।

द्युऽभिः। देवेभिः। अग्निः। इषितः। धियाऽवसुः। केतुं। यज्ञानां। विदथ
स्य। साधनं। विप्रासः। अग्निं। महयंत। चित्तिऽभिः। अपांसि। यस्मिन्।
अधि। संऽदधुः। गिरः। तस्मिन्। सुम्नानि। यजमानः। आ। चके। पिता।
यज्ञानां। असुरः। विपःऽचितां। विऽमानं। अग्निः। वयुनं। च। वाघतां।
आ। विवेश। रोदसीइति। भूरिऽवर्पसा। पुरुऽप्रियः। भंदते। धामऽभिः।
कविः। चंद्रं। अग्निं। चंद्रऽरथं। हरिऽव्रतं। वैश्वानरं। अप्सुऽसदं। स्वःऽवि
दं। विऽगाहं। तूर्णिं। तविषीभिः। आऽवृतं। भूर्णिं। देवासः। इह। सुऽश्रि

यं। दधुः॥२०॥ अग्निः। देवेभिः। मनुषः। च। जंतुऽभिः। तन्वानः। यज्ञं। पु
रुऽपेशसं। धिया। रथीः। अंतः। ईयते। साधदिष्टिऽभिः। जीरः। दमूनाः। अ
भिशस्तिऽचातनः। अग्ने। जरस्व। सुऽअपत्ये। आयुनि। ऊर्जा। पिन्वस्व।
सं। इषः। दिदीहि। नः। वयांसि। जिन्व। बृहतः। च। जागृवे। उशिक्। देवा
नां। असि। सुऽक्रतुः। विपां। विश्पतिं। यह्वं। अतिथिं। नरः। सदा। यंता
रं। धीनां। उशिजं। च। वाघतां। अध्वराणां। चेतनं। जातऽवेदसं। प्र। शं
संति। नमसा। जूतिऽभिः। वृधे। विभाऽवा। देवः। सुऽरणः। परि। क्षितीः।

॥५०२॥
॥१५१॥

अग्निः।बभूव।श्रवसा।सुमत्ऽरथः।तस्य।व्रतानि।भूरिऽपोषिणः।वयं।
उप।भूषेम।दमे।आ।सुवृक्तिऽभिः।वैश्वानर।तव।धामानि।आ।चके।
येभिः।स्वःऽवित्।अभवः।विऽचक्षण।जातः।आ।अपृणः।भुवनानि।
रोदसी इति।अग्ने।ता।विश्वा।परिऽभूः।असि।त्मना।वैश्वानरस्य।दं
सनाभ्यः।बृहत्।अरिणात्।एकः।सुऽअपस्यया।कविः।उभा।पितरा।
महयन्।अजायत।अग्निः।द्यावापृथिवी इति।भूरिऽरेतसा॥२१॥समि
त्ऽसमित्।सुऽमनाः।बोधि।अस्मे इति।शुचाऽशुचा।सुऽमतिं।रासि।

॥१५१॥

वस्वः।आ।देव।देवान्।यजथाय।वक्षि।सखा।सखीन्।सुऽमनाः।
यक्षि।अग्ने।यं।देवासः।त्रिः।अहन्।आऽयजंते।दिवेऽदिवे।वरुणः।
मित्रः।अग्निः।सः।इमं।यज्ञं।मधुऽमंतं।कृधि।नः।तनूऽनपात्।घृतऽ
योने।विधंतं।प्र।दीधितिः।विश्वऽवारा।जिगाति।होतारं।इळः।प्र
थमं।यजध्यै।अछ।नमःऽभिः।वृषभं।वंदध्यै।सः।देवान्।यक्षत्।इ
षितः।यजीयान्।ऊर्ध्वः।वां।गातुः।अध्वरे।अकारि।ऊर्ध्वा।शोचींषि।
प्रऽस्थिता।रजांसि।दिवः।वा।नाभा।नि।असादि।होता।स्तृणीमहि।

।।१५०२।।
।।१५२।।

देवऽव्यचाः।वि।बर्हिः।सप्त।होत्राणि।मनसा।वृणानाः।इन्वंतः।वि
श्वा।प्रति।यन्।ऋतेन।नरऽपेशसः।विदथेषु।प्र।जाताः।अभि।इमं।य
ज्ञं।वि।चरंत।पूर्वीः॥२२॥आ।भंदमानेइति।उषसा।उपाकेइति।
उत।स्मयेतेइति।तन्वा।विरूपेइतिविऽरूपे।यथा।नः।मित्रः।वरुणः।
जुजोषत्।इंद्रः।मरुत्वान्।उत।वा।महःऽभिः।दैव्या।होतारा।प्रथ
मा।नि।ऋंजे।सप्त।पृक्षासः।स्वधया।मदंति।ऋतं।शंसंतः।ऋतं।
इत्।ते।आहुः।अनु।व्रतं।व्रतऽपाः।दीध्यानाः।आ।भारती।भारती ।।१५२।।

भिः।सऽजोषाः।इळा।देवैः।मनुष्येभिः।अग्निः।सरस्वती।सारस्वते
भिः।अर्वाक्।तिस्रः।देवीः।बर्हिः।आ।इदं।सदंतु।तत्।नः।तुरीपं।अ
ध।पोषयित्नु।देव।त्वष्टः।वि।रराणः।स्यस्वेतिस्यस्व।यतः।वीरः।कर्म
ण्यः।सुऽदक्षः।युक्तऽग्रावा।जायते।देवऽकामः।वनस्पते।अव।सृज।
उप।देवान्।अग्निः।हविः।शमिता।सूदयाति।सः।इत्।ऊंइति।हो
ता।सत्यऽतरः।यजाति।यथा।देवानां।जनिमानि।वेद।आ।याहि।
अग्ने।संऽइधानः।अर्वाङ्।इंद्रेण।देवैः।सऽरथं।तुरेभिः।बर्हिः।नः।

॥५०२॥
॥१५३॥

आस्तां। अदितिः। सुऽपुत्रा। स्वाहा। देवाः। अमृताः। मादयंतां॥ २३॥
प्रति। अग्निः। उषसः। चेकितानः। अबोधि। विप्रः। पदऽवीः। कवीनां।
पृथुऽपाजाः। देवयत्ऽभिः। संऽइद्धः। अप। द्वारा। तमसः। वह्निः। आव
रित्यावः। प्र। इत्। ऊं इति। अग्निः। ववृधे। स्तोमेभिः। गीःऽभिः। स्तोतॄणां।
नमस्यः। उक्थ्यैः॥ पूर्वीः। ऋतस्य। संऽदृशः। चकानः। सं। दूतः। अद्यौत्।
उषसः। विऽरोके। अधायि। अग्निः। मानुषीषु। विक्षु। अपां। गर्भः।
मित्रः। ऋतेन। साधन्। आ। हर्यतः। यजतः। सानु। अस्थात्। अभूत्। ऊं

॥१५३॥

इति। विप्रः। हव्यः। मतीनां। मित्रः। अग्निः। भवति। यत्। संऽइद्धः। मित्रः। होता।
वरुणः। जातऽवेदाः। मित्रः। अध्वर्युः। इषिरः। [illegible] दमूनाः। मित्रः। सिंधूनां।
उत। पर्वतानां। पाति। प्रियं। रिपः। अग्रं। पदं। वेः। पाति। यह्वः। चरणं। सूर्यस्य। पा
ति। नाभा। सप्तऽशीर्षाणं। अग्निः। पाति। देवानां। उपऽमादं। ऋष्वः॥ २४॥ ऋ
भुः। चक्रे। ईड्यं। चारु। नाम। विश्वानि। देवः। वयुनानि। विद्वान्। ससस्य। च
र्म। घृतऽवत्। पदं। वेः। तत्। इत्। अग्निः। रक्षति। अप्रऽयुच्छन्। आ। योनिं। अ
ग्निः। घृतऽवंतं। अस्थात्। पृथुऽप्रगानं। उशंतं। उशानः। दीद्यानः। शुचिः। ऋ

॥१०२॥
॥१५ना॥

घः। पावकः। पुनःऽपुनः। मातरा। नव्यसी इति। करितिकः। सद्यः। जा
तः। ओषधीभिः। ववक्षे। यदि। वर्धंति। प्रऽस्वः। घृतेन। आपःऽइव। प्रऽवता।
शुंभमानाः। उरुष्यत्। अग्निः। पित्रोः। उपऽस्थे। उत्। ऊं इति। स्तुतः। संऽइ
धा। यह्वः। अद्यौत्। वर्ष्मन्। दिवः। अधि। नाभा। पृथिव्याः। मित्रः। अग्निः।
ईड्यः। मातरिश्वा। आ। दूतः। वक्षत्। यजथाय। देवान्। उत्। अस्तंभीत्। संऽ य।
इधा। नाकं। ~~[illegible]~~ ऋष्वः। अग्निः। भवन्। उत्ऽतमः। रोचनानां। यदि। भृ
गुऽभ्यः। परि। मातरिश्वा। गुहा। संतं। हव्यऽवाहं। संऽईधे। ॥२५॥ प्र। कार ॥१५ना॥

वः। मननां। वच्यमानाः। देवद्रीचीं। नयत। देवऽयंतः। दक्षिणाऽवाट्। वा
जिनी। प्राची। एति। हविः। भरंती। अग्नये। घृताची। आ। रोदसी इति। अपृणाः।
जायमानः। उत। प्र। रिक्थाः। अध। नु। प्रयज्यो इति प्रऽयज्यो। दिवः। चित्।
अग्ने। महिना। पृथिव्याः। वच्यंतां। ते। वह्नयः। सप्तऽजिह्वाः। द्यौः। च। त्वा। पृ
थिवी। यज्ञियासः। नि। होतारं। सादयंते। दमाय। यदि। विशः। मानुषीः।
देवऽयंतीः। प्रयस्वतीः। ईळते। शुक्रं। अर्चिः। महान्। सधऽस्थे। ध्रुवः।
आ। निऽसत्तः। अंतः। द्यावा। माहिने इति। हर्यमाणः। आस्क्रे इति। सपत्नी

॥५०२॥
॥१५५॥

इतिसऽपत्नी। अजरेइति। अमंक्तेइति। स्वर्दुघेइतिसुवःऽदुघे। उरुऽ
गायस्य। धेनूइति। अना। ते। अग्ने। महतः। महानि। नव। क्रत्वा। रोदसीइ
ति। आ। ततंथ। त्वं। दूतः। अभवः। जायमानः। त्वं। नेता। वृषभः। चर्षणी
नां॥ २६॥ ऋतस्य। वा। केशिना। योग्याभिः। घृतऽस्नुवा। रोहिता।
धुरि। धिष्व। अथ। आ। वह। देवान्। देव। विश्वान्। सुऽअध्वरा। कृ
णुहि। जातऽवेदः। दिवः। चित्। आ। ते। रुचयंत। रोकाः। उषः। विऽभातीः।
अनु। भासि। पूर्वीः। अपः। यत्। अग्ने। उशधक्। वनेषु। होतुः। मंद्रस्य। ॥१५५॥

पनयंत। देवाः। उरौ। वा। ये। अंतरिक्षे। मदंति। दिवः। वा। ये। रोचने। संति। दे
वाः। ऊमाः। वा। ये। सुऽहवासः। यजत्राः। आऽयेमिरे। रथ्यः। अग्ने। अश्वाः॥
०। सऽरथं। याहि। अर्वाङ्। नानाऽरथं। वा। विऽभवः। हि। अश्वाः। पत्नीऽ
वतः। त्रिंशतं। त्रीन्। च। देवान्। अनुऽस्वधं। आ। वह। मादयस्व। सः। हो
ता। यस्य। रोदसीइति। चित्। उर्वीइति। यज्ञंऽयज्ञं। अभि। गृणीतः। प्राचीइ वृध्ये।
ति। अध्वराऽइव। तस्थतुः। सुमेकेइतिसुऽमेके। ऋतवरीइत्यृतऽवरी। ऋ
तःऽजातस्य। सत्येइति॥ ७॥ २७॥ इतिद्वितीयाष्टकेअष्टमोध्यायः॥॥
इदंपुस्तकंऐनापुरइत्युपाख्यानशेषभट्टेनसंपादितं॥ ॥

॥ इतिद्वितीयाष्टकपदेंसमाप्ता॥ ॥

॥ ॥अथतृतीयाष्टकपदेंप्रारंभोयं॥ ॥

प०३
१

श्रीगणेशाय नमः॥ हरिः ॐ॥ प्र। ये। आरुः। शितिऽपृष्ठस्य। धासेः।
आ। मातरा। विविशुः। सप्त। वाणीः। परिऽक्षिता। पितरा। सं। चरेते इति।
प्र। सर्स्राते इति। दीर्घं। आयुः। प्रऽयक्षे। दिवक्षसः। धेनवः। वृष्णः। अश्वाः।
देवीः। आ। तस्थौ। मधुऽमत्। वहंतीः। ऋतस्य। त्वा। सदसि। क्षेमऽयंतं।
परि। एका। चरति। वर्तनिं। गोः। आ। सीं। अरोहत्। सुऽयमाः। भवंतीः।
पतिः। चिकित्वान्। रयिऽवित्। रयीणां। प्र। नीलऽपृष्ठः। अतसस्य। धा
सेः। ताः। अवासयत्। पुरुधऽप्रतीकः। महि। त्वाष्ट्रं। ऊर्जयंतीः। अजु

राम
१

र्यं। स्तभुऽयमानं। वहतः। वहंति। वि। अंगेभिः। दिद्युतानः। सधऽस्थे।
एकांऽइव। रोदसी इति। आ। विवेश। जानंति। वृष्णः। अरुषस्य। शेवं। उ
त। ब्रध्नस्य। शासने। रणंति। दिवःऽरुचः। सुऽरुचः। रोचमानाः। इळा।
येषां। गण्या। माहिना। गीः॥४॥ उतो इति। पितृऽभ्यां। प्रऽविदा। अनु। घो
षं। महः। महत्ऽभ्यां। अनयंत। शूषं। उक्षा। ह। यत्र। परि। धानं। अक्तोः।
अनु। स्वं। धाम। जरितुः। ववक्ष। अध्वर्युऽभिः। पंचऽभिः। सप्त। विप्राः। प्रि
यं। रक्षंते। निऽहितं। पदं। वेरिति वेः। प्रांचः। मदंति। उक्षणः। अजुर्याः।

प०३
२

॥०॥ दैव्याहोतारा॥प्रथमान्यृंजेसप्त॥०॥ऋतंशंसंतऋतमित्तआहुरनुव्रतं॥०॥

देवाः। देवानां। अनु। हि। व्रता। गुरितिगुः।०।वृषऽयंते। महे। अत्या
य। पूर्वीः। वृष्णे। चित्राय। रश्मयः। सुऽयामाः। देव। होतः। मंद्रऽतरः।
चिकित्वान्। महः। देवान्। रोदसीइति। आ। इह। वक्षि। पृक्षऽप्रयजः।
द्रविणः। सुऽवाचः। सुऽकेतवः। उषसः। रेवत्। ऊषुः। उतोइति। चि
त्। अग्ने। महिना। पृथिव्याः। कृतं। चित्। एनः। सं। महे। दशस्य॥०॥सू॥
अंजंति। त्वां। अध्वरे। देवऽयंतः। वनस्पते। मधुना। दैव्येन। यत्। ऊर्ध्वः।
तिष्ठाः। द्रविणा। इह। धत्तात्। यत्। वा। क्षयः। मातुः। अस्याः। उपऽस्थे।

ग्रम
२

संऽइद्धस्य। श्रयमाणः। पुरस्तात्। ब्रह्म। वन्वानः। अजरं। सुऽवीरं। आ
रे। अस्मत्। अमतिं। बाधमानः। उत्। श्रयस्व। महते। सौभगाय। उत्। श्र
यस्व। वनस्पते। वर्ष्मन्। पृथिव्याः। अधि। सुऽमिती। मीयमानः। वर्चः।
धाः। यज्ञऽवाहसे। युवा। सुऽवासाः। परिऽवीतः। आ। अगात्। सः। ऊं
इति। श्रेयान्। भवति। जायमानः। तं। धीरासः। कवयः। उत्। नयंति। सुऽ
आध्यः। मनसा। देवऽयंतः। जातः। जायते। सुऽदिनऽत्वे। अह्नां। सऽमर्ये।
आ। विदथे। वर्धमानः। पुनंति। धीराः। अपसः। मनीषा। देवऽयाः। विप्रः।

प० ३
३

उत्। इयर्ति। वाचं॥ ५॥ यान्। वः। नरः। देवऽयंतः। निऽमिम्युः। वनस्प
ते। स्वऽधितिः। वा। ततक्ष। ते। देवासः। स्वरवः। तस्थिऽवांसः। प्रजाऽवत्।
अस्मेइति। दिधिषंतु। रत्नं। ये। वृक्णासः। अधि। क्षमि। निऽमितासः।
यतऽस्रुचः। ते। नः। व्यंतु। वार्यं। देवऽत्रा। क्षेत्रऽसाधसः। आदित्याः। रु
द्राः। वसवः। सुऽनीथाः। द्यावाक्षामा। पृथिवी। अंतरिक्षं। सऽजोषसः।
यज्ञं। अवंतु। देवाः। ऊर्ध्वं। कृण्वंतु। अध्वरस्य। केतुं। हंसाःऽइव। श्रेणिऽ
शः। यतानाः। शुक्राः। वसानाः। स्वरवः। नः। आ। अगुः। उत्ऽनीयमानाः।

राम
३

कविऽभिः। पुरस्तात्। देवाः। देवानां। अपि। यंति। पाथः। शृंगाणिऽ
इव। इत्। शृंगिणां। सं। ददृश्रे। चषालऽवंतः। स्वरवः। पृथिव्यां। वाघत्ऽ
भिः। वा। विऽहवे। श्रोषमाणाः। अस्मान्। अवंतु। पृतनाज्येषु। वनस्पते।
शतऽवल्शः। वि। रोह। सहस्रऽवल्शाः। वि। वयं। रुहेम। यं। त्वां। अयं।
स्वऽधितिः। तेजमानः। प्रऽनिनाय। महते। सौभगाय॥ ६॥ सखायः।
त्वा। ववृमहे। देवं। मर्तासः। ऊतये। अपां। नपातं। सुऽभगं। सुऽदीदितिं।
सुऽप्रतूर्तिं। अनेहसं। कायमानः। वना। त्वं। यत्। मातॄः। अजगन्। अपः।

प० २
८

न। तत्। ते। अग्ने। प्रऽमृषे। निऽवर्तनं। यत्। दूरे। सन्। इह। अभवः।
अति। तृष्टं। ववक्षिथ। अथ। एव। सुऽमनाः। असि। प्रऽप्र। अन्ये। यंति।
परि। अन्ये। आसते। येषां। सख्ये। असि। श्रितः। ईयिऽवांसं। अति।
स्रिधः। शश्वतीः। अति। सश्चतः। अनु। ईं। अविंदन्। निऽचिरासः। अ
द्रुहः। अप्ऽसु। सिंहंऽइव। श्रितं। ससृवांसंऽइव। त्मना। अग्निं। इत्था।
तिरःऽहितं। आ। एनं। नयत्। मातरिश्वा। पराऽवतः। देवेभ्यः। मथितं।
परि॥५॥ तं। त्वा। मर्त्ताः। अगृभ्णत। देवेभ्यः। हव्यऽवाहन। विश्वान्।

राम
८

यत्। यज्ञान्। अभिऽपासि। मानुष। तव। क्रत्वा। यविष्ठ्य। तत्। भद्रं।
तव। दंसना। पाकाय। चित्। छदयति। त्वां। यत्। अग्ने। पशवः। संऽआ
सते। संऽइद्धं। अपिऽशर्वरे। आ। जुहोत। सुऽअध्वरं। शीरं। पावकऽ
शोचिषं। आशुं। दूतं। अजिरं। प्रत्नं। ईड्यं। श्रुष्टी। देवं। सपर्यत। त्री
णि। शता। त्री। सहस्राणि। अग्निं। त्रिंशत्। च। देवाः। नव। च। असपर्य
न्। औक्षन्। घृतैः। अस्तृणन्। बर्हिः। अस्मै। आत्। इत्। होतारं। नि। अ
सादयंत॥९॥ त्वां। अग्ने। मनीषिणः। संऽराजं। चर्षणीनां। देवं। मर्त्तासः।

प० ३
५

इंधते। सं। अध्वरे। त्वां। यज्ञेषु। ऋत्विजं। अग्ने। होतारं। ईळते। गोपाः।
ऋतस्य। दीदिहि। स्वे। दमे। सः। घ। यः। ते। ददाशति। संऽइधा। जातऽवेद
से। सः। अग्ने। धत्ते। सुऽवीर्यं। सः। पुष्यति। सः। केतुः। अध्वराणां। अग्निः।
देवेभिः। आ। गमत्। अंजानः। सप्त। होतृऽभिः। हविष्मते। प्र। होत्रे। पूर्व्यं।
वचः। अग्नये। भरत। बृहत्। विपां। ज्योतींषि। बिभ्रते। न। वेधसे॥ ७॥
अग्निं। वर्धंतु। नः। गिरः। यतः। जायते। उक्थ्यः। महे। वाजाय। द्रविणा
य। दर्शतः। अग्ने। यजिष्ठः। अध्वरे। ० होता। मंद्रः। वि। राजसि। अति।
।० देवोदेवयतेयज ०।

राम
५

स्रिधः। सः। नः। पावक। दीदिहि। द्युऽमत्। अस्मे इति। सुऽवीर्यं। भ
व। स्तोतृऽभ्यः। अंतमः। स्वस्तये। तं। त्वा। विप्राः। विपन्यवः। जागृऽवां
सः। सं। इंधते। हव्यऽवाहं। अमर्त्यं। सहःऽवृधं॥ ८॥ अग्निः। होता। पुरःऽ
हितः। अध्वरस्य। विऽचर्षणिः। सः। वेद। यज्ञं। आनुषक्। सः। हव्यऽवा
ट्। अमर्त्यः। उशिक्। दूतः। चनःऽहितः। अग्निः। धिया। सं। ऋण्वति।
अग्निः। धिया। सः। चेतति। केतुः। यज्ञस्य। पूर्व्यः। अर्थं। हि। अस्य। त
रणि। अग्निं। सूनुं। सनःऽश्रुतं। सहसः। जातऽवेदसं। वह्निं। देवाः। अकृ

पु० ३
६

ण्वत। अदाभ्यः। पुरःऽएता। विशां। अग्निः। मानुषीणां। तूर्णिः। रथः।
सदा। नवः॥ ५॥ सह्वान्। विश्वाः। अभिऽयुजः। क्रतुः। देवानां। अमृक्तः।
अग्निः। तुविश्रवःऽतमः। अभि। प्रयांसि। वाहसा। दाश्वान्। अश्नोति।
मर्त्यः। क्षयं। पावकऽशोचिषः। परि। विश्वानि। सुऽधिता। अग्नेः।
अश्याम। मन्मऽभिः। विप्रासः। जातऽवेदसः। अग्ने। विश्वानि। वार्या।
वाजेषु। सनिषामहे। त्वेइति। देवासः। आ। ईरिरे॥ १०॥ इंद्राग्नीइति।
आ। गतं। सुतं। गीःऽभिः। नभः। वरेण्यं। अस्य। पातं। धिया। इषिता। इं

राम
६

द्राग्नीइति। जरितुः। सचा। यज्ञः। जिगाति। चेतनः। अया। पा
तं। इमं। सुतं। इंद्रं। अग्निं। कविऽछदा। यज्ञस्य। जूत्या। वृणे। ता। सो
मस्य। इह। तृंपतां। तोशा। वृत्रऽहना। हुवे। सऽजित्वाना। अपराऽजि
ता। इंद्राग्नीइति। वाजऽसातमा। प्र। वां। अर्चंति। उक्थिनः। नीथऽ
विदः। जरितारः। इंद्राग्नीइति। इषः। आ। वृणे॥ ११॥ इंद्राग्नीइति। न
वतिं। पुरः। दासऽपत्नीः। अधूनुतं। साकं। एकेन। कर्मणा॥ इंद्राग्नीइ
ति। अपसः। परि। उप। प्र। यंति। धीतयः। ऋतस्य। पथ्याः। अनु। इंद्रा

ग्नी इति । तविषाणि । वां । सधऽस्थानि । प्रयांसि । च । युवोः । अप्ऽतू
र्ये । हितं । इंद्राग्नी इति । रोचना । दिवः । परि । वाजेषु । भूषथः । तत् । वां ।
चेति । प्र । वीर्यं ॥ १२ ॥ प्र । वः । देवाय । अग्नये । बर्हिष्ठं । अर्च । अस्मै । गम
त् । देवेभिः । आ । सः । नः । यजिष्ठः । बर्हिः । आ । सदत् । ऋतऽवा । यस्य ।
रोदसी इति । दक्षं । सचंते । ऊतयः । हविष्मंतः । तं । ईळते । तं । सनिष्यंतः ।
अवसे । सः । यंता । विप्रः । एषां । सः । यज्ञानां । अथ । हि । सः । अग्निं । तं ।
वः । दुवस्यत । दाता । यः । वनिता । मघं । सः । नः । शर्माणि । वीतये । अग्निः ।

यच्छतु । शंऽतमा । यतः । नः । प्रुष्णवत् । वसु । दिवि । क्षितिऽभ्यः । अ
प्ऽसु । आ । दीदिऽवांसं । अपूर्व्यं । वस्वीभिः । अस्य । धीतिऽभिः । ऋ
क्वाणः । अग्निं । इंधते । होतारं । विश्पतिं । विशां । उत । नः । ब्रह्मन् । अ
विषः । उक्थेषु । देवऽहूतमः । शं । नः । शोच । मरुत्ऽवृधः । अग्ने । स
हस्रऽसातमः । नु । नः । रास्व । सहस्रऽवत् । तोकऽवत् । पुष्टिऽमत् । व
सु । द्युऽमत् । अग्ने । सुऽवीर्यं । वर्षिष्ठं । अनुपऽक्षितं ॥ १३ ॥ आ । हो
ता । मंद्रः । विदथानि । अस्थात् । सत्यः । यज्वा । कविऽतमः । सः । वेधाः ।

विद्युत्ऽरथः। सहसः। पुत्रः। अग्निः। शोचिःऽकेशः। पृथिव्यां। पाजः।
अश्रेत्। अयामि। ते। नमःऽउक्तिं। जुषस्व। ऋतऽवः। तुभ्यं। चेतते।
सहस्वः। विद्वान्। आ। वक्षि। विदुषः। नि। सत्सि। मध्ये। आ। बर्हिः।
ऊतये। यजत्र। द्रवतां। ते। उषसा। वाजयंतीइति। अग्ने। वातस्य।
पथ्याभिः। अच्छ। यत्। सीं। अंजंति। पूर्व्यं। हविःऽभिः। आ। वंधुराऽ
इव। तस्थतुः। दुरोणे। मित्रः। च। तुभ्यं। वरुणः। सहस्वः। अग्ने। विश्वे।
मरुतः। सुम्नं। अर्चन्। यत्। शोचिषा। सहसः। पुत्र। तिष्ठाः। अभि।

क्षितीः। प्रथयन्। सूर्यः। नॄन्। वयं। ते। अद्य। ररिम। हि। कामं। उत्तानऽह
स्ताः। नमसा। उपऽसद्य। यजिष्ठेन। मनसा। यक्षि। देवान्। अस्रेधता। मन्म
ना। विप्रः। अग्ने। त्वत्। हि। पुत्र। सहसः। वि। पूर्वीः। देवस्य। यंति। ऊतयः।
वि। वाजाः। तं। देहि। सहस्रिणं। रयिं। नः। अद्रोघेण। वचसा। सत्यं। अ
ग्ने। तुभ्यं। दक्ष। कविक्रतोइतिकविऽक्रतो। यानि। इमा। देव। मर्तासः। अ
ध्वरे। अकर्म। त्वं। विश्वस्य। सुऽरथस्य। बोधि। सर्वं। तत्। अग्ने। अमृत।
स्वद। इह। ॥१४॥ वि। पाजसा। पृथुना। शोशुचानः। बाधस्व। द्विषः। रक्षसः।

प०३
१

अमीवाः। सुऽशर्मणः। बृहतः। शर्मणि। स्यां। अग्नेः। अहं। सुऽहवस्य। प्रऽ
नीतौ॥ त्वं। नः। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। त्वं। सूरे। उत्ऽइते। बोधि। गोपाः।
जन्मऽइव। नित्यं। तनयं। जुषस्व। स्तोमं। मे। अग्ने। तन्वा। सुऽजात। त्वं।
नृऽचक्षाः। वृषभ। अनु। पूर्वीः। कृष्णासु। अग्ने। अरुषः। वि। भाहि। व
सोइति। नेषि। च। पर्षि। च। अति। अंहः। कृधि। नः। उशिजः। यविष्ठ। राये।
अषाळ्हः। अग्ने। वृषभः। दिदीहि। पुरः। विश्वाः। सौभगा। संऽजिगीवा
न्। यज्ञस्य। नेता। प्रथमस्य। पायोः। जातऽवेदः। बृहतः। सुऽप्रनीति। अ

२

१० नग्नेत्वंरोदसीनः०।

छिद्रा। शर्म। जरितरिति। पुरूणि। देवान्। अच्छ। दीद्यानः। सुऽमे
धाः। रथः। न। सस्निः। अभि। वक्षि। वाजं। अग्ने। त्वं। रोदसीइति। नः।
सुमेकेइतिसुऽमेके। प्र। पीपय। वृषभ। जिन्व। वाजान्।०। सुदोघे
इतिसुऽदोघे। देवेभिः। देव। सुऽरुचा। रुचानः। मा। नः। मर्तस्य। दुःऽ
मतिः। परि। स्थात्॥०॥१५॥ अयं। अग्निः। सुऽवीर्यस्य। ईशे। महः।
सौभगस्य। रायः। ईशे। सुऽअपत्यस्य। गोऽमतः। ईशे। वृत्रऽहथानां।
इमं। नरः। मरुतः। सश्चत। वृधं। यस्मिन्। रायः। शेऽवृधासः। अभि। ये।

प०२
१०

संति। पृतनासु। दुःऽध्यः। विश्वाहा। शत्रुं। आऽदभः। सः। त्वं। नः। रायः।
शिशीहि। मीढ्वः। अग्ने। सुऽवीर्यस्य। तुविऽद्युम्न। वर्षिष्ठस्य। प्रजाऽव
तः। अनमीवस्य। शुष्मिणः। चक्रिः। यः। विश्वा। भुवना। अभि। सस
हिः। चक्रिः। देवेषु। आ। दुवः। आ। देवेषु। यतते। आ। सुऽवीर्यं। आ।
शंसे। उत। नृणां। मा। नः। अग्ने। अमतये। मा। अवीरतायै। रीरधः।
मा। अगोतायै। सहसः। पुत्र। मा। निदे। अप। द्वेषांसि। आ। कृधि। श
ग्धि। वाजस्य। सुऽभग। प्रजाऽवतः। अग्ने। बृहतः। अध्वरे। सं। राया। १०

भूयसा। सृज। मयःऽभुना। तुविऽद्युम्न। यशस्वता॥१६॥ संऽइध्यमानः।
प्रथमा। अनु। धर्म। सं। अक्तुऽभिः। अज्यते। विश्वऽवारः। शोचिःऽकेशः। घृ
तऽनिर्निक्। पावकः। सुऽयज्ञः। अग्निः। यजथाय। देवान्। यथा। अयजः।
होत्रं। अग्ने। पृथिव्याः। यथा। दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। एव। अनेन।
हविषा। यक्षि। देवान्। मनुष्वत्। यज्ञं। प्र। तिर। इमं। अद्य। त्रीणि। आयूं
षि। तव। जातऽवेदः। तिस्रः। आऽजानीः। उषसः। ते। अग्ने। ताभिः। देवानां।
अवः। यक्षि। विद्वान्। अथ। भव। यजमानाय। शं। योः। अग्निं। सुऽदीतिं। सुऽ

प०३
११

दृशं। गृणंतः। नमस्यामः। त्वा। ईड्यं। जातऽवेदः। त्वां। दूतं। अरतिं। हव्यऽ
वाहं। देवाः। अकृण्वन्। अमृतस्य। नाभिं। यः। त्वत्। होता। पूर्वः। अग्ने। य
जीयान्। द्विता। च। सत्ता। स्वधया। च। शंऽभुः। तस्य। अनु। धर्म। प्र। य
ज। चिकित्वः। अथ। नः। धाः। अध्वरं। देवऽवीतौ॥ १७॥ भव। नः। अग्ने।
सुऽमनाः। उपऽइतौ। सखाऽइव। सख्ये। पितराऽइव। साधुः। पुरुऽद्रुहः।
हि। क्षितयः। जनानां। प्रति। प्रतीचीः। दहतात्। अरातीः। तपो इति।
सु। अग्ने। अंतरान्। अमित्रान्। तप। शंसं। अररुषः। परस्य। तपो इति। ११

वसो इति। चिकितानः। अचित्तान्। वि। ते। तिष्ठंतां। अजराः। अया
सः। इध्मेन। अग्ने। इच्छमानः। घृतेन। जुहोमि। हव्यं। तरसे। बलाय। या
वत्। ईशे। ब्रह्मणा। वंदमानः। इमां। धियं। शतऽसेयाय। देवीं। उत्। शो
चिषा। सहसः। पुत्र। स्तुतः। बृहत्। वयः। शशमानेषु। रेवत्। अग्ने। विश्वा धेहि।
मित्रेषु। शं। योः। मर्मृज्म। ते। तन्वं। भूरि। कृत्वः। कृधि। रत्नं। सुऽसनितः।
धनानां। सः। घ। इत्। अग्ने। भवसि। यत्। संऽइद्धः। स्तोतुः। दुरोणे। सुऽभ
गस्य। रेवत्। सृप्रा। करस्ना। दधिषे। वपूंषि॥ १८॥ अग्निं। होतारं। प्र। वृणे।

प०३
१२

प्रियेधे । मर्त्यं । कविं । विश्वऽविदं । अमूरं । सः । नः । यक्षत् । देवऽताता ।
यजीयान् । राये । वाजाय । वनुते । मघानि । प्र । ते । अग्ने । हविष्मतीं । इयर्मि ।
अच्छ । सुऽद्युम्नां । रातिनीं । घृताचीं । प्रऽदक्षिणित् । देवऽतातिं । उराणः । सं ।
रातिऽभिः । वसुऽभिः । यज्ञं । अश्रेत् । सः । तेजीयसा । मनसा । त्वाऽऊतः ।
उत । शिक्ष । सुऽअपत्यस्य । शिक्षोः । अग्ने । रायः । नृऽतमस्य । प्रऽभूतौ । भू
याम । ते । सुऽस्तुतयः । च । वस्वः । भूरीणि । हि । त्वेइति । दधिरे । अनीका । अ
ग्ने । देवस्य । यज्यवः । जनासः । सः । आ । वह । देवऽतातिं । यविष्ठ । शर्धः । य १२

त् । अद्य । दिव्यं । यजासि । यत् । त्वा । होतारं । अनजन् । प्रियेधे । निऽ
सादयंतः । यजथाय । देवाः । सः । त्वं । नः । अग्ने । अविता । इह । बोधि । अधि ।
श्रवांसि । धेहि । नः । तनूषु ॥ १२ ॥ अग्निं । उषसं । अश्विना । दधिऽक्रां । विऽ
उष्टिषु । हवते । वह्निः । उक्थैः । सुऽज्योतिषः । नः । शृण्वंतु । देवाः । सऽजो
षसः । अध्वरं । वावशानाः । अग्ने । त्री । ते । वाजिना । त्री । सधऽस्था । ति
स्रः । ते । जिह्वाः । ऋतऽजात । पूर्वीः । तिस्रः । ऊंइति । ते । तन्वः । देवऽवाताः ।
ताभिः । नः । पाहि । गिरः । अप्रऽयुछन् । अग्ने । भूरीणि । तव । जातऽवेदः ।

देव। स्वधाः। वः। अमृतस्य। नाम। याः। च। मायाः। मायिनां। विश्वंऽइ
न्व। वेदीति। एवीः। सं। दधुः। पृष्ठबंधोऽइति पृष्ठऽबंधो। अग्निः। नेता। भगःऽ
इव। क्षितीनां। दैवीनां। देवः। ऋतुऽपाः। ऋतऽवा। सः। वृत्रऽहा। सनयः।
विश्वऽवेदाः। पर्षत्। विश्वा। अति। दुःऽइता। गृणंतं। दधिऽक्रां। अग्निं।
उषसं। च। देवीं। बृहस्पतिं। सवितारं। च। देवं। अश्विना। मित्रावरुणा।
भगं। च। वसून्। रुद्रान्। आदित्यान्। इह। हुवे।। २०।। इमं। नः। यज्ञं। अ
मृतेषु। धेहि। इमा। हव्या। जातऽवेदः। जुषस्व। स्तोकानां। अग्ने। मेदसः।

घृतस्य। होतरिति। प्र। अश्नान। प्रथमः। निऽसद्य। घृतऽवंतः। पावक।
ते। स्तोकाः। श्चोतंति। मेदसः। स्वऽधर्मन्। देवऽवीतये। श्रेष्ठं। नः। धेहि। वा
र्यं। तुभ्यं। स्तोकाः। घृतऽश्चुतः। अग्ने। विप्राय। संत्य। ऋषिः। श्रेष्ठः। सं। इध्य
से। यज्ञस्य। प्रऽअविता। भव। तुभ्यं। श्चोतंति। अध्रिगोइत्यध्रिऽगो। श
चीऽवः। स्तोकासः। अग्ने। मेदसः। घृतस्य। कविऽशस्तः। बृहता। भानुना।
आ। अगाः। हव्या। जुषस्व। मेधिर। ओजिष्ठं। ते। मध्यतः। मेदः। उत्ऽभृ
तं। प्र। ते। वयं। ददामहे। श्चोतंति। ते। वसोइति। स्तोकाः। अधि। त्वचि।

प०३ प्रति। तान्। देवऽशः। विहि॥ २१॥ अयं। सः। अग्निः। यस्मिन्। सोमं। इंद्रः।
१८ सुतं। दधे। जठरे। वावशानः। सहस्रिणं। वाजं। अत्यं। न। सप्तिं। ससऽवा
न्। सन्। स्तूयसे। जातऽवेदः। अग्ने। यत्। ते। दिवि। वर्चः। पृथिव्यां। यत्। ओ
षधीषु। अप्ऽसु। आ। यजत्र। येन। अंतरिक्षं। उरु। आऽततंथ। त्वेषः। सः।
भानुः। अर्णवः। नृऽचक्षाः। अग्ने। दिवः। अर्णं। अछ। जिगासि। अछ। देवा
न्। ऊचिषे। धिष्ण्याः। ये। याः। रोचने। परस्तात्। सूर्यस्य। याः। च। अवस्ता
त्। उपऽतिष्ठंते। आपः। पुरीष्यासः। अग्नयः। प्रवणेभिः। सऽजोषसः। जु १८

षंतां। यज्ञं। अद्रुहः। अनमीवाः। इषः। महीः॥ ०॥ २२॥ निः। मथितः। सुऽ
धितः। आ। सधऽस्थे। युवा। कविः। अध्वरस्य। प्रऽनेता। जूर्यत्ऽसु। अग्निः।
अजरः। वनेषु। अत्र। दधे। अमृतं। जातऽवेदाः। अमंथिष्टां। भारता। रेव
त्। अग्निं। देवऽश्रवाः। देवऽवातः। सुऽदक्षं। अग्ने। वि। पश्य। बृहता। अभि।
राया। इषां। नः। नेता। भवतात्। अनु। द्यून्। दश। क्षिपः। पूर्व्यं। सीं। अजी
जनन्। सुऽजातं। मातृषु। प्रियं। अग्निं। स्तुहि। दैवऽवातं। देवऽश्रवः। यः।
जनानां। असत्। वशी। नि। त्वा। दधे। वरे। आ। पृथिव्याः। इळायाः। पदे।

प०३
१५

सुदिनऽत्वे। अह्नां। दृषत्ऽवत्यां। मानुषे। आपयायां। सरस्वत्यां। रेवत्। अग्ने। दिदीहि। ॥२३॥ अग्ने। सहस्व। पृतनाः। अभिऽमातीः। अप। अस्य। दुस्तरः। तरन्। अरातीः। वर्चः। धाः। यज्ञऽवाहसे। अग्ने। इळा। सं। इध्यसे। वीतिऽहोत्रः। अमर्त्यः। जुषस्व। सु। नः। अध्वरं। अग्ने। द्युम्नेन। जागृवे। सहसः। सूनो इति। आऽहुत। आ। इदं। बर्हिः। सदः। मम। अग्ने। विश्वेभिः। अग्निऽभिः। देवेभिः। महय। गिरः। यज्ञेषु। ये। ऊं इति। चायवः। अग्ने। दाः। दाशुषे। रयिं। वीरऽवंतं। परीणसं। शिशीहि। नः। सूनुऽ १५

मतः ॥२४॥ अग्ने। दिवः। सूनुः। असि। प्रऽचेताः। तना। पृथिव्याः। उत। विश्वऽवेदाः। ऋधक्। देवान्। इह। यज। चिकित्वः। अग्निः। सनोति। वीर्याणि। विद्वान्। सनोति। वाजं। अमृताय। भूषन्। सः। नः। देवान्। आ। इह। वह। पुरुक्षो इति पुरुऽक्षो। अग्निः। द्यावापृथिवी इति। विश्वजन्ये इति विश्वऽजन्ये। आ। भाति। देवी इति। अमृते इति। अमूरः। क्षयन्। वाजैः। पुरुऽचंद्रः। नमःऽभिः। अग्ने। इंद्रः। च। दाशुषः। दुरोणे। सुतऽवतः। यज्ञं। इह। उप। यातं। अमर्धंता। सोमऽपेयाय। देवा।

प०३ अग्ने। अपां। सं। इध्यसे। दुरोणे। नित्यः। सूनोइति। सहसः। जातऽ
१६ वेदः। सधऽस्थानि। महयमानः। ऊती॥२५॥ वैश्वानरं। मनसा। अग्निं।
निऽचाय्य। हविष्मंतः। अनुऽसत्यं। स्वःऽविदं। सुऽदानुं। देवं। रथिरं।
वसुऽयवः। गीःऽभिः। रण्वं। कुशिकासः। हवामहे। तं। शुभ्रं। अग्निं।
अवसे। हवामहे। वैश्वानरं। मातरिश्वानं। उक्थ्यं। बृहस्पतिं। मनुषः।
देवऽतातये। विप्रं। श्रोतारं। अतिथिं। रघुऽस्यदं। अश्वः। न। क्रंदन्।
जनिऽभिः। सं। इध्यते। वैश्वानरः। कुशिकेभिः। युगेऽयुगे। सः। नः। अ १६

ग्निः। सुऽवीर्यं। सुऽअश्व्यं। दधातु। रत्नं। अमृतेषु। जागृविः। प्र। यं
तु। वाजाः। तविषीभिः। अग्नयः। शुभे। संऽमिश्लाः। पृषतीः। अयुक्षत।
बृहत्ऽउक्षः। मरुतः। विश्वऽवेदसः। प्र। वेपयंति। पर्वतान्। अदाभ्याः।
अग्निऽश्रियः। मरुतः। विश्वऽकृष्टयः। आ। त्वेषं। उग्रं। अवः। ईमहे।
वयं। ते। स्वानिनः। रुद्रियाः। वर्षऽनिर्निजः। सिंहाः। न। हेषऽक्रतवः।
सुऽदानवः॥२६॥ व्रातंऽव्रातं। गणंऽगणं। सुशस्तिऽभिः। अग्नेः। भा
मं। मरुतां। ओजः। ईमहे। पृषत्ऽअश्वासः। अनवभ्रऽराधसः। गंतारः।

प० ३ यज्ञं। विदथेषु। धीराः। अग्निः। अस्मि। जन्मना। जातऽवेदाः। घृतं। मे।
१७ चक्षुः। अमृतं। मे। आसन्। अर्कः। त्रिऽधातुः। रजसः। विऽमानः। अज
स्रः। घर्मः। हविः। अस्मि। नाम। त्रिऽभिः। पवित्रैः। अपुपोत्। हि। अर्कं। हृ
दा। मतिं। ज्योतिः। अनु। प्रऽजानन्। वर्षिष्ठं। रत्नं। अकृत। स्वधाभिः। आ
त्। इत्। द्यावापृथिवीइति। परि। अपश्यत्। शतऽधारं। उत्सं। अक्षीयमा
णं। विपःऽचितं। पितरं। वक्त्वानां। मेळिं। मदंतं। पित्रोः। उपऽस्थे। तं। रो
दसीइति। पिपृतं। सत्यऽवाचं॥ २७॥ प्र। वः। वाजाः। अभिऽद्यवः। हविष्मं १७

तः। घृताच्या। देवान्। जिगाति। सुम्नऽयुः। ईळे। अग्निं। विपःऽचितं। गि
रा। यज्ञस्य। साधनं। श्रुष्टीऽवानं। धितऽवानं। अग्ने। शकेम। ते। वयं। यमं।
देवस्य। वाजिनः। अति। द्वेषांसि। तरेम। संऽइध्यमानः। अध्वरे। अग्निः।
पावकः। ईड्यः। शोचिःऽकेशः। तं। ईमहे। पृथुऽपाजाः। अमर्त्यः। घृतऽनि
र्निक्। सुऽआहुतः। अग्निः। यज्ञस्य। हव्यऽवाट्॥ २८॥ सऽबाधः। यतऽस्रु तं।
चः। इत्था। धिया। यज्ञऽवंतः। आ। चक्रुः। अग्निं। ऊतये। होता। देवः। अ
मर्त्यः। पुरस्तात्। एति। मायया। विदथानि। प्रऽचोदयन्। वाजी। वाजेषु।

प०३
१८
धीयते।अध्वरेषु।प्र।नीयते।विप्रः।यज्ञस्य।साधनः।धिया।चक्रे।व
रेण्यः।भूतानां।गर्भं।आ।दधे।दक्षस्य।पितरं।तना।नि।त्वा।दधे।वरेण्यं।
दक्षस्य।इळा।सहःऽकृत।अग्ने।सुऽदीतिं।उशिजं॥२१॥अग्निं।यंतु
रं।अपऽतुरं।ऋतस्य।योगे।वनुषः।विप्राः।वाजैः।सं।इंधते।ऊर्जः।न
पातं।अध्वरे।दीदिऽवांसं।उप।द्यवि।अग्निं।ईळे।कविऽक्रतुं।ईळे
न्यः।नमस्यः।तिरः।तमांसि।दर्शतः।सं।अग्निः।इध्यते।वृषा।वृषोऽइ
ति।अग्निः।सं।इध्यते।अश्वः।न।देवऽवाहनः।तं।हविष्मंतः।ईळते।वृ १८

षणं।त्वा।वयं।वृषन्।वृषणः।सं।इधीमहि।अग्ने।दीद्यतं।बृहत्॥२२॥
अग्ने।जुषस्व।नः।हविः।पुरोळाशं।जातऽवेदः।प्रातःऽसावे।धियावसो
इतिधियाऽवसो।पुरोळाः।अग्ने।पचतः।तुभ्यं।वा।घ।परिऽकृतः।तं।जु
षस्व।यविष्ठ्य।अग्ने।वीहि।पुरोळाशं।आऽहुतं।तिरःऽअह्न्यं।सहसः।
सूनुः।असि।अध्वरे।हितः।माध्यंदिने।सवने।जातऽवेदः।पुरोळाशं।
इह।कवे।जुषस्व।अग्ने।यह्वस्य।तव।भागऽधेयं।न।प्र।मिनंति।विद
थेषु।धीराः।अग्ने।तृतीये।सवने।हि।कानिषः।पुरोळाशं।सहसः।सू

प० ३ मोऽइति। आऽहुतं। अथ। देवेषु। अध्वरं। विपन्यया। धाः। रत्नऽधेयं। अ
१९ मृतेषु। जागृविं। अग्ने। वृधानः। आऽहुतिं। पुरोळाशं। जातऽवेदः। जुषस्व।
तिरःऽअह्न्यं॥ ३१॥ अस्ति। इदं। अधिऽमंथनं। अस्ति। प्रऽजननं। कृतं। ए
तां। विश्पत्नीं। आ। भर। अग्निं। मंथाम। पूर्वऽथा। अरण्योः। निऽहितः। जा
तऽवेदाः। गर्भःऽइव। सुऽधितः। गर्भिणीषु। दिवेऽदिवे। ईड्यः। जागृवत्ऽ
भिः। हविष्मत्ऽभिः। मनुष्येभिः। अग्निः। उत्तानायां। अव। भर। चिकित्वान्।
सद्यः। प्रऽवीता। वृषणं। जजान। अरुषऽस्तूपः। रुशत्। अस्य। पाजः। इळा १९

याः। पुत्रः। वयुने। अजनिष्ट। इळायाः। त्वा। पदे। वयं। नाभा। पृथिव्याः।
अधि। जातऽवेदः। नि। धीमहि। अग्ने। हव्याय। वोळ्हवे। मंथत। नरः। क
विं। अद्वयंतं। प्रऽचेतसं। अमृतं। सुऽप्रतीकं। यज्ञस्य। केतुं। प्रथमं। पुरस्ता
त्। अग्निं। नरः। जनयत। सुऽशेवं॥ ३२॥ यदि। मंथंति। बाहुऽभिः। वि। रो
चते। अश्वः। न। वाजी। अरुषः। वनेषु। आ। चित्रः। न। यामन्। अश्विनोः।
अनिऽवृतः। परि। वृणक्ति। अश्मनः। तृणा। दहन्। जातः। अग्निः। रोच
ते। चेकितानः। वाजी। विप्रः। कविऽशस्तः। सुऽदानुः। यं। देवासः। ईड्यं।

प०३ विश्वऽविदं । हव्यऽवाहं । अदधुः । अध्वरेषु । सीद । होतरिति । स्वे । ऊं इति ।
२० लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञं । सुऽकृतस्य । योनौ । देवऽअवीः । देवान् । ह
विषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः । कृणोत । धूमं । वृषणं ।
सखायः । अस्रेधंतः । इतन । वाजं । अछ । अयं । अग्निः । पृतनाषाट् । सुऽ
वीरः । येन । देवासः । असहंत । दस्यून् । अयं । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जा
तः । अरोचथाः । तं । जानन् । अग्ने । आ । सीद । अथ । नः । वर्धय । गिरः ॥ ३२
तनूऽनपात् । उच्यते । गर्भः । आसुरः । नराशंसः । भवति । यत् । विऽजाय २०

॰ देवांदेवयतेयज ॰
ते । मातरिश्वा । यत् । अमिमीत । मातरि । वातस्य । सर्गः । अभवत् । स
रीमणि । सुऽनिःऽमथा । निःऽमथितः । सुऽनिधा । निऽहितः । कविः । अग्ने ।
सुऽअध्वरा । कृणु ।॰। अजीजनन् । अमृतं । मर्त्यासः । अस्रेमाणं । तर
णिं । वीळुऽजंभं । दश । स्वसारः । अग्रुवः । संऽईचीः । पुमांसं । जातं । अ
भि । सं । रभंते । प्र । सप्तऽहोता । सनकात् । अरोचत । मातुः । उपऽस्थे ।
यत् । अशोचत् । ऊधनि । न । नि । मिषति । सुऽरणः । दिवेऽदिवे । यत् ।
असुरस्य । जठरात् । अजायत । अमित्रऽयुधः । मरुतांऽइव । प्रऽयाः ।

प०३
२१

प्रथमऽजाः। ब्रह्मणः। विश्वं। इत्। विदुः। द्युम्नऽवत्। ब्रह्म। कुशिका
सः। आ। ईरिरे। एकःऽएकः। दमे। अग्निं। सं। ईधिरे। यत्। अद्य। त्वा। प्रऽ
यति। यज्ञे। अस्मिन्। होतरिति। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। ध्रुवं।
अयाः। ध्रुवं। उत। शमिष्ठाः। प्रऽजानन्। विद्वान्। उप। याहि। सोमं॥
३४॥ इति तृतीयाष्टके प्रथमोध्यायः॥ ॐ॥ इच्छंति। त्वा। सोम्या
सः। सखायः। सुन्वंति। सोमं। दधति। प्रयांसि। तितिक्षंते। अभिऽश
स्तिं। जनानां। इंद्र। त्वत्। आ। कः। चन। हि। प्रऽकेतः। न। ते। दूरे। परमा। २१

चित्। रजांसि। आ। तु। प्र। याहि। हरिऽवः। हरिऽभ्यां। स्थिराय। वृष्णे। स
वना। कृता। इमा। युक्ताः। ग्रावाणः। संऽइधाने। अग्नौ। इंद्रः। सुऽशिप्रः।
मघऽवा। तरुत्रः। महाऽव्रातः। तुविऽकूर्मिः। ऋघावान्। यत्। उग्रः। धाः। बा
धितः। मर्त्येषु। क्व। त्या। ते। वृषभ। वीर्याणि। त्वं। हि। स्म। च्यवयन्। अच्यु
तानि। एकः। वृत्रा। चरसि। जिघ्नमानः। तव। द्यावापृथिवीइति। पर्वता
सः। अनु। व्रताय। निमिताऽइव। तस्थुः। उत। अभये। पुरुऽहूत। श्रवःऽभिः।
एकः। दृह्लं। अवदः। वृत्रऽहा। सन्। इमेइति। चित्। इंद्र। रोदसीइति। अपारे

इति। यत्। संऽगृभ्णाः। मघऽवन्। काशिः। इत्। ते॥१॥ प्र। सु। ते। इंद्र।
प्रऽवता। हरिऽभ्यां। प्र। ते। वज्रः। प्रऽमृणन्। एतु। शत्रून्। जहि। प्रतीचः।
अनूचः। पराचः। विश्वं। सत्यं। कृणुहि। विष्टं। अस्तु। यस्मै। धायुः। अद
धाः। मर्त्याय। अभक्तं। चित्। भजते। गेह्यं। सः। भद्रा। ते। इंद्र। सुऽमतिः।
घृताची। सहस्रऽदाना। पुरुऽहूत। रातिः। सहऽदानुं। पुरुऽहूत। क्षियंतं।
अहस्तं। इंद्र। सं। पिणक्। कुणारुं। अभि। वृत्रं। वर्धमानं। पियारुं। अपा
दं। इंद्र। तवसा। जघंथ। नि। सामनां। इषिरां। इंद्र। भूमिं। महीं। अपारां। स

दने। ससत्थ। अस्तभ्नात्। द्यां। वृषभः। अंतरिक्षं। अर्षंतु। आपः। त्व
या। इह। प्रऽसूताः। अलातृणः। वलः। इंद्र। व्रजः। गोः। पुरा। हंतोः। भयमा
नः। वि। आर। सुऽगान्। पथः। अकृणोत्। निःऽअजे। गाः। प्र। आवन्। वा
णीः। पुरुऽहूतं। धमंतीः॥२॥ एकः। द्वे इति। वसुमती इति वसुऽमती। स
मीची इति सऽमीची। इंद्रः। आ। पप्रौ। पृथिवीं। उत। द्यां। उत। अंतरिक्षा
त्। अभि। नः। सऽईके। इषः। रथीः। सऽयुजः। शूर। वाजान्। दिशः। सूर्यः।
न। मिनाति। प्रऽदिष्टाः। दिवेऽदिवे। हर्यश्वऽप्रसूताः। सं। यत्। आनट्। अ

५०२ ध्वनः। आत्। इत्। अश्वैः। विऽमोचनं। कृणुते। तत्। तु। अस्य। दिदृ
२३ क्षंते। उषसः। यामन्। अक्तोः। विवस्वत्याः। महि। चित्रं। अनीकं। विश्वे।
जानंति। महिना। यत्। आ। अगात्। इंद्रस्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि।
महि। ज्योतिः। निऽहितं। वक्षणासु। आमा। पक्वं। चरति। बिभ्रती। गौः।
विश्वं। स्वाद्म। संऽभृतं। उस्रियायां। यत्। सीं। इंद्रः। अदधात्। भोजना
य। इंद्र। दृंह्य। यामऽकोशाः। अभूवन्। यज्ञाय। शिक्ष। गृणते। सखिऽ
भ्यः। दुःऽमायवः। दुःऽएवाः। मर्त्यासः। निषंगिणः। रिपवः। हंत्वासः॥ १५ सं। २३

घोषः। शृण्वे। अवमैः। अमित्रैः। जहि। नि। एषु। अशनिं। तपिष्ठां।
वृश्च। ईं। अधस्तात्। वि। रुज। सहस्व। जहि। रक्षः। मघऽवन्। रंधयस्व।
उत्। वृह। रक्षः। सहऽमूलं। इंद्र। वृश्च। मध्यं। प्रति। अग्रं। शृणीहि। आ।
कीवतः। सललूकं। चकर्थ। ब्रह्मऽद्विषे। तपुषिं। हेतिं। अस्य। स्वस्तये। वा
जिऽभिः। च। प्रनेतरिति प्रऽनेतः। सं। यत्। महीः। इषः। आऽसत्सि। पू
र्वीः। रायः। वंतारः। बृहतः। स्याम। अस्मेइति। अस्तु। भगः। इंद्र। प्रजाऽ
वान्। आ। नः। भर। भगं। इंद्र। द्युऽमंतं। नि। ते। देष्णस्य। धीमहि। प्रऽरेके।

प०३
२८

उर्वःऽइव । पप्रथे । कामः । अस्मेइति । तं । आ । पृण । वसुऽपते । वसू
नां । इमं । कामं । मंदय । गोभिः । अश्वैः । चंद्रऽवता । राधसा । पप्रथः ।
च । स्वःऽयवः । मतिऽभिः । तुभ्यं । विप्राः । इंद्राय । वाहः । कुशिकासः । अ
क्रन् । आ । नः । गोत्रा । दर्दृहि । गोऽपते । गाः । सं । अस्मभ्यं । सनयः । यं
तु । वाजाः । दिवक्षाः । असि । वृषभ । सत्यऽशुष्मः । अस्मभ्यं । सु । म
घऽवन् । बोधि । गोऽदाः । शुनं । हुवेम । मघऽवानं । इंद्रं । अस्मिन् । भ
रे । नृऽतमं । वाजऽसातौ । शृण्वतं । उग्रं । ऊतये । समत्ऽसु । घ्नंतं । वृत्रा

२८

णि । सं ऽजितं । धनानां ॥ २ ॥ शासत् । वह्निः । दुहितुः । नप्त्यं । गात् । वि
द्वान् । ऋतस्य । दीधितिं । सपर्यन् । पिता । यत्र । दुहितुः । सेकं । ऋंजन् । सं
शग्म्येन । मनसा । दधन्वे । न । जामये । तान्वः । रिक्थं । अरैक् । चकार । ग
र्भं । सनितुः । निःऽधानं । यदि । मातरः । जनयंत । वह्निं । अन्यः । कर्ता । सुऽ
क्रतोः । अन्यः । ऋंधन् । अग्निः । जज्ञे । जुह्वा । रेजमानः । महः । पुत्रान् । अ
रुषस्य । प्रऽयक्षे । महान् । गर्भः । महि । आ । जातं । एषां । मही । प्रऽवृत् ।
हरिऽअश्वस्य । यज्ञैः । अभि । जैत्रीः । असचंत । स्पृधानं । महि । ज्योतिः । त

प०२
२५

मसः। निः। अजानन्। तं। जानतीः। प्रति। उत्। आयन्। उषसः। पतिः।
गवां। अभवत्। एकः। इंद्रः। वीळौ। सतीः। अभि। धीराः। अतृंदन्। प्रा
चा। अहिन्वन्। मनसा। सप्त। विप्राः। विश्वां। अविंदन्। पथ्यां। ऋतस्य।
प्रऽजानन्। इत्। ता। नमसा। आ। विवेश॥५॥ विदत्। यदि। सरमा। रु
ग्णं। अद्रेः। महि। पाथः। पूर्व्यं। सध्र्यक्। करितिकः। अग्रं। नयत्। सुऽ
पदी। अक्षराणां। अच्छ। रवं। प्रथमा। जानती। गात्। अगच्छत्। ऊंइति।
विप्रऽतमः। सखिऽयन्। असूदयत्। सुऽकृते। गर्भं। अद्रिः। ससान। म २५

र्यः। युवऽभिः। मखस्यन्। अथ। अभवत्। अंगिराः। सद्यः। अर्चन्।
सतःऽसतः। प्रतिऽमानं। पुरःऽभूः। विश्वा। वेद। जनिम। हंति। शुष्णं। प्र।
नः। दिवः। पदऽवीः। गव्युः। अर्चन्। सखा। सखीन्। अमुंचत्। निः। अ
वद्यात्। नि। गव्यता। मनसा। सेदुः। अर्कैः। कृण्वानासः। अमृतत्वाय।
गातुं। इदं। चित्। नु। सदनं। भूरि। एषां। येन। मासान्। असिसासन्। ऋते
न। संऽपश्यमानाः। अमदन्। अभि। स्वं। पयः। प्रत्नस्य। रेतसः। दुघा
नाः। वि। रोदसीइति। अतपत्। घोषः। एषां। जाते। निःऽस्थां। अदधुः।

प० ३
२६

गोषु। वीरान्। ६ ॥ सः। जातेभिः। वृत्रऽहा। सः। इत्। उं इति। हव्यैः।
उत्। उस्रियाः। असृजत्। इंद्रः। अर्कैः। उरूची। अस्मै। घृतऽवत्।
भरंती। मधु। स्वाद्म। दुदुहे। जेन्या। गौः। पित्रे। चित्। चक्रुः। सदनं।
सं। अस्मै। महि। त्विषिऽमत्। सुऽकृतः। वि। हि। ख्यन्। वि। स्कभ्नंतः।
स्कंभनेन। जनित्रीइति। आसीनाः। ऊर्ध्वं। रभसं। वि। मिन्वन्। मही।
यदि। धिषणा। शिश्नथे। धात्। सद्यःऽवृधं। विऽभ्वं। रोदस्योः। गिरः।
यस्मिन्। अनवद्याः। संऽईचीः। विश्वाः। इंद्राय। तविषीः। अनुत्ताः।

२६

महि। आ। ते। सख्यं। वश्मि। शक्तीः। आ। वृत्रऽघ्ने। निऽयुतः। यंति।
पूर्वीः ॥ महि। स्तोत्रं। अवः। आ। अगन्म। सूरेः। अस्माकं। सु। मघऽव
न्। बोधि। गोपाः। महि। क्षेत्रं। पुरु। चंद्रं। विविद्वान्। आत्। इत्। सखिऽ
भ्यः। चरथं। सं। ऐरत्। इंद्रः। नृऽभिः। अजनत्। दीद्यानः। साकं। सूर्यं। उ
षसं। गातुं। अग्निं ॥ ७ ॥ अपः। चित्। एषः। विऽभ्वः। दमूनाः। प्र। सध्री
चीः। असृजत्। विश्वऽचंद्राः। मध्वः। पुनानाः। कविऽभिः। पवित्रैः। द्युऽ
भिः। हिन्वंति। अक्तुऽभिः। धनुत्रीः। अनु। कृष्णेइति। वसुधितीइतिवसुऽ

प०३
२७

धिती। जिह्वाते इति। उभेइति। सूर्यस्य। मंहना। यजत्रेइति। परि। आ। य
तन्। ते। महिमानं। वृजध्यै। सखायः। इंद्र। काम्याः। ऋजिप्याः। पतिः। प्र
वृ। वृत्रऽहन्। सूनृतानां। गिरां। विश्वऽआयुः। वृषभः। वयःऽधाः।०। तं। अनोमहि०सरंण्प०
अंगिरस्वत्। नमसा। सपर्यन्। नव्यं। कृणोमि। सन्यसे। पुराऽजां। द्रु
हः। वि। याहि। बहुलाः। अदेवीः। स्व१रितिस्वः। च। नः। मघऽवन्। साते
ये। धाः। मिहः। पावकाः। प्रऽतताः। अभूवन्। स्वस्ति। नः। पिपृहि। पारं।
आसां। इंद्र। त्वं। रथिरः। पाहि। नः। रिषः। मक्षुऽमक्षु। कृणुहि। गोऽजितः।

२७

नः। अद्रिऽदिष्ट। वृत्रऽहा। गोऽपतिः। गाः। अंतरिति। कृष्णान्। अरुषैः।
धामऽभिः। गात्। प्र। सूनृतां। दिशमानः। ऋतेन। दुरः। च। विश्वाः। अवृ
णोत्। अप। व्रा[illegible]। ८। इंद्र। सोमं। सोमऽपते। पिब। इमं। माध्यंदिनं। स
वनं। चारु। यत्। ते। प्रऽपुथ्य। शिप्रेइति। मघऽवन्। ऋजीषिन्। विऽमु
च्य। हरीइति। इह। मादयस्व। गोऽआशिरं। मंथिनं। इंद्र। शुक्रं। पिब।
सोमं। ररिम। ते। मदाय। ब्रह्मऽकृता। मारुतेन। गणेन। सऽजोषाः। रुद्रैः।
तृपत्। आ। वृषस्व। ये। ते। शुष्मं। ये। तविषीं। अवर्धन्। अर्चंतः। इंद्र। म

प०३
२८

रुतः। ते। ओजः। माध्यंदिने। सवने। वज्रऽहस्त। पिब। रुद्रेभिः। सऽ
गणः। सुऽशिप्र। तं। इत्। नु। अस्य। मधुऽमत्। विविप्रे। इंद्रस्य। शर्धः।
मरुतः। ये। आसन्। येभिः। वृत्रस्य। इषितः। विवेद। अमर्मणः। मन्य
मर्म मानस्यो मत्तुधत्। इंद्र। सवनं। जुषाणः। पिब। सोमं। शश्वते। वीर्या
य। सः। आ। ववृत्स्व। हरिऽअश्व। यज्ञैः। सरण्युऽभिः। अपः। अर्णा।
सिसर्षि।।२।। त्वं। अपः। यत्। ह। वृत्रं। जघन्वान्। अत्यान्ऽइव। प्र।
असृजः। सर्तवै। आजौ। शयानं। इंद्र। चरता। वधेन। वव्रिऽवांसं। परि। २८

देवीः। अदेवं। यजामः। इत्। नमसा। वृधं। इंद्रं। बृहंतं। ऋष्वं। अजरं।
युवानं। यस्य। प्रियेइति। ममतुः। यज्ञियस्य। न। रोदसीइति। महिमानं।
ममातेइति। इंद्रस्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि। व्रतानि। देवाः। न। मिनंति।
विश्वे। दाधार। यः। पृथिवीं। द्यां। उत। इमां। जजान। सूर्यं। उषसं। सुऽदं
सः। अद्रोघ। सत्यं। तव। तत्। महिऽत्वं। सद्यः। यत्। जातः। अपिबः। ह।
सोमं। न। द्यावः। इंद्र। तवसः। ते। ओजः। न। अहा। न। मासाः। शरदः। व
रंत। त्वं। सद्यः। अपिबः। जातः। इंद्र। मदाय। सोमं। परमे। विऽओमन्। यु

५०३
२९

तू। ह। द्यावापृथिवीइति। आ। अविवत्रीः। अध। अभवः। सूर्यः। का
रुऽधायाः॥ १०॥ अहन्। अहिं। परिऽशयानं। अर्णः। ओजायमानं। तु
विऽजात। तव्यान्। न। ते। महिऽत्वं। अनु। भूत्। अध। द्यौः। यत्। अन्यया।
स्फिग्या। क्षां। अवस्थाः। यज्ञः। हि। ते। इंद्र। वर्धनः। भूत्। उत। प्रियः। सु
तऽसोमः। मियेधः। यज्ञेन। यज्ञं। अव। यज्ञियः। सन्। यज्ञः। ते। वज्रं। अ
हिऽहत्ये। आवत्। यज्ञेन। इंद्रं। अवसा। आ। चक्रे। अर्वाक्। आ। ए
नं। सुम्नाय। नव्यसे। ववृत्यां। यः। स्तोमेभिः। ववृधे। पूर्व्येभिः। यः। मध्य २९

मेभिः। उत। नूतनेभिः। विवेष। यत्। मा। धिषणा। जजान। स्तवै। पु
रा। पार्यात्। इंद्रं। अह्नः। अंहसः। यत्र। पीपरत्। यथा। नः। नावाऽइव।
यांतं। उभये। हवंते। आऽपूर्णः। अस्य। कलशः। स्वाहा। सेक्ताऽइव। को
शं। सिसिचे। पिबध्यै। सं। ऊंइति। प्रियाः। आ। अववृत्रन्। मदाय। प्रऽ
दक्षिणित्। अभि। सोमासः। इंद्रं। न। त्वा। गभीरः। पुरुऽहूत। सिंधुः। न।
अद्रयः। परि। संतः। वरंत। इत्था। सखिऽभ्यः। इषितः। यत्। इंद्र। आ।
दृह्ळं। चित्। अरुजः। गव्यं। ऊर्वं॥०॥११॥ प्र। पर्वतानां। उशतीइति। उ

प०३
३०

पऽस्थात्। अश्वेइवेत्यश्वेऽइव। विसितेइति विऽसिते। हासमानेइ
ति। गावाऽइव। शुभ्रेइति। मातरा। रिहाणेइति। विऽपाट्। शुतुद्री। प
यसा। जवेतेइति। इंद्रेषितेइतींद्रऽइषिते। प्रऽसवं। भिक्षमाणेइति। अ
छ। समुद्रं। रथ्याऽइव। याथः। समाराणेइतिसंऽआराणे। ऊर्मिऽभिः।
पिन्वमानेइति। अन्या। वां। अन्यां। अपि। एति। शुभ्रेइति। अछ। सिं
धुं। मातृऽतमां। अयासं। विऽपाशं। उर्वीं। सुऽभगां। अगन्म। वत्संऽइ
व। मातरा। संरिहाणेइतिसंऽरिहाणे। समानं। योनिं। अनु। संचरंतीइ ३०

तिसंऽचरंती। एना। वयं। पयसा।। पिन्वमानाः। अनु। योनिं। देवऽ
कृतं। चरंतीः। न। वर्त्तवे। प्रऽसवः। सर्गऽतक्तः।। किंऽयुः। विप्रः। नद्यः। जो
हवीति। रमध्वं। मे। वचसे। सोम्याय। ऋतऽवरीः। उप। मुहूर्त्तं। एवैः। प्र।
सिंधुं। अछ। बृहती। मनीषा। अवस्युः। अह्वे। कुशिकस्य। सूनुः।।
१२।। इंद्रः। अस्मान्। अरदत्। वज्रऽबाहुः। अप। अहन्। वृत्रं। परिऽ
धिं। नदीनां। देवः। अनयत्। सविता। सुऽपाणिः। तस्य। वयं। प्रऽसवे। या
मः। उर्वीः। प्रऽवाच्यं। शश्वधा। वीर्यं। तत्। इंद्रस्य। कर्म। यत्। अहिं। विऽ

वृश्चत्। वि। वज्रेण। परिऽसदः। जघान। आयन्। आपः। अयनं।
इछमानाः। एतत्। वचः। जरितः। मा। अपि। मृष्ठाः। आ। यत्। ते। घो
षान्। उत्ऽतरा। युगानि। उक्थेषु। कारो इति। प्रति। नः। जुषस्व। मा। नः।
नि। करिति कः। पुरुषऽत्रा। नमः। ते। ओ इति। सु। स्वसारः। कारवे। शृ
णोत। ययौ। वः। दूरात्। अनसा। रथेन। नि। सु। नमध्वं। भवत। सुऽपा
राः। अधःऽअक्षाः। सिंधवः। स्रोत्याभिः। आ। ते। कारो इति। शृणवा
म। वचांसि। ययाथ। दूरात्। अनसा। रथेन। नि। ते। नंसै। पीप्यानाऽइव।

योषा। मर्यायऽइव। कन्या। शश्वचै। तइतिते।।१३।। यत्। अंग। त्वा।
भरताः। संऽतरेयुः। गव्यन्। ग्रामः। इषितः। इंद्रऽजूतः। अर्षात्। अह।
प्रऽसवः। सर्गऽतक्तः। आ। वः। वृणे। सुऽमतिं। यज्ञियानां। अतारि
षुः। भरताः। गव्यवः। सं। अभक्त। विप्रः। सुऽमतिं। नदीनां। प्र। पि
न्वध्वं। इषयंतीः। सुऽराधाः। आ। वक्षणाः। पृणध्वं। यात। शीभं। उ
त्। वः। ऊर्मिः। शम्याः। हंतु। आपः। योक्त्राणि। मंचत। मा। अदुःऽ
कृतौ। विऽएनसा। अघ्न्यौ। शूनं। आ। अरतां।।१४।। इंद्रः। पूःऽभित्।

प०२ आ। अतिरत्। दासं। अर्कैः। विदत्ऽवसुः। दयमानः। वि। शत्रू
३२ न्। ब्रह्मऽजूतः। तन्वा। वृधानः। भूरिऽदात्रः। आ। अपृणत्। रोदसी व
इति। उभेइति। मखस्य। ते। तविषस्य। प्र। जूतिं। इयर्मि। वाचं। अ
मृताय। भूषन्। इंद्र। क्षितीनां। असि। मानुषीणां। विशां। दैवीनां।
उत। पूर्वऽयावा। इंद्रः। वृत्रं। अवृणोत्। शर्धऽनीतिः। प्र। मायिनां।
अमिनात्। वर्पऽनीतिः। अहन्। विऽअंसं। उशधक्। वनेषु। आ
विः। धेनाः। अकृणोत्। राम्याणां। इंद्रः। स्वःऽसाः। जनयन्। अहानि। ३२

जिगाय। उशिक्ऽभिः। पृतनाः। अभिष्टिः। प्र। अरोचयत्। मनवे।
केतुं। अह्नां। अविंदत्। ज्योतिः। बृहते। रणाय। इंद्रः। तुजः। बर्हणाः।
आ। विवेश। नृऽवत्। दधानः। नर्या। पुरूणि। अचेतयत्। धियः। इ
माः। जरित्रे। प्र। इमं। वर्णं। अतिरत्। शुक्रं। आसां। ॥१५॥ महः। महानि।
पनयंति। अस्य। इंद्रस्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि। वृजनेन। वृजि
नान्। सं। पिपेष। मायाभिः। दस्यून्। अभिभूतिऽओजाः। युधा। इं
द्रः। मन्हा। वरिवः। चकार। देवेभ्यः। सत्ऽपतिः। चर्षणिऽप्राः। विवस्व

प० ३
३३

नः। सदने। अस्य। तानि। विप्राः। उक्थेभिः। कवयः। गृणंति। सत्राऽ
सहं। वरेण्यं। सहःऽदां। ससऽवांसं। स्वः। अपः। च। देवीः। ससान। यः।
पृथिवीं। द्यां। उत। इमां। इंद्रं। मदंति। अनु। धीऽरणासः। ससान। अत्या
न्। उत। सूर्यं। ससान। इंद्रः। ससान। पुरुऽभोजसं। गां। हिरण्ययं। उत।
भोगं। ससान। हत्वी। दस्यून्। प्र। आर्यं। वर्णं। आवत्। इंद्रः। ओषधीः।
असनोत्। अहानि। वनस्पतीन्। असनोत्। अंतरिक्षं। बिभेद। वलं।
नुनुदे। विऽवाचः। अथ। अभवत्। दमिता। अभिऽक्रतूनां। १६। तिष्ठ। ३३

हरीइति। रथे। आ। युज्यमाना। याहि। वायुः। न। निऽयुतः। नः। अच्छ।
पिबासि। अंधः। [illegible] अभिऽसृष्टः। अस्मेइति। इंद्र। स्वाहा। ररिम।
ते। मदाय। उप। अजिरा। पुरुऽहूताय। सप्तीइति। हरीइति। रथस्य। धूःऽ
सु। आ। युनज्मि। द्रवत्। यथा। संऽभृतं। विश्वतः। चित्। उप। इमं। यज्ञं।
आ। वहातः। इंद्रं। उपोइति। नयस्व। वृषणा। तपुःऽपा। उत। ईं। अव।
त्वं। वृषभ। स्वधाऽवः। ग्रसेतां। अश्वा। वि। मुच। इह। शोणा। दिवेऽदिवे।
सऽदृशीः। अद्धि। धानाः। ब्रह्मणा। ते। ब्रह्मऽयुजा। युनज्मि। हरीइति। स

प्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमं०। १० निरीरमन्यजमानासोऽअन्ये०।

खाया। सधऽमादे। आशूइति। स्थिरं। रथं। सुऽखं। इंद्र। अधिऽतिष्ठ
न्।०। मा। ते। हरीइति। वृषणा। वीतऽपृष्ठा।० अतिऽआयाहि। शश्वतः।
वयं। ते। अरं। सुतेभिः। कृणवाम। सोमैः॥१७॥ तव। अयं। सोमः। त्वं।
आ। इहि। अर्वाङ्। शश्वत्ऽतमं। सुऽमनाः। अस्य। पाहि। अस्मिन्।
यज्ञे। बर्हिषि। आ। निऽसद्य। दधिष्व। इमं। जठरे। इंदुं। इंद्र। स्तीर्णं। ते।
बर्हिः। सुतः। इंद्र। सोमः। कृताः। धानाः। अत्तवे। ते। हरिऽभ्यां। तत्ऽओ
कसे। पुरुऽशाकाय। वृष्णे। मरुत्वते। तुभ्यं। राता। हवींषि। इमं। नरः। प

र्वताः। तुभ्यं। आपः। सं। इंद्र। गोभिः। मधुऽमंतं। अक्रन्। तस्य। आऽगत्य।
सुऽमनाः। ऋष्व। पाहि। प्रऽजानन्। विद्वान्। पथ्याः। अनु। स्वाः। यान्। आ।
अभजः। मरुतः। इंद्र। सोमे। ये। त्वां। अवर्धन्। अभवन्। गणः। ते। तेभिः।
एतं। सऽजोषाः। वावशानः। अग्नेः। पिब। जिह्वया। सोमं। इंद्र। इंद्र।
पिब। स्वधया। चित्। सुतस्य। अग्नेः। वा। पाहि। जिह्वया। यजत्र। अ
ध्वर्योः। वा। प्रऽयतं। शक्र। हस्तात्। होतुः। वा। यज्ञं। हविषः। जुषस्व।
०॥१८॥ इमां। ऊंइति। सु। प्रऽभृतिं। सातये। धाः। शश्वत्ऽशश्वत्। ऊतिऽ

५०२
३५

भिः। यादमानः। सुतेऽसुते। ववृधे। वर्धनेभिः। यः। कर्मऽभिः। महत्ऽ
भिः। सुऽश्रुतः। भूत्। इंद्राय। सोमाः। प्रऽदिवः। विदानाः। ऋभुः। येभिः।
वृषऽपर्वा। विऽहायाः। प्रऽयम्यमानान्। प्रति। सु। गृभाय। इंद्र। पिब।
वृषऽधूतस्य। वृष्णः। पिब। वर्धस्व। तव। घ। सुतासः। इंद्र। सोमासः।
प्रथमाः। उत। इमे। यथा। अपिबः। पूर्व्यान्। इंद्र। सोमान्। एव। पाहि।
पन्यः। अद्य। नवीयान्। महान्। अमत्रः। वृजने। विऽरप्शी। उग्रं। श
वः। पत्यते। धृष्णु। ओजः। न। अह। विव्याच। पृथिवी। चन। एनं। यत्। ३५

सोमासः। हरिऽअश्वं। अमंदन्। महान्। उग्रः। ववृधे। वीर्याय। संऽआ
चक्रे। वृषभः। काव्येन। इंद्रः। भगः। वाजऽदाः। अस्य। गावः। प्र। जायंते। द
क्षिणा। अस्य। पूर्वीः॥१९॥ प्र। यत्। सिंधवः। प्रऽसवं। यथा। आयन्। आ
पः। समुद्रं। रथ्याःऽइव। जग्मुः। अतः। चित्। इंद्रः। सदसः। वरीयान्। यत्।
ईं। सोमः। पृणति। दुग्धः। अंशुः। समुद्रेण। सिंधवः। यादमानाः। इंद्रा
य। सोमं। सुऽसुतं। भरंतः। अंशुं। दुहंति। हस्तिनः। भरित्रैः। मध्वः। पुनं
ति। धारया। पवित्रैः। ह्रदाःऽइव। कुक्षयः। सोमऽधानाः। सं। ईं। इति।

प० ३
३६

विव्याच । सवना । पुरूणि । अश्नौ । यत् । इंद्रः । प्रथमा । वि । आश । वृ
त्रं । जघन्वान् । अवृणीत । सोमं । आ । तु । भर । माकिः । एतत् । परि । स्था
त् । विद्म । हि । त्वा । वसुऽपतिं । वसूनां । इंद्र । यत् । ते । माहिनं । दत्रं । अस्ति ।
अस्मभ्यं । तत् । हरिऽअश्व । प्र । यंधि । अस्मेइति । प्र । यंधि । मघऽवन् ।
ऋजीषिन् । इंद्र । रायः । विश्वऽवारस्य । भूरेः । अस्मेइति । शतं । शरदः ।
जीवसे । धाः । अस्मेइति । वीरान् । शश्वतः । इंद्र । शिप्रिन् ॥ २० ॥ वार्त्रऽह
त्याय । शवसे । पृतनाऽसह्याय । च । इंद्र । त्वा । आ । वर्तयामसि । अर्वाची

३६

नं । सु । ते । मनः । उत । चक्षुः । शतक्रतो इति शतऽक्रतो । इंद्र । कृण्वंतु ।
वाघतः । नामानि । ते । शतक्रतो इति शतऽक्रतो । विश्वाभिः । गीःऽभिः ।
ईमहे । इंद्र । अभिमातिऽसह्ये । पुरुऽस्तुतस्य । धामऽभिः । शतेन । महया
मसि । इंद्रस्य । चर्षणिऽधृतः । इंद्रं । वृत्राय । हंतवे । पुरुऽहूतं । उप । ब्रुवे ।
भरेषु । वाजऽसातये ॥ २१ ॥ वाजेषु । ससहिः । भव । त्वां । ईमहे । शत
क्रतो इति शतऽक्रतो । इंद्र । वृत्राय । हंतवे । द्युम्नेषु । पृतनाज्ये । पृत्सु । तू
र्षु । श्रवःऽसु । च । इंद्र । साक्ष्व । अभिऽमातिषु । शुष्मिन्ऽतमं । नः । ऊतये ।

प०२
३७

म्निनं। पाहि। जागृविं। इंद्र। सोमं। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। इं
द्रियाणि। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। या। ते। जनेषु। पंचऽसु। इंद्र।
तानि। ते। आ। वृणे। आगन्। इंद्र। अवः। बृहत्। द्युम्नं। दधिष्व। दुस्तरं।
उत्। ते। शुष्मं। तिरामसि। अर्वाऽवतः। नः। आ। गहि। अथोइति। श
क्र। पराऽवतः। उंइति। लोकः। यः। ते। अद्रिऽवः। इंद्र। इह। ततः। आ।
गहि॥२२॥ अभि। तष्टाऽइव। दीधय। मनीषां। अत्यः। न। वाजी। सुऽधु
रः। जिहानः। अभि। प्रियाणि। मर्मृशत्। पराणि। कवीन्। इच्छामि। संऽदृ ३७

शे। सुऽमेधाः। इना। उत। पृच्छ। जनिम। कवीनां। मनःऽधृतः। सुऽ
कृतः। तक्षत। द्यां। इमाः। उंइति। ते। प्रऽन्यः। वर्धमानाः। मनःऽवाताः।
अध। नु। धर्मणि। ग्मन्। नि। सीं। इत्। अत्र। गुह्या। दधानाः। उत।
क्षत्राय। रोदसीइति। सं। अंजन्। सं। मात्राभिः। ममिरे। येमुः। उर्वी
इति। अंतः। महीइति। समृतेइतिसंऽऋते। धायसे। धुरितिधुः। आऽ
तिष्ठंतं। परि। विश्वे। अभूषन्। श्रियः। वसानः। चरति। स्वऽरोचिः।
महत्। तत्। वृष्णः। असुरस्य। नाम। आ। विश्वऽरूपः। अमृतानि। त

प०३
३८

स्थो। असूत। पूर्वीः। वृषभः। ज्यायान्। इमाः। अस्य। शुरुधः। संति। पू
र्वीः। दिवः। नपाता। विदथस्य। धीभिः। क्षत्रे। राजाना। प्रऽदिवः। दधाथे
इति॥२३॥ त्रीणि। राजाना। विदथे। पुरूणि। परि। विश्वानि। भूषथः।
सदांसि। अपश्यं। अत्र। मनसा। जगन्वान्। व्रते। गंधर्वान्। अपि। वा
युऽकेशान्। तत्। इत्। नु। अस्य। वृषभस्य। धेनोः। आ। नामऽभिः। ममि
रे। सक्म्यं। गोः। अन्यत्ऽअन्यत्। असुर्यं। वसानाः। नि। मायिनः। ममि
रे। रूपं। अस्मिन्।॰ सवितुः। नकिः। मे। हिरण्ययीं। अमतिं। यां। अशिश्रेत्। ३८

।॰ तदिन्न्वस्य॰।

आ। सुऽस्तुती। रोदसी इति। विश्वमिन्वे इति विश्वंऽइन्वे। अपिऽइ
व। योषा। जनिमानि। वव्रे। युवं। प्रत्नस्य। साधथः। महः। यत्। दैवी। स्व
स्तिः। परि। नः। स्यातं। गोपाजिह्वस्य। तस्थुषः। विऽरूपा। विश्वे। पश्यं
ति। मायिनः। कृतानि।०॥२४॥ इंद्रं। मतिः। हृदः। आ। वच्यमाना। अ
च्छ। पतिं। स्तोमऽतष्टा। जिगाति। या। जागृविः। विदथे। शस्यमाना। इं
द्र। यत्। ते। जायते। विधि। तस्य। दिवः। चित्। आ। पूर्व्या। जायमाना। वि।
जागृविः। विदथे। शस्यमाना। भद्रा। वस्त्राणि। अर्जुना। वसाना। सा। इ

प०३
३९

यं। अस्मे इति। सनऽजा। पित्र्या। धीः। यमा। चित्। अत्र। यमऽसूः। अ
सूत। जिह्वायाः। अग्रे। पतत्। आ। हि। अस्थात्। वपूंषि। जाता। मिथुना।
सचेते इति। तमःऽहना। तपुषः। बुध्ने। आऽइता। नकिः। एषां। निंदिता।
मर्त्येषु। ये। अस्माकं। पितरः। गोषु। योधाः। इंद्रः। एषां। दृंहिता। माहि
नऽवान्। उत्। गोत्राणि। ससृजे। दंसनाऽवान्। सखा। ह। यत्र। सखिऽ
गा:१ भिः। नवऽग्वैः। अभिऽज्ञु। आ। सत्वऽभिः। अनुऽग्मन्। सत्यं। तत्। इंद्रः। द
शऽभिः। दशऽग्वैः। सूर्यं। विवेद। तमसि। क्षियंतं॥ २५॥ इंद्रः। मधु। सं ३९

।० गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्सु०।

ऋतं। उस्रियायां। पत्ऽवत्। विवेद। शफऽवत्। नमे। गोः।० हस्ते। दधे।
दक्षिणे। दक्षिणऽवान्। ज्योतिः। वृणीत। तमसः। विऽजानन्। आरे। स्याम।
दुःऽइतात्। अभीके। इमाः। गिरः। सोमऽपाः। सोमऽवृद्ध। जुषस्व। इंद्र। पु
रुऽतमस्य। कारोः। ज्योतिः। यज्ञाय। रोदसी इति। अनु। स्यात्। आरे।
स्याम। दुःऽइतस्य। भूरेः। भूरि। चित्। हि। तुजतः। मर्त्यस्य। सुऽपारासः।
वसवः। बर्हणाऽवत्॥०॥ २६॥ इति तृतीयाष्टके द्वितीयोध्यायः॥ ॐ
इंद्रं। त्वा। वृषभं। वयं। सुते। सोमे। हवामहे। सः। पाहि। मध्वः। अंधसः।

१०३
४०

इंद्र। क्रतुऽविदं। सुतं। सोमं। हर्य। पुरुऽस्तुत। पिब। आ। वृषस्व। ततृपिं।
इंद्र। प्र। नः। धितऽवानं। यज्ञं। विश्वेभिः। देवेभिः। तिर। स्तवान। विश्पते।
इंद्र। सोमाः। सुताः। इमे। तव। प्र। यंति। सत्ऽपते। क्षयं। चंद्रासः। इंदवः।
दधिष्व। जठरे। सुतं। सोमं। इंद्र। वरेण्यं। तव। द्युक्षासः। इंदवः॥ १॥
गिर्वणः। पाहि। नः। सुतं। मधोः। धाराभिः। अज्यसे। इंद्र। त्वाऽदातं। इत्।
यशः। अभि। द्युम्नानि। वनिनः। इंद्रं। सचंते। अक्षिता। पीत्वी। सोमस्य।
ववृधे। ०। पराऽवतः। च। वृत्रऽहन्। इमाः। जुषस्व। नः। गिरः। यत्। अंतरा। ४०
।० अर्वावतान आगहि ०।

।० इंद्रेतत आगहि ०। ।० अतूनइंद्र ०।
पराऽवतं। अर्वाऽवतं। च। हूयसे ॥०॥ २॥ ०। मध्वक्। जुवानः। सोमऽपी
तये। हरिऽभ्यां। याहि। अद्रिऽवः। सतः। होता। नः। ऋत्वियः। तिस्तिरे।
बर्हिः। आनुषक्। अयुज्रन्। प्रातः। अद्रयः। इमा। ब्रह्म। ब्रह्मऽवाहः।
क्रियंते। आ। बर्हिः। सीद। वीहि। शूर। पुरोळाशं। ररंधि। सवनेषु। नः।
एषु। स्तोमेषु। वृत्रऽहन्। उक्थेषु। इंद्र। गिर्वणः। मतयः। सोमऽपां। उ
रुं। रिहंति। शवसः। पतिं। इंद्रं। वत्सं। न। मातरः॥ ३॥ सः। मंदस्व। हि।
अंधसः। राधसे। तन्वा। महे। न। स्तोतारं। निदे। करः। वयं। इंद्र। त्वाऽयवः।

प०३
४१

हविष्मंतः। जरामहे। उत। त्वं। अस्मऽयुः। वसोइति। मा। आरे। अस्मत्।
वि। मुमुचः। हरिऽप्रिय। अर्वाङ्। याहि। इंद्र। स्वधाऽवः। मत्स्व। इह। अर्वांचं।
त्वा। सुऽखे। रथे। वहतां। इंद्र। केशिना। घृतस्नूइतिघृतऽस्नू। बर्हिः। आऽस
उपनःसुतमागहि० दे॥४॥ सोमं। इंद्र। गोऽआशिरं। हरिऽभ्यां। यः। ते। अस्मऽयुः। तं। इंद्र।
मदं। आ। गहि। बर्हिःऽस्थां। ग्रावऽभिः। सुतं। कुवित्। नु। अस्य। तृप्णवः।
इंद्रं। इत्था। गिरः। मम। अच्छ। अगुः। इषिताः। इतः। आऽवृते। सोमऽपीत
ये। इंद्रं। सोमस्य। पीतये। स्तोमैः। इह। हवामहे। उक्थेभिः। कुवित्। आऽग ४१

०इंद्रसोमाःसुताइमे०
मत्।ॐ।तान्। दधिष्व। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। जठरे। वाजिनीव
सोइतिवाजिनीऽवसो॥५॥ विद्म। हि। त्वा। धनंऽजयं। वाजेषु। दधृषं।
कवे। अध। ते। सुम्नं। ईमहे। इमं। इंद्र। गोऽआशिरं। यवऽआशिरं। च। नः।
पिब। आऽगत्य। वृषऽभिः। सुतं। तुभ्य। इत्। इंद्र। स्वे। ओक्ये। सोमं। चो
ते। दामि। पीतये। एषः। ररंतु। हृदि। त्वां। सुतस्य। पीतये। प्रत्नं। इंद्र। हवा
महे॥ कुशिकासः। अवस्यवः॥६॥ आ। याहि। अर्वाङ्। उप। वंधुरेऽ
स्थाः। तव। इत्। अनु। प्रऽदिवः। सोमऽपेयं। प्रिया। सखाया। वि। मुच। उ

प०३
४२

प। बर्हिः। त्वां। इमे। हव्यऽवाहः। हवंते। आ। याहि। पूर्वीः। अति। चर्ष
णीः। आ। अर्यः। आऽशिषः। उप। नः। हरिऽभ्यां। इमाः। हि। त्वा। मतयः।
स्तोमऽतष्टाः। इंद्र। हवंते। सख्यं। जुषाणाः। आ। नः। यज्ञं। नमःऽवृधं।
सऽजोषाः। इंद्र। देव। हरिऽभिः। याहि। तूयं। अहं। हि। त्वा। मतिऽभिः।
जोहवीमि। घृतऽप्रयाः। सधऽमादे। मधूनां। आ। च। त्वां। एता। वृषणा।
वहातः। हरी इति। सखाया। सुऽधुरा। सुऽअंगा। धानाऽवत्। इंद्रः।
सवनं। जुषाणः। सखा। सख्युः। शृणवत्। वंदनानि। कुवित्। मा। गो ४२

पां। करसे। जनस्य। कुवित्। राजानं। मघऽवन्। ऋजीषिन्। कुवित्।
मा। ऋषिं। पपिऽवांसं। सुतस्य। कुवित्। मे। वस्वः। अमृतस्य। शिक्षाः।
आ। त्वा। बृहंतः। हरयः। युजानाः। अर्वाक्। इंद्र। सधऽमादः। वहंतु। प्र।
ये। द्विता। दिवः। ऋंजंति। आताः। सुऽसंमृष्टासः। वृषभस्य। मूराः। इं
द्र। पिब। वृषऽधूतस्य। वृष्णः। आ। यं। ते। श्येनः। उशते। जभार। य
स्य। मदे। च्यवयसि। प्र। कृष्टीः। यस्य। मदे। अप। गोत्रा। ववर्थ॥ ७॥ अ शुनंहुवेम०॥
यं। ते। अस्तु। हर्यतः। सोमः। आ। हरिऽभिः। सुतः। जुषाणः। इंद्र। हरिऽ

१०२
७२

भिः। नः। आ। गहि। आ। तिष्ठ। हरितं। रथं। हर्यन्। उषसं। अर्चयः।
सूर्यं। हर्यन्। अरोचयः। विद्वान्। चिकित्वान्। हरिऽअश्व। वर्धसे। इंद्र।
विश्वाः। अभि। श्रियः। द्यौः। इंद्रः। हरिऽधायसं। पृथिवीं। हरिऽवर्पसं।
अधारयत्। हरितोः। भूरि। भोजनं। ययोः। अंतः। हरिः। चरत्। जज्ञा
नः। हरितः। वृषा। विश्वं। आ। भाति। रोचनं। हरिऽअश्वः। हरितं। ध
ने। आयुधं। आ। वज्रं। बाह्वोः। हरिं। इंद्रः। हर्यतं। अर्जुनं। वज्रं।
शुक्रैः। अभिऽवृतं। अप। अवृणोत्। हरिऽभिः। सुऽकृतं। उत्। गाः। ह
अद्रिऽभिः। ७२

रिऽभिः। आजत्।। ८।। आ। मंद्रैः। इंद्र। हरिऽभिः। याहि। मयूररोमऽ
भिः। मा। त्वा। के। चित्। नि। यमन्। विं। न। पाशिनः। अति। धन्वऽइव।
तान्। इहि। वृत्रऽखादः। वलंऽरुजः। पुरां। दर्मः। अपां। अजः। स्था
ता। रथस्य। हर्योः। अभिऽस्वरे। इंद्रः। दृह्ळा। चित्। आऽरुजः। गंभी
रान्। उदधीन्ऽइव। केतुं। पुष्यसि। गाःऽइव। प्र। सुऽगोपाः। यवसं।
धेनवः। यथा। ह्रदं। कुल्याःऽइव। आशत। आ। नः। तुजं। रयिं। भर।
अंशं। न। प्रतिऽजानते। वृक्षं। पक्वं। फलं। अंकीऽइव। धूनुहि। इंद्र। सं

५०२

पारणं। वसो। स्वऽयुः। इंद्र। स्वऽराट्। असि। स्मत्ऽदिष्टिः। स्वयशःऽत
रः। सः। ववृधानः। ओजसा। पुरुऽस्तुत। भव। नः। सुश्रवःऽतमः॥ १॥
युध्मस्य। ते। वृषभस्य। स्वऽराजः। उग्रस्य। यूनः। स्थविरस्य। घृष्वेः। अ
जूर्यतः। वज्रिणः। वीर्याणि। इंद्र। श्रुतस्य। महतः। महानि। महान्। अ
सि। महिष। वृष्ण्येभिः। धनऽस्पृत्। उग्र। सहमानः। अन्यान्। एकः। वि
श्वस्य। भुवनस्य। राजा। सः। योधय। च। क्षयय। च। जनान्। प्र। मात्राभिः।
रिरिचे। रोचमानः। प्र। देवेभिः। विश्वतः। अप्रतिऽइतः। प्र। मज्मना। दिवः।

इंद्रः। पृथिव्याः। प्र। उरोः। महः। अंतरिक्षात्। ऋजीषी। उरुं। गभीरं।
जनुषा। अभि। उग्रं। विश्वऽव्यचसं। अवतं। मतीनां। इंद्रं। सोमासः। प्र
दिवि। सुतासः। समुद्रं। न। स्रवतः। आ। विशंति। यं। सोमं। इंद्र। पृथि
वी द्यावा। गर्भं। न। माता। बिभृतः। त्वाऽया। तं। ते। हिन्वंति। तं। ऊं इति। ते।
मृजंति। अध्वर्यवः। वृषभ। पातवै। ऊं इति॥ १०॥ मरुत्वान्। इंद्र। वृष
भः। रणाय। पिब। सोमं। अनुऽस्वधं। मदाय। आ। सिंचस्व। जठरे। मध्वः।
ऊर्मिं। त्वं। राजा। असि। प्रऽदिवः। सुतानां। सऽजोषाः। इंद्र। सऽगणः। म

१०३

रुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहा। शूर। विद्वान्। जहि। शत्रून्। अप। मृधः।
नुदस्व। अथ। अभयं। कृणुहि। विश्वतः। नः। उत। ऋतुऽभिः। ऋतुऽपाः।
पाहि। सोमं। इंद्र। देवेभिः। सखिऽभिः। सुतं। नः। यान्। आ। अभजः। म
रुतः। ये। त्वा। अहन्। वृत्रं। अदधुः। तुभ्यं। ओजः। ये। त्वा। अहिऽहत्ये।
मघऽवन्। अवर्धन्। ये। शांबरे। हरिऽवः। गोऽइष्टौ। ये। त्वा। नूनं। अ य।
नुऽमदंति। विप्राः। पिब। इंद्र। सोमं। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। मरुत्वंतं।
वृषभं। ववृधानं। अकवऽअरिं। दिव्यं। शासं। इंद्रं। विश्वऽसहं। अव

अनु।

से। नूतनाय। उग्रं। सहःऽदां। इह। तं। हुवेम॥११॥ सद्यः। ह। जातः।
वृषभः। कनीनः। प्रऽभर्तुं। आवत्। अंधसः। सुतस्य। साधोः। पिब।
प्रतिऽकामं। यथा। ते। रसऽआशिरः। प्रथमं। सोम्यस्य। यत्। जायथाः।
तत्। अहः। अस्य। कामे। अंशोः। पीयूषं। अपिबः। गिरिऽस्थां। तं। ते।
माता। परि। योषा। जनित्री। महः। पितुः। दमे। आ। असिंचत्। अग्रे।
उपऽस्थाय। मातरं। अन्नं। ऐट्ट। तिग्मं। अपश्यत्। अभि। सोमं। ऊधः।
प्रऽयवयन्। अचरत्। गृत्सः। अन्यान्। महानि। चक्रे। पुरुधऽप्रतीकः॥

प०३
२६

उग्रः। तुराषाट्। अभिभूतिऽओजाः। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे। एषः।
त्वष्टारं। इंद्रः। जनुषा। अभिऽभूय। आऽमुष्य। सोमं। अपिबत्। चमू
षु। ०॥१२॥ शंस। महां। इंद्रं। यस्मिन्। विश्वाः। आ। कृष्टयः। सोमऽ
पाः। कामं। अव्यन्। यं। सुऽक्रतुं। धिषणेइति। विभ्वऽतष्टं। घनं। वृत्रा
णां। जनयंत। देवाः। यं। नु। नकिः। पृतनासु। स्वऽराजं। द्विता। तरति।
नृऽतमं। हरिऽस्थां। इनऽतमः। सत्वऽभिः। यः। ह। शूषैः। पृथुऽज्रयाः।
अमिनात्। आयुः। दस्योः। सहऽवा। पृत्ऽसु। तरणिः। न। अर्वा। विऽआ

२६

नशिः। रोदसीइति। मेहनाऽवान्। भगः। न। कारे। हव्यः। मतीनां। पि
ताऽइव। चारुः। सुऽहवः। वयःऽधाः। धर्ता। दिवः। रजसः। पृष्टः। ऊर्ध्वः।
रथः। न। वायुः। वसुऽभिः। नियुत्वान्। क्षपां। वस्ता। जनिता। सूर्यस्य।
विऽभक्ता। भागं। धिषणाऽइव। वाजं॥ ०॥१३॥ इंद्रः। स्वाहा। पिबतु।
यस्य। सोमः। आऽगत्य। तुम्रः। वृषभः। मरुत्वान्। आ। उरुऽव्यचाः। पृ
णतां। एभिः। अन्नैः। आ। अस्य। हविः। तन्वः। कामं। ऋध्याः। आ। ते।
सपर्यूइति। जवसे। युनज्मि। ययोः। अनु। प्रऽदिवः। श्रुष्टिं। आवः। इह।

त्वा। धेयुः। हरयः। सुऽशिप्र। पिब। तु। अस्य। सुऽसुतस्य। चारोः। गो-
भिः। मिमिक्षुं। दधिरे। सुऽपारं। इंद्रं। ज्यैष्ठ्याय। धायसे। गृणानाः। मं-
दानः। सोमं। पपिऽवान्। ऋजीषिन्। सं। अस्मभ्यं। पुरुधा। गाः। इष-
इमंका०। स्वर्यवो०। शुनं० ण्य॥ ४॥१४॥ चर्षणिऽधृतं। मघऽवानं। उक्थ्यं। इंद्रं। गिरः। बृहतीः।
अभि। अनूषत। ववृधानं। पुरुऽहूतं। सुवृक्तिऽभिः। अमर्त्यं। जरमा-
णं। दिवेऽदिवे। शतऽक्रतुं। अर्णवं। शाकिनं। नरं। गिरः। मे। इंद्रं। उ-
प। यंति। विश्वतः। वाजऽसनिं। पूःऽभिदं। तूर्णिं। अप्ऽतुरं। धामऽसा-

चं। अभिऽसाचं। स्वःऽविदं। आ। करे। वसोः। जरिता। पनस्यते। अनेहसः।
स्तुभः। इंद्रः। दुवस्यति। विवस्वतः। सदने। आ। हि। पिप्रिये। सत्राऽसहं। अ-
भिमातिऽहनं। स्तुहि। नृणां। ऊं इति। त्वा। नृऽतमं। गीःऽभिः। उक्थैः। अभि।
प्र। वीरं। अर्चत। सऽबाधः। सं। सहसे। पुरुऽमायः। जिहीते। नमः। अस्य।
प्रऽदिवः। एकः। ईशे। पूर्वीः। अस्य। निःऽसिधः। मर्त्येषु। पुरु। वसूनि। पृथि-
वी। बिभर्ति। इंद्राय। द्यावः। ओषधीः। उत। आपः। रयिं। रक्षंति। जीरयः। व-
नानि॥१५॥ तुभ्यं। ब्रह्माणि। गिरः। इंद्र। तुभ्यं। सत्रा। दधिरे। हरिऽवः। जुषस्व।

प०२
२८

बोधि। आपिः। अवसः। नूतनस्य। सखे। वसोइति। जरितृऽभ्यः। वयः। धाः।
इंद्र। मरुत्वः। इह। पाहि। सोमं। यथा॥ शार्याते। अपिबः। सुतस्य। तव। प्रऽनी
ती। तव। शूर। शर्मन्। आ। विवासंति। कवयः। सुऽयज्ञाः। सः। वावृधानः। इ
ह। पाहि। सोमं। मरुत्ऽभिः। इंद्र। सखिऽभिः। सुतं। नः। जातं। यत्। त्वा। परि।
देवाः। अभूषन्। महे। भराय। पुरुऽहूत। विश्वे। अप्ऽतूर्ये। मरुतः। आपिः। ए
षः। अमंदन्। इंद्रं। अनु। दातिऽवाराः। तेभिः। साकं। पिबतु। वृत्रऽखादः। सु
तं। सोमं। दाशुषः। स्वे। सधऽस्थे। इदं। हि। अनु। ओजसा। सुतं। राधानां।

२८

पते। पिब। तु। अस्य। गिर्वणः। यः। ते। अनु। स्वधां। असत्। सुते। नि।
यच्छ। तन्वं। सः। त्वा। ममत्तु। सोम्यं। प्र। ते। अश्नोतु। कुक्ष्योः। प्र। इंद्र। ब्रह्म
णा। शिरः। प्र। बाहूइति। शूर। राधसे॥१६॥ धानाऽवंतं। करंभिणं। अ
पूपऽवंतं। उक्थिनं। इंद्र। प्रातः। जुषस्व। नः। पुरोळाशं। पचत्यं। जुष
स्व। इंद्र। आ। गुरस्व। च। तुभ्यं। हव्यानि। सिस्रते। पुरोळाशं। च। नः। घ
सः। जोषयासे। गिरः। च। नः। वधूयुःऽइव। योषणां। पुरोळाशं। सनऽ
श्रुत। प्रातःऽसावे। जुषस्व। नः। इंद्र। क्रतुः। हि। ते। बृहन्। माध्यंदिनस्य।

सवनस्य। धानाः। पुरोळाशं। इंद्र। कृष्व। इह। चारुं। प्र। यत। स्तोता।
जरिता। तूर्णिऽअर्थः। वृषऽयमाणः। उप। गीःऽभिः। ईट्टे।।१७।। तृतीये।
धानाः। सवने। पुरुऽस्तुत। पुरोळाशं। आऽहुतं। ममहस्व। नः। ऋभुऽ
मंतं। वाजऽवंतं। त्वा। कवे। प्रयस्वंतः। उप। शिक्षेम। धीतिऽभिः। पूष
ण्ऽवते। ते। चकृम। करंभं। हरिऽवते। हरिऽअश्वाय। धानाः। अपूपं।
अद्धि। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहा। शूर। विद्वान्। प्र
ति। धानाः। भरत। तूयं। अस्मै। पुरोळाशं। वीरऽतमाय। नृणां।। दिवेऽ

दिवे। सऽदृशीः। इंद्र। तुभ्यं। वर्धंतु। त्वा। सोमऽपेयाय। धृष्णो इति।
।।१८।। इंद्रापर्वता। बृहता। रथेन। वामीः। इषः। आ। वहतं। सुऽवीराः।
वीतं। हव्यानि। अध्वरेषु। देवा। वर्धेथां। गीःऽभिः। इळया। मदंता।
तिष्ठ। सु। कं। मघऽवन्। मा। परा। गाः। सोमस्य। नु। त्वा। सुऽसुतस्य।
यक्षि। पितुः। न। पुत्रः। सिचं। आ। रभे। ते। इंद्र। स्वादिष्ठया। गिरा। श
चीऽवः। शंसाव। अध्वर्यो इति। प्रति। मे। गृणीहि। इंद्राय। वाहः। कृ
णवाव। [illegible]। जुष्टं। आ। इदं। बर्हिः। यजमानस्य। सीद। अथ।

प० ३
५०

च । भूत् । उक्थं । इंद्राय । शस्तं । जाया । इत् । अस्तं । मघऽवन् । सा । इत् ।
उँ इति । योनिः । तत् । इत् । त्वा । युक्ताः । हरयः । वहंतु । यदा । कदा । च । सुन
वाम । सोमं । अग्निः । त्वा । दूतः । धन्वाति । अछ । परा । याहि । मघऽवन् । आ ।
च । याहि । इंद्र । भ्रातः । उभयत्र । ते । अर्थं । यत्र । रथस्य । बृहतः । निऽधा
नं । विऽमोचनं । वाजिनः । रासभस्य ॥ १२ ॥ अपाः । सोमं । अस्तं । इंद्र । प्र ।
याहि । कल्याणीः । जाया । सुऽरणं । गृहे । ते । ँ दक्षिणाऽवत् । इमे । भो
जाः । अंगिरसः । विऽरूपाः । दिवः । पुत्रासः । असुरस्य । वीराः । विश्वामि

।० यत्रा रथस्य बृहतो निधानं विमोचनं वाजिनो०।

५०

त्राय । ददतः । मघानि । सहस्रऽसावे । प्र । तिरंते । आयुः । रूपंऽरूपं ।
मघऽवा । बोभवीति । मायाः । कृण्वानः । तन्वं । परि । स्वां । त्रिः । यत् । दि
वः । परि । मुहूर्तं । आ । अगात् । स्वैः । मंत्रैः । अनृतुऽपाः । ऋतऽवा । महा
न् । ऋषिः । देवऽजाः । देवऽजूतः । अस्तभ्नात् । सिंधुं । अर्णवं । नृऽच
क्षाः । विश्वामित्रः । यत् । अवहत् । सुऽदासं । अप्रियायत । कुशिके
भिः । इंद्रः । हंसाःऽइव । कृणुथ । श्लोकं । अद्रिऽभिः । मदंतः । गीःऽभिः ।
अध्वरे । सुते । सचा । देवेभिः । विप्राः । ऋषयः । नृऽचक्षसः । वि । पिब

प०२
५१

ध्वं। कुशिकाः। सोम्यं। मधु॥ २०॥ उप। प्र। इत। कुशिकाः। चेतयध्वं। अ
श्वं। राये। प्र। मुंचत। सुऽदासः। राजा। वृत्रं। जंघनत्। प्राक्। अपाक्। उद
क्। अथ। यजाते। वरे। आ। पृथिव्याः। यः। इमेइति। रोदसीइति। उभेइ
ति। अहं। इंद्रं। अतुस्तवं। विश्वामित्रस्य। रक्षति। ब्रह्म। इदं। भारतं। जनं।
विश्वामित्राः। अरासत। ब्रह्म। इंद्राय। वज्रिणे। करत्। इत्। नः। सुऽरा
धसः। किं। ते। कृण्वंति। कीकटेषु। गावः। न। आऽशिरं। दुह्रे। न। तपंति।
घर्मं। आ। नः। भर। प्रऽमगंदस्य। वेदः। नैचाऽशाखं। मघऽवन्। रंधय। ५१

नः। ससर्परीः। अमतिं। बाधमाना। बृहत्। मिमाय। जमदग्निऽ
दत्ता। आ। सूर्यस्य। दुहिता। ततान। श्रवः। देवेषु। अमृतं। अजु
र्यं॥ २१॥ ससर्परीः। अभरत्। तूयं। एभ्यः। अधि। श्रवः। पांचऽज
न्यासु। कृष्टिषु। सा। पक्ष्या। नव्यं। आयुः। दधाना। यां। मे। पलस्ति
जमदग्नयः। ददुः। स्थिरौ। गावौ। भवतां। वीळुः। अक्षः। मा। ईषा।
वि। वर्हि। मा। युगं। वि। शारि। इंद्रः। पातल्ये ३ इति। ददतां। शरीतोः।
अरिष्टऽनेमे। अभि। नः। सचस्व। बलं। धेहि। तनूषु। नः। बलं। इंद्र। अ

प०३
५२

नळुत्ऽसु। नः। बलं। तोकाय। तनयाय। जीवसे। त्वं। हि। बलऽदाः।
असि। अभि। व्ययस्व। खदिरस्य। सारं। ओजः। धेहि। स्पंदने। शिंश
पायां। अक्ष। वीळो इति। वीळित। वीळयस्व। मा। यामात्। अस्मात्।
अव। जीहिपः। नः। अयं। अस्मान्। वनस्पतिः। मा। च। हाः। मा। च। रि
रिषत्। स्वस्ति। आ। गृहेभ्यः। आ। अवऽसे। आ। विऽमोचनात्।।२२।।
इंद्र। ऊतिऽभिः। बहुलाभिः। नः। अद्य। यात्ऽश्रेष्ठाभिः। मघऽवन्। शू
र। जिन्व। यः। नः। द्वेष्टि। अधरः। सः। पदीष्ट। यं। उं इति। द्विष्मः। तं। उं ५२

इति। प्राणः। जहातु। परशुं। चित्। चि। तपति। शिंबलं। चित्। वि।
वृश्चति। उखा। चित्। इंद्र। येषंती। प्रऽयस्ता। फेनं। अस्यति। न। साय
कस्य। चिकिते। जनासः। लोधं। नयंति। पशुं। मन्यमानाः। न। अवा
जिनं। वाजिना। हासयंति। न। गर्दभं। पुरः। अश्वात्। नयंति। इमे।
इंद्र। भरतस्य। पुत्राः। अपऽपित्वं। चिकितुः। न। प्रऽपित्वं। हिन्वंति।
अश्वं। अरणं। न। नित्यं। ज्याऽवाजं। परि। नयंति। आजौ।।२३।।इ
मं। महे। विदथ्याय। शूषं। शश्वत्। कृत्वः। ईड्याय। प्र। जभ्रुः। शृणो

।० नो दम्येभिरनीकैः ९

प० ३२

५३

तु।०। शृणोतु। अग्निः। दिव्यैः। अजस्रः। महि। महे। दिवे। अर्च।
पृथिव्यै। कामः। मे। इच्छन्। चरति। प्रऽजानन्। ययोः। ह। स्तोमे। विद
थेषु। देवाः। सपर्यवः। मादयंते। सचा। आयोः। युवोः। ऋतं। रोदसी
इति। सत्यं। अस्तु। महे। सु। नः। सुविताय। प्र। भूतं। इदं। दिवे। नमः।
अग्ने। पृथिव्यै। सपर्यामि। प्रयसा। यामि। रत्नं। उतोइति। हि। वां।
पूर्व्याः। आऽविविद्रे। ऋतवरीइत्यृतऽवरी। रोदसीइति। सत्यऽवाचः।
नरः। चित्। वां। संऽइथे। शूरऽसातौ। ववंदिरे। पृथिवि। वेविदानाः।

५३

कः। अद्धा। वेद। कः। इह। प्र। वोचत्। देवान्। अच्छ। पथ्या। का। सं।
एति। ददृश्रे। एषां। अवमा। सदांसि। परेषु। या। गुह्येषु। व्रतेषु॥२ग।
कविः। नृऽचक्षाः। अभि। सीं। अचष्ट। ऋतस्य। योना। विघृतेइतिविऽ
घृते। मदंतीइति। नाना। चक्रातेइति। सदनं। यथा। वेः। समानेन। क्र
तुना। संविदानेइतिसंऽविदाने। समान्या। वियुतेइतिविऽयुते। दूरे
अंतेइतिदूरेऽअंते। ध्रुवे। पदे। तस्थतुः। जागरूकेइति। उत। स्वसारा।
युवतीइति। भवंतीइति। आत्। ऊंइति। ब्रुवातेइति। मिथुनानि। नाम। वि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प०३
५८

श्वा।इत्।एतेइति।जनिम।सं।विविक्तः।महः।देवान्।बिभ्रतीइति।
न।व्यथेतेइति।एजत्।ध्रुवं।पत्यते।विश्वं।एकं।चरत्।पतत्रि।विषुणं।
वि।जातं।सना।पुराणं।अधि।एमि।आरात्।महः।पितुः।जनितुः।जा
मि।तत्।नः।देवासः।यत्र।पनितारः।एवैः।उरौ।पथि।विऽउते।तस्थुः।
अंतरिति।इमं।स्तोमं।रोदसीइति।प्र।ब्रवीमि।ऋदूदराः।शृणवन्।अ
ग्निऽजिह्वाः।मित्रः।संऽराजः।वरुणः।युवानः।आदित्यासः।कवयः।
पप्रथानाः॥२५॥हिरण्यऽपाणिः।सविता।सुऽजिह्वः।त्रिः।आ।दिवः। ५८

विदथे।पत्यमानः।देवेषु।च।सवितरिति।श्लोकं।अश्रेः।आत्।
अस्मभ्यं।आ।सुव।सर्वऽतातिं।सुऽकृत्।सुऽपाणिः।स्वऽवान्।ऋ
तऽवा।देवः।त्वष्टा।अवसे।तानि।नः।धात्।पूषण्ऽवंतः।ऋभवः।मा
दयध्वं।ऊर्ध्वऽग्रावाणः।अध्वरं।अतष्ट।विद्युत्ऽरथाः।मरुतः।ऋ
ष्टिऽमंतः।दिवः।मर्याः।ऋतऽजाताः।अयासः।सरस्वती।शृणवन्।
यज्ञियासः।धात।रयिं।सहऽवीरं।तुरासः।विष्णुं।स्तोमासः।पुरुऽद
स्मं।अर्काः।भगस्यऽइव।कारिणः।यामनि।ग्मन्।उरुऽक्रमः।ककुहः।

५८
५०५

५०३
५५

पस्य। पूर्वीः। न। मर्धंति। युवतयः। जनित्रीः। इंद्रः। विश्वैः। वीर्यैः। पत्य
मानः। उभेइति। आ। पप्रौ। रोदसीइति। महिऽत्वा। पुरंऽदरः। वृत्रऽहा।
धृष्णुऽसेनः। संऽगृभ्य। नः। आ। भर। भूरि। पश्वः॥ २६॥ नासत्या। मे।
पितरा। बंधुऽपृछा। सऽजात्यं। अश्विनोः। चारु। नाम। युवं। हि। स्थः।
रयिऽदौ। नः। रयीणां। दात्रं। रक्षेथेइति। अकवैः। अदब्धा॥ महत्।
तत्। वः। कवयः। चारु। नाम। यत्। ह। देवाः। भवथ। विश्वे। इंद्रे। सखा॥
ऋभुऽभिः। पुरुऽहूत। प्रियेभिः। इमां। धियं। सातये। तक्षत। नः। अर्य

५५

।० अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि ०।

मा। नः। अदितिः। यज्ञियासः। ँ युयोत। नः। अनपत्यानि। गंतोः।
प्रजाऽवान्। नः। पशुऽमान्। अस्तु। गातुः। देवानां। हूतः। पुरुध। प्रऽ
सूतः। अनागान्। नः। वोचंतु। सर्वऽताता। शृणोतु। नः। पृथिवी। द्यौः।
उत। आपः। सूर्यः। नक्षत्रैः। उरु। अंतरिक्षं। शृण्वंतु। नः। वृषणः। प
र्वतासः। ध्रुवऽक्षेमासः। इळया। मदंतः। आदित्यैः। नः। अदितिः।
शृणोतु। यच्छंतु। नः। मरुतः। शर्म। भद्रं। सदा। सुऽगः। पितुऽमान्। अ
स्तु। पंथाः। मध्वा। देवाः। ओषधीः। सं। पिपृक्त। भगः। मे। अग्ने। सख्ये।

पृ०३
५६

न। मध्वाः। उत्। रायः। अश्व्यां। सदनं। पुरुऽक्षोः। स्वदस्व। हव्या।
सं। इषः। दिदीहि। अस्मद्र्यक्। सं। मिमीहि। श्रवांसि। विश्वान्। अग्ने।
पृत्ऽसु। तान्। जेषि। शत्रून्। अहा। विश्वा। सुऽमनाः। दीदिहि। नः।
॥२७॥ उषसः। पूर्वाः। अध। यत्। विऽऊषुः। महत्। वि। जज्ञे। अक्ष
रं। पदे। गोः। व्रता। देवानां। उप। नु। प्रऽभूषन्। महत्। देवानां। अ
सुरऽत्वं। एकं। मो इति। सु। नः। अत्र। जुहुरंत। देवाः। मा। पूर्वे। अ
ग्ने। पितरः। पदऽज्ञाः। पुराण्योः। सद्मनोः। केतुः। अंतः। ०। वि। मे।

५६

पुरुऽत्रा। पतयंति। कामाः। शमि। अच्छ। दीद्ये। पूर्व्याणि। संऽइद्धे।
अग्नौ। ऋतं। इत्। वदेम। ०। समानः। राजा। विऽभृतः। पुरुऽत्रा। शये।
शयासु। प्रऽयुतः। वना। अनु। अन्या। वत्सं। भरति। क्षेति। माता। ०।
आऽक्षित्। पूर्वासु। अपराः। अनुऽरुत्। सद्यः। जातासु। तरुणीषु।
अंतरिति। अंतःऽवतीः। सुवते। अप्रऽवीताः। ०॥२८॥ शयुः। परस्ता
त्। अध। नु। द्विऽमाता। अबंधनः। चरति। वत्सः। एकः। मित्रस्य। ता।
वरुणस्य। व्रतानि। ०। द्विऽमाता। होता। विदथेषु। संऽराट्। अनु। अ

प०३
५७

यं। चरति। क्षेति। बुध्नः। आ। रण्यानि। रण्यःऽवाचः। भरंते। ०। ह्वरस्यऽ
इव। बुध्यतः। अंतमस्य। प्रतीचीनं। ददृशे। विश्वं। आऽयत्। अंतः। म
तिः। चरति। निःऽसिधं। गोः। ०। नि। वेवेति। पलितः। दूतः। आसु। अंतः।
महान्। चरति। रोचनेन। वपूंषि। बिभ्रत्। अभि। नः। वि। चष्टे। ०। वि
ष्णुः। गोपाः। परमं। पाति। पाथः। प्रिया। धामानि। अमृता। दधानः।
अग्निः। ता। विश्वा। भुवनानि। वेद। ०। २१। नाना। चक्रातेइति। य
म्या। वपूंषि। तयोः। अन्यत्। रोचते। कृष्णं। अन्यत्। श्यावी। च। यत्।

५७

अरुषी। च। स्वसारौ। ०। माता। च। यत्र। दुहिता। च। धेनूइति। सब
र्दुघेइतिसबःऽदुघे। धापयेतेइति। समीचीइतिसंऽईची। ऋतस्य।
तेइति। सदसि। ईळे। अंतः। अन्यस्याः। वत्सं। रिहती। मिमाय। क
या। भुवा। नि। दधे। धेनुः। ऊधः। ऋतस्य। सा। पयसा। अपिन्वत।
इळा। ०। पद्या। वस्ते। पुरुऽरूपा। वपूंषि। ऊर्ध्वा। तस्थौ। त्रिऽअविं।
रेरिहाणा। ऋतस्य। सद्म। वि। चरामि। विद्वान्। ०। पदेइवेतिपदेऽ
इव। निहितेइतिनिऽहिते। दस्मे। अंतरिति। तयोः। अन्यत्। गुह्यं।

१०२
५८

आविः। अन्यत्। सधीचीना। पथ्या। सा। विषूची॥ ०॥ २०॥ आ।
धेनवः। धुनयंतां। अशिश्वीः। सबःऽदुघाः। शशयाः। अप्रऽदुग्धाः।
नव्याःऽनव्याः। युवतयः। भवंतीः। ० यत्। अन्यासु। वृषभः। रोरवी
ति। सः। अन्यस्मिन्। यूथे। नि। दधाति। रेतः। सः। हि। क्षपाऽवान्।
सः। भगः। सः। राजा। ० वीरस्य। नु। स्वऽअश्व्यं। जनासः। प्र। नु।
वोचाम। विदुः। अस्य। देवाः। षोळ्हा। युक्ताः। पंचऽपंच। आ। वहं
ति। ० देवः। त्वष्टा। सविता। विश्वऽरूपः। पुपोष। प्रऽजाः। पुरुधा। ज

५८

जान। इमा। च। विश्वा। भुवनानि। अस्य। ० मही इति। सं। ऐरत्।
चम्वा। समीची इति सम्ऽईची। उभे इति। ते इति। अस्य। वसुना।
न्यृष्टे इति निऽऋष्टे। शृण्वे। वीरः। विंदमानः। वसूनि। ० इमां।
च। नः। पृथिवीं। विश्वऽधायाः। उप। क्षेति। ० निःऽसिध्वरीः। ते। ओषधीरुतापोरयिं०।
ते। इंद्र। पृथिवी। बिभर्ति। सखायः। ते। वामऽभाजः। स्याम। ०॥
२१॥ ७॥ इति तृतीयाष्टके तृतीयो ध्यायः॥ ७॥ ॐ॥ न। ता। मि
नंति। मायिनः। न। धीराः। व्रता। देवानां। प्रथमा। ध्रुवाणि। न। रो

।० हितमित्रोनराजा ०पुरःसदः शर्मसदोनवीरा मह०। ४

दसीइति। अद्रुहा। वेद्याभिः। न। पर्वताः। निऽनेमे। तस्थिऽवांसः।
षट्। भारान्। एकः। अचरन्। बिभर्ति। ऋतं। वर्षिष्ठं। उप। गावः।
आ। अगुः। तिस्रः। महीः। उपराः। तस्थुः। अत्याः। गुहा। द्वेइति।
निहितेइति निऽहिते। दर्शि। एका। त्रिऽपाजस्यः। वृषभः। विश्वऽ
रूपः। उत। त्रिऽउधा। पुरुधा। प्रजाऽवान्। त्रिऽअनीकः। पत्यते।
माहिनऽवान्। सः। रेतःऽधाः। वृषभः। शश्वतीनां। अभीके। आसां।
पदऽवीः। अबोधि। आदित्यानां। अह्वे। चारु। नाम। आपः। चित्।

अस्मै। अरमंत। देवीः। पृथक्। व्रजंतीः। परि। सीं। अवृंजन्। त्री।
सधऽस्था। सिंधवः। त्रिः। कवीनां। उत। त्रिऽमाता। विदथेषु। सम्ऽरा
ट्। ऋतऽवरीः। योषणाः। तिस्रः। अप्याः। त्रिः। आ। दिवः। विदथे।
पत्यमानाः। त्रिः। आ। दिवः। सवितः। वार्याणि। दिवेऽदिवे। आ। सु
व। त्रिः। नः। अह्नः। त्रिः। धातु। रायः। आ। सुव। वसूनि। भग। त्रातः।
धिषणे। सातये। धाः। ६। सविता। सोसवीति। ०।०।। ०।। आपः। चि
त्। अस्य। रोदसीइति। चित्। उर्वीइति। रत्नं। भिक्षंत। सवितुः।

० त्रिरादिवः।०

।० राजाना। मित्रावरुणा। सुपाणी।०।

प०२ सखाय। त्रिः। उत्ऽतमा। दुःऽनशा। रोचनानि। त्रयः। राजंति। अ
६० सुरस्य। वीराः। ऋतऽवानः। इषिराः। दुःऽदभासः।॰ सन्तु। देवाः॥१॥ त्रिरा दिवो विदथे॰
प्र। मे। विविक्वान्। अविदत्। मनीषां। धेनुं। चरंतीं। प्रऽयुतां। अ
गोपां। सद्यः। चित्। या। दुदुहे। भूरि। धासेः। इंद्रः। तत्। अग्निः।
पनितारः। अस्याः। इंद्रः। सु। पूषा। वृषणा। सुऽहस्ता। दिवः।
न। प्रीताः। शशयं। दुदुह्रे। विश्वे। यत्। अस्यां। रणयंत। देवाः। ६०
प्र। वः। अत्र। वसवः। सुम्नं। अश्यां। याः। जामयः। वृष्णे। इच्छंति।

शक्तिं। नमस्यंतीः। जानते। गर्भं। अस्मिन्। अछ। पुत्रं। धेनवः।
वावशानाः। महः। चरंति। बिभ्रतं। वपूंषि। अछ। विवक्मि। रोद
सीइति। सुमेकेइतिसुऽमेके। ग्राव्णः। युजानः। अध्वरे। मनीषा।
इमाः। ऊंइति। ते। मनवे। भूरिऽवाराः। ऊर्ध्वाः। भवंति। दर्शताः।
यजत्राः। या। ते। जिह्वा। मधुऽमती। सुऽमेधाः। अग्ने। देवेषु। उ
च्यते। उरूची। तया। इह। विश्वान्। अवसे। यजत्रान्। आ। साद
य। पायय। च। मधूनि। या। ते। अग्ने। पर्वतस्यऽइव। धारा। अस

प०३

६१

श्वंती । पीपयत् । देव । चित्रा । तां । अस्मभ्यं । प्रऽमतिं । जातऽवेदः ।
वसो इति । रास्व । सुऽमतिं । विश्वऽजन्यां ॥ २ ॥ धेनुः । प्रत्नस्य । का
म्यं । दुहाना । अंतरिति । पुत्रः । चरति । दक्षिणायाः । आ । द्योतनिं ।
वहति । शुभ्रऽयामा । उषसः । स्तोमः । अश्विनौँजीगरिति । सुऽ
युक् । वहंति । प्रति । वां । ऋतेन । ऊर्ध्वाः । भवंति । [illegible] पितराऽ
इव । मेधाः । जरेथां । अस्मत् । वि । पणेः । मनीषां । युवोः । अवः । च
कृम । आ । यातं । अर्वाक् । सुयुक्ऽभिः । अश्वैः । आ । मन्येथां । आ ।
• सुवृतारथेन • दस्रावि० किमंगवां •

अ

६१

गंतं । कत् । चित् । एवैः । विश्वे । जनासः । अश्विना । हवंते । इमा । हि ।
वां । गोऽऋजीका । मधूनि । प्र । मित्रासः । न । ददुः । उस्राः । अग्रे । ति
रः । पुरु । चित् । अश्विना । रजांसि । आंगूषः । वां । मघऽवाना । ज
नेषु । ँ । ३ ॥ पुराणं । ओकः । सख्यं । शिवं । वां । युवोः । नरा । द्रवि
णं । जह्नाव्यां । पुनरिति । कृण्वानाः । सख्या । शिवानि । मध्वा । म
देम । सह । नु । समानाः । अश्विना । वायुना । युवं । सुऽदक्षा । नि
युत्ऽभिः । च । सऽजोषसा । युवाना । नासत्या । तिरःऽअह्न्यं । ज

एतया तं पथिभि०

प०३
६२

आया। सोमं। पिबतं। अस्रिधा। सुदानूइति सुऽदानू। अश्विना।
परि। वां। इषः। पुरूचीः। ईयुः। गीःऽभिः। यतमानाः। अमृध्राः। रथः।
ह। वां। ऋतऽजाः। अद्रिऽजूतः। परि। द्यावापृथिवीइति। याति। स
द्यः। अश्विना। मधुसुत्ऽतमः। युवाकुः। सोमः। तं। पातं। आ। गतं। दु
•रथोहवां• रोणे।ँ। भूरि। वर्पः। करिक्रत्। सुतऽवतः। निःऽकृतं। आऽगमिष्ठः।
ना। मित्रः। जनान्। यातयति। ब्रुवाणः। मित्रः। दाधार। पृथिवीं। ६२
उत। द्यां। मित्रः। कृष्टीः। अनिऽमिषा। अभि। चष्टे। मित्राय। हव्यं।

घृतऽवत्। जुहोत। प्र। सः। मित्र। मर्तः। अस्तु। प्रयस्वान्। यः। ते।
आदित्य। शिक्षति। व्रतेन। न। हन्यते। न। जीयते। त्वाऽऊतः। न। एनं।
अंहः। अश्नोति। अंतितः। न। दूरात्। अनमीवासः। इळया। मदंतः।
मितऽज्ञवः। वरिमन्। आ। पृथिव्याः। आदित्यस्य। व्रतं। उपऽक्षि
यंतः। वयं। मित्रस्य। सुऽमतौ। स्याम। अयं। मित्रः। नमस्यः। सुऽ
शेवः। राजा। सुऽक्षत्रः। अजनिष्ट। वेधाः।ँ। महान्। आदित्यः।
नमसा। उपऽसद्यः। यातयत्ऽजनः। गृणते। सुऽशेवः। तस्मै। एत

• तस्यवयंसुमतौयज्ञियस्या•

प०३

६३

नृ। पन्यऽतमाय। जुष्टं। अग्नौ। मित्राय। हविः। आ। जुहोत॥ ५॥
मित्रस्य। चर्षणिऽधृतः। अवः। देवस्य। सानसि। द्युम्नं। चित्रश्रवःऽ
तमं। अभि। यः। महिना। दिवं। मित्रः। बभूव। सऽप्रथाः। अभि। श्रवःऽ
भिः। पृथिवी। मित्राय। पंच। येमिरे। जनाः। अभिष्टिऽशवसे। सः।
देवान्। विश्वान्। बिभर्ति। मित्रः। देवेषु। आयुषु। जनाय। वृक्तऽब
र्हिषे। इषः। इष्टऽव्रताः। अकरित्यकः॥ ६॥ इहऽइह। वः। मनसा।
बंधुता। नरः। उशिजः। जग्मुः। अभि। तानि। वेदसा। याभिः। मायाभिः॥

६३

प्रतिजूतिऽवर्पसः। सौधन्वनाः। यज्ञियं। भागं। आनश। याभिः।
शचीभिः। चमसान्। अपिंशत। यया। धिया। गां। अरिणीत। चर्म
णः। येन। हरीइति। मनसा। निः। अतक्षत। तेन। देवऽत्वं। ऋभवः। सं।
आनश। इंद्रस्य। सख्यं। ऋभवः। सं। आनशुः। मनोः। नपातः। अ
पसः। दधन्विरे। सौधन्वनासः। अमृतऽत्वं। आ। ईरिरे। विष्ट्वी। श
मीभिः। सुऽकृतः। सुऽकृत्यया। इंद्रेण। याथ। सऽरथं। सुते। सचा।
अथोइति। वशानां। भवथ। सह। श्रिया। न। वः। प्रतिऽमै। सुऽकृतानि।

वाघुतः। सौधन्वनाः। ऋभवः। वीर्याणि। च। इंद्र। ऋभुऽभिः।
वाजवत्ऽभिः। संऽउक्षितं। सुतं। सोमं। आ। वृषस्व। गभस्त्योः।
धिया। इषितः। मघऽवन्। दाशुषः। गृहे। सौधन्वनेभिः। सह। म
त्स्व। नृऽभिः। इंद्र। ऋभुऽमान्। वाजऽवान्। मत्स्व। इह। नः। अ
स्मिन्। सवने। शच्या। पुरुऽस्तुत। इमानि। तुभ्यं। स्वसराणि। ये
मिरे। व्रता। देवानां। मनुषः। च। धर्मऽभिः। इंद्र। ऋभुऽभिः। वा
जिऽभिः। वाजयन्। इह। स्तोमं। जरितुः। उप। याहि। यज्ञियं। श

तं। केतेभिः। इषिरेभिः। आयवे। सहस्रऽनीथः। अध्वरस्य। हो
मन्॥७॥ उषः। वाजेन। वाजिनि। प्रऽचेताः। स्तोमं। जुषस्व। गृ
णतः। मघोनि। पुराणी। देवि। युवतिः। पुरंऽधिः। अनु। व्रतं। च
रसि। विश्वऽवारे। उषः। देवि। अमर्त्या। वि। भाहि। चंद्रऽरथा।
सूनृताः। ईरयंती। आ। त्वा। वहंतु। सुऽयमासः। अश्वाः। हिर
ण्यऽवर्णा। पृथुऽपाजसः। ये। उषः। प्रतीची। भुवनानि। विश्वा।
ऊर्ध्वा। तिष्ठसि। अमृतस्य। केतुः। समानं। अर्थं। चरणीयमा

५०३
६५

ना। चक्रंऽइव। नव्यसि। आ। ववृत्स्व। अव। स्यूमऽइव। चिन्व
ती। मघोनी। उषाः। याति। स्वसरस्य। पत्नी। स्वः। जनंती। सुऽभ
गा। सुऽदंसाः। आ। अंतात्। दिवः। पप्रथे। आ। पृथिव्याः। अछ।
वः। देवीं। उषसं। विऽभातीं। प्र। वः। भरध्वं। नमसा। सुऽवृक्तिं।
ऊर्ध्वं। मधुधा। दिवि। पाजः। अश्रेत्। प्र। रोचना। रुरुचे। रण्वऽ
संदृक्। ऋतऽवरी। दिवः। अर्कैः। अबोधि। आ। रेवती। रोद
सीइति। चित्रं। अस्थात्। आऽयतीं। अग्ने। उषसं। विऽभातीं।

६५

वामं। एषि। द्रविणं। भिक्षमाणः। ऋतस्य। बुध्ने। उषसां। इषण्य
न्। वृषा। महीइति। रोदसीइति। आ। विवेश। मही। मित्रस्य। वरुण
स्य। माया। चंद्राऽइव। भानुं। वि। दधे। पुरुऽत्रा।। ६।। इमाः। उंइति।
वां। भृमयः। मन्यमानाः। युवाऽवते। न। तुज्याः। अभूवन्। क्व। त्य
त्। इंद्रावरुणा। यशः। वां। येन। स्म। सिनं। भरथः। सखिऽभ्यः।
अयं। उंइति। वां। पुरुऽतमः। रयिऽयन्। शश्वत्ऽतमं। अवसे। जो
हवीति। सऽजोषौ। इंद्रावरुणा। मरुत्ऽभिः। दिवा। पृथिव्या। शृणु

तं। हवं। मे। अस्मेइति। तत्। इंद्रावरुणा। वसु। स्यात्। अस्मेइ
ति। रयिः। मरुतः। सर्वऽवीरः। अस्मान्। वरूत्रीः। शरणैः। अवंतु।
अस्मान्। होत्रा। भारती। दक्षिणाभिः। बृहस्पते। जुषस्व। नः। हव्या
नि। विश्वऽदेव्य। रास्व। रत्नानि। दाशुषे। शुचिं। अर्कैः। बृहस्पतिं।
अध्वरेषु। नमस्यत। अनामि। ओजः। आ। चके॥ १॥ वृषभं।
चर्षणीनां। विश्वऽरूपं। अदाभ्यं। बृहस्पतिं। वरेण्यं। इयं। ते। पू
षन्। आघृणे। सुऽस्तुतिः। देव। नव्यसी। अस्माभिः। तुभ्यं। शस्य

ते। तां। जुषस्व। गिरं। मम। वाजऽयंतीं। अव। धियं। वधूऽयुः। इ
व। योषणां। यः। विश्वा। अभि। विऽपश्यति। भुवना। सं। च। पश्य
ति। सः। नः। पूषा। अविता। भुवत्। तत्। सवितुः। वरेण्यं। भर्गः।
देवस्य। धीमहि। धियः। यः। नः। प्रऽचोदयात्॥ १०॥ देवस्य। सवि
तुः। वयं। वाजऽयंतः। पुरंऽध्या। भगस्य। रातिं। ईमहे। देवं। नरः। स
वितारं। विप्राः। यज्ञैः। सुवृक्तिऽभिः। नमस्यंति। धिया। इषिताः।
सोमः। जिगाति। गातुऽवित्। देवानां। एति। निःऽकृतं। ऋतस्य।

प० २

६७

योनिं। आऽसदं। सोमः। अस्मभ्यं। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। च। पशवे। अ
नमीवाः। इषः। करत्। अस्माकं। आयुः। वर्धयन्। अभिऽमातीः। स
हमानः। सोमः। सधऽस्थं। आ। असदत्। आ। नः। मित्रावरुणा। घृतैः।
गव्यूतिं। उक्षतं। मध्वा। रजांसि। सुक्रतू इति सुऽक्रतू। उरुऽशंसा।
नमःऽवृधा। मह्ना। दक्षस्य। राजथः। द्राघिष्ठाभिः। शुचिऽव्रता। गृ
णाना। जमत्ऽअग्निना। योनौ। ऋतस्य। सीदतं। पातं। सोमं। ऋतऽ
वृधा॥ ११॥ त्वां। हि। अग्ने। सदं। इत्। सऽमन्यवः। देवासः। देवं। अरतिं।

६७

॥ विश्वेश्वरायनमः।

ज्येष्ठं। यज्ञऽवनसं।

निऽएरिरे। इति। क्रत्वा। निऽएरिरे। अमर्त्यं। यजत। मर्त्येषु। आ।
देवं। आऽदेवं। जनत। प्रऽचेतसं। विश्वं। आऽदेवं। जनत। प्रऽचेत
सं। सः। भ्रातरं। वरुणं। अग्ने। आ। ववृत्स्व। देवान्। अच्छ। सुऽम
ती। यज्ञऽवनसं। ऋतऽवानं। आदित्यं। चर्षणिऽधृतं। राजानं। च
र्षणिऽधृतं। सखे। सखायं। अभि। आ। ववृत्स्व। आशुं। न। चक्रं।
रथ्याःऽइव। रंह्या। अस्मभ्यं। दस्म। रंह्या। अग्ने। मृळीकं। वरुणे। स
चा। विदः। मरुत्ऽसु। विश्वऽभानुषु। तोकाय। तुजे। शुशुचान। शं।

१०३
६८

कृधि। अस्मभ्यं। दस्म। शं। कृधि। त्वं। नः। अग्ने। वरुणस्य। विद्वा
न्। देवस्य। हेळः। अव। यासिसीष्ठाः। यजिष्ठः। वह्निऽतमः। शोशु
चानः। विश्वा। द्वेषांसि। प्र। मुमुग्धि। अस्मत्। सः। त्वं। नः। अग्ने। अव
मः। भव। ऊती। नेदिष्ठः। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। अव। यक्ष्व। नः।
वरुणं। रराणः। वीहि। मृळीकं। सुऽहवः। नः। एधि॥१२॥ अस्य।
श्रेष्ठा। सुऽभगस्य। संऽदृक्। देवस्य। चित्रऽतमा। मर्त्येषु। शुचि।
घृतं। न। तप्तं। अघ्न्यायाः। स्पार्हा। देवस्य। मंहनाऽइव। धेनोः। अनं
त्रिः। अस्य। ता। परमा। संति। सत्या। स्पार्हा। देवस्य। जनिमानि। अग्नेः।×

६८

ते। अंतरिति। परिऽवीतः। आ। अगात्। शुचिः। शुक्रः। अर्यः। रो
रुचानः। सः। दूतः। विश्वा। इत्। अभि। वष्टि। सद्म। होता। हिरण्यऽर
थः। रंऽसुजिह्वः। रोहितऽअश्वः। वपुष्यः। विभाऽवा। सदा। रण्वः। पि
तुमतीऽइव। संऽसत्। सः। चेतयत्। मनुषः। यज्ञऽबंधुः। प्र। तं। मह्या।
रशनया। नयंति। सः। क्षेति। अस्य। दुर्यासु। साधन्। देवः। मर्तस्य।
सधनिऽत्वं। आप। सः। तु। नः। अग्निः। नयतु। प्रऽजानन्। अच्छ। र
त्नं। देवऽभक्तं। यत्। अस्य। धिया। यत्। विश्वे। अमृताः। अकृण्वन्।

द्यौः। पिता। जनिता। सत्यं। उक्षन्।।१३।। सः। जायत। प्रथमः। पस्त्या
सु। महः। बुध्ने। रजसः। अस्य। योनौ। अपात्। अशीर्षा। गुहमानः।
अंता। आऽयोयुवानः। वृषभस्य। नीळे। प्र। शर्धः। आर्त। प्रथमं। वि
पन्या। ऋतस्य। योना। वृषभस्य। नीळे। स्पार्हः। युवा। वपुष्यः। वि
भाऽवा। सप्त। प्रियासः। अजनयंत। वृष्णे। अस्माकं। अत्र। पितरः।
मनुष्याः। अभि। प्र। सेदुः। ऋतं। आशुषाणाः। अश्मऽव्रजाः। सुऽ
दुघाः। वव्रे। अंतः। उत्। उस्राः। आजन्। उषसः। हुवानाः। ते। मर्मृज

त। ददृऽवांसः। अद्रिं। तत्। एषां। अन्ये। अभितः। वि। वोचन्। पश्वऽ
यंत्रासः। अभि। कारं। अर्चन्। विदंत। ज्योतिः। चकृपंत। धीभिः। ते।
गव्यता। मनसा। दृध्रं। उब्धं। गाः। येमानं। परि। संतं। अद्रिं। दृळ्हं। न
रः। वचसा। दैव्येन। व्रजं। गोऽमंतं। उशिजः। वि। वव्रुरितिवव्रुः।।१४।।
ते। मन्वत। प्रथमं। नाम। धेनोः। त्रिः। सप्त। मातुः। परमाणि। विंदन्।
तत्। जानतीः। अभि। अनूषत। व्राः। आविः। भुवत्। अरुणीः। य
शसा। गोः। नेशत्। तमः। दुधितं। रोचत। द्यौः। उत्। देव्याः। उषसः। भा

प०२
७०

नुः। अर्त। आ। सूर्यः। बृहतः। तिष्ठत्। अज्रान्। ऋजु। मर्तेषु। वृ
जिना। च। पश्यन्। आत्। इत्। पश्चा। बुबुधानाः। वि। अख्यन्। आ
त्। इत्। रत्नं। धारयंत। द्युऽभक्तं। विश्वे। विश्वासु। दुर्यासु। देवाः। मि
त्र। धिये। वरुण। सत्यं। अस्तु। अच्छ। वोचेय। शुशुचानं। अग्निं।
होतारं। विश्वऽभरसं। यजिष्ठं। शुचि। ऊधः। अतृणत्। न। गवां। अं
धः। न। पूतं। परिऽसिक्तं। अंशोः। विश्वेषां। अदितिः। यज्ञियानां। वि
श्वेषां। अतिथिः। मानुषाणां। अग्निः। देवानां। अवः। आऽवृणानः। सुऽ ७०

मृळीकः। भवतु। जातऽवेदाः॥१५॥ यः। मर्त्येषु। अमृतः। ऋतऽ
वा। देवः। देवेषु। अरतिः। निऽधायि। होता। यजिष्ठः। मह्ना। शुच
ध्यै। हव्यैः। अग्निः। मनुषः। ईरयध्यै। इह। त्वं। सूनोइति। सहसः।
नः। अद्य। जातः। जातान्। उभयान्। अंतः। अग्ने। दूतः। ईयसे।
युयुजानः। ऋष्व। ऋजुऽमुष्कान्। वृषणः। शुक्रान्। च। अत्याः।
वृधस्नूइतिवृधऽस्नू। रोहिता। घृतस्नूइतिघृतऽस्नू। ऋतस्य। म
न्ये। मनसा। जविष्ठा। अंतः। ईयसे। अरुषा। युजानः। युष्मान्। च।

१०२
७१

देवान्। विप्रः। आ। च। मर्त्तान्। अर्यमणं। वरुणं। मित्रं। एषां।
इंद्राविष्णूइति। मरुतः। अश्विना। उत। सुऽअश्वः। अग्ने। सुऽ
रथः। सुऽराधाः। आ। इत्। ऊंइति। वह। सुऽहविषे। जनाय। गोऽमा
न्। अग्ने। अविऽमान्। अश्वी। यज्ञः। नृवत्ऽसखा। सदं। इत्। अ
प्रऽमृष्यः। इळाऽवान्। एषः। असुर। प्रजाऽवान्। दीर्घः। रयिं। पृ
थुऽबुध्नः। सभाऽवान्॥१६॥ यः। ते। इध्मं। जभरत्। सिष्विदानः। मू ७१
र्धानं। वा। ततपते। त्वाऽया। भुवः। तस्य। स्वऽतवान्। पायुः। अग्ने। विश्व

स्मात्। सीं। अघऽयतः। उरुष्य। यः। ते। भरात्। अन्निऽयते। चित्।
अन्नं। निऽशिषत्। मंद्रं। अतिथिं। उत्ऽईरत्। आ। देवऽयुः। इनधते।
दुरोणे। तस्मिन्। रयिः। ध्रुवः। अस्तु। दास्वान्। यः। त्वा। दोषा। उ यः।
षसि। प्रऽशंसात्। प्रियं। वा। त्वा। कृणवते। हविष्मान्। अश्वः। न।
स स्वे। दमे। आ। हेम्याऽवान्। तं। अंहसः। पीपरः। दाश्वांसं। यः। तुभ्यं। अ
ग्ने। अमृताय। दाशात्। दुवः। त्वेइति। कृणवते। यतऽस्रुक्। न। सः। रा
या। शशमानः। वि। योषत्। न। एनं। अंहः। परि। वरत्। अघऽयोः। य

स्य। त्वं। अग्ने। अध्वरं। जुजोषः। देवः। मर्तस्य। सुऽधितं। रराणः।
प्रीता। इत्। असत्। होत्रा। सा। यविष्ठ। असाम। यस्य। विधतः। वृ
धासः॥ १७॥ चित्तिं। अचित्तिं। चिनवत्। वि। विद्वान्। पृष्ठाऽइव। वी
ता। वृजिना। च। मर्तान्। [illegible] राये। च। नः। सुऽअप
त्याय। देव। दितिं। च। रास्व। अदितिं। उरुष्य। कविं। शशासुः। क
वयः। अदब्धाः। निऽधारयंतः। दुर्यासु। आयोः। अतः। त्वं। दृ
श्यान्। अग्ने। एतान्। पट्ऽभिः। पश्येः। अद्भुतान्। अर्यः। एवैः। त्वं।

अग्ने। वाघते। सुऽप्रनीतिः। सुतऽसोमाय। विधते। यविष्ठ। रत्नं।
भर। शशमानाय। घृष्वे। पृथु। चंद्रं। अवसे। चर्षणिऽप्राः॥ अध।
ह। यत्। वयं। अग्ने। त्वाऽया। पट्ऽभिः। हस्तेभिः। चकृम। तनूभिः।
रथं। न। क्रंतः। अपसा। भुरिजोः। ऋतं। येमुः। सुऽध्यः। आशु
षाणाः॥ अध। मातुः। उषसः। सप्त। विप्राः। जायेमहि। प्रथमाः।
वेधसः। नॄन्। दिवः। पुत्राः। अंगिरसः। भवेम। अद्रिं। रुजेम। ध
निनं। शुचंतः॥ १८॥ अध। यथा। नः। पितरः। परासः। प्रत्नासः।

प०३
७३

अग्ने। ऋतं। आशुषाणाः। शुचि। इत्। अयन्। दीधितिं। उक्थऽ
शसः। क्षाम। भिंदंतः। अरुणीः। अप। व्रन्। सुऽकर्माणः। सुऽरु
चः। देवऽयंतः। अयः। न। देवाः। जनिम। धमंतः। शुचंतः। अग्निं।
ववृधंतः। इंद्रं। ऊर्वं। गव्यं। परिऽसदंतः। अग्मन्। आ। यूथाऽइ
व। क्षुऽमति। पश्वः। अख्यत्। देवानां। यत्। जनिम। अंति। उग्र।
मर्त्तानां। चित्। उर्वशीः। अकृप्रन्। वृधे। चित्। अर्यः। उपरस्य।
आयोः। अकर्म। ते। सुऽअपसः। अभूम। ऋतं। अवस्रन्। उषसः। ७३

॰ एता ते अग्न उचथा निवेध॰।

विऽभातीः। अनूनं। अग्निं। पुरुधा। सुऽचंद्रं। देवस्य। मर्मृजतः।
चारु। चक्षुः। ॰ अवोचाम। कवये। ता। जुषस्व। उत्। शोचस्व।
कृणुहि। वस्यसः। नः। महः। रायः। पुरुऽवार। प्र। यंधि॥१९॥ आ।
वः। राजानं। अध्वरस्य। रुद्रं। होतारं। सत्यऽयजं। रोदस्योः। अ
ग्निं। पुरा। तनयित्नोः। अचित्तात्। हिरण्यऽरूपं। अवसे। कृणु
ध्वं। अयं। योनिः। चकृम। यं। वयं। ते। ॰ अर्वाचीनः। परिऽवीतः।
नि। सीद। इमाः। ऊं इति। ते। सुऽअपाक। प्रतीचीः। आ। शृण्वते।
॰ जायेव पत्य उशती सुवासाः॰।

प० ३
७४

अदृपिताय। मन्म। नृऽचक्षसे। सुऽमृळीकाय। वेधः। देवाय। श
स्तिं। अमृताय। शंस। ग्रावाऽइव। सोता। मधुऽसुत्। यं। ईळे। त्वं। चि
त्। नः। शम्यै। अग्ने। अस्याः। ऋतस्य। बोधि। ऋतऽचित्। सुऽआ
धीः। कदा। ते। उक्था। सधऽमाद्यानि। कदा। भवंति। सख्या। गृ
हे। ते। कथा। ह। तत्। वरुणाय। त्वं। अग्ने। कथा। दिवे। गर्हसे। क
त्। नः। आगः। कथा। मित्राय। मीळ्हुषे। पृथिव्यै। ब्रवः। कत्।
अर्यम्णे। कत्। भगाय॥ २०॥ कत्। धिष्ण्यासु। वृधसानः। अग्ने।

७८

कत्। वाताय। प्रऽतवसे। शुभंऽये। परिऽज्मने। नासत्याय। क्षे।
ब्रवः। कत्। अग्ने। रुद्राय। नृऽघ्ने। कथा। महे। पुष्टिंऽभराय। पूष्णे।
कत्। रुद्राय। सुऽमखाय। हविःऽदे। कत्। विष्णवे। उरुऽगायाय।
रेतः। ब्रवः। कत्। अग्ने। शरवे। बृहत्यै। कथा। शर्धाय। मरुतां। ऋ
ताय। कथा। सूरे। बृहते। पृच्छ्यमानः। प्रति। ब्रवः। अदितये। तुरा
य। साधा। दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। ऋतेन। ऋतं। निःऽयतं।
ईळे। आ। गोः। आमा। सचा। मधुऽमत्। पक्वं। अग्ने। कृष्णा। सती।

५०३ रुशता। धासिना। एषा। जामर्येण। पयसा। पीपाय। ऋतेन।
७५ हि। स्म। वृषभः। चित्। अक्तः। पुमान्। अग्निः। पयसा। पृष्ठ्येन।
अस्पंदमानः। अचरत्। वयःऽधाः। वृषा। शुक्रं। दुदुहे। पृश्निः।
ऊधः॥ २१॥ ऋतेन। अद्रिं। वि। असन्। भिदंतः। सं। अंगिरसः।
नवंत। गोभिः। शुनं। नरः। परि। सदन्। उषसं॥ आविः। स्वः।
अभवत्। जाते। अग्नौ। ऋतेन। देवीः। अमृताः। अमृक्ताः। अ ७५
र्णःऽभिः। आपः। मधुमत्ऽभिः। अग्ने। वाजी। न। सर्गेषु। प्रऽस्तुभा

नः। प्र। सदं। इत्। स्रवितवे। दधन्युः। मा। कस्य। यक्षं। सदं। इत्।
हुरः। गाः। मा। वेशस्य। प्रऽमिनतः। मा। आपेः। मा। भ्रातुः। अग्ने। अ
नृजोः। ऋणं। वेः। मा। सख्युः। दक्षं। रिपोः। भुजेम। रक्ष। नः। अग्ने।
तव। रक्षणेभिः। ररक्षाणः। सुऽमख। प्रीणानः। प्रति। स्फुर। वि।
रुज। वीळु। अंहः। जहि। रक्षः। महि। चित्। वावृधानं। एभिः। भ
व। सुऽमनाः। अग्ने। अर्कैः। इमान्। स्पृश। मन्मऽभिः। शूर। वाजा
न्। उत। ब्रह्माणि। अंगिरः। जुषस्व। सं। ते। शस्तिः। देवऽवाता। ज

रे। एता। विश्वा। विदुषे। तुभ्यं। वेधः। नीथानि। अग्ने। निण्या।
वचांसि। निऽवचना। कवये। काव्यानि। अशंसिषं। मतिऽभिः।
विप्रः। उक्थैः॥ २२॥ कृणुष्व। पाजः। प्रऽसितिं। न। पृथ्वीं। याहि।
राजाऽइव। अमऽवान्। इभेन। तृष्वीं। अनु। प्रऽसितिं। द्रूणानः। अ
स्ता। असि। विध्य। रक्षसः। तपिष्ठैः। तव। भ्रमासः। आशुऽ
या। पतंति। अनु। स्पृश। धृषता। शोशुचानः। तपूंषि। अग्ने। जु
ह्वा। पतंगान्। असंऽदितः। वि। सृज। विष्वक्। उल्काः। प्रति। स्पशः।

वि। सृज। तूर्णिऽतमः। भव। पायुः। विशः। अस्याः। अदब्धः। यः।
नः। दूरे। अघऽशंसः। यः। अंति। अग्ने। माकिः। ते। व्यथिः। आ। द
धर्षीत्। उत्। अग्ने। तिष्ठ। प्रति। आ। तनुष्व। नि। अमित्रान्। ओ
षतात्। तिग्मऽहेते। यः। नः। अरातिं। संऽइधान। चक्रे। नीचा।
तं। धक्षि। अतसं। न। शुष्कं। ऊर्ध्वः। भव। प्रति। विध्य। अधि। अ
स्मत्। आविः। कृणुष्व। दैव्यानि। अग्ने। अव। स्थिरा। तनुहि। या
तुऽजूनां। जामिं। अजामिं। प्र। मृणीहि। शत्रून्॥ २३॥ सः। ते।

१०२
७७

जानाति । सुऽमतिं । यविष्ठ । यः । ईवते । ब्रह्मणे । गातुं । ऐरत् । विश्वा
नि । अस्मै । सुऽदिनानि । रायः । द्युम्नानि । अर्यः । वि । दुरः । अभि । द्यौत् ॥
सः । इत् । अग्ने । अस्तु । सुऽभगः । सुऽदानुः । यः । त्वा । नित्येन । हविषा ।
यः । उक्थैः । पिप्रीषति । स्वे । आयुषि । दुरोणे । विश्वा । इत् । अस्मै ।
सुऽदिना । सा । असत् । इष्टिः ॥ अर्चामि । ते । सुऽमतिं । घोषि । अर्वाक् ।
सं । ते । ववाता । जरतां । इयं । गीः । सुऽअश्वाः । त्वा । सुऽरथाः । मर्ज
येम । अस्मे इति । क्षत्राणि । धारयेः । अनु । द्यून् । इह । त्वा । भूरि । आ । च

७७

रेत् । उप । त्मन् । दोषाऽवस्तः । दीदिऽवांसं । अनु । द्यून् । क्रीळंतः ।
त्वा । सुऽमनसः । सपेम । अभि । द्युम्ना । तस्थिऽवांसः । जनानां ॥ यः । त्वा ।
सुऽअश्वः । सुऽहिरण्यः । अग्ने । उपऽयाति । वसुऽमता । रथेन । तस्य ।
त्राता । भवसि । तस्य । सखा । यः । ते । आतिथ्यं । आनुषक् । जुजो
षत् ॥ रुजा । महः । रुजामि । बंधुता । वचःऽभिः । तत् । मा । पितुः । गो
तमात् । अनु । इयाय । त्वं । नः । अस्य । वचसः । चिकिद्धि । होतः ।
यविष्ठ । सुक्रतो इति सुऽक्रतो । दमूनाः । अस्वप्नऽजः । तरणयः ।

प०३
७८

·ये पायवो मामतेयंते०ररक्षतांसुकृतोविश्ववे०।

सुऽशेवाः। अतंद्रासः। अवृकाः। अश्रमिष्ठाः। ते। पायवः। सध्र्यंचः।
निऽसद्य। अग्ने। तव। नः। पांतु। अमूर। त्वया। वयं। सऽधन्यः। त्वाऽ
ऊताः। तव। प्रऽनीती। अश्याम। वाजान्। उभा। शंसा। सूदय। सत्यऽ
ताते। अनुष्ठुया। कृणुहि। अह्रयाण। अया। ते। अग्ने। संऽइधा। विधे
म। प्रति। स्तोमं। शस्यमानं। गृभाय। दह। अशसः। रक्षसः। पाहि।
निदः। अस्मान्। द्रुहः। मित्रऽमहः। अवद्यात्॥ २५॥ ६॥ इतितृतीयाष्ट ७८
केचतुर्थोध्यायः॥ ६॥ ॐ॥ वैश्वानराय। मीळ्हुषे। सऽजोषाः।

कथा। दाशेम। अग्नये। बृहत्। भाः। अनूनेन। बृहता। वक्षथेन। उप।
स्तभायत्। उपऽमित्। न। रोधः। मा। निंदत। यः। इमां। मह्यं। रातिं। देवः।
ददौ। मर्त्याय। स्वधाऽवान्। पाकाय। गृत्सः। अमृतः। विऽचेताः। वैश्वा
नरः। नृऽतमः। यह्वः। अग्निः। साम। द्विऽबर्हाः। महि। तिग्मऽभृष्टिः। स
हस्रऽरेताः। वृषभः। तुविष्मान्। पदं। न। गोः। अपऽगूळ्हं। विविद्वान्।
अग्निः। मह्यं। प्र। इत्। उं इति। वोचत्। मनीषां। प्र। तान्। अग्निः। बभ
सत्। तिग्मऽजंभः। तपिष्ठेन। शोचिषा। यः। सुऽराधाः। प्र। ये। मिनंति।

वरुणस्य। धाम। प्रिया। मित्रस्य। चेततः। ध्रुवाणि। अभ्रातरः। न। यो
षणः। व्यंतः। पतिऽरिपः। न। जनयः। दुःऽएवाः। पापासः। संतः। अनृताः।
असत्याः। इदं। पदं। अजनत। गभीरं॥१॥ इदं। मे। अग्ने। कियते। पाव
क। अमिनते। गुरुं। भारं। न। मन्म। बृहत्। दधाथ। धृषता। गभीरं। यह्वं।
पृष्ठं। प्रयसा। सप्तऽधातु। तं। इत्। नु। एव। समना। समानं। अभि। क्रत्वा।
पुनती। धीतिः। अश्याः। ससस्य। चर्मन्। अधि। चारु। पृश्नेः। अग्रे। रूपः।
आरुपितं। जबारु। प्रऽवाच्यं। वचसः। किं। मे। अस्य। गुहा। हितं। उप। निणि

क। वदंति। यत्। उस्रियाणां। अप। वाःऽइव। व्रन्। पाति। प्रियं। रूपः।
अग्रं। पदं। वेरिति वेः। इदं। ऊंइति। त्यत्। महि। महां। अनीकं। यत्। उस्रि
या। सचंत। पूर्व्यं। गोः। ऋतस्य। पदे। अधि। दीद्यानं। गुहा। रघुऽस्यत्।
रघुऽयत्। विवेद। अध। द्युतानः। पित्रोः। सचा। आसा। अमनुत। गु
ह्यं। चारु। पृश्नेः। मातुः। पदे। परमे। अंति। सत्। गोः। वृष्णः। शोचिषः।
प्रऽयतस्य। जिह्वा॥२॥ ऋतं। वोचे। नमसा। पृच्छ्यमानः। तव। आऽ
शसा। जातऽवेदः। यदि। इदं। त्वं। अस्य। क्षयसि। यत्। ह। विश्वं। दिवि।

प० ३
८०

यत्। ईं इति। द्रविणं। यत्। पृथिव्यां। किं। नः। अस्य। द्रविणं। कत्। ह।
रत्नं। वि। नः। वोचः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। गुहा। अध्वनः। परमं। य
त्। नः। अस्य। रेकु। पदं। न। निदानाः। अगन्म। का। मर्यादा। वयुना। क
त्। ह। वामं। अच्छ। गमेम। रघवः। न। वाजं। कदा। नः। देवीः। अमृतस्य।
पत्नीः। सूरः। वर्णेन। ततनन्। उषसः। अनिरेण। वचसा। फल्ग्वेन।
प्रतीत्येन। कृधुना। अतृपासः। अध। ते। अग्ने। किं। इह। वदंति। अना
युधासः। असता। सचंतां। अस्य। श्रिये। संऽइधानस्य। वृष्णः। वसोः।

८०

॰ ऊर्ध्वः ऊषुणो०।

अनीकं। दमे। आ। रुरोच। रुशत्। वसानः। सुदृशीकऽरूपः। क्षि
तिः। न। राया। पुरुऽवारः। अद्यौत्॥ ३०॥ अध्वरस्य। होतः। अग्ने।
तिष्ठ। देवऽताता। यजीयान्। त्वं। हि। विश्वं। अभि। असि। मन्म। प्र। वे
धसः। चित्। तिरसि। मनीषां। अमूरः। होता। नि। असादि। विक्षु। अ
ग्निः। मंद्रः। विदथेषु। प्रऽचेताः। ऊर्ध्वं। भानुं। सविताऽइव। अश्रेत्। मे
ताऽइव। धूमं। स्तभायत्। उप। द्यां। यता। सुऽजूर्णिः। रातिनी। घृताची।
प्रऽदक्षित्। देवऽतातिं। उराणः। उत्। ऊं इति। स्वरुः। नवऽजाः। न। अक्रः।
णि

१०२
८१

पश्वः। अनक्ति। सुऽधितः। सुऽमेकः। स्तीर्णे। बर्हिषि। संऽइधाने। अग्नौ।
ऊर्ध्वः। अध्वर्युः। जुजुषाणः। अस्थात्। परि। अग्निः। पशुऽपाः। न। हो
ता। त्रिऽविष्टि। एति। प्रऽदिवः। उराणः। परि। त्मना। मितऽद्रुः। एति। होता।
अग्निः। मंद्रः। मधुऽवचाः। ऋतऽवा। द्रवंति। अस्य। वाजिनः। न। शोकाः।
भयंते। विश्वा। भुवना। यत्। अभ्राट्॥५॥ भद्रा। ते। अग्ने। सुऽअनीक।
संऽदृक्। घोरस्य। सतः। विषुणस्य। चारुः। न। यत्। ते। शोचिः। तमसा। व
रंत। न। ध्वस्मानः। तन्वि। रपः। आ। धुरिति धुः। न। यस्य। सातुः। जनिताः। ८१

अवारि। न। मातरा। पितरा। नु। चित्। इष्टौ। अध। मित्रः। न। सु
ऽधितः। पावकः। अग्निः। दीदाय। मानुषीषु। विक्षु। द्विः। यं। पंच। जीज
नन्। संऽवसानाः। स्वसारः। अग्निं। मानुषीषु। विक्षु। उषःऽबुधं।
सुऽआ अथर्यः। न। दंतं। शुक्रं। सं। परशुं। न। तिग्मं। तव। त्ये। अग्ने। ह
रितः। घृतऽस्नाः। रोहितासः। ऋजुऽअंचः। सुऽअंचः। अरुषासः।
वृषणः। ऋजुऽमुष्काः। आ। देवऽतातिं। अह्वंत। दस्माः। ये। ह। त्ये।
ते। सहमानाः। अयासः। त्वेषासः। अग्ने। अर्चयः। चरंति। श्येना

५०२
८२
अग्निं।

सः। न। दुवसनासः। अथ्यी। तुवि ऽ स्वनसः। मारुतं। न। शर्धः। अका
रि। ब्रह्म। सं ऽ इधान। तुभ्यं। शंसाति। उक्थं। यजते। वि। ऊं इति। धाः।
होतारं। मनुषः। नि। सेदुः। नमस्यंतः। उशिजः। शंसं। आयोः॥ ५
अयं। इह। प्रथमः। धायि। धातृ ऽ भिः। होता। यजिष्ठः। अध्वरेषु।
ईड्यः। यं। अप्नवानः। भृगवः। वि ऽ रुरुचुः। वनेषु। चित्रं। वि ऽ भ्वं। वि
शे ऽ विशे। अग्ने। कदा। ते। आनुषक्। भुवत्। देवस्य। चेतनं। अ
धा। हि। त्वा। जगृभ्रिरे। मर्तासः। विक्षु। ईड्यं। ऋत ऽ वानं। वि ऽ चेतसं।

८२

पश्यंतः। द्यां ऽ इव। स्तृ ऽ भिः। विश्वेषां। अध्वराणां। हस्कर्तारं। दमे ऽ
दमे। आशुं। दूतं। विवस्वतः। विश्वाः। यः। चर्षणीः। अभि। आ। जभ्रुः।
केतुं। आयवः। भृगवाणं। विशे ऽ विशे। तं। ईं। होतारं। आनुषक्।
चिकित्वांसं। नि। सेदिरे। रण्वं। पावक ऽ शोचिषं। यजिष्ठं। सप्त। धा
म ऽ भिः॥ ६॥ तं। शश्वतीषु। मातृषु। वने। आ। वीतं। अश्रितं। चित्रं।
संतं। गुहा। हितं। सु ऽ वेदं। कुचित् ऽ अर्थिनं। सस्स्य। यत्। वि ऽ यु
ता। सस्मिन्। ऊधन्। ऋतस्य। धामन्। रणयंत। देवाः। महान्। अ

प० २
८३

ग्निः। नमसा। रातऽहव्यः। वेः। अध्वराय। सदं। इत्। ऋतऽवा। वेः। अ
ध्वरस्य। दूत्यानि। विद्वान्। उभे इति। अंतरिति। रोदसी इति। संऽचि
कित्वान्। दूतः। ईयसे। प्रऽदिवः। उराणः। विदुःऽतरः। दिवः। आऽरोध
नानि। कृष्णं। ते। एम। रुशतः। पुरः। भाः। चरिष्णु। अर्चिः। वपुषां। इ
त्। एकं। यत्। अप्रऽवीता। दधते। ह। गर्भं। सद्यः। चित्। जातः। भव
सि। इत्। ऊं इति। दूतः। सद्यः। जातस्य। ददृशानं। ओजः। यत्। अस्य।
वातः। अनुऽवाति। शोचिः। वृणक्ति। तिग्मां। अतसेषु। जिह्वां। स्थि ८३

रा। चित्। अन्ना। दयते। वि। जंभैः। तृषु। यत्। अन्ना। तृषुणा। वव
क्ष। तृषुं। दूतं। कृणुते। यह्वः। अग्निः। वातस्य। मेळिं। सचते। निऽजूर्व
न्। आशुं। न। वाजयते। हिन्वे। अर्वा॥ ७॥ दूतं। वः। विश्वऽवेदसं। हव्यऽ
वाहं। अमर्त्यं। यजिष्ठं। ऋंजसे। गिरा। सः। हि। वेद। वसुऽधितिं। महा
न्। आऽरोधनं। दिवः।ॅ।सः। वेद। देवः। आऽनमं। देवान्। ऋतऽयते।
दमे। दाति। प्रियाणि। चित्। वसु। सः। होता। सः। इत्। ऊं इति। दू
त्यं। चिकित्वान्। अंतः। ईयते। विद्वान्। आऽरोधनं। दिवः। ते। स्या

।• सदेवाँ एहवक्षति •।

प०३
८४

मा। ये। अग्नये। ददाशुः। हव्यदातिऽभिः। ये। ईं। पुष्यंतः। इंधते। ते।
राया। ते। सुऽवीर्यैः। ससऽवांसः। वि। शृण्विरे। ये। अग्ना। दधिरे। दुवः।
अस्मे इति। रायः। दिवेऽदिवे। सं। चरंतु। पुरुऽस्पृहः। अस्मे इति।
वाजासः। ईरतां। सः। विप्रः। चर्षणीनां। शवसा। मानुषाणां। अति।
क्षिप्राऽइव। विध्यति॥८॥ अग्ने। मृळ। महान्। असि। यः। ईं। आऽदेवऽयुं।
जनं। इयेथ। बर्हिः। आऽसदं। सः। मानुषीषु। दुःऽदभः। विक्षु।
प्रऽअवीः। अमर्त्यः। दूतः। विश्वेषां। भुवत्। सः। सद्म। परि। नीयते।

८४

होता। मंद्रः। दिविष्टिषु। उत। पोता। नि। सीदति। उत। ग्नाः। अग्निः।
अध्वरे। उतो इति। गृहऽपतिः। दमे। उत। ब्रह्मा। नि। सीदति। वेषि। हि।
अध्वरिऽयतां। उपऽवक्ता। जनानां। हव्या। च। मानुषाणां। वेषि। इत्।
उं इति। अस्य। दूत्यं। यस्य। जुजोषः। अध्वरं। हव्यं। मर्तस्य। वोळ्हवे।
अस्माकं। जोषि। अध्वरं। अस्माकं। यज्ञं। अंगिरः। अस्माकं। शृणुधि।
हवं। परि। ते। दुःऽदभः। रथः। अस्मान्। अश्नोतु। विश्वतः।
येन। रक्षसि। दाशुषः॥९॥ अग्ने। तं। अद्य। अश्वं। न। स्तोमैः। क्रतुं।

१०३
८५

न। भद्रं। हृदिऽस्पृशं। ऋध्याम। ते। ओहैः। अध। हि। अग्ने। क्रतोः।
भद्रस्य। दक्षस्य। साधोः। रथीः। ऋतस्य। बृहतः। बभूथ। एभिः। नः।
अर्कैः। भव। नः। अर्वाङ्। स्वः। न। ज्योतिः। अग्ने। विश्वेभिः। सुऽम
नाः। अनीकैः। आभिः। ते। अद्य। गीःऽभिः। गृणंतः। अग्ने। दाशे
म। प्र। ते। दिवः। न। स्तनयंति। शुष्माः। तव। स्वादिष्ठा। अग्ने। संऽ
दृष्टिः। इदा। चित्। अह्नः। इदा। चित्। अक्तोः। श्रिये। रुक्मः। न।
रोचते। उपाके। घृतं। न। पूतं। तनूः। अरेपाः। शुचि। हिरण्यं। तत्।

८५

ते। रुक्मः। न। रोचत। स्वधाऽवः। कृतं। चित्। हि। स्म। सनेमि। द्वेषः।
अग्ने। इनोषि। मर्तात्। इत्था। यजमानात्। ऋतऽवः। शिवा। नः। स
ख्या। संतु। भ्रात्रा। अग्ने। देवेषु। युष्मे इति। सा। नः। नाभिः। सदने।
सस्मिन्। ऊधन्॥ १०॥ भद्रं। ते। अग्ने। सहसिन्। अनीकं। उपाके।
आ। रोचते। सूर्यस्य। रुशत्। दृशे। ददृशे। नक्तऽया। चित्। अरू
क्षितं। दृशे। आ। रूपे। अन्नं। वि। साहि। अग्ने। गृणते। मनीषां।
खं। वेपसा। तुविऽजात। स्तवानः। विश्वेभिः। यत्। ववनः। शुक्र।

१०३ देवैः। तत्। नः। रास्व। सुऽमहः। भूरि। मन्म। त्वत्। अग्ने। काव्या। त्वत्।
८६ मनीषाः। त्वत्। उक्था। जायन्ते। राध्यानि। त्वत्। एति। द्रविणं। वीरऽ
पेशाः। इत्थाऽधिये। दाशुषे। मर्त्याय। त्वत्। वाजी। वाजंऽभरः। विऽ
हायाः। अभिष्टिऽकृत्। जायते। सत्यऽशुष्मः। त्वत्। रयिः। देवऽजू
तः। मयःऽभुः। त्वत्। आशुः। जूजुऽवान्। अग्ने। अर्वा। त्वां। अग्ने।
प्रथमं। देवऽयन्तः। देवं। मर्ताः। अमृत। मंद्रऽजिह्वं। द्वेषःऽयुतं। आ।
विवासंति। धीभिः। दमूनसं। गृहऽपतिं। अमूरं। आरे। अस्मत्। अम ८६

तिं। आरे। अंहः। आरे। विश्वां। दुःऽमतिं। यत्। निऽपासि। दोषा। शि
वः। सहसः। सूनो इति। अग्ने। यं। देवः। आ। चित्। सचसे। स्वस्ति॥ ११॥ यः। आ।
त्वां। अग्ने। इनधते। यतऽस्रुक्। त्रिः। ते। अन्नं। कृणवत्। सस्मिन्। अ
हन्। सः। सु। द्युम्नैः। अभि। अस्तु। प्रऽसक्षत्। तव। क्रत्वा। जातऽवेदः।
चिकित्वान्। इध्मं। यः। ते। जभरत्। शश्रमाणः। महः। अग्ने। अनी
कं। आ। सपर्यन्। सः। इधानः। प्रति। दोषां। उषसं। पुष्यन्। रयिं। स
चते। घ्नन्। अमित्रान्। अग्निः। ईशे। बृहतः। क्षत्रियस्य। अग्निः। वा

प०३
८७

जस्य। परमस्य। रायः। दधाति। रत्नं। विधते। यविष्ठः। वि। आनुषक्।
मर्त्याय। स्वधाऽवान्। यत्। चित्। हि। ते। पुरुषऽत्रा। यविष्ठ। अचितिऽभिः।
चकृम। कत्। चित्। आगः। कृधि। सु। अस्मान्। अदितेः। अनागान्।
वि। एनांसि। शिश्रथः। विष्वक्। अग्ने। महः। चित्। अग्ने। एनसः। अभीके।
ऊर्वात्। देवानां। उत। मर्त्यानां। मा। ते। सखायः। सदं। इत्। रिषाम।
यच्छ। तोकाय। तनयाय। शं। योः। यथा। ह। त्यत्। वसवः। गौर्यं।
चित्। पदि। सितां। अमुंचत। यजत्राः। एवो इति। सु। अस्मत्। मुंचत। वि। ८७

अंहः। प्र। तारि। अग्ने। प्रऽतरं। नः। आयुः॥ १२॥ प्रति। अग्निः। उषसां।
अग्रं। अख्यत्। विऽभातीनां। सुऽमनाः। रत्नऽधेयं। यातं। अश्विना।
सुऽकृतः। दुरोणं। उत्। सूर्यः। ज्योतिषा। देवः। एति। ऊर्ध्वं। भानुं।
सविता। देवः। अश्रेत्। द्रप्सं। दविध्वत्। गोऽइषः। न। सत्वा। अनु।
व्रतं। वरुणः। यंति। मित्रः। यत्। सूर्यं। दिवि। आऽरोहयंति। यं।
सीं। अकृण्वन्। तमसे। विऽपृचे। ध्रुवऽक्षेमाः। अनवऽस्यंतः।
अर्थं। तं। सूर्यं। हरितः। सप्त। यह्वीः। स्पशं। विश्वस्य। जगतः। वहं

प०३
८८

त्ति। वहिष्ठेभिः। विऽहरन्। यासि। तंतुं। अवऽव्ययन्। असितं। देव।
वस्म। दविध्वतः। रश्मयः। सूर्यस्य। चर्मऽइव। अव। अधुः। तमः।
अप्ऽसु। अंतः। इति। अनायतः। अनिऽबद्धः। कथा। अयं। न्यङ्।
उत्तानः। अव। पद्यते। न। कया। याति। स्वधया। कः। ददर्श। दिवः।
स्कंभः। संऽऋतः। पाति। नाकं।।१३।।६।। जातऽवेदाः। अख्यत्। देवः।॰प्रत्यग्निरुषसः॰।
रोचमानाः। महःऽभिः। आ। नासत्या। उरुऽगाया। रथेन। इमं। यज्ञं।
उप। नः। यातं। अच्छ। ऊर्ध्वं। केतुं।४। कृण्वन्।॰। वि। सूर्यः। रश्मिऽभिः।
सविता देवो॰अश्रेज्योतिर्विश्वस्मै भुवनाय॰। आप्राद्यावापृथिवीऽअंतरिक्षं॰।

८८

चेकितानः। आऽवहंती। अरुणीः। ज्योतिषा। आ। अगात्। म
ही। चित्रा। रश्मिऽभिः। चेकिताना। प्रऽबोधयंती। सुऽविताय। देवी।
उषाः। ईयते। सुऽयुजा। रथेन। आ। वां। वहिष्ठाः। इह। ते। वहंतु।
रथाः। अश्वासः। उषसः। विऽउष्टौ। इमे। हि। वां। मधुऽपेयाय। सो
माः। अस्मिन्। यज्ञे। वृषणा। मादयेथां।।६।।१४।। अग्निः। होता।
नः। अध्वरे। वाजी। सन्। परि। नीयते। देवः। देवेषु। यज्ञियः। परि।
त्रिऽविष्टि। अध्वरं। याति। अग्निः। रथीःऽइव। आ। देवेषु। प्रयः।
॰ अनायतः॰। कया। याति।॰

दधत्। परि। वाजऽपतिः। कविः। अग्निः। हव्यानि। अक्रमीत्। दधत्। रत्नानि। दाशुषे। अयं। यः। सृंजये। पुरः। दैवऽवाते। संऽइध्यते। द्युऽमान्। अमित्रऽदंभनः। अस्य। घ। वीरः। ईवतः। अग्नेः। ईशीत। मर्त्यः। तिग्मऽजंभस्य। मीळ्हुषः॥१५॥ तं। अर्वंतं। न। सानसिं। अरुषं। न। दिवः। शिशुं। मर्मृज्यंते। दिवेऽदिवे। बोधत्। यत्। मा। हरिऽभ्यां। कुमारः। साहऽदेव्यः। अच्छ। न। हूतः। उत्। अरं। उत। त्या। यजता। हरी इति। कुमारात्। साहऽदेव्यात्। प्रऽयता। सद्यः। आ। ददे।

एषः। वां। देवौ। अश्विना। कुमारः। साहऽदेव्यः। दीर्घऽआयुः। अस्तु। सोमकः। तं। युवं। देवौ। अश्विना। कुमारं। साहऽदेव्यं। दीर्घऽआयुषं। कृणोतन॥१६॥ आ। सत्यः। यातु। मघऽवान्। ऋजीषी। द्रवंतु। अस्य। हरयः। उप। नः। तस्मै। इत्। अंधः। सुसुम। सुऽदक्षं। इह। अभिऽपित्वं। करते। गृणानः। अव। स्य। शूर। अध्वनः। न। अंते। अस्मिन्। नः। अद्य। सवने। मंदध्यै। शंसाति। उक्थं। उशनाऽइव। वेधाः। चिकितुषे। असुर्याय। मन्म। कविः। न। निण्यं। विद

प० २
१०

यानि। साधन्। इषा। यत्। सेकं। विऽपिपानः। अर्चीत्। दिवः। इथा।
जीजनत्। सप्त। कारून्। अह्ना। चित्। चक्रुः। वयुना। गृणंतः। स्वः। य
त्। वेदि। सुऽदृशीकं। अर्कैः। महि। ज्योतिः। रुरुचुः। यत्। ह। वस्तोः। अं
धा। तमांसि। दुधिता। विऽचक्षे। नृऽभ्यः। चकार। नृऽतमः। अभिष्टौ। व
वक्ष। इंद्रः। अमितं। ऋजीषी। उभेइति। आ। पप्रौ। रोदसीइति। म
हिऽत्वा। [illegible] अतः। चित्। अस्य। महि
मा। वि। रेचि। अभि। यः। विश्वा। भुवना। बभूव॥ १७॥ विश्वानि। श १०

क्रः। नर्याणि। विद्वान्। अपः। रिरेच। सखिऽभिः। निऽकामैः। अश्मा
नं। चित्। ये। बिभिदुः। वचःऽभिः। व्रजं। गोऽमंतं। उशिजः। वि। वव्रुरिति
वव्रुः। अपः। वृत्रं। वव्रिऽवांसं। परा। अहन्। प्र। आवत्। ते। वज्रं। पृथि
वी। सऽचेताः। प्र। अर्णांसि। समुद्रियाणि। ऐनोः। पतिः। भवन्। शा
वसा। शूर। धृष्णो इति। अपः। यत्। अद्रिं। पुरुऽहूत। दर्दः। आ। विः।
भुवत्। सरमा। पूर्व्यं। ते। सः। नः। नेता। वाजं। आ। दर्षि। भूरिं। गोत्रा।
रुजन्। अंगिरःऽभिः। गृणानः। अछ। कविं। नृऽमनः। गाः। अभिष्टौ। स्वः।

साता। मघऽवन्। नाधमानं। ऊतिऽभिः। तं। इषणः। द्युम्नऽहूतौ। नि।
मायाऽवान्। अब्रह्मा। दस्युः। अर्त। आ। दस्युऽघ्ना। मनसा। याहि।
अस्तं। भुवत्। ते। कुत्सः। सख्ये। निऽकामः। स्वे। योनौ। नि। सदतं। सऽ
रूपा। वि। वां। चिकित्सत्। ऋतऽचित्। ह। नारी॥ १८॥ यासि। कुत्से
न। सऽरथं। अवस्युः। तोदः। वातस्य। हर्योः। ईशानः। ऋज्रा। वाजं।
न। गध्यं। युयुषन्। कविः। यत्। अहन्। पार्याय। भूषात्। कुत्साय।
शुष्णं। अशुषं। नि। बर्हीः। प्रऽपित्वे। अह्नः। कुयवं। सहस्रा। सद्यः।

दस्यून्। प्र। मृण। कुत्स्येन। प्र। सूरः। चक्रं। वृहतात्। अभीके। त्वं। पिप्रुं।
मृगयं। शूशुऽवांसं। ऋजिश्वने। वैदथिनाय। रंधीः। पंचाशत्। कृष्णा।
नि। वपः। सहस्रा। अत्कं। न। पुरः। जरिमा। वि। दर्दरिति दर्दः। सूरः। उ
पाके। तन्वं। दधानः। वि। यत्। ते। चेति। अमृतस्य। वर्पः। मृगः। न। हस्ती।
तविषीं। उषाणः। सिंहः। न। भीमः। आयुधानि। बिभ्रत्। इंद्रं। कामाः।
वसुऽयंतः। अग्मन्। स्वःऽमीळ्हे। न। सवने। चकानाः। श्रवस्यवः। शश
मानासः। उक्थैः। ओकः। न। रण्वा। सुदृशीऽइव। पुष्टिः॥ १२॥ तं। इत्। वः॥

प०३
१२

इंद्रं। सुऽहवं। हुवेम। यः। ता। चकार। नर्या। पुरूणि। यः। माऽवते। ज
रित्रे। गध्यं। चित्। मक्षु। वाजं। भरति। स्पार्हऽराधाः। तिग्मा। यत्। अं
तः। अशनिः। पताति। कस्मिन्। चित्। शूर। मुहुके। जनानां। घोरा। य
त्। अर्य। संऽऋतिः। भवाति। अध। स्म। नः। तन्वः। बोधि। गोपाः। भु
वः। अविता। वामऽदेवस्य। धीनां। भुवः। सखा। अवृकः। वाजऽसातौ।
त्वां। अनु। प्रऽमतिं। आ। जगन्म। उरुऽशंसः। जरित्रे। विश्वध। स्याः।
एभिः। नृऽभिः। इंद्र। त्वायुऽभिः। त्वा। मघवत्ऽभिः। मघऽवन्। विश्वे। आजौ। १२

द्यावः। न। द्युम्नैः। अभि। संतः। अर्यः। क्षपः। मदेम। शरदः। च। पूर्वीः।
एव। इत्। इंद्राय। वृषभाय। वृष्णे। ब्रह्म। अकर्म। भृगवः। न। रथं। नु।
चित्। यथा। नः। सख्या। विऽयोषत्। असत्। नः। उग्रः। अविता। तनूऽ
पाः। नु। स्तुतः। इंद्र। नु। गृणानः। इषं। जरित्रे। नद्यः। न। पीपेरितिपी
पेः। अकारि। ते। हरिऽवः। ब्रह्म। नव्यं। धिया। स्याम। रथ्यः। सदाऽसाः।
।त्वंमहाँ॥ इंद्र०। ॥२०॥४। तुभ्यं। ह। क्षाः। अनु। क्षत्रं। मंहना। मन्यत। द्यौः। त्वं। वृत्रं। श
वसा। जघन्वान्। सृजः। सिंधून्। अहिना। जग्रसानान्। तव। त्विषः।

प०३
२३

जनिमन् । रेजत । द्यौः । रेजत् । भूमिः । भियसा । स्वस्य । मन्योः । ऋ
घायंत ॥ सुऽभ्वः । पर्वतासः । आर्दन् । धन्वानि । सरयंते । आपः ॥ भिन
त् । गिरिं । शवसा । वज्रं । इष्णन् । आविःऽकृण्वानः । सहसानः । ओ
जः । वधीत् । वृत्रं । वज्रेण । मंदसानः । सरन् । आपः । जवसा । हतऽवृ
ष्णीः । सुऽवीरः । ते । जनिता । मन्यत । द्यौः । इंद्रस्य । कर्त्ता । स्वपःऽतमः
भूत् । यः । ईं । जजान । स्वर्यं । सुऽवज्रं । अनपऽच्युतं । सदसः । न । भू
म । यः । एकः । इत् । च्यवयति । प्र । भूम । राजा । कृष्टीनां । पुरुऽहूतः । इंद्रः । २३

सत्यं । एनं । अनु । विश्वे । मदंति । रातिं । देवस्य । गृणतः । मघोनः ॥ ५ ॥
सत्रा । सोमाः । अभवन् । अस्य । विश्वे । सत्रा । मदासः । बृहतः । मदिष्ठाः ।
सत्रा । अभवः । वसुऽपतिः । वसूनां । दत्रे । विश्वाः । अधिथाः । इंद्र । कृ
ष्टीः । त्वं । अध । प्रथमं । जायमानः । अमे । विश्वाः । अधिथाः । इंद्र । कृ
ष्टीः । त्वं । प्रति । प्रऽवतः । आऽशयानं । अहिं । वज्रेण । मघऽवन् । वि । वृ
श्चः । सत्राऽहनं । दधृषिं । तुम्रं । इंद्रं । महां । अपारं । वृषभं । सुऽवज्रं । हं
ता । यः । वृत्रं । सनिता । उत । वाजं । दाता । मघानि । मघऽवा । सुऽराधाः ।

१०३
२८

अयं। वृतः। चातयते। संऽईचीः। यः। आजिषु। मघऽवा। शृण्वे। ए
कः। अयं। वाजं। भरति। यं। सनोति। अस्य। प्रियासः। सख्ये। स्याम।
अयं। शृण्वे। अध। जयन्। उत। घ्नन्। अयं। उत। प्र। कृणुते। युधा। गाः।
यदा। सत्यं। कृणुते। मन्युं। इंद्रः। विश्वं। दृळ्हं। भयते। एजत्। अस्मा
त्॥ २२॥ सं। इंद्रः। गाः। अजयत्। सं। हिरण्या। अश्विया। मघऽवा। सं।
यः। ह। पूर्वीः। एभिः। नृऽभिः। नृऽतमः। अस्य। शाकैः। रायः। विऽभक्ता। २८
संऽभरः। च। वस्वः। कियत्। स्वित्। इंद्रः। अधि। एति। मातुः। कियत्।

पितुः। जनितुः। यः। जजान। यः। अस्य। शुष्मं। मुहुकैः। इयर्ति।
वातः। न। जूतः। स्तनयत्ऽभिः। अभ्रैः। क्षियंतं। त्वं। अक्षियंतं। कृ
णोति। इयर्ति। रेणुं। मघऽवा। संऽओहं। विऽभंजनुः। अशनिमा
न्ऽइव। द्यौः। उत। स्तोतारं। मघऽवा। वसौ। धात्। अयं। चक्रं। इ
षणत्। सूर्यस्य। नि। एतशं। रीरमत्। ससृमाणं। आ। कृष्णः। ईं।
जुहुराणः। जिघर्ति। त्वचः। बुध्ने। रजसः। अस्य। योनौ। असिक्न्यां।
यजमानः। न। होता॥ २३॥ गव्यंतः। इंद्रं। सख्याय। विप्राः। अश्वऽयं

प०३
१५

तः। वृषणं। वाजयंतः। जनिऽयंतः। जनिऽदां। अक्षितऽऊतिं। आ।
च्यवयामः। अवते। न। कोशं। त्राता। नः। बोधि। ददृशानः। आ
पिः। अभिऽख्याता। मर्डिता। सोम्यानां। सखा। पिता। पितृऽतमः। पि
तॄणां। कर्ता। ईं। ऊंइति। लोकं। उशते। वयःऽधाः। वयं। हि। ते। चकृम। स आ।
ऽबाधः। अभिः। शमीभिः। महयंतः। इंद्र। स्तुतः। इंद्रः। मघऽवा। यत्। ह।
वृत्रा। भूरीणि। एकः। अप्रतीनि। हंति। अस्य। प्रियः। जरिता। यस्य। शर्म
न्। नकिः। देवाः। वारयंते। न। मर्ताः। एव। नः। इंद्रः। मघऽवा। विऽरप्शी। क १५
४ सखिऽयतां। अविता। बोधि। सखा। गृणानः। इंद्र। स्तुवते। वयः। धाः। ४

० नूष्टुतऽइंद्र०। अकारिते।०

रत्। सत्या। चर्षणिऽधृत्। अनर्वा। त्वं। राजा। जनुषां। धेहि। अस्मेइ
ति। अधि। श्रवः। माहिनं। यत्। जरित्रे।०।२७। अयं। पंथाः। अनुऽ
वित्तः। पुराणः। यतः। देवाः। उतऽ। अजायंत। विश्वे। अतः। चित्। आ।
जनिषीष्ट। प्रऽवृद्धः। मा। मातरं। अमुया। पत्तवे। करितिकः। न। अहं।
अतः। निः। अय। दुःऽगहा। एतत्। तिरश्चता। पार्श्वात्। निः। गमानि।
बहूनि। मे। अकृता। कर्त्वानि। युध्यै। त्वेन। सं। त्वेन। पृच्छै। पराऽयतीं।
मातरं। अनु। अचष्ट। न। न। अनु। गानि। अनु। नु। गमानि। त्वष्टुः। गृहे। अ

प० ऋ
१६

पिबत् । सोमं । इंद्रः । शतऽधन्यं । चम्वोः । सुतस्य । किं । सः । ऋधक् । कृणवत् ।
यं । सहस्रं । मासः । जभार । शरदः । च । पूर्वीः । नहि । नु । अस्य । प्रतिऽमानं । अस्ति ।
अंतः । जातेषु । उत । ये । जनिऽत्वाः । अवद्यंऽइव । मन्यमाना । गुहा । अकः । इंद्रं ।
माता । वीर्येण । निऽऋष्टं । अथ । उत् । अस्थात् । स्वयं । अत्कं । वसानः । आ । रो
दसी इति । अपृणात् । जायमानः ॥ २५ ॥ एताः । अर्षंति । अललाऽभवंतीः ।
ऋतवरीःऽइव । संऽक्रोशमानाः । एताः । वि । पृच्छ । किं । इदं । भनंति । कं । आ
पः । अद्रिं । परिऽधिं । रुजंति । किं । ऊं इति । स्वित् । अस्मै । निऽविदः । भनंत । इंद्रस्य ।

१६

अवद्यं । दिधिषंते । आपः । मम । एतान् । पुत्रः । महता । वधेन । वृत्रं । ज
घन्वान् । असृजत् । वि । सिंधून् । ममत् । चन । त्वा । युवतिः । पराऽआस । ०ममच्चनत्वा०
कुषवा । जगार । ममत् । चित् । आपः । शिशवे । ममृड्युः । ममत् । चित् ।
इंद्रः । सहसा । उत् । अतिष्ठत् । ममत् । चन । ते । मघऽवन् । विऽअंसः ।
निऽविविध्वान् । अप । हनू इति । जघान । अध । निऽविद्धः । उत्ऽतरः । बभू
वान् । शिरः । दासस्य । सं । पिणक् । वधेन । गृष्टिः । ससूव । स्थविरं । तवागां ।
अनाधृष्यं । वृषभं । तुम्रं । इंद्रं । अरीळ्हं । वत्सं । चरथाय । माता । स्वयं । गातुं ।

१०३
ऋ

तन्वे। इच्छमानं। उत। माता। महिषं॥ अनु। अवेनत्। अमी इति। त्वा।
जहति। पुत्र। देवाः। अथ। अब्रवीत्। वृत्रं। इंद्रः। हनिष्यन्। सखे। विष्णो।
इति। विऽतरं। वि। क्रमस्व। कः। ते। मातरं। विधवां। अचक्रत्। शयुं। कः।
त्वां। अजिघांसत्। चरंतं। कः। ते। देवः। अधि। मार्डीके। आसीत्। यत्।
प्र। अक्षिणाः। पितरं। पादऽगृह्य। अवर्त्या। शुनः। आंत्राणि। पेचे। न।
देवेषु। विविदे। मर्डितारं। अपश्यं। जायां। अमहीयमानां। अध। मे।
श्येनः। मधु। आ। जभार॥ २६॥ इति तृतीयाष्टके पंचमोध्यायः॥ छ ॥

ऋ

एव। त्वां। इंद्र। वज्रिन्। अत्र। विश्वे। देवासः। सुऽहवासः। ऊमाः।
महां। उभे इति। रोदसी इति। वृद्धं। ऋष्वं। निः। एकं। इत्। वृणते। वृत्रऽहत्ये।
अव। असृजंत। जिव्रयः। न। देवाः। भुवः। संऽराट्। इंद्र। सत्यऽयोनिः। अहन्। अहिं। परिऽशया
नमर्णः। ०। प्र। वर्तनीः। अरदः। विश्वऽधेनाः॥ अतृप्णुवंतं। विऽयतं। अबुध्यं।
अबुध्यमानं। सुसुपानं। इंद्र। सप्त। प्रति। प्रऽवतः। आऽशयानं।
अहिं। वज्रेण। वि। रिणाः। अपर्वन्। अक्षोदयत्। शवसा। क्षाम। बुध्नं।
वाः। न। वातः। तविषीभिः। इंद्रः। दृह्वानि। औभ्नात्। उशमानः। ओजः।

प०२
१८

अव। अभिनत्। ककुभः। पर्वतानां। अभि। प्र। दद्रुः। जनयः। न। गर्भं।
रथाःऽइव। प्र। ययुः। साकं। अद्रयः। अतर्पयः। विऽसृतः। उब्जः। ऊर्मीन्।
त्वं। वृतान्। अरिणाः। इंद्र। सिंधून्॥ १॥ त्वं। महीं। अवनिं। विश्वऽ
धेनां। तुर्वीतये। वय्याय। क्षरंतीं। अरमयः। नमसा। एजत्। अर्णः। सुऽ
तरणान्। अकृणोः। इंद्र। सिंधून्। प्र। अग्रुवः। नभन्वः। न। वक्वाः। ध्व
स्राः। अपिन्वत्। युवतीः। ऋतऽज्ञाः। धन्वानि। अज्रान्। अपृणक्। तृ
षाणां। अधोक्। इंद्रः। स्तर्यः। दंऽसुपत्नीः। पूर्वीः। उषसः। शरदः। च। गू १८
न्

र्ताः। वृत्रं। जघन्वान्। असृजत्। वि। सिंधून्। परिऽस्थिताः। अतृणत्। ब
द्बधानाः। सीराः। इंद्रः। स्रवितवे। पृथिव्या। वम्रीभिः। पुत्रं। अग्रुवः। अदानं। निऽ
वेशनात्। हरिऽवः। आ। जभर्थ। वि। अंधः। अख्यत्। अहिं। आऽददानः। निः।
भूत्। उखऽछित्। सं। अरंत। पर्व। प्र। ते। पूर्वाणि। करणानि। विप्र। आऽविद्वा
न्। आह। विदुषे। करांसि। यथाऽयथा। वृष्ण्यानि। स्वऽगूर्ता। अपांसि। रा
जन्। नर्या। अविवेषीः॥ ०॥ २॥ आ। नः। इंद्रः। दूरात्। आ। नः। आसात्।
अभिष्टिऽकृत्। अवसे। यासत्। उग्रः। ओजिष्ठेभिः। नृऽपतिः। वज्रऽबाहुः। संऽ

० नुष्टुत इंद्र ० अकारि ते ०।

गे। समत्ऽसु। तुर्वणिः। पृतन्यून्।७। हरिऽभिः। यातु। अच्छ। अर्वाचीनः। अ
वसे। राधसे। च। तिष्ठाति। वज्री। मघऽवा। विऽरप्शी। इमं। यज्ञं। अनु। नः। वा
जऽसातौ। इमं। यज्ञं। त्वं। अस्माकं। इंद्र। पुरः। दधत्। सनिष्यसि। क्रतुं। नः।
श्वघ्नीऽइव। वज्रिन्। सनये। धनानां। त्वया। वयं। अर्यः। आजिं। जयेम।
उशान्। ऊं इति। सु। नः। सुऽमनाः। उपाके। सोमस्य। नु। सुऽसुतस्य। स्वधाऽ
वः। पाः। इंद्र। प्रतिऽभृतस्य। मध्वः। सं। अंधसा। ममदः। पृष्ठ्येन। वि। यः। र
रप्शे। ऋषिऽभिः। नवेभिः। वृक्षः। न। पक्वः। सृण्यः। न। जेता। मर्यः। न। योषां।

अभि। मन्यमानः। अच्छ। विवक्मि। पुरुऽहूतं। इंद्रं॥ ३॥ गिरिः। न। यः। स्वऽ
तवान्। ऋष्वः। इंद्रः। सनात्। एव। सहसे। जातः। उग्रः। आऽदर्ता। वज्रं। स्थ
विरं। न। भीमः। उद्नाऽइव। कोशं। वसुना। निऽऋष्टं। न। यस्य। वर्ता। जनु
षा। नु। अस्ति। न। राधसः। आऽमरीता। मघस्य। उत्ऽववृषाणः। तविषीऽ
वः। उग्र। अस्मभ्यं। दद्धि। पुरुऽहूत। रायः। ईक्षे। रायः। क्षयस्य। चर्षणीनां।
उत। व्रजं। अपऽवर्ता। असि। गोनां। शिक्षाऽनरः। संऽइथेषु। प्रहाऽवान्।
वस्वः। राशिं। अभिऽनेता। असि। भूरिं। कया। तत्। शृण्वे। शच्या। शचिष्ठः।

प०३ यथा। कृणोति। मुहु। का। चित्। ऋष्वः। पुरु। दाशुषे। विऽचयिष्ठः। अंहः।
१०० अथ। दधाति। द्रविणं। जरित्रे। मा। नः। मर्धीः। आ। भर। दधि। तत्। नः। प्र।
दातवे। दाशुषे। भूरि। यत्। ते। नव्ये। देष्णे। शस्ते। अस्मिन्। ते। उक्थे। प्र। ब्रवाम।
वयं। इंद्र। स्तुवंतः।०॥८॥ आ। यातु। इंद्रः। अवसे। उप। नः। इह। स्तुतः।
सधऽमात्। अस्तु। शूरः। ववृधानः। तविषीः। यस्य। पूर्वीः। द्यौः। न। क्षत्रं।
अभिऽभूति। पुष्यात्। तस्य। इत्। इह। स्तवथ। वृष्ण्यानि। तुविऽद्युम्नस्य।
तुविऽराधसः। नॄन्। यस्य। क्रतुः। विदथ्यः। न। संऽराट्। सह्वान्। तरुत्रः। अ १००

।०आयात्विंद्रो०।

भि। अस्ति। कृष्टीः।०। दिवः। आ। पृथिव्याः। मक्षु। समुद्रात्। उत। वा।
पुरीषात्। स्वःऽनरात्। अवसे। नः। मरुत्वान्। पराऽवतः। वा। सदनात्। ऋ
तस्य। स्थूरस्य। रायः। बृहतः। यः। ईशे। तं। उं इति। स्तवाम। विदथेषु। इं
द्रं। यः। वायुना। जयति। गोऽमतीषु। प्र। धृष्णुऽया। नयति। वस्यः। अ
च्छ। उप। यः। नमः। नमसि। स्तभायन्। इयर्ति। वाचं। जनयन्। यजध्यै।
ऋंजसानः। पुरुऽवारः। उक्थैः। आ। इंद्रं। कृण्वीत। सदनेषु। होता॥५॥
धिषा। यदि। धिषण्यंतः। सरण्यान्। सदंतः। अद्रिं। औशिजस्य। गोहे।
आ। दुरोषाः। पास्त्यस्य। होता। यः। नः। महान्। संऽवरणेषु। वह्निः। सत्रा। यत्। ईं। भार्वरस्य।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वृक्षः। सिसक्ति। शुष्मः। स्तुवते। भराय। गुहा। यत्। ईं। औशिजस्य। गोहे।
प्र। यत्। धिये। प्र। अयसे। मदाय। वि। यत्। वरांसि। पर्वतस्य। वृण्वे।
पयःऽभिः। जिन्वे। अपां। जवांसि। विदत्। गौरस्य। गवयस्य। गोहे। य
दि। वाजाय। सुऽध्यः। वहंति। भद्रा। ते। हस्ता। सुऽकृता। उत। पाणी इति।
प्रऽयंतारा। स्तुवते। राधः। इंद्र। का। ते। निऽसत्तिः। किं। ऊं इति। नो इति। म
मत्सि। किं। न। उतऽउत। ऊं इति। हर्षसे। दातवै। ऊं इति। एव। वस्वः। इंद्रः।
सत्यः। संऽराट्। हंता। वृत्रं। वरिवः। पूरवे। करितिकः। पुरुऽस्तुत। क्रत्वा।
नः। शग्धि। रायः। भक्षीय। ते। अवसः। दैव्यस्य।०।।६।। यत्। नः। इंद्रः। जु

जुषे। यत्। च। वष्टि। तत्। नः। महान्। करति। शुष्मी। आ। चित्। ब्रह्म।
स्तोमं। मघऽवा। सोमं। उक्था। यः। अश्मानं। शवसा। बिभ्रत्। एति। वृ
षा। वृषंऽधिं। चतुःऽअश्रिं। अस्यन्। उग्रः। बाहुऽभ्यां। नृऽतमः। शचीऽ
वान्। श्रिये। परुष्णीं। उषमाणः। ऊर्णां। यस्याः। पर्वाणि। सख्याय। वि
व्ये। यः। देवः। देवःऽतमः। जायमानः। महः। वाजेभिः। महत्ऽभिः। च। शु
ष्मैः। दधानः। वज्रं। बाह्वोः। उशंतं। द्यां। अमेन। रेजयत्। प्र। भूम। वि
श्वा। राधांसि। प्रऽवतः। च। पूर्वीः। द्यौः। ऋधात्। जनिमन्। रेजत। क्षाः।

५०३
१०२

आ। मातरा। चरति। शुष्मी। आ। गोः। नृऽवत्। परिऽज्मन्। नोनुवत्।
वातः। ता। नु। ते। इंद्र। महतः। महानि। विश्वेषु। इत्। सवनेषु। प्रऽवा
च्या। यत्। शूर। धृष्णो इति। धृषता। दधृषान्। अहिं। वज्रेण। शव
सा। अविवेषीः॥ ७॥ ८॥ सत्या। तुविऽनृम्ण। विश्वाः। प्र। धेनवः।
सिस्रते। वृष्णः। ऊधः। अध। ह। त्वत्। वृषऽमनः। भियानाः। प्र। सिं
धवः। जवसा। चक्रमंत। आ। अहा। ते। हरिऽवः। ताः। ऊं इति। देवीः।
अवःऽभिः। इंद्र। स्रवंत। स्वसारः। यत्। सीं। अनु। प्र। मुचः। बद्बधा

१०ता॰सूते॰।

१०२

नाः। दीर्घां। अनु। प्रऽसितिं। स्यंदयध्यै। पिपीळे। अंशुः। मद्यः। न। सिंधुः।
आ। त्वा। शमी। शशमानस्य। शक्तिः। अस्मद्र्यक्। शुशुचानस्य। यम्याः।
आशुः। न। रश्मिं। तुविऽओजसं। गोः। अस्मे इति। वरिष्ठा। कृणुहि। ज्ये
ष्ठा। नृम्णानि। सत्रा। सहुरे। सहांसि। अस्मभ्यं। वृत्रा। सुऽहनानि। रं
धि। जहि। वधः। वनुषः। मर्त्यस्य। अस्माकं। इत्। सु। आ। शृणुहि। त्वं। इंद्र।
अस्मभ्यं। चित्रान्। उप। माहि। वाजान्। अस्मभ्यं। विश्वाः। इषणः। पु
रंऽधीः। अस्माकं। सु। मघऽवन्। बोधि। गोऽदाः॥ ०॥ ८॥ कथा। महां।

१०३
१०३

अवृधत्। कस्य। होतुः। यज्ञं। जुषाणः। अभि। सोमं। ऊधः। पिबन्।
उशानः। जुषमाणः। अंधः। ववक्षे। ऋष्वः। शुचते। धनाय। कः। अस्य।
वीरः। सधऽमादं। आप। सं। आनंश। सुमतिऽभिः। कः। अस्य। कत्। अ
स्य। चित्रं। चिकिते। कत्। ऊती। वृधे। भुवत्। शशमानस्य। यज्योः। क
था। शृणोति। हूयमानं। इंद्रः। कथा। शृण्वन्। अवसां। अस्य। वेद। काः।
अस्य। पूर्वीः। उपऽमातयः। ह। कथा। एनं। आहुः। पपुरिं। जरित्रे। कथा।
सऽबाधः। शशमानः। अस्य। नशत्। अभि। द्रविणं। दीध्यानः। देवः। भु १०३

वत्। नवेदाः। मे। ऋतानां। नमः। जगृभ्वान्। अभि। यत्। जुजोषत्। क
था। कत्। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। देवः। मर्तस्य। सख्यं। जुजोष। कथा।
कत्। अस्य। सख्यं। सखिऽभ्यः। ये। अस्मिन्। कामं। सुऽयुजं। ततस्रे॥ ९
किं। आत्। अमत्रं। सख्यं। सखिऽभ्यः। कदा। नु। ते। भ्रात्रं। प्र। ब्रवाम॥ श्रि
ये। सुऽदृशः। वपुः। अस्य। सर्गाः। स्वः। न। चित्रऽतमं। इषे। आ। गोः। द्रु
हं। जिघांस[illegible]। ध्वरसं। अनिंद्रां। तेतिक्ते। तिग्मा। तुजसे। अनीका। ऋ
णा। चित्। यत्र। ऋणऽयाः। नः। उग्रः। दूरे। अज्ञाताः। उषसः। बबाधे। ऋ

प०३
१०४

तस्य। हि। शुरुधः। संति। पूर्वीः। ऋतस्य। धीतिः। वृजिनानि। हंति।
ऋतस्य। श्लोकः। बधिरा। ततर्द। कर्णा। बुधानः। शुचमानः। आयोः।
ऋतस्य। दृळ्हा। धरुणानि। संति। पुरूणि। चंद्रा। वपुषे। वपूंषि। ऋतेन।
दीर्घं। इषणंत। पृक्षः। ऋतेन। गावः। ऋतं। आ। विवेशुः। ऋतं। येमा
नः। ऋतं। इत्। वनोति। ऋतस्य। शुष्मः। तुरऽयाः। ऊं इति। गव्युः। ऋ
ताय। पृथ्वीइति। बहुलेइति। गभीरेइति। ऋताय। धेनूइति। परमेइ
ति। दुहातेइति॥०॥१०॥ का। सुऽस्तुतिः। शवसः। सूनुं। इंद्रं। अर्वाची १०४

नं। राधसे। आ। ववर्तत्। ददिः। हि। वीरः। गृणते। वसूनि। सः। गोऽप
तिः। निःऽसिधां। नः। जनासः। सः। वृत्रऽहत्ये। हव्यः। सः। ईड्यः। सः। सुऽ
स्तुतः। इंद्रः। सत्यऽराधाः। सः। यामन्। आ। मघऽवा। मर्त्याय। ब्रह्मण्य
ते। सुस्वये। वरिवः। धात्। तं। इत्। नरः। वि। ह्वयंते। संऽईके। रिरिक्वां
सः। तन्वः। कृण्वत। त्रां। मिथः। यत्। त्यागं। उभयासः। अग्मन्। नरः।
तोकस्य। तनयस्य। सातौ। क्रतुऽयंति। क्षितयः। योगे। उग्र। आ शुषा
णासः। मिथः। अर्णऽसातौ। सं। यत्। विशः। अववृत्रंत। युध्माः। आत्।

इत्। नेमे। इंद्रयंते। अभीके। आत्। इत्। ह। नेमे। इंद्रियं। यजंते। आ
त्। इत्। पक्तिः। पुरोळाशं। रिरिच्यात्। आत्। इत्। सोमः। वि। पप्रच्यात्।
अस्रुस्वीन्। आत्। इत्। जुजोषु। वृषभं। यजध्यै॥ ११॥ कृणोति। अ
स्मै। वरिवः। यः। इत्था। इंद्राय। सोमं। उशते। सुनोति। सध्रीचीनेन। न
मसा। अविऽवेनन्। तं। इत्। सखायं। कृणुते। समत्ऽसु। यः। इंद्राय।
सुनवत्। सोमं। अद्य। पचात्। पक्तीः। उत। भृज्जाति। धानाः। प्रति। म
नायोः। उचथानि। हर्यन्। तस्मिन्। दधत्। वृषणं। शुष्मं। इंद्रः। यदा। सऽ

मर्यं। वि। अचेतत्। ऋघावा। दीर्घं। यत्। आजिं। अभि। अख्यत्।
अर्यः। अचिक्रदत्। वृषणं। पत्नी। अच्छ। दुरोणे। आ। निऽशितं। सो
मसुत्ऽभिः। भूयसा। वस्नं। अचरत्। कनीयः। अविऽक्रीतः। अका
निषं। पुनः। यन्। सः। भूयसा। कनीयः। न। रिरेचीत्। दीनाः। दक्षाः।
वि। दुहंति। प्र। वाणं। कः। इमं। दशऽभिः। मम। इंद्रं। क्रीणाति। धेनुऽ
भिः। यदा। वृत्राणि। जंघनत्। अथ। एनं। मे। पुनः। ददत्॥ ०॥ १२॥
कः। अद्य। नर्यः। देवऽकामः। उशन्। इंद्रस्य। सख्यं। जुजोष। कः।

५०२
१०६

वा। महे। अवसे। पार्याय। संऽइद्धे॥ अग्नौ। सुतऽसोमः। ईट्टे। कः।
ननाम। वचसा। सोम्याय। मनायुः। वा। भवति। वस्ते। उस्राः। कः। इं
द्रस्य। युज्यं। कः। सखिऽत्वं। कः। भ्रात्रं। वष्टि। कवये। कः। ऊती। कः।
देवानां। अवः। अद्य। वृणीते। कः। आदित्यान्। अदितिं। ज्योतिः।
ईट्टे। कस्य। अश्विनौ। इंद्रः। अग्निः। सुतस्य। अंशोः। पिबंति। म
नसा। अविऽवेनं। तस्मै। अग्निः। भारतः। शर्म। यंसत्। ज्योक्। पश्या
त्। सूर्यं। उत्ऽचरंतं। यः। इंद्राय। सुनवाम। इति। आह। नरे। नर्याय। १०६

नृऽतमाय। नृणां। न। तं। जिनंति। बहवः। न। दभ्राः। उरु। अस्मै। अ
दितिः। शर्म। यंसत्। प्रियः। सुऽकृत्। प्रियः। इंद्रे। मनायुः। प्रियः।
सुप्रऽअवीः। प्रियः। अस्य। सोमी॥१३॥ सुप्रऽअव्यः। प्राशुषा
ट्। एषः। वीरः। सुष्वेः। पक्तिं। कृणुते। केवला। इंद्रः। न। असुष्वेः।
आपिः। न। सखा। न। जामिः। दुःऽप्रऽअव्यः। अवऽहंता। इत्। अवा
चः। न। रेवता। पणिना। सख्यं। इंद्रः। असुन्वता। सुतऽपाः। सं। गृ
णीते। आ। अस्य। वेदः। खिदति। हंति। नग्नं। वि। सुष्वये। पक्तये।

१०२
१०७

केवलः। मृतत्। इंद्रं। परे। अवरे। मध्यमासः। इंद्रं। यांतः। अवऽसि
तासः। इंद्रं। इंद्रं। क्षियंतः। उत। युध्यमानाः। इंद्रं। नरः। वाजऽयं
तः। हवंते॥१८॥ अहं। मनुः। अभवं। सूर्यः। च। अहं। कक्षीवान्। ऋ
षिः। अस्मि। विप्रः। अहं। कुत्सं। आर्जुनेयं। नि। ऋंजे। अहं। कविः।
उशना। पश्यत। मा। अहं। भूमिं। अददां। आर्याय। अहं। वृष्टिं। दा
शुषे। मर्त्याय। अहं। अपः। अनयं। वावशानाः। मम। देवासः। अ
नु। केतं। आयन्। अहं। पुरः। मंदसानः। वि। ऐरं। नव। साकं। नवतीः।

१०७

शंबरस्य। शतऽतमं। वेश्यं। सर्वऽताता। दिवःऽदासं। अतिथिऽग्वं।
यत्। आवं। प्र। सु। सः। विऽभ्यः। मरुतः। विः। अस्तु। प्र। श्येनः। श्ये
नेभ्यः। आशुऽपत्वा। अचक्रया। यत्। स्वधया। सुऽपर्णः। हव्यं। भ
रत्। मनवे। देवऽजुष्टं। भरत्। यदि। विः। अतः। वेविजानः। पथा।
उरुणा। मनःऽजवाः। असर्जि। तूयं। ययौ। मधुना। सोम्येन। उ
त। श्रवः। विविदे। श्येनः। अत्र। ऋजीपी। श्येनः। ददमानः। अं
शुं। पराऽवतः। शकुनः। मंद्रं। मदं। सोमं। भरत्। दादृहाणः। देवऽवा

५०३
१०८

न । दिवः । अमुष्णात् । उत्ऽतरान् । आऽदाय । आऽदाय । श्येनः ।
अभरत् । सोमं । सहस्रं । सवान् । अयुतं । च । साकं । अत्र । पुरंऽधिः ।
अजहात् । अरातीः । मदे । सोमस्य । मूराः । अमूरः ॥ १५ ॥ गर्भे । नु ।
सन् । अनु । एषां । अवेदं । अहं । देवानां । जनिमानि । विश्वा । शतं ।
मा । पुरः । आयसीः । अरक्षन् । अध । श्येनः । जवसा । निः । अदीयं ।
न । घ । सः । मां । अप । जोषं । जभार । अभि । ईं । आस । त्वक्षसा । वी
र्येण । ईर्मा । पुरंऽधिः । अजहात् । अरातीः । उत । वातान् । अतरत् । १०८

अग

शूऽशुवानः । अव । यत् । श्येनः । अस्वनीत् । अध । द्यौः । वि । यत् ।
यदि । वातः । ऊहुः । पुरंऽधिं । सृजत् । यत् । अस्मै । अव । ह । क्षिपत् ।
ज्यां । कृशानुः । अस्ता । मनसा । भुरण्यन् । ऋजिप्यः । ईं । इंद्रऽवतः ।
न । भुज्युं । श्येनः । जभार । बृहतः । अधि । स्नोः । अंतरिति । पतत् ।
पतत्रि । अस्य । पर्णं । अध । यामनि । प्रऽसितस्य । तत् । वेरितिवेः ।
अध । श्वेतं । कलशं । गोभिः । अक्तं । आऽपिप्यानं । मघऽवा । शु
क्रं । अंधः । अध्वर्युऽभिः । प्रऽयतं । मध्वः । अग्रं । इंद्रः । मदाय । प्रति ।

धत्। पिबध्ये। शूरः। मदाय। प्रति। धत्। पिबध्ये॥१६॥ त्वा। युजा।
तव। तत्। सोम। सख्ये। इंद्रः। अपः। मनवे। सऽस्रुतः। करितिकः।
अहन्। अहिं। अरिणात्। सप्त। सिंधून्। अप। अवृणोत्। अपि
हिताऽइव। खानि। त्वा। युजा। नि। खिदत्। सूर्यस्य। इंद्रः। चक्रं। स
हसा। सद्यः। इंदोइति। अधि। स्नुना। बृहता। वर्तमानं। महः। द्रुहः।
अप। विश्वऽआयु। धायि। अहन्। इंद्रः। अदहत्। अग्निः। इंदो
इति। पुरा। दस्यून्। मध्यंदिनात्। अभीके। दुःऽगे। दुरोणे। क्रत्वा।

न। यातां। पुरु। सहस्रा। शर्वा। नि। बर्हीत्। विश्वस्मात्। सीं। अ
धमान्। इंद्र। दस्यून्। विशः। दासीः। अकृणोः। अप्रऽशस्ताः।
अबाधेथां। अमृणतं। नि। शत्रून्। अविंदेथां। अपऽचिति। व
धत्रैः। एव। सत्यं। मघऽवाना। युवं। तत्। इंद्रः। च। सोम। ऊर्वं। अ
श्व्यं। गोः। आ। अदर्दृतं। अपिऽहितानि। अश्ना। रिरिचथुः। क्षाः।
चित्। ततृदाना॥१७॥ आ। नः। स्तुतः। उप। वाजेभिः। ऊती। इंद्र।
याहि। हरिऽभिः। मंदसानः। तिरः। चित्। अर्यः। सवना। पुरूणि। आं

गृषेभिः। गृणानः। सत्यऽराधाः॥ आ। हि। स्म। याति। नर्यः। चिकि
त्वान्। हूयमानः। सोतृऽभिः। उप। यज्ञं। स॥ अश्वः। यः। अभीरुः। म
न्यमानः। सुस्वानेभिः। मदति। सं। ह। वीरैः। श्रवय। इत्। अस्य। क
र्णौ। वाजयध्यै। जुष्टां। अनु। प्र। दिशं। मंदयध्यै। उत्ऽववृषाणः॥
राधसे। तुविष्मान्। करत्। नः। इंद्रः। सुऽतीर्था। अभयं। च॥ अ
छ। यः। गंता। नाधमानं। ऊती। इत्था। विप्रं। हवमानं। गृणंतं। उप।
त्मनि। दधानः। धुरि। आम्रन्। सहस्राणि। शतानि। वज्रऽबाहुः॥

त्वाऽऊतासः। मघऽवन्। इंद्र। विप्राः। वयं। ते। स्याम। सूरयः। गृणंतः॥
भेजानासः। बृहत्ऽदिवस्य। रायः। आऽकाय्यस्य। दावने। पुरुऽक्षोः॥
१८॥ नकिः। इंद्र। त्वत्। उत्ऽतरः। न। ज्यायान्। अस्ति। वृत्रऽहन्। नकिः॥
एव। यथा। त्वं॥ सत्रा। ते। अनु। कृष्टयः। विश्वाः। चक्राऽइव। ववृतुः॥ स
त्रा। महान्। असि। श्रुतः। विश्वे। चन। इत्। अना। त्वा। देवासः। इं
द्र। युयुधुः। यत्। अहा। नक्तं। आ। अतिरः। यत्र। उत। बाधितेभ्यः॥
चक्रं। कुत्साय। युध्यते। मुषायः। इंद्र। सूर्यं। यत्र। देवान्। ऋघायतः॥

५०३
१११

विश्वान्। अयुध्यः। एकः। इत्। त्वं। इंद्र। वनून्। अहन्॥ १९॥ यत्र। उ
त। मर्त्याय। कं। अरिणाः। इंद्र। सूर्यं। प्र। आवः। शचीभिः। एतशं। किं।
आत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। मघऽवन्। मन्युमत्ऽतमः। अत्र। अह।
दानुं। आ। अतिरः। एतत्। घ। इत्। उत। वीर्यं। इंद्र। चकर्थ। पौंस्यं। स्त्रि
यं। यत्। दुःऽहनायुवं। वधीः। दुहितरं। दिवः॥ दिवः। चित्। घ। दुहितरं।
महान्। महीयमानां। उषसं। इंद्र। सं। पिणक्। अप। उषाः। अनसः।
सरत्। संऽपिष्टात्। अह। बिभ्युषी। नि। यत्। सीं। शिश्नथत्। वृषा॥ २०॥ १११

एतत्। अस्याः। अनः। शये। सुऽसंपिष्टं। विऽपाशि। आ। ससार। सीं।
पराऽवतः॥ उत। सिंधुं। विऽबाल्यं। विऽतस्थानां। अधि। क्षमि। परि। स्थाः। इं
द्र। मायया॥ उत। शुष्णस्य। धृष्णुऽया। प्र। मृक्षः। अभि। वेदनं। पुरः। यत्।
अस्य। संऽपिणक्। उत। दासं। कौलिऽतरं। बृहतः। पर्वतात्। अधि। अ
व। अहन्। इंद्र। शंबरं। उत। दासस्य। वर्चिनः। सहस्राणि। शता। अव
धीः। अधि। पंच। प्रधीन्ऽइव॥ २१॥ उत। त्यं। पुत्रं। अग्रुवः। पराऽवृक्तं।
शतऽक्रतुः। उक्थेषु। इंद्रः। आ। अभजत्। उत। त्या। तुर्वशायदू इति। अ

प० ३
११२

स्नातारा। शचीऽपतिः। इंद्रः। विद्वान्। अपारयत्। उत। त्या। सद्यः। आ
र्या। सरयोः। इंद्र। पारतः। अर्णा। चित्रऽरथा। अवधीः। अनु। द्वा। जहिता।
नयः। अंधं। श्रोणं। च। वृत्रऽहन्। न। तत्। ते। सुम्नं। अष्टवे। शतं। अश्म
न्ऽमयीनां। पुरां। इंद्रः। वि। आस्यत्। दिवःऽदासाय। दाशुषे॥२०॥ अ
स्वापयत्। दभीतये। सहस्रा। त्रिंशतं। हथैः। दासानां। इंद्रः। मायया॥
सः। घ। इत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। समानः। इंद्र। गोऽपतिः। यः। ता।
विश्वानि। चिच्युषे। उत। नूनं। यत्। इंद्रियं। करिष्याः। इंद्र। पौंस्यं। अद्य। ११२

नकिः। तत्। आ। मिनत्। वामंऽवामं। ते। आऽदुरे। देवः। ददातु। अर्य
मा। वामं। पूषा। वामं। भगः। वामं। देवः। करूळती॥२४॥ कया। नः। चि
त्रः। आ। भुवत्। ऊती। सदाऽवृधः। सखा। कया। शचिष्ठया। वृता। कः।
त्वा। सत्यः। मदानां। मंहिष्ठः। मत्सत्। अंधसः। दृळ्हा। चित्। आऽरुजे।
वसु। अभि। सु। नः। सखीनां। अविता। जरितॄणां। शतं। भवासि। ऊ
तिऽभिः। अभि। नः। आ। ववृत्स्व। चक्रं। न। वृत्तं। अर्वतः। नियुत्ऽभिः।
चर्षणी। प्रऽवता। हि। क्रतूनां। आ। ह। पदाऽइव। गच्छसि। अभक्षि।
नां

१०२ सूर्ये। सचा॥२७॥ सं। यत्। ते। इंद्र। मन्यवः। सं। चक्राणि। दधन्विरे।
११२ अध। त्वेइति। अध। सूर्ये। उत। स्म। हि। त्वां। आहुः। इत्। मघऽवानं। श
ची॑ऽपते। दातारं। अविऽदीधयुं। उत। स्म। सद्यः। इत्। परि। शशमाना
य। सुन्वते। पुरु। चित्। मंहसे। वसु। नहि। स्म। ते। शतं। चन। राधः। वरं
ते। आऽमुरः। न। च्यौत्नानि। करिष्यतः। अस्मान्। अवंतु। ते। शतं। अ
स्मान्। सहस्रं। ऊतयः। अस्मान्। विश्वाः। अभिष्टयः॥२८॥ अस्मा
न्। इह। वृणीष्व। सख्याय। स्वस्तये। महः। राये। दिविऽत्मते। अस्मा ११३

न्। अविड्ढि। विश्वहा। इंद्र। राया। परीणसा। अस्मान्। विश्वाभिः। ऊतिऽ
भिः। अस्मभ्यं। तान्। अप। वृधि। व्रजान्। अस्ताऽइव। गोऽमतः। नवाभिः।
इंद्र। ऊतिऽभिः। अस्माकं। धृष्णुऽया। रथः। द्युऽमान्। इंद्र। अनपऽच्युतः।
गव्युः। अश्वऽयुः। ईयते। अस्माकं। उत्ऽतमं। कृधि। श्रवः। देवेषु। सूर्य।
वर्षिष्ठं। द्यांऽइव। उपरि॥२९॥०॥ वृत्रऽहन्। अस्माकं। अर्धं। आ। गहि।
महान्। महीभिः। ऊतिऽभिः। भर्मिभिः। चित्। घ। असि। तुतुजिः। आ। चि
त्र। चित्रिणीषु। आ। चित्रं। कृणोषि। ऊतये। दस्मेभिः। चित्। शशीयां।

।० आ तू न इंद्र०।

सं। हंसि। व्राधंतं। ओजसा। सखिऽभिः। ये। त्वेइति। सचा। वयं। इंद्र।
त्वेइति। सचा। वयं। त्वा। अभि। नोनुमः। अस्मान्ऽअस्मान्। इत्। उ
त्। अव। सः। नः। चित्राभिः। अद्रिऽवः। अनवद्याभिः। ऊतिऽभिः। अ
नाधृष्टभिः। आ। गहि॥ २७॥ स्यामो इति। सु। त्वाऽवतः। सखायः।
इंद्र। गोऽमतः। युजः। वाजाय। घृष्वये। त्वं। हि। एकः। ईशिषे। इंद्र। वाज
स्य। गोऽमतः। सः। नः। यंधि। महीं। इषं। न। त्वा। वरंते। अन्यथा। यत्
दित्ससि। स्तुतः। मघ। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। गिर्वणः।०। अनूषत। प्र। दाव

।० अभित्वा गोतमा गिरा।

ने। इंद्र। वाजाय। घृष्वये। अ। ते। वोचाम। वीर्या। याः। मंदसानः। आ॥
अरुजः। पुरः। दासीः। अभिऽइत्य॥ २८॥ ता। ते। गृणंति। वेधसः। या
नि। चकर्थ। पौंस्या। स्तुतेषु। इंद्र। गिर्वणः। अवीवृधंत। गोतमाः। इंद्र।
त्वेइति। स्तोमऽवाहसः। आ। एषु। धाः। वीरऽवत्। यशः। ४। शश्वतां। ।यच्चिद्धि०।
असि। इंद्र। साधारणः। त्वं। तं। त्वा। वयं। हवामहे। अर्वाचीनः। वसो
इति। भव। अस्मेइति। सु। मत्स्व। अंधसः। सोमानां। इंद्र। सोमऽपाः।
अस्माकं। त्वा। मतीनां। आ। स्तोमः। इंद्र। यच्छतु। अर्वाक्। आ। वृ

॥ पुरोव्याशं च नो घसो जोषयासे गिरश्च नः वधूयुरिव योषणां ॥

५०२ तय। हरीइति। ॥२१॥ सहस्रं। व्यतीनां। युक्तानां। इंद्रं। ईमहे। शतं।
११५ सोमस्य। खार्यः। सहस्रा। ते। शता। वयं। गवां। आ। च्यवयामसि। अ
स्मऽत्रा। राधः। एतु। ते। दश। ते। कलशानां। हिरण्यानां। अधीमहि।
भूरिऽदाः। असि। वृत्रऽहन्। भूरिऽदाः। भूरि। देहि। नः। मा। दभ्रं। भूरि।
आ। भर। भूरि। घ। इत्। इंद्र। दित्ससि। भूरिऽदाः। हि। असि। श्रुतः।
पुरुऽत्रा। शूर। वृत्रऽहन्। आ। नः। भजस्व। राधसि। प्र। ते। बभ्रूइति।
विऽचक्षण। शंसामि। गोऽसनः। नपात्। मा। आभ्यां। गाः। अनु। शि ११५

अथ्यः। कनीनकाऽइव। विद्रधे। नवे। द्रुऽपदे। अर्भके। बभ्रूइति।
ते यामेषु। शोभेइति। अरं। मे। उस्रऽयाम्णे। अरं। अनुस्रऽयाम्णे। ब
भ्रूइति। यामेषु। अस्रिधा॥२०॥ इति तृतीयाष्टके षष्ठोध्यायः॥
ॐ॥ प्र। ऋभुऽभ्यः। दूतंऽइव। वाचं। इष्ये। उपऽस्तिरे। श्वैतरीं। धे
नुं। ईळे। ये। वातऽजूताः। तरणिऽभिः। एवैः। परि। द्यां। सद्यः। अपसः।
बभूवुः। पदा। अरं। अक्रन्। ऋभवः। पितृऽभ्यां। परिऽविष्टी। वे
षणा। दंसनाभिः। आत्। इत्। देवानां। उप। सख्यं। आयन्। धीरा

प०३
११६

सः। पुष्टिं॥ अवहन्। मनायै। पुनः। ये। चक्रुः। पितरा। युवाना। सना। यू
पाऽइव। जरणा। शयाना। ते। वाजः। विऽभ्वा। ऋभुः। इंद्रऽवंतः। मधुऽप्स
रसः। नः। अवंतु। यज्ञं। यत्। संऽवत्सं। ऋभवः। गां। अरक्षन्। यत्। सं
वत्सं। ऋभवः। माः। अपिंशन्। यत्। संऽवत्सं। अभरन्। भासः। अस्याः।
ताभिः। शमीभिः। अमृतऽत्वं। आशुः। ज्येष्ठः। आह। चमसा। द्वा। करा।
इति। कनीयान्। त्रीन्। कृणवाम। इति। आह। कनिष्ठः। आह। चतुरः।
करा। इति। त्वष्टा। ऋभवः। तत्। पनयत्। वचः। वः॥ १॥ सत्यं। ऊचुः। न

११६

रः। एव। हि। चक्रुः। अनु। स्वधां। ऋभवः। जग्मुः। एतां। विऽभ्राजमाना
न्। चमसान्। अहाऽइव। अवेनत्। त्वष्टा। चतुरः। ददृश्वान्। द्वादश।
द्यून्। यत्। अगोह्यस्य। आतिथ्ये। रणन्। ऋभवः। ससंतः। सुऽक्षेत्रा।
अकृण्वन्। अनयंत। सिंधून्। धन्व। आ। अतिष्ठन्। ओषधीः। निम्नं।
आपः। रथं। ये। चक्रुः। सुऽवृतं। नरःऽस्थां। ये। धेनुं। विश्वऽजुवं। विश्वऽ
रूपां। ते। आ। तक्षंतु। ऋभवः। रयिं। नः। सुऽअवसः। सुऽअपसः।
सुऽहस्ताः। अपः। हि। एषां। अजुषंत। देवाः। अभि। क्रत्वा। मनसा। दी

ध्वानाः। वाजः। देवानां। अभवत्। सुऽकर्मा। इंद्रस्य। ऋभुक्षाः। व
रुणस्य। विऽभ्वा। ये। हरीइति। मेधया। उक्था। मदंतः। इंद्राय। चक्रुः।
सुऽयुजा। ये। अश्वा। ते। रायः। पोषं। द्रविणानि। अस्मेइति। धत्त। ऋ
भवः। क्षेमऽयंतः। न। मित्रं। इदा। अह्नः। पीतिं। उत। वः। मदं। धुः। न।
ऋते। श्रांतस्य। सख्याय। देवाः। ते। नूनं। अस्मेइति। ऋभवः। वसूनि।
तृतीये। अस्मिन्। सवने। दधात॥२॥ ऋभुः। विऽभ्वा। वाजः। इंद्रः।
नः। अच्छ। इमं। यज्ञं। रत्नऽधेया। उप। यात। इदा। हि। वः। धिषणा। दे

वी। अह्नां। अधात्। पीतिं। सं। मदाः। अग्मत। वः। विदानासः। ज
न्मनः। वाजऽरत्नाः। उत। ऋतुऽभिः। ऋभवः। मादयध्वं। सं। वः। मदाः।
अग्मत। सं। पुरंऽधिः। सुऽवीरां। अस्मेइति। रयिं। आ। ईरयध्वं। अ
यं। वः। यज्ञः। ऋभवः। अकारि। यं। आ। मनुष्वत्। प्रऽदिवः। दधिध्वे।
प्र। वः। अच्छ। जुजुषाणासः। अस्थुः। अभूत। विश्वे। अग्रिया। उ
त। वाजाः। अभूत्। ऊंइति। वः। विधते। रत्नऽधेयं। इदा। नरः। दाशु
षे। मर्त्याय। पिबत। वाजाः। ऋभवः। ददे। वः। महि। तृतीयं। सवनं। मदा

५०२ या। आ। वाजाः। यात। उप। नः। ऋभुक्षाः। महः। नरः। द्रविणसः। गृणा
११८ नाः। आ। वः। पीतयः। अभिऽपित्वे। अह्नां। इमाः। अस्तं। नवस्वःऽइ
व। ग्मन्॥ ३॥ आ। नपातः। शवसः। यातन। उप। इमं। यज्ञं। नमसा। हू
यमानाः। सऽजोषसः। सूरयः। यस्य। च। स्थ। मध्वः। पात। रत्नऽधाः।
इंद्रऽवंतः। सऽजोषाः। इंद्र। वरुणेन। सोमं। सऽजोषाः। पाहि। गिर्वणः।
मरुत्ऽभिः। अग्रेऽपाभिः। ऋतुऽपाभिः। सऽजोषाः। ग्नाः। पत्नीभिः।
रत्नऽधाभिः। सऽजोषाः। सऽजोषसः। आदित्यैः। मादयध्वं। सऽजो ११८

षसः। ऋभवः। पर्वतेभिः। सऽजोषसः। दैव्येन। सवित्रा। सऽजोष
सः। सिंधुऽभिः। रत्नऽधेभिः। ये। अश्विना। ये। पितरा। ये। ऊती। धेनुं।
ततक्षुः। ऋभवः। ये। अश्वा। ये। अंसत्रा। ये। ऋधक्। रोदसी इति।
ये। विऽभ्वः। नरः। सुऽअपत्यानि। चक्रुः। ये। गोऽमंतं। वाजऽवंतं। सुऽ
वीरं। रयिं। धत्थ। वसुऽमंतं। पुरुऽक्षुं। ते। अग्रेऽपाः। ऋभवः। मंदसा
नाः। अस्मे इति। धत्त। ये। च। रातिं। गृणंति। न। अप। अभूत। न।
वः। अतीतृषाम। अनिःऽशस्ताः। ऋभवः। यज्ञे। अस्मिन्। सं। इंद्रे

णा। मदथ। सं। मरुत्ऽभिः। सं। राजऽभिः। रत्नऽधेयाय। देवाः॥ ४॥
इह। उप। यात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। ऋभवः। मा। अप। भू
त। अस्मिन्। हि। वः। सवने। रत्नऽधेयं। गमंतु। इंद्रं। अनु। वः। मदा
सः॥ आ। अगन्। ऋभूणां। इह। रत्नऽधेयं। अभूत्। सोमस्य। सुऽसु
तस्य। पीतिः। सुऽकृत्यया। यत्। सुऽअपस्यया। च। एकं। विऽचक्र।
चमसं। चतुःऽधा॥ वि। अकृणोत। चमसं। चतुःऽधा। सखे। वि। शिक्ष।
इति। अब्रवीत। अथ। एत। वाजाः। अमृतस्य। पंथां। गणं। देवानां। ऋ

भवः। सुऽहस्ताः॥ किंऽमयः। स्वित्। चमसः। एषः। आस। यं। काव्येन।
चतुरः। विऽचक्र। अथ। सुनुध्वं। सवनं। मदाय। पात। ऋभवः। मधुनः।
सोम्यस्य। शच्या। अकर्त। पितरा। युवाना। शच्या। अकर्त। चमसं। देवऽ
पानं। शच्या। हरी इति। धनुःऽतरौ। अतष्ट। इंद्रऽवाहौ। ऋभवः। वाजऽ
रत्नाः॥ ५॥ यः। वः। सुनोति। अभिऽपित्वे। अन्हां। तीव्रं। वाजासः। स
वनं। मदाय। तस्मै। रयिं। ऋभवः। सर्वऽवीरं। आ। तक्षत। वृषणः। मंद
सानाः॥ प्रातरिति। सुतं। अपिबः। हरिऽअश्व। माध्यंदिनं। सवनं। केव

प०३
१२०

लं। ते। सं। ऋभुऽभिः। पिबस्व। रत्नऽधेभिः। सखीन्। यान्। इंद्र। च
कृषे। सुऽकृत्या॥ ये। देवासः। अभवत। सुऽकृत्या। श्येनाःऽइव। इत्।
अधि। दिवि। निऽसेद। ते। रत्नं। धात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। अ
भवत। अमृतासः॥ यत्। तृतीयं। सवनं। रत्नऽधेयं। अकृणुध्वं। सुऽ
अपस्या। सुऽहस्ताः। तत्। ऋभवः। परिऽसिक्तं। वः। एतत्। सं। मदेभिः।
इंद्रियेभिः। पिबध्वं॥ ८॥ अनश्वः। जातः। अनभीशुः। उक्थ्यः। रथः। त्रिऽच
क्रः। परि। वर्तते। रजः। महत्। तत्। वः। देव्यस्य। प्रऽवाचनं। द्यां। ऋभवः। १२०

रथंयेचक्रुःसुवृतं

पृथिवीं। यत्। च। पुष्यथ। ॰। सुऽचेतसः। अविऽह्वरंतं। मनसः। प
रि। ध्यया। तान्। ऊं इति। नु। अस्य। सवनस्य। पीतये। आ। वः। वा
जाः। ऋभवः। वेदयामसि॥ तत्। वः। वाजाः। ऋभवः। सुऽप्रवाच
नं। देवेषु। विऽभ्वः। अभवत्। महिऽत्वनं। जिव्री इति। यत्। संता। पि
तरा। सनाऽजुरा। पुनः। युवाना। चरथाय। तक्षथ॥ एकं। वि। चक्र।
चमसं। चतुःऽवयं। निः। चर्मणः। गां। अरिणीत। धीतिऽभिः। अ
थ। देवेषु। अमृतऽत्वं। आनश। श्रुष्टी। वाजाः। ऋभवः। तत्। वः। उक्थ्यं।

५०३
१२१

ऋभुऽतः । रयिः । प्रथमश्रवःऽतमः । वाजऽश्रुतासः । यं । अजीज
नन् । नरः । विभ्वऽतष्टः । विदथेषु । प्रऽवाच्यः । यं । देवासः । अवथ ।
सः । विऽचर्षणिः ॥ ७ ॥ सः । वाजी । अर्वा । सः । ऋषिः । वचस्यया ॥
सः । शूरः । अस्ता । पृतनासु । दुस्तरः । सः । रायः । पोषं । सः । सुऽवी
र्यं । दधे । यं । वाजः । विऽभ्वा । ऋभवः । यं । आविषुः । श्रेष्ठं । वः । पे
शः । अधि । धायि । दर्शतं । स्तोमः । वाजाः । ऋभवः । तं । जुजुष्ट
न । [illegible] । धीरासः । [illegible] । हि । स्थ । कवयः । वि

१२१

पःऽचितः । तान् । वः । एना । ब्रह्मणा । आ । वेदयामसि । यूयं । अ
स्मभ्यं । धिषणाभ्यः । परि । विद्वांसः । विश्वा । नर्याणि । भोजना ।
द्युऽमंतं । वाजं । वृषऽशुष्मं । उत्ऽतमं । आ । नः । रयिं । ऋभवः । त
क्षत । आ । वयः । इह । प्रऽजां । इह । रयिं । रराणाः । इह । श्रवः । वीरऽव
त् । तक्षत । नः । येन । वयं । चितयेम । अति । अन्यान् । तं । वाजं । चि
त्रं । ऋभवः । दद । नः ॥ ८ ॥ उप । नः । वाजाः । अध्वरं । ऋभुक्षाः ।
देवाः । यात । पथिऽभिः । देवऽयानैः । यथा । यज्ञं । मनुषः । विक्षु ।

आसु। दधिध्वे। रण्वाः। सुऽदिनेषु। अह्नां। ते। वः। हृदे। मनसे।
संतु। यज्ञाः। जुष्टासः। अद्य। घृतऽनिर्निजः। गुः। प्र। वः। सुतासः।
हरयंत। पूर्णाः। क्रत्वे। दक्षाय। हर्षयंत। पीताः। त्रिऽउदायं। देवऽ
हितं। यथा। वः। स्तोमः। वाजाः। ऋभुक्षणः। ददे। वः। जुह्वे। मनु
ष्वत्। उपरासु। विक्षु। युष्मेइति। सचा। बृहत्ऽदिवेषु। सोमं। पी
वःऽअश्वाः। शुचत्ऽरथाः। हि। भूत। अयःऽशिप्राः। वाजिनः।
सुऽनिष्काः। इंद्रस्य। सूनोइति। शवसः। नपातः। अनु। वः। चेति।

अग्रियं। मदाय। ऋभुं। ऋभुक्षणः। रयिं। वाजे। वाजिनऽतमं। युजं।
इंद्रस्वंतं। हवामहे। सदाऽसातमं। अश्विनं॥ ९॥ सः। इत्। ऋभवः। यं।
अवथ। यूयं। इंद्रः। च। मर्त्यं। सः। धीभिः। अस्तु। सनिता। मेधऽसाता।
सः। अर्वता। वि। नः। वाजाः। ऋभुक्षणः। पथः। चितन। यष्टवे। अ
स्मभ्यं। सूरयः। स्तुताः। विश्वाः। आशाः। तरीषणि। तं। नः। वाजाः।
ऋभुक्षणः। इंद्र। नासत्या। रयिं। सं। अश्वं। चर्षणिऽभ्यः। आ। पुरु। श
स्त। मघत्तये॥ १०॥ उतोइति। हि। वां। दात्रा। संति। पूर्वा। या। पूरुऽभ्यः।

प०३
१२३

त्रसदस्युः। निऽतोशे। क्षेत्रऽसां। ददथुः। उर्वराऽसां। घनं। दस्युऽ
भ्यः। अभिऽभूतिं। उग्रं। उत। वाजिनं। पुरुनिःऽसिध्वानं। दधिऽक्रां।
ऊँइति। ददथुः। विश्वऽकृष्टिं। ऋजिप्यं। श्येनं। प्रुषितऽप्सुं। आशुं।
चर्कृत्यं। अर्यः। नृऽपतिं। न। शूरं। यं। सीं। अनु। प्रवताऽइव।
द्रवंतं। विश्वः। पूरुः। मदति। हर्षमाणः। पट्ऽभिः। गृध्यंतं। मेधऽयुं।
न। शूरं। रथऽतुरं। वातंऽइव। ध्रजंतं। यः। स्म। आऽरुंधानः। गध्यां। स
मत्ऽसु। सनुंऽतरः। चरति। गोषु। गच्छन्। आविःऽऋजीकः। विदथा। १२३

निऽचिक्यत्। तिरः। अरतिं। परि। आपः। आयोः। उत। स्म। ए
नं। वस्त्रऽमथिं। न। तायुं। अनु। क्रोशंति। क्षितयः। भरेषु। नीचा।
अयमानं। जसुरिं। न। श्येनं। श्रवः। च। अच्छ। पशुऽमत्। च। यूथं।
॥१५॥ उत। स्म। आसु। प्रथमः। सरिष्यन्। नि। वेवेति। श्रेणिऽभिः।
रथानां। स्रजं। कृण्वानः। जन्यः। न। शुभ्वा। रेणुं। रेरिहत्। किर
णं। ददश्वान्। उत। स्यः। वाजी। सहुरिः। ऋतऽवा। शुश्रूषमाणः।
तन्वा। सऽमर्ये। तुरं। यतीषु। तुरयन्। ऋजिप्यः। अधि। भ्रुवोः। कि

५०३
१२८

रते।रेणुं।ऋंजन्।उत।स्म।अस्य।तन्यतोःऽइव।द्योः।ऋघायतः।
अभिऽयुजः।भयंते।यदा।सहस्रं।अभि।सीं।अयोधीत्।दुःऽव
र्तुः।स्म।भवति।भीमः।ऋंजन्।ˇ।पनयंति।जनाः।जूतिं।कृष्टिऽ उतस्मास्य०
प्रः।अभिऽभूतिं।आशोः।उत।एनं।आहुः।संऽइथे।विऽयंतः।
परा।दधिऽक्राः।असरत्।सहस्रैः।आ।दधिऽक्राः।शवसा।
पंच।कृष्टीः।सूर्यःऽइव।ज्योतिषा।अपः।ततान।सहस्रऽसाः।
शतऽसाः।वाजी।अर्वा।पृणक्तु।मध्वा।सं।इमा।वचांसि।।१२।। १२८

आशुं।दधिऽक्रां।तं।ऊं इति।नु।स्तवाम।दिवः।पृथिव्याः।उत।
चर्किराम।उछंतीः।मां।उषसः।सूदयंतु।अति।विश्वा।दुःऽइतानि। नि।
पर्षन्।महः।चर्कर्मि।अर्वतः।क्रतुऽप्राः।दधिऽक्राव्णः।पुरुऽवा
रस्य।वृष्णः।यं।पूरुऽभ्यः।दीदिऽवांसं।न।अग्निं।ददथुः।मित्राव
रुणा।ततुरिं।यः।अश्वस्य।दधिऽक्राव्णः।अकारीत्।संऽइधे।
अग्नौ।उषसः।विऽउष्टौ।अनागसं।तं।अदितिः।कृणोतु।सः।
मित्रेण।वरुणेन।सऽजोषाः।दधिऽक्राव्णः।इषः।ऊर्जः।महः।य

त्। अमन्महि। मरुतां। नाम। भद्रं। स्वस्तये। वरुणं। मित्रं। अग्निं।
हवामहे। इंद्रं। वज्रऽबाहुं। इंद्रंऽइव। इत्। उभये। वि। ह्वयंते। उत्ऽ
ईराणाः। यज्ञं। उपऽप्रयंतः। दधिऽक्रां। ऊंइति। सूदनं। मर्त्याय। दद
थुः। मित्रावरुणा। नः। अश्वं। दधिऽक्राव्णः। अकारिषं। जिष्णोः।
अश्वस्य। वाजिनः। सुरभि। नः। मुखा। करत्। प्र। नः। आयूंषि।
तारिषत्॥१३॥ दधिऽक्राव्णः। इत्। ऊंइति। नु। चर्किराम। विश्वाः।
इत्। मां। उषसः। सूदयंतु। अपां। अग्नेः। उषसः। सूर्यस्य। बृहस्प

तेः। आंगिरसस्य। जिष्णोः। सत्वा। भरिषः। गोऽइषः। दुवन्यऽसत्। श्रवस्या
त्। इषः। उषसः। तुरण्यऽसत्। सत्यः। द्रवः। द्रवरः। पतंगरः। दधिऽक्रावा। इ
षं। ऊर्जं। स्वः। जनत्। उत। स्म। अस्य। द्रवतः। तुरण्यतः। पर्णं। न। वेः। अनु।
वाति। प्रऽगर्धिनः। श्येनस्यऽइव। ध्रजतः। अंकसं। परि। दधिऽक्राव्णः।
सह। ऊर्जा। तरित्रतः। उत। स्यः। वाजी। क्षिपणिं। तुरण्यति। ग्रीवायां। बद्धः।
अपिऽकक्षे। आसनि। क्रतुं। दधिऽक्राः। अनु। संऽतवीत्वत्। पथां। अं
कांसि। अनु। आऽपनीफणत्। हंसः। शुचिऽसत्। वसुः। अंतरिक्षऽसत्।

होता। वेदिऽसत्। अतिथिः। दुरोणऽसत्। नृऽसत्। वरऽसत्। ऋतऽस
त्। व्योमऽसत्। अप्ऽजाः। गोऽजाः। ऋतऽजाः। अद्रिऽजाः। ऋतं॥ १४॥ इं
द्रा। कः। वां। वरुणा। सुम्नं। आप। स्तोमः। हविष्मान्। अमृतः। न। होता। यः।
वां। हृदि। क्रतुऽमान्। अस्मत्। उक्तः। पस्पर्शत्। इंद्रावरुणा। नमस्वान्।
इंद्रा। ह। यः। वरुणा। चक्रे। आपी इति। देवौ। मर्तः। सख्याय। प्रयस्वान्।
सः। हंति। वृत्रा। संऽइथेषु। शत्रून्। अवःऽभिः। वा। महत्ऽभिः। सः। प्र।
शृंण्वे। इंद्रा। ह। रत्नं। वरुणा। धेष्ठा। इत्था। नृऽभ्यः। शशमानेभ्यः। ता।

इंद्रायुवंवरुणा०

यदि। सखाया। सख्याय। सोमैः। सुतेभिः। सुऽप्रयसा। मादयैते इति।
इंद्रा। युवं। वरुणा। दिद्युं। अस्मिन्। ओजिष्ठं। उग्रा। नि। वधिष्टं। वज्रं।
यः। नः। दुःऽएवः। वृकतिः। दभीतिः। तस्मिन्। मिमाथां। अभिऽभूति।
ओजः। ०। भूतं। अस्याः। धियः। प्रऽएतारा। वृषभाऽइव। धेनोः। सा। नः। दु
हीयत्। यवसाऽइव। गत्वी। सहस्रऽधारा। पयसा। मही। गौः॥ १५॥ तोक्ये।
हिते। तनये। उर्वरासु। सूरः। दृशीके। वृषणः। च। पौंस्ये। इंद्रा। नः। अत्र।
वरुणा। स्यातां। अवःऽभिः। दस्मा। परिऽतक्म्यायां। युवं। इत्। हि। अव

५०३
१२७

से। सुऽव्योय। परि। प्रभूतीइतिप्रऽभूती। गोःऽइषः। स्वापीइतिसुऽआपी।
वृणीमहे। सख्याय। प्रियाय। शूरा। मंहिष्ठा। पितराऽइव। शंभूइतिशंऽभू।
ताः। वां। धियः। अवसे। वाजऽयंतीः। आजिं। न। जग्मुः। युवऽयूः। सुदानू
इतिसुऽदानू। श्रिये। न। गावः। उप। सोमं। अस्थुः। इंद्रं। गिरः। वरुणं। मे।
मनीषाः। इमाः। इंद्रं। वरुणं। मे। मनीषाः। अग्मन्। उप। द्रविणं। इच्छमा
नाः। उप। ईं। अस्थुः। जोष्टारःऽइव। वस्वः। रघ्वीःऽइव। श्रवसः। भिक्षमा
णाः। अश्व्यस्य। त्मना। रथ्यस्य। पुष्टेः। नित्यस्य। रायः। पतयः। स्याम। ता॥ १२७

चक्राणे। ऊतिऽभिः। नव्यसीभिः। अस्मऽत्रा। रायः। निऽयुतः। सचं
तां। आ। नः। बृहंता। बृहतीभिः। ऊती। इंद्र। यातं। वरुण। वाजऽसातौ।
यत्। दिद्यवः। पृतनासु। प्रऽक्रीळान्। तस्य। वां। स्याम। सनितारः।
आजेः॥१६॥ मम। द्विता। राष्ट्रं। क्षत्रियस्य। विश्वऽआयोः। विश्वे। अ
मृताः। यथा। नः। क्रतुं। सचंते। वरुणस्य। देवाः। राजामि। कृष्टेः। उप
ह्यं। मस्य। वव्रेः। अहं। राजा। वरुणः। मह्यं। तानि। असुर्याणि। प्रथमा। धा
रयंत।०अहं। इंद्रः। वरुणः। तेइति। महिऽत्वा। उर्वीइति। गभीरेइति।

५०३ रजसीइति। सुमेकेइतिसुऽमेके। त्वष्टाऽइव। विश्वा। भुवनानि। विद्वा
१२८ न्। सं। ऐरयं। रोदसीइति। धारयं। च। अहं। अपः। अपिन्वं। उक्षमाणाः।
धारयं। दिवं। सदने। ऋतस्य। ऋतेन। पुत्रः। अदितेः। ऋतऽवा। उत। त्रिऽ
धातु। प्रथयत्। वि। भूम। मां। नरः। सुऽअश्वाः। वाजयंतः। मां। वृताः। सं
ऽअरणे। हवंते। कृणोमि। आजिं। मघऽवा। अहं। इंद्रः। इयर्मि। रेणुं। अभि
भूतिऽओजाः॥ १७॥ अहं। ता। विश्वा। चकरं। नकिः। मा। दैव्यं। सहः। वृ
रते। अप्रतिऽइतं। यत्। मा। सोमासः। ममदन्। यत्। उक्था। उभेइति। भये १२८

१० अस्माकमत्रपितर०।

तेइति। रजसीइति। अपारेइति। विदुः। ते। विश्वा। भुवनानि। तस्य। ता।
प्र। ब्रवीषि। वरुणाय। वेधः। त्वं। वृत्राणि। शृण्विषे। जघन्वान्। त्वं। वृता
न्। अरिणाः। इंद्र। सिंधून्। ७। ते। आसन्। सप्त। ऋषयः। दौःऽगहे। बध्य
माने। ते। आ। अयजंत। त्रसदस्युं। अस्याः। इंद्रं। न। वृत्रऽतुरं। अर्धऽदे
वं। पुरुऽकुत्सानी। हि। वां। अदाशत्। हव्येभिः। इंद्रावरुणा। नमःऽभिः।
अथ। राजानं। त्रसदस्युं। अस्याः। वृत्रऽहनं। ददथुः। अर्धऽदेवं। राया।
वयं। ससऽवांसः। मदेम। हव्येन। देवाः। यवसेन। गावः। तां। धेनुं। इंद्रावरु

५०२
१२९

णा। युवं। नः। वि श्वाहा। धत्तं। अनपऽस्फुरंती॥ १८॥ कः। ऊं इति। श्रवत्।
कतमः। यज्ञियानां। वंदारु। देवः। कतमः। जुषाते। कस्य। इमां। देवीं। अ
मृतेषु। प्रेष्ठां। हृदि। श्रेषाम। सुऽस्तुतिं। सुऽहव्यां॥ कः। मृळाति। कतमः।
आऽगमिष्ठः। देवानां। ऊं इति। कतमः। शंऽभविष्ठः। रथं। कं। आहुः। द्रव
त्ऽअश्वं। आशुं। यं। सूर्यस्य। दुहिता। अवृणीत॥ मक्षु। हि। स्म। गच्छथः।
ईवतः। द्यून्। इंद्रः। न। शक्तिं। परिऽतक्म्यायां॥ दिवः। आऽजाता। दिव्या।
सुऽपर्णा॥ कया। शचीनां। भवथः। शचिष्ठा॥ का। वां। भूत्। उपऽमातिः। क १२९

या। नः। आ। अश्विना। गमथः। हूयमाना। कः। वां। महः। चित्। त्यजे
सः। अभीके। उरुष्यतं। माध्वी इति। दस्रा। नः। ऊती॥ उरु। वां। रथः।
परि। नक्षति। द्यां। आ। यत्। समुद्रात्। अभि। वर्तते। वां। मध्वा। मा
ध्वी इति। मधु। वां। प्रुषायन्। यत्। सीं। वां। पृक्षः। भुरजंत। पक्वाः॥ सिं
धुः। ह। वां। रसया। सिंचत्। अश्वान्। घृणा। वयः। अरुषासः। परि। ग्म
न्। तत्। ऊं इति। सु। वां। अजिरं। चेति। यानं। येन। पती इति। भवथः।
सूर्यायाः॥ इहऽइह। यत्। वां। समना। पपृक्षे। सा। इयं। अस्मे इति। सुऽ

। तंवांरथंवयमद्याहुवेम०।

मतिः। वाजऽरत्ना। उरुष्यतं। जरितारं। युवं। ह। श्रितः। कामः। नासत्या।
युवद्रिक्। ११॥०। पृथुऽज्रयं। अश्विना। संऽगतिं। गोः। यः। सूर्यां।
वहति। वंधुरऽयुः। गिर्वाहसं। पुरुऽतमं। वसुऽयुं। युवं। श्रियं। अश्विना।
देवता। तां। दिवः। नपाता। वनथः। शचीभिः। युवोः। वपुः। अभि। पृक्षः।
सचंते। वहंति। यत्। ककुहासः। रथे। वां। कः। वां। अद्य। करते। रातऽह
व्यः। ऊतये। वा। सुतऽपेयाय। वा। अर्कैः। ऋतस्य। वा। वनुषे। पूर्व्याय।
नमः। येमानः। अश्विना। आ। ववर्तत्। हिरण्ययेन। पुरुभूइतिपुरुऽभू।

रथेन। इमं। यज्ञं। नासत्या। उप। यातं। पिबाथः। इत्। मधुनः। सोम्यस्य।
दधथः। रत्नं। विधते। जनाय। आ। नः। यातं। दिवः। अच्छ। पृथिव्याः। हि
रण्ययेन। सुऽवृता। रथेन। मा। वां। अन्ये। नि। यमन्। देवऽयंतः। सं। य
त्। ददे। नाभिः। पूर्व्या। वां। नु। नः। रयिं। पुरुऽवीरं। बृहंतं। दस्रा। मिमाथां।
उभयेषु। अस्मेइति। नरः। यत्। वां। अश्विना। स्तोमं। आवन्। सधऽस्तु
तिं। आजऽमीळ्हासः। अगमन्॥ ७॥ २०॥ एषः। स्यः। भानुः। उत्। इय
र्ति। युज्यते। रथः। परिऽज्मा। दिवः। अस्य। सानवि। पृक्षासः। अस्मिन्।

० इहेहयद्वांसमनापपृ०। उरुष्यतंजरितारंयुवंह०।

प०३
१२१

मिथुनाः। अधि। त्रयः। दृतिः। तुरीयः। मधुनः। वि। रप्शते। उत्। वां। पृक्षा
सः। मधुऽमंतः। ईरते। रथाः। अश्वासः। उषसः। विऽउष्टिषु। अपऽऊर्णुवं
तः। तमः। आ। परिऽवृतं। स्वः। न। शुक्रं। तन्वंतः। आ। रजः। मध्वः। पिब
तं। मधुऽपेभिः। आसऽभिः। उत। प्रियं। मधुने। युंजाथां। आ। वर्तनिं। म रथं।
धुना। जिन्वथः। पथः। दृतिं। वहेथे इति। मधुऽमंतं। अश्विना। हंसासः।
ये। वां। मधुऽमंतः। अस्रिधः। हिरण्यऽपर्णाः। उहुवः। उषःऽबुधः। उदऽ
प्रुतः। मंदिनः। मंदिनि ऽ स्पृशः। मध्वः। न। मक्षः। सवनानि। गच्छथः। सुऽअ १२१

---

० स्वाः। र्णशुक्रं तन्वतऽआरजः।०

ध्वरासः। मधुऽमंतः। अग्नयः। उस्रा। जरंते। प्रति। वस्तोः। अश्विना।
यत्। निक्तऽहस्तः। तरणिः। विऽचक्षणः। सोमं। सुसाव। मधुऽमंतं। अ
द्रिऽभिः। आकेऽनिपासः। अहःऽभिः। दविध्वतः।०। सूरः। चित्। अश्वा
न्। युयुजानः। ईयते। विश्वान्। अनु। स्वधया। चेतथः। पथः। प्र। वां।
अवोचं। अश्विना। धियंऽधाः। रथः। सुऽअश्वः। अजरः। यः। अ
स्ति। येन। सद्यः। परि। रजांसि। याथः। हविष्मंतं। तरणिं। भोजं। अ
च्छ।२१।। अग्रं। पिब। मधूनां। सुतं। वायोइति। दिविष्टिषु। त्वं। हि। पूर्वऽ

पाः। असि। शतेन। नः। अभिष्टिऽभिः। नियुत्वान्। इंद्रऽसारथिः। वा
योइति। सुतस्य। तृंपतं। आ। वां। सहस्रं। हरयः। इंद्रवायूइति। अभि।
प्रयः। वहंतु। सोमऽपीतये। रथं। हिरण्यऽवंधुरं। इंद्रवायूइति। सुऽअ
ध्वरं। आ। हि। स्थाथः। दिविऽस्पृशं। रथेन। पृथुऽपाजसा। दाश्वां
सं। उप। गच्छतं। इंद्रवायूइति। इह। आ। गतं। इंद्रवायूइति। अयं। सु
तः। तं। देवेभिः। सऽजोषसा। पिबतं। दाशुषः। गृहे। इह। प्रऽयानं। अ
स्तु। वां। इंद्रवायूइति। विऽमोचनं। इह। वां। सोमऽपीतये॥ २५॥ वायो

इति। शुक्रः। अयामि। ते। मध्वः। अग्रं। दिविष्टिषु। आ। याहि। सो
मऽपीतये। स्पार्हः। देव। नियुत्वता। इंद्रः। च। वायोइति। एषां। सोमानां।
पीतिं। अर्हथः। युवां। हि। यंति। इंदवः। निम्नं। आपः। न। सध्र्यक्। वायो
इति। इंद्रः। च। शुष्मिणा। सऽरथं। शवसः। पतीइति। नियुत्वंता। नः।
ऊतये। आ। यातं। सोमऽपीतये। याः। वां। संति। पुरुऽस्पृहः। निऽयुतः।
दाशुषे। नरा। अस्मेइति। ताः। यज्ञऽवाहसा। इंद्रवायूइति। नि। यच्छतं।
॥२६॥ वि। हि। होत्राः। अवीताः। विपः। न। रायः। अर्यः। वायोइति। आ।

चंद्रेण। रथेन। याहि। सुतस्य। पीतये। निःऽयुवानः। अशस्तीः। नियु
त्वान्। इंद्रऽसारथिः॥ ०। अनु। कृष्णेइति। वसुधितीइतिवसुऽधिती।
येमातेइति। विश्वऽपेशसा॥ ०। वहंतु। त्वा। मनःऽयुजः। युक्तासः। नव
तिः। नव॥ ०। वायोइति। शतं। हरीणां। युवस्व। पोष्याणां। उत। वा।
ते। सहस्रिणः। रथः। आ। यातु। पाजसा॥ २०॥ इदं। वां। आस्ये। ह
विः। प्रियं। इंद्राबृहस्पतीइति। उक्थं। मदः। च। शस्यते। अयं। वां। प
रि। सिच्यते। सोमः। इंद्राबृहस्पतीइति। चारुः। मदाय। पीतये। आ।

नः। इंद्राबृहस्पतीइति। गृहं। इंद्रः। च। गच्छतं। सोमऽपा। सोमऽपीत
ये। अस्मेइति। इंद्राबृहस्पतीइति। रयिं। धत्तं। शतऽग्विनं। अश्वऽवं
तं। सहस्रिणं। इंद्राबृहस्पतीइति। वयं। सुते। गीःऽभिः। हवामहे। ०अस्यसोमस्यपीतये०
सोमं। इंद्राबृहस्पतीइति। पिबतं। दाशुषः। गृहे। मादयेथां। तत्ऽ
ओकसा॥ २५॥ यः। तस्तंभ। सहसा। वि। ज्मः। अंतान्। बृहस्पतिः।
त्रिऽसधस्थः। रवेण। तं। प्रत्नासः। ऋषयः। दीध्यानाः। पुरः। विप्राः।
दधिरे। मंद्रऽजिह्वं। धुनऽइतयः। सुऽप्रकेतं। मदंतः। बृहस्पते। आ

१०२
१३८

भि। ये। नः। ततस्रे। पृषंतं। सृप्रं। अदब्धं। ऊर्वं। बृहस्पते। रक्षतात्। अ
स्य। योनिं। बृहस्पते। या। परमा। पराऽवत्। अतः। आ। ते। ऋतऽस्पृशः।
नि। सेदुः। तुभ्यं। खाताः। अवताः। अद्रिऽदुग्धाः। मध्वः। श्चोतंति। अभि
तः। विऽरप्शं। बृहस्पतिः। प्रथमं। जायमानः। महः। ज्योतिषः। परमे। विऽ
ओमन्। सप्तऽआस्यः। तुविऽजातः। रवेण। वि। सप्तऽरश्मिः। अधमत्।
तमांसि। ०। ऋक्वता। गणेन। वलं। रुरोज। फलिऽगं। रवेण। बृहस्पतिः। उ
स्रियाः। हव्यऽसूदः। कनिक्रदत्। वावशतीः। उत्। आजत्।। २६।। एव। पि १३८
० सः सुऽस्तुभा सः०।

त्रे। विश्वऽदेवाय। वृष्णे। यज्ञैः। विधेम। नमसा। हविःऽभिः। बृहस्पते। सुऽ
प्रजाः। वीरऽवंतः। वयं। स्याम। पतयः। रयीणां।। सः। इत्। राजा। प्रतिऽज
न्यानि। विश्वा। शुष्मेण। तस्थौ। अभि। वीर्येण। बृहस्पतिं। यः। सुऽभृतं।
बिभर्ति। वल्गुऽयति। वंदते। पूर्वऽभाजं।। सः। इत्। क्षेति। सुऽधितः। ओक
सि। स्वे। तस्मै। इळा। पिन्वते। विश्वऽदानीं। तस्मै। विशः। स्वयं। एव। नमंते।
यस्मिन्। ब्रह्मा। राजनि। पूर्वः। एति।। अप्रतिऽइतः। जयति। सं। धनानि।
प्रतिऽजन्यानि। उत। या। सऽजन्या। अवस्यवे। यः। वरिवः। कृणोति। ब्रह्म

५०३
१३५

णे।राजा।तं।अवंति।देवाः।इंद्रः।च।सोमं।पिबतं।बृहस्पते।अस्मिन्।
यज्ञे।मंदसाना।वृषण्वसूइतिवृषणऽवसू।आ।वां।विशंतु।इंदवः।सुऽआ
भुवः।अस्मेइति।रयिं।सर्वऽवीरं।नि।यच्छतं।बृहस्पते।इंद्र।वर्धतं।नः।
सचा।सा।वां।सुऽमतिः।भूतु।अस्मेइति।अविष्टं।धियः।जिगृतं।पुरंऽ
धीः।जजस्तं।अर्यः।वनुषां।अरातीः॥२७॥इतितृतीयाष्टकेसप्तमोध्या
यः॥ॐ॥इदं।ऊंइति।त्यत्।पुरुऽतमं।पुरस्तात्।ज्योतिः।तमसः।वयुनऽव
त्।अस्थात्।नूनं।दिवः।दुहितरः।विऽभातीः।गातुं।कृणवन्।उषसः।ज १३५

नाय।अस्थुः।ऊंइति।चित्राः।उषसः।पुरस्तात्।मिताःऽइव।स्वरवः।अ
व्रजस्य। ध्वरेषु।वि।ऊंइति।तमसः [illegible]।द्वारा।उच्छंतीः।अव्रन्।शुचयः।पा
वकाः।उच्छंतीः।अद्य।चितयंत।भोजान्।राधःऽदेयाय।उषसः।मघोनीः।
अचित्रे।अंतरिति।पणयः।ससंतु।अबुध्यमानाः।तमसः।विऽमध्ये।कु
वित्।सः।देवीः।सनयः।नवः।वा।यामः।बभूयात्।उषसः।वः।अद्य।[illegible]।
[illegible]।येन।नवऽग्वे।अंगिरे।दशऽग्वे।सप्तऽआस्ये।रेवतीः।रेवत्।ऊष।यूयं।
हि।देवीः।ऋतयुक्ऽभिः।अश्वैः।परिऽप्रयाथ।भुवनानि।सद्यः।प्रऽबोधयं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तीं। उषसः। ससतः। द्विऽपात्। चतुःऽपात्। चरथाय। जीवं॥ १॥ कः। स्वित्। आ
सां। कतमा। पुराणी। यया। विऽधाना। विऽदधुः। ऋभूणां। शुभं। यत्।
शुभ्राः। उषसः। चरंति। न। वि। ज्ञायंते। सऽदृशीः। अजुर्याः। ताः। घ। ताः।
भद्राः। उषसः। पुरा। आसुः। अभिष्टिऽद्युम्नाः। ऋतजातऽसत्याः। या
सु। ईजानः। शशमानः। उक्थैः। स्तुवन्। शंसन्। द्रविणं। सद्यः। आप।
ताः। आ। चरंति। समना। पुरस्तात्। समानतः। समना। पप्रथानाः। ऋत
स्य। देवीः। सदसः। बुधानाः। गवां। न। सर्गाः। उषसः। जरंते। ताः। इत्। नु।

एव। समना। समानीः। अमीतऽवर्णाः। उषसः। चरंति। गूहंतीः।
अभ्वं। असितं। रुशत्ऽभिः। शुक्राः। तनूभिः। शुचयः। रुचानाः। र
यिं। दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। प्रजाऽवंतं। यच्छत। अस्मासु। देवीः।
स्योनात्। आ। वः। प्रतिऽबुध्यमानाः। सुऽवीर्यस्य। पतयः। स्याम। तत्।
वः। दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। उप। ब्रुवे। उषसः। यज्ञऽकेतुः। वयं। स्या
म। यशसः। जनेषु। तत्। द्यौः। च। धत्तां। पृथिवी। च। देवी॥ २॥ प्रति।
स्या। सूनरी। जनी। विऽउच्छंती। परि। स्वसुः। दिवः। अदर्शि। दुहिता।

अश्वाऽइव। चित्रा। अरुषी। माता। गवां। ऋतऽवरी। सखा। अभूत्।
अश्विनोः। उषाः। उत। सखा। असि। अश्विनोः। उत। माता। गवां। अ-
सि। उत। उषः। वस्वः। ईशिषे। यवयत्ऽद्वेषसं। त्वा। चिकित्वित्। सूनृ-
ताऽवरि। प्रति। स्तोमैः। अभुत्स्महि। प्रति। भद्राः। अदृक्षत। गवां। स-
र्गाः। न। रश्मयः। आ। उषाः। अप्राः। उरु। ज्रयः। आऽपप्रुषी। विभाऽ-
वरि। वि। आवः। ज्योतिषा। तमः। उषः। अनु। स्वधां। अव। आ। द्यां।
तनोषि। रश्मिऽभिः। आ। अंतरिक्षं। उरु। प्रियं। उषः। शुक्रेण। शोचि-

षा॥ ३॥ तत्। देवस्य। सवितुः। वार्यं। महत्। वृणीमहे। असुरस्य। प्रऽचे-
तसः। छर्दिः। येन। दाशुषे। यच्छति। त्मना। तत्। नः। महान्। उत्। अयान्। देवः।
अक्तुऽभिः। दिवः। धर्ता। भुवनस्य। प्रजाऽपतिः। पिशंगं। द्रापिं। प्रति। मुं-
चते। कविः। विऽचक्षणः। प्रथयन्। आऽपृणन्। उरु। अजीजनत्। सवि-
ता। सुम्नं। उक्थ्यं। आ। अप्राः। रजांसि। दिव्यानि। पार्थिवा। श्लोकं। देवः।
कृणुते। स्वाय। धर्मणे। प्र। बाहूइति। अस्राक्। सविता। सवीमनि। निऽवेश-
यन्। प्रऽसुवन्। अक्तुऽभिः। जगत्। अदाभ्यः। भुवनानि। प्रऽचाकशत्। व्र-

प०२
१३८

नानि। देवः। सविता। अभि। रक्षते। प्र। अस्राक्। बाहू इति। भुवनस्य।
प्रऽजाभ्यः। धृतऽव्रतः। महः। अज्मस्य। राजति। त्रिः। अंतरिक्षं। सविता।
महिऽत्वना। त्री। रजांसि। परिऽभूः। त्रीणि। रोचना। तिस्रः। दिवः। पृथिवीः।
तिस्रः। इन्वति। त्रिऽभिः। व्रतैः। अभि। नः। रक्षति। त्मना। बृहत्ऽसुम्नः।
प्रऽसविता। निऽवेशनः। जगतः। स्थातुः। उभयस्य। यः। वशी। सः। नः।
देवः। सविता। शर्म। यच्छतु। अस्मे इति। क्षयाय। त्रिऽवरूथं। अंहसः।
आ। अगन्। देवः। ऋतुऽभिः। वर्धतु। क्षयं। दधातु। नः। सविता। सुऽप्रजां। १३८

इषं। सः। नः। क्षपाभिः। अहऽभिः। च। जिन्वतु। प्रजाऽवंतं। रयिं। अस्मे
इति। सं। इन्वतु॥ ७॥ अभूत्। देवः। सविता। वंद्यः। नु। नः। इदानीं। अह्नः।
उपऽवाच्यः। नृऽभिः। वि। यः। रत्ना। भजति। मानवेभ्यः। श्रेष्ठं। नः। अत्र। द्र-
विणं। यथा। दधत्। देवेभ्यः। हि। प्रथमं। यज्ञियेभ्यः। अमृतऽत्वं। सुवसि।
भागं। उत्ऽतमं। आत्। इत्। दामानं। सवितः। वि। ऊर्णुषे। अनूचीना।
जीविता। मानुषेभ्यः। अचित्ती। यत्। चकृम। दैव्ये। जने। दीनैः। दक्षैः। प्रऽ
भूती। पुरुषत्वता। देवेषु। च। सवितः। मानुषेषु। च। त्वं। नः। अत्र। सुवता

५०२
१३१

न्। अनागसः। न। प्रऽमिये। सवितुः। दैव्यस्य। तत्। यथा। विश्वं। भुव
नं। धारयिष्यति। यत्। पृथिव्याः। वरिमन्। आ। सुऽअंगुरिः। वर्ष्मन्।
दिवः। सुवति। सत्यं। अस्य। तत्। इंद्रऽज्येष्ठान्। बृहत्ऽभ्यः। पर्वतेभ्यः।
क्षयान्। एभ्यः। सुवसि। पस्त्यऽवतः। यथाऽयथा। पतयंतः। विऽयेमि
रे। एव। एव। तस्थुः। सवितरिति। सवाय। ते। ये। ते। त्रिः। अहन्। सवित
रिति। सवासः। दिवेऽदिवे। सौभगं। आऽसुवंति। इंद्रः। द्यावापृथिवीइ
ति। सिंधुः। अत्ऽभिः। आदित्यैः। नः। अदितिः। शर्म। यंसत्॥५॥ कः। वः।

१३१

त्राता। वसवः। कः। वरूता। द्यावाभूमीइति। अदिते। त्रासीथां। नः। स
हीयसः। वरुण। मित्र। मर्त्तात्। कः। वः। अध्वरे। वरिवः। धाति। देवाः।
प्र। ये। धामानि। पूर्व्याणि। अर्चान्। वि। यत्। उच्छान्। विऽयोतारः। अ
मूराः। विऽधातारः। वि। ते। दधुः। अजस्राः। ऋतऽधीतयः। रुरुचंत। द
स्माः। प्र। पस्त्यं। अदितिं। सिंधुं। अर्कैः। स्वस्तिं। ईळे। सख्याय। देवीं। उ
भेइति। यथा। नः। अहनीइति। निऽपातः। उषसानक्ता। करतां। अद
ब्धेइति। वि। अर्यमा। वरुणः। चेति। पंथां। इषः। पतिः। सुवितं। गातुं। अ

५०३
१८० ग्निः। इंद्रः। विष्णुऽइति। नः। वत्। उंइति। सु। स्तुवाना। शर्म। नः। यंतं। अ
मऽवत्। वरूथं। आ। पर्वतस्य। मरुतां। अवांसि। देवस्य। त्रातुः। अव्रि।
भगस्य। पात्। पतिः। जन्यात्। अंहसः। नः। मित्रः। मित्रियात्। उत। नः।
उरुष्येत्॥५॥ नु। रोदसीइति। अहिना। बुध्न्येन। स्तवीत। देवीइति।
अप्येभिः। इष्टैः। समुद्रं। न। संऽचरणे। सनिष्यवः। घर्मऽस्वरसः। नद्यः।
अप। व्रन्।०। नहि। मित्रस्य। वरुणस्य। धासिं। अर्हामसि। प्रऽमियं। सा
नु। अग्नेः। अग्निः। ईशे। वसव्यस्य। अग्निः। महः। सौभगस्य। तानि। अ १८०

॥० देवैर्नो देव्यदितिर्नि पातु देवस्त्राता त्रायतामप्रयुच्छन्।०॥

।० वरुणो मित्रो अर्यमा।०।

स्मभ्यं। रासते। उषः। मघोनि। आ। वह। सूनृते। वार्या। पुरु। अस्मभ्यं।
वाजिनीऽवति। तत्। सु। नः। सविता। भगः।०। इंद्रः। नः। राधसा। आ। ग
मत्।८॥ महीइति। द्यावापृथिवीइति। इह। ज्येष्ठेइति। रुचा। भवतां। शु
चयत्ऽभिः। अर्कैः। यत्। सीं। वरिष्ठेइति। बृहतीइति। विऽमिन्वन्। रुव
त्। ह। उक्षा। पप्रथानेभिः। एवैः। देवीइति। देवेभिः। यजतेइति। यज
त्रैः। अमिनतीइति। तस्थतुः। उक्षमाणेइति। ऋतवरीइत्यृतऽवरी। अ
द्रुहा। देवपुत्रेइति देवऽपुत्रे। यज्ञस्य। नेत्रीइति। शुचयत्ऽभिः। अर्कैः।

प० २
१७१

सः। इत्। सुऽअपाः। भुवनेषु। आस। यः। इमेइति। द्यावापृथिवी
इति। जजान। उर्वीइति। गभीरेइति। रजसीइति। सुमेकेइतिसुऽमेके।
अवंशे। धीरः। शच्या। सं। ऐरत्। नु। रोदसीइति। बृहत्ऽभिः। नः। वरू
थैः। पत्नीवत्ऽभिः। इषयंतीइति। सऽजोषाः। उरूचीइति। विश्वेइति।
यजतेइति। नि। पातं। प्र। वां। महि। द्यवीइति। अभि। उपऽस्तुतिं। भ
रामहे। शुचीइति। उप। प्रऽशस्तये। पुनानेइति। तन्वा। मिथः। स्वेन। द
क्षेण। राजथः। ऊह्याथेइति। सनात्। ऋतं। महीइति। मित्रस्य। साधथः। १७१

।० धियास्यामरथ्यःसदासाः०।

तरंतीइति। पिप्रतीइति। ऋतं॥ परि। यज्ञं। नि। सेदथुः॥ ७॥ क्षेत्रस्य।
पतिना। वयं। हितेनऽइव। जयामसि। गां। अश्वं। पोषयित्नु। आ। सः।
नः। मृळाति। ईदृशे। क्षेत्रस्य। पते। मधुऽमंतं। ऊर्मिं। धेनुःऽइव। पयः।
अस्मासु। धुक्ष्व। मधुऽश्चुतं। घृतंऽइव। सुऽपूतं। ऋतस्य। नः। पतयः।
मृळयंतु। मधुऽमतीः। ओषधीः। द्यावः। आपः। मधुऽमत्। नः। भव
तु। अंतरिक्षं। क्षेत्रस्य। पतिः। मधुऽमान्। नः। अस्तु। अरिष्यंतः। अ
नु। एनं। चरेम। शुनं। वाहाः। शुनं। नरः। शुनं। कृषतु। लांगलं। शुनं।

५०३
१४२

वरत्राः। बध्यंतां। शुनं। अष्ट्रां। उत्। इंगय। शुनासीरौ। इमां। वा
चं। जुषेथां। यत्। दिवि। चक्रथुः। पयः। तेन। इमां। उप। सिंचतं। अर्वा
ची। सुऽभगे। भव। सीते। वंदामहे। त्वा। यथा। नः। सुऽभगा। अससि।
यथा। नः। सुऽफला। अससि। इंद्रः। सीतां। नि। गृण्हातु। तां। पूषा।
अनु। यच्छतु। सा। नः। पयस्वती। दुहां। उत्तरांऽउत्तरां। समां। शुनं।
नः। फालाः। वि। कृषंतु। भूमिं। शुनं। कीनाशाः। अभि। यंतु। वाहैः।
शुनं। पर्जन्यः। मधुना। पयःऽभिः। शुनासीरा। शुनं। अस्मासु। धत्तं।। १ १४२

समुद्रात्। ऊर्मिः। मधुऽमान्। उत्। आरत्। उप। अंशुना। सं। अ
मृतऽत्वं। आनट्। घृतस्य। नाम। गुह्यं। यत्। अस्ति। जिह्वा। देवानां। अ
मृतस्य। नाभिः। वयं। नाम। प्र। ब्रवाम। घृतस्य। अस्मिन्। यज्ञे। धार
याम। नमःऽभिः। उप। ब्रह्मा। शृणवत्। शस्यमानं। चतुःऽशृंगः। अ
वमीत्। गौरः। एतत्। चत्वारि। शृंगा। त्रयः। अस्य। पादाः। द्वेइति। शी
र्षेइति। सप्त। हस्तासः। अस्य। त्रिधा। बद्धः। वृषभः। रोरवीति। महः।
देवः। मर्त्यान्। आ। विवेश। त्रिधा। हितं। पणिऽभिः। गुह्यमानं। गवि। दे

५०२
१७३

वासः। घृतं। अनु। अविंदन्। इंद्रः। एकं। सूर्यः। एकं। जजान। वेना
त्। एकं। स्वधया। निः। ततक्षुः। एताः। अर्षंति। हृद्यात्। समुद्रात्।
शतऽव्रजाः। रिपुणा। न। अवऽचक्षे। घृतस्य। धाराः। अभि। चाकशी
मि। हिरण्ययः। वेतसः। मध्ये। आसां।। १०।। सम्यक्। स्रवंति। सरितः।
न। धेनाः। अंतः। हृदा। मनसा। पूयमानाः। एते। अर्षंति। ऊर्मयः। घृत
स्य। मृगाःऽइव। क्षिपणोः। ईषमाणाः। सिंधोःऽइव। प्रऽअध्वने। शूघ
नासः। वातऽप्रमियः। पतयंति। यह्वाः। घृतस्य। धाराः। अरुषः। न। वाजी। १७३

काष्ठाः। भिंदन्। ऊर्मिऽभिः। पिन्वमानः। अभि। प्रवंत। समनाःऽइव।
योषाः। कल्याण्यः। स्मयमानासः। अग्निं। घृतस्य। धाराः। संऽइधः। नसं
त। ताः। जुषाणः। हर्यति। जातऽवेदाः। कन्याःऽइव। वहतुं। एतवै। ऊं इति।
अंजि। अंजानाः। अभि। चाकशीमि। यत्र। सोमः। सूयते। यत्र। यज्ञः। घृ
तस्य। धाराः। अभि। तत्। पवंते। अभि। अर्षत। सुऽस्तुतिं। गव्यं। आजिं।
अस्मासु। भद्रा। द्रविणानि। धत्त। इमं। यज्ञं। नयत। देवता। नः। घृतस्य।
धाराः। मधुऽमत्। पवंते। धामन्। ते। विश्वं। भुवनं। अधि। श्रितं। अंतरिति।

प०३
१२५

समुद्रे। हृदि। अंतः। आयुषि। अपां। अनीके। संऽइथे। यः। आऽभृ
तः। तं। अश्याम। मधुऽमंतं। ते। ऊर्मिं॥११॥ अबोधि। अग्निः। संऽइधा।
जनानां। प्रति। धेनुंऽइव। आऽयतीं। उषसं। यह्वाःऽइव। प्र। वयां। उ
त्ऽजिहानाः। प्र। भानवः। सिस्रते। नाकं। अच्छ। अबोधि। होता। य
जथाय। देवान्। ऊर्ध्वः। अग्निः। सुऽमनाः। प्रातः। अस्थात्। संऽइद्ध
स्य। रुशत्। अदर्शि। पाजः। महान्। देवः। तमसः। निः। अमोचि। यत्। ईं।
गणस्य। रशनां। अजीगरिति। शुचिः। अङ्क्ते। शुचिऽभिः। गोभिः। अग्निः।

१२५

आत्। दक्षिणा। युज्यते। वाजऽयंती। उत्तानां। ऊर्ध्वः। अधयत्। जुहूभिः।
अग्निं। अच्छ। देवऽयतां। मनांसि। चक्षूंषिऽइव। सूर्ये। सं। चरंति। यत्। ईं। सु
वातेइति। उषसा। विरूपेइतिविऽरूपे। श्वेतः। वाजी। जायते। अग्रे। अह्नां।
जनिष्ट। हि। जेन्यः। अग्रे। अह्नां। हितः। हितेषु। अरुषः। वनेषु। दमेऽदमे।
सप्त। रत्ना। दधानः। अग्निः। होता। नि। ससाद। यजीयान्। अग्निः। होता।
नि। असीदत्। यजीयान्। उपऽस्थे। मातुः। सुरभौ। ऊंइति। लोके। युवा। क
विः। पुरुनिःऽस्थः। ऋतऽवा। धर्ता। कृष्टीनां। उत। मध्ये। इद्धः॥१२॥ प्र। नु। त्यं।

विप्रं। अध्वरेषु। साधुं। अग्निं। होतारं। ईळते। नमःऽभिः। आ। यः। त
तान। रोदसीइति। ऋतेन। नित्यं। मृजंति। वाजिनं। घृतेन। मार्जाल्यः। मृ
ज्यते। स्वे। दमूनाः। कविऽप्रशस्तः। अतिथिः। शिवः। नः। सहस्रऽशृंगः।
वृषभः। तत्ऽओजाः। विश्वान्। अग्ने। सहसा। प्र। असि। अन्यान्। प्र।
सद्यः। अग्ने। अति। एषि। अन्यान्। आविः। यस्मै। चारुऽतमः। बभूथ।
ईळेन्यः। वपुष्यः। विभाऽवा। प्रियः। विशां। अतिथिः। मानुषीणां। तुभ्यं।
भरंति। क्षितयः। यविष्ठ। बलिं। अग्ने। अंतितः। आ। उत। दूरात्। आ। भंदि

ष्ठस्य। सुऽमतिं। चिकिद्धि। बृहत्। ते। अग्ने। महि। शर्म। भद्रं। आ। अ
द्य। रथं। भानुऽमः। भानुऽमंतं। अग्ने। तिष्ठ। यजतेभिः। संऽअंतं। विद्वा
न्। पथीनां। उरु। अंतरिक्षं। आ। इह। देवान्। हविःऽअद्याय। वक्षि। अ
वोचाम। कवये। मेध्याय। वचः। वंदारु। वृषभाय। वृष्णे। गविष्ठिरः।
नमसा। स्तोमं। अग्नौ। दिविऽइव। रुक्मं। उरुऽव्यंचं। अश्रेत्॥१२॥
कुमारं। माता। युवतिः। संऽउब्धं। गुहा। बिभर्ति। न। ददाति। पित्रे। अ
नीकं। अस्य। न। मिनत्। जनासः। पुरः। पश्यंति। निऽहितं। अरतौ। कं। ए

१०३
१२८

तं। त्वं। युवते। कुमारं। पेषी। बिभर्षि। महिषी। जजान। पूर्वीः। हि। गर्भः। शा
रदः। ववर्ध। अपश्यं। जातं। यत्। असूत। माता। हिरण्यऽदंतं। शुचिऽवर्णं। आ
रात्। क्षेत्रात्। अपश्यं। आयुधा। मिमानं। ददानः। अस्मै। [illegible]। अमृतं। वि
पृक्वत्। किं। मां। अनिंद्राः। कृणवन्। अनुक्[illegible]। क्षेत्रात्। अपश्यं। सनुतरि
ति। चरंतं। सुऽमत्। यूथं। न। पुरु। शोभमानं। न। ताः। अगृभ्रन्। अजनिष्ट।
हि। सः। पलिक्नीः। इत्। युवतयः। भवंति। के। मे। मर्यकं। वि। यवंत। गोभिः। न।
येषां। गोपाः। अरणः। चित्। आस। ये। ईं। जगृभुः। अव। ते। सृजंतु। आ। अ

थाः।

१२८

चित्।

जाति। पश्वः। उप। नः। चिकित्वान्। वसां। राजानं। वसतिं। जनानां। अरा
तयः। नि। दधुः। मर्त्येषु। ब्रह्माणि। अत्रेः। अव। तं। सृजंतु। निंदितारः। निं
द्यासः। भवंतु। १७। शुनः। [illegible] शेपं। निऽदितं। सहस्रात्। यूपात्। अमुं
चः। अशमिष्ट। [illegible]। हि। सः। एव। अस्मत्। अग्ने। वि। मुमुग्धि। पाशान्। हो
तरिति। चिकित्वः। इह। तु। निऽसद्य। हृणीयमानः। अप। हि। मत्। ऐयेः। प्र।
मे। देवानां। व्रतऽपाः। उवाच। इंद्रः। विद्वान्। अनु। हि। त्वा। चचक्ष। तेन। अ
हं। अग्ने। अनुऽशिष्टः। आ। अगां। वि। ज्योतिषा। बृहता। भाति। अग्निः।

५०३
१५७

आभिः। विश्वानि। कृणुते। महिऽत्वा। प्र। अदेवीः। मायाः। सहते। दुःऽएवाः।
शिशीते इति। शृंगे इति। रक्षसे। विऽनिक्षे। उत। स्वानासः। दिवि। संतु। अग्नेः। ति
ग्मऽआयुधाः। रक्षसे। हंतवै। ऊं इति। मदे। चित्। अस्य। प्र। रुजंति। भा
माः। न। वरंते। परिऽबाधः। अदेवीः। एतं। ते। स्तोमं। तुविऽजात। वि
प्रः। रथं। न। धीरः। सुऽअपाः। अतक्षं। यदि। इत्। अग्ने। प्रति। त्वं।
देव। हर्याः। स्वःऽवतीः। अपः। एन। जयेम। तुविऽग्रीवः। वृषभः। ववृधा
नः। अशत्रु। अर्यः। सं। अजाति। वेदः। इति। इमं। अग्निं। अमृताः। अ

१५७

वोचन्। बर्हिष्मते। मनवे। शर्म। यंसत्। हविष्मते। मनवे। शर्म। यंसत्।
॥१५॥ त्वं। अग्ने। वरुणः। जायसे। यत्। त्वं। मित्रः। भवसि। यत्। संऽइद्धः।
त्वे इति। विश्वे। सहसः। पुत्र। देवाः। त्वं। इंद्रः। दाशुषे। मर्त्याय। त्वं। अर्यमा।
भवसि। यत्। कनीनां। नाम। स्वधाऽवन्। गुह्यं। बिभर्षि। अंजंति। मित्रं।
सुऽधितं। न। गोभिः। यत्। दंपती इति दंऽपती। सऽमनसा। कृणोषि। त
व। श्रिये। मरुतः। मर्जयंत। रुद्र। यत्। ते। जनिम। चारु। चित्रं। पदं। यत्।
विष्णोः। उपऽमं। निऽधायि। तेन। पासि। गुह्यं। नाम। गोनां। तव। श्रिया।

॰ होतारमग्निं मनुषो नि षेदुः

५०३ १५८ ॰ त्वद्योना पूर्वो अग्ने यजीयान् ॰१

सुऽदक्षं। देवा। देवाः। पुरु। दधानाः। अमर्त्यं। सपंत। ॰। दर्शस्यंतः। ॰ उशिजः शंसमायोः ०

न। ॰। न। काव्यैः। पुरः। अस्ति। स्वधाऽवः। विश्वः। च। यस्याः। अतिथिः।

भवासि। सः। यज्ञेन। वनवत्। देव। मर्तान्। वयं। अग्ने। वनुयाम। त्वाऽऊ

ताः। वसूऽयवः। हविषा। बुध्यमानाः। वयं। सऽमर्ये। विदथेषु। अह्नां।

वयं। राया। सहसः। पुत्र। मर्तान्॥१६॥ यः। नः। आगः। अभि। एनः। भ

रति। अधि। इत्। अघं। अघऽशंसे। दधात। जहि। चिकित्वः। अभिऽश

स्तिं। एतां। अग्ने। यः। नः। मर्चयति। द्वयेन। त्वां। अस्याः। विऽउषि। देव। प्र १५८

वी। हूतं। कृण्वानाः। अयजंत। हव्यैः। संऽस्थ। यत्। अग्ने। ईयसे। रयीणां।

देवः। मर्तैः। वसुऽभिः। इध्यमानः। अव। स्पृधि। पितरं। योधि। विद्वान्।

पुत्रः। यः। ते। सहसः। सूनो इति। ऊहे। कदा। चिकित्वः। अभि। चक्षसे।

नः। अग्ने। कदा। ऋतऽचित्। यातयासे। भूरि। नाम। वंदमानः। दधाति।

पिता। वसो इति। यदि। तत्। जोषयासे। कुवित्। देवस्य। सहसा। च

कानः। सुम्नं। अग्निः। वनते। ववृधानः। त्वे। अंग। जरितारं। यविष्ठ। वि

श्वानि। अग्ने। दुःऽइता। अति। पर्षि। स्तेनाः। अदृश्रन्। रिपवः। जनासः।

प०३
१५१

अज्ञातऽकेताः। वृजिनाः। अभूवन्। इमे। यामासः। त्वद्रिक्। अभूवन्।
वसवे। वा। तत्। इत्। आगः। अवाचि। न। अह। अयं। अग्निः। अभिऽश-
स्तये। नः। न। रिषते। वावृधानः। परा। दात्॥१७॥ त्वां। अग्ने। वसुःऽपतिं।
वसूनां। अभि। प्र। मंदे। अध्वरेषु। राजन्। त्वया। वाजं। वाजऽयंतः। ज-
येम। अभि। स्याम। पृत्सुतीः। मर्त्यानां॥ हव्यऽवाट्। अग्निः। अजरः। पि-
ता। नः। विऽभुः। विभाऽवा। सुऽदृशीकः। अस्मे इति। सुऽगार्हपत्याः।
सं। इषः। दिदीहि। अस्मद्र्यक्। सं। मिमीहि। श्रवांसि। विशां। कविं। विश्प- १५१

तिं। मानुषीणां। शुचिं। पावकं। घृतऽपृष्ठं। अग्निं। नि। होतारं। विश्वऽ-
विदं। दधिध्वे। सः। देवेषु। वनते। वार्याणि। जुषस्व। अग्ने। इळया। सऽ-
जोषाः। यतमानः। रश्मिऽभिः। सूर्यस्य। जुषस्व। नः। संऽइधं। जातऽवे-
दः। आ। च। देवान्। हविःऽअद्याय। वक्षि। जुष्टः। दमूनाः। अतिथिः। दु-
रोणे। इमं। नः। यज्ञं। उप। याहि। विद्वान्। विश्वाः। अग्ने। अभिऽयुजः।
विऽहत्य। शत्रुऽयतां। आ। भर। भोजनानि॥१८॥ वधेन। दस्युं। प्र।
हि। चातयस्व। वयः। कृण्वानः। तन्वे। स्वायै। पिपर्षि। यत्। सहसः। पुत्र। दे

प०२
१५०

वान्। सः। अग्ने। पाहि। नृऽतम। वाजे। अस्मान्। वयं। ते। अग्ने। उक्थैः।
विधेम। वयं। हव्यैः। पावक। भद्रऽशोचे। अस्मेइति। रयिं। विश्वऽवारं।
सं। इन्व। अस्मेइति। विश्वानि। द्रविणानि। धेहि। अस्माकं। अग्ने। अ
ध्वरं। जुषस्व। सहसः। सूनोइति। त्रिऽसधस्थ। हव्यं। वयं। देवेषु। सुऽ
कृतः। स्याम। शर्मणा। नः। त्रिऽवरूथेन। पाहि। विश्वानि। नः। दुःऽगहा।
जातऽवेदः। सिंधुं। न। नावा। दुःऽइता। अति। पर्षि। अग्ने। अत्रिऽवत्।
नमसा। गृणानः। अस्माकं। बोधि। अविता। तनूनां। यः। त्वा। हृदा। की १५०

रिणा। मन्यमानः। अमर्त्यं। मर्त्यः। जोहवीमि। जातऽवेदः। यशः। अ
स्मासु। धेहि। प्रऽजाभिः। अग्ने। अमृतऽत्वं। अश्यां। यस्मै। त्वं। सुऽकृते।
जातऽवेदः। उंइति। लोकं। अग्ने। कृणवः। स्योनं। अश्विनं। सः। पुत्रिणं।
वीरऽवंतं। गोऽमंतं। रयिं। नशते। स्वस्ति॥११॥ सुऽसंमिद्धाय। शो
चिषे। घृतं। तीव्रं। जुहोतन। अग्नये। जातऽवेदसे। नराशंसः। सुसू
दति। इमं। यज्ञं। अदाभ्यः। कविः। हि। मधुऽहस्त्यः।०। सुऽखैः। रथेभिः।
ऊतये। ऊर्णऽम्रदाः। वि। प्रथस्व। अभि। अर्काः। अनूषत। भव। नः। शुभ्र।
०२ ईळितो अग्न आवहेंद्रं चित्रमिह प्रियं।

।० इळा सरस्वतीमही तिस्रोदेवी॰ बर्हिःसीदंत्वस्रिधः।०।

प०२ सातये। देवीः। द्वारः। वि। श्रयध्वं। सुऽप्रऽअयनाः। नः। ऊतये। प्रऽ
१५१ प्र। यज्ञं। पृणीतन॥२०॥ सुप्रतीकेइतिसुऽप्रतीके। वयःऽवृधा। य
ह्वीइति। ऋतस्य। मातरा। दोषां। उषसं। ईमहे। वातस्य। पत्मन्। ई
ळिता। दैव्या। होतारा। मनुषः। इमं। नः। यज्ञं। आ। गतं।०। शिवः। त्वष्टः।
इह। आ। गहि। विऽभुः। पोषे। उत। त्मना। यज्ञेऽयज्ञे। उत्। अव। यत्र नः।
वेत्थ। वनस्पते। देवानां। गुह्या। नामानि। तत्र। हव्यानि। गामय। स्वा
हा। अग्नये। वरुणाय। स्वाहा। इंद्राय। मरुत्ऽभ्यः। स्वाहा। देवेभ्यः। १५१

हविः॥२१॥ अग्निं। तं। मन्ये। यः। वसुः। अस्तं। यं। यंति। धेनवः।
अस्तं। अर्वतः। आशवः। अस्तं। नित्यासः। वाजिनः। इषं। स्तोतृऽ
भ्यः। आ। भर। सः। अग्निः। यः। वसुः। गृणे। सं। यं। आऽयंति। धे
नवः। सं। अर्वतः। रघुऽद्रुवः। सं। सुऽजातासः। सूरयः।०। अग्निः।
हि। वाजिनं। विशे। ददाति। विश्वऽचर्षणिः। अग्निः। राये। सुऽआ
भुवं। सः। प्रीतः। याति। वार्यं।०। आ। ते। अग्ने। इधीमहि। द्युऽमंतं।
देव। अजरं। यत्। ह। स्या। ते। पनीयसी। सं। इत्। दीदयति। द्यवि।०। अतेअग्न।०।

प०३
१५२

ऋचा॥ हविः॥ शुक्रस्य। शोचिषः। पते। सुऽचंद्र। दस्म। विश्पते।
हव्यऽवाट्। तुभ्यं। हूयते।०॥२२॥ प्रो इति। त्ये। अग्नयः। अग्निषु।
विश्वं। पुष्यंति। वार्यं। ते। हिन्विरे। ते। इन्विरे। ते। इषण्यंति। आनुष
क्।०। तव। त्ये। अग्ने। अर्चयः। महि। व्राधंत। वाजिनः। ये। पत्वऽभिः।
शफानां। व्रजा। भुरंत। गोनां।०। नवाः। नः। अग्ने। आ। भर। स्तोतृऽ
भ्यः। सुऽक्षितीः। इषः। ते। स्याम। ये। आनृचुः। त्वाऽदूतासः। दमेऽ
दमे।०। उभेइति। सुऽचंद्र। सर्पिषः। दर्वीइति। श्रीणीषे। आसनि।

१५२

उतो इति। नः। उत्। पुपूर्याः। उक्थेषु। शवसः। पते।०। एव। अग्निं।
अजुर्यमुः। गीःऽभिः। यज्ञेभिः। आनुषक्। दधत्। अस्मेइति। सुऽ
वीर्यं। उत। त्यत्। आशुऽअश्व्यं॥०॥२३॥ सखायः। सं। वः। सम्यं
चं। इषं। स्तोमं। च। अग्नये। वर्षिष्ठाय। क्षितीनां। ऊर्जः। नप्त्रे। सहस्व
ते। कुत्र। चित्। यस्य। संऽऋतौ। रण्वाः। नरः। नृऽसदने। अर्हंतः। चि
त्। यं। इंधते। संऽजनयंति। जंतवः। सं। यत्। इषः। वनामहे। सं। ह
व्या। मानुषाणां। उत। द्युम्नस्य। शवसा। ऋतस्य। रश्मिं। आ। ददे।

सः। स्म। कृणोति। केतुं। आ। नक्तं। चित्। दूरे। आ। सते। पावकः। यत्।
वनस्पतीन्। प्र। स्म। मिनाति। अजरः। अव। स्म। यस्य। वेषणे। स्वे
दं। पथिषु। जुह्वति। अभि। ई। अह। स्वऽजेन्यं। भूम। पृष्ठाऽइव। रुरुहुः।
॥२४॥ यं। मर्त्यः। पुरुऽस्पृहं। विदत्। विश्वस्य। धायसे। प्र। स्वादनं। पि
तूनां। अस्तऽतातिं। चित्। आयवे। सः। हि। स्म। धन्व। आऽक्षितं।
दाता। न। दाति। आ। पशुः। हिरिऽश्मश्रुः। शुचिऽदन्। ऋभुः। अ
निभृष्टऽतविषिः। शुचिः। स्म। यस्मै। अत्रिऽवत्। प्र। स्वधितिःऽइव।

भर्गं।

रीयते। सुऽसूः। असूत। माता। क्राणा। यत्। आनशे। आ। यः। ते। स
र्पिःऽआसुते। अग्ने। शं। अस्ति। धायसे। आ। एषु। द्युम्नं। उत। श्रवः।
आ। चित्तं। मर्त्येषु। धाः। इति। चित्। मन्युं। अध्रिजः। त्वाऽदातं। आ। प
शुं। ददे। आत्। अग्ने। अपृणतः। अत्रिः। ससह्यात्। दस्यून्। इषः।
ससह्यात्। नॄन्। ॥२५॥ त्वां। अग्ने। ऋतऽयवः। सं। ईधिरे। प्रत्नं। प
त्नासः। ऊतये। सहःऽकृत। पुरुऽचंद्रं। यजतं। विश्वऽधायसं। दमून
सं। गृहऽपतिं। वरेण्यं। त्वां। अग्ने। अतिथिं। पूर्व्यं। विशः। शोचिःऽकेशं।

५०३
१५७

गृहऽपतिं। नि। सेदिरे। बृहतऽकेतुं। पुरुऽरूपं। धनंऽस्पृतं। सुऽशर्माणं।
सुऽअवसं। जरत्ऽविषं। त्वां। अग्ने। मानुषीः। ईळते। विशः। होत्राऽ
विदं। विविचिं। रत्नऽधातमं। गुहा। संतं। सुऽभग। विश्वऽदर्शतं।
तुविऽस्वनसं। सुऽयजं। घृतऽश्रियं। त्वां। अग्ने। धर्णसिं। विश्व
धा। वयं। गीःऽभिः। गृणंतः। नमसा। उप। सेदिम। सः। नः। जुषस्व।
संऽइधानः। अंगिरः। देवः। मर्तस्य। यशसा। सुदीतिऽभिः। त्वं। १५८
अग्ने। पुरुऽरूपः। विशेऽविशे। वयः। दधासि। प्रत्नऽथा। पुरुऽस्तु

त। पुरूणि। अन्ना। सहसा। वि। राजसि। त्विषिः। सा। ते। तित्विषाण
स्य। न। आऽधृषे। त्वां। अग्ने। संऽइधानं। यविष्ठ्य। देवाः। दूतं। चक्रिरे।
हव्यऽवाहनं। उरुऽज्रयसं। घृतऽयोनिं। आऽहुतं। त्वेषं। चक्षुः। दधि
रे। चोदयतऽमति। त्वां। अग्ने। प्रऽदिवः। आऽहुतं। सुम्नऽयवः। सुऽस घृतैः। ४
मिधा। सं। ईधिरे। सः। वावृधानः। ओषधीभिः। उक्षितः। अभि। ज्र
यांसि। पार्थिवा। वि। तिष्ठसे॥ २६॥ इति तृतीयाष्टके अष्टमोध्यायः॥
॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥
इदंपुस्तकं ऐनापुर इत्युपनामक शेषभट्टेन संपादितं॥ ॥

प.तृ.८

१५५

॥ ॥ इतितृतीयाष्टकपदंसमाप्ता॥ ॥

१५५

इतिचतुर्थाष्टकपदंप्रारंभः॥ राम॥

श्रीगणेशायनमः॥ हरिः ॐ॥ त्वां। अग्ने। हविष्मंतः। देवं। मर्तासः। ईळ
ते। मन्ये। त्वा। जातऽवेदसं। सः। हव्या। वक्षि। आनुषक्। अग्निः। होता।
दास्वतः। क्षयस्य। वृक्तऽबर्हिषः। सं। यज्ञासः। चरंति। यं। सं। वाजासः।
श्रवस्यवः। उत। स्म। यं। शिशुं। यथा। नवं। जनिष्ट। अरणी इति। धर्ता
रं। मानुषीणां। विशां। अग्निं। सुऽअध्वरं। उत। स्म। दुःऽगृभीयसे। पु
त्रः। न। ह्वार्याणां। पुरु। यः। दग्धा। असि। वना। अग्ने। पशुः। न। यवसे।
अध। स्म। यस्य। अर्चयः। सम्यक्। संऽयंति। धूमिनः। यत्। ईं। अह।
त्रितः। दिवि। उप। ध्माताऽइव। धमति। शिशीते। ध्मातरि। यथा। नव।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१·च·
॥१॥

अहा। अग्ने। ऊतिऽभिः। मित्रस्य। च। प्रशस्तिऽभिः। द्वेषःऽयुतः। न। दुःऽ
इता। तुर्याम। मर्त्यानां। तं। नः। अग्ने। अभि। नरः। रयिं। सहस्वः। आ।
भर। सः। क्षेपयत्। सः। पोषयत्। भुवत्। वाजस्य। सातये। उत। एधि।
पृत्ऽसु। नः। वृधे॥१॥ अग्ने। ओजिष्ठं। आ। भर। द्युम्नं। अस्मभ्यं।
अध्रिगो इत्यध्रिऽगो। प्र। नः। राया। परीणसा। रत्सि। वाजाय। पंथां।
त्वं। नः। अग्ने। अद्भुत। क्रत्वा। दक्षस्य। मंहना। त्वे इति। असुर्यं। आ।
अरुहत्। क्राणा। मित्रः। न। यज्ञियः।०। एषां। गयं। पुष्टिं। च। वर्धय।
ये। स्तोमेभिः। प्र। सूरयः। नरः। मघानि। आनशुः। ये। अग्ने। चंद्र ॥१॥

० त्वन्नोअग्न०

---

० तवत्येअग्नेअर्चयो०

ते। गिरः। शुंभंति। अश्वऽराधसः। शुष्मेभिः। शुष्मिणः। नरः। दिवः।
चित्। येषां। बृहत्। सुऽकीर्तिः। बोधति। त्मना।०। भ्राजंतः। यंति। धृ
ष्णुऽया। परिऽज्मानः। न। विऽद्युतः। स्वानः। रथः। न। वाजऽयुः। नु।
स नः। अग्ने। ऊतये। सऽबाधः। च। रातये। अस्माकासः। च। सूरयः।
० त्वन्नोअग्ने० विश्वाः। आशाः। तरीषणि।०। अंगिरः। स्तुतः। स्तवानः। आ। भर। होतः। वि
भ्वऽसहं। रयिं। स्तोतृऽभ्यः। स्तवसे। च। नः।०॥ २ । जनस्य। गोपाः। अज उतेद्विषः०
निष्ट। जागृविः। अग्निः। सुऽदक्षः। सुविताय। नव्यसे। घृतऽप्रतीकः।
बृहता। दिविऽस्पृशा। द्युऽमत्। वि। भाति। भरतेभ्यः। शुचिः। यज्ञस्य। के

प॰ च॰

॥ २ ॥

त्वां। प्रथमं। पुरःऽहितं। अग्निं। नरः। त्रिऽसधस्थे। सं। ईधिरे। इंद्रेण। देवैः। सऽ
रथं। सः। बर्हिषि। सीदत्। नि। होता। यजथाय। सुऽक्रतुः। असंऽमृष्टः।
जायसे। मात्रोः। शुचिः। मंद्रः। कविः। उत्। अतिष्ठः। विवस्वतः। घृते
न। त्वा। अवर्धयन्। अग्ने। आऽहुत। धूमः। ते। केतुः। अभवत्। दिवि। श्रि
तः। अग्निः। नः। यज्ञं। उप। वेतु। साधुऽया। अग्निं। नरः। वि। भरंते। गृ
हेऽगृहे। अग्निः। दूतः। अभवत्। हव्यऽवाहनः। अग्निं। वृणानाः। वृण
ते। कविऽक्रतुं। तुभ्य। इदं। अग्ने। मधुमत्ऽतमं। वचः। तुभ्यं। म
नीषा। इयं। अस्तु। शं। हृदे। त्वां। गिरः। सिंधुंऽइव। अवनीः। महीः।

॥ २ ॥

आ। पृणंति। शवसा। वर्धयंति। च। त्वां। अग्ने। अंगिरसः। गुहा। हि
तं। अनु। अविंदन्। शिश्रियाणं। वनेऽवने। सः। जायसे। मथ्यमानः। स
हः। महत्। त्वां। आहुः। सहसः। पुत्रं। अंगिरः॥ ३ ॥ प्र। अग्नये। बृ
हते। यज्ञियाय। ऋतस्य। वृष्णे। असुराय। मन्म। घृतं। न। यज्ञे। आ
स्ये। सुऽपूतं। गिरं। भरे। वृषभाय। प्रतीचीं। ऋतं। चिकित्वः। ऋतं। इ
त्। चिकिद्धि। ऋतस्य। धाराः। अनु। तृंधि। पूर्वीः। न। अहं। यातुं।
सहसा। न। द्वयेन। ऋतं। सपामि। अरुषस्य। वृष्णः। कया। नः। अ
ग्ने। ऋतयन्। ऋतेन। भुवः। नवेदाः। उचथस्य। नव्यः। वेद। मे।

प॰ च॰

॥ ३ ॥

देवः। ऋतुऽपाः। ऋतूनां। न। अहं। पतिं। सनितुः। अस्य। रायः। के।
ते। अग्ने। रिपवे। बंधनासः। के। पायवः। सनिषंत। द्युऽमंतः। के।
धासिं। अग्ने। अनृतस्य। पांति। के। असतः। वचसः। संति। गो
पाः। सखायः। ते। विषुणाः। अग्ने। एते। शिवासः। संतः। अशिवाः।
अभूवन्। अधूर्षत। स्वयं। एते। वचःऽभिः। ऋजुऽयते। वृजि
नानि। ब्रुवंतः। यः। ते। अग्ने। नमसा। यज्ञं। ईट्टे। ऋतं। सः। पा
ति। अरुषस्य। वृष्णः। तस्य। क्षयः। पृथुः। आ। साधुः। एतु। प्रऽ
सस्राणस्य। नहुषस्य। शेषः। ६। अर्चंतः। त्वा। हवा

राम

३

महे। अर्चंतः। सं। ईधीमहि। अग्ने। अर्चंतः। ऊतये। अग्नेः। स्तोमं।
मनामहे। सिध्रं। अद्य। दिविऽस्पृशः। देवस्य। द्रविणस्यवः। अ
ग्निः। जुषत। नः। गिरः। होता। यः। मानुषेषु। आ। सः। यक्षत्।
दैव्यं। जनं। त्वं। अग्ने। सऽप्रथाः। असि। जुष्टः। होता। वरेण्यः।
त्वया। यज्ञं। वि। तन्वते। त्वां। अग्ने। वाजऽसातमं। विप्राः। व
र्धंति। सुऽस्तुतं। सः। नः। रास्व। सुऽवीर्यं। अग्ने। नेमिः। अरा
न्ऽइव। देवान्। त्वं। परिऽभूः। असि। आ। राधः। चित्रं। ऋं
जसे। ६। अग्निं। स्तोमेन। बोधय। संऽइधानः। अम

प॰ च॰ र्त्यं। हव्या। देवेषु। नः। दधत्। तं। अध्वरेषु। ईळते। देवं। मर्ताः। अम
र्त्यं। यजिष्ठं। मानुषे। जने। तं। हि। शश्वंतः। ईळते। स्रुचा। देवं। घृतऽ
॥४॥ श्चुता। अग्निं। हव्याय। वोळ्हवे। अग्निः। जातः। अरोचत। घ्नन्।
दस्यून्। ज्योतिषा। तमः। अविंदत्। गाः। अपः। स्व१रिति स्वः। अग्निं।
ईळेन्यं। कविं। घृतऽपृष्ठं। सपर्यत। वेतु। मे। शृणवत्। हवं। अग्निं।
घृतेन। ववृधुः। स्तोमेभिः। विश्वऽचर्षणिं। सुऽआधीभिः। वचस्युऽ
भिः॥ ६॥ प्र। वेधसे। कवये। वेद्याय। गिरं। वस्वः। अग्निः।
ऋतेन। ऋतं। धरुणं। धारयंत। यज्ञस्य। शाके। परमे। विऽओ ॥५॥
≡भरे। यशसे। पूर्व्याय। घृतऽप्रसत्तः। असुरः। सुऽशेवः। रायः। धर्ता। ≡
≡धरुणः। २

मन्। दिवः। धर्मन्। धरुणे। सेदुषः। नॄन्। जातैः। अजातान्। अभि। ये।
ननक्षुः। अंहःऽयुवः। तन्वः। तन्वते। वि। वयः। महत्। दुस्तरं। पूर्व्याय।
सः। संऽवतः। नवऽजातः। तुतुर्यात्। सिंहं। न। क्रुद्धं। अभितः। परि। स्थुः। मा
ताऽइव। यत्। भरसे। पप्रथानः। जनंऽजनं। धायसे। चक्षसे। च। वयःऽवयः।
जरसे। यत्। दधानः। परि। त्मना। विषुऽरूपः। जिगासि। वाजः। नु। ते।
शवसः। पातु। अंतं। उरुं। दोघं। धरुणं। देव। रायः। पदं। न। तायुः। गुहा।
दधानः। महः। राये। चितयन्। अत्रिं। अस्परित्यस्पः। ॥७॥ बृहत्।
वयः। हि। भानवे। अर्च। देवाय। अग्नये। यं। मित्रं। न। प्रशस्तिऽभिः। म

प॰च॰ त्वीसः। दधिरे। पुरःऽसः। हि। द्युऽभिः। जनानां। होता। दक्षस्य। बाह्वोः।
॥ ५॥ वि। हव्यं। अग्निः। आनुषक्। भगः। न। वारं। ऋण्वति। अस्य। स्तोमे।
मघोनः। सख्ये। वृद्धऽशोचिषः। विश्वा। यस्मिन्। तुविऽस्वनि। सं। अर्ये। शु
ष्मं। आऽदधुः। अध। हि। अग्ने। एषां। सुऽवीर्यस्य। मंहना। तं। इत्। यह्वं। न। रो
दसी इति। परि। श्रवः। बभूवतुः। नु। नः। आ। इहि। वार्यं। अग्ने। गृणानः।
आ। भर। ये। वयं। ये। च। सूरयः। स्वस्ति। धामहे। सचा।०ँ ८॥ आ।
यज्ञैः। देवं। मर्त्यः। इत्था। तव्यांसं। ऊतये। अग्निं। कृते। सुऽअध्वरे। पूरुः। ॥ ५॥
ईळिता। अवसे। अस्य। हि। स्वयशःऽतरः। आसा। विऽधर्मन्। मन्यसे।

• तैधिपुत्त्रस्तो वृधे •

रि
वृहन्। पाता। मक्षा। रिचे। रोदस्योः। वृक्षस्य। नु। ते। पुरुहूत। वयाः। वि। ऊतयः। रुरु
तेः। (हुः। इंद्र। पूर्वीः। शचीऽवः। ते। पुरुऽशाक। शाकाः। गवांऽइव। सृतयः। संऽचरणीः।
वत्सानां। न। तंतयः। ते। इंद्र। दामन्ऽवतः। अदामानः। सुऽदामन्। अन्यत्। अ
द्य। कर्वरं। अन्यत्। उं इति। श्वः। असत्। च। सत्। मुहुः। आऽचक्रिः। इंद्रः। मित्रः।
नः। अत्र। वरुणः। च। पूषा। अर्यः। वशस्य। परिऽएता। अस्ति ॥ १७॥ वि। त्वत्।
आपः। न। पर्वतस्य। पृष्ठात्। उक्थेभिः। इंद्र। अनयंत। यज्ञैः। तं। त्वा। आभिः। सुस्तु अहः॥
तिऽभिः। वाजयंतः। आजिं। न। जग्मुः। गिर्वा। अश्वाः। न। यं। जरंति। शरदः। न।
मासाः। न। द्यावः। इंद्र। अवऽकर्शयंति। वृत्रस्य। चित्। वर्धते। अस्य। तनूः। स्तो
मेभिः। उक्थैः। च। शस्यमाना। न। वीळवे। नमते। न। स्थिराय। न। शर्धते। दस्युऽ

प॰च॰ जूताय । स्तवान् । अज्राः । इंद्रस्य । गिरयः । चित् । ऋष्वाः । गंभीरे । चित् । भवति । गाधं । अ
अस्मै । गंभीरेण । नः । उरुणा । अमत्रिन् । प्र । इषः । यंधि । सुतऽपावन् । वाजान् । स्थाः । ऊं इ
ति । सु । ऊर्ध्वः । ऊती । अरिषण्यन् । अक्तोः । विऽउष्टौ । परिऽतक्म्यायां । सचस्व । नयं ।
८६ अवसे । अभीके । इतः । वा । तं । इंद्र । पाहि । रिषः । अमा । च । एनं । अरण्ये । पाहि । रिषः ॥ ०मदे०
१८ या । ते । ऊतिः । अवमा । या । परमा । या । मध्यमा । इंद्र । शुष्मिन् । अस्ति । ताभिः । ऊं
इति । सु । वृत्रऽहत्ये । अवीः । नः । एभिः । च । वाजैः । महान् । नः । उग्र । आभिः । स्पृ
धः । मिथतीः । अरिषण्यन् । अमित्रस्य । व्यथय । मन्युं । इंद्र । आभिः । विश्वाः । अभिऽ ८६
युजः । विषूचीः । आर्याय । विशः । अव । तारीः । दासीः । इंद्र । जामयः । उत । ये ।
अजामयः । अर्वाचीनासः । वनुषः । युयुज्रे । त्वं । एषां । विथुरा । शवांसि । जहि १०

वृष्ण्यानि । कृणुहि । पराचः । शूरः । वा । शूरं । वनते । शरीरैः । तनूऽरुचा । तरुषि । यत् । कृ
ण्वैते इति । तोके । वा । गोषु । तनये । यत् । अप्ऽसु । वि । क्रंदसी इति । उर्वरासु । ब्रवैते इति ।
नहि । त्वा । शूरः । न । तुरः । न । धृष्णुः । न । त्वा । योधः । मन्यमानः । युयुध । इंद्र । नकिः । त्वा । प्र
ति । अस्ति । एषां । विश्वा । जातानि । अभि । अस्ति । तानि १९ सः । पत्यते । उभयोः ।
नृम्णं । अयोः । यदि । वेधसः । संऽइथे । हवंते । इषे । वा । महः । नृऽवति । क्षये । वा ।
व्यचस्वंता । यदि । वितंतसैते इति । अध । स्म । ते । चर्षणयः । यत् । एजान् । इंद्र । त्राता ।
उत । भव । वरुता । अस्माकासः । ये । नृऽतमासः । अर्यः । इंद्र । सूरयः । दधिरे । पुरः ।
नः । अनु । ते । दायि । महे । इंद्रियाय । सत्रा । ते । विश्वं । अनु । वृत्रऽहत्ये । अ
नु । क्षत्रं । अनु । सहः । यजत्रा । इंद्र । देवेभिः । अनु । ते । नृऽसह्ये । एव । नः । स्पृधः ।

० विद्याम।वस्तोः।अवसा।गृणंतः० ॥

प.च. सं।अज।सुमत्ऽसु।इंद्र।ररंधि।मिथतीः।अदेवीः।भरत्ऽवाजाः।उत।ते।इंद्र।नू
नं। २० श्रुधि।नः।इंद्र।ह्वयामसि।त्वा।महः।वाजस्य।सातौ।ववृषाणाः।सं।यत्।
८७ विशः।अयंत।शूरऽसातौ।उग्रं।नः।अवः।पार्ये।अहन्।दाः।त्वां।वाजी।हवते।
वाजिनेयः।महः।वाजस्य।गध्यस्य।सातौ।त्वां।वृत्रेषु।इंद्र।सत्ऽपतिं।तरुत्रं।
त्वां।चष्टे।मुष्टिऽहा।गोषु।युध्यन्।त्वं।कविं।।चोदयः।अर्कऽसातौ।त्वं।कु
त्साय।शुष्णं।दाशुषे।वृक्।त्वं।शिरः।अमर्मणः।परा।अहन्।अतिथिऽग्वा ८७
य।शंस्यं।करिष्यन्।त्वं।रथं।प्र।भरः।योधं।ऋष्वं।आ।वः।युध्यंतं।
वृषभं।दशऽद्युं।त्वं।तुग्रं।वेतसवे।सचा।अहन्।त्वं।तुजिं।गृणंतं।इंद्र।
तूतोरितितूतोः।त्वं।तत्।उक्थं।इंद्र।बर्हणा।करिति।कः।प्र।यत्।शता। ११

तं।नाकं।चित्रऽशोचिषं।मंद्रं।परः।मनीषया।अस्य।वे।असौ।उइति।
अर्चिषा।यः।आयुक्त।तुजा।गिरा।दिवः।न।यस्य।रेतसा।बृहत्।शोचं
ति।अर्चयः।अस्य।क्रत्वा।विऽचेतसः।दस्मस्य।वसु।रथे।आ।अ
ध।विश्वासु।हव्यः।अग्निः।विक्षु।प्र।शस्यते।नु।नः।इत्।हि।वा
र्यं।आसा।सचंत।सूरयः।ऊर्जः।नपात्।अभिष्टये।पाहि।शग्धि।
० उतेधि० स्वस्तये।०२॥ प्रातः।अग्निः।पुरुऽप्रियः।विशः।स्तवेत।अतिथिः।
विश्वानि।यः।अमर्त्यः।हव्या।मर्तेषु।रण्यति।द्विताय।मृक्तऽवा
हसे।स्वस्य।दक्षस्य।मंहना।इंदुं।सः।धत्ते।आनुषक्।स्तो

प.च.

॥ ६ ॥

ता । चित् । त । अमर्त्यं । तं । वः । दीर्घायुऽशोचिषं । गिरा । हुवे । मघोनां । अरिष्टः ।
येषां । रथः । वि । अश्वऽदावन् । ईयते । चित्राः । वा । येषु । दीधितिः । आसन् ।
उक्था । पांति । ये । स्तीर्णं । बर्हिः । स्वःऽनरे । श्रवांसि । दधिरे । परि ।
ये । मे । पंचाशतं । ददुः । अश्वानां । सधऽस्तुति । द्युऽमत् । अग्ने । महि ।
श्रवः । बृहत् । कृधि । मघोनां । नृऽवत् । अमृत । नृणां ॥ १० ॥ अभि ।
अवऽस्थाः । प्र । जायंते । प्र । वव्रेः । वव्रिः । चिकेत । उपऽस्थे । मातुः ।
वि । चष्टे । जुहुरे । वि । चितयंतः । अनिऽमिषं । नृम्णं । पांति । आ ।
दृळ्हां । पुरं । विविशुः । आ । श्वैत्रेयस्य । जंतवः । द्युऽमत् । वर्द्धंत ।

॥ ६ ॥

कृष्टयः । निष्कऽग्रीवः । बृहत्ऽउक्थः । एना । मध्वा । न । वाजऽयुः ।
प्रियं । दुग्धं । न । काम्यं । अजामि । जाम्योः । सचा । घर्मः । न । वा
जऽजठरः । अदब्धः । शश्वतः । दभः । क्रीळन् । नः । रश्मे । आ । भु
वः । सं । भस्मना । वायुना । वेविदानः । ताः । अस्य । सन् । धृष
जः । न । तिग्माः । सुऽसंशिताः । वक्ष्यः । वक्षणेऽस्थाः ॥ ११ ॥
यं । अग्ने । वाजऽसातम । त्वं । चित् । मन्यसे । रयिं । तं । नः । गीःऽभिः ।
श्रवाय्यं । देवऽत्रा । पनय । युजं । ये । अग्ने । न । ईरयंति । ते । वृद्धाः । उ
ग्रस्य । शवसः । अप । द्वेषः । अप । ह्वरः । अन्यऽव्रतस्य । सश्चिरे ।

प० च०

॥ ७ ॥

होतारं। त्वा। वृणीमहे। अग्ने। दक्षस्य। साधनं। यज्ञेषु। पूर्व्यं। गिरा।
प्रयस्वंतः। हवामहे। इत्था। यथा। ते। ऊतये। सहसाऽवन्। दिवेऽदि
वे। राये। ऋताय। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। गोभिः। सधऽमादः। वीरैः।
स्याम। सधऽमादः॥ १२॥ मनुष्वत्। त्वा। नि। धीमहि। मनुष्वत्।
सं। इधीमहि। अग्ने। मनुष्वत्। अंगिरः।० त्वं। हि। मानुषे। जने। अ
ग्ने। सुऽप्रीतः। इध्यसे। स्रुचः। त्वा। यंति। आनुषक्। सुऽजात।
सर्पिःऽआसुते। त्वां। विश्वे। सऽजोषसः। देवासः। दूतं। अक्र
त। सपर्यंतः। त्वा। कवे। यज्ञेषु। देवं। ईळते। देवं। वः। देवऽ

० देवांदेवयतेयज ४

स्याम।

॥ ७ ॥

यज्यया। अग्निं। ईळित। मर्त्यैः। संऽइध्यः। शुक्र। दीदिहि। ऋतस्य। योनिं। आ। असदः।
ससस्य। योनिं। आ। असदः॥ १३॥ प्र। विश्वऽसामन्। अत्रिऽवत्। अर्च। पा
वकऽशोचिषे। यः। अध्वरेषु। ईड्यः। होता। मंद्रऽतमः। विशि॥ नि। अग्निं। जा
तऽवेदसं। दधात। देवं। ऋत्विजं। प्र। यज्ञः। एतु। आनुषक्। अद्य। देवव्यचःऽ
तमः॥ चिकित्वित्ऽमनसं। त्वा। देवं। मर्तासः। ऊतये। वरेण्यस्य। ते। अव
सः। इयानासः। अमन्महि। अग्ने। चिकिद्धि। अस्य। नः। इदं। वचः। स
हस्य। तं। त्वा। सुऽशिप्र। दंपते। स्तोमैः। वर्धंति। अत्रयः। गीःऽभिः। शुं
भंति। अत्रयः॥ १४॥ अग्ने। सहंतं। आ। भर। द्युम्नस्य। प्रऽसहा।

प॰च॰ रयिं। विश्वाः। यः। चर्षणीः। अभि। आसा। वाजेषु। ससहत्। तं। अग्ने। पृतनाऽसहं।
रयिं। सहस्वः। आ। भर। त्वं। हि। सत्यः। अद्भुतः। दाता। वाजस्य। गोऽमतः। विश्वे।
॥८॥ हि। त्वा। सऽजोषसः। जनासः। वृक्तऽबर्हिषः। होतारं। सद्मऽसु। प्रियं। व्यंति। वा
र्या। पुरु। सः। हि। स्म। विश्वऽचर्षणिः। अभिऽमाति। सहः। दधे। अग्ने। एषु। क्ष
येषु। आ। रेवत्। नः। शुक्र। दीदिहि। द्युऽमत्। पावक। दीदिहि। १५ अग्ने।
त्वं। नः। अंतमः। उत। त्राता। शिवः। भव। वरूथ्यः। वसुः। अग्निः। वसुऽश्र
वाः। अच्छ। नक्षि। द्युमत्ऽतमं। रयिं। दाः। सः। नः। बोधि। श्रुधि। हवं। उरु ८
ष्या। नः। अघऽयतः। समस्मात्। तं। त्वा। शोचिष्ठ। दीदिवः। सुम्नाय।

नूनं। ईमहे। सखिऽभ्यः॥ १६। अच्छ। वः। अग्निं। अवसे। देवं। गा
सि। सः। नः। वसुः। रासत्। पुत्रः। ऋषूणां। ऋतऽवा। पर्षति। द्विषः।
सः। हि। सत्यः। यं। पूर्वे। चित्। देवासः। चित्। यं। ईधिरे। होतारं। मं
द्रऽजिह्वं। इत्। सुदीतिऽभिः। विभाऽवसुं। सः। नः। धीती। वरिष्ठया।
श्रेष्ठया। च। सुऽमत्या। अग्ने। रायः। दिदीहि। नः। सुवृक्तिऽभिः।
वरेण्य। अग्निः। देवेषु। राजति। अग्निः। मर्तेषु। आऽविशन्। अ
ग्निः। नः। हव्यऽवाहनः। अग्निं। धीभिः। सपर्यत। अग्निः। तुविश्रवःऽ
तमं। तुविऽब्रह्माणं। उत्ऽतमं। अतूर्तं। श्रवयत्ऽपतिं। पुत्रं। ददा

प॰च॰

॥१॥

ति। दाशुषे। १७। अग्निः। ददाति। सत्ऽपतिं। ससाह। यः। युधा। नृ
ऽभिः। अग्निः। अत्यं। रघुऽस्यदं। जेतारं। अपराऽजितं। यत्। वाहिष्ठं।
तत्। अग्नये। बृहत्। अर्च। विभावसो इति विभाऽवसो। महिषीऽ
इव। त्वत्। रयिः। त्वत्। वाजाः। उत्। ईरते। तव। द्युऽमंतः। अर्चयः। ग्रा
वाऽइव। उच्यते। बृहत्। उतो इति। ते। तन्यतुः। यथा। स्वानः। अर्त।
त्मना। दिवः। एव। अग्निं। वसुऽयवः। सहसानं। ववंदिम। सः। नः।
विश्वाः। अति। द्विषः। पर्षत्। नावाऽइव। सुऽक्रतुः। ॥ १८ ॥ अग्ने।
पावक। रोचिषा। मंद्रया। देव। जिह्वया। आ। देवान्। वक्षि। ॥१॥

यक्षि। च। तं। त्वा। घृतस्नो इति घृतऽस्नो। ईमहे। चित्रभानो इति चित्रऽ
भानो। स्वःऽदृशं। देवान्। आ। वीतये। वह। वीतिऽहोत्रं। त्वा। कवे।
द्युऽमंतं। सं। इधीमहि। अग्ने। बृहंतं। अध्वरे। अग्ने। विश्वेभिः।
आ। गहि। देवेभिः। हव्यऽदातये। होतारं। त्वा। वृणीमहे। यज
मानाय। सुन्वते। आ। अग्ने। सुऽवीर्यं। वह॰ ॥ १९ ॥ संऽइधा
नः। सहस्रऽजित्। अग्ने। धर्माणि। पुष्यसि। देवानां। दूतः। उक्थ्यः।
न्या॰ ग्निंजातवेदसं ।॰। होत्रऽवाहं। यविष्ठ्यं।॰। स्तृणीत। बर्हिः। आऽसदे। आ। इदं।
मरुतः। अ॰श्विना। मित्रः। सीदंतु। वरुणः। देवासः। सर्वया।
॰ दधातादेवमृत्विजं। प्रयज्ञएतु आनुषगद्यादेवव्यचस्तमः॰॥२ ॰ देवैरास्तृणीतबर्हिषि ॰४

प॰च॰ विश्वा॥२०॥ अनस्वंता। सत्ऽपतिः। ममहे। मे। गावा। चेतिष्ठः। अ
सुरः। मघोनः। त्रैवृष्णः। अग्ने। दशऽभिः। सहस्रैः। वैश्वानर। त्रिऽ
॥१०॥ अरुणः। चिकेत। यः। मे। शता। च। विंशतिं। च। गोनां। हरी इति।
च। युक्ता। सुऽधुरा। ददाति। वैश्वानर। सुऽस्तुतः। वावृधानः।
अग्ने। यच्छ। त्रिऽअरुणाय। शर्म। एव। ते। अग्ने। सुऽमतिं। च
कानः। नविष्ठाय। नवमं। त्रसदस्युः। यः। मे। गिरः। तुविऽजात
स्य। पूर्वीः। युक्तेन। अभि। त्रिऽअरुणः। गृणाति। यः। मे। इति।
प्रऽवोचति। अश्वऽमेधाय। सूरये। ददत्। ऋचा। सनिं। यते। ॥१०॥

ददत्। मेध्यां। ऋतऽयते। यस्य। मा। परुषाः। शतं। उत्ऽहर्षयंति। उक्षणः। अश्वऽ
मेधस्य। दानाः। सोमाःऽइव। त्रिऽआशिरः। इंद्राग्नी इति। शतऽदाव्नि। अश्वऽ
मेधे। सुऽवीर्यं। क्षत्रं। धारयतं। बृहत्। दिवि। सूर्यंऽइव। अजरं॥ २१॥ संऽइद्धः।
अग्निः। दिवि। शोचिः। अश्रेत्। प्रत्यङ्। उषसं। उर्विया। वि। भाति। एति। प्रा
ची। विश्वऽवारा। नमःऽभिः। देवान्। ईळाना। हविषा। घृताची। संऽइ
ध्यमानः। अमृतस्य। राजसि। हविः। कृण्वंतं। सचसे। स्वस्तये। विश्वं।
सः। धत्ते। द्रविणं। यं। इन्वसि। आतिथ्यं। अग्ने। नि। च। धत्ते। इत्। पुरः।
अग्ने। शर्ध। महते। सौभगाय। तव। द्युम्नानि। उत्ऽतमानि। संतु। सं।
जाःऽपत्यं। सुऽयमं। आ। कृणुष्व। शत्रुऽयतां। अभि। तिष्ठ। महांसि।

प॰ चे॰
२२
॥११॥

संऽइद्धस्य। प्रऽमहसः। अग्ने। वंदे। तव। श्रियं। वृषभः। द्युम्नऽवान्। असि। सं।
अध्वरेषु। इध्यसे। संऽइद्धः। अग्ने। आऽहुत। देवान्। यक्षि। सुऽअध्वर। त्वं।
हि। हव्यऽवाट्। असि। आ। जुहोत। दुवस्यत। अग्निं। प्रऽयति। अध्वरे। वृ
णीध्वं। हव्यऽवाहनं॥ ॥२२॥ त्री। अर्यमा। मनुषः। देवऽताता। त्री। रोच
ना। दिव्या। धारयंत। अर्चंति। त्वा। मरुतः। पूतऽदक्षाः। त्वं। एषां। ऋषिः।
इंद्र। असि। धीरः। अनु। यत्। ईं। मरुतः। मंदसानं। आर्चन्। इंद्रं। पपिऽवां
सं। सुतस्य। आ। अदत्त। वज्रं। अभि। यत्। अहिं। हन्। अपः। यह्वीः। अ
सृजत्। सर्तवै। ऊं इति। उत। ब्रह्माणः। मरुतः। मे। अस्य। इंद्रः। सोमस्य।
सुऽसुतस्य। पेयाः। तत्। हि। हव्यं। मनुषे। गाः। अविंदत्। अहन्।

षु

॥११॥

अहिं। पपिऽवान्। इंद्रः। अस्य। आत्। रोदसी इति। विऽतरं। वि। स्कभा
यत्। संऽविव्यानः। चित्। भियसे। मृगं। करिति कः। जिगर्तिं। इंद्रः।
अपऽजर्गुराणः। प्रति। श्वसंतं। अव। दानवं। हन्निति हन्। अध। क्रत्वा।
मघऽवन्। तुभ्यं। देवाः। अनु। विश्वे। अददुः। सोमऽपेयं। यत्। सूर्यस्य।
हरितः। पतंतीः। पुरः। सतीः। उपराः। एतशे। करिति कः॥ ॥२३॥ नव।
यत्। अस्य। नवतिं। च। भोगान्। साकं। वज्रेण। मघऽवा। विऽवृश्चत्। अ
र्चंति। इंद्रं। मरुतः। सधऽस्थे। त्रैस्तुभेन। वचसा। बाधत। द्यां। सखा।
सख्ये। अपचत्। तूयं। अग्निः। अस्य। क्रत्वा। महिषा। त्री। शता।
नि। त्री। साकं। इंद्रः। मनुषः। सरांसि। सुतं। पिबत्। वृत्रऽहत्या

ष॰च॰

॥१२॥

या।सोमं।त्री।यत्।शता।महिषाणां।अघः।माः।त्री।सरांसि।मघऽ
वा।सोम्या।अपाः।कारं।न।विश्वे।अह्वंत।देवाः।भरं।इंद्राय।यत्।
अहिं।जघान।उशना।यत्।सहस्यैः।अयातं।गृहं।इंद्र।जूजुवा
नेभिः।अश्वैः।वन्वानः।अत्र।सऽरथं।ययाथ।कुत्सेन।देवैः।अव
नोः।ह।शुष्णं।प्र।अन्यत्।चक्रं।अवृहः।सूर्यस्य।कुत्साय।अन्य
त्।वरिवः।यातवे।अकरित्यकः।अनासः।दस्यून्।अमृणः।
वधेन।नि।दुर्योणे।आवृणक्।मृध्रऽवाचः॥२४॥ स्तोमासः।
त्वा।गौरिऽवीतेः।अवर्धन्।अरंधयः।वैदथिनाय।पिप्रुं।आ। ॥१२॥

स

त्वां।ऋजिश्वा।सख्याय।चक्रे।पचन्।पक्तीः।अपिबः।सोमं।अस्य।
नवऽग्वाः।सुतऽसोमासः।इंद्रं।दशऽग्वासः।अभि।अर्चंति।अर्कैः।ग
व्यं।चित्।ऊर्वं।अपिधानऽवंतं।तं।चित्।नरः।शशमानाः।अप।व्रन्।
कथो इति।नु।ते।परि।चराणि।विद्वान्।वीर्या।मघऽवन्।या।चकर्थ।
या।चो इति।नु।नव्या।कृणवः।शविष्ठ।प्र।इत्।ऊं इति।ता।ते।वि
दथेषु।ब्रवाम।एता।विश्वा।चकृऽवान्।इंद्र।भूरि।अपरिऽइतः।
जनुषा।वीर्येण।या।चित्।नु।वज्रिन्।कृणवः।दधृष्वान्।न।ते।व
र्ता।तविष्याः।अस्ति।तस्याः।इंद्र।ब्रह्म।क्रियमाणा।जुषस्व।

प॰च या।ते।श।विष्ठ।नव्याः।अकर्म।वस्त्राऽइव।भद्रा।सुऽकृता।वसुऽ
युः।रथं।न।धीरः।सुऽअपाः।अतक्षं॥२५॥क्व।स्यः।वीरः।कः।अप
॥१३॥ श्यत्।इंद्रं।सुखऽरथं।ईयमानं।हरिऽभ्यां।यः।राया।वज्री।सुतऽसो
मं।इच्छन्।तत्।ओकः।गंता।पुरुऽहूतः।ऊती।अव।अचचक्षं।पदं।
अस्य।सस्वः।उग्रं।निऽधातुः।अनु।आयं।इच्छन्।अपृच्छं।अन्यान्।
उत।ते।मे।आहुः।इंद्रं।नरः।बुबुधानाः।अशेम।प्र।नु।वयं।सुते।
या।ते।कृतानि।इंद्र।ब्रवाम।यानि।नः।जुजोषः।वेदत्।अविद्वान्। ॥१३
शृणवत्।च।विद्वान्।वहते।अयं।मघऽवा।सर्वऽसेनः॥

स्थिरं।मनः।चकृषे।जातः।इंद्र।वेषि।इत्।एकः।युधये।भूयसः।चि
त्।अश्मानं।चित्।शवसा।दिद्युतः।वि।विदः।गवां।ऊर्वं।उस्रियाणां।
परः।यत्।त्वं।परमः।आऽअजनिष्ठाः।पराऽवति।श्रुत्यं।नाम।बिभ्रत्।
अतः।चित्।इंद्रात्।अभयंत।देवाः।विश्वाः।अपः।अजयत्।दासऽप
त्नीः॥२६॥तुभ्य।इत्।एते।मरुतः।सुऽशेवाः।अर्कं।सुन्वंति।अंधः। अर्चंति।
अहिं।ओहानं।अपः।आऽशयानं।प्र।मायाभिः।मायिनं।सक्षत्।इंद्रः।
वि।सु।मृधः।जनुषा।दानं।इन्वन्।अहन्।गवा।मघऽवन्।संऽचकानः।
अत्र।दासस्य।नमुचेः।शिरः।यत्।अवर्तयः।मनवे।गातुं।इच्छन्।

प॰च॰ युजं।हि।मां।अकृथाः।आत्।इत्।इंद्र।शिरः।दासस्य।नमुचेः।मथायन्।
॥२५॥ अश्मानं।चित्।स्वर्यं।वर्तमानं।प्र।चक्रियाऽइव।रोदसीइति।मरु
त्ऽभ्यः।स्त्रियः।हि।दासः।आयुधानि।चक्रे।किं।मा।करन्।अबलाः।
अस्य।सेनाः।अंतः।हि।अख्यत्।उभेइति।अस्य।धेनेइति।अथ।उप।
प्र।ऐत्।युधये।दस्युं।इंद्रः।सं।अत्र।गावः।अभितः।अनवंत।इहऽ
इह।वत्सैः।विऽयुताः।यत्।आसन्।सं।ताः।इंद्रः।असृजत्।अस्य।
शाकैः।यत्।ईं।सोमासः।सुऽसुताः।अमंदन्। २० यत्।ईं।सोमाः।
बभ्रुऽधूताः।अमंदन्।अरोरवीत्।वृषभः।सदनेषु।पुरंऽदरः। ॥२५॥

पपिऽवान्।इंद्रः।अस्य।पुनः।गवां।अददात्।उस्रियाणां।भद्रं।इदं।रुश
माः।अग्ने।अक्रन्।गवां।चत्वारि।ददतः।सहस्रा।ऋणंऽचयस्य।प्रऽय
ता।मघानि।प्रति।अग्रभीष्म।नृऽतमस्य।नृणां।सुऽपेशसं।मा।अ
व।सृजंति।अस्तं।गवां।सहस्रैः।रुशमासः।अग्ने।तीव्राः।इंद्रं।अमम
दुः।सुतासः।अक्तोः।विऽउष्टौ।परिऽतक्म्यायाः।औच्छत्।सा।रात्री।परिऽ
तक्म्या।या।ऋणंऽचये।राजनि।रुशमानां।अत्यः।न।वाजी।रघुः।
अज्यमानः।बभ्रुः।चत्वारि।असनत्।सहस्रा।चतुःऽसहस्रं।गव्य
स्य।पश्वः।प्रति।अग्रभीष्म।रुशमेषु।अग्ने।घर्मः।चित्।तप्तः।प्रऽ

प॰च॰ वृजे। यः। आसीत्। अयस्मयः। तंऊं इति। आदाम। विप्राः॥ २८॥ इंद्रः।
रथाय। प्रऽवतं। कृणोति। यं। अधिऽअस्थात्। मघऽवा। वाजऽयंतं।
॥१५॥ यूथाऽइव। पश्वः। वि। उनोति। गोपाः। अरिष्टः। याति। प्रथमः। सिसा
संन्। आ। प्र। द्रव। हरिऽवः। मा। वि। वेनः। पिशंगऽराते। अभि। नः। स
चस्व। नहि। त्वत्। इंद्र। वस्यः। अन्यत्। अस्ति। अमेनान्। चित्। जनिऽ
वतः। चकर्थ। उत्। यत्। सहः। सहसः। आ। अजनिष्ट। देदिष्टे। इंद्रः।
इंद्रियाणि। विश्वा। प्र। अचोदयत्। सुऽदुघाः। वव्रे। अंतः। वि। ज्यो ॥ १५॥
तिषा। संऽववृत्वत्। तमः। अवरित्यवः। अनवः। ते। रथं। अश्वा

य। तक्षन्। त्वष्टा। वज्रं। पुरुऽहूत। द्युऽमंतं। ब्रह्माणः। इंद्रं। महयंतः। अ
र्कैः। अवर्धयन्। अहये। हंतवै। ऊं इति। वृष्णे। यत्। ते। वृषणः। अर्कं।
अर्चान्। इंद्र। ग्रावाणः। अदितिः। सऽजोषाः। अनश्वासः। ये। पवयः।
अरथाः। इंद्रऽइषिताः। अभि। अवर्तंत। दस्यून्॥ २९॥ प्र। ते। पूर्वाणि।
करणानि। वोचं। प्र। नूतना। मघऽवन्। या। चकर्थ। शक्तिऽवः। य
त्। विऽभराः। रोदसीइति। उभेइति। जयन्। अपः। मनवे। दानुऽचि
त्राः। तत्। इत्। नु। ते। करणं। दस्म। विप्र। अहिं। यत्। घ्नन्। ओ
जः। अत्र। अमिमीथाः। शुष्णस्य। चित्। परि। मायाः। अगृभ्णाः।

प॰ च॰

॥१६॥

प्रऽपित्वं । यन् । अप । दस्यून् । असेधः । त्वं । अपः । यदवे । तुर्वशाय ।
अरमयः । सुऽदुघाः । पारः । इंद्र । उग्रं । अयातं । अवहः । ह । कुत्सं । सं ।
ह । यत् । वां । उशना । अरंत । देवाः । इंद्राकुत्सा । वहमाना । रथेन । आ ।
वां । अत्याः । अपि । कर्णे । वहंतु । निः । सीं । अतऽभ्यः । धमथः । निः । स
धऽस्थात् । मघोनः । हृदः । वरथः । तमांसि । वातस्य । युक्तान् । सुऽयु
जः । चित् । अश्वान् । कविः । चित् । एषः । अजगन् । अवस्युः । विश्वे ।
ते । अत्र । मरुतः । सखायः । इंद्र । ब्रह्माणि । तविषीं । अवर्धन् ॥ १० ॥
सूरः । चित् । रथं । परिऽतक्म्यायां । पूर्वं । करत् । उपरं । जूजुऽवांसं । भ

॥१६॥

रत् । चक्रं । एतशः । सं । रिणाति । पुरः । दधत् । सनिष्यति । क्रतुं ।
नः । आ । अयं । जनाः । अभिऽचक्षे । जगाम । इंद्रः । सखायं । सुतऽसो
मं । इच्छन् । वदन् । ग्रावा । अव । वेदिं । भ्रियाते । यस्य । जीरं । अध्वर्य
वः । चरंति । ये । चाकनंत । चाकनंत । नु । ते । मर्ताः । अमृत । मो इति ।
ते । अंहः । आ । अरन् । ववंधि । यज्यून् । उत । तेषु । धेहि । ओजः । जने
षु । येषु । ते । स्याम ॥ १३ ॥ अददः । उत्सं । असृजः । वि । खानि । त्वं । अ
र्णवान् । बद्बधानान् । अरम्णाः । महांतं । इंद्र । पर्वतं । वि । यत् । वरि
तिवः । सृजः । वि । धाराः । अव । दानवं । हन्निति हन् । त्वं । उत्सान् ।

प॰ च॰

॥१७॥

ऋतुऽभिः । बद्बधानान् । अरंहः । ऊधः । पर्वतस्य । वज्रिन् । अहिं । चित् ।
उग्र । प्रऽयुतं । शयानं । जघन्वान् । इंद्र । तविषीं । अधत्थाः । त्यस्य । चित् । म
हतः । निः । मृगस्य । वधः । जघान । तवीषीभिः । इंद्रः । यः । एकः । इत् । अप्रतिः ।
मन्यमानः । आत् । अस्मात् । अन्यः । अजनिष्ट । तव्यान् । त्यं । चित् । एषां ।
स्वधया । मदंतं । मिहः । नपातं । सुऽवृधं । तमःऽगां ॥ वृषऽप्रभर्मा । दान
वस्य । भामं । वज्रेण । वज्री । नि । जघान । शुष्णं । त्यं । चित् । अस्य । ऋतुऽ
भिः । निऽसत्तं । अमर्मणः । विदत् । इत् । अस्य । मर्म । यत् । ईं । सुऽक्ष
त्र । प्रऽभृता । मदस्य । युयुत्संतं । तमसि । हर्म्ये । धाः । त्यं । चित् । इ

॥१७॥

त्था । कत्पयं । शयानं । असूर्ये । तमसि । ववृधानं । तं । चित् । मंदानः । वृ
षभः । सुतस्य । उच्चैः । इंद्रः । अपऽगूर्य । जघान ॥ २२ उत् । यत् । इंद्रः ।
महते । दानवाय । वधः । यमिष्ट । सहः । अप्रतिऽइतं । यत् । ईं । वज्र
स्य । प्रऽभृतौ । ददाभ । विश्वस्य । जंतोः । अधमं । चकार । त्यं । चित् ।
अर्णं । मधुऽपं । शयानं । असिन्वं । वव्रं । महि । आदत् । उग्रः । अपादं । अत्रं ।
महता । वधेन । नि । दुर्योणे । अवृणक् । मृध्रऽवाचं । कः । अस्य । शु
ष्मं । तविषीं । वराते । एकः । धना । भरते । अप्रतिऽइतः ।
इमे इति । चित् । अस्य । ज्रयसः । नु । देवी इति । इंद्रस्य ।

प॰च॰

॥१८॥

ओजसः। भियसा। जिहाते इति। नि। अस्मै। देवी। स्वऽधितिः। जि
हीते। इंद्राय। गातुः। उशतीऽइव। येमे। सं। यत्। ओजः। युवते। विश्वं।
आभिः। अनु। स्वऽधाव्ने। क्षितयः। नमंत। एकं। नु। त्वा। सत्ऽपतिं।
पांचऽजन्यं। जातं। शृणोमि। यशसं। जनेषु। तं। मे। जगृभ्रे। आऽ
शसः। नविष्ठं। दोषा। वस्तोः। हवमानासः। इंद्रं। एव। हि। त्वां। ऋतुऽ
था। यातयंतं। मघा। विप्रेभ्यः। ददतं। शृणोमि। किं। ते। ब्रह्माणः।
गृहते। सखायः। ये। त्वाऽया। निऽदधुः। कामं। इंद्र॥ ३२॥ ॥ ॥१५॥
इति चतुर्थाष्टके प्रथमोऽध्यायः॥ ॥ श्री ॥ श्री ॥

हरिः ॐ॥ महि। महे। तवसे। दीध्ये। नॄन्। इंद्राय। इत्था। तवसे। अतव्यान्।
यः। अस्मै। सुऽमतिं। वाजऽसातौ। स्तुतः। जने। सऽमर्यः। चिकेत। सः।
त्वं। नः। इंद्र। धियसानः। अर्कैः। हरीणां। वृषन्। योक्त्रं। अश्रेः। याः। इत्था।
मघऽवन्। अनु। जोषं। वक्षः। अभि। प्र। अर्यः। सक्षि। जनान्। न। ते।
ते। इंद्र। अभि। अस्मत्। ऋष्व। अयुक्तासः। अब्रह्मता। यत्। असन्।
तिष्ठ। रथं। अधि। तं। वज्रऽहस्त। आ। रश्मिं। देव। यमसे। सुऽअ
श्वः। पुरू। यत्। ते। इंद्र। संति। उक्था। गवे। चकर्थ। उर्वरासु। युध्यन्।
ततक्षे। सूर्याय। चित्। ओकसि। स्वे। वृषा। समत्ऽसु। दासस्य।

१

प०३च

१९

नाम।शविष्ठ।वयं।ते।ते।इंद्र।ये।च।नरः।शर्धः।जज्ञानाः।याताः।च
रथाः।आ।अस्मान्।जगम्यात्।अहिऽशुष्म।सत्वा।भगः।न।हव्यः
।प्रऽभृथेषु।चारुः॥१॥पपृक्षेण्यं।इंद्र।त्वे इति।हि।ओजः।नृम्णा
नि।च।नृतमानः।अमर्तः।सः।नः।एनीं।वसवानः।रयिं।दाः।प्र।
अर्यः।स्तुषे।तुविऽमघस्य।दानं।एव।नः।इंद्र।ऊतिऽभिः।अव।पा
हि।गृणतः।शूर।कारून्।उत।त्वचं।ददतः।वाजऽसातौ।पिप्रीहि।
मध्वः।सुऽसुतस्य।चारोः।उत।त्ये।मा।पौरुऽकुत्स्यस्य।सूरेः।त्र
सदस्योः।हिरणिनः।रराणाः।वहंतु।मा।दश।श्येतासः।अस्य। १९

०उत त्येमा०

गैरिऽक्षितस्य।क्रतुऽभिः।नु।सश्चे।°मारुतऽअश्वस्य।शोणाः।क्रत्वाऽ
मघासः।विदथस्य।रातौ।सहस्रा।मे।च्यवतानः।ददानः।आनूकं।अ
र्यः।वपुषे।न।आर्चत्।°ध्वन्यस्य।जुष्टाः।लक्ष्मण्यस्य।सुऽरुचः।य
तानाः।मह्ना।रायः।संऽवरणस्य।ऋषेः।व्रजं।न।गावः।प्रऽयताः।अ
पि।ग्मन्॥२॥अजातऽशत्रुं।अजरा।स्वःऽवती।अनु।स्वधा।अमि
ता।दस्मं।ईयते।सुनोतन।पचत।ब्रह्मऽवाहसे।पुरुऽस्तुताय।प्रऽ
तरं।दधातन।आ।यः।सोमेन।जठरं।अपिप्रत।अमंदत।मघ
ऽवा।मध्वः।अंधसः।यत्।ईं।मृगाय।हंतवे।महाऽवधः।सहस्रऽ

०उत त्येमा

प० च०

॥२०॥

भ्यष्टिं । उशाना । वधं । यमत् । यः । अस्मै । घ्रंसे । उत । वा । यः । ऊधनि । सोमं ।
सुनोति । भवति । द्युऽमान् । अह । अपऽअप । शक्रः । ततनुष्टिं । ऊहति । त
नूऽशुभ्रं । मघऽवा । यः । कवऽसखः । यस्य । अवधीत् । पितरं । यस्य ।
मातरं । यस्य । शक्रः । भ्रातरं । न । अतः । ईषते । वेति । इत् । ऊं इति ।
अस्य । प्रऽयता । यतंऽकरः । न । किल्बिषात् । ईषते । वस्वः । आऽकरः ।
न । पंचऽभिः । दशऽभिः । वष्टि । आऽरभं । न । असुन्वता । सचते ।
पुष्यता । चन । जिनाति । वा । इत् । अमुया । हंति । वा । धुनिः । आ । देव
ऽयुं । भजति । गोऽमति । व्रजे ॥ ३ ॥ विऽत्वक्षणः । संऽऋतौ । चक्रंऽ ॥२०॥

आऽसजः । असुन्वतः । विषुणः । सुन्वतः । वृधः । इंद्रः । विश्वस्य । दमि
ता । विऽभीषणः । यथाऽवशं । नयति । दासं । आर्यः । सं । ईं । पणेः । अज
ति । भोजनं । मुषे । वि । दाशुषे । भजति । सूनरं । वसु । दुःऽगे । चन । ध्रिय
ते । विश्वः । आ । पुरु । जनः । यः । अस्य । तविषीं । अचुक्रुधत् । सं । यत् ।
जनौ । सुधनौ । विश्वऽशर्धसौ । अवेत् । इंद्रः । मघऽवा । गोषु । शुभ्रिषु ।
युजं । हि । अन्यं । अकृत । प्रऽवेपनी । उत् । ईं । गव्यं । सृजते । सत्वऽभिः ।
धुनिः । सहस्रऽसां । अग्निऽवेशिं । गृणीषे । शत्रिं । अग्ने । उपऽमां ।
केतुं । अर्यः । तस्मै । आपः । संऽयतः । पीपयंत । तस्मिन् । क्षत्रं । अमऽ

३

॥१०३०

॥२१॥

वत्। त्वेषं। अस्तु॥ ४॥ यः। ते। साधिष्ठः। अवसे। इंद्र। क्रतुः। तं। आ। भर।
अस्मभ्यं। चर्षणिऽसहं। सस्निं। वाजेषु। दुस्तरं। यत्। इंद्र। ते। चतस्रः।
यत्। शूर। संति। तिस्रः। यत्। वा। पंच। क्षितीनां। अवः। तत्। सु। नः। आ।
भर। आ। ते। अवः। वरेण्यं। वृषन्ऽतमस्य। हूमहे। वृषऽजूतिः। हि। जज्ञि
षे। वृष्णि। ते। शवः। स्वऽक्षत्रं। ते। धृषत्। मनः। सत्राऽहं। इंद्र। पौंस्यं। त्वं। तं।
इंद्र। मर्त्यं। अमित्रऽयंतं। अद्रिऽवः। सर्वऽरथा। शतक्रतो इति शतऽक्रतो।
नि। याहि। शवसः। पते॥ ५॥ त्वां। इत्। वृत्रहन्ऽतम। जनासः। वृक्तऽ
बर्हिषः। उग्रं। पूर्वीषु। पूर्व्यं। हवंते। वाजऽसातये। अस्माकं। इंद्र। दु
आऽभूऽभिः। इंद्र। तुर्वणिः। वृषा। हि। असि। राधसे। जज्ञिषे। ४

॥२१॥

स्तरं। पुरःऽयावानं। आजिषु। सऽयावानं। धनेऽधने। वाजऽयंतं। अव।
रथं। अस्माकं। इंद्र। आ। इहि। नः। रथं। अव। पुरंऽध्या। वयं। शविष्ठ।
वार्यं। दिवि। श्रवः। दधीमहि। दिवि। स्तोमं। मनामहे॥ ६॥ सः। आ।
गमत्। इंद्रः। यः। वसूनां। चिकेतत्। दातुं। दामनः। रयीणां। धन्वऽचरः।
न। वंसगः। तृषाणः। चकमानः। पिबतु। दुग्धं। अंशुं। आ। ते। ह
नू इति। हरिऽवः। शूर। शिप्रे इति। रुहत्। सोमः। न। पर्वतस्य। पृष्ठे। अनु।
त्वा। राजन्। अर्वतः। न। हिन्वन्। गीःऽभिः। मदेम। पुरुऽहूत। विश्वे। चक्रं।
न। वृत्तं। पुरुऽहूत। वेपते। मनः। भिया। मे। अमतेः। इत्। अद्रिऽवः। रथात्।

४
॥१०७०

॥२२॥

अधि। त्वा। जरिता। सदाऽवृध। कुवित्। नु। स्तोषत्। मघऽवन्। पुरुऽवसुः। उपः।
आवाऽइव। जरिता। ते। इंद्र। इयर्ति। वाचं। बृहत्। आऽशुषाणः। प्र। सव्येन।
मघऽवन्। यंसि। रायः। प्र। दक्षिणित्। हरिऽवः। मा। वि। वेनः। वृषा। त्वा। वृ
षण। वर्द्धतु। द्यौः। वृषा। वृषऽभ्यां। वहसे। हरिऽभ्यां। सः। नः। वृषा। वृषऽरथः।
सुऽशिप्र। वृषक्रतोइतिवृषऽक्रतो। वृषा। वज्रिन्। भरे। धाः। यः। रोहि
तौ। वाजिनौ। वाजिनीऽवान्। त्रिऽभिः। शतैः। सचमानौ। अदिष्ट। यूने। सं।
अस्मै। क्षितयः। नमंतां। श्रुतऽरथाय। मरुतः। दुवःऽया। ॥ ७॥ सं।
भानुना। यतते। सूर्यस्य। आऽजुह्वानः। घृतऽपृष्ठः। सुऽअंचाः। तस्मै।

॥२२॥

अमृध्राः। उषसः। वि। उच्छान्। यः। इंद्राय। सुनवाम। इति। आह। समिद्धःऽ
अग्निः। वनवत्। स्तीर्णऽबर्हिः। युक्तऽग्रावा। सुतऽसोमः। जराते। ग्रावाणः।
यस्य। इषिरं। वदंति। अयत्। अध्वर्युः। हविषा। अव। सिंधुं। वृध्रः। इयं।
पतिं। इच्छंती। एति। यः। ईं। वहाते। महिषी। इषिरं। आ। अस्य। अवस्या
त्। रथः। आ। च। घोषात्। पुरु। सहस्रा। परि। वर्त्तयाते। न। सः। राजा।
व्यथते। यस्मिन्। इंद्रः। तीव्रं। सोमं। पिबति। गोऽसखायं। आ। सत्व
नैः। अजति। हंति। वृत्रं। क्षेति। क्षितीः। सुऽभगः। नाम। पुष्यन्। पुष्या
त्। क्षेमे। अभि। योगे। भवाति। उभेइति। वृतौ। संयतीइतिसंऽयती।

प॰व॰

॥२३॥

संग्राम जयाति । प्रियः । सूर्ये । प्रियः । अग्ना । भवाति । यः । इंद्राय । सुतऽसोमः ।
ददाशात् ॥ ८ ॥ उरोः । ते । इंद्र । राधसः । विऽभ्वी । रातिः । शतक्रतोइति शतऽ
क्रतो । अध । नः । विश्वऽचर्षणे । द्युम्ना । सुऽक्षत्र । मंहय । यत् । ईं । इंद्र । श्रवा
य्यं । इषं । शविष्ठ । दधिषे । पप्रथे । दीर्घश्रुत्ऽतमं । हिरण्यऽवर्ण । दुस्त
रं । शुभ्रासः । ये । ते । अद्रिऽवः । मेहना । केतऽसापः । उभा । देवौ । अभि
ष्टये । दिवः । च । ग्मः । च । राजथः । उतोइति । नः । अस्य । कस्य । चित् । द
क्षस्य । तव । वृत्रऽहन् । अस्मभ्यं । नृम्णं । आ । भर । अस्मभ्यं । नृऽ
मनस्यसे । नु । ते । आऽभिः । अभिष्टिऽभिः । तव । शर्मन् । शतक्रतोइति ॥२३॥

शतऽक्रतो । इंद्र । स्याम । सुऽगोपाः । शूर । स्याम । सुऽगोपाः ॥ ९ ॥ यत् । इंद्र ।
चित्र । मेहना । अस्ति । त्वाऽदातं । अद्रिऽवः । राधः । तत् । नः । विदद्वसोइति वि
दत्ऽवसो । उभया । हस्ति । आ । भर । यत् । मन्यसे । वरेण्यं । इंद्र । द्युक्षं । तत् ।
आ । भर । विद्याम । तस्य । ते । वयं । अकूपारस्य । दावने । यत् । ते । दित्सु । प्रऽ
राध्यं । मनः । अस्ति । श्रुतं । बृहत् । तेन । दृळ्हा । चित् । अद्रिऽवः । आ । वाजं ।
दर्षि । सातये । मंहिष्ठं । वः । मघोनां । राजानं । चर्षणीनां । इंद्रं । उप । प्रऽ
शस्तये । पूर्वीभिः । जुजुषे । गिरः । अस्मै । इत् । काव्यं । वचः । उक्थं । इंद्रा
य । शंस्यं । तस्मै । ऊं इति । ब्रह्मऽवाहसे । गिरः । वर्द्धंति । अत्रयः । गिरः ।

६

प०व०

॥२४॥

शुंभंति। अत्रयः ॥१०॥ आ। याहि। अद्रिऽभिः। सुतं। सोमं। सोमऽपते। पि
ब। वृषन्। इंद्र। वृषऽभिः। वृत्रहन्ऽतम। वृषा। ग्रावा। वृषा। मदः। वृषा। सो
मः। अयं। सुतः ॥१॥ वृषा। त्वा। वृषणं। हुवे। वज्रिन्। चित्राभिः। ऊतिऽभिः।
॥१॥ ऋजीषी। वज्री। वृषभः। तुराषाट्। शुष्मी। राजा। वृत्रऽहा। सोमऽ
पावा। युक्त्वा। हरिऽभ्यां। उप। यासत्। अर्वाङ्। माध्यंदिने। सवने। म
त्सत्। इंद्रः। यत्। त्वा। सूर्य। स्वःऽभानुः। तमसा। अविध्यत्। आसुरः।
अक्षेत्रऽवित्। यथा। मुग्धः। भुवनानि। अदीधयुः ॥२१॥ स्वःऽभा
नोः। अध। यत्। इंद्र। मायाः। अवः। दिवः। वर्त्तमानाः। अवऽअहन् ॥ ॥ २४ ॥

॰ स्वर्भानुस्तमसाविध्य दासुरः ०२

गूळ्हं। सूर्यं। तमसा। अपऽव्रतेन। तुरीयेण। ब्रह्मणा। अविंदत्। अत्रिः। मा।
मां। इमे। तव। संतं। अत्रे। इरस्या। द्रुग्धः। भियसा। नि। गारीत्। त्वं। मित्रः। असि।
सत्यऽराधाः। तौ। मा। इह। अवतं। वरुणः। च। राजा। ग्राव्णः। ब्रह्मा। युयुजानः।
सपर्यन्। कीरिणा। देवान्। नमसा। उपऽशिक्षन्। अत्रिः। सूर्यस्य। दिवि। चक्षुः।
आ। अधात्। स्वःऽभानोः। अप। मायाः। अघुक्षत्। यं। वै। सूर्यं ॥०॥ अत्रयः।
तं। अनु। अविंदन्। नहि। अन्ये। अशक्नुवन् ॥२२॥ कः। नु। वां। मित्रावरुणा।
ऋतऽयन्। दिवः। वा। महः। पार्थिवस्य। वा। दे। ऋतस्य। वा। सदसि। त्रासीथां।
नः। यज्ञऽयते। वा। पशुऽसः। न। वाजान्। ते॰। जुषंत। नमःऽभिः। वा। ये। दधते।

॰ नोमित्रोवरुणा अर्यमायुरिंद्रऋभुक्षामरुतो०१

१०२०

सुऽवृक्तिं । स्तोमं । रुद्रस्य । मीळ्हुषे । सऽजोषाः । आ । वां । येष्ठा । अश्विना । हुवध्यै । वात
॥२५॥ स्य । पत्मन् । रथ्यस्य । पुष्टौ । उत । वा । दिवः । असुराय । मन्म । प्र । अंधांसिऽइव । य
ज्यवे । भरध्वं । प्र । सक्षणः । दिव्यः । कण्वऽहोता । त्रितः । दिवः । सऽजोषाः । वातः ।
अग्निः । पूषा । भगः । प्रऽभृथे । विश्वऽभोजाः । आजिं । न । जग्मुः । आश्वश्वऽत
माः । प्र । वः । रयिं । युक्तऽअश्वं । भरध्वं । रायः । एषे । अवसे । दधीत । धीः । सुऽशे
वः । एवैः । औशिजस्य । होता । ये । वः । एवाः । मरुतः । तुराणां ॥ २३ ॥ प्र । वः । वा
युं । रथऽयुजं । कृणुध्वं । प्र । देवं । विप्रं । पनितारं । अर्कैः । इषुध्यवः । ऋतऽसा
पः । पुरंऽधीः । वस्वीः । नः । अत्र । पत्नीः । आ । धिये । धुरितिधुः ॐ । वंद्येभिः । शू
षैः । प्र । यह्वीइति । दिवः । चितयत्ऽभिः । अर्कैः । उषसानक्ता । विदुषीइवेति ॥२५॥
उपवएषे

विदुषीऽइव । विश्वं । आ । ह । वहतः । मर्त्याय । यज्ञं । अभि । वः । अर्चे । पोष्याऽवतः ।
नॄन् । वास्तोः । पतिं । त्वष्टारं । रराणः । धन्या । सऽजोषाः । धिषणा । नमःऽभिः । वन
स्पतीन् । ओषधीः । रायः । एषे । तुजे । नः । तने । पर्वताः । संतु । स्वऽएतवः । ये । व
सवः । न । वीराः । पनितः । आप्त्यः । यजतः । सदा । नः । वर्द्धात् । नः । शंसं । नर्यः । अभि
ष्टौ । वृष्णः । अस्तोषि । भूम्यस्य । गर्भं । त्रितः । नपातं । अपां । सुऽवृक्ति । गृणीते ।
अग्निः । एतरि । न । शूषैः । शोचिःऽकेशः । नि । रिणाति । वना ॥ १४ ॥ कथा ।
महे । रुद्रियाय । ब्रवाम । कत् । राय । चिकितुषे । भगाय । आपः । ओषधीः । उ
त । नः । अवंतु । द्यौः । वना । गिरयः । वृक्षऽकेशाः । शृणोतु । नः । ऊर्जां । पतिः । गि
रः । सः । नभः । तरीयान् । इषिरः । परिऽज्मा । शृण्वंतु । आपः । पुरः । न । शुभ्राः ।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

परि। स्रुचः। बृहहाणस्य। अद्रेः। विद। चित्। नु। महांतः। ये। वः। एवाः। ब्रवाम
दस्माः। वार्यं। दधानाः। वयः। चन। सुऽभ्वः। आ। अव। यन्ति। क्षुभा। मर्त्तं। अनुऽ
यतं। वधऽस्नैः। आ। दैव्यानि। पार्थिवानि। जन्म। अपः। च। अच्छ। सुऽमखाय।
वोचं। वर्द्धंतां। द्यावः। गिरः। चंद्रऽअग्राः। उदा। वर्द्धंतां। अभिऽसाताः। अर्णाः।
पदेऽपदे। मे। जरिमा। नि। धायि। वरूत्री। वा। शक्रा। या। पायुऽभिः। च। सिस
क्तु। माता। मही। रसा। नः। स्मत्। सूरिऽभिः। ऋजुऽहस्ता। ऋजुऽव
निः॥१५॥ कथा। दाशेम। नमसा। सुऽदानून्। एवऽया। मरुतः। अच्छऽ
उक्तौ। प्रऽश्रवसः। मरुतः। अच्छऽउक्तौ। मा। नः। अहिः। बुध्न्यः। रिषे। धात्।
अस्माकं। भूत्। उपमातिऽवनिः। इति। चित्। नु। प्रऽजायै। पशुऽमत्यै। देवा

सः। वनते। मर्त्यः। वः। आ। देवासः। वनते। मर्त्यः। वः। अत्र। शिवां। तन्वः। धा
सिं। अस्याः। जरां। चित्। मे। निःऽऋतिः। जग्रसीत। तां। वः। देवाः। सुऽ
मतिं। ऊर्जयंतीं। इषं। अश्याम। वसवः। शसा। गोः। सा। नः। सुऽदानुः।
मृळयंती। देवी। प्रति। द्रवंती। सुविताय। गम्याः। अभि। नः। इळा। यूथस्य
।माता। स्मत्। नदीभिः। उर्वशी। वा। गृणातु। उर्वशी। वा। बृहत्ऽदिवा।
गृणाना। अभिऽऊर्ण्वाना। प्रऽभृथस्य। आयोः। सिसक्तु। नः। ऊर्जव्य
स्य। पुष्टेः॥१६॥ प्र। शंऽतमा। वरुणं। दीधिती। गीः। मित्रं। भगं। अदि
तिं। नूनं। अश्याः। पृषत्ऽयोनिः। पंचऽहोता। शृणोतु। अतूर्त्तऽपंथाः।
असुरः। मयःऽभुः। प्रति। मे। स्तोमं। अदितिः। जगभ्यात्। सूनुं।

५०-च

न । माता । हृद्यं । सुऽशेवं । ब्रह्म । प्रियं । देवऽहितं । यत् । अस्ति । अहं । मित्रे ।
॥ २७ ॥ वरुणे । यत् । मयःऽभु । उत् । ईरय । कविऽतमं । कवीनां । उनत्त । एनं । अ
भि । मध्वा । घृतेन ॥ सः । नः । वस्तूनि । प्रऽयता । हितानि । चंद्राणि । देवः ।
सविता । सुवाति । सं । इंद्र । नः । मनसा । नेषि । गोभिः । सं । सूरिऽभिः ।
हरिऽवः । सं । स्वस्ति । सं । ब्रह्मणा । देवऽहितं । यत् । अस्ति । सं । देवानां ।
सुऽमत्या । यज्ञियानां ॥ देवः । भगः । सविता । रायः । अंशः । इंद्रः । वृ
त्रस्य । संऽजितः । धनानां । ऋभुक्षाः । वाजः । उत । वा । पुरंऽधिः । अ
वंतु । नः । अमृतासः । तुरासः ॥ १७ ॥ मरुत्वतः । अप्रतिऽइतस्य । ॥ २८ ॥

जिष्णोः । अजूर्यतः । प्र । ब्रवाम । कृतानि ॥ न । ते । पूर्वे । मघऽवन् । न । अप
रासः । न । वीर्यं । नूतनः । कः । चन । आप । उप । स्तुहि । प्रथमं । रत्नऽधेयं ।
बृहस्पतिं । सनितारं । धनानां । यः । शंसते । स्तुवते । शंऽभविष्ठः । पुरुऽ
वसुः । आऽगमत् । जोहुवानं । तव । ऊतिऽभिः । सचमानाः । अरिष्टाः । बृ
हस्पते । मघऽवानः । सुऽवीराः । ये । अश्वऽदाः । उत । वा । संति । गोऽदाः । ये ।
वस्त्रऽदाः । सुऽभगाः । तेषु । रायः । विऽसर्माणं । कृणुहि । वित्तं । एषां । ये ।
भुंजते । अपृणंतः । न । उक्थैः । अपऽव्रतान् । प्रऽसवे । वावृधानान् ।
ब्रह्मऽद्विषः । सूर्यात् । यवयस्व । यः । ओहते । रक्षसः । देवऽवीतौ ।

प०च०

॥२८॥

अचकेभिः। तं। मरुतः। नि। यात। यः। वः। शर्म। शशमानस्य। निंदात्।
तुच्छ्यान्। कामान्। करते। सिस्विदानः॥१८॥ तं। ऊं इति। स्तुहि। यः।
सुऽइषुः। सुऽधन्वा। यः। विश्वस्य। क्षयति। भेषजस्य। यक्ष्व। महे। सौ-
मनसाय। रुद्रं। नमःऽभिः। देवं। असुरं। दुवस्य। दमूनसः। अपसः।
ये। सुऽहस्ताः। वृष्णः। पत्नीः। नद्यः। विभ्वऽतष्टाः। सरस्वती। बृहत्ऽदि-
वा। उत। राका। दशस्यंतीः। वरिवस्यंतु। शुभ्राः। प्र। सु। महे। सु-
ऽशरणाय। मेधां। गिरं। भरे। नव्यसीं। जायमानां। यः। आह-
नाः। दुहितुः। वक्षणासु। रूपा। मिनानः। अकृणोत्। इदं। नः। ॥२८॥

प्र। सुऽस्तुतिः। स्तनयंतं। रुवंतं। इळः। पतिं। जरितः। नूनं। अश्याः। यः।
अब्दिऽमान्। उदनिऽमान्। इयर्ति। प्र। विद्युता। रोदसी इति। उक्षमा-
णः। एषः। स्तोमः। मारुतं। शर्धः। अच्छ। रुद्रस्य। सूनून्। युवन्यू-
न्। उत्। अश्याः। कामः। राये। हवते। मा। स्वस्ति। उप। स्तुहि। पृष-
त्ऽअश्वान्। अयासः। प्र। एषः। स्तोमः। पृथिवीं। अंतरिक्षं। वनस्प-
तीन्। ओषधीः। राये। अश्याः। देवःऽदेवः। सुऽहवः। भूतु। मह्यं। मा।
नः। माता। पृथिवी। दुःऽमतौ। धात्। उरौ। देवाः। अनिऽबाधे। स्या-
म। सं। अश्विनोः। अवसा। नूतनेन। मयःऽभुवा। सुऽप्रनीती।

।प०च०

॥२९॥

गमेम।आ।नः।रयिं।बृहंतं।आ।उत।वीरान्।आ।विश्वानि।अमृता।
सौभगानि॥१९॥आ।धेनवः।पयसा।तूर्णिऽअर्थाः।अमर्द्धतीः।उप
नः।यंतु।मध्वा।महः।राये।बृहतीः।सप्त।विप्रः।मयःऽभुवः।जरिता।
जोहवीति।आ।सुऽस्तुती।नमसा।वर्त्तयध्यै।द्यावा।वाजाय।पृथिवी
इति।अमृध्रेइति।पिता।माता।मधुऽवचाः।सुऽहस्ता।भरेऽभरे।नः।य
शसौ।अविष्टां।अध्वर्यवः।चकृऽवांसः।मधूनि।प्र।वायवे।भरत।चा
रु।शुक्रं।होताऽइव।नः।प्रथमः।पाहि।अस्य।देव।मध्वः।ररिम।ते।
मदाय।दश।क्षिपः।युंजते।बाहूइति।अद्रिं।सोमस्य।या।शमिता
रा।सुऽहस्ता।मध्वः।रसं।सुऽगभस्तिः।गिरिऽस्थां।चनिश्चदत्।

ताम्र

॥२९॥

दुदुहे।शुक्रं।अंशुः।असावि।ते।जुजुषाणाय।सोमः।क्रत्वे।दक्षाय।बृ
हते।मदाय।हरीइति।रथे।सुऽधुरा।योगे।अर्वाक्।इंद्र।प्रिया।कृणु
हि।हूयमानः॥२०॥आ।नः।महीं।अरमतिं।सऽजोषाः।ग्नां।देवीं।नमसा।
रातऽहव्यां।मधोः।मदाय।बृहतीं।ऋतऽज्ञां।आ।अग्ने।वह।पथिऽ
भिः।देवऽयानैः।अंजंति।यं।प्रथयंतः।न।विप्राः।वपाऽवंतं।न।अ
ग्निना।तपंतः।पितुः।न।पुत्रः।उपसि।प्रेष्ठः।आ।घर्मः।अग्निं।ऋत
यन्।असादि।अच्छ।मही।बृहती।शंऽतमा।गीः।दूतः।न।गंतु।अश्वि
ना।हुवध्यै।मयःऽभुवा।सऽरथा।आ।यातं।अर्वाक्।गंतं।निऽधिं।
धुरं।आणिः।न।नाभिं।प्र।तव्यसः।नमःऽउक्तिं।तुरस्य।अहं।पूष्णः।

५२

॥प०च

॥ ३० ॥

उत । वायोः । अदिक्षि । या । राधसा । चोदितारा । मतीनां । या । वाजस्य
। द्रविणःऽदौ । उत । त्मन् । आ । नामऽभिः । मरुतः । वक्षि । विश्वान् । आ ।
रूपेभिः । जातऽवेदः । हुवानः । यज्ञं । गिरः । जरितुः । सुऽस्तुतिं । च । विश्वे
गंत । मरुतः । विश्वे । ऊती ॥ १० ॥ आ । नः । दिवः । बृहतः । पर्वतात् । आ ।
सरस्वती । यजता । आ । गंतु । यज्ञं । हवं । देवी । जुजुषाणा । घृताची । शग्मां ।
नः । वाचं । उशती । शृणोतु । आ । वेधसं । नीलऽपृष्ठं । बृहंतं । बृहस्पतिं
। सदने । सादयध्वं । सादत्ऽयोनिं । दमे । आ । दीदिऽवांसं । हिरण्यऽ
वर्णं । अरुषं । सपेम । आ । धर्णसिः । बृहत्ऽदिवः । रराणः । विश्वेभिः । ॥ ३० ॥
गंतु । ओमऽभिः । हुवानः । ग्नाः । वसानः । ओषधीः । अमृध्रः ।

॰ मातुष्पदेपरमे॰

त्रिधातुऽशृंगः । वृषभः । वयःऽधाः । ० । शुक्रे । आयोः । विपन्यवः । राऽस्पिरासः
। अग्मन् । सुऽशेव्यं । नमसा । रातऽहव्याः । शिशुं । मृजंति । आयवः । न । वा
से । बृहत् । वयः । बृहते । तुभ्यं । अग्ने । धियाऽजुरः । मिथुनासः । सचंत ।
४ ॥ २२ ॥ तं । प्रत्नऽथा । पूर्वऽथा । विश्वऽथा । इमऽथा । ज्येष्ठऽतातिं । बर्हिऽस
दं । स्वःऽविदं । प्रतीचीनं । वृजनं । दोहसे । गिरा । आशुं । जयंतं । अनु ।
यासु । वर्धसे । श्रियै । सुऽदृशीः । उपरस्य । याः । स्वः । विऽरोचमानः । क
कुभां । अचोदते । सुऽगोपाः । असि । न । दभाय । सुक्रतो इति सुऽक्र
तो । परः । मायाभिः । ऋते । आस । नाम । ते । अत्यं । हविः । सचते । सत् ।
चधातु । च । अरिष्टऽगातुः । सः । होता । सहःऽभरिः । प्रऽसर्स्राणः । अनु ।
देवोदेवः सु० दुरो देवा० समुभ्विनो० आनौर० ३

२

प०च

॥३१॥

बर्हिः।वृषा।शिशुः।मध्ये।युवा।अजरः।विऽस्रुहा।हितः।प्र।वः।एते।सुऽ
युजः।यामन्।इष्टये।नीचीः।अमुष्मै।यम्यः।ऋतऽवृधः।सुयन्तुऽ
भिः।सर्वऽशासैः।अभीशुऽभिः।क्रिविः।नामानि।प्रवणे।मुषाय
ति।संऽजर्भुराणः।तरुऽभिः।सुतेऽगृभं।वयाकिनं।चित्तऽगर्भा
सु।सुऽस्वरुः।धारऽवाकेषु।ऋजुऽगाथ।शोभसे।वर्धस्व।पत्नीः।
अभि।जीवः।अध्वरे॥२५॥यादृक्।एव।ददृशे।तादृक्।उच्यते।
सं।छायया।दधिरे।सिध्रया।अप्ऽसु।आ।महीं।अस्मभ्यं।
उरुऽसां।उरु।ज्रयः।बृहत्।सुऽवीरं।अनपऽच्युतं।सहः।वेति। ॥३१॥

अग्रुः।जनिऽवान्।वै।अति।स्पृधः।सऽमर्यता।मनसा।सूर्यः।कविः।
घ्रंसं।रक्षन्तं।परि।विश्वतः।गयं।अस्माकं।शर्म।वनवत्।स्वऽवसुः।
ज्यायांसं।अस्य।यतुनस्य।केतुना।ऋषिऽस्वरं।चरति।यासु।ना
म।ते।यादृश्मिन्।धायि।तं।अपस्यया।विदत्।यः।ऊंइति।स्वयं।
वहते।सः।अरं।करत्।समुद्र।आसां।अव।तस्थे।अग्रिमा।
न।रिष्यति।सवनं।यस्मिन्।आऽयता।अत्र।न।हार्दि।क्रवण
स्य।रेजते।यत्र।मतिः।विद्यते।पूतऽबंधनी॥सः।हि।क्षत्रस्य।म
नसस्य॥चित्तिऽभिः।एवऽवदस्य।यजतस्य।सध्रेः।अवऽत्सारस्य।

प० च

॥३२॥ स्पृणवामा । रण्वऽभिः । शविष्ठं । वाजं । विदुषा ॥ चित् । अर्ध्यं ॥ २४ ॥ श्येनः ।
आसां । अदितिः । कक्ष्यः ॥ मदः । विश्वऽवारस्य । यजतस्य । मायिनः ॥ सं ।
अन्यंऽअन्यं । अर्थयंति । एतवे । विदुः । विऽसानं । परिऽपानं । अंति । ते ।
सदाऽपृणः । यजतः । वि । द्विषः । वधीत् । बाहुऽवृक्तः । श्रुतऽवित् । तर्यः ।
वः । सचा ॥ उभा । सः । वरा । प्रति । एति । भाति । च । यत् । ईं । गणं । भ
जते । सुप्रयावऽभिः । सुतंऽभरः । यजमानस्य । सत्पतिः । विश्वासां ।
ऊधः । सः । धियां । उत्ऽअंचनः । भरत् । धेनुः । रसऽवत् । शिश्रिये ।
पयः । अनुऽब्रुवाणः । अधि । एति । न । स्वपन् ॥ यः । जागार । तं । ऋ ॥३२॥
चः । कामयंते । यः । जागार । तं । ऊं इति । सामानि । यंति । यः । जा

ग्नि जागार
०नमृचकामयंतेतमु सामानि यति० अग्निर्जागारतमयंसो० जागर्मिलंभुवनेजातवेदो० इदंहविः अद्धधानोजुहो०

गार । तं । अयं । सोमः । आह । तव । अहं । अस्मि । सख्ये । निऽओकाः ।
अग्निः । जागार ॥ २५ ॥ विदाः । दिवः । विऽस्यन् । अद्रिं । उक्थैः । आऽय
त्याः । उषसः । अर्चिनः । गुः । अप । अवृत । व्रजिनीः । उत् । स्वः । गात् । विदु
रः । मानुषीः । देवः । आवरित्यावः । वि । सूर्यः । अमंति । न । श्रियं । सात् ।
आ । ऊर्वात् । गवां । माता । जानती । गात् । धन्वऽअर्णसः । नद्यः । खादः
ऽअर्णाः । स्थूणाऽइव । सुमिता । दृंहत । द्यौः । अस्मै । उक्थाय । पर्वत
स्य । गर्भः । महीनां । जनुषे । पूर्व्याय । वि । पर्वतः । जिहीत । साधत । द्यौः ।
पं आऽविवासतः । दसंत । भूम । सूक्तऽउक्तेभिः । वः । वचःऽभिः । देवऽजु
ष्टैः । इंद्र । नु । अग्नी इति । अवसे । हुवध्यै । उक्थेभिः । हि । स्म । कवयः ।

१५

प॰ च

॥ ३२ ॥

सुऽयज्ञाः । आऽविवा संतः । मरुतः । यजंति । एतो इति । नु । अद्य । सुऽ
ध्यः । भवाम । प्र । दुछुना । मिनवाम । वरीयः । आरे । द्वेषांसि । सनुतः ।
दधाम । अयाम । प्रांचः । यजमानं । अछ । २६ । आ । इत । धियं । कृणवाम ।
सखायः । अप । या । माता । ऋणुत । व्रजं । गोः । यया । मनुः । विशिऽशिप्रं ।
जिगाय । यया । वणिक् । वंकुः । आप । पुरीषं । अनूनोत् । अत्र । हस्तऽ
यतः । अद्रिः । आर्चन् । येन । दश । मासः । नवऽग्वाः । ऋतं । यती । सरमा ।
गाः । अविदत् । विश्वानि । सत्या । अंगिराः । चकार । विश्वे । अस्याः । वि
ऽउषि । माहिनायाः । सं । यत् । गोभिः । अंगिरसः । नवंत । उत्सः । आसां । ॥ ३२ ॥
परमे । सधऽस्थे । ऋतस्य । पथा । सरमा । विदत् । गाः । आ । सूर्यः । यातु ।

सप्तऽअश्वः । क्षेत्रं । यत् । अस्य । उर्विया । दीर्घयाथे । रघुः । श्येनः । प
तयत् । अंधः । अछ । युवा । कविः । दीदयत् । गोषु । गछन् । आ । सूर्यः ।
अरुहत् । शुक्रं । अर्णः । अयुक्त । यत् । हरितः । वीतऽपृष्ठाः । उद्ना । न ।
नावं । अनयंत । धीराः । आऽशृण्वतीः । आपः । अर्वाक् । अतिष्ठन् ।
धियं । वः । अप्ऽसु । दधिषे । स्वःऽसां । यया । अतरन् । दश । मासः । न
वऽग्वाः । अया । धिया । स्याम । देवऽगोपाः । अया । धिया । तुतुर्याम । अति ।
अंहः ॥ २७ ॥ हयः । न । विद्वान् । अयुजि । स्वयं । धुरि । तां । वहामि । प्रऽ
तरणीं । अवस्युवं । न । अस्याः । वश्मि । विऽमुचं । न । आऽवृतं । पुनः ।
विद्वान् । पथः । पुरःऽएता । ऋजु न नेषति । अग्ने । इंद्र । वरुण । मित्र । देवाः ।

प० च०

॥ २४ ॥

शर्धः । प्र । युंत । मारुत । उत । विष्णो इति । उभा । नासत्या । रुद्रः । अध ।
ग्नाः । पूषा । भगः । सरस्वती । जुषंत । इंद्राग्नी इति । मित्रावरुणा । अ
दितिं । स्व१रिति स्वः । पृथिवीं । द्यां । मरुतः । पर्वतान् । अपः । हुवे । विष्णुं ।
पूषणं । ब्रह्मणः । पतिं । भगं । नु । शंसं । सवितारं । ऊतये । उत । नः । विष्णुः ।
उत । वातः । अस्त्रिधः । द्रविणःऽदाः । उत । सोमः । मयः । करत् । उत । ऋभ
वः । उत । राये । नः । अश्विना । उत । त्वष्टा । उत । विऽभ्वा । अनु । मं
सते । उत । त्यत् । नः । मारुतं । शर्धः । आ । गमत् । दिविऽक्षयं । यजतं ।
बर्हिः । आऽसदे । बृहस्पतिः । शर्म । पूषा । उत । नः । यमत् । वरूथ्यं । ॥ २४ ॥

वरुणः । मित्रः । अर्यमा । उत । त्ये । नः । पर्वतासः । सुऽशस्तयः । सुऽदीतयः ।
नद्यः । त्रामणे । भुवन् । भगः । विऽभक्ता । शवसा । अवसा । आ । गमत् । उ
रुऽव्यचाः । अदितिः । श्रोतु । मे । हवं । देवानां । पत्नीः । उशतीः । अवंतु । नः ।
प्र । अवंतु । नः । तुजये । वाजऽसातये । याः । पार्थिवासः । याः । अपां ।
अपि । व्रते । ताः । नः । देवीः । सुऽहवाः । शर्म । यच्छत । उत । ग्नाः । व्यंतु । देवऽप
त्नीः । इंद्राणी ॥ अग्नायी ॥ अश्विनी । राट् । आ । रोदसी इति । वरुणानी ।
शृणोतु । व्यंतु । देवीः । यः । ऋतुः । जनीनां ॥ २८ ॥ इति चतुर्थाष्टके
द्वितीयोऽध्यायः ॥ छ ॥ हरिः ॐ ॥ मू । प्रऽयुंजती । दिवः १ एति । ब्रुवाणा ।

प॰ च

॥ ३५ ॥

मही। माता। दुहितुः। बोधयंती। आऽविवासती। युवतिः। मनीषा। पि
तृऽभ्यः। आ। सदने। जोहुवाना। अजिरासः। तन्रू अपः। मोनाईय। आ
तस्थिऽवांसः। अमृतस्य। नाभिं। अनंतासः। उरवः। विश्वतः। सीं। परि
द्यावापृथिवीइति। यंति। पंथाः। उक्षा। समुद्रः। अरुषः। सुऽपर्णः। पूर्व
स्य। योनिं। पितुः। आ। विवेश। मध्ये। दिवः। निऽहितः। पृश्निः। अश्मा
। वि। चक्रमे। रजसः। पाति। अंतौ। चत्वारः। ईं। बिभ्रति। क्षेमऽयंतः।
दश। गर्भं। चरसे। धापयंते। त्रिऽधातवः। परमाः। अस्य। गावः। दि
वः। चरंति। परि। सद्यः। अंतान्। इदं। वपुः। निऽवचनं। जनासः। चरंति
यत्। नद्यः। तस्थुः। आपः। द्वेइति। यत्। ईं। बिभृतः। मातुः। अ ३५

॥ प०च

३६

आ। ग्रावऽभिः। अहन्येभिः। अक्तुऽभिः। वरिष्ठं। वज्रं। आ। जिघर्ति। मा
यिनि। शतं। वा। यस्य। प्रऽचरन्। स्वे। दमे। संऽवर्तयंतः। वि। च। वर्तयन्।
अहा। तां। अस्य। रीतिं। परशोःऽइव। प्रति। अनीकं। अख्य। भुजे। अ
स्य। वर्पसः। सचा। यदि। पितुमंतंऽइव। क्षयं। रत्नं। दधाति। भरऽहूत
ये। विशे। सः। जिह्वया। चतुःऽअनीकः। ऋंजते। चारु। वसानः। व
रुणः। यतन्। अरिं। न। तस्य। विद्म। पुरुषत्वता। वयं। यतः। भगः।
सविता। दाति। वार्यं॥ २॥ देवं। वः। अद्य। सवितारं। आ। ईषे। भगं।
च। रत्नं। विऽभजंतं। आयोः। आ। वां। नरा। पुरुऽभुजा। ववृत्यां। दि ३६

न्येइति। इहऽइह। जातेइति। यम्या। सबंधूइतिसंऽबंधू। वि। तन्वते। धि
यः। अस्मै। अपांसि। वस्त्रा। पुत्राय। मातरः। वयंति। उपऽप्रक्षे। वृषणः। मोद
मानाः। दिवः। पथा। वध्वः। यंति। अछ। तत्। अस्तु। मित्रावरुणा। तत्।
अग्ने। शं। योः। अस्मभ्यं। इदं। अस्तु। शस्तं। अशीमहि। गाधं। उत। प्र
तिऽस्थां। नमः। दिवे। बृहते। सदनाय॥ ७॥ कत्। ऊंइति। प्रियाय। धाम्ने
मनामहे। स्वऽक्षत्राय। स्वऽयशसे। महे। वयं। आ। मेन्यस्य। रजसः।
यत्। अभ्रे। आ। अपः। वृणाना। विऽतनोति। मायिनी। ताः। अत्नत।
वयुनं। वीरऽवक्षणं। समान्या। वृतया। विश्वं। आ। रजः। अपेइति।
अपाचीः। अपराः। अप। ईजते। प्र। पूर्वाभिः। तिरते। देवऽयुः। जनः।

दिवेऽदिवे। चित्। अश्विना। सखिऽयन्। प्रति। प्रऽयानं। असुरस्य।
विद्वान्। सूक्तैः। देवं। सवितारं। दुवस्य। उप। ब्रुवीत। नमसा। विऽजा
नन्। ज्येष्ठं। च। रत्नं। विऽभजंतं। आयोः। अदत्रऽया। दयते। वार्याणि।
पूषा। भगः। अदितिः। वस्ते। उस्रः। इंद्रः। विष्णुः। वरुणः। मित्रः। अग्निः।
अहानि। भद्रा। जनयंत। दस्माः। तत्। नः। अनर्वा। सविता। वरूथं।
तत्। सिंधवः। इषयंत। अनु। ग्मन्। उप। यत्। वोचे। अध्वरस्य। हो
ता। रायः। स्याम। पतयः। वाजऽरत्नाः। प्र। ये। वसुऽभ्यः। ईवत्। आ।
नमः। दुः। ये। मित्रे। वरुणे। सूक्तऽवाचः। अव। एतु। अभ्वं। कृणुत।

॥प० च०
॥३७॥

वरीयः।दिवः।पृथिव्योः।अवसा।मदेम॥३॥विश्वः।देवस्य।नेतुः।मर्त्तः।वु
रीत।सख्यं।विश्वः।राये।इषुध्यति।द्युम्नं।वृणीत।पुष्यसे।ते।ते।देव।
नेतः।ये।च।इमान्।अनुशंसि।ते।।रायाते।हि।आऽपृचे।सचेमहि।
सचथ्यैः।अतः।नः।आ।नॄन्।अतिथीन्।अतः।पत्नीः।दशस्यत।आ
रे।विश्वं।पथेऽस्थां।द्विषः।युयोतु।युयुविः।यत्र।वह्निः।अभिऽहितः।दु
द्रवत्।द्रोण्यः।पशुः।नृऽमनाः।वीरऽपस्त्यः।अर्णा।धीराऽइव।सनि
ता।एषः।ते।देव।नेतरिति।रथःऽपतिः।शं।रयिः।शं।राये।शं।स्व ॥३८॥
स्तये।इषःऽस्तुतः।मनामहे।देवऽस्तुतः।मनामहे॥५॥अग्ने।

सुतस्य।पीतये॥विश्वैः।ऊमेभिः।आ।गहि।देवेभिः।हव्यऽदातये॥ऋतऽधीत
यः।आ।गत।सत्यऽधर्माणः।अध्वरं।अग्नेः।पिबत।जिह्वया।विप्रेभिः।विप्र।सं
त्य।प्रातःऽयावऽभिः।आ।गहि।देवेभिः।सोमऽपीतये।अयं।सोमः।चमू इति।
सुतः।अमत्रे।परि।सिच्यते।प्रियः।इंद्राय।वायवे।वायो इति।आ।याहि।वीत
ये।जुषाणः।हव्यऽदातये।पिब।सुतस्य।अंधसः।अभि।प्रयः॥५॥०सुता ०इंद्रश्चवायवेषां
नां।पीतिं।अर्हथः।तान्।जुषेथां।अरेपसौ।अभि।प्रयः।सुताः।इंद्राय।वाय
वे।सोमासः।दधिऽआशिरः।निम्नं।न।यंति।सिंधवः।अभि।प्रयः।सऽ
जूः।विश्वेभिः।देवेभिः।अश्विऽभ्यां।उषसा।सऽजूः।आ।याहि।अग्ने।अ
त्रिऽवत्।सुते।रण।सऽजूः।मित्रावरुणाभ्यां।सऽजूः।सोमेन।विष्णुना।०सऽजूः।आ

०प०-व०

॥३८॥

दित्यैः।वसुऽभिः।सऽजोषाः।इंद्रेण।वायुना॥६॥ ६॥स्वस्ति।नः।मिमी
तां।अश्विना।भगः।स्वस्ति।देवी।अदितिः।अनर्वणः।स्वस्ति।पूषा।अ
सुरः।दधातु।नः।स्वस्ति।द्यावापृथिवीइति।सुऽचेतुना।स्वस्तये।वा
युं।उप।ब्रवामहे।सोमं।स्वस्ति।भुवनस्य।यः।पतिः।बृहस्पतिं।सर्वऽ
गणं।स्वस्तये।स्वस्तये।आदित्यासः।भवंतु।नः।विश्वे।देवाः।नः।अद्य
स्वस्तये।वैश्वानरः।वसुः।अग्निः।स्वस्तये।देवाः।अवंतु।ऋभवः।स्व
स्तये।[illegible]।स्वस्ति।नः।रुद्रः।पातु।अंहसः।स्वस्ति।मित्रावरुणा।
स्वस्ति।पथ्ये।रेवति।स्वस्ति।नः।इंद्रः।च।अग्निः।च।स्वस्ति।नः।अ
दिते।कृधि।स्वस्ति।पंथां।[illegible]।अनु।चरेम।सूर्याचंद्रमसौऽइव। ॥३८॥

पुनः।ददता।अघ्नता।जानता।सं।गमेमहि॥७॥प्र।श्यावऽअश्व।धृष्णुऽया।
अर्च।मरुत्ऽभिः।ऋक्वऽभिः।ये।अद्रोघं।अनुऽस्वधं।श्रवः।मदंति।यज्ञि
याः।ते।हि।स्थिरस्य।शवसः।सखायः।संति।धृष्णुऽया।ते।यामन्।आ।
४ धृषत्ऽविनः।त्मना।पांति।शश्वतः।ते।स्यंद्रासः।न।उक्षणः।अति।स्कंदंति।
शर्वरीः।मरुतां।अध।महः।दिवि।क्षमा।च।मन्महे।मरुत्ऽसु।वः।दधीम
हि।स्तोमं।यज्ञं।च।धृष्णुऽया।विश्वे।ये।मानुषा।युगा।पांति।मर्त्यं।रिषः।
अर्हंतः।ये।सुऽदानवः।नरः।असामिऽशवसः।प्र।यज्ञं।यज्ञियेभ्यः।दिवः।
अर्च।मरुत्ऽभ्यः॥८॥आ।रुक्मैः।आ।युधा।नरः।ऋष्वाः।ऋष्टीः।असृ

क्षत । अनु । एनान् । अह । विऽद्युतः । मरुतः । जज्झतीःऽइव । भानुः । अर्त । त्म
ना । दिवः । ये । ववृधंत । पार्थिवाः । ये । उरौ । अंतरिक्षे । आ । वृजने । वा ।
नदीनां । सधऽस्थे । वा । महः । दिवः । शर्धः । मारुतं । उत् । शंस । सत्यऽशव
सं । ऋभ्वसं । उत । स्म । ते । शुभे । नरः । प्र । स्पंद्राः । युजत । त्मना । उत । स्म ।
ते । परुष्ण्यां । ऊर्णाः । वसत । शुंध्यवः । उत । पव्या । रथानां । अद्रिं । भिंदंति ।
ओजसा । आऽपथयः । विऽपथयः । अंतःऽपथाः । अनुऽपथाः । एतेभिः ।
मह्यं । नामऽभिः । यज्ञं । विऽस्तारः । ओहते ॥ ९ ॥ अध । नरः । नि । ओहते ।
अध । निऽयुतः । ओहते । अध । पारावताः । इति । चित्रा । रूपाणि । दर्श्या ।
छंदःऽस्तुभः । कुभन्यवः । उत्सं । आ । कीरिणः । नृतुः । ते । मे । के । चित् । न । ता ॥ ३९ ॥

यवः । ऊमाः । आसन् । दृशि । त्विषे । ये । ऋष्वाः । ऋष्टिऽविद्युतः । कवयः । संति ।
वेधसः । तं । ऋषे । मारुतं । गणं । नमस्य । रमय । गिरा ॥ अछ । ऋषे । मारुतं ।
गणं । दाना । मित्रं । न । योषणा । दिवः । वा । धृष्णवः । ओजसा । स्तुताः । धीभिः ।
इषण्यत । नु । मन्वानः । एषां । देवान् । अछ । न । वक्षणा ॥ दाना । सचेत । सूरि
ऽभिः । यामऽश्रुतेभिः । अंजिऽभिः । प्र । ये । मे । बंधुऽएषे । गां । वोचंत । सूरयः ।
पृश्निं । वोचंत । मातरं । अध । पितरं । इष्मिणं । रुद्रं । वोचंत । शिक्वसः । स
प्त । मे । सप्त । शाकिनः । एकंऽएका । शता । ददुः । यमुनायां । अधि । श्रुतं । उ
त् । राधः । गव्यं । मृजे । नि । राधः । अश्व्यं । मृजे । १० कः । वेद । जानं । एषां । कः ।
वा । पुरा । सुम्नेषु । आस । मरुतां । यत् । युयुज्रे । किलास्यः । आ । एतान् ॥

प० ३०
॥ ४० ॥

रथेषु । तस्थुषः । कः । शुश्राव । कथा । ययुः ॥ कस्मै । सस्रुः । सुऽदासे । अनु । आ
पयः । इळाभिः । वृष्टयः । सह ॥ ते । मे । आहुः । ये । आऽययुः । उप । द्युऽभिः । विऽभिः ।
मदे ॥ नरः । मर्याः । अरेपसः ॥ इमान् । पश्यन् । इति । स्तुहि ॥ ये । अंजिषु । ये । वाशी
षु । स्वऽभानवः । स्रक्षु । रुक्मेषु । खादिषु ॥ श्रायाः । रथेषु । धन्वऽसु ॥ युष्माकं । स्म ।
रथान् । अनु । मुदे । दधे । मरुतः । जीरऽदानवः ॥ वृष्टी । द्यावः । यतीःऽइव ॥ ११
आ । यं । नरः । सुऽदानवः । ददाशुषे । दिवः । कोशं । अचुच्यवुः ॥ वि । पर्जन्यं । सृ
जंति । रोदसी इति । अनु । धन्वना । यंति । वृष्टयः ॥ ततृदानाः । सिंधवः । क्षो
दसा । रजः । प्र । सस्रुः । धेनवः । यथा ॥ स्यन्नाः । अश्वाःऽइव । अध्वनः । विऽमो
चने । वि । यत् । वर्त्तंते । एन्यः ॥ आ । यात । मरुतः । दिवः । आ । अंरिक्षात् । ॥ ४० ॥
न

अमात् । उत । मा । अव । स्थात् । परावतः ॥ मा । वः । रसा । अनितभा । कुभा ।
क्रुमुः । मा । वः । सिंधुः । नि । रीरमत् ॥ मा । वः । परि । स्थात् । सरयुः । पुरीषिणी ॥
अस्मे इति । इत् । सुम्नं । अस्तु । वः ॥ तं । वः । शर्द्धं । रथानां । त्वेषं । गणं । मारुतं ।
नव्यसीनां ॥ अनु । प्र । यंति । वृष्टयः ॥ १२ शर्द्धंऽशर्द्धं । वः । एषां । व्रातंऽव्रातं ।
गणंऽगणं । सुशस्तिऽभिः ॥ अनु । क्रामेम । धीतिऽभिः ॥ कस्मै । अद्य । सुऽजाता
य । रातऽहव्याय । प्र । ययुः ॥ एना । यामेन । मरुतः ॥ येन । तोकाय । तनयाय ।
धान्यं । बीजं । वहध्वे । अक्षितं ॥ अस्मभ्यं । तत् । धत्तन । यत् । वः । ईमहे । राधः ।
विश्वऽआयु । सौभगं ॥ अति । इयाम । निदः । तिरः । स्वस्तिऽभिः । हित्वा । अ
वद्यं । अरातीः ॥ वृष्ट्वी । शं । योः । आपः । उस्रि । भेषजं । स्याम । मरुतः । सह ।

०५०७
॥ ४१ ॥

सुऽदेवः । समह । असति । सुऽवीरः । नरः । मरुतः । सः । मर्त्यः । यं । त्रायध्वे । स्याम ।
ते । स्तुहि । भोजान् । स्तुवतः । अस्य । यामनि । रणन् । गावः । न । यवसे । यतः ।
पूर्वान्ऽइव । सखीन् । अनु । ह्वय । गिरा । गृणीहि । कामिनः ॥ १६ प्र । शर्धाय । मा
रुताय । स्वऽभानवे । इमां । वाचं । अनज । पर्वतऽच्युते । घर्मऽस्तुभे । दिवः । आ ।
पृष्ठऽयज्वने । द्युम्नऽश्रवसे । महि । नृम्णं । अर्चत । प्र । वः । मरुतः । तविषाः । उ
दन्यवः । वयःऽवृधः । अश्वऽयुजः । परिऽज्रयः । विंद्युता । [illegible] सं । दधति । वा
शति । त्रितः । स्वरंति । आपः । अवना । परिऽज्रयः । विद्युत्ऽमहसः । नरः ।
अश्मऽदिद्यवः । वातऽत्विषः । मरुतः । पर्वतऽच्युतः । अब्दऽया । चित् । मुहुः ।
आ । ह्रादुनिऽवृतः । स्तनयत्ऽअमाः । रभसाः । उत्ऽओजसः । वि । अक्तून् ।

॥ ४१ ॥

रुद्राः । वि । अहानि । शिक्वसः । वि । अंतरिक्षं । वि । रजांसि । धूतयः । वि । यत् । अ
ज्रान् । अजथ । नावः । ईं । यथा । वि । दुःऽगानि । मरुतः । न । अह । रिष्यथ । तत् । वी
र्यं । वः । मरुतः । महिऽत्वनं । दीर्घं । ततान । सूर्यः । न । योजनं । एताः । न । यामे । अ
गृभीतऽशोचिषः । अनश्वऽदां । यत् । नि । अयातन । गिरिं ॥ १८ अभ्राजि ।
शर्धः । मरुतः । यत् । अर्णसं । मोषथ । वृक्षं । कपनाऽइव । वेधसः । अध । स्म । नः । अ
रमतिं । सऽजोषसः । चक्षुःऽइव । यंतं । अनु । नेषथ । सुऽगं । न । सः । जीयते । मरुतः ।
न । हन्यते । न । स्रेधति । न । व्यथते । न । रिष्यति । न । अस्य । रायः । उप । दस्यंति ।
न । ऊतयः । ऋषिं । वा । यं । राजानं । वा । सुसूदथ । नियुत्वंतः । ग्रामऽजितः । यथा ।
नरः । अर्यमणः । न । मरुतः । कबंधिनः । पिन्वंति । उत्सं । यत् । इनासः । अस्वरन् ।

वि । उंदंति । पृथिवीं । मध्वः । अंधसा ॥ प्रवत्वती । इयं । पृथिवी । मरुत्ऽभ्यः । प्रवत्व
ती । द्यौः । भवति । प्रयत्ऽभ्यः । प्रवत्वतीः । पथ्याः । अंतरिक्ष्याः । प्रवत्वंतः । पर्व
ताः । जीरऽदानवः । यत् । मरुतः । सऽभरसः । स्वःऽनरः । सूर्ये । उत्ऽइते । मदथ ।
[illegible] । दिवः । नरः । न । वः । अश्वाः । श्रथयंत । अह । सिस्रतः । सद्यः । अस्य । अ
ध्वनः । पारं । अश्नुथ ॥ २५ ॥ अंसेषु । वः । ऋष्टयः । पत्ऽसु । खादयः । वक्षःऽसु । रु सु ।
क्माः । मरुतः । रथे । शुभः । अग्निऽभ्राजसः । विऽद्युतः । गभस्त्योः । शिप्राः ।
शीर्षऽसु । विऽतताः । हिरण्ययीः ॥ तं । नाकं । अर्यः । अगृभीतऽशोचिषं । रुश
त् । पिप्पलं । मरुतः । वि । धूनुथ । सं । अच्यंत । वृजना । अतित्विषंत । यत् ।
स्वरंति । घोषं । विऽततं । ऋतऽयवः । युष्माऽदत्तस्य । मरुतः । विऽचेतसः । रायः ।

स्याम । रथ्यः । वयस्वतः । न । यं । युच्छति । तिष्यः । यथा । दिवः । अस्मे इति । ररंत । म
रुतः । सहस्रिणं ॥ यूयं । रयिं । मरुतः । स्पार्हऽवीरं । यूयं । ऋषिं । अवथ । सामऽवि
प्रं । यूयं । अर्वंतं । भरताय । वाजं । यूयं । धत्थ । राजानं । [illegible] श्रुष्टिऽमंतं । तत् । वः ।
यामि । द्रविणं । सद्यःऽऊतयः । येन । स्वः । न । ततनाम । नॄन् । अभि । इदं । सु । मे । म
रुतः । हर्यत । वचः । यस्य । तरेम । तरसा । शतं । हिमाः । १ ॥ २६ । प्रऽयज्यवः । मरुतः ।
भ्राजत्ऽऋष्टयः । बृहत् । वयः । दधिरे । रुक्मऽवक्षसः । ईयंते । अश्वैः । सुऽयमे
भिः । आशुऽभिः । शुभं । याताः । अनु । रथाः । अवृत्सत । स्वयं । दधिध्वे । तविषीं । य
थां । विद । बृहत् । महांतः । उर्विया । वि । राजथ । उत । अंतरिक्षं । ममिरे । वि । ओज
सा ॥ साकं । जाताः । सुऽभ्वः । साकं । उक्षिताः । श्रिये । चित् । आ । प्रऽतरं । ववृधुः ।

०प०च०

॥४३॥

नरः।विऽरोकिणः।सूर्यस्यऽइव।रश्मयः।०।आऽभूषेण्यं।वः।मरुतः।महिऽत्वनं।दि
दृक्षेण्यं।सूर्यस्यऽइव।चक्षणं।उतो इति।अस्मान्।अमृतऽत्वे।दधातन।०।उत्।
ईरयथ।मरुतः।समुद्रतः।यूयं।वृष्टिं।वर्षयथ।पुरीषिणः।न।वः।दस्राः।उप।द
स्यंति।धेनवः।०। १७ ।यत्।अश्वान्।धूःऽसु।पृषतीः।अयुग्ध्वं।हिरण्यया
न्।प्रति।अत्कान्।अमुग्ध्वं।विश्वाः।इत्।स्पृधः।मरुतः।वि।अस्यथ।०।न।
पर्वताः।न।नद्यः।वरंत।वः।यत्र।अचिध्वं।मरुतः।गच्छथ।इत्।ऊं इति।तत्।
उत।द्यावापृथिवी इति।याथन।परि।०।यत्।पूर्व्यं।मरुतः।यत्।च।नूतनं।
यत्।उद्यते।वसवः।यत्।च।शस्यते।विश्वस्य।तस्य।भवथ।नवेदसः।०।
मृळत।नः।मरुतः।मा।वधिष्टन।अस्मभ्यं।शर्म।बहुलं।वि।यंतन।अधि। ॥४३॥

वयं स्याम पतयो रयीणां०

स्तोत्रस्य।सख्यस्य।गातन।०।यूयं।अस्मान्।नयत।वस्यः।अच्छ।निः।अंह
तिऽभ्यः।मरुतः।गृणानाः।जुषध्वं।नः।हव्यऽदातिं।यजत्राः।०। १८ ।अग्ने।
शर्धंतं।आ।गणं।पिष्टं।रुक्मेभिः।अंजिऽभिः।विशः।अद्य।मरुतां।अव।ह्वये।
।दिवश्चिद्रोचनादधि। ०।यथा।चित्।मन्यसे।हृदा।तत्।इत्।मे।जग्मुः।आऽशसः।ये।ते।नेदिष्ठं।ह
वनानि।आऽगमन्।तान्।वर्ध।भीमऽसंदृशः।मी[illegible]ळ्हुष्मती।इव।पृथिवी।परा
ऽहता।मदंती।एति।अस्मत्।आ।ऋक्षः।न।वः।मरुतः।शिमीऽवान्।अमः।
दुध्रः।गौःऽइव।भीमऽयुः।नि।ये।रिणंति।ओजसा।वृथा।गावः।न।[illegible]
दुःऽधुरः।०।पर्वतं।गिरिं।०।उत्।तिष्ठ।नूनं।एषां।स्तोमैः।संऽउक्षितानां।
मरुतां।पुरुऽतमं।अपूर्व्यं।गवां।सर्गंऽइव।ह्वये। १९ ।युङ्ग्ध्वं।०।युङ्ग्ध्वं।
अश्मानं।चित्।स्वर्यं।०।प्रच्यावयंति।यामऽभिः।२ ०ह्यरुषीरथे०

१०८
॥ ४४ ॥

रथेषु। रोहितः। युङ्ग्ध्वं। हरीइति। अजिरा। धुरि। वोळ्हवे। वहिष्ठा। धुरि। वो
ळ्हवे। उत। स्यः। वाजी। अरुषः। तुविऽस्वनिः। इह। स्म। धायि। दर्शतः। मा।
वः। यामेषु। मरुतः। चिरं। करत्। प्र। तं। रथेषु। चोदत। रथं। नु। मारुतं। वयं।
श्रवस्युं। आ। हुवामहे। आ। यस्मिन्। तस्थौ। सुऽरणानि। बिभ्रती। सचा।
मरुत्ऽसु। रोदसी॥ तं। वः। शर्धं। रथेऽशुभं। त्वेषं। पनस्युं। आ। हुवे। य
स्मिन्। सुऽजाता। सुऽभगा। महीयते। सचा। मरुत्ऽसु। मीळ्हुषी॥
२०॥ आ। रुद्रासः। इंद्रऽवंतः। सऽजोषसः। हिरण्यऽरथाः। सुविताय।
गंतन। इयं। वः। अस्मत्। प्रति। हर्यते। मतिः। तृष्णऽजे। न। दिवः। उत्साः। ॥७७॥
उदन्यवे। वाशीऽमंतः। ऋष्टिऽमंतः। मनीषिणः। सुऽधन्वानः। इषुऽमंतः।

निषंगिणः। सुऽअश्वाः। स्थ। सुऽरथाः। पृश्निऽमातरः। सुऽआयुधाः। मरु
तः। याथन। शुभं। धूनुथ। द्यां। पर्वतान्। दाशुषे। वसु। नि। वः। वना। जिह
ते। यामनः। भिया। कोपयथ। पृथिवीं। पृश्निऽमातरः। शुभे। यत्। उग्राः।
पृषतीः। अयुग्ध्वं। वातऽत्विषः। मरुतः। वर्षऽनिर्निजः। यमाःऽइव। सुऽस
दृशः। सुऽपेशसः। पिशंगऽअश्वाः। अरुणऽअश्वाः। अरेपसः। प्रऽत्व
क्षसः। महिना। द्यौःऽइव। उरवः। पुरुऽद्रप्साः। अंजिऽमंतः। सुऽदान
३ ध वः। त्वेषऽसंदृशः। अनवभ्रऽराधसः। सुऽजातासः। जनुषा। रुक्मऽव
क्षसः। दिवः। अर्काः। अमृतं। नाम। भेजिरे। २१॥ ऋष्टयः। वः। मरुतः।
अंसयोः। अधि। सहः। ओजः। बाह्वोः। वः। बलं। हितं। नृम्णा। शीर्षऽसु।

०५०७०

॥ ४९ ॥ आयुधा । रथेषु । वः । विश्वा । वः । श्रीः । अधि । तनूषु । पिपिश्रे । गोऽमत् । अश्वऽव
त् । रथऽवत् । सुऽवीरं । चंद्रऽवत् । राधः । मरुतः । ददृ । नः । प्रऽशस्तिं । नः । कृणु
त । रुद्रियासः । भक्षीय । वः । अवसः । दैव्यस्य । हये । नरः । मरुतः । मृळत । नः ।
तुविऽमघासः । अमृताः । ऋतऽज्ञाः । सत्यऽश्रुतः । कवयः । युवानः । बृहत्ऽगि
रयः । बृहत् । उक्षमाणाः ॥ २२ । तं । ऊं इति । नूनं । तविषीऽमंतं । एषां । स्तुषे ।
गणं । मारुतं । नव्यसीनां । ये । आशुऽअश्वाः । अमऽवत् । वहंते । उत । ई
शिरे । अमृतस्य । स्वऽराजः । त्वेषं । गणं । तवसं । खादिऽहस्तं । धुनिऽ
व्रतं । मायिनं । दातिऽवारं । मयःऽभुवः । ये । अमिताः । महिऽत्वा । वंदस्व ।
विप्र । तुविऽराधसः । नृन् । आ । वः । यंतु । उदऽवाहासः । अद्य । वृष्टिं । ये । ॥ ४९ ॥

विश्वे । मरुतः । जुनंति । अयं । यः । अग्निः । मरुतः । संऽइद्धः । एतं । जुषध्वं । क
वयः । युवानः । यूयं । राजानं । इर्यं । जनाय । विभ्वऽतष्टं । जनयथ । यजत्राः । यु
ष्मत् । एति । मुष्टिऽहा । बाहुऽजूतः । युष्मत् । सत्ऽअश्वः । मरुतः । सुऽवीरः ।
अराःऽइव । इत् । अचरमाः । अहाऽइव । प्रऽप्र । जायंते । अकवाः । महःऽभिः ।
पृश्नेः । पुत्राः । उपऽमासः । रभिष्ठाः । स्वया । मत्या । मरुतः । सं । मिमिक्षुः ।
यत् । प्र । अयासिष्ट । पृषतीभिः । अश्वैः । वीळुपविऽभिः । मरुतः । रथेभिः ।
क्षोदंते । आपः । रिणते । वनानि । अव । उस्रियः । वृषभः । क्रंदतु । द्यौः ।
प्रथिष्ट । यामन् । पृथिवी । चित् । एषां । भर्ताऽइव । गर्भं । स्वं । इत् । शवः ।
धुः । वातान् । हि । अश्वान् । धुरि । आऽयुयुज्रे । वर्षं । स्वेदं । चक्रिरे । रुद्रियासः ।

०प०च

॥ ५६ ॥

[illegible]ः ।०। २३ । प्र । वः । स्पट् । अक्रन् । सुविताय । दावने । अर्च । दिवे । प्र । पृथि
व्याः । ऋतं । भरे । उक्षंते । अश्वान् । तरुषंते । आ । रजः । अनु । स्वं । भानुं । श्रथ
यंते । अर्णवैः । अमात् । एषां । भियसा । भूमिः । एजति । नौः । न । पूर्णा । क्ष
रति । व्यथिः । यती । दूरेऽदृशः । ये । चितयंते । एमऽभिः । अंतः । महे । वि
दथे । येतिरे । नरः । गवांऽइव । श्रियसे । शृंगं । उत्ऽतमं । सूर्यः । न । च
क्षुः । रजसः । विऽसर्जने । अत्याःऽइव । सुऽभ्वः । चारवः । स्थन । मर्याःऽ
इव । श्रियसे । चेतथ । नरः । कः । वः । महांति । महतां । उत् । अश्नवत् ।
कः । काव्या । मरुतः । कः । ह । पौंस्या । यूयं । ह । भूमिं । किरणं । न । रेजथ ।
प्र । यत् । भरध्वे । सुविताय । दावने । अश्वाःऽइव । इत् । अरुषासः । सऽ
बंधवः । शूराःऽइव । प्रऽयुधः । प्र । उत । युयुधुः । मर्याःऽइव । सुऽवृधः ।

॥ ५६ ॥

ववृधुः । नरः । सूर्यस्य । चक्षुः । प्र । मिनंति । वृष्टिऽभिः । ते । अज्येष्ठाः । अकनिष्ठासः । उत्ऽ
भिदः । अमध्यमासः । महसा । वि । ववृधुः । सुऽजातासः । जनुषा । पृश्निऽमातरः । दिवः ।
मर्याः । आ । नः । अछ । जिगातन । वयः । न । ये । श्रेणीः । पप्तुः । ओजसा । अंतान् ।
दिवः । बृहतः । सानुनः । परि । अश्वासः । एषां । उभये । यथा । विदुः । प्र । पर्वतस्य । नभ
नून् । अचुच्यवुः । मिमातु । द्यौः । अदितिः । वीतये । नः । सं । दानुऽचित्राः । उषसः । य
तंतां । आ । अचुच्यवुः । दिव्यं । कोशं । एते । ऋषे । रुद्रस्य । मरुतः । गृणानाः ॥ २४ ॥
ईळे । अग्निं । सुऽअवसं । नमःऽभिः । इह । प्रऽसत्तः । वि । चयत् । कृतं । नः । रथैःऽइव ।
प्र । भरे । वाजयत्ऽभिः । प्रऽदक्षिणित् । मरुतां । स्तोमं । ऋध्यां । आ । ये । तस्थुः । पृ
षतीषु । श्रुतासु । सुऽखेषु । रुद्राः । मरुतः । रथेषु । वना । चित् । उग्राः । जिहते । नि ।

•प•च
५८

वः। भिया। पृथिवी। चित्। रेजते। पर्वतः॥ चित्। पर्वतः॥ चित्। महि। वृद्धः। बिभाय। दिवः॥
चित्। सानु। रेजत। स्वने। वः। यत्। क्रीळथ। मरुतः। ऋष्टिऽमन्तः। आपःऽइव। सध्र्यं
चः। धवध्वे। वराइव। इत्। रैवतासः। हिरण्यैः। अभि। स्वधाभिः। तन्वः। पिपिश्रे। श्रि
ये। श्रेयांसः। तवसः। रथेषु। सत्रा। महांसि। चक्रिरे। तनूषु। अज्येष्ठासः। अकनि
ष्ठासः। एते। सं। भ्रातरः। ववृधुः। सौभगाय। युवा। पिता। स्वऽपाः। रुद्रः। एषां।
सुऽदुघा। पृश्निः। सुऽदिना। मरुत्ऽभ्यः। यत्। उत्ऽतमे। मरुतः। मध्यमे। वा। यत्।
वा। अवमे। सुऽभगासः। दिवि। स्थ। अतः। नः। रुद्राः॥ उत। वा। नु। अस्य। अग्ने। वि
त्तात्। हविषः। यत्। यजाम। अग्निः। च। यत्। मरुतः। विश्वऽवेदसः। दिवः। वह
ध्वे। उत्ऽतरात्। अधि। स्नुऽभिः। ते। मन्दसानाः। धुनयः। रिशादसः। वामं।
धत्त। यजमानाय। सुन्वते। अग्ने। मरुत्ऽभिः। शुभयत्ऽभिः। ऋक्वऽभिः। ५८

सोमं। पिब। मन्दसानः। गणश्रिऽभिः। पावकेभिः। विश्वम्ऽइन्वेभिः। आयुऽभिः। वै
श्वानर। प्रऽदिवा। केतुना। सऽजूः॥ २५ ॥ के। स्थ। नरः। श्रेष्ठऽतमाः। ये। एकः२
एकः। आऽयय। परमस्याः। पराऽवतः॥ क्व। वः। अश्वाः। क्व। अभीशवः। कथं।
शेक। कथा। यय। पृष्ठे। सदः। नसोः। यमः॥ जघने। चोदः। एषां। वि। सक्थानि।
नरः। यमुः। पुत्रऽकृथे। न। जनयः॥ परा। वीरासः। इतन। मर्यासः। भद्रऽजानयः।
अग्निऽतपः। यथा। असथ। सनत्। सा। अश्व्यं। पशुं। उत। गव्यं। शतऽअवयं।
श्यावाश्वऽस्तुताय। या। दोः। वीराय। उपऽबर्बृहत्॥ २६ ॥ उत। त्वा। स्त्री। शशीयसी।
पुंसः। भवति। वस्यसी। अदेवऽत्रात्। अराधसः॥ वि। या। जानाति। जसुरिं।
वि। तृष्यन्तं। वि। कामिनं। देवऽत्रा। कृणुते। मनः॥ उत। घ। नेमः। अस्तुतः। पुमान्।
इति। ब्रुवे। पणिः। सः। वैरऽदेये। इत्। समः॥ उत। मे। अरपत्। युवतिः। ममन्दुषी।

०प०च०

४८

प्रति । श्यावाय । वर्त्तनिं । वि । रोहिता । पुरुऽमीळ्हाय । येमतुः । विप्राय । दीर्घऽयशसे । यः ।
मे । धेनूनां । शतं । वैदत्ऽअश्विः । यथा । ददत् । तरंतःऽइव । मंहना । २७ । ये । ईं ।
वहंत । आशुऽभिः । पिबंतः । मदिरं । मधु । अत्र । श्रवांसि । दधिरे । येषां । श्रिया । अधि ।
रोदसी इति । विऽभ्राजंते । रथेषु । आ । दिवि । रुक्मःऽइव । उपरि । युवा । सः । मारुतः ।
गणः । त्वेषऽरथः । अनेद्यः । शुभंऽयावा । अप्रतिऽस्कुतः । कः । वेद । नूनं । एषां । य
त्र । मदंति । धूतयः । ऋतऽजाताः । अरेपसः । यूयं । मर्त्तं । विपन्यवः । प्रऽनेतारः ।
इत्था । धिया । श्रोतारः । यामऽहूतिषु । २८ । ते । नः । वसूनि । काम्या । पुरुऽचंद्राः ।
रिशादसः । आ । यज्ञियासः । ववृत्तन । एतं । मे । स्तोमं । ऊर्म्ये । दार्भ्याय । परा । वह ।
गिरः । देवि । रथीःऽइव । उत । मे । वोचतात् । इति । सुतऽसोमे । रथऽवीतौ । न । का
मः । अप । वेति । मे । एषः । क्षेति । रथऽवीतिः । मघऽवा । गोऽमतीः । अनु । पर्वतेषु ।

४८

अपऽश्रितः ॥ २९ ॥ ऋतेन । ऋतं । अपिऽहितं । ध्रुवं । वां । सूर्यस्य । यत्र । विऽमुचंति ।
अश्वान् । दश । शता । सह । तस्थुः । तत् । एकं । देवानां । श्रेष्ठं । वपुषां । अपश्यं । तत् । सु ।
वां । मित्रावरुणा । महिऽत्वं । ईर्मा । तस्थुषीः । अहऽभिः । दुदुह्रे । विश्वाः । पिन्वथः । स्वस
रस्य । धेनाः । अनु । वां । एकः । पविः । आ । ववर्त्त । अधारयतं । पृथिवीं । उत । द्यां । मित्रऽराजा
ना । वरुणा । महःऽभिः । वर्द्धयतं । ओषधीः । पिन्वतं । गाः । अव । वृष्टिं । सृजतं । जी
अवामश्वासः रदानू इति जीरऽदानू ॰ सुऽयुजः । वहंतु । यतऽरश्मयः । उप । यंतु । अर्वाक् ।
घृतस्य । निःऽनिक् । अनु । वर्त्तते । वां । उप । सिंधवः । प्रऽदिवि । क्षरंति । अनु । श्रु
ता । अमतिं । वर्द्धत् । उर्वीं । बर्हिःऽइव । यजुषा । रक्षमाणा । नमस्वंता । धृतऽ
दक्षा । अधि । गर्ते । मित्र । आसाथे इति । वरुण । इळासु । अंतरिति
॥ ॥ ३० ॥ अक्रविऽहस्ता । सुऽकृते । परःऽपा । यं । त्रासाथे

०प०च०
८९

इति। वरुणा। इळासु। अंतरिति। राजाना। क्षत्रं। अहृणीयमाना। सहस्रऽ
स्थूणं॥ बिभृथः। सह। द्वौ। हिरण्यऽनिर्निक्। अयः। अस्य। स्थूणा। वि।
भ्राजते। दिवि। अश्वाजनीऽइव। भद्रे। क्षेत्रे। निऽमिता। तिल्विले। वा।
सनेम। मध्वः। अधिऽगर्त्यस्य। हिरण्यऽरूपं। उषसः। विऽउष्टौ। अयःऽ
स्थूणं। उत्ऽइता। सूर्यस्य। आ। रोहथः। वरुण। मित्र। गर्तं। अतः।
चक्षाथे इति। अदितिं। दितिं। च। यत्। बंहिष्ठं। न। अतिऽविधे। सु
दानू इति सुऽदानू। अच्छिद्रं। शर्म। भुवनस्य। गोपा। तेन। नः। मित्रा
वरुणौ। अविष्टं॥ सिसासंतः। जिगीवांसः। स्याम॥ ३९॥ इति चतुर्थाष्टके तृती॥ ०८९

हरिःॐऋम्॥ ॥ ऋतस्य। गोपौ। अधि। तिष्ठथः। रथं। सत्यऽधर्माणा। परमे। विऽ
ओमनि। यं। अत्र। मित्रावरुणा। अवथः। युवं। तस्मै। वृष्टिः। मधुऽमत्। पिन्वते। दि
वः। संऽराजौ। अस्य। भुवनस्य। राजथः। मित्रावरुणा। विदथे। स्वःऽदृशा। वृष्टिं।
वां। राधः। अमृतऽत्वं। ईमहे। द्यावापृथिवी इति। वि। चरंति। तन्यवः। संऽराजौ।
उग्रा। वृषभा। दिवः। पती इति। पृथिव्याः। मित्रावरुणा। विचर्षणी इति विऽचर्ष
णी। चित्रेभिः। अभ्रैः। उप। तिष्ठथः। रवं। द्यां। वर्षयथः। असुरस्य। मायया।
माया। वां। मित्रावरुणा। दिवि। श्रिता। सूर्यः। ज्योतिः। चरति। चित्रं। आयुधं। तं।
अभ्रेण। वृष्ट्या। गूहथः। दिवि। पर्जन्य। द्रप्साः। मधुऽमंतः। ईरते। रथं। युंजते।
मरुतः। शुभे। सुऽखं। शूरः। न। मित्रावरुणा। गोऽइष्टिषु। रजांसि। चित्रा।

प॰ च॰

॥५०॥

वि । चरंति । तन्यवः । दिवः । संऽराजा । पयसा । नः । उक्षतं । वाचं । सु । मित्रा
वरुणौ । इराऽवतीं । पर्जन्यः । चित्रां । वदति । त्विषिऽमतीं । अभ्रा । वसत । मरुतः ।
सु । मायया । द्यां । वर्षयतं । अरुणां । अरेपसं । धर्मणा । मित्रा । वरुणा । विपःऽ
चिता । व्रता । रक्षेथेइति । असुरस्य । मायया । ऋतेन । विश्वं । भुवनं । वि । रा
जथः । सूर्यं । आ । धत्थः । दिवि । चित्र्यं । रथं ॥ १ ॥ वरुणं । वः । रिशादसं । ऋ
चा । मित्रं । हवामहे । परि । व्रजाऽइव । बाह्वोः । जगन्वांसा । स्वःऽनरं । ता । बाह
वा । सुऽचेतुना । प्र । यंतं । अस्मै । अर्चते । शेवं । हि । जार्यं । वां । विश्वासु । क्षा ॥५०॥
सु । जोगुवे । यत् । नूनं । अश्यां । गतिं । मित्रस्य । यायां । पथा । अस्य । प्रिय ॥१॥
स्य । शर्मणि । अहिंसानस्य । सश्चिरे । युवाभ्यां । मित्रा वरुणा । उपऽ

मं । धेयां । ऋचा । यत् । ह । क्षये । मघोनां । स्तोतॄणां । च । स्पूर्धसे । आ । नः ।
मित्र । सुदीतिऽभिः । वरुणः । च । सधऽस्थे । आ । स्वे । क्षये । मघोनां । सखी
नां । च । वृधसे । युवं । नः । येषु । वरुण । क्षत्रं । बृहत् । च । बिभृथः । उरु । नः । वा
जऽसातये । कृतं । राये । स्वस्तये । उछंत्यां । मे । यजता । देवऽक्षत्रे । रुशत्ऽग
वि । सुतं । सोमं । न । हस्तिऽभिः । आ । पट्ऽभिः । धावतं । नरा । बिभ्रतौ । अ
र्चनानसं ॥ २ ॥ यः । चिकेत । सः । सुऽक्रतुः । देवऽत्रा । सः । ब्रवीतु । नः । वरु
णः । यस्य । दर्शतः । मित्रः । वा । वनते । गिरः । ता । हि । श्रेष्ठऽवर्चसा । राजा
ना । दीर्घश्रुत्ऽतमा । ता । सत्पतीइतिसत्ऽपती । ऋतऽवृधा । ऋतऽ
वाना । जनेऽजने । ता । वां । इयानः । अवसे । पूर्वौ । उप । ब्रुवे । सचा । सुऽ

प॰ च॰

॥५१॥

अश्वासः। सुऽचेतुना। वाजान्। अभि। प्र। दावने। मित्रः। अंहोः। चित्। आ
त्। उरु। क्षयाय। गातुं। वनते। मित्रस्य। हि। प्रऽतूर्वतः। सुऽमतिः। अस्ति। वि
धतः। वयं। मित्रस्य। अवसि। स्याम। सप्रथःऽतमे। अनेहसः। त्वाऽऊतयः।
सत्रा। वरुणऽशेषसः। युवं। मित्रा। इमं। जनं। यतथः। सं। च। नयथः। मा।
मघोनः। परि। ख्यतं। मो इति। अस्माकं। ऋषीणां। गोऽपीथे। नः। उरुष्य
तं। ॥२॥ आ। चिकितान। सुक्रतू इति सुऽक्रतू। देवौ। मर्त। रिशादसा। वरुणा
य। ऋतऽपेशसे। दधीत। प्रयसे। महे। ता। हि। क्षत्रं। अविऽह्रुतं। सम्यक्। ॥५१॥
असुर्यं। आशाते इति। अध। व्रताऽइव। मानुषं। स्वः। न। धायि। दर्शतं।
ता। वां। एषे। रथानां। उर्वीं। गव्यूतिं। एषां। रातऽहव्यस्य। सुऽस्तुतिं। ॥२॥

दधृक्। स्तोमैः। मनामहे। अध। हि। काव्या। युवं। दक्षस्य। पूःऽभिः। अद्भुता। नि।
केतुना। जनानां। चिकेथे इति। पूतऽदक्षसा। तत्। ऋतं। पृथिवि। बृहत्। श्रवःऽ
एषे। ऋषीणां। ज्रयसानौ। अरं। पृथु। अति। क्षरन्ति। यामऽभिः। आ। यत्।
वां। ईयऽचक्षसा। मित्रा। वयं। च। सूरयः। व्यचिष्ठे। बहुऽपाय्ये। यतेमहि। स्वऽरा
ज्ये। ४ बट्। इत्था। देवा। निःऽकृतं। आदित्या। यजतं। बृहत्। वरुण। मित्र। अर्यम
न्। वर्षिष्ठं। क्षत्रं। आशाथे इति। आ। यत्। योनिं। हिरण्ययं। वरुण। मित्र।
सदथः। धर्तारा। चर्षणीनां। यंतं। सुम्नं। रिशादसा। विश्वे। हि। विश्वऽवे
दसः। व्रता। पदाऽइव। सश्चिरे। पांति। मर्त्यं। रिषः। ते। हि। सत्याः। ऋ
तऽस्पृशः। ऋतऽवानः। जनेऽजने। सुनीथासः। सुऽदानवः। अंहोः। चित्।

वरुणो। मित्रो। अ॰

प॰ च॰ उरुऽचक्रयः। कः। नु। वां। मित्र। अस्तुतः। वरुणः। वा। तनूनां। तत्। सु। वां।
॥५२॥ आ। ईषते। मतिः। अत्रिऽभ्यः। आ। ईषते। मतिः॥ ५॥ प्र। वः। मित्राय। गा। यत।
वरुणाय। विपा। गिरा। महिऽक्षत्रौ। ऋतं। बृहत्॥ संऽराजा। या। घृतयोनीइ
ति घृतऽयोनी। मित्रः। च। उभा। वरुणः। च। देवा। देवेषु। प्रऽशस्ता। ता। नः। श
क्तं। पार्थिवस्य। महः। रायः। दिव्यस्य। महि। वां। क्षत्रं। देवेषु। ऋतं। ऋतेन। स ॥५२॥
पंता। इषिरं। क्षैंदे। आशातेइति। अद्रुहा। देवौ। वर्धतेइति। वृष्टिऽद्यावा। रीतिऽ
आपा। इषः। पतीइति। दानुऽमत्याः। बृहंतं। गर्तं। आशातेइति॥ ६॥ त्री। रो
चना। वरुण। त्रीन्। उत। द्यून्। त्रीणि। मित्र। धारयथः। रजांसि। ववृधानौ। ५ ॥३॥
अमतिं। क्षत्रियस्य। अनु। व्रतं। रक्षमाणौ। अजुर्यं। इराऽवतीः। वरुण।

धेनवः। वां। मधुऽमत्। वां। सिंधवः। मित्र। दुह्रे। त्रयः। तस्थुः। वृषभासः। ति
सृणां। धिषणानां। रेतःऽधाः। वि। द्युऽमंतः॥ प्रातः। देवीं। अदितिं। जोहु
वीमि। मध्यंदिने। उत्ऽइता। सूर्यस्य। राये। मित्रावरुणा। सर्वऽताता। ई
ळे। तोकाय। तनयाय। शं। योः। या। धर्तारा। रजसः। रोचनस्य। उत।
आदित्या। दिव्या। पार्थिवस्य। न। वां। देवाः। अमृताः। आ। मिनंति। व्र
तानि। मित्रावरुणा। ध्रुवाणि॥ ७॥ पुरुऽउरुणा। चित्। हि। अस्ति। अ
वः। नूनं। वां। वरुण। मित्र। वंसि। वां। सुऽमतिं। ता। वां। सम्यक्। अद्रु
ह्वाणा। इषं। अश्याम। धायसे। वयं। ते। रुद्रा। स्याम। पातं। नः। रुद्रा। पा
युऽभिः। उत। त्रायेथां। सुऽत्रात्रा। तुर्याम। दस्यून्। तनूभिः। मा। क

अस्यसोमस्यपीतये०

१. च. स्य। अद्भुतक्रतू इत्यद्भुतऽक्रतू। यक्षं। भुजेम। तनूभिः। मा। शेषसा। मा। त
॥८२॥ नसा॥ ८॥ आ। नः। गंतं। रिशादसा। वरुण। मित्र। बर्हणा। उप। इमं।
चारुं। अध्वरं। विश्वस्य। हि। प्रऽचेतसा। वरुण। मित्र। राजथः। ईशाना
। पिप्यतं। धियः। उप। नः। सुतं। आ। गतं। वरुण। मित्र। दाशुषः। ९। आ।
मित्रे। वरुणे। वयं। गीःऽभिः। जुहुमः। अत्रिऽवत्। नि। बर्हिषि। सदतं।
सोमऽपीतये। व्रतेन। स्थः। ध्रुवऽक्षेमा। धर्मणा। यातयत्ऽजना। ०। मि
त्रः। च। नः। वरुणः। च। जुषेतां। यज्ञं। इष्टये। नि। बर्हिषि। सदतां। ॥८३॥
सोमऽपीतये॥ १०॥ यत्। अद्य। स्थः। पराऽवति। यत्। अर्वाऽवति। ॥४॥
अश्विना। यत्। वा। पुरु। पुरुऽभुजा। यत्। अंतरिक्षे। आ। गतं।

इह। त्या। पुरुऽभूतमा। पुरु। दंसांसि। बिभ्रता। वरस्या। यामि। अध्रिगू
इत्यध्रिगू। हुवे। तुविःऽतमा। भुजे। ईर्मा। अन्यत्। वपुषे। वपुः। चक्रं।
रथस्य। येमथुः। परि। अन्या। नाहुषा। युगा। मह्ना। रजांसि। दीयथः।
तत्। ऊं इति। सु। वां। एना। कृतं। विश्वा। यत्। वां। अनु। स्तवे। नाना। जा
तौ। अरेपसा। सं। अस्मे इति। बंधुं। आ। ईयथुः। आ। यत्। वां। सूर्या।
रथं। तिष्ठत्। रघुऽस्यदं। सदा। परि। वां। अरुषाः। वयः। घृणा। वरंते।
आऽतपः॥ ११॥ युवोः। अत्रिः। चिकेतति। नरा। सुम्नेन। चेतसा। घर्मं।
यत्। वां। अरेपसं। नासत्या। आस्ना। भुरण्यति। उग्रः। वां। ककुहः।
ययिः। शृण्वे। यामेषु। संऽतनिः। यत्। वां। दंसःऽभिः। अश्विना। अत्रिः।

प॰ च॰ नरा।आऽववर्तति।मध्वः।ऊं इति।सु।मधुऽयुवा।रुद्रा।सिसक्ति।पि
॥५४॥ प्युषी।यत्।समुद्रा।अति।पर्षथः।पक्वाः।पृक्षः।भरंत।वां।सत्यं।इत्।
वा।ऊं इति।अश्विना।युवां।आहुः।मयःऽभुवा।ता।यामन्।यामऽहूत
मा।यामन्।आ।मृळयत्ऽतमा।इमा।ब्रह्माणि।वर्धना।अश्विऽ
भ्यां।संतु।शंऽतमा।या।तक्षाम।रथान्ऽइव।अवोचाम।बृहत्।न
मः॥१२॥कूऽस्थः।देवौ।अश्विना।अद्य।दिवः।मनावसू इति।तत्।श्र ॥५४॥
वथः।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू।अत्रिः।वां।आ।विवासति।कुह।
त्या।कुह।नु।श्रुता।दिवि।देवा।नासत्या।कस्मिन्।आ।यतथः। ॥५॥
जने।कः।वां।नदीनां।सचा।कं।याथः।कं।ह।गच्छथः।कं।अ

च्छ।युंजाथे इति।रथं।कस्य।ब्रह्माणि।रण्यथः।वयं।वां।उश्मसि।
इष्टये।पौरं।चित्।हि।उदऽप्रुतं।पौर।पौराय।जिन्वथः।यत्।ईं।गृभीतऽ
तातये।सिंहंऽइव।द्रुहः।पदे।प्र।च्यवानात्।जुजुरुषः।वव्रिं।अत्कं।
न।मुंचथः।युवा।यदि।कृथः।पुनः।आ।कामं।ऋण्वे।वध्वः॥१३॥अ
स्ति।हि।वां।इह।स्तोता।स्मसि।वां।संऽदृशि।श्रिये।नु।श्रुतं।मे।आ।ग
तं।अवःऽभिः।वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू।कः।वां।अद्य।पुरूणां।
आ।वव्ने।मर्त्यानां।कः।विप्रः।विप्रऽवाहसा।कः।यज्ञैः।वाजिनीवसू इ
ति वाजिनीऽवसू।आ।वां।रथः।रथानां।येष्ठः।यातु।अश्विना।पुरु।
चित्।अस्मऽयुः।तिरः।आंगूषः।मर्त्येषु।आ।शं।ऊं इति।सु।वां।

प॰ च॰ मधुऽयुवा। अस्माकं। अस्तु। चर्कृतिः। अर्वाचीना। विऽचेतसा। विऽ
॥८५॥ भिः। श्येनाऽइव। दीयतं। अश्विना। यत्। हा। कर्हिं। चित्। शुश्रुयातं।
इमं। हवं। वस्वीः। ऊं इति। सु। वां। भुजः। पृंचति। सु। वां। पृचः॥ १४
प्रति। प्रियऽतमं। रथं। वृषणं। वसुऽवाहनं। स्तोता। वां। अश्विनौ। ऋषिः।
स्तोमेन। प्रति। भूषति। मा [illegible] ध्वीइति। मम। श्रुतं। हवं। प्रतिऽआ। या
तं। अश्विना। तिरः। विश्वाः। अहं। सना। दस्रा। हिरण्यवर्त्तनीइति हिर
ण्यऽवर्त्तनी। सुऽसुम्ना। सिंधुऽवाहसा।०। आ। नः। रत्नानि। बिभ्रतौ। ॥८५॥
अश्विना। गच्छतं। युवं। रुद्रा। हि। रण्यवर्त्तनीइति हिरण्यऽवर्त्तनी। जुषा
णा। वाजिनीवसूइति वाजिनीऽवसू।०। सुऽस्तुभः। वां। वृषण्वसू ॥६॥

इति वृषण्ऽवसू। रथे। वाणीची। आऽहिता। उत। वां। ककुहः। मृ
गः। पृक्षः। कृणोति। वापुषः।०। बोधिन्ऽमनसा। रथ्या। इषिरा। हवनऽश्रु
ता। विऽभिः। च्यवानं। अश्विना। नि। याथः। अद्वयाविनं।०॥ १५ आ।
वां। नरा। मनःऽयुजः। अश्वासः। प्रुषितऽप्सवः। वयः। वहंतु। पीतये। स
ह। सुम्नेभिः। अश्विना।०। अश्विनौ। आ। इह। गच्छतं। नासत्या।
मा। वि। वेनतं। तिरः। चित्। अर्यऽआ। परि। वर्त्तिः। यातं। अदाभ्या
।०। अस्मिन्। यज्ञे। अदाभ्या। जरितारं। शुभः। पतीइति। अव
स्युं। अश्विना। युवं। गृणंतं। उप। भूषथः।०। अभूत्। उषाः। रुशत्ऽप
शुः। आ। अग्निः। अधायि। ऋत्विभिः। अयोजि। वां। वृषण्वसू

प॰ च॰

॥५६॥

इति। वृषण्ऽवसू। रथः। दस्रौ। अमर्त्यः। ०॥ १६॥ आ। भाति। अग्निः।
उषसां। अनीकं। उत्। विप्राणां। देवऽयाः। वाचः। अस्थुः। अर्वांचा।
नूनं। रथ्या। इह। यातं। पीपिऽवांसं। अश्विना। घर्मं। अच्छ। न। संस्कृ
तं। प्र। मिमीतः। गमिष्ठा। अंति। नूनं। अश्विना। उपऽस्तुता। इह। दि
वा। अभिऽपित्वे। अवसा। आगमिष्ठा। प्रति। अवर्तिं। दाशुषे। शंऽभ
विष्ठा। उत। आ। यातं। संऽगवे। प्रातः। अह्नः। मध्यंदिने। उत्ऽइता।
सूर्यस्य। दिवा। नक्तं। अवसा। शंऽतमेन। न। इदानीं। पीतिः। अश्वि ॥५६॥
ना। आ। ततान। इदं। हि। वां। प्रऽदिवि। स्थानं। ओकः। इमे। गृहाः।
अश्विना। इदं। दुरोणं। ०। अत्ऽभ्यः। यातं। इषं। ऊर्जं। वहंता। ० १७॥ ॥७॥

प्रातःऽयावाना। प्रथमा। यजध्वं। पुरा। गृध्रात्। अररुषः। पिबातः। प्रा
तः। हि। यज्ञं। अश्विना। दधाते इति। प्र। शंसंति। कवयः। पूर्वऽभाजः। प्रा
तः। यजध्वं। अश्विना। हिनोत। न। सायं। अस्ति। देवऽयाः। अजुष्टं। उत।
अन्यः। अस्मत्। यजते। वि। च। आवः। पूर्वःऽपूर्वः। यजमानः। वनीयान्।
हिरण्यऽत्वक्। मधुऽवर्णः। घृतऽस्नुः। पृक्षः। वहन्। आ। रथः। वर्तते। वां। म
नःऽजवाः। अश्विना। वातऽरंहाः। येन। अतिऽयाथः। दुःऽइतानि। विश्वा।
यः। भूयिष्ठं। नासत्याभ्यां। विवेष। चनिष्ठं। पित्वः। ररते। विऽभागे। सः। तो
कं। अस्य। पीपरत्। शमीभिः। अनूर्ध्वऽभासः। सदं। इत्। तुतुर्यात्।
०। १८। ०। हंसौऽइव। पततं। आ। सुतान्। उप। अश्विना। हरि

प॰च॰

॥५७॥

णौऽइव। गौरौऽइव। अनु। यवसं।०अश्विना। वाजिनीवसू इति वाजि
नीऽवसू। जुषेथां। यज्ञं। इष्टये।०अत्रिः। यत्। वां। अवऽरोहन्। ऋ
बीसं। अजोहवीत्। नाधमानाऽइव। योषा। श्येनस्य। चित्। जवसा। नू
तनेन। आ। अगच्छतं। अश्विना। शंऽतमेन। ॥१९॥ विजिहीष्व। वनस्पते।
योनिः। सूष्यन्त्याःऽइव। श्रुतं। मे। अश्विना। हवं। सप्तऽवध्रिं। च। मुंच
तं। भीताय। नाधमानाय। ऋषये। सप्तऽवध्रये। मायाभिः। अश्वि
ना। युवं। वृक्षं। सं। च। वि। च। अचथः। यथा। वातः। पुष्करिणीं। संऽइं ॥५७॥
गयति। सर्वतः। एव। ते। गर्भः। एजतु। निःऽएतु। दशऽमास्यः। य
था। वातः। यथा। वनं। यथा। समुद्रः। एजति। एव। त्वं। दशऽमास्य। ॥८॥

सह। अव। इहि। जरायुणा। दश। मासान्। शशयानः। कुमारः। अधि। मातरि। निःऽ
एतु। जीवः। अक्षतः। जीवः। जीवंत्याः। अधि ॥२०॥ महे। नः। अद्य। बोधय। उषः।
राये। दिवित्मती। यथा। चित्। नः। अबोधयः। सत्यऽश्रवसि। वाय्ये। सुऽजा
ते। अश्वऽसूनृते। या। सुऽनीथे। शौचत्ऽरथे। वि। औच्छः। दुहितः। दिवः। सा।
वि। उच्छ। सहीयसि।०सा। नः। अद्य। आभरत्ऽवसुः। वि। उच्छ। दुहितः। दि
वः। यो इति। वि। औच्छः।०अभि। ये। त्वा। विभाऽवरि। स्तोमैः। गृणंति। वह्न
यः। मघैः। मघोनि। सुऽश्रियः। दामन्ऽवंतः। सुऽरातयः।०गणाः। इमे।
छदयंति। मघत्तये। परि। चित्। वष्टयः। दधुः। ददतः। राधः। अह्रयं।

प॰ च॰
॥५८॥

।०॥२१॥ आ। एषु। धाः। वीरऽवत्। यशः। उषः। मघोनि। सूरिषु। ये। नः। रा
धांसि। अह्रया। मघऽवानः। अरासत।०। तेभ्यः। द्युम्नं। बृहत्। यशः। उषः।
मघोनि। आ। वह।०। अश्व्या। गव्या। भजंत। सूरयः।०। उत। नः। गोऽम
तीः। इषः। आ। वह। दुहितः। दिवः। साकं। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। शुक्रैः।
शोचत्ऽभिः। अर्चिऽभिः।०। वि। उच्छ। दुहितः। दिवः। मा। चिरं। तनु
थाः। अपः। न। इत्। त्वा। स्तेनं। यथा। रिपुं। तपाति। सूरः। अर्चि
षा।०। एतावत्। वा। इत्। उषः। त्वं। भूयः। वा। दातुं। अर्हसि। या। स्तो
तृऽभ्यः। विभाऽवरि। उच्छंती। न। प्रऽमीयसे।०॥२२॥ द्युतत्ऽ

॥५८॥
॥१॥

यामानं। बृहतीं। ऋतेन। ऋतऽवरीं। अरुणऽप्सुं। विऽभातीं। देवीं। उषसं। स्वः। आऽवहंतीं।
प्रति। विप्रासः। मतिऽभिः। जरंते।०। एषा। जनं। दर्शता। बोधयंती। सुऽगान्। पथः। कृण्वती।
याति। अग्रे। बृहत्ऽरथा। बृहती। विश्वंऽइन्वा। उषाः। ज्योतिः। यच्छति। अग्रे। अह्नां।
एषा। गोभिः। अरुणेभिः। युजाना। अस्रेधंती। रयिं। अप्रऽआयु। चक्रे। पथः।
रदंती। सुविताय। देवी। पुरुऽस्तुता। विश्वऽवारा। वि। भाति। एषा। विऽएनी।
भवति। द्विऽबर्हाः। आविःऽकृण्वाना। तन्वं। पुरस्तात्।०। एषा। शुभ्रा। न। ०ऋतस्य प०
तन्वः। विदाना। ऊर्ध्वाऽइव। स्नाती। दृशये। नः। अस्थात्। अप। द्वेषः। बाध
दुहिता ॥ माना। तमांसि। उषाः। दिवः। ज्योतिषा। आ। अगात्।०। एषा। प्रतीची। दुहिता। दिवः।
नॄन्। योषाऽइव। भद्रा। नि। रिणीते। अप्सः। विऽऊर्ण्वती। दाशुषे। वार्याणि।

प· च· पुनः। ज्योतिः। युवतिः। पूर्वऽथा। अकरित्यकः॥ २२॥ युंजते। मनः। उत। युंजते।
॥५९॥ धियः। विप्राः। विप्रस्य। बृहतः। विपःऽचितः। वि। होत्राः। दधे। वयुनऽवि
त्। एकः। इत्। मही। देवस्य। सवितुः। परिऽस्तुतिः। विश्वा। रूपाणि। प्रति।
मुंचते। कविः। प्र। असावीत्। भद्रं। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। वि। नाकं। अख्यत्। स
विता। वरेण्यः। अनु। प्रऽयानं। उषसः। वि। राजति। यस्य। प्रऽयानं। अनु।
अन्ये। इत्। ययुः। देवाः। देवस्य। महिमानं। ओजसा। यः। पार्थिवानि। विऽम ॥५९॥
मे। सः। एतशः। रजांसि। देवः। सविता। महिऽत्वना। उत। यासि। सवित ॥१०॥
रिति। त्रीणि। रोचना। उत। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। सं। उच्यसि। उत।

रात्रीं। उभयतः। परि। ईयसे। उत। मित्रः। भवसि। देव। धर्मऽभिः। उत। ईशिषे। प्रऽ
सवस्य। त्वं। एकः। इत्। उत। पूषा। भवसि। देव। यामऽभिः। उत। इदं। विश्वं। भुव
नं। वि। राजसि। श्यावऽअश्वः। ते। सवितरिति। स्तोमं। आनशे॥ २४॥ तत्। स
वितुः। वृणीमहे। वयं। देवस्य। भोजनं। श्रेष्ठं। सर्वऽधातमं। तुरं। भगस्य। धीमहि। अस्य।
हि। स्वयशःऽतरं। सवितुः। कत्। चन। प्रियं। न। मिनंति। स्वऽराज्यं। सः। हि। रत्नानि।
दाशुषे। सुवाति। सविता। भगः। तं। भागं। चित्रं। ईमहे। अद्य। नः। देव। सवितरिति।
प्रजाऽवत्। सावीः। सौभगं। परा। दुःऽस्वप्न्यं। सुव। विश्वानि। देव। सवितरिति। दुःऽ
नः। इतानि। परा। सुव। यत्। भद्रं। तत्। आ। सुव॥ २५॥ अनागसः। अदितये।
देवस्य। सवितुः। सवे। विश्वा। वामानि। धीमहि। आ। विश्वऽदेवं।

॥ प. च.॥
॥ ६०॥

सत्ऽपतिं। सुऽउक्तैः। अद्य। वृणीमहे। सत्यऽसवं। सवितारं। यः। इमेइति। उभेइति।
अहनीइति। पुरः। एति। अप्रयुच्छन्। सुऽआधीः। देवः। सविता। यः। इमा। विश्वा। जाता
नि। आऽश्रवयति। श्लोकेन। प्र। च। सुवाति। सविता॥ २६॥ अच्छ। वद। तवसं। गीःऽ
भिः। आभिः। स्तुहि। पर्जन्यं। नमसा। आ। विवास। कनिक्रदत्। वृषभः। जीरऽदानुः।
रेतः। दधाति। ओषधीषु। गर्भं। वि। वृक्षान्। हंति। उत। हंति। रक्षसः। विश्वं। बिभा
य। भुवनं। महाऽवधात्। उत। अनागाः। ईषते। वृष्ण्यऽवतः। यत्। पर्जन्यः। स्त
नयन्। हंति। दुःऽकृतः। रथीऽइव। कशया। अश्वान्। अभिऽक्षिपन्। आविः। ॥ ६०॥
दूतान्। कृणुते। वर्ष्यान्। अह। दूरात्। सिंहस्य। स्तनथाः। उत्। ईरते। यत्। पर्ज
न्यः। कृणुते। वर्ष्यं। नभः। प्र। वांति। पतयंति। विऽद्युतः। उत्। ओषधीः। जिह
वाताः।

ते। पिन्वते। स्वरितिस्वः। इरा। विश्वस्मै। भुवनाय। जायते। यत्। पर्जन्यः। पृथिवीं।
रेतसा। अवति। यस्य। व्रते। पृथिवी। नन्नमीति। यस्य। व्रते। शफऽवत्। जर्भुरीति।
यस्य। व्रते। ओषधीः। विश्वऽरूपाः। सः। नः। पर्जन्य। महि। शर्म। यच्छ॥ २७॥ दिवः। नः।
वृष्टिं। मरुतः। ररीध्वं। प्र। पिन्वत। वृष्णः। अश्वस्य। धाराः। अर्वाङ्। एतेन। स्तनयित्नु
ना। आ। इहि। अपः। निऽसिंचन्। असुरः। पिता। नः। अभि। क्रंद। स्तनय। गर्भं। आ। धाः।
उदन्ऽवता। परि। दीय। रथेन। दृतिं। सु। कर्ष। विऽसितं। न्यंचं। समाः। भवंतु। उत्ऽ
वतः। निऽपादाः। महांतं। कोशं। उत्। अच। नि। सिंच। स्यंदंतां। कुल्याः। विऽसि
ताः। पुरस्तात्। घृतेन। द्यावापृथिवीइति। वि। उंधि। सुऽप्रपानं। भवतु। अघ्न्या
भ्यः। यत्। पर्जन्य। कनिक्रदत्। स्तनयन्। हंसि। दुःऽकृतः। प्रति। इदं। विश्वं।
मोदते। यत्। किं। च। पृथिव्यां। अधि। अवर्षीः। वर्षं। उंइति। सु। गृभाय। [illegible]॥ ९
उत्।

॥ प॰ च॰ ॥

॥ ६१ ॥

अर्कैः। धन्वानि। अतिऽएतवै। ऊं इति। अजीजनः। ओषधीः। भोजनाय। कं। उत।
प्रऽजाभ्यः। अविदः। मनीषां॥ २८ ॥ बट्। इत्था। पर्वतानां। खिद्रं। बिभर्षि। पृथि
वि। प्र। या। भूमिं। प्रवत्ऽवति। मह्ना। जिनोषि। महिनि। स्तोमासः। त्वा। विऽचारिणि।
प्रति। स्तोभंति। अक्तुऽभिः। प्र। या। वाजं। न। हेषंतं। पेरुं। अस्यसि। अर्जुनि।
दृळ्हा। चित्। या। वनस्पतीन्। क्ष्मया। दर्धर्षि। ओजसा। यत्। ते। अभ्रस्य। विऽ
द्युतः। दिवः। वर्षंति। वृष्टयः॥ २९ प्र। संऽराजे। बृहत्। अर्च। गभीरं। ब्रह्म।
प्रियं। वरुणाय। श्रुताय। वि। यः। जघान। शमिताऽइव। चर्म। उपऽस्तिरे। पृथि
वीं। सूर्याय। वनेषु। वि। अंतरिक्षं। ततान। वाजं। अर्वत्ऽसु। पयः। उस्रियासु।
हृत्ऽसु। क्रतुं। वरुणः। अप्ऽसु। अग्निं। दिवि। सूर्यं। अदधात्। सोमं। अद्रौ।
नीचीनऽबारं। वरुणः। कवंधं। प्र। ससर्ज। रोदसी इति। अंतरिक्षं। तेन।

॥ ६१ ॥

विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। यवं। न। वृष्टिः। वि। उनत्ति। भूम। उनत्ति। भूमिं। पृथिवीं।
उत। द्यां। यदा। दुग्धं। वरुणः। वष्टि। आत्। इत्। तेन। सं। अभ्रेण। वसत। पर्वतासः। तवि
षीऽयंतः। श्रथयंत। वीराः। इमां। ऊं इति। सु। आसुरस्य। श्रुतस्य। महीं। मायां। वरुणस्य।
प्र। वोचं। मानेनऽइव। तस्थिऽवान्। अंतरिक्षे। वि। यः। ममे। पृथिवीं। सूर्येण॥ ३० इमां।
नु। ऊं इति। कविऽतमस्य। मायां। म हीं। देवस्य। नकिः। आ। दधर्ष। एकं। यत्। उद्ना। न। पृ
णंति। एनीः। आऽसिंचंतीः। अवनयः। समुद्रं। अर्यम्यं। वरुण। मित्र्यं। वा। सखायं।
वा। सदं। इत्। भ्रातरं। वा। वेशं। वा। नित्यं। वरुण। अरणं। वा। यत्। सीं। आगः।
चकृम। शिश्रथः। तत्। कितवासः। यत्। रिरिपुः। न। दीवि। यत्। वा। घ। सत्यं।
उत। यत्। न। विद्म। सर्वा। ता। वि। स्य। शिथिराऽइव। देव। अध। ते। स्याम। व

प॰च॰ रण। प्रियासः ॥ २१ ॥ इंद्राग्नी इति। यं। अवथः। उभा। वाजेषु। मर्त्यं। दृह्ला। चित्।
६२ सः। प्र। भेदति। द्युम्ना। वाणीःऽइव। त्रितः। या। पृतनासु। दुस्तरा। या। वाजेषु। श्रवाय्या।
या। पंच। चर्षणीः। अभि। इंद्राग्नी इति। ता। हवामहे। तयोः। इत्। अमऽवत्। शवः।
तिग्मा। दिद्युत्। मघोनोः। प्रति। द्रुणा। गभस्त्योः। गवां। वृत्रऽघ्ना। आ। ईषते०। इं ०तावामेष०
द्राग्नी इति। हवामहे। पती इति। तुरस्य। राधसः। विद्वांसा। गिर्वणःऽतमा। ता। वृ
धंतौ। अनु। द्यून्। मर्ताय। देवौ। अदभा। अर्हंता। चित्। पुरः। दधे। अंशाऽइव। दे राम
वौ। अर्वते। एव। इंद्राग्निऽभ्यां। अहावि। हव्यं। शूष्यं। घृतं। न। पूतं। अद्रिऽभिः।
ता। सूरिषु। श्रवः। बृहत्। रयिं। गृणत्ऽसु। दिधृतं। इषं। गृणत्ऽसु। दिधृतं ॥ २२ ॥
प्र। वः। महे। मतयः। यंतु। विष्णवे। मरुत्वते। गिरिऽजाः। एवयामरुत्। प्र। श ६२

र्धाय। प्रऽयज्यवे। सुऽखादये। तवसे। भंदत्ऽइष्टये। धुनिऽव्रताय। शवसे। प्र। ये। जाताः।
महिना। ये। च। नु। स्वयं। प्र। विद्मना। ब्रुवते। एवयामरुत्। क्रत्वा। तत्। वः। मरुतः।
न। आऽधृषे। शवः। दाना। मह्ना। तत्। एषां। अधृष्टासः। न। अद्रयः। प्र। ये। दिवः।
बृहतः। शृण्विरे। गिरा। सुऽशुक्वानः। सुऽभ्वः। एवयामरुत्। न। येषां। इरी। सधऽ
स्थे। ईष्टे। आ। अग्नयः। न। स्वऽविद्युतः। प्र। स्पंद्रासः। धुनीनां। सः। चक्रमे। मह
तः। निः। उरुऽक्रमः। समानस्मात्। सदसः। एवयामरुत्। यदा। अयुक्त। त्मना।
स्वात्। अधि। स्नुऽभिः। विऽस्पर्धसः। विऽमहसः। जिगाति। शेऽवृधः। नृऽभिः।
स्वनः। न। वः। अमऽवान्। रेजयत्। वृषा। त्वेषः। ययिः। तविषः। एवयामरुत्।
येन। सहंतः। ऋंजत। स्वऽरोचिषः। स्थाःऽरश्मानः। हिरण्ययाः। सुऽआयुधाः।

॥ प० च०॥

॥६२॥

सः। इष्मिणः॥ ३३॥ अपारः। वः। महिमा। वृद्धऽशवसः। त्वेषं। शवः। अवतु। एव
यामरुत्। स्थातारः। हि। प्रऽसितौ। सऽदृशि। स्थन। ते। नः। उरुष्यत। निदः। शुशु
क्वांसः। न। अग्नयः। ते। रुद्रासः। सुऽमखाः। अग्नयः। यथा। तुविऽद्युम्नाः।
अवंतु। एवयामरुत्। दीर्घं। पृथु। पप्रथे। सद्म। पार्थिवं। येषां। अज्मेषु। आ।
महः। शर्धांसि। अद्भुतऽएनसां। अद्वेषः। नः। मरुतः। गातुं। आ। इतन। श्रोत।
हवं। जरितुः। एवयामरुत्। विष्णोः। महः। सऽमन्यवः। युयोतन। स्मत्। रथ्यः। ॥ रामः॥
न। दंसना। अप। द्वेषांसि। सनुतरिति। गंत। नः। यज्ञं। यज्ञियाः। सुऽशमि।
श्रोत। हवं। अरक्षः। एवयामरुत्। ज्येष्ठासः। न। पर्वतासः। विऽओमनि। यूयं। ॥ ६२॥
तस्य। प्रऽचेतसः। स्यात। दुःऽधर्तवः। निदः॥ ३४॥ इति पंचमं मंडलं॥ श्री॥ [illegible]॥

त्वं। हि। अग्ने। प्रथमः। मनोता। अस्याः। धियः। अभवः। दस्म। होता। त्वं। सीं। वृषन्। अ
कृणोः। दुस्तरीतु। सहः। विश्वस्मै। सहसे। सहध्यै। अध। होता। नि। असीदः। यजीयान्।
इळः। पदे। इषयन्। ईड्यः। सन्। तं। त्वा। नरः। प्रथमं। देवऽयंतः। महः। राये। चितयंतः। अ
नु। ग्मन्। वृताऽइव। यंतं। बहुऽभिः। वसव्यैः। त्वे इति। रयिं। जागृऽवांसः। अनु। ग्मन्। रु
शंतं। अग्निं। दर्शतं। बृहंतं। वपाऽवंतं। विश्वहा। दीदिऽवांसं। पदं। देवस्य। नमसा। व्यं
०[illegible] तः। श्रवस्यवः। श्रवः। आपन्। अमृक्तं।०। भद्रायां। ते। रणयंत। संऽदृष्टौ। त्वां। वर्धंति। क्षि
तयः। पृथिव्यां। त्वां। रायः। उभयासः। जनानां। त्वं। त्राता। तरणे। चेत्यः। भूः। पिता। मा
ता। सदं। इत्। मानुषाणां॥ ३५॥ सपर्येण्यः। सः। प्रियः। विक्षु। अग्निः। होता। मंद्रः। नि। ससाद। य
जीयान्। तं। त्वा। वयं। दमे। आ। दीदिऽवांसं। उप। ज्ञुऽबाधः। नमसा। सदेम।०। सुऽध्यः। न ०तं त्वा वयं०
व्यं। अग्ने। सुम्नऽयवः। ईमहे। देवऽयंतः। त्वं। विशः। अनयः। दीद्यानः। दिवः। अग्ने।
बृहता। रोचनेन॥ ०। शश्वतीनां। निऽतोशनं। वृषभं। चर्षणीनां। प्रेतिऽइषणिं। इषयंतं।

०विशां कविं०

प॰ च॰

० यआहु

।। ६५ ।।

तं। पावकं। राजंतं। अग्निं। यजतं। रयीणां। सः। अग्ने। ईजे। शशमे। च। मर्तः। यः। ते। आनट्।
संऽइधा। हव्यऽदातिं। ० नमःऽभिः। विश्वा। इत्। सः। वामा। दधते। त्वाऽऊतः। अस्मै। उँ इति।
ते। महि। महे। विधेम। नमःऽभिः। अग्ने। संऽइधा। उत। हव्यैः। वेदी। सूनो इति। सह
सः। गीःऽभिः। उक्थैः। आ। ते। भद्रायां। सुऽमतौ। यतेम। आ। यः। ततंथ। रोदसी इ
ति। वि। भासा। श्रवःऽभिः। च। श्रवस्यः। तरुत्रः। बृहत्ऽभिः। वाजैः। स्थविरे
भिः। अस्मे इति। रेवत्ऽभिः। अग्ने। विऽतरं। वि। भाहि। नृऽवत्। वसो इति। सदं। इत्।
धेहि। अस्मे इति। भूरि। तोकाय। तनयाय। पश्वः। पूर्वीः। इषः। बृहतीः। आरेऽअघाः।
अस्मे इति। भद्रा। सौश्रवसानि। संतु। पुरूणि। अग्ने। पुरुधा। त्वाऽया। वसूनि। रा
जन्। वसुता। ते। अश्यां। पुरूणि। हि। त्वे इति। पुरुऽवार। संति। अग्ने। वसु।
विधते। राजनि। त्वे इति। २६। इति चतुर्थाष्टके पदे चतुर्थोध्यायः।। ० ।। ।। ० ।।

रामः

।। ६५ ।।

ॐ३म्।। त्वं। हि। क्षैतऽवत्। यशः। अग्ने। मित्रः। न। पत्यसे। त्वं। विऽचर्षणे। श्रवः।
वसो इति। पुष्टिं। न। पुष्यसि। त्वां। हि। स्म। चर्षणयः। यज्ञेभिः। गीःऽभिः। ईळते। त्वां।
वाजी। याति। अवृकः। रजःऽतूः। विश्वऽचर्षणिः। सऽजोषाः। त्वा। दिवः। नरः। यज्ञस्य।
केतुं। इंधते। यत्। ह। स्यः। मानुषः। जनः। सुम्नऽयुः। जुह्वे। अध्वरे। ऋधत्। यः। ते। सु
ऽदानवे। धिया। मर्तः। शशमते। ऊती। सः। बृहतः। दिवः। द्विषः। अंहः। न। तरति। संऽ
इधा। यः। ते। आऽहुतिं। निऽशितिं। मर्त्यः। नशत्। वयाऽवंतं। सः। पुष्यति। क्षयं। अ
ग्ने। शतऽआयुषं।। १।। त्वेषः। ते। धूमः। ऋण्वति। दिवि। सन्। शुक्रः। आऽततः। सूरः
। न। हि। द्युता। त्वं। कृपा। पावक। रोचसे। अध। हि। विक्षु। ईड्यः। असि। प्रियः। नः। अ
तिथिः। रण्वः। पुरिऽइव। जूर्यः। सूनुः। न। त्रययाय्यः। क्रत्वा। हि। द्रोणे। अज्यसे।
अग्ने। वाजी। न। कृत्व्यः। परिज्माऽइव। स्वधा। गयः। अत्यः। न। ह्वार्यः। शिशुः।

० वेषिह्य०

त्वं । त्या । चित् । अच्युता । अग्ने । पशुः । न । यवसे । धाम । ह । यत् । ते । अजर । वना । वृश्चं
ति । शिक्वसः ।०। अग्ने । होता । दमे । विशां । सम्ऽऋधः । विश्पते । कृणु । जुषस्व । हव्यं । अं
गिरः । अच्छ । नः । मित्रऽमहः । देव । देवान् । अग्ने । वोचः । सुऽमतिं । रोदस्योः । वीहि ।
स्वस्तिं । सुऽक्षितिं । दिवः । नॄन् । द्विषः । अंहांसि । दुःऽइता । तरेम । ता । तरेम । त
व । अवसा । तरेम ॥ २ ॥ अग्ने । सः । क्षेषत् । ऋतऽपाः । ऋतेऽजाः । उरु । ज्योतिः ।
नशते । देवऽयुः । ते । यं । त्वं । मित्रेण । वरुणः । सऽजोषाः । देव । पासि । त्यजसा । मर्तं ।
अंहः । ईजे । यज्ञेभिः । शशमे । शमीभिः । ऋधत्ऽवाराय । अग्नये । ददाश । एव । च
न । तं । यशसां । अजुष्टिः । न । अंहः । मर्तं । नशते । न । प्रऽदृप्तिः । सूरः । न । यस्य । दृश
तिः । अरेपाः । भीमा । यत् । एति । शुचतः । ते । आ । धीः । हेषस्वतः । शुरुधः । न । अयं ।
अक्तोः । कुत्र । चित् । रण्वः । वसतिः । वनेऽजाः । तिग्मं । चित् । एम । महि । वर्पः । अ

स्य । भसत् । अश्वः । न । यमसानः । आसा । विऽजेहमानः । परशुः । न । जिह्वां । द्रविः । न ।
द्रवयति । दारु । धक्षत् । सः । इत् । अस्ताऽइव । प्रति । धात् । असिष्यन् । शिशीत । तेजः । अ
यसः । न । धारां । चित्रऽध्रजतिः । अरतिः । यः । अक्तोः । वेः । न । द्रुऽसद्वा । रघुपत्मऽजंहाः
॥ ५ ॥ सः । ईं । रेभः । न । प्रति । वस्त । उस्राः । शोचिषा । रारपीति । मित्रऽमहाः । नक्तं
यः । ईं । अरुषः । यः । दिवा । नॄन् । अमर्त्यः । अरुषः । यः । दिवा । नॄन् । दिवः । न । यस्य
। विधतः । नवीनोत् । वृषा । रुक्षः । ओषधीषु । नूनोत् । घृणा । न । यः । ध्रजसा । पत्मना
। यन् । आ । रोदसीइति । वसुना । दं । सुपत्नीइति सुऽपत्नी । धायःऽभिः । वा । यः ।
युज्येभिः । अर्कैः । विऽद्युत् । न । दविद्योत् । स्वेभिः । शुष्मैः । शर्धः । वा । यः । मरुतां । तत
क्ष । ऋभुः । न । त्वेषः । रभसानः । अद्योत् ॥ ८ ॥ यथा । होतः । मनुषः । देवऽताता । यज्ञे
भिः । सूनोइति । सहसः । यजासि । एव । नः । अद्य । समना । समानान् । उशन् । अग्ने ।

प०च०

६६

उशतः। यक्षि। देवान्॥ सः। नः। विभाऽवा। चक्षणिः। न। वस्तोः। अग्निः। वंदारुः। वेद्यः। चनः। धा
त्। विश्वऽआयुः। यः। अमृतः। मर्त्येषु। उषःऽभुत्। भूत्। अतिथिः। जातऽवेदाः॥ द्यावः
। न। यस्य। पनयंति। अभ्वं। भासांसि। वस्ते। सूर्यः। न। शुक्रः। वि। यः। इनोति। अजरः
। पावकः। अश्नस्य। चित्। शिश्नथत्। पूर्व्याणि॥ व[illegible]द्मा। हि। सूनो इति। असि। अद्म
ऽसद्वा। चक्रे। अग्निः। जनुषा। अज्म। अन्नं। सः। त्वं। नः। ऊर्जऽसने। ऊर्जं। धाः। राजाऽ
इव। जेः। अवृके। क्षेषि। अंतरिति॥ निऽतिक्ति। यः। वारणं। अन्नं। अत्ति। वायुः। न। रा
ष्ट्री। अति। एति। अक्तून्। तुर्याम। यः। ते। आऽदिशां। अरातीः। अत्यः। न। ह्रुतः। प
ततः। परिऽह्रुत्॥ ५॥ आ। सूर्यः। न। भानुमत्ऽभिः। अर्कैः। अग्ने। ततंथ। रोदसी
इति। वि। भासा। चित्रः। नयत्। परि। तमांसि। अक्तः। शोचिषा। पत्मन्। औशिजः।
न। दीयन्॥ त्वां। हि। मंद्रऽतमं। अर्कऽशोकैः। ववृमहे। महि। नः। श्रोषि। अग्ने। इंद्रं। न।

६६
२

त्वा। शवसा। देवता। वायुं। पृणंति। राधसा। नृऽतमाः॥ नु। नः। अग्ने। अवृकेभिः। स्वस्ति।
वेषि। रायः। पथिऽभिः। पर्षि। अंहः। ता। सूरिऽभ्यः। गृणते। रासि। सुम्नं। मदेम। शतऽहि
माः। सुऽवीराः॥ ८॥ हुवे। वः। सूनुं। सहसः। युवानं। अद्रोघऽवाचं। मतिऽभिः। यविष्ठं। यः।
इन्वति। द्रविणानि। प्रऽचेताः। विश्वऽवाराणि। पुरुऽवारः। अध्रुक्॥ त्वे इति। वसूनि।
पुरुऽअनीक। होतः। दोषा। वस्तोः। आ। ईरिरे। यज्ञियासः। क्षामऽइव। विश्वा। भुव
नानि। यस्मिन्। सं। सौभगानि। दधिरे। पावके॥ त्वं। विक्षु। प्रऽदिवः। सीदः। आसु।
क्रत्वा। रथीः। अभवः। वार्याणां। अतः। इनोषि। विधते। चिकित्वः। वि। आनुषक्। जा
तऽवेदः। वसूनि॥ यः। नः। सनुत्यः। अभिऽदासत्। अग्ने। यः। अंतरः। मित्रऽमहः।
वनुष्यात्। तं। अजरेभिः। वृषऽभिः। तव। स्वैः। तप। तपिष्ठ। तपसा। तपस्वान्॥ यः।
ते। यज्ञेन। संऽइधा। यः। उक्थैः। अर्केभिः। सूनो इति। सहसः। ददाशत्। सः। मर्त्येषु

प०च०

६९

अमृत । प्रऽचेताः । राया । द्युम्नेन । श्रवसा । वि । भाति । सः । तत् । कृधि । इषितः । तूयं । अग्ने स्पृ
धः । बाधस्व । सहसा । सहस्वान् । यत् । शस्यसे । द्युऽभिः । अक्तः । वचःऽभिः । तत् । जुषस्व
। जरितुः । घोषि । मन्म । अश्याम । तं । कामं । अग्ने । तव । ऊती । अश्याम । रयिं । रयिऽवः । सु
वीरं । अश्याम । वाजं । अभि । वाजयंतः । अश्याम । द्युम्नं । अजर । अजरं । ते ॥ ७ ॥ प्र । नव्य
सा । सहसः । सूनुं । अच्छ । यज्ञेन । गातुं । अवः । इच्छमानः । वृश्चत्ऽवनं । कृष्णऽयामं । रु
शंतं । वीती । होतारं ॥ दिव्यं । जिगाति । सः । श्वितानः । तन्यतुः । रोचनऽस्थाः । अ
जरेभिः । नानदत्ऽभिः । यविष्ठः । यः । पावकः । पुरुऽतमः । पुरूणि । पृथूनि । अग्निः ।
अनुऽयाति । भर्वन् । वि । ते । विष्वक् । वातऽजूतासः । अग्ने । भामासः । शुचे । शुचयः ।
चरंति । तुविऽम्रक्षासः । दिव्याः । नवऽग्वाः । वना । वनंति । धृषता । रुजंतः । ये । ते ।
शुक्रासः । शुचयः । शुचिष्मः । क्षां । वपंति । विऽसितासः । अश्वाः । अध । भ्रमः । ते । उ

६८

३

र्विया । वि । भाति । यातयमानः । अधि । सानु । पृश्नेः । अध । जिह्वा । पापतीति । प्र । वृष्णः । गोषुऽ
युधः । न । अशनिः । सृजाना । शूरस्यऽइव । प्रऽसितिः । क्षातिः । अग्नेः । दुःऽवर्तुः । भीमः ।
दयते । वनानि । आ । भानुना । पार्थिवानि । ज्रयांसि । महः । तोदस्य । धृषता । ततंथ । सः
बाधस्व । अप । भया । सहःऽभिः । स्पृधः । वनुष्यन् । वनुषः । नि । जूर्व । सः । चित्र । चित्रं
। चितयंतं । अस्मे इति । चित्रऽक्षत्र । चित्रऽतमं । वयःऽधां । चंद्रं । रयिं । पुरुऽवीरं । बृह
तं । चंद्र । चंद्राभिः । गृणते । युवस्व ॥ ८ ॥ मूर्धानं । दिवः । अरतिं । पृथिव्याः । वैश्वानरं ।
ऋते । आ । जातं । अग्निं । कविं । संऽराजं । अतिथिं । जनानां । आसन् । आ । पात्रं । जनं
यंत । देवाः । नाभिं । यज्ञानां । सदनं । रयीणां । महां । आऽहवं । अभि । सं । नवंत । वैश्वा
नरं । रथ्यं । अध्वराणां । यज्ञस्य । केतुं । जनयंत । देवाः । त्वत् । विप्रः । जायते । वाजी ।
अग्ने । त्वत् । वीरासः । अभिमातिऽसहः । वैश्वानर । त्वं । अस्मासु । धेहि । वसूनि ।

प॰च॰व॰

६८

राजन्। स्पृहयाय्याणि। त्वां। विश्वे। अमृत। जायमानं। शिशुं। न। देवाः। अभि। सं। न
वन्ते। तव। क्रतुऽभिः। अमृतऽत्वं। आयन्। वैश्वानर। यत्। पित्रोः। अदीदेः। वैश्वानर।
तव। तानि। व्रतानि। महानि। अग्ने। नकिः। आ। दधर्ष। यत्। जायमानः। पित्रोः।
उपऽस्थे। अविंदः। केतुं। वयुनेषु। अह्नां। वैश्वानरस्य। विऽमितानि। चक्षसा। सानू
नि। दिवः। अमृतस्य। केतुना। तस्य। इत्। ऊं इति। विश्वा। भुवना। अधि। मूर्धनि। व
याःऽइव। रुरुहुः। सप्त। विऽस्रुहः। वि। यः। रजांसि। अमिमीत। सुऽक्रतुः। वैश्वान
रः। वि। दिवः। रोचना। कविः। परि। यः। विश्वा। भुवनानि। पप्रथे। अदब्धः। गोपाः।
अमृतस्य। रक्षिता॥ ९॥ पृक्षस्य। वृष्णः। अरुषस्य। नु। सहः। प्र। नु। वोचं। वि ६८
दथा। जातऽवेदसः। वैश्वानराय। मतिः। नव्यसी। शुचिः। सोमःऽइव। पवते। चा ४
रुः। अग्नये। ०। व्रतानि। अग्निः। व्रतऽपाः। अरक्षत। वि। अंतरिक्षं। अमिमीत।

० स० जायमानः ०

सुऽक्रतुः। वैश्वानरः। महिना। नाकं। अस्पृशत्। वि। अस्तभ्नात्। रोदसी इति। मित्रः। अ
द्भुतः। अन्तःऽवावत्। अकृणोत्। ज्योतिषा। तमः। वि। चर्मणी इवेति चर्मणीऽइव। धिष
णे इति। अवर्तयत्। वैश्वानरः। विश्वं। अधत्त। वृष्ण्यं। अपां। उपऽस्थे। महिषाः। अगृभ्ण
त। विशः। राजानं। उप। तस्थुः। ऋग्मियं। आ। दूतः। अग्निं। अभरत्। विवस्वतः। वैश्वान
रं। मातरिश्वा। पराऽवतः। युगेऽयुगे। विदथ्यं। गृणत्ऽभ्यः। अग्ने। रयिं। यशसं। धे
हि। नव्यसीं। पव्याऽइव। राजन्। अघऽशंसं। अजर। नीचा। नि। वृश्च। वनिनं। न।
० अस्माकं ० तेजसा। ०। धारय। अनामि। क्षत्रं। अजरं। सुऽवीर्यं। वयं। जयेम। शतिनं। सहस्रि
णं। वैश्वानर। वाजं। अग्ने। तव। ऊतिऽभिः। अदब्धेभिः। तव। गोपाभिः। इष्टे। अ
स्माकं। पाहि। त्रिऽसधस्थ। सूरीन्। रक्ष। च। नः। ददुषां। शर्धः। अग्ने। वैश्वानर। प्र। च।
तारीः। स्तवानः॥ १०॥ अहः। इति। च। कृष्णं। अहः। अर्जुनं। च। वि। वर्तेते इति। र

प०अ०

६९

जसीइति। वेद्याभिः। वैश्वानरः। जायमानः। न। राजा। अव। अतिरत्। ज्योतिषा। अग्निः।
तमांसि। न। अहं। तंतुं। न। वि। जानामि। ओतुं। न। यं। वयंति। संऽअरे। अतमानाः।
कस्य। स्वित्। पुत्रः। इह। वक्त्वानि। परः। वदाति। अवरेण। पित्रा। सः। इत्। तंतुं। सः। वि।
जानाति। ओतुं। सः। वक्त्वानि। ऋतुऽथा। वदाति। यः। ईं। चिकेतत्। अमृतस्य। गोपाः।
अवः। चरन्। परः। अन्येन। पश्यन्। अयं। होता। प्रथमः। पश्यत। इमं। इदं। ज्योतिः। अ
मृतं। मर्त्येषु। अयं। सः। जज्ञे। ध्रुवः। आ। निऽसत्तः। अमर्त्यः। तन्वा। वर्धमानः। ध्रुवं। ज्यो
तिः। निऽहितं। दृशये। कं। मनः। जविष्ठं। पतयत्ऽसु। अंतः। विश्वे। देवाः। सऽ
मनसः। सऽकेताः। एकं। क्रतुं। अभि। वि। यंति। साधु। वि। मे। कर्णा। पतयतः। वि।
चक्षुः। वि। इदं। ज्योतिः। हृदये। आऽहितं। यत्। वि। मे। मनः। चरति। दूरेऽआधीः। किं। स्वित्। वक्ष्यामि।
किं। ऊं इति। नु। मनिष्ये। विश्वे। देवाः। अनमस्यन्। भियानाः। त्वां। अग्ने। तमसि। तस्थिऽवांसं। वैश्वान
रः। अवतु। ऊतये। नः। अमर्त्यः। अवतु। ऊतये। नः॥ ११॥ पुरः। वः। मंद्रं। दिव्यं। सुऽवृक्तिं। प्रऽयति। यज्ञे। अ

६९

ग्निं। अध्वरे। दधिध्वं। पुरः। उक्थेभिः। सः। हि। नः। विभाऽवा। सुऽअध्वरा। करति। जातऽवेदाः।
तं। ऊं इति। द्युऽमः। पुरुऽअनीक। होतः। अग्ने। अग्निऽभिः। मनुषः। इधानः। स्तोमं। यं। अस्मै।
ममताऽइव। शूषं। घृतं। न। शुचि। मतयः। पवंते। पीपाय। सः। श्रवसा। मर्त्येषु। यः। अग्नये।
ददाश। विप्रः। उक्थैः। चित्राभिः। तं। ऊतिऽभिः। चित्रऽशोचिः। व्रजस्य। साता। गोऽमतः। द
धाति। आ। यः। पप्रौ। जायमानः। उर्वी इति। दूरेऽदृशा। भासा। कृष्णऽअध्वा। अध। बहु। चित्
तमः। ऊर्म्यायाः। तिरः। शोचिषा। ददृशे। पावकः। नु। नः। चित्रं। पुरुऽवाजाभिः। ऊती। अग्ने।
रयिं। मघवत्ऽभ्यः। च। धेहि। ये। राधसा। श्रवसा। च। अति। अन्यान्। सुऽवीर्येभिः। च।
अभि। संति। जनान्। इमं। यज्ञं। चनः। धाः। अग्ने। उशन्। यं। ते। आसानः। जुहुते। हविष्मा
न्। भरत्ऽवाजेषु। दधिषे। सुऽवृक्तिं। अवीः। वाजस्य। गध्यस्य। सातौ। वि। द्वेषांसि। इनुहि।
०मदेम० वर्धय। इळां। ॥०॥ १२ ॥ यजस्व। होतः। इषितः। यजीयान्। अग्ने। बाधः। मरुतां। न। प्रऽयु
क्ति। आ। नः। मित्रावरुणा। नासत्या। द्यावा। होत्राय। पृथिवी इति। ववृत्याः। त्वं। होता। मं

॰प॰३॰
६०

द्रऽतमः । नः । अध्रुक् । अंतः । देवः । विदथा । मर्त्येषु । पावकया । जुह्वा । वह्निः । आसा । अग्ने । यज
स्व । तन्वं । तव । स्वां । धन्या । चित् । हि । त्वेइति । धिषणा । वष्टि । प्र । देवान् । जन्म । गृणते । यज
ध्यै । वेपिष्ठः । अंगिरसां । यत् । ह । विप्रः । मधु । छंदः । भनति । रेभः । इष्टौ । अदिद्युतत् । सु ।
अपाकः । विभाऽवा । अग्ने । यजस्व । रोदसीइति । उरूचीइति । आयुं । न । यं । नमसा । रातऽ
हव्याः । अंजंति । सुऽप्रयसं । पंच । जनाः । वृंजे । ह । यत् । नमसा । बर्हिः । अग्नौ । अयामि । स
स्रुक् । घृतऽवती । सुऽवृक्तिः । अम्यक्षि । सद्म । सदने । पृथिव्याः । अश्रायि । यज्ञः । सूर्ये ।
न । चक्षुः । दशस्य । नः । पुरुऽअनीक । होतः । देवेभिः । अग्ने । अग्निऽभिः । इधानः । रायः ।
सूनोइति । सहसः । ववसानाः । अति । स्रसेम । वृजनं । न । अंहः ॥ २३ ॥ मध्ये । होता । दुरोणे
। बर्हिषः । राट् । अग्निः । तोदस्य । रोदसीइति । यजध्यै । अयं । सः । सूनुः । सहसः । ऋतऽवा ।
दूरात् । सूर्यः । न । शोचिषा । ततान । आ । यस्मिन् । त्वेइति । सु । आपाके । यजत्र । यक्षत् ।
राजन् । सर्वताताऽइव । नु । द्यौः । त्रिऽसधस्थः । ततरुषः । न । जंहः । हव्या । मघानि । मानुषा ।

६०
६

यजध्यै । तेजिष्ठा । यस्य । अरतिः । वनेऽराट् । तोदः । अध्वन् । न । वृधसानः । अद्यौत् । अद्रो
घः । न । द्रविता । चेतति । त्मन् । अमर्त्यः । अवर्त्रः । ओषधीषु । सः । अस्माकेभिः । एतरि । न ।
शूषैः । अग्निः । स्तवे । दमे । आ । जातऽवेदाः । द्रुऽअन्नः । वन्वन् । क्रत्वा । न । अर्वा । उस्रः । पिताऽ
इव । जारयायि । यज्ञैः । अध । स्म । अस्य । पनयंति । भासः । वृथा । यत् । तक्षत् । अनुऽया
ति । पृथ्वीं । सद्यः । यः । स्पंद्रः । विऽसितः । धवीयान् । ऋणः । न । तायुः । अति । धन्वा । राट् । सः । त्वं ।
नः । अर्वन् । निदायाः । विश्वेभिः । अग्ने । अग्निऽभिः । इधानः । वेषि । रायः । वि । यासि । दुच्छुनाः ।
॰मदेम ॥ ६ ॥ २४ ॥ त्वत् । विश्वा । सुऽभग । सौभगानि । अग्ने । वि । यंति । वनिनः । न । वयाः । श्रुष्टी ।
रयिः । वाजः । वृत्रऽतूर्ये । दिवः । वृष्टिः । ईड्यः । रीतिः । अपां । त्वं । भगः । नः । आ । हि । रत्नं ।
इषे । परिज्माऽइव । क्षयसि । दस्मऽवर्चाः । अग्ने । मित्रः । न । बृहतः । ऋतस्य । असि ।
क्षत्ता । वामस्य । देव । भूरेः । सः । सत्ऽपतिः । शवसा । हंति । वृत्रं । अग्ने । विप्रः । वि ।
पणेः । भर्ति । वाज । यं । त्वं । प्रऽचेतः । ऋतऽजात । राया । सऽजोषाः । नप्त्रा । अपां । हिनोषि ।

प॰२॰
७१

यः। ते। सूनो इति। सहसः। गीःऽभिः। उक्थैः। यज्ञैः। मर्तः। निऽशिति। वेद्या। आनट्। विश्वं।
सः। देव। प्रति। वारं। अग्ने। धत्ते। धान्यं। पत्यते। वसव्यैः। ता। नृऽभ्यः। आ। सौश्रवसा। सु
वीरा। अग्ने। सूनो इति। सहसः। पुष्यसे। धाः। कृणोषि। यत्। शवसा। भूरि। पश्वः। वयः।
वृकाय। अरये। जसुरये। वक्ता। सूनो इति। सहसः। नः। विऽहायाः। अग्ने। तोकं। त
नयं। वाजि। नः। दाः। विश्वाभिः। गीःऽभिः। अभि। पूर्तिं। अश्यां॥०॥१५॥ अग्ना। यः।
मर्त्यः। दुवः। धियं। जुजोष। धीतिऽभिः। भसत्। नु। सः। प्र। पूर्व्यः। इषं। वुरीत। अवसे।
अग्निः। इत्। हि। प्रऽचेताः। अग्निः। वेधःऽतमः। ऋषिः। अग्निं। होतारं। ईळते।
यज्ञेषु। मनुषः। विशः। नाना। हि। अग्ने। अवसे। स्पर्धंते। रायः। अर्यः। तूर्वं
तः। दस्युं। आयवः। व्रतैः। सीक्षंतः। अव्रतं। अग्निः। अप्सां। ऋतिऽसहं। वीरं।
दधाति। सत्ऽपतिं। यस्य। त्रसंति। शवसः। संऽचक्षि। शत्रवः। भिया। अ

७१
७१

॰अ[illegible]छानो॰ वीहिस्पतिं॰

अग्निः। हि। विद्मना। निदः। देवः। मर्तं। उरुष्यति। सहऽवा। यस्य। अवृतः। रयिः।
वाजेषु। अवृतः॥०॥१६॥ इमं। ऊं इति। सु। वः। अतिथिं। उषःऽबुधं। विश्वासां।
विशां। पतिं। ऋंजसे। गिरा। वेति। इत्। दिवः। जनुषा। कत्। चित्। आ। शुचिः।
ज्योक्। चित्। अत्ति। गर्भः। यत्। अच्युतं। मित्रं। न। यं। सुऽधितं। भृगवः।
दधुः। वनस्पतौ। ईड्यं। ऊर्ध्वऽशोचिषं। सः। त्वं। सुऽप्री [illegible]
तः। वीतऽहव्ये। अद्भुत। प्रशस्तिऽभिः। महयसे। दिवेऽदिवे। सः। त्वं। दक्ष
स्य। अवृकः। वृधः। भूः। अर्यः। परस्य। अंतरस्य। तरुषः। रायः। सूनो इति
। सहसः। मर्त्येषु। आ। छर्दिः। यच्छ। वीतऽहव्याय। सऽप्रथः। भरत्ऽवाजाय।
सऽप्रथः। द्युतानं। वः। अतिथिं। स्वःऽनरं। अग्निं। होतारं। मनुषः। सुऽअ
ध्वरं। विप्रं। न। द्युक्षऽवचसं। सुवृक्तिऽभिः। हव्यऽवाहं॥ अरतिं। देवं। ऋं

रंसे । पावकया । यः । चितयंत्या । कृपा । क्षामन् । रुरुचे । उषसः । न । भानुना । तूर्व
न् । न । यामन् । एतशस्य । नु । रणे । आ । यः । घृणे । न । ततृषाणः । अजरः ॥ १० ॥
अग्निंऽअग्निं । वः । संऽइधा । दुवस्यत । प्रियंऽप्रियं । वः । अतिथिं । गृणीषणि । उप ।
वः । गीःऽभिः । अमृतं । विवासत । देवः । देवेषु । वनते । हि । वार्यं । देवः । देवेषु । व
नते । हि । नः । दुवः । संऽइद्धं । अग्निं । संऽइधा । गिरा । गृणे । शुचिं । पावकं । पुरः । अ
ध्वरे । ध्रुवं । विप्रं । होतारं । पुरुऽवारं । अद्रुहं । कविं । सुम्नैः । ईमहे । जातऽवेदसं ।
त्वां । दूतं । अग्ने । अमृतं । युगेऽयुगे । हव्यऽवाहं । दधिरे । पायुं । ईड्यं । देवासः ।
च । मर्तासः । च । जागृविं । विऽभुं । विश्पतिं । नमसा । नि । सेदिरे । विऽभूषन् ।
अग्ने । उभयान् । अनु । व्रता । दूतः । देवानां । रजसी इति । सं । ईयसे । यत् । ते ।
धीतिं । सुऽमतिं । आऽवृणीमहे । अध । स्म । नः । त्रिऽवरूथः । शिवः । भव ।

७१
८

तं । सुऽप्रतीकं । सुऽदृशं । सुऽअंचं । अविद्वांसः । विदुःऽतरं । सपेम । सः । यक्षत् ।
विश्वा । वयुनानि । विद्वान् । प्र । हव्यं । अग्निः । अमृतेषु । वोचत् ॥ २८ ॥ तं । अग्ने । पा
सि । उत । तं । पिपर्षि । यः । ते । आनट् । कवये । शूर । धीतिं । यज्ञस्य । वा । निऽशि
तिं । वा । उत्ऽइतिं । वा । तं । इत् । पृणक्षि । शवसा । उत । राया । त्वं । अग्ने । वनु
ष्यतः । नि । पाहि । त्वं । ऊं इति । नः । सहसाऽवन् । अवद्यात् । सं । त्वा । ध्वस्मन्ऽवत् ।
अभि । एतु । पाथः । सं । रयिः । स्पृहयाय्यः । सहस्री । अग्निः । होता । गृहऽप
तिः । सः । राजा । विश्वा । वेद । जनिम । जातऽवेदाः । देवानां । उत । यः । मर्त्यानां ।
यजिष्ठः । सः । प्र । यजतां । ऋतऽवा । अग्ने । यत् । अद्य । विशः । अध्वरस्य ।
होतरिति । पावकऽशोचे । वेः । त्वं । हि । यज्वा । ऋता । यजासि । महिना । वि ।
यत् । भूः । हव्या । वह । यविष्ठ । या । ते । अद्य । अभि । प्रयांसि । सुऽधितानि ।

प०च०

७३

० दुरितातरेम ०

हिख्यः। नि। त्वा। दधीत। रोदसीइति। यजध्यै। अव। नः। मघऽवन्। वाजऽसातौ।
अग्ने। विश्वानि। ०॥१९॥ अग्ने। विश्वेभिः। सुऽअनीक। देवैः। ऊर्णाऽवंतं। प्रथ
मः। सीद। योनिं। कुलायिनं। घृतऽवंतं। सवित्रे। यज्ञं। नय। यजमानाय। सा
धु। इमं। ऊँइति। त्यं। अथर्वऽवत्। अग्निं। मथंति। वेधसः। यं। अंकुऽयंतं।
आ। अनयन्। अमूरं। श्याव्याभ्यः। जनिष्व। देवऽवीतये। सर्वऽताता। स्वस्त
ये। आ। देवान्। वक्षि। अमृतान्। ऋतऽवृधः। यज्ञं। देवेषु। पिस्पृशः। वयं। ऊँ
इति। त्वा। गृहऽपते। जनानां। अग्ने। अकर्म। संऽइधा। बृहंतं। अस्थूरि।
नः। गार्हऽपत्यानि। संतु। तिग्मेन। नः। तेजसा। सं। शिशाधि॥२०॥ त्वां। अ
ग्ने। यज्ञानां। होतारं। विश्वेषां। हितः। देवेभिः। मानुषे। जने। सः। नः। मंद्राभिः॥ ७३ ८

० आदेवन्वक्षियक्षिच॥०

अध्वरे। जिह्वाभिः। यज। महः। ०वेत्थ। हि। वेधः। अध्वनः। पथः। च। देव। अंज
सा। अग्ने। यज्ञेषु। सुक्रतोइतिसुऽक्रतो। त्वां। ईळे। अध। द्विता। भरतः। वाजिऽ
भिः। शुनं। ईजे। यज्ञेषु। यज्ञियं। त्वं। इमा। वार्या। पुरु। दिवःऽदासाय। सुन्वते।
भरतःऽवाजाय। दाशुषे॥२१॥ त्वं। दूतः। अमर्त्यः। आ। वह। दैव्यं। जनं। शृण्वन्। वि
प्रस्य। सुऽस्तुतिं। त्वां। अग्ने। सुऽआध्यः। मर्तासः। देवऽवीतये। यज्ञेषु। देवं। ईळ
ते। तव। प्र। यक्षि। संऽदृशं। उत। क्रतुं। सुऽदानवः। विश्वे। जुषंत। कामिनः। त्वं। हो
ता। मनुःऽहितः। वह्निः। आसा। विदुःऽतरः। अग्ने। यक्षि। दिवः। विशः। अग्ने। आ। या
हि। वीतये। गृणानः। हव्यऽदातये। नि। होता। सत्सि। बर्हिषि॥२२॥ तं। त्वा। स
मित्ऽभिः। अंगिरः। घृतेन। वर्धयामसि। बृहत्। शोच। यविष्ठ्य। सः। नः। पृथु।

प०च०

७४

पृथु। श्रवाय्यं। अछ। दिवा। विवाससि। बृहत्। अग्ने। सुऽवीर्यं। त्वां। अग्ने। पुष्करात्। अ
धि। अथर्वा। निः। अमंथत। मूर्ध्नः। विश्वस्य। वाघतः। तं। ऊं इति। त्वा। दध्यङ्। ऋ
षिः। पुत्रः। ईधे। अथर्वणः। वृत्रऽहनं। पुरंऽदरं। ०। पाथ्यः। वृषा। सं। ईधे। दस्युहन्ऽ तमुत्वापा
तमं। धनंऽजयं। रणेऽरणे॥ २३॥ आ। इहि। ऊं इति। सु। ब्रवाणि। ते। अग्ने। इ
त्था। इतराः। गिरः। एभिः। वर्द्धास। इंदुऽभिः। यत्र। क्व। च। ते। मनः। दक्षं। दध
से। उत्ऽतरं। तत्र। सदः। कृणवसे। नहि। ते। पूर्त्तं। अक्षिऽपत्। भुवत्। ने
मानां। वसो इति। अथ। दुवः। वनवसे। आ। अग्निः। अगामि। भारतः। वृत्रऽहा।
पुरुऽचेतनः। दिवःऽदासस्य। सत्ऽपतिः। सः। हि। विश्वा। अति। पार्थिवा। र
यिं। दाशत्। महिऽत्वना। वन्वन्। अवातः। अस्तृतः॥ २४॥ सः। प्रत्नऽवत्। नवी ७४
यसा। अग्ने। द्युम्नेन। संऽयता। बृहत्। ततंथ। भानुना। प्र। वः। सखायः। अग्नये। १०

स्तोमं। यज्ञं। च। धृष्णुऽया। अर्च। गाय। च। वेधसे। सः। हि। यः। मानुषा। युगा। सी
दत्। होता। कविऽक्रतुः। दूतः। च। हव्यऽवाहनः। ता। राजाना। शुचिऽव्रता। ०॥ दित्यान्मारु
वसो इति। यक्षि। इह। रोदसी इति। वस्वी इति। अग्ने। संऽदृष्टिः। इषऽयते। म
र्त्याय। ऊर्जः। नपात्। अमृतस्य॥ २५॥ क्रत्वा। दाः। अस्तु। श्रेष्ठः। अ
द्य। त्वा। वन्वन्। सुऽरेक्णाः। मर्त्तः। आनाश। सुऽवृक्तिं। ते। ते। अग्ने। त्वाऽ
ऊताः। इषयंतः। विश्वं। आयुः। तरंतः। अर्यः। अरातीः। वन्वंतः। अ
र्यः। अरातीः। अग्निः। तिग्मेन। शोचिषा। यासत्। विश्वं। नि। अत्रि
णं। अग्निः। नः। वनते। रयिं। सुऽवीरं। रयिं। आ। भर। जातऽवेदः। वि

प॰य॰

७५ चर्षणि । जहि । रक्षांसि । सुक्रतो इति सुऽक्रतो । त्वं । नः । पाहि । अंहसः ।
जातऽवेदः । अघऽयतः । रक्षोनः । ब्रह्मणः । कवे ॥ २६ ॥ यः । नः । अग्ने ।
दुःऽएवः । आ । मर्त्तः । वधाय । दाशति । तस्मात् । नः । पाहि । अंहसः ॥
त्वं । तं । देव । जिह्वया । परि । बाधस्व । दुःऽकृतं । मर्त्तः । यः । नः । जिघां
सति । भरत्ऽवाजाय । सऽप्रथः । शर्म । यच्छ । सहंत्य । अग्ने । वरे
ण्य । वस्कः । अग्निः । वृत्राणि । जंघनत् । द्रविणस्युः । विपन्यया । संऽइद्धः । ७५
शुक्रः । आऽहुतः । गर्भे । मातुः । पितुः । पिता । विऽदिद्युतानः । अक्ष ११
रे । सीदन् । ऋतस्य । योनिं । आ ॥ २७ ॥ ब्रह्मप्रजाऽवत् । आ ।

भर । जातऽवेदः । विऽचर्षणे । अग्ने । यत् । दीदयत् । दिवि । उप । त्वा ।
रण्वऽसंदृशं । प्रयस्वन्तः । सहःऽकृत । अग्ने । ससृज्महे । गिरः ।
उप । छायांऽइव । घृणेः । अगन्म । शर्म । ते । वयं । अग्ने । हिरण्यऽसंदृ
शः । यः । उग्रःऽइव । शर्यऽहा । तिग्मऽशृंगः । न । वंसगः । अग्ने । पु
रः । रुरोजिथ । आ । यं । हस्ते । न । खादिनं । शिशुं । जातं । न । बि
भ्रति । विशां । अग्निं । सुऽअध्वरं ॥ २८ ॥ प्र । देवं । देवऽवीतये ।
भरत । वसुवित्ऽतमं । आ । स्वे । योनौ । नि । सीदतु । आ । जातं ।
जातऽवेदसि । प्रियं । शिशीत । अतिथिं । स्योने । आ । गृहऽपतिं ।

प॰च॰

७६

अग्ने।युक्ष्व।हि।ये।तव।अश्वासः।देव।साधवः।अरं।वहंति।मन्यवे।
अच्छ।नः।याहि।आ।वह।अभि।प्रयांसि।वीतये॰।उत्।अग्ने।भार ॰आदेवाँ॰
त।द्युऽमत्।अजस्रेण।दविद्युतत्।शोचा।वि।भाहि।अजर॥२९॥
वीती।यः।देवं।मर्तः।दुवस्येत्।अग्निं।ईळीत।अध्वरे।हविष्मा
न्।होतारं।सत्यऽयजं।रोदस्योः।उत्तानऽहस्तः।नमसा।आ।
॰आतेअ॰ विवासेत्॰।हृदा।तष्टं।भरामसि।ते।ते।भवंतु।उक्षणः।ऋष ७६
भासः।वशाः।उत।अग्निं।देवासः।अग्रियं।इंधते।वृत्रहन्ऽ
तमं।येन।वसूनि।आऽभृता।तृळ्हा।रक्षांसि।वाजिना॥३० १२
॥३०॥इतिचतु।र्थाष्टकेपदपंचमोध्यायः॥ ॥७हरिः॥ॐ॥मू॥

श्रीगणेशायनमः॥हरिः॥ॐ॥मू॥पिब।सोमं।अभि।यं।उग्र।तर्दः।ऊर्वं।गव्यं।
महि।गृणानः।इंद्र।वि।यः।धृष्णो इति।वधिषः।वज्रऽहस्त।विश्वा।वृत्रं।अमि
त्रिया।शवःऽभिः।सः।ईं।पाहि।यः।ऋजीषी।तरुत्रः।यः।शिप्रऽवान्।वृषभः।
यः।मतीनां।यः।गोत्रऽभित्।वज्रऽभृत्।यः।हरिऽस्थाः।सः।इंद्र।चित्रान्।
अभि।तृंधि।वाजान्।एव।पाहि।प्रत्नऽथा।मंदतु।त्वा।श्रुधि।ब्रह्म।वावृ
धस्व।उत।गीःऽभिः।आविः।सूर्यं।कृणुहि।पीपिहि।इषः।जहि।शत्रून्।
अभि।गाः।इंद्र।तृंधि।ते।त्वा।मदाः।बृहत्।इंद्र।स्वधाऽवः।इमे।पीताः।उ
क्षयंत।द्युऽमंतं।महां।अनूनं।तवसं।विऽभूति।मत्सरासः।जर्हृषंत।
प्रऽसहं।येभिः।सूर्यं।उषसं।मंदसानः।अवासयः।अप।दृळ्हानि।

प॰ च॰

१०

दृळ्हान्। महां। अद्रिं। परि। गाः। इंद्र। संतं। नुत्थाः। अच्युतं। सदसः। परि। स्वात्।
।१। तव। क्रत्वा। तव। तत्। दंसनाभिः। आमासु। पक्वं। शच्या। नि। दीध
रितिदीधः। और्णोः। दुरः। उस्रियाभ्यः। वि। दृळ्हा। उत्। ऊर्वात्। गाः।
असृजः। अंगिरस्वान्। पप्राथ। क्षां। महि। दंसः। वि। उर्वीं। उप। द्यां। ऋ
ष्वः। बृहत्। इंद्र। स्तभायः। अधारयः। रोदसीइति। देवपुत्रेइति देवऽपुत्रे।
प्रत्नेइति। मातरा। यह्वीइति। ऋतस्य। अध। त्वा। विश्वे। पुरः। इंद्र। देवाः।
एकं। तवसं। दधिरे। भराय। अदेवः। यत्। अभि। औहिष्ट। देवान्।
स्वःऽसाता। वृणते। इंद्रं। अत्र। अध। द्यौः। चित्। ते। अप। सा। नु।
वज्रात्। द्विता। अनमत्। भियसा। स्वस्य। मन्योः। अहिं। यत्।

१०

१

इंद्रः। अभि। ओहसानं। नि। चित्। विश्वऽआयुः। शयथे। जघान। अ
ध। त्वष्टा। ते। महः। उग्र। वज्रं। सहस्रऽभृष्टिं। ववृतत्। शतऽअश्रिं।
निऽकामं। अरऽमनसं। येन। नवंतं। अहिं। सं। पिणक्। ऋजीषिन्।
।२। वर्धान्। यं। विश्वे। मरुतः। सऽजोषाः। पचत्। शतं। महिषान्। इं
द्र। तुभ्यं। पूषा। विष्णुः। त्रीणि। सरांसि। धावन्। वृत्रऽहनं। मदिरं। अं
शुं। अस्मै। आ। क्षोदः। महि। वृतं। नदीनां। परिऽस्थितं। असृजः। ऊ
र्मिं। अपां। तासां। अनु। प्रऽवतः। इंद्र। पंथां। प्र। आर्दयः। नीचीः।
अपसः। समुद्रं। एव। ता। विश्वा। चकृऽवांसं। इंद्रं। महां। उग्रं। अ
जुर्यं। सहःऽदां। सुऽवीरं। त्वा। सुऽआयुधं। सुऽवज्रं। आ। ब्रह्म।

०तमुष्टुहियो०

नव्यं।अवसा।ववृत्यात्।सः।नः।वाजाय।श्रवसे।इषे।च।राये।धेहि।द्युऽमतः।
इंद्र।विप्रान्।भरत्ऽवाजे।नृऽवतः।इंद्र।सूरीन्।दिवि।च।स्म।एधि।पार्ये।नः।
इंद्र।अया।वाजं।देवऽहितं।सनेम।०।२।०।अभिभूतिऽओजाः।वन्वन्। ०मदेम०
अवातः।पुरुऽहूतः।इंद्रः।अषाळ्हं।उग्रं।सहमानं।आभिः।गीःऽभिः।
वर्द्ध।वृषभं।चर्षणीनां।सः।युध्मः।सत्वा।खजऽकृत्।समत्ऽवा।तुविऽ
म्रक्षः।नदनुऽमान्।ऋजीषी।बृहत्ऽरेणुः।च्यवनः।मानुषीणां।एकः।
कृष्टीनां।अभवत्।सहऽवा।त्वं।ह।नु।त्यत्।अदमयः।दस्यून्।एकः।
कृष्टीः।अवनोः।आर्याय।अस्ति।स्वित्।नु।वीर्यं।तत्।ते।इंद्र।न।
स्वित्।अस्ति।तत्।ऋतुऽथा।वि।वोचः।सत्।इत्।हि।ते।तुविऽ

जातस्य।मन्ये।सहः।सहिष्ठ।तुरतः।तुरस्य।उग्रं।उग्रस्य।तवसः।तवीयः।
अरध्रस्य।रध्रऽतुरः।बभूव।तत्।नः।प्रत्नं।सख्यं।अस्तु।युष्मे इति।इ
त्था।वदत्ऽभिः।वलं।अंगिरःऽभिः।हन्।अच्युतऽच्युत्।दस्म।इषय
तं।ऋणोः।पुरः।वि।दुरः।अस्य।विश्वाः॥ ५॥ सः।हि।धीभिः।हव्यः।
अस्ति।उग्रः।ईशानऽकृत्।महति।वृत्रऽतूर्ये।सः।तोकऽसाता।तनये।
सः।वज्री।वितंतसाय्यः।अभवत्।समत्ऽसु।सः।मज्मना।जनिम।मानुषा
णां।अमर्त्येन।नाम्ना।अति।प्र।सर्स्रे।सः।द्युम्नेन।सः।शवसा।उत।रा
या।सः।वीर्येण।नृऽतमः।संऽओकाः।सः।यः।न।मुहे।न।मिथु।जनः।
भूत्।सुमंतुऽनामा।चुमुरिं।धुनिं।च।वृणक्।पिप्रुं।शंबरं।शुष्णं।इंद्रः।पुरां।

प. च.

अ

च्यौत्नाय। शयथाय। नु। चित्। उत्ऽवता। दक्षसा। पन्यसा। च। वृत्रऽहत्याय। रथं।
इंद्र। तिष्ठ। धिष्व। वज्रं। हस्ते। आ। दक्षिणाऽत्रा। अभि। प्र। मंद। पुरुऽदत्र। मा
याः। अग्निः। न। शुष्कं। वनं। इंद्र। हेती। रक्षः। नि। धक्षि। अशनिः। न। भीमा। गं ७१
भीरया। ऋष्वया। यः। रुरोज। अध्वनयत्। दुःऽइता। दंभयत्। च। ५ आ। सहस्रा
पथिऽभिः। इंद्र। राया। तुविऽद्युम्न। तुविऽवाजेभिः। अर्वाक्। याहि। सूनो इति। स
हसः। यस्य। नु। चित्। अदेवः। ईशे। पुरुऽहूत। योतोः। प्र। तुविऽद्युम्नस्य। स्थविर ७१
स्य। घृष्वेः। दिवः। ररप्शे। महिमा। पृथिव्याः। न। अस्य। शत्रुः। न। प्रतिऽमानं। अस्ति।
न। प्रतिऽस्थिः। पुरुऽमायस्य। सह्योः। प्र। तत्। ते। अद्य। करणं। कृतं। भूत्। कुत्सं। ३
यत्। आयुं। अतिथिऽग्वं। अस्मै। पुरु। सहस्रा। नि। शिशाः। अभि। क्षां। उत्।

तूर्वयाणं। धृषता। निनेथ। अनु। त्वा। अहिऽघ्ने। अध। देव। देवाः। मदन्। विश्वे। क
विऽतमं। कवीनां। करः। यत्र। वरिवः। बाधिताय। दिवे। जनाय। तन्वे। गृणानः।
अनु। द्यावापृथिवी इति। तत्। ते। ओजः। अमर्त्याः। जिहते। इंद्र। देवाः। कृष्व।
कृत्नो इति। अकृतं। यत्। ते। अस्ति। उक्थं। नवीयः। जनयस्व। यज्ञैः। ६ म
हान्। इंद्रः। नृऽवत्। आ। चर्षणिऽप्राः। उत। द्विऽबर्हाः। अमिनः। सहःऽभिः।
अस्मद्र्यक्। ववृधे। वीर्याय। उरुः। पृथुः। सुऽकृतः। कर्तृऽभिः। भूत्।। इं
द्रं। एव। धिषणा। सातये। धात्। बृहंतं। ऋष्वं। अजरं। युवानं। अषाळ्हेन।
शवसा। शूशुऽवांसं। सद्यः। चित्। यः। ववृधे। असामि। पृथू इति। करस्ना।
बहुला। गभस्ती इति। अस्मद्र्यक्। सं। मिमीहि। श्रवांसि। यूथाऽइव।

प॰चं॰

८०

पश्वः।पशुऽपाः।दमूनाः।अस्मान्।इंद्र।अभि।आ।ववृत्स्व।आजौ।तं।वः।इंद्रं।च
तिनं।अस्य।शाकैः।इह।नूनं।वाजऽयंतः।हुवेम।यथा।चित्।पूर्वे।जरितारः।आसुः।
अनेद्याः।अनवद्याः।अरिष्टाः।धृतऽव्रतः।धनऽदाः।सोमऽवृद्धः।सः।हि।वाम
स्य।वसुनः।पुरुऽक्षुः।सं।जग्मिरे।पथ्याः।रायः।अस्मिन्।समुद्रे।न।सिंधवः।या
दमानाः। ५ ॥ शविष्ठ।नः।आ।भर।शूर।शवः।ओजिष्ठं।ओजः।अभिऽभू
ते।उग्रं।विश्वा।द्युम्ना।वृष्ण्या।मानुषाणां।अस्मभ्यं।दाः।हरिऽवः।मादयध्यै।
यः।ते।मदः।पृतनाषाट्।अमृध्रः।इंद्र।तं।नः।आ।भर।शूशुऽवांसं।येन।तोक
स्य।तनयस्य।सातौ।मंसीमहि।जिगीवांसः।त्वाऽऊताः।आ।नः।भर।वृषणं।
शुष्मं।इंद्र।धनऽस्पृतं।शूशुऽवांसं।सुऽदक्षं।येन।वंसाम।पृतनासु।शत्रून्।

राम्

८०

५

तव।ऊतिऽभिः।उत।जामीन्।अजामीन्।आ।ते।शुष्मः।वृषभः।एतु।पश्चात्।
आ।उत्तरात्।अधरात्।आ।पुरस्तात्।आ।विश्वतः।अभि।सं।एतु।अर्वाङ्।
इंद्र।द्युम्नं।स्वःऽवत्।धेहि।अस्मे इति।नृऽवत्।ते।इंद्र।नृऽतमाभिः।ऊती।वंसी
महि।वामं।श्रोमतेभिः।ईक्षे।हि।वस्वः।उभयस्य।राजन्।धाः।रत्नं।महि।स्थूरं।
०मरुत्वंतं विश्वा बृहंतं।०।जनं।वज्रिन्।महि।चित्।मन्यमानं।एभ्यः।नृऽभ्यः।रंधय।येषु।अस्मि।
साकमवर० अधि।हि।द्यौः।पृथिव्योः।शूरऽसातौ।हवामहे।तनये।गोषु।अप्ऽसु।वयं।ते।एभिः।
पुरुऽहूत।सख्यैः।शत्रोःऽशत्रोः।उत्ऽतरे।इत्।स्याम।घ्नंतः।वृत्राणि।उभयानि।
शूर।राया।मदेम।बृहता।त्वाऽऊताः। ८ । द्यौः।न।यः।इंद्र।अभि।भूम।अर्यः।
तस्थौ।रयिः।शवसा।पृत्ऽसु।जनान्।तं।नः।सहस्रऽभरं।उर्वराऽसां।दद्धि।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प॰च॰

सूनोइति।सहसः।वृत्रऽतुरं।दिवः।न।तुभ्यं।अनु।इंद्र।सत्रा।असुर्यं।देवेभिः।
धायि।विश्वं।अहिं।यत्।वृत्रं।अपः।वव्रिऽवांसं।हन्।ऋजीषिन्।विष्णुना।स
चानः।तूर्वन्।ओजीयान्।तवसः।तवीयान्।कृतऽब्रह्मा।इंद्रः।वृद्धऽमहाः।रा ८१
जा।अभवत्।मधुनः।सोम्यस्य।विश्वासां।यत्।पुरां।दर्त्नुं।आवत्।शतैः।अ
पद्रन्।पणयः।इंद्र।अत्र।दशऽओणये।कवये।अर्कऽसातौ।वधैः।शुष्णस्य।अशुषस्य।अऽ
मायाः।पित्वः।न।अरिरेचीत्।किं।चन।प्र।महः।द्रुहः।अप।विश्वऽआयु।धा
यि।वज्रस्य।यत्।पतने।पादि।शुष्णः।उरु।सः।सऽरथं।सारथये।कः।इंद्रः।
कुत्साय।सूर्यस्य।सातौ। प्र।श्येनः।न।मदिरं।अंशुं।अस्मै।शिरः।दा ८१
सस्य।नमुचेः।मथायन्।प्र।आवत्।नमीं।साप्यं।ससंतं।पृणक्।राया। ५

सं।इषा।सं।स्वस्ति।वि।पिप्रोः।अहिऽमायस्य।दृळ्हाः।पुरः।वज्रिन्।शवसा।न।दर्द
रिति।दर्दः।सुऽदामन्।तत्।रेक्णः।अप्रऽमृष्यं।ऋजिश्वने।दात्रं।दाशुषे।
दाः।सः।वेतसुं।दशऽमायं।दशऽओणिं।तूतुजिं।इंद्रः।स्वभिष्टिऽसुम्नः।आ।तुग्रं।
शश्वत्।इभं।द्योतनाय।मातुः।न।सीं।उप।सृज।इयध्यै।सः।ईं।स्पृधः।वनते।अ
प्रतिऽइतः।बिभ्रत्।वज्रं।वृत्रऽहनं।गभस्तौ।तिष्ठत्।हरीइति।अधि।अस्ताऽ
इव।गर्ते।वचःऽयुजा।वहतः।इंद्रं।ऋष्वं।सनेम।ते।अवसा।नव्यः।इंद्र।प्र।
पूरवः।स्तवंते।एना।यज्ञैः।सप्त।यत्।पुरः।शर्म।शारदीः।दर्त्।हन्।दासीः।पुरुऽ
कुत्साय।शिक्षन्।त्वं।वृधः।इंद्र।पूर्व्यः।भूः।वरिवस्यन्।उशने।काव्याय।परा।
नवऽ[illegible]वास्त्वं।अनुऽदेयं।महे।पित्रे।ददाथ।स्वं।नपातं।०।त्वं।ह।त्यत्।

त्वंधुनिरिंद्र॰ प्रयत्समुद्र॰

प॰च॰ इंद्र। विश्वं। आजौ। सस्तः। धुनीचुमुरी इति। या। ह। सिस्वप्। दीदयत्। इत्। तुभ्यं। सोमे
भिः। सुन्वन्। दभीतिः। इध्मऽभृतिः। पक्थी। अर्कैः॥ १० इमाः। उं इति। त्वा। पुरुऽतम
८२ स्य। कारोः। हव्यं। वीर। हव्याः। हवंते। धियः। रथेऽस्थां। अजरं। नवीयः। रयिः। विऽ
०तमुस्तुष० भूतिः। ईयते। वचस्या। १ यः। विदानः। गिर्वाहसं। गीःऽभिः। यज्ञऽवृद्धं। यस्य। दिवं। मह्ना। अति।
पृथिव्याः। पुरुऽमायस्य। रिरिचे। महिऽत्वं। सः। इत्। तमः। अवयुनं। ततन्वत्। सूर्येण।
वयुनऽवत्। चकार। कदा। ते। मर्ताः। अमृतस्य। धाम। इयक्षंतः। न। मिनंति। स्व
धाऽवः। यः। ता। चकार। सः। कुह। स्वित्। इंद्रः। कं। आ। जनं। चरति। कासु। वि ८२
क्षु। कः। ते। यज्ञः। मनसे। शं। वराय। कः। अर्कः। इंद्र। कतमः। सः। होता। इदा। हि।
ते। वेविषतः। पुराऽजाः। प्रत्नासः। आसुः। पुरुऽकृत्। सखायः। ये। मध्यमासः।
६

उत। नूतनासः। उत। अवमस्य। पुरुऽहूत। बोधि॥ ११ तं। पृच्छंतः। अवरासः। परा
णि। प्रत्ना। ते। इंद्र। श्रुत्या। अनु। येमुः। अर्चामसि। वीर। ब्रह्मऽवाहः। यात्। एव।
विद्म। तात्। त्वा। महांतं। अभि। त्वा। पाजः। रक्षसः। वि। तस्थे। महि। जज्ञानं।
अभि। तत्। सु। तिष्ठ। तव। प्रत्नेन। युज्येन। सख्या। वज्रेण। धृष्णो इति। अप।
ता। नुदस्व। सः। तु। श्रुधि। इंद्र। नूतनस्य। ब्रह्मण्यतः। वीर। कारुऽधायः। त्वं। हि।
आपिः। प्रऽदिवि। पितॄणां। शश्वत्। बभूथ। सुऽहवः। आऽइष्टौ। प्र। ऊतये।
वरुणं। मित्रं। इंद्रं। मरुतः। कृष्व। अवसे। नः। अद्य। प्र। पूषणं। विष्णुं। अग्निं।
पुरंधिं। सवितारं। ओषधीः। पर्वतान्+च। इमा। उं इति। त्वा। पुरुऽतम। प्र
यज्यो इति प्रऽयज्यो। जरितारः। अभि। अर्चंति। अर्कैः। श्रुधि। हवं। इंद्र॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ प-च- आहुवतः। हुवानः। न। त्वाऽवान्। अन्यः। अमृत। त्वत्। अस्ति। नु। मे। आ। वाचं। उ
प। याहि। विद्वान्। विश्वेभिः। सूनो इति। सहसः। यजत्रैः। ये। अग्निऽजिह्वाः। ऋ
८३ तःसापः। आसुः। ये। मनुं। चक्रुः। उपरं। दसाय। सः। नः। बोधि। पुरःऽएता। सुऽ
गेषु। उत। दुःऽगेषु। पथिऽकृत्। विदानः। ये। अश्रमासः। उरवः। वहिष्ठाः। तेभिः।
नः। इंद्र। अभि। वक्षि। वाजं। १२ यः। एकः। इत्। हव्यः। चर्षणीनां। इंद्रं। तं। गीःऽ
भिः। अभि। अर्चे। आभिः। यः। पत्यते। वृषभः। वृष्ण्यऽवान्। सत्यः। सत्वा। पुरुऽ
मायः। सहस्वान्। तं। ऊं इति। नः। पूर्वे। पितरः। नवऽग्वाः। सप्त। विप्रासः। अभि। ८३
वाजयंतः। नक्षत्ऽदाभं। ततुरिं। पर्वतेऽस्थां। अद्रोघऽवाचं। मतिऽभिः। शविष्ठं।
तं। ईमहे। अस्य। इंद्रं। रायः। पुरुऽवीरस्य। नृऽवतः। पुरुऽक्षोः। यः। अस्कृधोयुः। ७

अजरः। स्वःऽवान्। तं। आ। भर। हरिऽवः। मादयध्यै। तत्। नः। वि। वोचः। यदि। ते। पुरा।
चित्। जरितारः। आनशुः। सुम्नं। इंद्र। कः। ते। भागः। किं। वयः। दुध्र। खिद्वः। पुरुऽहूत।
पुरुवसो इति पुरुऽवसो। असुरऽघ्न। तं। पृच्छंती। वज्रऽहस्तं। रथेऽस्थां। इंद्रं। वेपी। वक्क
री। यस्य। नु। गीः। तुविऽग्राभं। तुविऽकूर्मिं। रभःऽदां। गातुं। इषे। नक्षते। तुम्रं। अ
छ। १३ अया। ह। त्यं। मायया। ववृधानं। मनःऽजुवा। स्वऽतवः। पर्वतेन। अच्युता।
चित्। वीळिता। सुऽओजः। रुजः। वि। दृळ्हा। धृषता। विरप्शिन्। तं। वः। धिया।
नव्यस्या। शविष्ठं। प्रत्नं। प्रत्नऽवत्। परिऽतंसयध्यै। सः। नः। वक्षत्। अनिऽमा
नः। सुऽवह्मा। इंद्रः। विश्वानि। अति। दुःऽगहानि। आ। जनाय। द्रुह्वणे। पार्थिवानि।
दिव्यानि। दीपयः। अंतरिक्षा। तप। वृषन्। विश्वतः। शोचिषा। तान्। ब्रह्मऽ

प॰ च॰ द्विषे । शोचय । क्षां । अपः । च । भुवः । जनस्य । दिव्यस्य । राजा । पार्थिवस्य । जगतः । त्वेषऽ
संदृक् । धिष्व । वज्रं । दक्षिणे । इंद्र । हस्ते । विश्वाः । अजुर्य । दयसे । वि । मायाः । आ । संऽ
८४ यतं । इंद्र । नः । स्वस्तिं । शत्रुऽतूर्याय । बृहतीं । अमृध्रां । यया । दासानि । आर्याणि । वृत्रा ।
करः । वज्रिन् । सुऽतुका । नाहुषाणि । सः । नः । नियुत्ऽभिः । पुरुऽहूत । वेधः । विश्वऽवारा
भिः । आ । गहि । प्रयज्यो इति प्रऽयज्यो । न । याः । अदेवः । वरते । न । देवः । आ । आभिः ।
याहि । तूयं । आ । मद्र्यद्रिक् । १५ सुते । इत् । त्वं । निऽमिश्लः । इंद्र । सोमे । स्तोमे ।
ब्रह्मणि । शस्यमाने । उक्थे । यत् । वा । युक्ताभ्यां । मघऽवन् । हरिऽभ्यां । बिभ्रत् । व ८४
या ज्रं । बाह्वोः । इंद्र । यासि । यत् । वा । दिवि । पार्ये । सुस्विं । इंद्र । वृत्रऽहत्ये । अवसि । शूरऽ ८
सातौ । यत् । वा । दक्षस्य । बिभ्युषः । अबिभ्यत् । अरंधयः । शर्धतः । इंद्र । दस्यून् ।

पाता । सुतं । इंद्रः । अस्तु । सोमं । प्रऽनेनीः । उग्रः । जरितारं । ऊती । कर्ता । वीराय । सुस्व
ये । ऊं इति । लोकं । दाता । वसु । स्तुवते । कीरये । चित् । गंता । इयर्ति । सवना । हरिऽ
भ्यां । बभ्रिः । वज्रं । पपिः । सोमं । ददिः । गाः । कर्ता । वीरं । नर्यं । सर्वऽवीरं । श्रो
ता । हवं । गृणतः । स्तोमऽवाहाः । अस्मै । वयं । यत् । ववान । तत् । विविष्मः । इंद्रा
य । यः । नः । प्रऽदिवः । अपः । करिति कः । सुते । सोमे । स्तुमसि । शंसत् । उक्था ।
इंद्राय । ब्रह्म । वर्धनं । यथा । असत् ॥ १६ ॥ ब्रह्माणि । हि । चकृषे । वर्धनानि ।
तावत् । ते । इंद्र । मतिऽभिः । विविष्मः । सुते । सोमे । सुतऽपाः । शंऽतमानि ।
रांड्या । क्रियास्म । वक्षणानि । यज्ञैः । ० पुरोळाशं । रराणः । पिब । तु । स नो बोधि०
सोमं । गोऽऋजीकं । इंद्र । ० उरुं । कृधि । त्वाऽयतः । ऊं इति । लोकं । सः ।
एदं बर्हि०

प॰च॰ मंदस्व। हि। अनु। जोषं। उग्र। प्र। त्वा। यज्ञासः। इमे। अश्नुवंतु। प्र। इमे। हवासः। पुरुऽ
हूतं। अस्मे इति। आ। त्वा। इयं। धीः। अवसे। इंद्र। यम्याः। तं। वः। सखायः। सं। य
८० सोमेभि था। सुतेषु। ०। कुवित्। तस्मै। असति। नः। भरीय। न। सुस्विं। इंद्रः। अवसे। मृधा
ति। एव। तत्। इंद्रः। सुते। अस्तु। वि। सोमे। भरत्ऽवाजेषु। क्षयत्। इत्। मघो
नः। असत्। यथा। जरित्रे। उत। सूरिः। इंद्रः। रायः। विश्वऽवारस्य। दाता॥
॥१६ वृषा। मदः। इंद्रे। श्लोकः। उक्था। सचा। सोमेषु। सुतऽपाः। ऋजीषी। अ
र्चत्र्यः। मघऽवा। नृभ्यः। उक्थैः। द्युक्षः। राजा। गिरां। अक्षितऽऊतिः। ततुरिः। ८५
वीरः। नर्यः। विऽचेताः। श्रोता। हवं। गृणतः। उर्विऽऊतिः। वसुः। शंसः। न
रां। कारुऽधायाः। वाजी। स्तुतः। विदथे। दाति। वाजं। अक्षः। न। चक्र्योः। शूर।
१

सहस्रा। शूर। दर्षि। अव। गिरेः। दासं। शंबरं। हन्। प्र। आवः। दिवःऽदासं। चित्राभिः।
ऊती॥ २१ त्वं। श्रद्धाभिः। मंदसानः। सोमैः। दभीतये। चुमुरिं। इंद्र। सिस्वप्। त्वं। रजिं।
पिठीनसे। दशस्यन्। षष्टिं। सहस्रा। शच्या। सचा। हन्। अहं। चन। तत्। सूरिऽ अ३
भिः। आनश्यां। तव। ज्यायः। इंद्र। सुम्नं। ओजः। त्वया। यत्। स्तवंते। सधऽवीर। वी
राः। त्रिऽवरूथेन। नहुषा। शविष्ठ। वयं। ते। अस्यां। इंद्र। द्युम्नऽहूतौ। सखायः।
स्याम। महिन। प्रेष्ठाः। प्रातर्दनिः। क्षत्रऽश्रीः। अस्तु। श्रेष्ठः। घने। वृत्राणां। स
नये। धनानां। २२ किं। अस्य। मदे। किं। उं इति। अस्य। पीतौ। इंद्रः। किं। अ
स्य। सख्ये। चकार। रणाः। वा। ये। निऽसदि। किं। ते। अस्य। पुरा। विविद्रे। किं।
उं इति। नूतनासः। सत्। अस्य। ०। नहि। नु। ते। महिमनः। समस्य। न। म
० सदस्यमदे॰ रणा वा म॰

प॰च॰

घबवन्।मघवत्ऽवस्य।विद्म।न।राधसःऽराधसः।नूतनस्य।इंद्र।नकिः।
८८ ददृशे।इंद्रियं।ते।एतत्।यत्।ते।इंद्रियं।अचेति।येन।अवधीः।
वरऽशिखस्य।शेषः।वज्रस्य।यत्+ते।निऽहतस्य।शुष्मात्।स्वना
त्।चित्।इंद्र।परमः।ददार।वधीत्।इंद्रः।वरऽशिखस्य।शेषः।अ
भिऽआवर्तिने।चायमानाय।शिक्षन्।वृचीवतः।यत्।हरिऽयूपीयायां।
हन्।पूर्वे।अर्धे।भियसा।अपरः।दर्त्। २३ त्रिंशत्ऽशतं।वर्मिणः।इं ८८
द्र।साकं।यव्याऽवत्यां।पुरुऽहूत।श्रवस्या।वृचीवंतः।शरवे।पत्यमा
नाः।पात्रा।भिंदानाः।निऽअर्थानि।आयन्।यस्य।गावौ।अरुषा।सुय

१२

वस्यू इति सुऽयवस्यू।अंतः।ऊं इति।सु।चरतः।रेरिहाणा।सः।संजयाय।
तुर्वशे।परा।अदात्।वृचीवतः।दैवऽवाताय।शिक्षन्।द्वयान्।अग्ने।रथि
नः।विंशतिं।गाः।वधूऽमतः।मघऽवा।मह्यं।संऽराट्।अभिऽआवर्ती।चाय
मानः।ददाति।दुःऽनशा।इयं।दक्षिणा।पार्थवानां। २४ आ।गौ।अग्मन्। व॰४
उत।भद्रं।अक्रन्।सीदंतु।गोऽस्थे।रणयंतु।अस्मे इति।प्रजाऽवतीः।पुरुऽ
रूपाः।इह।स्युः।इंद्राय।पूर्वीः।उषसः।दुहानाः।इंद्रः।यज्वने।पृणते।च।
शिक्षति।उप।इत्।ददाति।न।स्वं।मुषायति।भूयःऽभूयः।रयिं।इत्।
अस्य।वर्धयन्।अभिन्ने।खिल्ये।नि।दधाति।देवऽयुं।न।ताः।नशंति।
न।दभाति।तस्करः।न।आसां।मित्रः।व्यथिः।आ।दधर्षति।देवान्।च।

प. च. याभिः। यजते। ददाति। च। ज्योक्। इत्। ताभिः। सचते। गोऽपतिः। सह। न। ताः।
अर्वा। रेणुऽककाटः। अश्नुते। न। संस्कृतऽत्रं। उप। यंति। ताः। अभि। उरुऽगायं।
अभयं। तस्य। ताः। अनु। गावः। मर्तस्य। वि। चरंति। यज्वनः। गावः। भगः।
८१ गावः। इंद्रः। मे। अच्छान्। गावः। सोमस्य। प्रथमस्य। भक्षः। इमाः। याः। गावः।०। [illegible]राम
० सजना इच्छामि। इत्। हृदा। मनसा। चित्। इंद्रं। यूयं। गावः। मेदयथ। कृशं। चित्। अश्री
रं। चित्। कृणुथ। सुऽप्रतीकं। भद्रं। गृहं। कृणुथ। भद्रऽवाचः। बृहत्। वः। वयः। उच्यते। ८१
सभासु। प्रजाऽवतीः। सुऽयवसं। रिशंतीः। शुद्धाः। अपः। सुऽप्रपाने। पिबंतीः।
० स्तेन ईश मा। वः।०। परि। वः। हेतिः। रुद्रस्य। वृज्याः। उप। इदं। उपऽपर्चनं। आसु। गोषु। उप।
तमाघ ० पृच्यतां। उप। ऋषभस्य। रेतसि। उप। इंद्र। तव। वीर्ये २५ इति चतुर्थाष्टके षष्ठोऽध्यायः॥

१३

[illegible]३ ॥ हरिः॥ ओ३म्। इंद्रं। वः। नरः। सख्याय। सेपुः। महः। यंतः। सुऽमतये। चकानाः। म
हः। हि। दाता। वज्रऽहस्तः। अस्ति। महां। ऊं इति। रण्वं। अवसे। यजध्वं। आ। यस्मिन्।
हस्ते। नर्याः। मिमिक्षुः। आ। रथे। हिरण्यये। रथेऽस्थाः। आ। रश्मयः। गभस्त्योः।
स्थूरयोः। आ। अध्वन्। अश्वासः। वृषणः। युजानाः। श्रिये। ते। पादा। दुवः। आ।
मिमिक्षुः। धृष्णुः। वज्री। शवसा। दक्षिणऽवान्। वसानः। अत्कं। सुरभिं। दृशे। कं।
स्वः। न। नृतो इति। इषिरः। बभूथ। सः। सोमः। आमिश्लऽतमः। सुतः। भूत्। य
स्मिन्। पक्तिः। पच्यते। संति। धानाः। इंद्रं। नरः। स्तुवंतः। ब्रह्मऽकाराः। उक्था।
शंसंतः। देववातऽतमाः। न। ते। अंतः। शवसः। धायि। अस्य। वि। तु। बाबधे। रोदसी
इति। महिऽत्वा। आ। ता। सूरिः। पृणति। तूतुजानः। यूथाऽइव। अप्ऽसु। संऽईजमा

ऋ०त्रि०

९०

नः। उती। एव। इत्। इंद्रः। सुऽहवः। ऋष्वः। अस्तु। उती। अनूती। हिरिऽशिप्रः। सत्वा।
एव। हि। जातः। असमातिऽओजाः। पुरु। च। वृत्रा। हनति। नि। दस्यून्॥ ६॥ भूयः। इ
त्। ववृधे। वीर्याय। एकः। अजुर्यः। दयते। वसूनि। प्र। रिरिचे। दिवः। इंद्रः। पृथिव्याः।
अर्द्धं। इत्। अस्य। प्रति। रोदसी इति। उभे इति। अध। मन्ये। बृहत्। असुर्यं। अ
स्य। यानि। दाधार। नकिः। आ। मिनाति। दिवेऽदिवे। सूर्यः। दर्शतः। भूत्। वि। सद्मा
नि। उर्विया। सुऽक्रतुः। धात्। अद्य। चित्। नु। चित्। तत्। अपः। नदीनां। यत्।
आभ्यः। अरदः। गातुं। इंद्र। नि। पर्वताः। अद्मऽसदः। न। सेदुः। त्वया। दृळ्हानि। सु
क्रतो इति सुऽक्रतो। रजांसि। सत्यं। इत्। तत्। न। त्वाऽवान्। अन्यः। अस्ति। इंद्र।
देवः। न। मर्त्यः। ज्यायान्॥ ०॥ अव। असृजः। अपः। अच्छ। समुद्रं। त्वं। अपः। वि। दुरः।

९०
१

० अहन्नहिं ०

विषूचीः। इंद्र। दृळ्हं। अरुजः। पर्वतस्य। राजा। अभवः। जगतः। चर्षणीनां। साकं।
सूर्यं। जनयन्। द्यां। उषसं॥ २॥ अभूः। एकः। रयिऽपते। रयीणां। आ। हस्तयोः।
अधिथाः। इंद्र। कृष्टीः। वि। तोके। अप्ऽसु। तनये। च। सूरे। अवोचंत। चर्षणयः।
विऽवाचः। त्वत्। भिया। इंद्र। पार्थिवानि। विश्वा। अच्युता। चित्। च्यवयंते। रजां
सि। द्यावाक्षामा। पर्वतासः। वनानि। विश्वं। दृळ्हं। भयते। अज्मन्। आ। ते। त्वं। कु
त्सेन। अभि। शुष्णं। इंद्र। अशुषं। युध्य। कुयवं। गोऽइष्टौ। दश। प्रऽपित्वे। अध। सू
र्यस्य। मुषायः। चक्रं। अविवेः। रपांसि। त्वं। शतानि। अव। शंबरस्य। पुरः। जघं
थ। अप्रतीनि। दस्योः। अशिक्षः। यत्र। शच्या। शचीऽवः। दिवःऽदासाय। सुन्वते।
सुतऽक्रे। भरत्ऽवाजाय। गृणते। वसूनि। सः। सत्यऽसत्वन्। महते। रणा

प०च०

९१

य।रथं।आ।तिष्ठ।तुविऽनृम्ण।भीमं।याहि।प्रऽपथिन्।अवसा।उप।मद्रिक्।प्र।च
श्रुत।श्रावय।चर्षणिऽभ्यः॥३॥अपूर्व्या।पुरुऽतमानि।अस्मै।महे।वीराय।तवसे।
तुराय।विऽरप्शिने।वज्रिणे।शंऽतमानि।वचांसि।आसा।स्थविराय।तक्षम्।
सः।मातरा।सूर्येण।कवीनां।अवासयत्।रुजत्।अद्रिं।गृणानः।सुऽआधी
भिः।ऋक्वऽभिः।वावशानः।उत्।उस्रियाणां।असृजत्।निऽदानं।सः।व
ह्निऽभिः।ऋक्वऽभिः।गोषु।शश्वत्।मितज्ञुऽभिः।पुरुऽकृत्वा।जिगाय।पुरः।पुरःऽ
हा।सखिऽभिः।सखिऽयन्।दृह्ळा।रुरोज।कविऽभिः।कविः।सन्।सः।नीव्याभिः
जरितारं।अच्छ।महः।वाजेभिः।महत्ऽभिः।च।शुष्मैः।पुरुऽवीराभिः।वृषभ।क्षि
तीनां।आ।गिर्वणः।सुविताय।प्र।याहि।सः।सर्गेण।शवसा।तक्तः।अत्यैः।अपः।

९१
२

इंद्रः।दक्षिणतः।तुराषाट्।इत्था।सृजानाः।अनपऽवृत्।अर्थं।दिवेऽदिवे।विविषुः।अ
प्रऽमृष्यं॥५॥यः।ओजिष्ठः।इंद्र।तं।सु।नः।दाः।मदः।वृषन्।सुऽअभिष्टिः।दास्वान्।
सौवश्व्यं।यः।वनवत्।सुऽअश्वः।वृत्रा।समत्ऽसु।ससहत्।अमित्रान्।त्वां।हि।
इंद्र।अवसे।विऽवाचः।हवंते।चर्षणयः।शूरऽसातौ।त्वं।विप्रेभिः।वि।पणीन्।अशा
यः।त्वाऽऊतः।इत्।सनिता।वाजं।अर्वा।त्वं।तान्।इंद्र।उभयान्।अमित्रान्।दा
सा।वृत्राणि।आर्या।च।शूर।वधीः।वनाऽइव।सुऽधिते।भिः।[illegible]।अत्कैः।आ।
पृत्ऽसु।दर्षि।नृणां।नृऽतम।सः।त्वं।नः।इंद्र।अकवाभिः।ऊती।सखा।वि
श्वऽआयुः।अविता।वृधे।भूः।स्वःऽसाता।यत्।ह्वयामसि।त्वा।युध्यंतः।ने
मऽधिता।पृत्ऽसु।शूर।नूनं।नः।इंद्र।अपराय।च।स्याः।भव।मृळीकः।उत।

प०च०

९२

नः। अभिष्टौ। इत्था। गृणंतः। महिनस्य। शर्मन्। दिवि। स्याम। पार्ये। गोसऽतमाः॥ ५॥
सं। च। त्वे इति। जग्मुः। गिरः। इंद्र। पूर्वीः। वि। च। त्वत्। यंति। विऽभ्वः। मनीषाः। पुरा। नू
नं। च। स्तुतयः। ऋषीणां। पस्पृध्रे। इंद्रे। अधि। उक्थऽअर्का। पुरुऽहूतः। यः। पुरुऽगू
र्त्तः। ऋभ्वा। एकः। पुरुऽप्रशस्तः। अस्ति। यज्ञैः। रथः। न। महे। शवसे। युजानः। अस्मा
भिः। इंद्रः। अनुऽमाद्यः। भूत्॥ न। यं। हिंसंति। धीतयः। न। वाणीः। इंद्रं। नक्षंति। इ
त्। अभि। वर्धयंतीः। यदि। स्तोतारः। शतं। यत्। सहस्रं। गृणंति। गिर्वणसं।
शं। तत्। अस्मै॥ अस्मै। एतत्। दिवि। आर्चाऽइव। मासा। मिमिक्षः। इंद्रे। नि। अ ९२
यामि। सोमः। जनं। न। धन्वन्। अभि। सं। यत्। आपः। सत्रा। ववृधुः। हवनानि। य ३
ज्ञैः॥ अस्मै। एतत्। महि। आंगूषं। अस्मै। इंद्राय। स्तोत्रं। मतिऽभिः। अवाचि। अ

सत्। यथा। महते। वृत्रऽतूर्ये। इंद्रः। विश्वऽआयुः। अविता। वृधः। च॥ ६॥ कदा
भुवन्। रथऽक्षयाणि। ब्रह्म। कदा। स्तोत्रे। सहस्रऽपोष्यं। दाः। कदा। स्तोमं। वा
सयः। अस्य। राया। कदा। धियः। करसि। वाजऽरत्नाः॥ कर्हि। स्वित्। तत्। इंद्र। य ५
त्। नृऽभिः। नॄन्। वीरैः। वीरान्। नीळयासे। जय। आजीन्। त्रिऽधातु। गाः।
अधि। जयासि। गोषु। इंद्र। द्युम्नं। स्वःऽवत्। धेहि। अस्मेइति।०। जरित्रे। विश्वऽ कर्हि। स्वित्०
प्सु। ब्रह्म। कृणवः। शविष्ठ। कदा। धियः। न। निऽयुतः। युवासे। कदा। गोऽमघा
हवनानि। गच्छाः॥ सः। गोऽमघाः। जरित्रे। अश्वऽचंद्राः। वाजऽश्रवसः। अधि
धेहि। पृक्षः। पापीहि। इषः। सुऽदुघां। इंद्र। धेनुं। भरत्ऽवाजेषु। सुऽरुचः। रुरु
च्याः॥ तं। आ। नूनं। वृजनं। अन्यथा। चित्। शूरः। यत्। शक्र। वि। दुरः। गृ

प०च०

९३

णीषे । मा । निः । अरं । शुक्रऽदुघस्य । धेनोः । आंगिरसान् । ब्रह्मणा । विप्र । जिन्व ॥ ५ ॥
सत्रा । मदासः । तव । विश्वऽजन्याः । सत्रा । रायः । अध । ये । पार्थिवासः । सत्रा ।
वाजानां । अभवः । विऽभक्ता । यत् । देवेषु । धारयथाः । असुर्यं । अनु । प्र । येजे ।
जनः । ओजः । अस्य । सत्रा । दधिरे । अनु । वीर्याय । स्यूमऽगृभे । दुधये । अर्व
ते । च । क्रतुं । वृंजंति । अपि । वृत्रऽहत्ये । तं । सध्रीचीः । ऊतयः । वृष्ण्यानि । पौंस्या
नि । निऽयुतः । सश्चुः । इंद्रं । समुद्रं । न । सिंधवः । उक्थऽशुष्माः । उरुऽव्यचसं
गिरः । आ । विशंति । सः । रायः । खां । उप । सृज । गृणानः । पुरुऽचंद्रस्य । त्वं ।
इंद्र । वस्वः । पतिः । बभूथ । असमः । जनानां । एकः । विश्वस्य । भुवनस्य । रा
जा । सः । तु । श्रुधि । श्रुत्या । यः । दुवःऽयुः । द्यौः । न । भूम । अभि । रायः ।

९३

४

अर्यः । असः । यथा । नः । शवसा । चकानः । युगेऽयुगे । वयसा । चेकितानः ॥ ५ ॥
अर्वाक् । रथं । विश्वऽवारं । ते । उग्र । इंद्र । युक्तासः । हरयः । वहंतु । कीरिः ।
चित् । हि । त्वा । हवते । स्वःऽवान् । ऋधीमहि । सधऽमादः । ते । अद्य । प्रो इ
ति । द्रोणे । हरयः । कर्म । अग्मन् । पुनानासः । ऋज्यंतः । अभूवन् । इंद्रः । नः ।
अस्य । पूर्व्यः । पपीयात् । द्युक्षः । मदस्य । सोम्यस्य । राजा । आऽसस्राणासः ।
शवसानं । अच्छ । इंद्रं । सुऽचक्रे । रथ्यासः । अश्वाः । अभि । श्रवः । ऋज्यंतः ।
वहेयुः । नु । चित् । नु । वायोः । अमृतं । वि । दस्येत् । वरिष्ठः । अस्य । दक्षिणां । इय
र्ति । इंद्रः । मघोनां । तुविकूर्मिऽतमः । यया । वज्रिऽवः । परिऽयासि । अंहः । म
घा । च । धृष्णो इति । दयसे । वि । सूरीन् । इंद्रः । वाजस्य । स्थविरस्य । दाता ॥

प०-चे०

॥२४॥

इंद्रः। गीःऽभिः। वर्द्धिता। वृद्धऽमहाः। इंद्रः। वृत्रं। हनिष्ठः। अस्तु। सत्वा। आ।
ता। सूरिः। पृणति। तूतुजानः॥ ५॥ अपात्। इतः। उत्। उं इति। नः।
चित्रऽतमः। मही। भर्षत्। द्युऽमतीं। इंद्रऽहूतिं। पन्यसीं। धीतिं। दैव्य
स्य। यामन्। जनस्य। रातिं। वनते। सुऽदानुः। दूरात्। चित्। आ। व
सतः। अस्य। कर्णा। घोषात्। इंद्रस्य। तन्यति। ब्रुवाणः। आ। इयं। ए
नं। देवऽहूतिः। ववृत्यात्। मद्र्यक्। इंद्रं। इयं। ऋच्यमाना। त्वं। वः।
धिया। परमाया। पुराऽजाः। अजरं। इंद्रं। अभि। अनूषि। अर्कैः। १४
ब्रह्म। च। गिरः। दधिरे। सं। अस्मिन्। महान्। च। स्तोमः। अधि।
वर्धत्। इंद्रे। वर्धात्। यं। यज्ञः। उत। सोमः। इंद्रं। वर्धात्। ब्रह्म।

गिरः। उक्था। च। मन्म। वर्द्ध। अह। एनं। उषसः। यामन्। अक्तोः। वर्धान्। मा
साः। शरदः। द्यावः। इंद्रं। एव। जज्ञानं। सहसे। असामि। ववृधानं। राध
से। च। श्रुताय। महां। उग्रं। अवसे। विप्र। नूनं। आ। विवासेम। वृत्रऽतूर्ये
षु॥ २०॥ मंद्रस्य। कवेः। दिव्यस्य। वह्नेः। विप्रऽमन्मनः। वचनस्य। मध्वः। अ
पाः। नः। तस्य। सचनस्य। देव। इषः। युवस्व। गृणते। गोऽअग्राः। अयं। उशा
नः। परि। अद्रिं। उस्राः। ऋतधीतिऽभिः। ऋतऽयुक्। युजानः। रुजत्।
अरुग्णं। वि। वलस्य। सानुं। पणीन्। वचःऽभिः। अभि। योधत्। इंद्रः।
अयं। द्योतयत्। अद्युतः। वि। अक्तून्। दोषा। वस्तोः। शरदः। इंदुः।
इंद्र। इमं। केतुं। अदधुः। नु। चित्। अह्नां। शुचिऽजन्मनः। उषसः।

प० च०
९५

चकर । अयं । रोचयत् । अरुचः । रुचानः । अयं । वासयत् । वि । ऋतेन ।
पूर्वीः । अयं । ईयते । ऋतयुक्ऽभिः । अश्वैः । स्वःऽविदा । नाभिना । चर्षणिऽ
प्राः । नु । गृणानः । गृणते । प्रत्न । राजन् । इषः । पिन्व । वसुऽदेयाय । पूर्वीः । अ
पः । ओषधीः । अविषा । वनानि । गाः । अर्वतः । नॄन् । ऋचसे । रिरीहि ॥ ११ ॥
इंद्र । पिब । तुभ्यं । सुतः । मदाय । अव । स्य । हरी इति । वि । मुच । सखाया । उत ।
प्र । गाय । गणे । आ । निऽसद्य । अथ । यज्ञाय । गृणते । वयः । धाः ॥ अस्य । पि
ब । यस्य । जज्ञानः । इंद्र । मदाय । क्रत्वे । अपिबः । विऽरप्शिन् । तं । उँ इति ।
ते । गावः । नरः । आपः । अद्रिः । इंदुं । सं । अह्यन् । पीतये । सं । अस्मै ॥ संऽइद्धे ।
अग्नौ । सुते । इंद्र । सोमे । आ । त्वा । वहंतु । हरयः । वहिष्ठाः । त्वाऽयता । म

९५
६

नसा । जोहवीमि । इंद्र । आ । याहि । सुऽविताय । महे । नः । आ । याहि । शश्वत् । उशता ।
ययाथ । इंद्र । महा । मनसा । सोमऽपेयं । उप । ब्रह्माणि । शृणवः । इमा । नः । अथ ।
ते । यज्ञः । तन्वे । वयः । धात् ॥ यत् । इंद्र । दिवि । पार्ये । यत् । ऋधक् । यत् । वा । स्वे । स
दने । यत्र । वा । असि । अतः । नः । यज्ञं । अवसे । नियुत्वान् । सऽजोषाः । पाहि । गिर्व
णः । मरुत्ऽभिः ॥ १२ ॥ अहेळमानः । उप । याहि । यज्ञं । तुभ्यं । पवंते । इंदवः । सुता
सः । गावः । न । वज्रिन् । स्वं । ओकः । अछ । इंद्र । आ । गहि । प्रथमः । यज्ञियानां ॥
या । ते । काकुत् । सुऽकृता । या । वरिष्ठा । यया । शश्वत् । पिबसि । मध्वः । ऊर्मिं ।
तया । पाहि । प्र । ते । अध्वर्युः । अस्थात् । सं । ते । वज्रः । वर्ततां । इंद्र । गव्युः ॥ एषः । द्र
प्सः । वृषभः । विश्वऽरूपः । इंद्राय । वृष्णे । सं । अकारि । सोमः । एतं । पिब । हरिऽवः ।

प॰च
१६

स्थातः। उग्र॥ यस्य। ईशिषे। प्रऽदिवि। यः। ते। अन्नं॥ सुतः। सोमः। असुतात्। इंद्र।
वस्यान्। अयं। श्रेयान्॥ चिकितुषे। रणाय। एतं। तितिर्वः। उप। याहि। यज्ञं। तेन। वि
श्वाः। तविषीः। आ। पृणस्व। ह्वयामसि। त्वा। आ। इंद्र। याहि। अर्वाङ्। अरं। ते। सो
मः। तन्वे। भवाति। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। मादयस्व। सुतेषु। प्र। अस्मान्।
अव। पृतनासु। प्र। विक्षु॥ २३॥ प्रति। अस्मै। पिपीषते। विश्वानि। विदुषे। भ
र। अरंऽगमाय। जग्मये। अपश्चात्ऽदध्वने। नरे। आ। ईं। एनं। प्रति। एतन।
सोमेभिः। सोमऽपातमं। अमत्रेभिः। ऋजीषिणं। इंद्रं। सुतेभिः। इंदुऽभिः॥ १६
यदि। सुतेभिः। इंदुऽभिः। सोमेभिः। प्रतिऽभूषथ। वेद। विश्वस्य। मेधिरः। धृ ८
इत्। षत्। तंऽतं। इत्। आ। इषते॥ अस्मैऽअस्मै। इत्। अंधसः। अध्वर्यो इति। प्र। भ

र। सुतं॥ कुवित्। समस्य। जेन्यस्य। शर्धतः। अभिऽशस्तेः। अवऽस्परत्॥ २४॥
यस्य। त्यत्। शंबरं। मदे। दिवःऽदासाय। रंधयः। अयं। सः। सोमः। इंद्र। ते। सुतः।
पिब। यस्य। तीव्रऽसुतं। मदं। मध्यं। अंतं। च। रक्षसे।०। यस्य। गाः। अंतः। अश्म
नः। मदे। दृह्ळाः। अवऽअसृजः।०। यस्य। मंदानः। अंधसः। माघोनं। दधिषे। श
वः।०॥ २५॥ यः। रयिऽवः। रयिंऽतमः। यः। द्युम्नैः। द्युम्नवत्ऽतमः। सोमः। सुतः।
सः। इंद्र। ते। अस्ति। स्वधाऽपते। मदः॥ यः। शग्मः। तुविऽशग्म। ते। रायः। दामा।
मतीनां।०। येन। वृद्धः। न। शवसा। तुरः। न। स्वाभिः। ऊतिऽभिः।०। त्यं। ऊं इति। वः।
अप्रऽहणं। गृणीषे। शवसः। पतिं। इंद्रं। विश्वऽसहं। नरं। मंहिष्ठं। विश्वऽचर्षणिं॥
यं। वर्धयंति। इत्। गिरः। पतिं। तुरस्य। राधसः। तं। इत्। नु। अस्य। रोदसी
इति। देवी इति। शुष्मं। सपर्यतः॥ २६॥ तत्। वः। उक्थस्य। बर्हणा। इंद्राय। उपऽ

पं० च०

८

स्तृणीषणि। विपः। न। यस्य। उतयः। वि। यत्। रोहंति। सऽक्षितः। अविदत्। दक्षं। मि
त्रः। नवीयान्। पपानः। देवेभ्यः। वस्यः। अचैत्। ससऽवान्। स्तौमाभिः। धौतरी
भिः। उरुष्या। पायुः। अभवत्। सखिऽभ्यः। ऋतस्य। पथि। वेधाः। अपायि। श्रिये।
मनांसि। देवासः। अक्रन्। दधानः। नाम। महः। वचःऽभिः। वपुः। दृशये। वेन्यः। वि
आवरित्यावः। द्युमत्ऽतमं। दक्षं। धेहि। अस्मेइति। सेध। जनानां। पूर्वीः। अरा
तीः। वर्षीयः। वयः। कृणुहि। शचीभिः। धनस्य। सातौ। अस्मान्। अविड्ढि। इंद्र।
तु। भ्यं। इत्। मघऽवन्। अभूम। वयं। दात्रे। हरिऽवः। मा। वि। वेनः। नकिः। आ
पिः। ददृशे। मर्त्यत्रा। किं। अंग। रध्रऽचोदनं। त्वा। आहुः॥ १० ॥ मा। जस्वने। वृ
षभ। नः। ररीथाः। मा। ते। रेवतः। सख्ये। रिषाम। पूर्वीः। ते। इंद्र। निःऽसिधः।

१८

८

जनेषु। जहि। असुस्वीन्। प्र। वृह। अपृणतः। उत्। अभ्राणिऽइव। स्तनयन्।
इयर्ति। इंद्रः। राधांसि। अश्व्यानि। गव्या। त्वं। असि। प्रऽदिवः। कारुऽधायाः। मा।
त्वा। अदामानः। आ। दभन्। मघोनः। अध्वर्योइति। वीर। प्र। महे। सुतानां।
इंद्राय। भर। सः। हि। अस्य। राजा। यः। पूर्व्याभिः। उत। नूतनाभिः। गीःऽभिः। व
वृधे। गृणतां। ऋषीणां। अस्य। मदे। पुरु। वर्पांसि। विद्वान्। इंद्रः। वृत्राणि। अ
प्रति। जघान। तं। ऊंइति। प्र। होषि। मधुऽमंतं। अस्मै। सोमं। वीराय। शिप्रि
णे। पिबध्यै। ० हंता। ०। गंता। यज्ञं। पराऽवतः। चित्। अच्छ। वसुः। धीनां। अ
विता। कारुऽधायाः॥ १५ ॥ इदं। त्यत्। पात्रं। इंद्रऽपानं। इंद्रस्य। प्रियं। अमृतं।
अपायि। मत्सत्। यथा। सौमनसाय। देवं। वि। अस्मत्। द्वेषः। युयवत्। वि।
पाता॰ सुतमिं॰ ७ वृत्रंवज्रेणमंदसानः॥

प॰च॰

१८

अंहः । एनां । मंदानः । जहि । शूर । शत्रून् । जामिं । अजामिं । मघऽवन् । अमित्रान् ।
अभिऽसेनान् । अभि । आऽदेदिशानान् । पराचः । इंद्र । प्र । मृण । जहि । च । आसु ।
स्म । नः । मघऽवन् । इंद्र । पृत्ऽसु । अस्मभ्यं । महि । वरिवः । सुऽगं । करिति कः । अ
पां । तोकस्य । तनयस्य । जेषे । इंद्र । सूरीन् । कृणुहि । स्म । नः । अर्द्धं । आ । त्वा ।
हरयः । वृषणः । युजानाः । वृषऽरथासः । वृषऽरश्मयः । अत्याः । अस्मत्राचः ।
वृषणः । वज्रऽवाहः । वृष्णे । मदाय । सुऽयुजः । वहंतु । आ । ते । वृषन् । वृषणः ।
द्रोणं । अस्थुः । घृतऽप्रुषः । न । ऊर्मयः । मदंतः । इंद्र । प्र । तुभ्यं । वृषऽभिः । सु
तानां । वृष्णे । भरंति । वृषभाय । सोमं ॥ १९ ॥ वृषा । असि । दिवः । वृषभः ।
पृथिव्याः । वृषा । सिंधूनां । वृषभः । स्तियानां । वृष्णे । ते । इंदुः । वृषभ । पीपाय ।

१८

स्वादुः । रसः । मधुऽपेयः । वराय । अयं । देवः । सहसा । जायमानः । इंद्रेण । युजा । पणिं । अ
स्तभायत् । अयं । स्वस्य । पितुः । आयुधानि । इंदुः । अमुष्णात् । अशिवस्य । मायाः ।
अयं । अकृणोत् । उषसः । सुऽपत्नीः । अयं । सूर्ये । अदधात् । ज्योतिः । अंतरिति ।
अयं । त्रिऽधातु । दिवि । रोचनेषु । त्रितेषु । विंदत् । अमृतं । निऽगूळ्हं । अयं । द्या
वापृथिवी इति । वि । स्कभायत् । अयं । रथं । अयुनक् । सप्तऽरश्मिं । अयं । गोषु । श
च्या । पक्वं । अंतरिति । सोमः । दाधार । दशऽयंत्रं । उत्सं ॥ २० ॥ यः । आ । अनय
त् । पराऽवतः । सुऽनीती । तुर्वशं । यदुं । इंद्रः । सः । नः । युवा । सखा । अविप्रे ।
चित् । वयः । दधत् । अनाशुना । चित् । अर्वता । इंद्रः । जेता । हितं । धनं । महीः । अ
स्य । प्रऽनीतयः । पूर्वीः । उत । प्रऽशस्तयः । न । अस्य । क्षीयंते । ऊतयः । सखायः ।

पाक
२१

स्न ब्रह्मऽवाहसे। अर्चत। प्र। च। गायत। सः। हि। नः। प्रऽमतिः। मही। त्वं। एकस्य।
वृत्रऽहन्। अविता। द्वयोः। असि। उत। ईदृशे। यथा। वयं॥२१॥ नयसि। इत्।
ऊं इति। अति। द्विषः। कृणोषि। उक्थऽशंसिनः। नृऽभिः। सुऽवीरः। उच्यसे। ब्रह्माणं।
ब्रह्मऽवाहसं। गीःऽभिः। सखायं। ऋग्मियं। गां। न। दोहसे। हुवे। यस्य। विश्वानि।
हस्तयोः। ऊचुः। वसूनि। नि। द्विता। वीरस्य। पृतनाऽसहः। वि। दृळ्हानि। चित्।
अद्रिऽवः। जनानां। शचीऽपते। वृह। मायाः। अनानत। तं। ऊं इति। त्वा। सत्य।
सोमऽपाः। इंद्र। वाजानां। पते। अहूमहि। श्रवस्यवः॥२२॥०। यः। पुरा। असि
थ। यः। वा। नूनं। हिते। धने। हव्यः। सः। श्रुधि। हवं। धीभिः। अर्वत्ऽभिः। अ
र्वतः। वाजान्। इंद्र। श्रवाय्यान्। त्वया। जेष्म। हितं। धनं। अभूः। ऊं इति। वीर।

०तमु त्वा
११
३०

०या। ते। ऊतिः०

गिर्वणः। महान्। इंद्र। धने। हिते। भरे। वितंतसाय्यः॥०। अमित्रऽहन्। मक्षुजवःऽ
तमा। असति। तया। नः। हिनुहि। रथं। सः। रथेन। रथिऽतमः। अस्माकेन। अ
भिऽयुग्वना। जेषि। जिष्णो इति। हितं। धनं॥२३॥०। कृष्टीनां। विऽचर्षणिः। प
तिः। जज्ञे। वृषऽक्रतुः। यः। गृणतां। इत्। आसिथ। आपिः। ऊती। शिवः। स
खा। सः। त्वं। नः। इंद्र। मृळय। धिष्व। वज्रं। गभस्त्योः। रक्षःऽहत्याय। वज्रिऽवः।
ससहीष्ठाः। अभि। स्पृधः। प्रत्नं। रयीणां। युजं। सखायं। कीरिऽचोदनं। ब्रह्म
वाहःऽतमं। हुवे। सः। हि। विश्वानि। पार्थिवा। एकः। वसूनि। पत्यते। गिर्वणःऽ
तमः। अध्रिऽगुः॥२४॥ सः। नः। नियुत्ऽभिः। आ। पृण। कामं। वाजेभिः।
अश्विऽभिः। गोमत्ऽभिः। गोऽपते। धृषत्। तत्। वः। गाय। सुते। सचा।

०यः। एकः।०
इत्। तमुं। स्तु

० सामंदस्वाह्यं० नस्तोतारंनि० इमाउत्वा

प०-७०
१००
पुरुऽहूताय । सत्वने । शं । यत् । गवे । न । शाकिने । न । घ । वसुः । नि । यमते । दानं ।
वाजस्य । गोऽमतः । यत् । सीं । उप । श्रवत् । गिरः ॥ कुवित्ऽसस्य । प्र । हि । व्रजं । गो
ऽमंतं । दस्युऽहा । गमत् । शचीभिः । अप । नः । वरत् । इमाः ॥ कुविं इति । वा । शतक्र
तो इति शतऽक्रतो । अभि । प्र । नोनुवुः । गिरः । इंद्र । वत्सं । न । मातरः ॥२५॥
दुःऽनशं । सख्यं । तव । गौः । असि । वीर । गव्यते । अश्वः । अश्वऽयते । भव ॥०॥ सु
तेऽसुते । नक्षंते । गिर्वणः । गिरः । वत्सं । गावः । न । धेनवः ॥ पुरुऽतमं । पुरूणां ।
स्तोतॄणां । विऽवाचि । वाजेभिः । वाजऽयतां ॥ अस्माकं । इंद्र । भूतु । ते । स्तोमः ।
वाहिष्ठः । अंतमः । अस्मान् । राये । महे । हिनु ॥ अधि । बृबुः । पणीनां । वर्षिष्ठे । मू ३००
र्धन् । अस्थात् । उरुः । कक्षः । न । गांग्यः ॥ यस्य । वायोःऽइव । द्रवत् । भद्रा । रातिः । १२

सहस्रिणी ॥ सद्यः । दानाय । मंहते ॥ तत् । सु । नः । विश्वे । अर्यः । आ । सदा । गृणं
ति । कारवः । बृबुं । सहस्रऽदातमं । सूरिं । सहस्रऽसातमं ॥२६॥ त्वां । इत् । हि ।
हवामहे । साता । वाजस्य । कारवः । त्वां । वृत्रेषु । इंद्र । सत्ऽपतिं । नरः । त्वां । काष्ठा
सु । अर्वतः ॥ सः । त्वं । नः । चित्र । वज्रऽहस्त । धृष्णुऽया । महः । स्तवानः । अद्रि
वः । गां । अश्वं । रथ्यं । इंद्र । सं । किर । सत्रा । वाजं । न । जिग्युषे ॥ यः । सत्राऽहा ।
विऽचर्षणिः । इंद्रं । तं । हूमहे । वयं । सहस्रऽमुष्क । तुविऽनृम्ण । सत्ऽपते ।
भव । समत्ऽसु । नः । वृधे ॥ बाधसे । जनान् । वृषभाऽइव । मन्युना । घृषौ ।
मीळ्हे । ऋचीषम । अस्माकं । बोधि । अविता । महाऽधने । तनूषु । अप्ऽसु ।
सूर्ये ॥ इंद्र । ज्येष्ठं । नः । आ । भर । ओजिष्ठं । पपुरि । श्रवः । येन । इमे इति । चि

१

पं०च

त्र। वज्रऽहस्त। रोदसीइति। आ। उभेइति। सुऽशिप्र। प्राः॥ २७॥ त्वां। उग्रं।
अवसे। चर्षणिऽसहं। राजन्। देवेषु। हूमहे। विश्वा। सु। नः। विथुरा। पिब्दना।
वसोइति। अमित्रान्। सुऽसहान्। कृधि। यत्। इंद्र। नाहुषीषु। आ। ओ
जः। नृम्णं। च। कृष्टिषु। यत्। वा। पंच। क्षितीनां। द्युम्नं। आ। भर। सत्रा।
विश्वानि। पौंस्या। यत्। वा। तृक्षौ। मघवन्। द्रुह्यौ। आ। जने। यत्। पूरौ। कत्।
च। वृष्ण्यं। अस्मभ्यं। तत्। रिरीहि। सं। नृऽसह्ये। अमित्रान्। पृत्ऽसु।
तुर्वणे। इंद्र। त्रिऽधातु। शरणं। त्रिऽवरूथं। स्वस्तिऽमत्। छर्दिः। यच्छ।
मघवत्ऽभ्यः। च। मह्यं। च। यवय। दिद्युं। एभ्यः। ये। गव्यता। मनसा। शत्रुं।
आऽदभुः। अभिऽप्रघ्नति। धृष्णुऽया। अध। स्म। नः। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः।

३०१

१२

॰ अधस्मानो॰

तनूऽपाः। अंतमः। भव॥ २८॥ ॰ वृधे। भव। इंद्र। नायं। अव। युधि। यत्। अंतरि
क्षे। पतयंति। पर्णिनः। दिद्यवः। तिग्मऽमूर्धानः। यत्र। शूरासः। तन्वः। विऽतन्
वते। प्रिया। शर्म। पितॄणां। अध। स्म। यच्छ। तन्वे। तने। च। छर्दिः। अचित्तं।
यवय। द्वेषः। यत्। इंद्र। सर्गे। अर्वतः। चोदयासे। महाऽधने। असमने।
अध्वनि। वृजिने। पथि। श्येनान्ऽइव। श्रवस्यतः। सिंधून्ऽइव। प्रवणे।
आशुऽया। यतः। यदि। क्रोशं। अनु। स्वनि। आ। ये। वयः। न। वर्वृतति।
आमिषि। गृभीता। बाह्वोः। गवि॥ २९॥ स्वादुः। किल। अयं। मधुऽमान्।
उत। अयं। तीव्रः। किल। अयं। रसऽवान्। उत। अयं। उतोइति। नु। अस्य।
पपिऽवांसं। इंद्रं। न। कः। चन। सहते। आऽहवेषु। अयं। स्वादुः। इह। मदिष्ठः।

प०७

आस । यस्य । इंद्रः । वृत्रऽहत्ये । ममाद । पुरूणि । यः । च्यौत्ना । शंबरस्य । वि । नवतिं ।
नव । च । देह्यः । हन् । अयं । मे । पीतः । उत् । इयर्ति । वाचं । अयं । मनीषां । उशतीं ।
अजीगरिति । अयं । षट् । उर्वीः । अमिमात । धीरः । न । याभ्यः । भुवनं । कत् ।
चन । आरे । अयं । सः । यः । वरिमाणं । पृथिव्याः । वर्ष्माणं । दिवः । अकृणोत् ।
अयं । सः । अयं । पीयूषं । तिसृषु । प्रवत्ऽसु । सोमः । दाधार । उरु । अंत
रिक्षं । अयं । विदत् । चित्रऽदृशीकं । अर्णः । शुक्रऽसद्मनां । उषसां ।
अनीके । अयं । महान् । महता । स्कंभनेन । उत् । द्यां । अस्तभ्नात् ।
वृषभः । मरुत्वान् । ५ । धृषत् । पिब । कलशे । सोमं । इंद्र । वृत्रऽहा । १०२
शूर । संऽअरे । वसूनां । माध्यंदिने । सवने । आ । वृषस्व । रयिऽस्थानः । १२

रयिं । अस्मासु । धेहि । इंद्र । प्र । नः । पुरएताऽइव । पश्य । प्र । नः । नय । प्रऽतरं । व
स्यः । अच्छ । भव । सुऽपारः । अतिऽपारयः । नः । भव । सुऽनीतिः । उत । वामऽ
नीतिः । उरुं । नः । लोकं । अनु । नेषि । विद्वान् । स्वःऽवत् । ज्योतिः । अभयं ।
स्वस्ति । ऋष्वा । ते । इंद्र । स्थविरस्य । बाहू इति । उप । स्थेयाम । शरणा ।
बृहंता । वरिष्ठे । नः । इंद्र । वंधुरे । धाः । वहिष्ठयोः । शतऽवन् । अश्वयोः ।
आ । इषं । आ । वक्षि । इषां । वर्षिष्ठां । मा । नः । तारीत् । मघऽवन् । रायः ।
अर्यः । इंद्र । मृळ । मह्यं । जीवातुं । इच्छ । चोदय । धियं । अयसः । न ।
धारां । यत् । किं । च । अहं । त्वाऽयुः । इदं । वदामि । तत् । जुषस्व । कृधि ।

प०च

मा । देवऽवंतं ॥ ३२ ॥ त्रातारं । इंद्रं । अवितारं । इंद्रं । हवेऽहवे । सुऽहवं । शूरं । इंद्रं । ह्व
यामि । शक्रं । पुरुऽहूतं । इंद्रं । स्वस्ति । नः । मघऽवा । धातु । इंद्रः । इंद्रः । सुऽत्रामा ।
स्वऽवान् । अवःऽभिः । सुऽमृळीकः । भवतु । विश्वऽवेदाः । बाधतां । द्वेषः । अभयं ।
कृणोतु । सुऽवीर्यस्य । पतयः । स्याम ॥०॥ सः । सुऽत्रामा । स्वऽवान् । इंद्रः । अ तस्य वयं सु
स्मे इति । आरात् । चित् । द्वेषः । सनुतः । युयोतु । अव । त्वे इति । इंद्र । प्रऽव
तः । न । ऊर्मिः । गिरः । ब्रह्माणि । निऽयुतः । धवंते । उरु । न । राधः । सव
ना । पुरूणि । अपः । गाः । वज्रिन् । युवसे । सं । इंदून् । कः । ईं । स्तवत् । १०२
कः । पृणात् । कः । यजाते । यत् । उग्रं । इत् । मघऽवा । विश्वाहा । अवेत् । १४
पादौऽइव । प्रऽहरन् । अन्यंऽअन्यं । कृणोति । पूर्वं । अपरं । शचीभिः ॥ ३३ ॥

शृण्वे । वीरः । उग्रंऽउग्रं । दमयन् । अन्यंऽअन्यं । अतिऽनेनीयमानः । एधमानऽद्विट् । उभ
यस्य । राजा । चोष्कूयते । विशः । इंद्रः । मनुष्यान् । परा । पूर्वेषां । सख्या । वृणक्ति । विऽ
तर्तुराणः । अपरेभिः । एति । अनानुऽभूतीः । अवऽधून्वानः । पूर्वीः । इंद्रः । शर
दः । ततरीति । रूपंऽरूपं । प्रतिऽरूपः । बभूव । तत् । अस्य । रूपं । प्रतिऽचक्षणा
य । इंद्रः । मायाभिः । पुरुऽरूपः । ईयते । युक्ताः । हि । अस्य । हरयः । शता ।
दश । युजानः । हरिता । रथे । भूरि । त्वष्टा । इह । राजति । कः । विश्वाहा ।
द्विषतः । पक्षः । आसते । उत । आसीनेषु । सूरिषु । अगव्यूति । क्षे
त्रं । आ । अगन्म । देवाः । उर्वी । सती । भूमिः । अंहूरणा । अभूत् ।

पं॰व

बृहस्पते। प्र। चिकित्स। गोऽइष्टौ। इत्था। सते। जरित्रे। इंद्र। पंथां ॥ ३२ ॥
दिवेऽदिवे। सऽदृशीः। अन्यं। अर्द्धं। कृष्णाः। असेधत्। अप। सद्मनः। जाः।
अहन्। दासा। वृषभः। वस्नऽयंता। उदऽव्रजे। वर्चिनं। शंबरं। च। प्रऽ
स्तोकः। इत्। नु। राधसः। ते। इंद्र। दश। कोशयीः। दश। वाजिनः। अ
दात्। दिवःऽदासात्। अतिथिऽग्वस्य। राधः। शांबरं। वसु। प्रति।
अग्रभाष्म। दश। अश्वान्। दश। कोशान्। दश। वस्त्रा। अधिऽभो १०५
जना। दशो इति। हिरण्यऽपिंडान्। दिवःऽदासात्। असानिषं। द
श। रथान्। प्रष्टिऽमतः। शतं। गाः। अथर्वऽभ्यः। अश्वथः। पायवे।

प॰च

उत। द्यां। पुरुऽत्रा। ते। मनुतां। विऽस्थितं। जगत्। सः। दुंदुभे।
सऽजूः। इंद्रेण। देवैः। दूरात्। दवीयः। अप। सेध। शत्रून्। आ।
क्रंदय। बलं। ओजः। नः। आ। धाः। निः। स्तनिहि। दुःऽइता।
बाधमानः। अप। प्रोथ। दुंदुभे। दुच्छुनाः। इतः। इंद्रस्य। मु
ष्टिः। असि। वीळयस्व। आ। अमूः। अज। प्रतिऽआवर्तय। इमाः।
केतुऽमत्। दुंदुभिः। वावदीति। सं। अश्वऽपर्णाः। चरंति। नः। १०६
नरः। अस्माकं। इंद्र। रथिनः। जयंतु ॥ ३५ ॥ इति चतुर्थे सप्तमोध्याः ॥

अदात् । महि । राधः । विश्वऽजन्यं । दधानान् । भरत्ऽवाजान् । सार्ञ्जयः ।
अभि । अयष्ट ॥ ३४ ॥ वनस्पते । वीळुऽअंगः । हि । भूयाः । अस्मत्ऽसखा
। प्रऽतरणः । सुऽवीरः । गोभिः । संऽनद्धः । असि । वीळयस्व । आऽस्थाता
। ते । जयतु । जेत्वानि । दिवः । पृथिव्याः । परि । ओजः । उत्ऽभृतं । वनस्प
तिऽभ्यः । परि । आऽभृतं । सहः । अपां । ओज्मानं । परि । गोभिः । आऽ
वृतं । इंद्रस्य । वज्रं । हविषा । रथं । यज । इंद्रस्य । वज्रः । मरुतां । अनी
कं । मित्रस्य । गर्भः । वरुणस्य । नाभिः । सः । इमां । नः । हव्यऽदातिं ।
जुषाणः । देव । रथ । प्रति । हव्या । गृभाय । उप । श्वासय । पृथिवीं ।

॥ हरिः ॐम् ॥ यज्ञाऽयज्ञा । वः । अग्नये । गिराऽगिरा । च । दक्षसे । प्रऽप्र । वयं । अमृतं । जा
तऽवेदसं । प्रियं । मित्रं । न । शंसिषं । ऊर्जः । नपातं । सः । हि । नः । अयं । अस्मऽयुः । दाशेम । हव्यऽ
दातये । भुवत् । वाजेषु । अविता । भुवत् । वृधः । उत । त्राता । तनूनां । वृषा । हि । अग्ने । अजरः ।
महान् । विऽभासि । अर्चिषा । अजस्रेण । शोचिषा । शोशुचत् । शुचे । सुदीतिऽभिः । सु । दीदिहि । म
हः । देवान् । यजसि । यक्षि । आनुषक् । तव । क्रत्वा । उत । दंसना । अर्वाचः । सीं । कृणुहि । अग्ने ।
अवसे । रास्व । वाजा । उत । वंस्व । यं । आपः । अद्रयः । वना । गर्भं । ऋतस्य । पिप्रति । सहसा । यः ।
मथितः । जायते । नृऽभिः । पृथिव्याः । अधि । सानवि ॥ १ ॥ आ । यः । पप्रौ । भानुना । रोदसी
इति । उभे इति । धूमेन । धावते । दिवि । तिरः । तमः । ददृशे । ऊर्म्यासु । आ । श्यावासु ।
अरुषः । वृषा । आ । श्यावाः । अरुषः । वृषा । बृहत्ऽभिः । अग्ने । अर्चिऽभिः । शुक्रे

॥ प॰ च॥ ण। देव। शोचिषा। भरत्ऽवाजे। सम्ऽइधानः। यविष्ठ्य। रेवत्। नः। शुक्र। दीदिहि। द्युऽमत्।
पावक। दीदिहि। विश्वासां। गृहऽपतिः। विशां। असि। त्वं। अग्ने। मानुषीणां।
॥ १०८ ॥ शतं। पूःऽभिः। यविष्ठ। पाहि। अंहसः। सम्ऽइद्धारं। शतं। हिमाः। स्तोतृऽभ्यः। ये। च। ददति।
त्वं। नः। चित्रः। ऊत्या। वसो इति। राधांसि। चोदय। अस्य। रायः। त्वं। अग्ने। रथीः।
असि। विदाः। गाधं। तुचे। तु। नः। पर्षि। तोकं। तनयं। पर्तृऽभिः। त्वं। अदब्धैः। अ
प्रयुत्वऽभिः। अग्ने। हेळांसि। दैव्या। युयोधि। नः। अदेवानि। ह्वरांसि। च॥ २ ॥ राम्र
आ। सखायः। सबःऽदुघां। धेनुं। अजध्वं। उप। नव्यसा। वचः। सृजध्वं। अन
पऽस्फुरां। या। शर्धाय। मारुताय। स्वऽभानवे। श्रवः। अमृत्यु। धुक्षत। या। मृ ॥ १०८
ळीके। मरुतां। तुराणां। या। सुम्नैः। एवऽयावरी। भरत्ऽवाजाय। अव। धुक्षत। ॥ १ ॥

द्विता। धेनुं। च। विश्वऽदोहसं। इषं। च। विश्वऽभोजसं। तं। वः। इन्द्रं। न। सुऽक्रतुं। वरुणंऽइव।
मायिनं। अर्यमणं। न। मन्द्रं। सृप्रऽभोजसं। विष्णुं। न। स्तुषे। आऽदिशे। त्वेषं। शर्धः। न।
मारुतं। तुविऽस्वनि। अनर्वाणं। पूषणं। सं। यथा। शता। सं। सहस्रा। कारिषत्। चर्षणिऽ
भ्यः। आं। आविः। गूळ्हा। वसु। करत्। सुऽवेदा। नः। वसु। करत्। आ। मा। पूषन्। उ
प। द्रव। शंसिषं। नु। ते। अपिऽकर्णे। आघृणे। अघाः। अर्यः। अरातयः॥ ३
मा। काकंबीरं। उत्। वृहः। वनस्पतिं। अशस्तीः। वि। हि। नीनशः। मा। उत। सू
रः। अहरिति। एव। चन। ग्रीवाः। आऽदधते। वेरिति वेः। दृतेःऽइव। ते। अवृकं।
अस्तु। सख्यं। अच्छिद्रस्य। दधन्ऽवतः। सुऽपूर्णस्य। दधन्ऽवतः। परः। हि। मर्त्यैः।
असि। समः। देवैः। उत। श्रिया। अभि। ख्यः। पूषन्। पृतनासु। नः। त्वं। अव।

प॰ च॰ नूनं।यथा।पुरा।वामी।वामस्य।धूतयः।प्रऽनीतिः।अस्तु।सूनृता।देवस्य।वा।मरु
तः।मर्त्यस्य।वा।ईजानस्य।प्रऽयज्यवः।सद्यः।चित्।यस्य।चर्कृतिः।परि।द्यां।दे
१०७ वः।न।एति।सूर्यः।त्वेषं।शवः।दधिरे।नाम।यज्ञियं।मरुतः।वृत्रऽहं।शवः।ज्ये
ष्ठं।वृत्रऽहं।शवः।सकृत्।ह।द्यौः।अजायत।सकृत्।भूमिः।अजायत।पृश्न्याः।
दुग्धं।सकृत्।पयः।तत्।अन्यः।न।अनु।जायते॥ ६॥ स्तुषे।जनं।सुऽव्रतं।न
व्यसीभिः।गीःऽभिः।मित्रावरुणा।सुम्नऽयंता।ते।आ।गमंतु।ते।इह।श्रुवं १०६
तु।सुऽक्षत्रासः।वरुणः।मित्रः।अग्निः।विशःऽविशः।ईड्यं।अध्वरेषु।अ
दृप्तऽक्रतुं।अरतिं।युवत्योः।दिवः।शिशुं।सहसः।सूनुं।अग्निं।यज्ञस्य। २
केतुं।अरुषं।यजध्यै।अरुषस्य।दुहितरा।विरूपइतिविऽरूपा।स्तृऽभिः।

अन्या।पिपिशे।सूरः।अन्या।मिथःऽतुरा।विचरंतीइतिविऽचरंती।पावकेइ
ति।मन्म।श्रुतं।नक्षतः।ऋच्यमानेइति।प्र।वायुं।अच्छ।बृहती।मनी
षा।बृहत्ऽरयिं।विश्वऽवारं।रथऽप्रां।द्युतत्ऽयामा।निऽयुतः।पत्यमा
नः।कविः।कविं।इयक्षसि।प्रयज्योइतिप्रऽयज्यो।सः।मे।वपुः।छदयत्।
अश्विनोः।यः।रथः।विरुक्मान्।मनसा।युजानः।०येननरानासत्येष०॥५॥
पर्जन्यवाता।वृषभा।पृथिव्याः।पुरीषाणि।जिन्वतं।अप्यानि।सत्यऽ
श्रुतः।कवयः।यस्य।गीःऽभिः।जगतः।स्थातः।जगत्।आ।कृणुध्वं।पा
वीरवी।कन्या।चित्रऽआयुः।सरस्वती।वीरऽपत्नी।धियं।धात्।ग्नाभिः।
अछिद्रं।शरणं।सऽजोषाः।दुःऽआधर्षं।गृणते।शर्म।यंसत्।पथःऽपथः।
परिऽपतिं।वचस्या।कामेन।कृतः।अभि।आनट्।अर्कं।सः।नः।रासत्।

शुरुधः। चंद्रऽअग्राः। धियंऽधियं। सीसधातु। प्र। पूषा। प्रथमऽभाजं।
यशसं। वयःऽधां। सुऽपाणिं। देवं। सुऽगभस्तिं। ऋभ्वं। होता। यक्षत्।
यजतं। पस्त्यानां। अग्निः। त्वष्टारं। सुऽहवं। वि। भावा। भुवनस्य।
पितरं। गीःऽभिः। आभिः। रुद्रं। दिवा। वर्धय। रुद्रं। अक्तौ। बृहंतं।
ऋष्वं। अजरं। सुऽसुम्नं। ऋधक्। हुवेम। कविना। इषितासः॥ ५॥
आ। युवानः। कवयः। यज्ञियासः। मरुतः। गंत। गृणतः। वरस्यां। ॥राम॥
अचित्रं। चित्। हि। जिन्वथ। वृधंतः। इत्था। नक्षंतः। नरः। अंगि
रस्वत्। प्र। वीराय। प्र। तवसे। तुराय। अज। यूथाऽइव। पशुऽर
क्षिः। अस्तं। सः। पिस्पर्शति। तन्वि। श्रुतस्य। स्तृऽभिः। न।

नाकं। वचनस्य। विपः। यः। रजांसि। विऽममे। पार्थिवानि। त्रिः। चित्।
विष्णुः। मनवे। बाधिताय। तस्य। ते। शर्मन्। उपऽदद्यमा
ने। राया। मदेम। तन्वा। तना। च। तत्। नः। अहिः। बुध्न्यः।
अत्ऽभिः। अर्कैः। तत्। पर्वतः। तत्। सविता। चनः। धात्। तत्।
ओषधीभिः। अभि। रातिऽसाचः। भगः। पुरंऽधिः। जिन्वतु। प्र।
राये। नु। नः। रयिं। रथ्यं। चर्षणिऽप्रां। पुरुऽवीरं। महः। ऋतस्य। गो
पां। क्षयं। दात। अजरं। येन। जनान्। स्पृधः। अदेवीः। अ
भि। च। क्रमाम। विशः। आऽदेवीः। अभि। अश्नवा
म॥ ५॥ ७॥ ॥ हुवे। वः। दैवीं। अदितिं। नमःऽभिः। मृळीकाय।

वरुणं । मित्रं । अग्निं । अभिऽश्रिदं । अर्यमणं । स्कऽशेवं । वातृन् ।
देवान् । सवितारं । भगं । चं । स्कः ज्योतिषः । स्वर्सी । द[illegible]क्षोऽपि
तृ अनागाः ऽस्त्वो । स्कःऽमहः । वीहि । देवान् । द्विऽजन्मानः । ये । ऋतऽ
सापः । सत्याः । स्वःऽवंतः । यजताः । अग्नि[illegible] जिन्हाः । उत । द्या
वापृथिवीइति । क्षाचं । उरु । बृहत् । रोदसी इति । शरणं ।
सुस्कम्नेइति सुऽस्कम्ने । महः । वरूथः । वरिचः । पथ्या । नः । अ
स्मेइति । श्रऽप्राय । धिषुणेइति । अद्रेहः । आनः । रुद्रस्य ।
सूनवः । नमंतां । अद्य । हूतासः । वसवः अधृष्टाः । य[illegible]त् । ई । वः ।।
अर्भे । महति । वा । हितासः । बाध्ये । मरुतः । अह्न्ने । देवान् । मित्य्यश्चा ।

।।१०८।।

येषु । रोदसी । नु । देवी । सिसक्ति । पूषा । अभ्यऽअर्धऽयज्वा । श्रुत्वा । हवं ।
मरुतः । यत् । ह । याथ । भुवना । रेजंते । अध्वानि । प्रऽविक्तौ ।। ६ ।। ८ ।। अ
भि । त्यं । वीरं । गिर्वणसं । अर्च । इंद्रं । ब्रह्मणा । जरितः । नवेन । श्रवत् । इत् ।
हवं । उप । च । स्तवानः । रासत् । वाजान् । उप । महः । गृणानः । ओ
मानं । आपः । मानुषीः । अमृक्तं । धात । तोकाय । तनयाय । शंयोः ।
यूयं । हि । स्थ । भिषजः । मातृऽतमाः । विश्वस्य । स्थातुः । जगतः । जनि
त्रीः । आ । नः । देवः । सविता । त्रायमाणः । हिरण्यऽपाणिः । युजतः
जगम्यात् । यः । द चेऽवान् । उषसः । न । प्रतीकं । विऽऊर्णुते । दा
शुषे । वार्याणि । उत । त्वां । स्कनो इति । सहसः । नः । अद्य । आ
देवान् । अस्मिन् । अध्वरे । ववृत्याः । स्याः । अहं । ते । सदं ।

॥१०९

इत। रातौ। नचा। स्यां। अग्ने। अग्ने। अवसा। सत्ऽवीराः। उत। त्या। मे। हवं।
आ। जग्म्यातं। नासत्या। धीभिः। युवं। अंग। विप्रा। अत्रिं। न। महः। त
मसः। अमुमुक्तं। तूर्वतं। नरा। दुःऽइतात्। अभीके॥ ९ ॥ ते।
नः। रायः। द्युऽमतः। वाजऽवतः। दातारः। भूत। नृऽवतः। पुरुऽक्षोः। दस्य
स्यंतः। दिव्याः। पार्थिवासः। गोऽजाः। ताः। अप्याः। मृळत। च। देवाः। ते। नः।
रुद्रः। सरस्वती। सऽजोषाः। मीळ्हुष्मंतः। विष्णुः। मृळंतु। वायुः।
ऋभुक्षाः। वाजः। दैव्यः। विऽधाता। पर्जन्यावाता। पिप्यतां। इषं।
नः। उत। स्यः। देवः। सविता। भगः। अपां। नपात्। अवतु। दानु। पप्रिः।
त्वष्टा। देवेभिः। जनिऽभिः। सऽजोषाः। द्यौः। देवेभिः। पृथिवी। स
मुद्रैः। उत। नः। अहिः। बुध्न्यः। शृणोतु। अजः। एकऽपात्। पृथिवी।

॥१०९

समुद्रः। विश्वे। देवाः। ऋतऽवृधः। हुवानाः। स्तुताः। मंत्राः। कविऽशस्ताः।
अवंतु। एव। नपातः। मम। तस्य। धीभिः। भरत्ऽवाजाः। अभि। अर्चं
ति। अर्कैः। ग्नाः। हुतासः। वसवः। अधृष्टाः। विश्वे। स्तुतासः। भूत।
यजत्राः॥ ७॥ उत्। ऊं इति। त्यत्। चक्षुः। महि। मित्रयोः। आ। ए
ति। प्रियं। वरुणयोः। अदब्धं। ऋतस्य। शुचि। दर्शतं। अनीकं।
रुक्मः। न। दिवः। उत्ऽइता। वि। अद्यौत्। वेद। यः। त्रीणि। विदथा
नि। एषां। देवानां। जन्म। सनुतः। आ। च। विप्रः। ऋजु। मर्तेषु
वृजिना। च। पश्यन्। अभि। चष्टे। सूरः। अर्यः। एवान्।
स्तुषे। ऊं इति। वः। महः। ऋतस्य। गोपान्। अदितिं। मित्रं। वरुणं।

सुऽजातान्। अर्यमणं। भगं। अदब्धऽधीतीन्। अच्छ। वोचेम। सऽध
न्यः। पावकान्। रिशादसः। सत्ऽपतीन्। अदब्धान्। महः। रा
ज्ञः। सुऽवसनस्य। दातॄन्। यूनः। सुऽक्षत्रान्। क्षयतः। दिवः।
नॄन्। आदित्यान्। यामि। अदितिं। दुवःऽयु। द्यौः। पितरिति। पृथि
वि। मातः। अध्रुक्। अग्ने। भ्रातः। वसवः। मृळत। नः। वि
श्वे। आदित्याः। अदिते। सऽजोषाः। अस्मभ्यं। शर्म। बहु
लं। वि। यंत॥ ११॥ ९॥ मा। नः। वृकाय। वृक्यै। समस्मै। अ
घऽयते। रीरधत। यजत्राः॥ यूयं। हि। स्थ। रथ्यः। नः। तनूनां। यूयं। दक्ष
स्य। वचसः। बभूव॥ मा। वः। एनः। अन्यऽकृतं। भुजेम। मा।

तत्। कर्म। वसवः। यत्। चयध्वे। विश्वस्य। हि। क्षयथ। विश्वऽदे
वाः। स्वयं। रिपुः। तन्वं। रिरिषीष्ट। नमः। इत्। उग्रं। नमः। आ।
विवासे। नमः। दाधार। पृथिवीं। उत। द्यां। नमः। देवेभ्यः। न
मः। ईशे। एषां। कृतं। चित्। एनः। नमसा। आ। विवासे। ऋत
स्य। वः। रथ्यः। पूतऽदक्षान्। ऋतस्य। पस्त्यऽसदः। अदब्धा
न्। तान्। आ। नमःऽभिः। उरुऽचक्षसः। नॄन्। विश्वान्। वः। आ।
नमे। महः। यजत्राः। ते। हि। श्रेष्ठऽवर्चसः। ते। ऊं इति।
नः। तिरः। विश्वानि। दुःऽइता। नयंति। सुऽक्षत्रासः। वरु
णः। मित्रः। अग्निः। ऋतऽधीतयः। वक्मराजऽसत्याः॥

स॰ पदे ६०॥

॥१११॥ ॥१२॥ ते।नः।इंद्रः।पृथिवी।क्षां।आवर्धन्।पूषा।भगः।अदितिः।
पंच।जनाः।सु॰ऽशर्माणः।स्व॰ऽअवसः।स्व॰ऽनीथाः।भवंतु।
नः।स्व॰ऽत्रात्रासः।स्व॰ऽगोपाः।नु।सद्मानं।[illegible]दि[illegible]व्यं।नंशि।
देवाः।भारद्ऽवाजः।स्व॰ऽमतिं।याति।होता।आसानेभिः।यज
मियधैः मानः।देवानां।जन्म।वसुऽयुः।ववंद।अप।त्यं।वृजिनं।रिपुं।
स्तेनं।अग्ने।दुःऽआध्यं।दविष्ठं।अस्य।सत्ऽपते।कृधि।सुऽ
गं।ग्रावाणः।सोम।नः।हि।कं।सखिऽत्वनाय।वावशुः।ज
हि।नि।अत्रिणं।पणिं।[illegible]।वृकः।हि।सः।यूयं।हिष्ठा।सु॰ दानू
।इंद्रऽज्येष्ठाः।अभिऽद्यवः।कर्त।नः।अध्वंन्।आ।सुऽगं। ॥१११॥०

॥१५॥
गोपाः।अमा।अपि।पंथां।अगन्महि।स्वस्तिऽगां।अनेहसं।येन।वि
श्वाः।परि।द्विषः।वृणक्ति।विंदते।वसु।नतत्।दिवा।न।पृथि
व्या।अनु।मन्ये।नयज्ञेन।न।उत।शमीभिः।आभिः।ओभिः।
उब्जं।तुतं।स्व॰ऽभ्वः।पर्वतासः।नि॰हीयतां।अतिऽयाजस्य।
यष्टा।अति।वा।यः।मरुतः।मरुतः।मन्येत।नः।ब्रह्म।वायः।
क्रियमाणं।निनित्सात्।तपूंषि।तस्मै।वृजिनानि।संतु।ब्रह्मऽद्वि
षं।अभि।तं।शोचतु।द्यौः।किं।अंग।त्वा।ब्रह्मणः।सोम।
गोपां।किं।अंग।त्वा।आहुः।आहुः।अभिशस्तिऽपां।नः।किं।
अंग।नः।पश्यसि।निद्यमानान्।ब्रह्मऽद्विषे।तपुषिं।हेतिं।अस्य।

पं०च०
११२

अवंतु। मा। उषसः। ऽजायमानाः। अवंतु। मा। सिंधवः।
पिन्वमानाः। अवंतु। मा। पर्वतासः। ध्रुवासः। अवंतु।
मा। पितरः। देवऽहूतौ। विश्वऽदानीं। सुऽमनसः। स्या
म। पश्येम। नु। सूर्यं। उत्ऽचरंतं। तथा। करत्। वसुऽ
पतिः। वसूनां। देवान्। ओहानः। अवसा। आऽगमि
ष्ठः।। [illegible]।। इंः। इंद्रः। नेदिष्ठं। अवसा। आऽगमिष्ठः। सरस्वती।
सिंधुऽभिः। पिन्वमाना। पर्जन्यः। नः। ओषधीभिः। मयःऽभुः।
अग्निः। सुऽशंसः। सुऽहवः। पिताऽइव। [illegible] विश्वेदेवास आगत०।।
एदं बर्हिर्निषीदत।। यः। वः। देवाः। घृतऽस्नुना। हव्येन। प्रतिऽ

भूषति। तं। विश्वे। उप। गच्छथ। उप। नः। सूनवः। गिरः। शृण्वंतु। अमृतस्य।
ये। सुऽमृळीकाः। भवंतु। [illegible] नः। विश्वे। देवाः। [illegible] ऋतऽवृधः। ऋतुऽ
भिः। हवनऽश्रुतः। जुषंतां। युज्यं। पयः।।१५।। स्तोत्रं। इंद्रः। मरुत्ऽगणः।
त्वष्टृऽमान्। मित्रः। अर्यमा। इमा। हव्या। जुषंत। नः। इमं। नः। अग्ने।
अध्वरं। होतः। वयुनऽशः। यज। चिकित्वान्। दैव्यं। जनं। [illegible] विश्वे। दे
वाः। शृणुत। इमं। हवं। मे। ये। अंतरिक्षे। ये। उप। द्यवि। स्थ।
ये। अग्निऽजिह्वाः। उत। वा। यजत्राः। आऽसद्य। अस्मिन्। ब
र्हिषि। मादयध्वं। विश्वे। देवाः। मम। शृण्वंतु। यज्ञियाः। उभे
इति। रोदसी इति। अपां। नपात्। च। मन्म। मा। वः। वचांसि। परि०

ऋ-च०५०

११३॥

चक्ष्याणि। वो–चं। सुऽम्नेषु। इत्। वः। अंतमाः। मदेम। ये। के। च। ज्मा।
महिनः। अहिऽमायाः। दिवः। जज्ञिरे। अपां। सधऽस्थे। ते। अस्म
भ्यं। इषये। विश्वं। आयुः। क्षपः। उस्राः। वरिव[illegible]स्यंतु। देवाः। अ
ग्नीपर्जन्यौ। अवतं। धियं। मे। अस्मिन्। सुऽहवा। सु[illegible]स्तु हवे
तिं। नः। इळां। अन्यः। जनयत्। गर्भं। अन्यः। प्रजाऽवतीः। इषः। आ
धत्तं। अस्मइति। स्तीर्णे। बर्हिषि। समिधाने। अग्ना॥०॥ सुऽउक्तेन।
मना। नमसा। आ। विवासे। अस्मिन्। नः। अविदथे। यजत्राः। वि य
श्वे। देवाः। हविषि। मादयध्वं॥१६॥१६॥ उंइति। वयं। उंइति।
त्वा। पथः। पते। रथं। न। वाजऽसातये। धिये। पूषन्। अयुज्महि।

॥११३॥

अभि। नः। नर्यं। वसु। वीरं। प्रयतऽदक्षिणं। वामं। गृहऽपतिं।
नय। आ। दित्सतं। चित्। आघृणे। पूषन्। दानाय। चोदय। पणेः।
चित्। वि। म्रद। मनः। वि। पथः। वाजऽसातये। चिनुहि। वि। मृधः।
[illegible]जहि। साधंतां। उग्र। नः। धियः। परि। तृंधि। पणीनां। आर
या। हृदया। कवे। अथ। ईं। अस्मभ्यं। रंधय॥१७॥ वि। पूषन्। आ
रया। तुद। पणेः। इच्छ। हृदि। प्रियं॥०॥ आ। रिख। किकिरा। कृणु।
पणीनां। हृदया। कवे॥०॥ यां। पूषन्। ब्रह्मऽचोदनीं। आरां। बि
भर्षि। आघृणे। तया। समस्य। हृदयं। या। ते। अष्ट्रा। गोऽओपशा।
आघृणे। पशुऽसाधनी। तस्याः। ते। सुम्नं। ईमहे। उत। नः। गोऽ

।।११५।।

सनिं। धियं। अश्वऽसां। वाजऽसां। उत। नृऽवत्। कृणुहि। वीतये।।१८।।
सं। पूषन्। विदुषा। नय। यः। अंजसा। अनुऽशासति। यः। एव। इदं।
इति। ब्रवत्। सं। ऊं इति। पूष्णा। गमेमहि। यः। गृहान्। अभिऽशा
सति। इमे। एव। इति। च। ब्रवत्। पूष्णः। चक्रं। न। रिष्यति। न।
कोशः। अव। पद्यते। नो इति। अस्य। व्यथते। पविः। यः। अस्मै। हसे।
हविषा। अविधत्। न। तं। पूषा। अपि। मृष्यते। प्रथमः। थमः। विंदते।
वसु। पूषा। गाः। अनु। एतु। नः। पूषा। रक्षतु। अर्वतः। पूषा। वाजं।
सनोतु। नः।।१९।। पूषन्। अनु। प्रगाः। इहि। यजमानस्य। सुन्वतः।
अस्माकं। स्तुवतां। उत। माकिः। नेशत्। माकीं। रिषत्। माकीं।

।।११४।।

सं। शारि। केवटे। अथ। अरिष्टाभिः। आ। गहि।। शृण्वंतं। पूषणं।
वयं। इर्यं। अनष्टऽवेदसं। ईशानं। रायः। ईमहे। पूषन्। तव। व्रते। वयं। [illegible]
न। रिष्येम। कदा। चन। स्तोतारः। ते। इह। स्मसि। परि। पूषा। परस्ता
त्। हस्तं। दधातु। दक्षिणं। पुनः। नः। नष्टं। आ। अजतु।।२०।। आ।
इहि। वां। विऽमुचः। नपात्। आघृणे। सं। सचावहै। रथीः। ऋतस्य।
नः। भव। रथीऽतमं। कपर्दिनं। ईशानं। राधसः। महः। रायः। सखायं।
ईमहे। रायः। धारा। असि। आघृणे। वसोः। राशिः। अजऽअश्वः। धी
वतः२ धीवतः। सखा। पूषणं। नु। अजऽअश्वं। उप। स्तोषाम। वाजिनं।

स्वसुः । यः । जारः । उच्यते । मातुः । दिधिषुं । अब्रवं । स्वसुः । जारः । शृणो
तु । नः । भ्राता । इंद्रस्य । सखा । मम । आ । अजासः । पूषणं । रथे । निःऽशृं
भाः । ते । जनऽश्रियं । देवं । वहंतु । बिभ्रतः ॥ २१ ॥ यः । एनं । आऽदिदे
शति । करंभऽअत् । इति । पूषणं । न । तेन । देवः । आऽ । दिशे । उत । घ ।
सः । रथिऽतमः । सख्या । सत्ऽपतिः । युजा । इंद्रः । वृत्राणि । जिघ्नते ।
[illegible] । उत । अदः । परुषे । गवि । सूरः । चक्रं ॥ हिरण्ययं । नि । ऐरयत् । रथिऽ
तमः । यत् । अद्य । त्वा । पुरुऽस्तुत । ब्रवाम । दस्र । मंतुऽमः । तत् । सु ।
नः । मन्म । साधय । इमं । च । नः । गोऽएषणं । सातये । सीसधः । गणं ।
आरात् । पूषन् । असि । श्रुतः । आ । ते । स्वस्तिं । ईमहे । आरेऽअघां । उप

उपऽवसुं । अद्य । च । सर्वऽतातये । श्वः । च । सर्वऽतातये ॥ २२ ॥ इंद्रा । नु ।
पूषणा । वयं । सख्याय । स्वस्तये । [illegible] । हुवेम । वाजऽ
सातये । सोमं । अन्यः । उप । अन्यः । उप । असदत् । पातवे । चम्वोः । सु
तं । करंभं । अन्यः । इच्छति । अजाः । अन्यस्य । वह्नयः । हरी ऽइति ।
अन्यस्य । संऽभृता । ताभ्यां । वृत्राणि । जिघ्नते । यत् । [illegible] । इंद्रः ।
अनयत् । रितः । महीः । अपः । वृषन्ऽतमः । तत्र । पूषा । अभव
त् । सचा । तां । पूष्णः । सुऽमतिं । वयं । वृक्षस्य । प्र । वयांऽइव । इं
द्रस्य । च । आ । रभामहे । उत् । पूषणं । युवामहे । अभीशुन्ऽ[illegible] ।
इव । सारथिः । मह्यै । इंद्रं । स्वस्तये ॥ २३ ॥ शुक्रं । ते । अन्यत् ।

ऋ॰प॰

यजतं।ते।अन्यत्।विषुरूपेइतिविषुऽरूपे।अहनीइति।द्यौःऽ
॥११५ इव।असि।विश्वाः।हि।मायाः।अवसि।स्वधाऽवः।भद्रा।
ते।पूषन्।इह।रातिः।अस्तु।अजऽअश्वः।पशुऽपाः।वाजऽ
पस्त्यः।धियंऽजिन्वः।भुवने।विश्वे।अर्पितः।अष्ट्रां।पूषा।शि
थिरां।उत्ऽवरीवृजत्।संऽचक्षाणः।भुवना।देवः।ईयते।
याः।ते।पूषन्।नावः।अंतरिति।समुद्रे।हिरण्ययीः।अंत
रिक्षे।चरंति।ताभिः।यासि।दूत्यां।सूर्यस्य।कामेन।
कृत।श्रवः।इच्छमानः।पूषा।सुऽबंधुः।दिवः।आ।पृथिव्याः।
इळः।पतिः।मघऽवा।दस्मऽवर्चाः।यं।देवासः।अददुः।

राम॥
॥१

सूर्यायै।कामेन।कृतं।तवसं।सुऽअंचं।।२५।।प्र।नु।वोच।
सुतेषु।वां।वीर्या।यानि।चक्रथुः।हतासः।वां।पितरः।देवऽश
त्रवः।इंद्राग्नीइति।जीवथः।युवं।बट्।इत्था।महिमा।वां।
इंद्राग्नीइति।पनिष्ठः।आ।समानः।वां।जनिता।भ्रातरा।युव
यमौ।इहेहऽमातरा।ओकिऽवांसा।सुते।सचा।अश्वा।
सप्तीइवेतिसप्तीऽइव।आदने।इंद्रा।नु।अग्नीइति।अवसा।इह।
वज्रिणा।वयं।देवा।हवामहे।यः।इंद्राग्नीइति।सुतेषु।वां।
स्तवत्।तेषु।ऋतऽवृधा।जोषऽवाकं।वदतः।पज्रऽ
होषिणा।न।देवा।भसथः।चन।इंद्राग्नीइति।कः।अस्य।

स
च॰१॰
।।११८

वां। देवौ। मर्तः।। चिकेतति।। विषू।चः। अश्वान्। युयुजानः। ईयते। एकः।
समाने। आ। रथे।। २५।। इंद्राग्नी इति। अपात्। इयं। पूर्वा। आ।
अगात्। पत्ऽवती भ्यः। हित्वी। शिरः। जिह्वया। वावदत्।
चरत्। त्रिंशत्। पद्दा। नि। अक्रमीत्।। इंद्राग्नी। आ। हि। तन्व इति।
ते। नरः। धन्वानि। बाह्वोः।। मा। नः। अस्मिन्। महाऽधने। परा।
वर्क्तं। गोऽइष्टिषु।। इंद्राग्नी इति। तपंति। मा। अघाः। अर्यः।
अरातयः। अप। द्वेषांसि। आ। कृतं। युयुतं। सूर्यात्।
अधि।। इंद्राग्नी इति।। युवोः। अपि। वसु।। दिव्यानि। पा
र्थिवा। आ। नः। इह। प्र। यच्छतं। रयिं। विश्वायुऽपोषसं।

।।११।।

इंद्राग्नी इति। उक्थऽवाहसा।। स्तोमेभिः। हवनऽश्रुता। विश्वा
भिः। गीःऽभिः। आ। गतं।। ०।। अस्य। सोमस्य। पीतये।। ०।। श्नथत्। वृ
त्रं। उत। सनोति। वाजं। इंद्रा। यः। अग्नी इति। सहुरी इति।
सपर्यात्। इरज्यंता। वसव्यस्य। भूरेः। सहःऽतमा। स
हसा। वाजऽयंता।। ता। यो। धिष्टं। अभि। गाः। इंद्र। नूनं।
अपः। स्वः। उषसः। अग्ने। ऊढाः।। दिशः। स्वः। उषसः।
इंद्र। चित्राः। अपः। गाः। अग्ने। युवसे। नियुत्वान्।।
आ। वृत्रऽहना। वृत्रहऽभिः। शुष्मैः। इंद्र। यातं। नमःऽभिः। अ
ग्ने। अर्वाक्। युवं। राधःऽभिः। अकवेभिः। इंद्र। अग्ने।

अस्मेइति। भवतं। उत्ऽतमेभिः। ता। हुवे। ययोः। इदं। पप्ने। विश्वं।
पुरा। कृतं। इंद्राग्नी इति। न। मर्धतः। उग्रा। विऽघनिना।
मृधः। इंद्राग्नी इति। हवामहे॥ ० तनोमृळातईदृशे ०॥२७॥४
हतः। वृत्राणि। आर्या। हतः। दासानि। सत्पती इति सत्ऽप
ती। हतः। विश्वाः। अप। द्विषः। इंद्राग्नी इति। युवां। इमे। अभि। स्तो
माः। अनूषत। पिबतं। शंऽभुवा। सुतं॥०॥ यावां। संति। पुरुस्पृ
हो॥०॥ इंद्राग्नी इति। ताभिः। आ। गतं। ताभिः। आ। गच्छतं।
नरा॥०॥ उपेदंसवनं॥०॥ इंद्राग्नी इति। सोमऽपीतये। तं। ईळि
ष्व। यः। अर्चिषा। वना। विश्वा। परिऽस्वजत्। कृष्णा। कृ

णोति। जिह्वया॥२८॥ यः। इद्धे। आऽविवासति। सुम्नं। इंद्रस्य।
मर्त्यः। द्युम्नाय। सुऽतराः। अपः। ता। नः। वाजऽवतीः। इषः।
आशून्। पिपृतं। अर्वतः। इंद्रं। अग्निं। च। वोळ्हवे। उभा। वां। इंद्राग्नी
इति। आऽहुवध्यै। उभा। राधसः। सह। मादयध्यै। उभा। दा
तारौ। इषां। रयीणां। उभा। वाजस्य। सातये। हुवे। वां। आ। नः। ग
व्येभिः। अश्व्यैः। वसव्यैः। उप। गच्छतं। सखायौ। देवौ। सख्या
य। शंऽभुवा। इंद्राग्नी इति। ता। हवामहे। इंद्राग्नी शृणुतं। × इति।
हवं। यजमानस्य। सुन्वतः। वीतं। हव्यानि। आ। गतं। पिबतं। सो
म्यं। मधु॥ ॥२९॥ इयं। अददात्। रभसं। ऋणऽच्युतं। दिवःऽ

पं० प०

॥११९

दासं। वध्रि ऽ अश्वाय। दाशुषे। या। शश्वंतं। आ ऽ चखाद।
अवसं। पणिं। ता। ते। दात्राणि। तविषा॥ सरस्वति। इयं। शुष्
मेभिः। बिसखाः ऽ इव। अरुजत्। सानु। गिरीणां॥ तवि
षेभिः। ऊर्मिऽभिः। पारावतऽघ्नीं। अवसे। सुवृक्तिऽभिः। सर
स्वतीं। आ। विवासेम। धीतिऽभिः। सरस्वति। देवऽनिदः। नि।
बर्हय। प्रऽजां। विश्वस्य। बृसयस्य। मायिनः। उत। क्षितिऽभ्यः। अ
वनीः। अविंदः। विषं। एभ्यः। अस्रवः। वाजिनीऽवति। प्र। नः।
देवी। सरस्वती। वाजेभिः। वाजिनीऽवती। धीनां। अवित्री। अ
वतु। यः। त्वा। देवि। सरस्वति। उपऽब्रूते। धने। हिते। इंद्रं। न। वृत्रऽतूर्ये॥ ३०॥

॥११९

त्वं। देवि। सरस्वति। अव। वाजेषु। वाजे॥ वाजेषु। वाजिनि। रद। पूषाऽइव।
नः। सनिं। उत। स्या। नः। सरस्वती। घोरा। हिरण्यऽवर्तनिः। वृत्रऽघ्नी। वष्टि।
सुऽस्तुतिं। यस्याः। अनंतः। अह्रुतः। त्वेषः। चरिष्णुः। अर्णवः। अमः। चरति।
रोरुवत्। सा। नः। विश्वाः। अति। द्विषः। स्वसॄः। अन्याः। ऋतऽवरी। अ
तन्। अहाऽइव। सूर्यः। उत। नः। प्रिया। प्रियासु। सप्तऽस्वसा। सुऽजुष्टा।
सरस्वती। स्तोम्या। भूत्॥ ३१॥ आऽपप्रुषी। पार्थिवानि। उरु। रजः। अंत
रिक्षं। सरस्वती। निदः। पातु। त्रिऽसधस्था। सप्तऽधातुः। पंच। जाता।
वर्धयंती। वाजेऽवाजे। हव्या। भूत्। प्र। या। महिम्ना। महिना। आसु। चे

च॰प॰
१२०

किते।द्युम्नेभिः।अन्याः।अपसां।अपःऽतमा।रथःऽइव।बृहती।विऽभ्वने।कृ
ता।उपऽस्तुत्या।चिकितुषा।सरस्वती॥ सरस्वति।अभि।नः।नेषि।वस्यः।मा।अ
प।स्फरीः।पयसा।मा।नः।आ।धक्।जुषस्व।नः।सख्या।वेश्या।च।मा।
त्वत्।क्षेत्राणि।अरणानि।गन्म॥ ॥३॥ इतिचतुर्थाष्टकेपदेअष्टमो
ध्यायः समाप्तः॥ शके १७३५ श्रीमुखनामसंवत्सरे॥श्रावणेमासे।
कृष्णपक्षे॥द्वितीयांतिथौ।भृगुवासरे। [illegible] ॥तद्दिनेलिखितं।श्री
[illegible]भाटेनापुरे॥ ॥श्री॥ अबद्धांकृत्वायुष्यांविसरेव्याधिपीडितं॥ अक्षरान्हास्त्र
रूपेणवर्ज्यंपत तिमस्तके॥ [illegible]॥ श्री

संति।उक्थऽशासः।उक्था।ये।ते।हवेभिः।वि।पणीन्।अदाशन्।अस्मान्।वृणीष्व।युज्या
य।तस्मै।एते।स्तोमाः।नरां।नृऽतम।तुभ्यं।अस्मद्र्यंचः।ददतः।मघानि।तेषां।इंद्र।वृत्रऽह
त्ये।शिवः।भूः।सखा।च।शूरः।अविता।च।नृणां।नु।इंद्र।शूर।स्तवमानः।ऊती।ब्रह्मऽजू
तः।तन्वा।ववृधस्व।उप।नः।वाजान्।मिमीहि।उप।स्तीन्॥७॥२९॥ इतिपंचमाष्टकेद्वितीयो
ध्यायः॥ हरिःॐ ऊग्र।उग्रः।जज्ञे।वीर्याय।स्वधाऽवान्।चक्रिः।अपः।नर्यः।यत्।करिष्य
न्।जग्मिः।युवा।नृऽसदनं।अवःऽभिः।त्राता।नः।इंद्रः।एनसः।महः।चित्।हंता।वृत्रं।इंद्रः
।शूशुवानः।प्र।अवीत्।नु।वीरः।जरितारं।ऊती।कर्ता।सुऽदासे।अह।वै।ऊं इति।लोकं।

३ पं. प. हाना । वस्कः । मुहुः । आ । दाशुषे । भूत् । शुष्मः । अनर्वा । स्वऽजः । ऋत्ना । समत्ऽवा । इत्नरः । सत्राऽषा
३२ हा । जनुषा । ईं । अषाळ्हः । वि । आसे । इंद्रः । पृतनाः । स्वऽओजाः । अध । विश्वं । शत्रुऽयंतं । जघा
न । उभे इति । चित् । इंद्र । रोदसी इति । महिऽत्वा । आ । पप्राथ । तविषीभिः । तुविष्मः । नि । वज्रं । इं
द्रः । हरिऽवान् । मिमिक्षन् । सं । अंधसा । मदेषु । वै । उवोच । वृषा । जजान । वृषणं । रणाय । तं । ऊं
इति । चित् । नारी । नर्यं । ससूव । प्र । यः । सेनाऽनीः । अध । नृऽभ्यः । अस्ति । इनः । सत्वा । गोऽ
एषणः । सः । धृष्णुः । १ नु । चित् । सः । भ्रेषते । जनः । न । रेषत् । मनः । यः । अस्य । घोरं । आऽ राम
विवासात् । यज्ञैः । यः । इंद्रे । दधते । दुवांसि । क्षयत् । सः । राये । ऋतऽपाः । ऋतेऽजाः । यत् । इं ३२

द्रः । पूर्व्यः । अपऽराय । त्रिःस्तन् । अयत् । ज्यायान् । कनीयसः । देष्णं । अमृतः । इत् । परि । आसी
त । दूरं । आ । चित्रा । चित्र्यं । भर । रयिं । नः । यः । ते । इंद्र । प्रियः । जनः । ददाशत् । असत् । निरेके । अ
द्रिऽवः । सखा । ते । वयं । ते । अस्यां । सुऽमतौ । जनिष्ठाः । स्याम । वरूथे । अघ्नतः । नृऽपीतौ । ए
षः । स्तोमः । अचिक्रदत् । वृषा । ते । उत । स्तामुः । मघऽवन् । अक्रपिष्ट । रायः । कामः । जरिता
रं । ते । आ । अगन् । त्वं । अंग । शक्र । वस्वः । आ । शकः । नः । सः । नः । इंद्र । त्वऽयतायै । इषे । धाः
त्मना । च । ये । मघऽवानः । जुनंति । वस्वी । सु । ते । जरित्रे । अस्तु । शक्तिः । ७ २ असावि । दे
वं । गोऽऋजीकं । अंधः । नि । अस्मिन् । इंद्रः । जनुषा । ईं । उवोच । बोधामसि । त्वा । हरिऽअश्व ।

३प.पं. यज्ञैः।बोध।नः।स्तोमं।अंधसः।मदेषु।प्र।यंति।यज्ञं।विपयंति।बर्हिः।सोमऽमादः।विदथे।
२२ दुध्रऽवाचः।नि।ऊं इति।भ्रियंते।यशसः।गृभात्।आ।दूरेऽउपब्दः।वृषणः।नृऽसाचः।त्वं।इं
द्र।स्रवितवै।अपः।करिति कः।परिऽस्थिताः।अहिना।शूर।पूर्वीः।त्वत्।वावक्रे।रथ्यः।न।धे
नाः।रेजंते।विश्वा।कृत्रिमाणि।भीषा।भीमः।विवेष।आयुधेभिः।एषां।अपांसि।विश्वा।न
र्याणि।विद्वान्।इंद्रः।पुरः।जहृषाणः।वि।दूधोत्।वि।वज्रऽहस्तः।महिना।जघान।न।यात
वः।इंद्र।जूजुवुः।नः।न।वंदना।शविष्ठ।वेद्याभिः।सः।शर्धत्।अर्यः।विषुणस्य।जंतोः।मा।शि राम
श्नऽदेवाः।अपि।गुः।ऋतं।नः।२ अभि।क्रत्वा।इंद्र।भूः।अध।ज्मन्।न।ते।विव्यक्।महिमा २२

नं।रजांसि।स्वेन।हि।वृत्रं।शवसा।जघंथ।न।शत्रुः।अंतं।विविदत्।युधा।ते।देवाः।चित्।ते।
असुर्याय।पूर्वे।अनु।क्षत्राय।ममिरे।सहांसि।इंद्रः।मघानि।दयते।विऽसह्य।इंद्रं।वाजस्य
जोहुवंत।सातौ।कीरिः।चित्।हि।त्वां।अवसे।जुहाव।ईशानं।इंद्र।सौभगस्य।भूरेः।अवः।
बभूथ।शतंऽऊते।अस्मे इति।अभिऽक्षत्तुः।त्वाऽवतः।वरूता।सखायः।ते।इंद्र।विश्वहा।स्या
म।नमःऽवृधासः।महिना।तरुत्र।वन्वंतु।स्म।ते।अवसा।संऽईके।अभिऽइतिं।अर्यः।वनु
षां।शवांसि।।४ पिब।सोमं।इंद्र।मंदतु।त्वा।यं।ते।सुसाव।हरिऽअश्व।अद्रिः।सोतुः।बाहुऽ
भ्यां।सुऽयतः।न।अर्वा।यः।ते।मदः।युज्यः।चारुः।अस्ति।येन।वृत्राणि।हरिऽअश्व।हंसि।

३ पं.प.
३७

सः । त्वां । इंद्र । प्रभुवसो इति प्रभुऽवसो । ममत्तु । बोध । सु । मे । मघऽवन् । वाचं । आ । इमां । यां । ते । व
सिष्ठः । अर्चति । प्रऽशस्तिं । इमा । ब्रह्म । सधऽमादे । जुषस्व । श्रुधि । हवं । विऽपिपानस्य । अ
द्रेः । बोध । विप्रस्य । अर्चतः । मनीषां । कृष्व । दुवांसि । अंतमा । सचा । इमा ॥ न । ते । गिरः । अपि ।
मृष्ये । तुरस्य । न । सुऽस्तुतिं । असुर्यस्य । विद्वान् । सदा । ते । नाम । स्वऽयशः । विवक्मि । ५
भूरि । हि । ते । सवना । मानुषेषु । भूरि । मनीषी । हवते । त्वां । इत् । मा । आरे । अस्मत् । मघऽव
न् । ज्योक् । कः इति कः । तुभ्य । इत् । इमा । सवना । शूर । विश्वा । तुभ्यं । ब्रह्माणि । वर्धना । कृणो राम
मि । त्वं । नृऽभिः । हव्यः । विश्वधा । असि । नु । चित् । नु । ते । मन्यमानस्य । दस्म । उत् । अश्नु

वंति । महिमानं । उग्र । न । वीर्यं । इंद्र । ते । न । राधः । ये । च । पूर्वे । ऋषयः । ये । च । नूत्नाः । इंद्र । ब्र
ह्माणि । जनयंत । विप्राः । अस्मे इति । ते । संतु । सख्या । शिवानि । १६ उत् । ऊं इति । ब्रह्माणि ।
ऐरत । श्रवस्या । इंद्रं । सऽमर्ये । महय । वसिष्ठ । आ । यः । विश्वानि । शवसा । ततान । उपऽश्रोता ।
मे । ईवतः । वचांसि । अयामि । घोषः । इंद्र । देवऽजामिः । इरज्यंत । यत् । शुरुधः । विऽवाचि । न
हि । स्वं । आयुः । चिकिते । जनेषु । तानि । इत् । अंहांसि । अति । पर्षि । अस्मान् । युजे । रथं । गोऽ
एषणं । हरिऽभ्यां । उप । ब्रह्माणि । जुजुषाणं । अस्थुः । वि । बाधिष्ट । स्यः । रोदसी इति । महिऽ
त्वा । इंद्रः । वृत्राणि । अप्रति । जघन्वान् । आपः । चित् । पिप्युः । स्तर्यः । न । गावः । नक्षन् । ऋतं ।

३ पं.प. तां।जनितारः।ते।इंद्र।याहि।वायुः।न।निऽयुतः।नः।अच्छ।त्वं।हि।धीभिः।दयसे।वि।वाजा
२५ न्।ते।त्वा।मदाः।इंद्र।मादयंतु।शुष्मिणं।तुविऽराधसं।जरित्रे।एकः।देवऽत्रा।दयसे।हि
र्तान्।अस्मिन्।शूर।सवने।मादयस्व।एव।इत्।इंद्रं।वृषणं।वज्रऽबाहुं।वसिष्ठासः।अ
भि।अर्चंति।अर्कैः।० ७ ।०।सदने।०नृऽभिः।पुरुऽहूत।प्र।याहि।असः।यथा।नः।अ
विता।वृधे।च।ददः।वसूनि।ममदः।च।सोमैः।गृभीतं।ते।मनः।इंद्र।द्विऽबर्हाः।सुतः
सोमः।परिऽसिक्ता।मधूनि।विसृष्टऽधेना।भरते।सुऽवृक्तिः।इयं।इंद्रं।जोहुवती।मनी राम
षा।आ।नः।दिवः।आ।पृथिव्याः।ऋजीषिन्।इदं।बर्हिः।सोमऽपेयाय।याहि।वहंतु

त्वा।हरयः।मद्र्यंचं।आंगूषं।अच्छ।तवसं।मदाय।आ।नः।विश्वाभिः।ऊतिऽभिः।सऽजो
षाः।ब्रह्म।जुषाणः।हरिऽअश्व।याहि।वरीवृजत्।स्थविरेभिः।सुऽशिप्र।अस्मे।इति।
दधत्।वृषणं।शुष्मं।इंद्र।एषः।स्तोमः।महे।उग्राय।वाहे।धुरिऽइव।अत्यः।न।वाज
यन्।अधायि।इंद्र।त्वा।अयं।अर्कः।ईट्टे।वसूनां।दिविऽइव।द्यां।अधि।नः।श्रोमतं।
धाः।एव।नः।इंद्र।वार्यस्य।पूर्द्धि।प्र।ते।महीं।सुऽमतिं।वेविदाम।इषं।पिन्व।मघ
वत्ऽभ्यः।सुऽवीरां।०।८ आ।ते।महः।इंद्र।ऊती।उग्र।सऽमन्यवः।यत्।संऽअरंत।
सेनाः।पताति।दिद्युत्।नर्यस्य।बाह्वोः।मा।ते।मनः।विष्वद्र्यक्।वि।चारीत्।नि।दुः

३ पं॰ प॰ गो। इंद्र। श्नथिहि। अमित्रान्। अभि। ये। नः। मर्तासः। अमंति। आरे। तं। शंसं। कृणुहि। निनि
३६ त्सोः। आ। नः। भर। संऽभरणं। वसूनां। शतं। ते। शिप्रिन्। ऊतयः। सुऽदासे। सहस्रं। शंसाः।
उत। रातिः। अस्तु। जहि। वधः। वनुषः। मर्त्यस्य। अस्मे इति। द्युम्नं। अधि। रत्नं। च। धेहि। त्वाऽव
तः। हि। इंद्र। क्रत्वे। अस्मि। त्वाऽवतः। अवितुः। शूर। रातौ। विश्वा। इत्। अहानि। तविषीऽवः। उग्र
। ओकः। कृणुष्व। हरिऽवः। न। मर्धीः। कुत्साः। एते। हरिऽअश्वाय। शूषं। इंद्रे। सहः। देवऽ
जूतं। इयानाः। सत्रा। कृधि। सुऽहना। शूर। वृत्रा। वयं। तरुत्राः। सनुयाम। वाजं। ० १ राम
न। सोमः। इंद्रं। असुतः। ममाद। न। अब्रह्माणः। मघऽवानं। सुतासः। तस्मै। उक्थं। ज ३६

नये। यत्। जुजोषत्। नृऽवत्। नवीयः। शृणवत्। यथा। नः। उक्थेऽउक्थे। सोमः। इंद्रं। ममा
द। नीथेऽनीथे। मघऽवानं। सुतासः। यत्। ईं। सऽबाधः। पितरं। न। पुत्राः। समानऽद
क्षाः। अवसे। हवंते। चकार। ता। कृणवत्। नूनं। अन्या। यानि। ब्रुवंति। वेधसः। सुतेषु।
जनीःऽइव। पतिः। एकः। समानः। नि। ममृजे। पुरः। इंद्रः। सु। सर्वाः। एव। तं। आहुः। उत
शृण्वे। इंद्रः। एकः। विऽभक्ता। तरणिः। मघानां। मिथःऽतुरः। ऊतयः। यस्य। पूर्वीः। अस्मे
इति। भद्राणि। सश्चत। प्रियाणि। एव। वसिष्ठः। इंद्रं। ऊतये। नॄन्। कृष्टीनां। वृषभं। सुते
। गृणाति। सहस्रिणः। उप। नः। माहि। वाजान्। ० १० इंद्रं। नरः। नेमऽधिता। हवंते।

ऋ पं.प.
३७

यत्।पार्याः।युनजते।धियः।ताः।शूरः।नृऽसाता।शवसः।चकानः।आ।गोऽमति।व्रजे।भ
ज।त्वं।नः।यः।इंद्र।शुष्मः।मघऽवन्।ते।अस्ति।शिक्ष।सखिऽभ्यः।पुरुऽहूत।नृऽभ्यः।त्वं।हि
।दृळ्हा।मघऽवन्।विऽचेताः।अप।वृधि।परिऽवृतं।न।राधः।इंद्रः।राजा।जगतः।चर्षणी
नां।अधि।क्षमि।विषुऽरूपं।यत्।अस्ति।ततः।ददाति।दाशुषे।वसूनि।चोदत्।राधः।उपऽ
स्तुतः।चित्।अर्वाक्।नु।चित्।नः।इंद्रः।मघऽवा।सऽहूती।दानः।वाजं।नि।यमते।नः।
ऊती।अनूना।यस्याः।दक्षिणा।पीपाय।वामं।नृऽभ्यः।अभिऽवीता।सखिऽभ्यः।नु।इंद्र
राये।वरिवः।कृधि।नः।आ।ते।मनः।ववृत्याम।मघाय।गोऽमत्।अश्वऽवत्।रथऽवत्।

राम
३७

व्यंतः।१।११ ब्रह्म।नः।इंद्र।उप।याहि।विद्वान्।अर्वांचः।ते।हरयः।संतु।युक्ताः।विश्वे।चि
त्।हि।त्वा।विऽहवंत।मर्ताः।अस्माकं।इत्।शृणुहि।विश्वंऽइन्व।हवं।ते।इंद्र।महिमा।वि।
आनट्।ब्रह्म।यत्।पासि।शवसिन्।ऋषीणां।आ।यत्।वज्रं।दधिषे।हस्ते।उग्र।घोरः।
सन्।क्रत्वा।जनिष्ठाः।अषाळ्हः।तव।प्रऽनीती।इंद्र।जोहुवानान्।सं।यत्।नॄन्।न।रो
दसी इति।निनेथ।महे।क्षत्राय।शवसे।हि।जज्ञे।अतूतुजिं।चित्।तूतुजिः।अशिश्नत्।
एभिः।नः।इंद्र।अहऽभिः।दशस्य।दुःऽमित्रासः।हि।क्षितयः।पवंते।प्रति।यत्।चष्टे।अ
नृतं।अनेनाः।अव।द्विता।वरुणः।मायी।नः।सात्।वोचेम।इत्।इंद्रं।मघऽवानं।एनं।महः

३पं.प. ।रायः।राधसः।यत्।ददत्।नः।यः।अर्चतः।ब्रह्मऽकृतिं।अविष्ठः॥ १२ अयं।सोमः।
३८ इंद्र।तुभ्यं।सुन्वे।आ।तु।प्र।याहि।हरिऽवः।तत्ऽओकाः।पिब।तु।अस्य।सुऽसुतस्य।चा
रोः।ददः।मघानि।मघऽवन्।इयानः।ब्रह्मन्।वीर।ब्रह्मऽकृतिं।जुषाणः।अर्वाचीनः।ह
रिऽभिः।याहि।तूयं।अस्मिन्।ऊं इति।सु।सवने।मादयस्व।उप।ब्रह्माणि।शृणवः।इमा।
नः।का।ते।अस्ति।अरंऽकृतिः।सुऽउक्तैः।कदा।नूनं।ते।मघऽवन्।दाशेम।विश्वाः।मतीः
।आ।ततने।त्वाऽया।अध।मे।इंद्र।शृणवः।एव।इमा।उतो इति।घ।ते।पुरुऽस्थाः।इत्।आ राम
सन्।येषां।पूर्वेषां।अशृणोः।ऋषीणां।अध।अहं।त्वा।मघऽवन्।जोहवीमि।त्वं।नः।इंद्र। ३८

अस्ति।प्रऽमतिः।पिताऽइव॥ १३ आ।नः।देव।शवसा।याहि।शुष्मिन्।भव।वृधः।इं
द्र।रायः।अस्य।महे।नृम्णाय।नृऽपते।सुऽवज्र।महि।क्षत्राय।पौंस्याय।शूर।हवंते।ऊं
इति।त्वा।हव्यं।विऽवाचि।तनूषु।शूराः।सूर्यस्य।सातौ।त्वं।विश्वेषु।सेन्यः।जनेषु।त्वं।वृत्रा
णि।रंधय।सुऽहंतु।अहा।यत्।इंद्र।सुऽदिना।विऽउच्छान्।दधः।यत्।केतुं।उपऽमं।स
मत्ऽसु।नि।अग्निः।सीदत्।असुरः।न।होता।हुवानः।अत्र।सुऽभगाय।देवान्।व
यं।ते।ते।इंद्र।ये।च।देव।स्तवंत।शूर।ददतः।मघानि।यच्छ।सूरिऽभ्यः।उपऽमं।वरू
थं।सुऽआभुवः।जरणां।अश्नवंत॥ १४ प्र।वः।इंद्राय।मादनं।हरिऽअश्वाय।गा

३ पं.प. यत।सखायः।सोमऽपाव्ने॥शंस।इत्।उक्थं।सुऽदानवे।उत।द्युक्षं।यथा।नरः।चकृम।स
३९ त्यऽराधसे।त्वं।नः।इंद्र।वाजऽयुः।त्वं।गव्युः।शतक्रतो इति शतऽक्रतो।त्वं।हिरण्यऽयुः।वसो
इति।०।अभि।प्र।नोनुमः।वृषन्।विद्धि।तु।अस्य।नः।वसो इति।मा।नः।निदे।च।वक्तवे।अ
र्यः।रंधीः।अराव्णे।त्वे इति।अपि।क्रतुः।मम।त्वं।वर्म।असि।सऽप्रथः।पुरःऽयोधः।च।
वृत्रऽहन्।त्वया।प्रति।ब्रुवे।युजा॥ १५ महान्।उत।असि।यस्य।ते।अनु।स्वधावरी इ
ति स्वधाऽवरी।सहः।मम्नाते इति।इंद्र।रोदसी इति।तं।त्वा।मरुत्वती।परि।भुवत्।वाणी राम
।सऽयावरी।नक्षमाणा।सह।द्युऽभिः।ऊर्ध्वासः।त्वा।अनु।इंदवः।भुवन्।दस्मं।उप।द्य ३९

वि।सं।ते।नमंत।कृष्टयः।१।महिऽवृधे।भरध्वं।प्रऽचेतसे।प्र।सुऽमतिं।कृणुध्वं।विशः।पू
र्वीः।प्र।चर।चर्षणिऽप्राः।उरुऽव्यचसे।महिने।सुऽवृक्तिं।इंद्राय।ब्रह्म।जनयंत।विप्राः
।तस्य।व्रतानि।न।मिनंति।धीराः।इंद्रं।वाणीः।अनुत्तऽमन्युं।एव।सत्रा।राजानं।दधिरे।
सहध्यै।हरिऽअश्वाय।बर्हय।सं।आपीन्।१६ मो इति।सु।त्वा।वाघतः।चन।आरे।अ
स्मत्।नि।रीरमन्।आरात्तात्।चित्।सधऽमादं।नः।आ।गहि।इह।वा।सन्।उप।श्रुधि
।इमे।हि।ते।ब्रह्मऽकृतः।सुते।सचा।मधौ।न।मक्षः।आसते।इंद्रे।कामं।जरितारः।व
सुऽयवः।रथे।न।पादं।आ।दधुः।रायःऽकामः।वज्रऽहस्तं।सुऽदक्षिणं।पुत्रः।न।पित

ऋ.पं.प.
४०

यं। हुवे। इमे। इंद्राय। सुन्विरे। सोमासः। दधिऽआशिरः। तान्। आ। मदाय। वज्रऽहस्त। पी
तये। हरिऽभ्यां। याहि। ओकः। आ। श्रवत्। श्रुत्ऽकर्णः। ईयते। वसूनां। नु। चित्। नः। मर्धिष
त्। गिरः। सद्यः। चित्। यः। सहस्राणि। शता। ददत्। नकिः। दित्संतं। आ। मिनत्। १७ सः।
वीरः। अप्रतिऽस्कुतः। इंद्रेण। शूशुवे। नृऽभिः। यः। ते। गभीरा। सवनानि। वृत्रऽहन्। सुनो
ति। आ। च। धावति। भव। वरूथं। मघऽवन्। मघोनां। यत्। संऽअजासि। शर्धतः। वि। त्वाऽ
हतस्य। वेदनं। भजेमहि। आ। दुःऽनशः। भर। गयं। सुनोत। सोमऽपाव्ने। सोमं। इंद्राय। व
ज्रिणे। पचत। पक्तीः। अवसे। कृणुध्वं। इत्। पृणन्। इत्। पृणते। मयः। मा। स्रेधत। सो

राम
४०

मिनः। दक्षत। महे। कृणुध्वं। राये। आऽतुजे। तरणिः। इत्। जयति। क्षेति। पुष्यति। न। देवा
सः। कवत्नवे। नकिः। सुऽदासः। रथं। परि। आस। न। रीरमत्। इंद्रः। यस्य। अविता। यस्य।
मरुतः। गमत्। सः। गोऽमति। व्रजे। १८ गमत्। वाजं। वाजयन्। इंद्र। मर्त्यः। यस्य। त्वं। अवि
ता। भुवः। ० रथानां। अस्माकं। शूर। नृणां। उत्। नु। अस्य। रिच्यते। अंशः। धनं। न। जिग्यु
षः। यः। इंद्रः। हरिऽवान्। न। दभंति। तं। रिपः। दक्षं। दधाति। सोमिनि। मंत्रं। अखर्वं। सुऽधि
तं। सुऽपेशसं। दधात। यज्ञियेषु। आ। पूर्वीः। चन। प्रऽसितयः। तरंति। तं। यः। इंद्रे। कर्मणा।
भुवत्। कः। तं। इंद्र। त्वाऽवसुं। आ। मर्त्यः। दधर्षति। श्रद्धा। इत्। ते। मघऽवन्। पार्ये। दिवि। वा

३ पं.प.
४१

जी। वाजं। सिसासति। मघोनः। स्म। वृत्रऽहत्येषु। चोदय। ये। ददति। प्रिया। वसु। तव।
प्रऽनीती। हरिऽअश्व। सूरिऽभिः। विश्वा। तरेम। दुःऽइता। १९ तव। इत्। इंद्र। अवमं। व
सु। त्वं। पुष्यसि। मध्यमं। सत्रा। विश्वस्य। परमस्य। राजसि। नकिः। त्वा। गोषु। वृण्वते। त्वं।
विश्वस्य। धनऽदाः। असि। श्रुतः। ये। ईं। भवंति। आजयः। तव। अयं। विश्वः। पुरुऽहूत। पा
र्थिवः। अवस्युः। नाम। भिक्षते। यत्। इंद्र। यावतः। त्वं। एतावत्। अहं। ईशीय। स्तोतारं। इ
त्। दिधिषेय। रदवसो इति रदऽवसो। न। पापऽत्वाय। रासीय। शिक्षेयं। इत्। महऽयते। दि
वेऽदिवे। रायः। आ। कुहचित्ऽविदे। नहि। त्वत्। अन्यत्। मघऽवन्। नः। आप्यं। वस्यः। अ

राम
४१

स्ति। पिता। चन। तरणिः। इत्। सिसासति। वाजं। पुरंऽध्या। युजा। आ। वः। इंद्रं। पुरुऽहूतं।
नमे। गिरा। नेमिं। तष्टाऽइव। सुऽद्रुं। २० न। दुःऽस्तुती। मर्त्यः। विंदते। वसु। न। स्रेधंतं। र
यिः। नशत्। सुऽशक्तिः। इत्। मघऽवन्। तुभ्यं। माऽवते। देष्णं। यत्। पार्ये। दिवि। अभि। त्वा
। शूर। नोनुमः। अदुग्धाःऽइव। धेनवः। ईशानं। अस्य। जगतः। स्वःऽदृशं। ईशानं। इंद्र
। तस्थुषः। न। त्वाऽवान्। अन्यः। दिव्यः। न। पार्थिवः। न। जातः। न। जनिष्यते। अश्वऽयं
तः। मघऽवन्। इंद्र। वाजिनः। गव्यंतः। त्वा। हवामहे। अभि। सतः। तत्। आ। भर। इंद्र। ज्या
यः। कनीयसः। पुरुऽवसुः। हि। मघऽवन्। सनात्। असि। भरेऽभरे। च। हव्यः। परा। नुद

३ पं.प.
४२

स्व। मघऽवन्। अमित्रान्। सुऽवेदा। नः। वसू। कृधि। भव। वृधः। सखीनां। इंद्र। क्रतुं। नः।
आ। भर। पिता। पुत्रेभ्यः। यथा। शिक्ष। नः। अस्मिन्। पुरुऽहूत। यामनि। जीवाः। ज्योतिः।
अशीमहि। मा। नः। अज्ञाताः। वृजनाः। दुःऽआध्यः। मा। अशिवासः। अव। क्रमुः। त्व
या। वयं। प्रऽवतः। शश्वतीः। अपः। अति। शूर। तरामसि। २१ श्वित्यंचः। मा। दक्षिण
तःऽकपर्दाः। धियंऽजिन्वासः। अभि। हि। प्रऽमंदुः। उत्ऽतिष्ठन्। वोचे। परि। बर्हिषः।
नॄन्। न। मे। दूरात्। अवितवे। वसिष्ठाः। दूरात्। इंद्रं। अनयन्। आ। सुतेन। तिरः। वैशं
तं। अति। पांतं। उग्रं। पाशऽद्युम्नस्य। वायतस्य। सोमात्। सुतात्। इंद्रः। अवृणीत। व

राम
४२

सिष्ठान्। एव। इत्। नु। कं। सिंधुं। एभिः। ततार। ०भेदं। एभिः। जघान। ०। दाशऽराज्ञे। सुऽ
दासं। प्र। आवत्। इंद्रः। ब्रह्मणा। वः। वसिष्ठाः। जुष्टी। नरः। ब्रह्मणा। वः। पितॄणां। अक्षं।
अव्ययं। न। किल। रिषाथ। यत्। शक्वरीषु। बृहता। रवेण। इंद्रे। शुष्मं। अदधात। वसिष्ठाः।
उत्। द्यांऽइव। इत्। तृष्णऽजः। नाथितासः। अदीधयुः। दाशऽराज्ञे। वृतासः। वसिष्ठस्य।
स्तुवतः। इंद्रः। अश्रोत्। उरुं। तृत्सुऽभ्यः। अकृणोत्। उं इति। लोकं। २२ दंडाःऽइव। इत्। गोऽ
अजनासः। आसन्। परिऽछिन्नाः। भरताः। अर्भकासः। अभवत्। च। पुरःऽएता। वसिष्ठः
। आत्। इत्। तृत्सूनां। विशः। अप्रथंत। त्रयः। कृण्वंति। भुवनेषु। रेतः। तिस्रः। प्रऽजाः। आ

३पं.प.
४३

र्याः।ज्योतिःऽअग्राः।त्रयः।घर्म्मासः।उषसं।सचंते।सर्वान्।इत्।तान्।अनु।विदुः।वसिष्ठाः।
सूर्यस्यऽइव।वक्षथः।ज्योतिः।एषां।समुद्रस्यऽइव।महिमा।गभीरः।वातस्यऽइव।प्रऽज
वः।न।अन्येन।स्तोमः।वसिष्ठाः।अनुऽएतवे।वः।ते।इत्।निण्यं।हृदयस्य।प्रऽकेतैः।
सहस्रऽवल्शं।अभि।सं।चरंति।यमेन।ततं।परिऽधिं।वयंतः।अप्सरसः।उप।सेदुः।व
सिष्ठाः।विऽद्युतः।ज्योतिः।परि।संऽजिहानं।मित्रावरुणा।यत्।अपश्यतां।त्वा।तत्।ते।
जन्म।उत।एकं।वसिष्ठ।अगस्त्यः।यत्।त्वा।विशः।आऽजभार। २३ उत।असि।मैत्रा राम
वरुणः।वसिष्ठ।उर्वश्याः।ब्रह्मन्।मनसः।अधि।जातः।द्रप्सं।स्कन्नं।ब्रह्मणा।दैव्येन। ४३

विश्वे।देवाः।पुष्करे।त्वा।आ।अददंत।सः।प्रऽकेतः।उभयस्य।प्रऽविद्वान्।सहस्रऽदानः।उत।
वा।सऽदानः।०वयिष्यन्।अप्सरसः।परि।जज्ञे।वसिष्ठः।सत्रे।ह।जातौ।इषिता।नमःऽभिः।
कुंभे।रेतः।सिसिचतुः।समानं।ततः।ह।मानः।उत्।इयाय।मध्यात्।ततः।जातं।ऋषिं।आहुः।व उत्र ३
सिष्ठं।उक्थऽभृतं।सामऽभृतं।बिभर्ति।ग्रावाणं।बिभ्रत्।प्र।वदाति।अग्रे।उप।एनं।आध्वं।
सुऽमनस्यमानाः।आ।वः।गच्छाति।प्रऽतृदः।वसिष्ठः। २४ प्र।शुक्रा।एतु।देवी।मनीषा।
अस्मत्।सुऽतष्टः।रथः।न।वाजी।विदुः।पृथिव्याः।दिवः।जनित्रं।शृण्वंति।आपः।अध।क्ष
रंतीः।आपः।चित्।अस्मै।पिन्वंति।पृथ्वीः।वृत्रेषु।शूराः।मंसंते।उग्राः।आ।धूःऽसु।अ

२ पं॰प॰
५४

स्मै। दधात। अश्वान्। इंद्रः। न। वज्री। हिरण्यऽबाहुः। अभि। प्र। स्थात। अहःऽइव। यज्ञं। यातःऽ
इव। पत्मन्। त्मना। हिनोत। त्मना। समत्ऽसु। हिनोत। यज्ञं। दधात। केतुं। जनाय। वीरं। उ
त्। अस्य। शुष्मात्। भानुः। न। आर्त। बिभर्ति। भारं। पृथिवी। न। भूम। ह्वयामि। देवान्। अया
तुः। अग्ने। साधन्। ऋतेन। धियं। दधामि। अभि। वः। देवीं। धियं। दधिध्वं। प्र। वः। देवऽत्रा।
वाचं। कृणुध्वं। आ। चष्टे। आसां। पाथः। नदीनां। वरुणः। उग्रः। सहस्रऽचक्षाः। २५ राजा।
राष्ट्रानां। पेशः। नदीनां। अनुत्तं। अस्मै। क्षत्रं। विश्वऽआयु। अविष्टो इति। अस्मान्। वि
श्वासु। विक्षु। अद्युं। कृणोत। शंसं। निनित्सोः। वि। एतु। दिद्युत्। द्विषां। अशेवा। युयोत।

राम
५४

विष्वक्। रपः। तनूनां। अवीत्। नः। अग्निः। हव्यऽअत्। नमःऽभिः। प्रेष्ठः। अस्मै। अधायि।
स्तोमः। सऽजूः। देवेभिः। अपां। नपातं। सखायं। कृध्वं। शिवः। नः। अस्तु। अप्ऽजां। उ
क्थैः। अहिं। गृणीषे। बुध्ने। नदीनां। रजःऽसु। सीदन्। ० मा। यज्ञः। अस्य। स्रिधत्। ऋ
तऽयोः। उत। नः। एषु। नृषु। श्रवः। धुः। प्र। राये। यंतु। शर्धंतः। अर्यः। तपंति। शत्रुं। स्वः।
न। भूम। महाऽसेनासः। अमेभिः। एषां। आ। यत्। नः। पत्नीः। गमंति। अच्छ। त्वष्टा। सुऽपा
णिः। दधातु। वीरान्। २६ प्रति। नः। स्तोमं। त्वष्टा। जुषेत। स्यात्। अस्मे इति। अरमतिः। व
सुऽयुः। ता। नः। रासन्। रातिऽसाचः। वसूनि। ० वरूत्रीभिः। सुऽशरणः। नः। अस्तु।

३ पं॰प॰ त्वष्टा। सुऽदत्रः। वि। दधातु। रायः॥ तत्। नः। रायः। पर्वताः। तत्। नः। आपः। तत्। रातिऽसा-
४९ चः। ओषधीः। उत। द्यौः। वनस्पतिऽभिः। पृथिवी। सऽजोषाः। उभे इति। रोदसी इति। परि।
पासतः। नः॥ अनु। तत्। उर्वी इति। रोदसी इति। जिहातां। अनु। द्युक्षः। वरुणः। इंद्रऽसखा।
अनु। विश्वे। मरुतः। ये। सहासः। रायः। स्याम। धरुणं। धियध्यै॥ तत्। नः। इंद्रः। वरुणः। मि-
त्रः। अग्निः। ~~अग्निः।~~ आपः। ओषधीः। वनिनः। जुषंत। शर्मन्। स्याम। मरुतां। उपऽस्थे।
॥२७ शं। नः। इंद्राग्नी इति। भवतां। अवःऽभिः। शं। नः। इंद्रावरुणा। रातऽहव्या। शं। इंद्रा- राम
सोमा। सुविताय। शं। योः। शं। नः। इंद्रापूषणा। वाजऽसातौ॥ शं। नः। भगः। शं। ऊं इति। नः। ४९

शंसः। अस्तु। शं। नः। पुरंऽधिः। शं। ऊं इति। संतु। रायः। शं। नः। सत्यस्य। सुऽयमस्य। शंसः॥
शं। नः। अर्यमा। पुरुऽजातः। अस्तु॥ शं। नः। धाता। शं। ऊं इति। धर्ता। नः। अस्तु। शं। नः।
उरूची। भवतु। स्वधाभिः। शं। रोदसी इति। बृहती इति। शं। नः। अद्रिः। शं। नः। देवानां। सुऽ-
हवानि। संतु॥ शं। नः। अग्निः। ज्योतिःऽअनीकः। अस्तु। शं। नः। मित्रावरुणौ। अश्विना।
शं। शं। नः। सुऽकृतां। सुऽकृतानि। संतु। शं। नः। इषिरः। अभि। वातु। वातः॥ शं। नः।
द्यावापृथिवी इति। पूर्वऽहूतौ। शं। अंतरिक्षं। दृशये। नः। अस्तु। शं। नः। ओषधीः। व-
निनः। भवंतु। शं। नः। रजसः। पतिः। अस्तु। जिष्णुः॥ २८ शं। नः। इंद्रः। वसुऽभिः। देवः।

रु.पं.प. अस्तु। शं। आदित्येभिः। वरुणः। सुऽशंसः। शं। नः। रुद्रः। रुद्रेभिः। जलाषः। शं। नः।
४६ त्वष्टा। ग्नाभिः। इह। शृणोतु। शं। नः। सोमः। भवतु। ब्रह्म। शं। नः। शं। नः। ग्रावाणः। शं। ऊं
इति। संतु। यज्ञाः। शं। नः। स्वरूणां। मितयः। भवंतु। शं। नः। प्रऽस्वः। शं। ऊं इति। अस्तु
वेदिः। शं। नः। सूर्यः। उरुऽचक्षाः। उत्। एतु। शं। नः। चतस्रः। प्रऽदिशः। भवंतु। शं। नः।
पर्वताः। ध्रुवयः। भवंतु। शं। नः। सिंधवः। शं। ऊं इति। संतु। आपः। शं। नः। अदितिः। भव
तु। व्रतेभिः। शं। नः। भवंतु। मरुतः। सुऽअर्काः। शं। नः। विष्णुः। शं। ऊं इति। पूषा। नः। अ श्राम
स्तु। शं। नः। भवित्रं। शं। ऊं इति। अस्तु। वायुः। शं। नः। देवः। सविता। त्रायमाणः। ४६

शं। नः। भवंतु। उषसः। विऽभातीः। शं। नः। पर्जन्यः। भवतु। प्रऽजाभ्यः। शं। नः। क्षेत्र
स्य। पतिः। अस्तु। शंऽभुः। ।२ शं। नः। देवाः। विश्वऽदेवाः। भवंतु। शं। सरस्वती। सह। धी
भिः। अस्तु। शं। अभिऽसाचः। शं। ऊं इति। रातिऽसाचः। शं। नः। दिव्याः। पार्थिवाः। शं। नः
। अप्याः। ण पतयः। भवंतु। शं। नः। अर्वंतः। शं। ऊं इति। संतु। गावः। शं। नः। ऋभवः। सु
ऽकृतः। सुऽहस्ताः। शं। नः। भवंतु। पितरः। हवेषु। शं। नः। अजः। एकऽपात्। देवः। अ
स्तु। शं। नः। अहिः। बुध्न्यः। शं। समुद्रः। शं। नः। अपां। नपात्। पेरुः। अस्तु। शं। नः। पृ
श्निः। भवतु। देवऽगोपाः। जुषंत। इदं। ब्रह्म। क्रियमाणं। नवीयः। शृण्वंतु। नः। दिव्याः।

पार्थिवासः।गोऽजाताः।उत।ये।यज्ञियासः।ये।देवानां।यज्ञियाः।यज्ञियानां।मनोः।
यजत्राः।अमृताः।ऋतऽज्ञाः।ते।नः।रासंतां।उरुऽगायं।अद्य।१।३०। इतिपंचमाष्टके
तृतीयोध्यायः।हरिः ॐ ३ मू। प्र।ब्रह्म।एतु।सदनात्।ऋतस्य।वि।रश्मिऽभिः।ससृजे।
सूर्यः।गाः।वि।सानुना।पृथिवी।सस्रे।उर्वी।पृथु।प्रतीकं।अधि।आ।ईधे।अग्निः।इ
मां।वां।मित्रावरुणा।सुऽवृक्तिं।इषं।न।कृण्वे।असुरा।नवीयः।इनः।वां।अन्यः।
पदऽवीः।अदब्धः।जनं।च।मित्रः।यतति।ब्रुवाणः।आ।वातस्य।ध्रजतः।रंते।इ
त्थाः।अपीपयंत।धेनवः।न।सूदाः।महः।दिवः।सदने।जायमानः।अचिक्रदत्।

वृषभः।सस्मिन्।ऊधन्।गिरः।यः।एता।युनजत्।हरी इति।ते।इंद्र।प्रिया।सुऽर
था।शूर।धायू इति।प्र।यः।मन्युं।रिरिक्षतः।मिनाति।आ।सुऽक्रतुं।अर्यमणं।ववृत्यां
।यजंते।अस्य।सख्यं।वयः।च।नमस्विनः।स्वे।ऋतस्य।धामन्।वि।पृक्षः।बाबधे।नृऽ
भिः।स्तवानः।इदं।नमः।रुद्राय।प्रेष्ठं।१ आ।यत्।साकं।यशसः।वावशानाः।सर
स्वती।सप्तथी।सिंधुऽमाता।याः।सुस्वयंत।सुऽदुघाः।सुऽधाराः।अभि।स्वेन।प
यसा।पीप्यानाः।उत।त्ये।नः।मरुतः।मंदसानाः।धियं।तोकं।च।वाजिनः।अवंतु।मा।नः।
परि।ख्यत्।अक्षरा।चरंती।अवीवृधन्।युज्यं।ते।रयिं।नः।प्र।वः।महीं।अरमतिं।कृणु

४पं स्प·
४८

ध्वं । प्र । पूषणं । विदथ्यं । न । वीरं । भगं । धियः । अवितारं । नः । अस्याः । सातौ । वाजं । रा
तिऽसाचं । पुरंऽधिं । अच्छ । [illegible] अयं । वः । मरुतः । श्लोकः । एतु । अच्छ । विष्णुं । निसिक्तऽपां ।
अवःऽभिः । उत । प्रऽजायै । गृणते । वयः । धुः । ५ । २ आ । वः । वाहिष्ठः । वहतु । स्तवध्यै । र
थः । वाजाः । ऋभुक्षणः । अमृक्तः । अभि । त्रिऽपृष्ठैः । सवनेषु । सोमैः । मदे । सुऽशि
प्राः । महिऽभिः । पृणध्वं । यूयं । हि । रत्नं । मघवत्ऽसु । धत्थ । स्वःऽदृशः । ऋभुक्षणः ।
अमृक्तं । सं । यज्ञेषु । स्वधाऽवंतः । पिबध्वं । वि । नः । राधांसि । मतिऽभिः । दयध्वं । उवो
चिथ । हि । मघऽवन् । देष्णं । महः । अर्भस्य । वसुनः । विऽभागे । उभा । ते । पूर्णा । वसुना ।

राम
४८

गभस्ती इति । न । सूनृता । नि । यमते । वसव्या । त्वं । इंद्र । स्वऽयशाः । ऋभुक्षाः । वाजः । न ।
साधुः । अस्तं । एषि । ऋक्वा । वयं । नु । ते । दाश्वांसः । स्याम । ब्रह्म । कृण्वंतः । हरिऽवः । वसि
ष्ठाः । सनिता । असि । प्रऽवतः । दाशुषे । चित् । याभिः । विवेषः । हरिऽअश्व । धीभिः । वव
न्म । नु । ते । युज्याभिः । ऊती । कदा । नः । इंद्र । रायः । आ । दशस्येः । ३ वासयसिऽइव । वे
धसः । त्वं । नः । कदा । नः । इंद्र । वचसः । बुबोधः । अस्तं । तात्या । धिया । रयिं । सुऽवीरं ।
पृक्षः । नः । अर्वा । नि । उहीत । वाजी । अभि । यं । देवी । निःऽऋतिः । चित् । ईशे । नक्षंते ।
इंद्रं । शरदः । सुऽपृक्षः । उप । त्रिऽबंधुः । जरत्ऽअष्टिं । एति । अस्वऽवेश्यं । यं । कृणवं

३ पं.प ता। मर्तीः। आ। नः। राधांसि। सवितरिति। स्तवध्यै। आ। रायः। यंतु। पर्वतस्य। रातौ। स
४९ दा। नः। दिव्यः। पायुः। सिसक्तु।० ४ ।० ययाम।० नूनं। भगः। हव्यः। मानुषेभिः। वि।
यः। रत्ना। पुरुऽवसुः। दधाति। उत्। ऊं इति। तिष्ठ। सवितरिति। श्रुधि। अस्य। हिरण्यऽ
पाणे। प्रऽभृतौ। ऋतस्य। वि। उर्वीं। पृथ्वीं। अमतिं। सृजानः। आ। नृऽभ्यः। मर्तऽभो
जनं। सुवानः। अपि। स्तुतः। सविता। देवः। अस्तु। यं। आ। चित्। विश्वे। वसवः। गृ
णंति। सः। नः। स्तोमान्। नमस्यः। चनः। धात्। विश्वेभिः। पातु। पायुऽभिः। नि। सूरीन्। राम
।०। अदितिः। गृणाति। सवं। देवस्य। सवितुः। जुषाणा। अभि। सम्ऽराजः। वरुणः। गृणं ४९

ति। अभि। मित्रासः। अर्यमा। सऽजोषाः। अभि। ये। मिथः। वनुषः। सपंते। रातिं। दिवः।
रातिऽसाचः। पृथिव्याः। अहिः। बुध्न्यः। उत। नः। शृणोतु। वरूत्री। एकधेनुऽभिः। नि। पा
तु। अनु। तत्। नः। जाःऽपतिः। मंसीष्ट। रत्नं। देवस्य। सवितुः। इयानः। भगं। उग्रः। अवसे।
जोहवीति। भगं। अनुग्रः। अध। याति। रत्नं। शं। नः। भवंतु। वाजिनः। हवेषु। देवऽताता। मि
तऽद्रवः। सुऽअर्काः। जंभयंतः। अहिं। वृकं। रक्षांसि। सनेमि। अस्मत्। युयवन्। अमी
वाः। वाजेऽवाजे। अवत। वाजिनः। नः। धनेषु। विप्राः। अमृताः। ऋतऽज्ञाः। अस्य। मध्वः।
पिबत। मादयध्वं। तृप्ताः। यात। पथिऽभिः। देवऽयानैः। ८ ऊर्ध्वः। अग्निः। सुऽमतिं। व

स्वः।अश्रेत्।प्रतीची।जूर्णिः।देवऽतातिं।एति।भेजाते इति।अद्री इति।रथ्याऽइव।पंथां।
ऋतं।होता।नः।इषितः।यजाति।प्र।ववृजे।सुऽप्रयाः।बर्हिः।एषां।आ।विश्पती इवेति वि
श्पतीऽइव।बीरिटे।इयाते इति।विशां।अक्तोः।उषसः।पूर्वऽहूतौ।वायुः।पूषा।स्वस्तये।
नियुत्वान्।ज्मयाः।अत्र।वसवः।रंत।देवाः।उरौ।अंतरिक्षे।मर्जयंत।शुभ्राः।अर्वाक्।प
थः।उरुऽज्रयः।कृणुध्वं।श्रोत।दूतस्य।जग्मुषः।नः।अस्य।ते।हि।यज्ञेषु।यज्ञियासः।ऊ
माः।सधऽस्थं।विश्वे।अभि।संति।देवाः।तान्।अध्वरे।उशतः।यक्षि।अग्ने।श्रुष्टी।भगं।
नासत्या।पुरंऽधिं।आ।अग्ने।गिरः।दिवः।आ।पृथिव्याः।मित्रं।वह।वरुणं।इंद्रं।अग्निं।

आ।अर्यमणं।अदितिं।विष्णुं।एषां।सरस्वती।मरुतः।मादयंतां।ररे।हव्यं।मतिऽभिः।य
ज्ञियानां।नक्षत्।कामं।मर्त्यानां।असिन्वन्।धाता।रयिं।अविऽदस्यं।सदाऽसां।सक्षीमहि।
युज्येभिः।नु।देवैः।नु।रोदसी इति।अभिस्तुते ×ते।×इत्यभिऽस्तुते।वसिष्ठैः।ऋतऽवानः।
वरुणः।मित्रः।अग्निः।यच्छंतु।चंद्राः।उपऽमं।नः।अर्कं॥ ६ ओ इति।श्रुष्टिः।विदथ्या।सं।
एतु।प्रति।स्तोमं।दधीमहि।तुराणां।यत्।अद्य।देवः।सविता।सुवाति।स्याम।अस्य।र
त्निनः।विऽभागे।मित्रः।तत्।नः।वरुणः।रोदसी इति।च।द्युऽभक्तं।इंद्रः।अर्यमा।ददातु।दि
देष्टु।देवी।अदितिः।रेक्णः।वायुः।च।यत्।नियुवैते इति निऽयुवैते।भगः।च।सः।इत्।उ

४पं.प. ग्रः।अस्तु।मरुतः।सः।शुष्मी॥यं।मर्त्यं।पृषत्ऽअश्वाः।अवाथ।उत।ईं।अग्निः।सरस्वती।
८१ जुनंति।न।तस्य।रायः।परिऽएता।अस्ति।अयं।हि।नेता।वरुणः।ऋतस्य।मित्रः।राजानः।
अर्यमा।आपः।धुरिति धुः।सुऽहवा।देवी।अदितिः।अनर्वा।ते।नः।अंहः।अति।पर्षन्।अ
रिष्टान्।अस्य।देवस्य।मीळ्हुषः।वयाः।विष्णोः।एषस्य।प्रऽभृथे।हविःऽभिः।विदे।हि।
रुद्रः।रुद्रियं।महिऽत्वं।यासिष्टं।वर्तिः।अश्विनौ।इराऽवत्।मा।अत्र।पूषन्।आघृणे।इ
रस्यः।वरूत्री।यत्।रातिऽसाचः।च।रासन्।मयःऽभुवः।नः।अर्वंतः।नि।पांतु।वृष्टिं।परिऽ राम
ज्मा।वातः।ददातु।०७ प्रातः।अग्निं।प्रातः।इंद्रं।हवामहे।प्रातः।मित्रावरुणा।प्रातः। ८१

अश्विना।प्रातः।भगं।पूषणं।ब्रह्मणः।पतिं।प्रातरिति।सोमं।उत।रुद्रं।हुवेम।प्रातःऽजि
तं।भगं।उग्रं।हुवेम।वयं।पुत्रं।अदितेः।यः।विऽधर्ता।आध्रः।चित्।यं।मन्यमानः।तुरः
।चित्।राजा।चित्।यं।भगं।भक्षि।इति।आह।भग।प्रनेतरिति प्रऽनेतः।भग।सत्यऽ
राधः।भग।इमां।धियं।उत्।अव।ददत्।नः।भग।प्र।नः।जनय।गोभिः।अश्वैः।भग।
प्र।नृऽभिः।नृऽवंतः।स्याम।उत।इदानीं।भगऽवंतः।स्याम।उत।प्रऽपित्वे।उत।मध्ये
।अह्नां।उत।उत्ऽइता।मघऽवन्।सूर्यस्य।वयं।देवानां।सुऽमतौ।स्याम।भगः।
एव।भगऽवान्।अस्तु।देवाः।तेन।वयं।भगऽवंतः।स्याम।तं।त्वा।भग।सर्वः।इत्।जोष

४ पं.प. हवीति। सः। नः। भग। पुरःऽएता। भव। इह। सं। अध्वराय। उषसः। नमंत। दधिक्रावाऽ
५२ इव। शुचये। पदाय। अर्वाचीनं। वसुऽविदं। भगं। नः। रथंऽइव। अश्वाः। वाजिनः। आ।
वहंतु। अश्वऽवतीः। गोऽमतीः। नः। उषसः। वीरऽवतीः। सदा। उछंतु। भद्राः। घृतं। दुहा
नाः। विश्वतः। प्रऽपीताः। ०। ८ प्र। ब्रह्माणः। अंगिरसः। नक्षंत। प्र। क्रंदनुः। नभन्यस्य।
वेतु। प्र। धेनवः। उदऽप्रुतः। नवंत। युज्यातां। अद्री इति। अध्वरस्य। पेशः। सुऽगः। ते।
अग्ने। सनऽवित्तः। अध्वा। युक्ष्व। सुते। हरितः। रोहितः। च। ये। वा। सद्मन्। अरुषाः। वी राम
रऽवाहः। हुवे। देवानां। जनिमानि। सत्तः। सं। ऊं इति। वः। यज्ञं। महयन्। नमःऽभिः। प्र। ५२

होता। मंद्रः। रिरिचे। उपाके। यजस्व। सु। पुरुऽअनीक। देवान्। आ। यज्ञियां। अरमतिं।
ववृत्याः। यदा। वीरस्य। रेवतः। दुरोणे। स्योनऽशीः। अतिथिः। आऽचिकेतत्। सुऽप्री
तः। अग्निः। सुऽधितः। दमे। आ। सः। विशे। दाति। वार्यं। इयत्यै। इमं। नः। अग्ने। अध्व
रं। जुषस्व। मरुत्ऽसु। इंद्रे। यशसं। कृधि। नः। आ। नक्ता। बर्हिः। सदतां। उषसा। उ
शंता। मित्रावरुणा। यज। इह। एव। अग्निं। सहस्यं। वसिष्ठः। रायःऽकामः। विश्वऽप्स्न्य
स्य। स्तौत्। इषं। रयिं। पप्रथत्। वाजं। अस्मे इति। ०। ९ प्र। वः। यज्ञेषु। देवऽयंतः। अ
र्चन्। द्यावा। नमःऽभिः। पृथिवी इति। इषध्यै। येषां। ब्रह्माणि। असमानि। विप्रा। विष्व

४ पं.प. कृ। विऽयंति। वनिनः। न। शाखाः। प्र। यज्ञः। एतु। हेत्वः। न। सप्तिः। उत्। यच्छध्वं। सऽम
५३ नसः। घृताचीः। स्तृणीत। बर्हिः। अध्वराय। साधु। ऊर्ध्वा। शोचींषि। देवऽयूनि। अ
स्थुः। आ। पुत्रासः। न। मातरं। विऽभृत्राः। सानौ। देवासः। बर्हिषः। सदंतु। आ। वि
श्वाची। विदथ्यां। अनक्तु। अग्ने। मा। नः। देवऽताता। मृधः। करिति कः। ते। सीषपं
त। जोषं। आ। यजत्राः। ऋतस्य। धाराः। सुऽदुघाः। दुहानाः। ज्येष्ठं। वः। अद्य। महः
। आ। वसूनां। आ। गंतन। सऽमनसः। यति। स्थ। एव। नः। अग्ने। विक्षु। आ। दश
स्य। त्वया। वयं। सहसाऽवन्। आस्क्राः। राया। युजा। सधऽमादः। अरिष्टाः।५।१०

दधिऽक्रां। वः। प्रथमं। अश्विना। उषसं। अग्निं। संऽइद्धं। भगं। ऊतये। हुवे। इंद्रं। विष्णुं। पूषणं।
ब्रह्मणः। पतिं। आदित्यान्। द्यावापृथिवी इति। अपः। स्वरिति स्वः। दधिऽक्रां। ऊं इति। नम
सा। बोधयंतः। उत्ऽईराणाः। यज्ञं। उपऽप्रयंतः। इळां। देवीं। बर्हिषि। सादयंतः। अश्विना
। विप्रा। सुऽहवा। हुवेम। दधिऽक्रावाणं। बुबुधानः। अग्निं। उप। ब्रुवे। उषसं। सूर्यं। गां। ब्र
ध्नं। मंश्चतोः। वरुणस्य। बभ्रुं। ते। विश्वा। अस्मत्। दुःऽइता। यवयंतु। दधिऽक्रावा। प्रथमः।
वाजी। अर्वा। अग्रे। रथानां। भवति। प्रऽजानन्। संऽविदानः। उषसा। सूर्येण। आदि
त्येभिः। वसुऽभिः। अंगिरःऽभिः। आ। नः। दधिऽक्राः। पथ्यां। अनक्तु। ऋतस्य। पंथां। अ

४पञ्च.
७४

नुऽएतवै। ॐ इति। शृणोतु। नः। दैव्यं। शर्धः। अग्निः। शृण्वंतु। विश्वे। महिषाः। अमूराः। ११
आ। देवः। यातु। सविता। सुऽरत्नः। अंतरिक्षऽप्राः। वहमानः। अश्वैः। हस्ते। दधानः। नर्या।
पुरूणि। निऽवेशयन्। च। प्रऽसुवन्। च। भूम। उत्। अस्य। बाहू इति। शिथिरा। बृहंता। हिर
ण्यया। दिवः। अंतान्। अनष्टां। नूनं। सः। अस्य। महिमा। पनिष्ट। सूरः। चित्। अस्मै। अनु।
दात्। अपस्यां। सः। घ। नः। देवः। सविता। सहऽवा। आ। साविषत्। वसुऽपतिः। वसूनि। वि
ऽश्रयमाणः। अमतिं। उरूचीं। मर्तऽभोजनं। अध। राऽसते। नः। इमाः। गिरः। सवितारं।
सुऽजिह्वं। पूर्णऽगभस्तिं। ईळते। सुऽपाणिं। चित्रं। वयः। बृहत्। अस्मे इति। दधातु। ॥ १२

राम
७४

इमाः। रुद्राय। स्थिरऽधन्वने। गिरः। क्षिप्रऽइषवे। देवाय। स्वधाऽव्ने। अषाळ्हाय। सह
मानाय। वेधसे। तिग्मऽआयुधाय। भरत। शृणोतु। नः। सः। हि। क्षयेण। क्षम्यस्य। जन्मनः।
साम्ऽराज्येन। दिव्यस्य। चेतति। अवन्। अवंतीः। उप। नः। दुरः। चर। अनमीवः। रुद्र। जासु
। नः। भव। या। ते। दिद्युत्। अवऽसृष्टा। दिवः। परि। क्ष्मया। चरति। परि। सा। वृणक्तु। नः। स
हस्रं। ते। स्वपिऽवात। भेषजा। मा। नः। तोकेषु। तनयेषु। रिरिषः। मा। नः। वधीः। रुद्र। मा
। परा। दाः। मा। ते। भूम। प्रऽसितौ। हीळितस्य। आ। नः। भज। बर्हिषि। जीवऽशंसे। ॥ १३
आपः। यं। वः। प्रथमं। देवऽयंतः। इंद्रऽपानं। ऊर्मिं। अकृण्वत। इळः। तं। वः। वयं। शुचिं। अ

४पं.प. रिप्रं। अद्य। घृतऽप्रुषं। मधुऽमंतं। वनेम। तं। ऊर्मिं। आपः। मधुमत्ऽतमं। वः। अपां। नपात्।
५१ अवतु। आशुऽहेमा। यस्मिन्। इंद्रः। वसुऽभिः। मादयाते। तं। अश्याम। देवऽयंतः। वः।
अद्य। शतऽपवित्राः। स्वधया। मदंतीः। देवीः। देवानां। अपि। यंति। पाथः। ताः। इंद्रस्य।
न। मिनंति। व्रतानि। सिंधुऽभ्यः। हव्यं। घृतऽवत्। जुहोत। याः। सूर्यः। रश्मिऽभिः। आऽ
ततान। याभ्यः। इंद्रः। अरदत्। गातुं। ऊर्मिं। ते। सिंधवः। वरिवः। धातन। नः। ० १४ ऋभु
क्षणः। वाजाः। मादयध्वं। अस्मे इति। नरः। मघऽवानः। सुतस्य। आ। वः। अर्वाचः। क्र राम
तवः। न। यातां। विऽभ्वः। रथं। नर्यं। वर्तयंतु। ऋभुः। ऋभुऽभिः। अभि। वः। स्याम। विऽभ्वः। वि ५२

भुऽभिः। शवसा। शवांसि। वाजः। अस्मान्। अवतु। वाजऽसातौ। इंद्रेण। युजा। तरुषेम। वृत्रं।
ते। चित्। हि। पूर्वीः। अभि। संति। शासा। विश्वान्। अर्यः। उपऽरताति। वन्वन्। इंद्रः। विऽभ्वा। ऋभु
क्षाः। वाजः। अर्यः। शत्रोः। मिथत्या। कृणवन्। वि। नृम्णं। नु। देवासः। वरिवः। कर्तन। नः। भूत। नः। व२
विश्वे। अवसे। सऽजोषाः। सं। अस्मे इति। इषं। वसवः। ददीरन्। ० १५ समुद्रऽज्येष्ठाः। सलि
लस्य। मध्यात्। पुनानाः। यंति। अनिऽविशमानाः। इंद्रः। याः। वज्री। वृषभः। रराद। ताः। आ
पः। देवीः। इह। मां। अवंतु। याः। आपः। दिव्याः। उत। वा। स्रवंति। खनित्रिमाः। उत। वा। याः। स्व
यंऽजाः। समुद्रऽअर्थाः। याः। शुचयः। पावकाः। ० यासां। राजा। वरुणः। याति। मध्ये। सत्या

४ पं.प. न्क्षे इति । अवऽपश्यन् । जनानां । मधुऽश्चुतः । शुचयः । याः । पावकाः ॥ यासु । राजा । वरुणः ।
५६ यासु । सोमः । विश्वे । देवाः । यासु । ऊर्जं । मदंति । वैश्वानरः । यासु । अग्निः । प्रऽविष्टः ॥ १६
आ । मां । मित्रावरुणा । इह । रक्षतं । कुलायऽयत् । विश्वऽयत् । मा । नः । आ । गन् । अजकाऽवं । दुः
ऽदृशीकं । तिरः । दधे । मा । मां । पद्येन । रपसा । विदत् । त्सरुः ॥ यत् । विऽजामन् । परुषि । वंदनं ।
भुवत् । अष्ठीवंतौ । परि । कुल्फौ । च । देहत् । अग्निः । तत् । शोचन् । अप । बाधतां । इतः ॥ यत् ।
शल्मलौ । भवति । यत् । नदीषु । यत् । ओषधीभ्यः । परि । जायते । विषं । विश्वे । देवाः । निः । इतः । राम
तत् । सुवंतु ॥ याः । प्रऽवतः । निऽवतः । उत्ऽवतः । उदन्ऽवतीः । अनुदकाः । च । याः । ताः । ५६

अस्मभ्यं । पयसा । पिन्वमानाः । शिवाः । देवीः । अशिपदाः । भवंतु । सर्वाः । नद्यः । अशि
मिदाः । भवंतु ॥ १७ आदित्यानां । अवसा । नूतनेन । सक्षीमहि । शर्म्मणा । शंऽतमेन ।
अनागाःऽत्वे । अदितिऽत्वे । तुरासः । इमं । यज्ञं । दधतु । श्रोषमाणाः ॥ आदित्यासः । अदि
तिः । मादयंतां । मित्रः । अर्यमा । वरुणः । रजिष्ठाः । अस्माकं । संतु । भुवनस्य । गोपाः । पि
बंतु । सोमं । अवसे । नः । अद्य ॥ आदित्याः । विश्वे । मरुतः । च । विश्वे । देवाः । च । विश्वे । ऋ
भवः । च । विश्वे । इंद्रः । अग्निः । अश्विना । तुस्तुवानाः ॥ १८ आदित्यासः । अदितयः
। स्याम । पूः । देवऽत्रा । वसवः । मर्त्यऽत्रा । सनेम । मित्रावरुणा । सनंतः । भवेम । द्यावा

४पं.प.
५७

पृथिवी इति। भवंतः। ०ममहंत। शर्म। तोकाय। तनयाय। गोपाः। मा। वः। भुजेम। अ
न्यऽजातं। एनः। मा। तत्। कर्म। वसवः। यत्। चयध्वे। तुरण्यवः। अंगिरसः। नक्षंत। रत्नं।
देवस्य। सवितुः। इयानाः। पिता। च। तत्। नः। महान्। यजत्रः। विश्वे। देवाः। सऽमनसः।
जुषंत। १९ ।०नमःऽभिः। सऽबाधः। ईळे। बृहती इति। यजत्रे इति। ते इति। [illegible]। चित्। हि।
पूर्वे। कवयः। गृणंतः। पुरः। मही इति। दधिरे। देवपुत्रे इति देवऽपुत्रे। प्र। पूर्वजे इति पूर्वऽजे
। पितरा। नव्यसीभिः। गीःऽभिः। कृणुध्वं। सदने इति। ऋतस्य। आ। नः। द्यावापृथिवी इ
ति। दैव्येन। जनेन। जनेन। यातं। महि। वां। वरूथं। उतो इति। हि। वां। रत्नऽधेयानि। संति।

राम
५७

पुरूणि। द्यावापृथिवी इति। सुऽदासे। अस्मे इति। धत्तं। यत्। असत्। अस्कृधोयु। ०२०
वास्तोः। पते। प्रति। जानीहि। अस्मान्। सुऽआवेशः। अनमीवः। भव। नः। यत्। त्वा। ई
महे। प्रति। तत्। नः। जुषस्व। शं। नः। भव। द्विऽपदे। शं। चतुःऽपदे। वास्तोः। पते। प्रऽतर
णः। नः। एधि। गयऽस्फानः। गोभिः। अश्वेभिः। इंदो इति। अजरासः। ते। सख्ये। स्या
म। पिताऽइव। पुत्रान्। प्रति। नः। जुषस्व। वास्तोः। पते। शग्मया। संऽसदा। ते। सक्षीम
हि। रण्वया। गातुऽमत्या। पाहि। क्षेमे। उत। योगे। वरं। नः। ०२१ अमीवऽहा। वास्तोः
। पते। विश्वा। रूपाणि। आऽविशन्। सखा। सुऽशेवः। एधि। नः। यत्। अर्जुन। सा

४पं.१. रमेय। दतः। पिशंग। यच्छसे। विऽइव। भ्राजंते। ऋष्टयःऽउप। स्रक्वेषु। बप्सतः। नि। सु। स्व
५८ पा। स्तेनं। राय। सारमेय। तस्करं। वा। पुनःऽसर। स्तोतॄन्। इंद्रस्य। रायसि। किं। अस्मा
न्। दुच्छुनऽयसे। ॰ त्वं। सूकरस्य। दर्दृहि। तव। दर्दर्तु। सूकरः। ॰ सस्तु। माता। सस्तु
। पिता। सस्तु। श्वा। सस्तु। विश्पतिः। ससंतु। सर्वे। ज्ञातयः। सस्तु। अयं। अभितः। ज
नः। यः। आस्ते। यः। च। चरति। यः। च। पश्यति। नः। जनः। तेषां। सं। हन्मः। अक्षाणि।
यथा। इदं। हर्म्यं। तथा। सहस्रऽशृंगः। वृषभः। यः। समुद्रात्। उत्ऽआचरत्। तेन। स राम
हस्येन। वयं। नि। जनान्। स्वापयामसि। प्रोष्ठेऽशयाः। वह्येऽशयाः। नारीः। याः। त ५८

ल्पऽशीवरीः। स्त्रियः। याः। पुण्यऽगंधाः। ताः। सर्वाः। स्वापयामसि। २२ के। ईं। विऽ
अक्ताः। नरः। सऽनीळाः। रुद्रस्य। मर्याः। अध। सुऽअश्वाः। नकिः। हि। एषां। जनूंषि
। वेद। ते। अंग। विद्रे। मिथः। जनित्रं। अभि। स्वऽपूभिः। मिथः। वपंत। वातऽस्वनसः।
श्येनाः। अस्पृध्रन्। एतानि। धीरः। निण्या। चिकेत। पृश्निः। यत्। ऊधः। मही। जभा
र। सा। विट्। सुऽवीरा। मरुत्ऽभिः। अस्तु। सनात्। सहंती। पुष्यंती। नृम्णं। यामं।
येष्ठाः। शुभा। शोभिष्ठाः। श्रिया। संऽमिश्लाः। ओजःऽभिः। उग्राः। उग्रं। वः। ओजः।
स्थिरा। शवांसि। अध। मरुत्ऽभिः। गणः। तुविष्मान्। शुभ्रः। वः। शुष्मः। क्रुध्मी। म

४ पं.प.
५९

नांसि। धुनिः। मुनिःऽइव। शर्द्धस्य। धृष्णोः। सनेमि। अस्मत्। युयोत। दिद्युं। मा। वः। दुःऽ
मतिः। इह। प्रणक्। नः। प्रिया। वः। नाम। हुवे। तुराणां। आ। यत्। तृपत्। मरुतः। वाव
शानाः। २३ सुऽआयुधासः। इष्मिणः। सुऽनिष्काः। उत। स्वयं। तन्वः। शुंभमानाः।
शुची। वः। हव्या। मरुतः। शुचीनां। शुचिं। हिनोमि। अध्वरं। शुचिऽभ्यः। ऋतेन। सत्यं।
ऋतऽसापः। आयन्। शुचिऽजन्मानः। शुचयः। पावकाः। अंसेषु। आ। मरुतः। खा
दयः। वः। वक्षःऽसु। रुक्माः। उपऽशिश्रियाणाः। वि। विऽद्युतः। न। वृष्टिऽभिः। रुचा
नाः। अनु। स्वधां। आयुधैः। यच्छमानाः। प्र। बुध्न्या। वः। ईरते। महांसि। प्र। नामा।

राम
५९

नि। प्रऽयज्यवः। तिरध्वं। सहस्रियं। दम्यं। भागं। एतं। गृहऽमेधीयं। मरुतः। जुषध्वं।
यदि। स्तुतस्य। मरुतः। अधिऽइथ। इत्था। विप्रस्य। वाजिनः। हवीमन्। मक्षु। रायः।
सुऽवीर्यस्य। दात। नु। चित्। यं। अन्यः। आऽदभत्। अरावा। २४ अत्यासः। न। ये।
मरुतः। सुऽअंचः। यक्षऽदृशः। न। शुभयंत। मर्याः। ते। हर्म्येऽस्थाः। शिशवः। न। शुभ्राः।
वत्सासः। न। प्रऽक्रीळिनः। पयःऽधाः। दशस्यंतः। नः। मरुतः। मृळंतु। वरिवस्यंतः। रो
दसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। आरे। गोऽहा। नृऽहा। वधः। वः। अस्तु। सुम्नेभिः। अ
स्मे इति। वसवः। नमध्वं। आ। वः। होता। जोहवीति। सत्तः। सत्राचीं। रातिं। मरुतः। गृणा

४पं.प.
६०

नः।यः।ईवतः।वृषणः।अस्ति।गोपाः।सः।अद्वयावी।हवते।वः।उक्थैः।इमे।तुरं।मरु
तः।रमयंति।इमे।सहः।सहसः।आ।नमंति।इमे।शंसं।वनुष्यतः।नि।पांति।गुरु।
द्वेषः।अररुषे।दधंति।इमे।रध्रं।चित्।मरुतः।जुनंति।भृमिं।चित्।यथा।वसवः।जु
षंत।अप।बाधध्वं।वृषणः।तमांसि।धत्त।विश्वं।तनयं।तोकं।अस्मे इति।२५ मा।वः।
दात्रात्।मरुतः।निः।अराम।मा।पश्चात्।दघ्म।रथ्यः।वि॰भागे।आ।नः।स्पार्हे।भ
जतन।वसव्ये।यत्।ईं।सु॰जातं।वृषणः।वः।अस्ति।सं।यत्।हनंत।मन्युभिः।
जनासः।शूराः।यह्वीषु।ओषधीषु।विक्षु।अध।स्म।नः।मरुतः।रुद्रियासः।त्रा

राम
६०

तारः।भूत।पृतनासु।अर्यः।भूरि।चक्र।मरुतः।पित्र्याणि।उक्थानि।या।वः।शस्यंते।
।पुरा।चित्।मरुत्॰भिः।उग्रः।पृतनासु।साळ्हा।मरुत्॰भिः।इत्।सनिता।वाजं।अ
र्वा।अस्मे इति।वीरः।मरुतः।शुष्मी।अस्तु।जनानां।यः।असुरः।वि॰धर्ता।अपः।
येन।सु॰क्षितये।तरेम।अध।स्वं।ओकः।अभि।वः।स्याम।० २६ मध्वः।वः।नाम।
मारुतं।यजत्राः।प्र।यज्ञेषु।शवसा।मदंति।ये।रेजयंति।रोदसी इति।चित्।उर्वी इ
ति।पिन्वंति।उत्सं।यत्।अयासुः।उग्राः।निः॰चेतारः।हि।मरुतः।गृणंतं।प्र॰नेता
रः।यजमानस्य।मन्म।अस्माकं।अद्य।विदथेषु।बर्हिः।आ।वीतये।सदत।पिप्रि

४पं.प. याणाः । न । एतावत् । अन्ये । मरुतः । यथा । इमे । भ्राजंते । रुक्मैः । आयुधैः । तनूभिः । आ ।
६१ रोदसी इति । विश्वऽपिशः । पिशानाः । समानं । अंजि । अंजते । शुभे । कं । ऋधक् । सा । वः । म
रुतः । दिद्युत् । अस्तु । यत् । वः । आगः । पुरुषता । कराम । मा । वः । तस्यां । अपि । भूम । यज
त्राः । अस्मे इति । वः । अस्तु । सुऽमतिः । चनिष्ठा । कृते । चित् । अत्र । मरुतः । रणंत । अनवद्या
सः । शुचयः । पावकाः । प्र । नः । अवत । सुमतिऽभिः । यजत्राः । प्र । वाजेभिः । तिरत । पुष्य
से । नः । उत । स्तुतासः । मरुतः । व्यंतु । विश्वेभिः । नामऽभिः । नरः । हवींषि । ददात । नः । अ राम
मृतस्य । प्रऽजायै । जिगृत । रायः । सूनृता । मघानि । आ । स्तुतासः । मरुतः । विश्वे । ऊती । ६१

अछ । सूरीन् । सर्वऽताता । जिगात । ये । नः । त्मना । शतिनः । वर्धयंति ॥ २७ प्र । साकंऽ
उक्षे । अर्चत । गणाय । यः । दैव्यस्य । धाम्नः । तुविष्मान् । उत । क्षोदंति । रोदसी इति । महिऽ
त्वा । नक्षंते । नाकं । निःऽऋतेः । अवंशात् । जनूः । चित् । वः । मरुतः । त्वेष्येण । भीमासः । तुविऽ
मन्यवः । अयासः । प्र । ये । महःऽभिः । ओजसा । उत । संति । विश्वः । वः । यामन् । भयते । स्वःऽ
दृक् । बृहत् । वयः । मघवत्ऽभ्यः । दधात । जुजोषन् । इत् । मरुतः । सुऽस्तुतिं । नः । गतः ।
न । अध्वा । वि । तिराति । जंतुं । प्र । नः । स्पार्हाभिः । ऊतिऽभिः । तिरेत । युष्माऽऊतः । विप्रः । म
रुतः । शतस्वी । युष्माऽऊतः । अर्वा । सहुरिः । सहस्री । युष्माऽऊतः । संऽराट् । उत । हंति ।

४पं.प.
६२

वृत्रं । प्र । तत् । वः । अस्तु । धूतयः । देष्णं । तान् । आ । रुद्रस्य । मीळ्हुषः । विवासे । कुवित् । नं
संते । मरुतः । पुनः । नः । यत् । सस्वर्ता । जिहीळिरे । यत् । आविः । अव । तत् । एनः । ईमहे
। तुराणां । प्र । सा । वाचि । सुऽस्तुतिः । मघोनां । इदं । सुऽउक्तं । मरुतः । जुषंत । आरात् । चित् । द्वे
षः । वृषणः । युयोत । ० २ यं । त्रायध्वे । इदंऽइदं । देवासः । यं । च । नयथ । तस्मै । अग्ने । वरुण
। मित्र । अर्यमन् । मरुतः । शर्म । यच्छत । ० ईजानः । तरति । द्विषः । प्र । सः । क्षयं । तिरते । वि । म
हीः । इषः । यः । वः । वराय । दाशति । नहि । वः । चरमं । चन । वसिष्ठः । परिऽमंसते । अस्माकं
। अद्य । मरुतः । सुते । सचा । विश्वे । पिबत । कामिनः । नहि । वः । ऊतिः । पृतनासु । मर्ध

राम
६२

ति । यस्मै । अराध्वं । नरः । अभि । वः । आ । अवर्त् । सुऽमतिः । नवीयसी । तूयं । यात । पिपीषवः ।
आऽइति । सु । युष्मऽराधसः । यातन । अंधांसि । पीतये । इमा । वः । हव्या । मरुतः । ररे । हि । कं ।
मोऽइति । सु । अन्यत्र । गंतन । आ । चं । बर्हिः । सदत । अवित । च । नः । स्पार्हाणि । दातवे । वसु । नः ।३
अस्रेधंतः । मरुतः । सोम्ये । मधौ । स्वाहा । इह । मादयाध्वै । २९ सस्वरिति । चित् । हि । तन्वः ।
शुंभमानाः । आ । हंसासः । नीलऽपृष्ठाः । अपप्तन् । विश्वं । शर्द्धः । अभितः । मा । नि । सेद ।
नरः । न । रण्वाः । सवने । मदंतः । यः । नः । मरुतः । अभि । दुःऽहृणायुः । तिरः । चित्तानि । व
सवः । जिघांसति । द्रुहः । पाशान् । प्रति । सः । मुचीष्ट । तपिष्ठेन । हन्मना । हंतन । तं । सांऽतप

४पं.प. नाः।इदं।हविः।मरुतः।तत्।जुजुष्टन।युष्माक।ऊती।रिशादसः।गृहऽमेधासः।आ।ग
६२ त।मरुतः।मा।अप।भूषत।न।युष्माक।ऊती।सुऽदानवः।इह।ऽइह।वः।स्वऽतवसः।कव
यः।सूर्यऽत्वचः।यज्ञं।मरुतः।आ।वृणे।त्र्यंबकंयजामहेसुगंधिंपुष्टिवर्धनं।उर्वारुक
मिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात्। २० इतिपंचमाष्टकेचतुर्थोध्यायः। हरिः ॐ उत्
यन्।अद्य।सूर्य।ब्रवः।अनागाः।उत्ऽयन्।मित्राय।वरुणाय।सत्यं।वयं।देवत्रा।अदि
२ मे ते।स्याम।नव।प्रियासः।अर्यमन्।गृणंतः। एषः।स्यः।मित्रावरुणा।नृऽचक्षाः।उभे इति राम
।उत्।एति।सूर्यः।अभि।ग्मन्।विश्वस्य।स्थातुः।जगतः।च।गोपाः।ऋजु।मर्तेषु।वृजि ६२

॥ ॐ ॥ अथपंचमाष्टकपदंप्रारंभः॥ ॥
॥ ॐ ॥ रोशे नारायणभट्टरेनापुरकरस्वार्थेपरोपकारार्थं॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ स्तुषे । नरा । दिवः । अस्य । प्रऽसंता । अश्विना । हुवे । जरमाणः । अर्कैः । या । सद्यः । उस्रा । विऽउषि । ज्मः । अंतान् । युयूषतः । परि । उरू । वरांसि । ता । यज्ञं । आ । शुचिऽभिः । चक्रमाणा । रथस्य । भानुं । रुरुचुः । रजःऽभिः । पुरु । वरांसि । अमिता । मिमाना । अपः । धन्वानि । अति । याथः । अज्रान् । ता । ह । त्यत् । वर्तिः । यत् । अरध्रं । उग्रा । इत्था । धियः । ऊहथुः । शश्वत् । अश्वैः । मनःऽजवेभिः । इषि-

रैः । शयध्यै । परि । व्यथिः । दाशुषः । मर्त्यस्य । ता । नव्यसः । जरमाणस्य । मन्म । उप । भूषतः । युयुजानसप्ती इति युयुजानऽसप्ती । शुभं । पृक्षं । इषं । ऊर्जं । वहंता । होता । यक्षत् । प्रत्नः । अध्रुक् । युवाना । ता । वल्गू इति । दस्रा । पुरुशाकऽतमा । प्रत्ना । नव्यसा । वचसा । आ । विवासे । या । शंसते । स्तुवते । शंऽभविष्ठा । बभूवतुः । गृणते । चित्ररातीइति चित्रऽराती ॥ १ ॥ ता । भुज्युं । विऽभिः । अत्ऽभ्यः । समुद्रात् । तुग्रस्य । सूनुं । ऊ-

॥२॥

हथुः । रजःऽभिः । अरेणुऽभिः । योजनेभिः । भुजंता । पतत्रिऽ
भिः । अर्णसः । निः । उपऽस्थात् । वि । जयुषा । रथ्या । यातं । अ
द्रिं । श्रुतं । हवं । वृषणा । वध्रिऽमत्याः । दशस्यंता । शयवे ।
पिप्यथुः । गां । इति । च्यवाना । सुऽमतिं । भुरण्यू इति । य
त् । रोदसी इति । प्रऽदिवः । अस्ति । भूम । हेळः । देवानां ।
उत । मर्त्यऽत्रा । तत् । आदित्याः । वसवः । रुद्रियासः । र
क्षःऽयुजे । तपुः । अघं । दधात । यः । ईं । राजानौ । ऋतुऽथा ।

२

॥ राम ॥

॥२॥

विऽदधत् । रजसः । मित्रः । वरुणः । चिकेतत् । गंभीराय । र
क्षसे । हेतिं । अस्य । द्रोघाय । चित् । वचसे । आनवाय ।
अंतरैः । चक्रैः । तनयाय । वर्तिः । द्युऽमता । आ । यातं । नृऽ
वता । रथेन । सनुत्येन । त्यजसा । मर्त्यस्य । वनुष्यतां ।
अपि । शीर्षा । ववृक्तं । आ । परमाभिः । उत । मध्यमाभिः ।
नियुत्ऽभिः । यातं । अवमाभिः । अर्वाक् । दृळ्हस्य । चि
त् । गोऽमतः । वि । व्रजस्य । दुरः । वर्तं । गृणते । चित्र

॥ पं० ५५

॥ ३

ती इति चित्रऽराती ॥ २ ॥ क्व । स्या । वल्गू इति । पुरुऽहूता । अद्य
दूतः । न । स्तोमः । अविदत् । नमस्वान् । आ । यः । अर्वाक् । नास
त्या । ववर्त्त । प्रेष्ठा । हि । असथः । अस्य । मन्मन् । अरं । मे । गं
तं । हवनाय । अस्मै । गृणाना । यथा । पिबाथः । अंधः । परि
ह । त्यत् । वर्त्तिः । याथः । रिषः । न । यत् । परः । न । अंतरः । तु
तुर्यात् । २ । अकारि । वां । अंधसः । वरीमन् । अस्तारि
बर्हिः । सुप्रऽअयनतमं । उत्तानऽहस्तः । युवऽयुः । ववंद ।

राम
३

आ । वां । नक्षंतः । अद्रयः । आंजन् । ऊर्ध्वः । वां । अग्निः । अ
ध्वरेषु । अस्थात् । प्र । रातिः । एति । जूर्णिनी । घृताची । प्र
होता । गूर्त्तऽमनाः । उराणः । अयुक्त । यः । नासत्या । ह
वीमन् । अधि । श्रिये । दुहिता । सूर्यस्य । रथं । तस्थौ । पु
रुऽभुजा । शतऽऊतिं । प्र । मायाभिः । मायिना । भूतं । अ
त्र । नरा । नृतू इति । जनिमन् । यज्ञियानां ॥ ३ ॥ युवं ।
श्रीभिः । दर्शताभिः । आभिः । शुभे । पुष्टिं । ऊहथुः । सू

॥पंव॰प५

॥४॥

भीयाः। प्र। वां। वयः। वपुषे। अनु। पप्तन्। नक्षत्। वाणी।
सुऽस्तुता। धिष्ण्या। वां। आ। वां। वयः। अश्वासः। वहिष्ठाः।
अभि। प्रयः। नासत्या। वहन्तु। प्र। वां। रथः। मनःऽजवाः।
असर्जि। इषः। पृक्षः। इषिधे। अनु। पूर्वीः। पुरु। हि। वां।
पुरुऽभुजा। देष्णं। धेनुं। नः। इषं। पिन्वतं। असक्रां। स्तुतः।
च। वां। माध्वी इति। सुऽस्तुतिः। च। रसाः। च। ये। वां। अ
नु। रातिं। अग्मन्। उत। मे। ऋज्रे इति। पुरयस्य। रघ्वी इति।

रामू
४

सुऽमीळ्हे। शतं। पेरुके। च। पक्वा। शाण्डः। दात्। हिरण्यिनः।
स्मत्ऽदिष्टीन्। दश। वशासः। अभिऽसाचः। ऋष्वान्।
सं। वां। शता। नासत्या। सहस्रा। अश्वानां। पुरुऽपथाः।
गिरे। दात्। भरत्ऽवाजाय। वीर। नु। गिरे। दात्। हता। रक्षां
सि। पुरुऽदंससा। स्युः इति स्युः। आ। वां। सुम्ने। वरिमन्।
सूरिऽभिः। स्यां। ४। उत्। उं इति। श्रिये। उषसः। रोच
मानाः। अस्थुः। अपां। न। ऊर्मयः। रुशन्तः। कृणोति। वि

श्वा। सुऽपथा। सुऽगानि। अभूत्। उंइति। वस्वी। दक्षिणा।
मघोनी। भद्रा। ददृक्षे। उर्विया। वि। भासि। उत्। ते। शोचिः।
भानवः। द्यां। अपप्तन्। आविः। वक्षः। कृणुषे। शुंभमाना।
उषः। देवि। रोचमाना। महःऽभिः। वहति। सीं। अरुणासः।
रुशतः। गावः। सुऽभगां। उर्विया। प्रथानां। अप। ईजते।
शूरः। अस्ताऽइव। शत्रून्। बाधते। तमः। अजिरः। न। वो
ळ्हा। सुऽगा। उत। ते। सुऽपथा। पर्वतेषु। अवाते। अपः।

तरसि। स्वभानो इति स्वऽभानो। सा। नः। आ। वह। पृथुऽया
मन्। ऋष्वे। रयिं। दिवः। दुहितः। इषयध्यै। सा। आ। वह। या।
उक्षऽभिः। अवाता। उषः। वरं। वहसि। जोषं। अनु। त्वं।
दिवः। दुहितः। या। ह। देवी। पूर्वऽहूतौ। मंहना। दर्शता। भूः।
[illegible] य उत्तेवयश्चि[illegible]द्वसतेरपप्तंन्नरु०अमासतेवहसिभू
रिवा०।५॥ एषा। स्या। नः। दुहिता। दिवःऽजाः। क्षितीः।
उच्छन्ती। मानुषीः। अजीगरिति। या। भानुना। रुशता।

॥पदे०पं५

॥६॥

राम्या स्थुः । अज्ञायि । तिरः । तमसः । चित् । अक्तून् । वि । तत् ।
ययुः । अरुणयुक्ऽभिः । अश्वैः । चित्रं । भांति । उषसः । चं
द्रऽरथाः । अग्रं । यज्ञस्य । बृहतः । नयंतीः । वि । ताः । बाधं
ते । तमः । उर्म्यायाः । श्रवः । वाजं । इषं । उर्जं । वहंतीः । नि ।
दाशुषे । उषसः । मर्त्याय । मघोनीः । वीरऽवत् । पत्यमा
नाः । अवः । धात । विधते । रत्नं । अद्य । इदा । हि । वः । विध
ते । रत्नं । अस्ति । इदा । वीराय । दाशुषे । उषसः । इदा । वि

राम्
६

प्राय । जरते । यत् । उक्था । नि । स्म । माऽ वते । वहथ । पुरा ।
चित् । इदा । हि । ते । उषः । अद्रिसानो इत्यद्रिऽसानो । गोत्रा ।
गवां । अंगिरसः । गृणंति । वि । अर्केण । बिभिदुः । ब्रह्म
णा । च । सत्या । नृणां । अभवत् । देवऽहूतिः । उच्छ । दिवः ।
दुहितरिति । प्रत्नऽवत् । नः । भरद्वाजऽवत् । विधते । मघो
नि । सुऽवीरं । रयिं । गृणते । रिरीहि । उरुऽगायं । अधि । धे
हि । श्रवः । नः ॥ ६ ॥ वपुः । नु । तत् । चिकितुषे । चित् । अस्तु ।

०पदे०पं५

॥ ७ ॥

समानं। नाम। धेनु। पत्यमानं। मर्त्तेषु। अन्यत्। दोहसे। पी
पाय। सकृत्। शुक्रं। दुदुहे। पृश्निः। ऊधः। ये। अग्नयः। न।
शोशुचन्। इधानाः। द्विः। यत्। त्रिः। मरुतः। ववृधंत। अरे
णवः। हिरण्ययासः। एषां। साकं। नृम्णैः। पौंस्येभिः। च।
भूवन्। रुद्रस्य। ये। मीळ्हुषः। संति। पुत्राः। यान्। चो इति।
नु। दाधृविः। भरध्यै। विदे। हि। माता। महः। मही। सा। सा।
इत्। पृश्निः। सुऽभ्वे। गर्भं। आ। अधात्। न। ये। ईषंते।

राम
७

जनुषः। अया। नु। अंतरिति। संतः। अवद्यानि। पुनानाः। निः।
यत्। दुह्रे। शुचयः। अनु। जोषं। अनु। श्रिया। तन्वं। उक्षमा
णाः। मक्षु। न। येषु। दोहसे। चित्। अयाः। आ। नाम। धृष्णु।
मारुतं। दधानाः। न। ये। स्तौनाः। अयासः। मन्हा। नु।
चित्। सुऽदानुः। अव। यासत्। उग्रान्॥ ७॥ ते। इत्। उग्राः।
शवसा। धृष्णुऽसेनाः। उभे इति। युजंत। रोदसी इति। सु
मेके इति सुऽमेके। अध। स्म। एषु। रोदसी। स्वऽशोचिः।

आ । अमवत्ऽसु । तस्थौ । न । रोकः । अनेनः । वः । मरुतः । यामः ।
अस्तु । अनश्वः । चित् । यं । अजति । अरथीः । अनवसः । अ-
नभीशुः । रजःऽतूः । वि । रोदसी इति । पथ्याः । याति । साधन् ॰
नास्यवर्त्तानतरुता॰ । नु । अस्ति । मरुतः । यं । अवथ । वा-
जऽसातौ॰ तोकेवागोषुतनये॰ यं । अप्ऽसु । सः । व्रजं । दर्त्ता ।
पार्ये । अध । द्योः । प्र । चित्रं । अर्कं । गृणते । तुराय । मारुताय ।
स्वऽतवसे । भरध्वं । ये । सहांसि । सहसा । सहन्ते । रेजते ।

अग्ने । पृथिवी । मखेभ्यः । त्विषिऽमंतः । अध्वरस्यऽइव । दि-
द्युत् । तृषुऽच्यवसः । जुह्वः । न । अग्नेः । अर्चत्रयः । धुनयः ।
न । वीराः । भ्राजत्ऽजन्मानः । मरुतः । अधृष्टाः । तं । वृधंतं ।
मारुतं । भ्राजत्ऽऋष्टिं । रुद्रस्य । सूनुं । हवसा । आ । विवासे ।
दिवः । शर्द्धाय । शुचयः । मनीषाः । गिरयः । न । आपः । उग्राः ।
अस्पृध्रन् ॥ ८ ॥ विश्वेषां । वः । सतां । ज्येष्ठऽतमा । गीःऽभिः ।
मित्रावरुणा । ववृधध्यै । सं । या । रश्माऽइव । यमतुः ।

॥पद०अं५

॥ २

ममिष्ठा । द्वा । जनान् । असमा । बाहुऽभिः स्वैः । इयं । मत् । वां । प्र ।
स्तृणीते । मनीषा । उप । प्रिया । नमसा । बर्हिः । अच्छ । यंतं ।
नः । मित्रावरुणौ । अधृष्टं । छर्दिः । यत् । वां । वरूथ्यं । सुदा
नूइति सुऽदानू । आ । यातं । मित्रावरुणा । सुऽशस्ति ।
उप । प्रिया । नमसा । हूयमाना । सं । यौ । अप्नःऽस्थः । अ
पसाऽइव । जनान् । श्रुधिऽयतः । चित् । यतथः । महि
त्वा । अश्वा । न । या । वाजिना । पूतबंधूइति पूतऽबंधू । ऋ

राम

ता । यत् । गर्भं । अदितिः । भरध्यै । प्र । या । महि । महांता । जायमाना ।
घोरा । मर्ताय । रिपवे । नि । दीधरिति दीधः । विश्वे । यत् । वां । मं
हना । मंदमानाः । क्षत्रं । देवासः । अदधुः । सऽजोषाः । परि । यत् ।
भूथः । रोदसीइति । चित् । उर्वीइति । संति । स्पशः । अदब्धासः ।
अमूराः ॥ १ ॥ ता । हि । क्षत्रं । धारयेथेइति । अनु । द्यून् । दृंहेथे
इति । सानुं । उपमात्ऽइव । द्योः । दृळ्हः । नक्षत्रः । उत । विश्वऽदेवः ।
भूमिं । आ । अतान् । द्यां । धासिना । आयोः । ता । वियं । धैथेइति ।

॥पंदे०५

१०

जठरे । पृणध्यै । आ । यत् । सद्म । सऽभृतयः । पृणंति । न । मृष्यंते । यु
वतयः । अवाताः । वि । यत् । पयः । विश्वऽजिन्वा । भरंते । ता । जि
ह्वया । सदं । आ । इदं । सुऽमेधाः । आ । यत् । वां । सत्यः । अरतिः ।
ऋते । भूत् । तत् । वां । महिऽत्वं । घृतऽअन्नौ । अस्तु । युवं । दाशुषे ।
वि । चयिष्टं । अंहः । प्र । यत् । वां । मित्रावरुणा । स्पूर्धन् । प्रिया ।
धाम । युवऽधिता । मिनंति । न । ये । देवासः । ओहसा । न । मर्ताः ।
अयज्ञऽसाचः । अप्यः । न । पुत्राः । वि । यत् । वाचं । कीस्तासः ।

राम

१०

भरंते । शंसंति । के । चित् । निऽविदः । मनानाः । आत् । वां । ब्रवाम ।
सत्यानि । उक्था । नकिः । देवेभिः । यतथः । महिऽत्वा । अवोः । इत्था ।
वां । छर्दिषः । अभिष्टौ । युवोः । मित्रावरुणौ । अस्कृधोयु । अनु ।
यत् । गावः । स्फुरान् । ऋजिप्यं । धृष्णुं । यत् । रणे । वृषणं । युन
जन् ॥२०॥ श्रुष्टी । वां । यज्ञः । उत्ऽयतः । सऽजोषाः । मनुष्वत् । वृ
क्तऽबर्हिषः । यजध्यै । आ । यः । इंद्रावरुणौ । इषे । अद्य । महे । सु
म्नाय । महे । आऽववर्तत् । ता । हि । श्रेष्ठा । देवऽताता । तुजा ।

॥पदे०५

३३॥

शू

शूराणां । शविष्ठा । ता । हि । भूतं । मघोनां । मंहिष्ठा । तुविऽशुष्मा ।
ऋतेन । वृत्रऽतुरा । सर्वऽसेना । ता । गृणीहि । नमस्येभिः । शू
षैः । सुम्नेभिः । इंद्रावरुणा । चकाना । वज्रेण । अन्यः । शवसा ।
हंति । वृत्रं । सिसक्ति । अन्यः । वृजनेषु । विप्रः । ग्नाः । च । यत् ।
नरः । च । ववृधंत । विश्वे । देवासः । नरां । स्वऽगूर्त्ताः । प्र । एभ्यः ।
इंद्रावरुणा । महिऽत्वा । द्यौः । च । पृथिवि । भूतं । उर्वी इति । सः ।
इत् । सुऽदानुः । स्वऽवान् । ऋतऽवा । इंद्रा । यः । वां । वरुणा । दाशति ।

रा॰

१२

त्मन् । इषा । सः । द्विषः । तरेत् । दास्वान् । वंसत् । रयिं । रयिऽवतः । च ।
जनान् ॥३३॥ यं । युवं । दाशुऽअध्वराय । देवा । रयिं । धत्थः । व
सुऽमंतं । पुरुऽक्षुं । अस्मे इति । सः । इंद्रावरुणौ । अपि । स्यात् ।
प्र । यः । भनक्ति । वनुषां । अशस्तीः । उत । नः । सुऽत्रात्रः । देवऽ
गोपाः । सूरिऽभ्यः । इंद्रावरुणा । रयिः । स्यात् । येषां । शुष्मः ।
पृतनासु । सह्वान् । प्र । सद्यः । द्युम्ना । तिरते । ततुरिः । नु ।
नः । इंद्रावरुणा । गृणाना । पृंक्तं । रयिं । सौश्रवसाय । देवा ।

स्या। गृणंतः। मुहिनस्य। शर्द्धः। अपः। न। नावा। दुःऽइता। त
रेम। प्र। सऽराज्ञे। बृहते। मन्म। नु। प्रियं। अर्च्च। देवाय। वरुणाय।
सऽप्रथः। अयं। यः। उर्वीइति। महिना। महिऽव्रतः। क्रत्वा।
विऽभाति। अजरः। न। शोचिषा। इंद्रावरुणा। सुतऽपौ। इ
मं। सुतं। सोमं। पिबतं। मद्यं। धृतऽव्रता। युवोः। रथः। अध्व
रं। देवऽवीतये। प्रति। स्वसरं। उप। याति। पीतये। इंद्रावरुणा॥
मधुमत्ऽतमस्य। वृष्णः। सोमस्य। वृषणा। आ। वृषेथां।

इदं। वां। अंधः। परिऽसिक्तं। अस्मेइति। आऽसद्य। अस्मिन्। बर्हिषि।
मादयेथां॥१२॥ सं। वां। कर्मणा। सं। इषा। हिनोमि। इंद्राविष्णू इ
ति। अपसः। पारे। अस्य। जुषेथां। यज्ञं। द्रविणं। च। धत्तं। अरिष्टैः।
नः। पथिऽभिः। पारयंता। या। विश्वासां। जनितारा। मतीनां। इंद्रा
विष्णूइति। कलशा। सोमऽधाना। प्र। वां। गिरः। शस्यमानाः।
अवंतु। प्र। स्तोमासः। गीयमानासः। अर्कैः। इंद्राविष्णूइति।
मदपतीइति मदऽपती। मदानां। आ। सोमं। यातं। द्रविणो

इ।ति।दधाना।सं।वां।अंजंतु।अक्तुऽभिः।मतीनां।सं।स्तोमासः।
शस्यमानासः।उक्थैः।।०आवामश्वासो०।अभिमातिऽसहः।
इंद्राविष्णूइति।सधऽमादः।वहंतु।जुषेथां।विश्वा।हवना।मती
नां।उप।ब्रह्माणि।शृणुतं।गिरः।मे।इंद्राविष्णूइति।तत्।
पनयाय्यं।वां।सोमस्य।मदे।उरु।चक्रमाथेइति।अकृणुतं।
अंतरिक्षं।वरीयः।अप्रथतं।जीवसे।नः।रजांसि।इंद्रावि
ष्णूइति।हविषा।ववृधना।अग्रऽअद्वाना।नमसा।रातऽह

राम

व्या।घृतास्नूइतिघृतऽआस्नू।द्रविणं।धत्तं।अस्मेइति।
समुद्रः।स्थः।कलशः।सोमऽधानः।इंद्राविष्णूइति।पिब
तं।मध्वः।अस्य।सोमस्य।दस्रा।जठरं।पृणेथां।आ।वां।अं
धांसि।मदिराणि।अग्मन्।०उपब्रह्माणिशृणुतं०हवं।मे।उ
भा।जिग्यथुः।न।परा।जयेथेइति।न।परा।जिग्ये।कतरः।
चन।एनोः।इंद्रः।च।विष्णोइति।यत्।अपस्पृधेथां।त्रेधा।
सहस्रं।वि।तत्।ऐरयेथां॥१३॥घृतवतीइतिघृतऽवती।

॥पदे०५

२४

भुवनानां। अभिऽश्रिया। उर्वीइति। पृथ्वीइति। मधुदुघेइति मधुऽ
दुघे। सुऽपेशसा। द्यावापृथिवीइति। वरुणस्य। धर्मणा। विस्क
भितेइति विऽस्कभिते। अजरेइति। भूरिऽरेतसा। असश्चंतीइ
ति। भूरिधारेइति भूरिऽधारे। पयस्वतीइति। घृतं। दुहातेइति। सुऽ
कृते। शुचिव्रतेइति शुचिऽव्रते। राजंतीइति। अस्य। भुवनस्य।
रोदसीइति। अस्मेइति। रेतः। सिंचतं। यत्। मनुःऽहितं। यः।
वां। ऋजवे। क्रमणाय। रोदसीइति। मर्तः। ददाश। धिषणेइति।

राम

सः। साधति। प्र। प्रऽजाभिः। जायते। धर्मणः। परि। युवोः। सिक्ता।
विषुऽरूपाणि। सऽव्रता। घृतेन। द्यावापृथिवीइति। अभिवृतेइत्य
भिऽवृते। घृतऽश्रिया। घृतऽपृचा। घृतऽवृधा। उर्वीइति। पृथ्वी
इति। होतृऽवूर्ये। पुरोहितेइतिपुरःऽहिते। तेइति। इत्। विप्राः। ई
ळते। सुम्नं। इष्टये। मधु। नः। द्यावापृथिवीइति। मिमिक्षतां। म
धुऽश्चुता। मधुदुघेइति मधुऽदुघे। मधुव्रतेइति मधुऽव्रते। द
धानेइति। यज्ञं। द्रविणं। च। देवता। महि। श्रवः। वाजं। अस्मेइति।

॥पदं २०५

॥१५

सुऽवीर्यं । उऽऊँ । नः । द्यौः । च । पृथिवी । च । पिन्वतां । पिता । माता । वि
श्वऽविदा । सुऽदंससा । संररा णे इति संऽररा णे । रोदसी इति । वि
श्वऽसंभुवा । सनिं । वाजं । रयिं । अस्मे इति । सं । इन्वतां ॥ १४ ॥ उ
दुष्य देवः सविता । हिरण्ययां । बाहू इति । अयंस्त । सवनाय । सुऽ
क्रतुः । घृतेन । पाणी इति । अभि । प्रुष्णुते । मखः । युवा । सुऽदक्षः ।
रजसः । विऽधर्मणि । देवस्य । वयं । सवितुः । सवीमनि । श्रेष्ठे ।
स्याम । वसुनः । च । दावने । यः । विश्वस्य । द्विऽपदः । यः । चतुःऽ

पदः । निऽवेशनि । प्रऽसवे । च । असि । भूमनः । अदब्धेभिः । सवित
रिति । पायुऽभिः । त्वं । शिवेभिः । अद्य । परि । पाहि । नः । गयं । हि
रण्यऽजिह्वः । सुविताय । नव्यसे । रक्ष । माकिः । नः । अघऽशं
सः । ईशत । उदुष्य देवः सविता० । दमूनाः । हिरण्यऽपाणिः ।
प्रतिऽदोषं । अस्थात् । अयःऽहनुः । यजतः । मंद्रऽजिह्वः । आ ।
दाशुषे । सुवाति । भूरि । वामं । उत् । ऊँ इति । अयान् । उपवक्ताऽ
इव । बाहू इति । हिरंसण्यया । सविता । सुऽप्रतीका । दिवः । रो

हांसि । अरुहत् । पृथिव्याः । अरीरमत् । पतयत् । कत् । चि-
त् । अभ्वं । वामं । अद्य । सवितः । वामं । ऊं इति । श्वः । दिवेऽदि-
वे । वामं । अस्मभ्यं । सावीः । वामस्य । हि । क्षयस्य । देव । भूरेः ।
अया । धिया । वामऽभाजः । स्याम ॥ २५ ॥ इंद्रासोमा । म-
हि । तत् । वां । महिऽत्वं । युवं । महानि । प्रथमानि । चक्रथुः ।
युवं । सूर्यं । विविदथुः । युवं । स्वः । विश्वा । तमांसि । अहतं ।
निदः । च । इंद्रासोमा । वासयथः । उषसं । उत् । सूर्यं । नयथः । राम

ज्योतिषा । सह । उप । द्यां । स्कभथुः । स्कंभनेन । अप्रथतं । पृ-
थिवीं । मातरं । वि । इंद्रासोमौ । अहिं । अपः । परिऽस्थां । ह-
थः । वृत्रं । अनु । वां । द्यौः । अमन्यत । प्र । अर्णांसि । ऐरयतं ।
नदीनां । आ । समुद्राणि । पप्रथुः । पुरूणि । इंद्रासोमा ।
पक्वं । आमासु । अंतः । नि । गवां । इत् । दधथुः । वक्षणासु ।
जगृभथुः । अनपिऽनद्धं । आसु । रुशत् । चित्रासु । जग-
तीषु । अंतरिति । इंद्रासोमा । युवं । अंग । तरुत्रं । अपत्यऽ

प०६५

॥३८

साच्वं।ऋस्वं।ररा॒थेइति।यूवं।ऋभुक्षं।नर्यं+चर्षणिऽप्र्यः।
सो।विव्यथः।पृतनाऽसहं।उग्रा॥१६॥यः।अद्रिऽभित्।
प्रथमऽजाः।ऋतऽवा।बृहस्पतिः।आंगिरसः।हविष्मा
न्।द्विबर्हऽज्मा।प्राघर्मऽसत्।पिता।नः।आ।रोदसीइति।
वृषभः।रोरवीति।जनाय।चित्।यः।इवते।उंइति।लो
कं।बृहस्पतिः।देवऽहूतौ।चकार।घ्नन्।वृत्राणि।वि।पु
रः।दर्दरीति।जयन्।शत्रून्।अमित्रान्।पृत्ऽसु।स· राम्

हान्।बृहस्पतिः।सं।अजयत्।वसूनि।महः।व्रजान्।गोऽ
मतः।देवः।एषः।अपः।सिसासन्।स्वः।अप्रतिऽइतः।बृ
हस्पतिः।हंति।अमित्रं।अर्कैः॥१७॥सोमारुद्रा।धा
रयेथां।असुर्यं।प्र।वां।इष्टयः।अरं।अश्नुवंतु।दमेऽदमे।
सप्त।रत्ना।दधाना।शं।नः।भूतं।द्विऽपदे।शं।चतुःऽपदे।
सोमारुद्रा।वि।वृहतं।विषूचीं।अमीवा।या।नः।गयं।आऽ
विवेश।आरे।बाधेथां।निःऽऋतिं।पराचैः।अस्मइति।

॥पदे०५

१८

भद्रा। सौश्रवसानि। संतु। सोमारुद्रा। युवं। एतानि। अ
स्मे इति। विश्वा। तनूषु। भेषजानि। धत्तं। अव। स्यतं। मु
चतं। यत्। नः। अस्ति। तनूषु। बद्धं। कृतं। एनः। अस्मत्।
तिग्मऽआयुधौ। तिग्महेती इति। तिग्मऽहेती। सुऽशेवौ।
सोमारुद्रौ। इह। सु। मृळतं। नः। प्र। नः। मुंचतं। वरुणस्य।
पा शात्। गोपायतं। नः। सुऽमनस्यमानौ॥ १८॥ जीमू
तस्यऽइव। भवति। प्रतीकं। यत्। वर्मी। याति। सऽमदां। रामः

उपऽस्थे। अनाविद्धया। तन्वा। जय। त्वं। सः। त्वा। वर्मणः। म
हिमा। पिपर्तु। धन्वना। गाः। धन्वना। आजिं। जयेम। धन्व
ना। तीव्राः। सऽमदः। जयेम। धनुः। शत्रोः। अपऽकामं। कृ
णोति। धन्वना। सर्वाः। प्रऽदिशः। जयेम। वक्ष्यंतीऽइव।
इत्। आ। गनीगंति। कर्णं। प्रियं। सखायं। परिऽसस्वजा
ना। योषाऽइव। शिंक्ते। विऽतता। अधि। धन्वन्। ज्या। इयं।
समने। पारयंती॥ ते इति। आचरंती इत्याऽचरंती। सम

पदे ०५

१६

नाऽइव । योषा । माताऽइव । पुत्रं । बिभृतां । उपऽस्थे । अप । श
त्रून् । विध्यतां । संविदाने इति संऽविदाने । आर्त्नी इति । इमे
इति । विस्फुरंती इति विऽस्फुरंती । अमित्रान् । बह्वीनां । पिता ।
बहुः । अस्य । पुत्रः । चिश्चा । कृणोति । समना । अवऽगत्य ।
इषुऽधिः । संकाः । पृतनाः । च । सर्वाः । पृष्ठे । निऽनद्धः । जय
ति । प्रऽसूतः ॥ १९ ॥ रथे । तिष्ठन् । नयति । वाजिनः । पुरः ।
यत्रऽयत्र । कामयते । सुऽसारथिः । अभीशूनां । महिमा

नं । पनायत । मनः । पश्चात् । अनु । यछंति । रश्मयः । तीव्रा
न् । घोषान् । कृण्वते । वृषऽपाणयः । अश्वाः । रथेभिः । स
ह । वाजयंतः । अवऽक्रामंतः । प्रऽपदैः । अमित्रान् । क्षि
णंति । शत्रून् । अनपऽव्ययंतः । रथऽवाहनं । हविः । अ
स्य । नाम । यत्र । आयुधं । निऽहितं । अस्य । वर्म । तत्र ।
रथं । उप । शग्मं । सदेम । विश्वाहा । वयं । सुऽमनस्यमा
नाः । स्वादुऽसंसदः । पितरः । वयःऽधाः । कृच्छ्रेऽश्रितः ।

पदे७५

२०

शक्तिऽवंतः । गभीराः । चित्रऽसेनाः । इषुऽबलाः । अमृध्राः ।
सतःऽवीराः । उरवः । व्रातऽसहाः । ब्राह्मणासः । पितरः । सो
म्यासः । शिवे इति । नः । द्यावापृथिवी इति । अनेहसा । पू
षा । नः । पातु । दुःऽइतात् । ऋतऽवृधः । ० रक्षा माकिर्नो अ
घशंस ईशत ॥ १० ॥ सुऽपर्णं । वस्ते । मृगः । अस्याः । दंतः । गोभिः ।
संऽनद्धा । पतति । प्रऽसूता । यत्र । नरः । सं । च । वि । च । द्रवंति ।
तत्र । अस्मभ्यं । इषवः । शर्म । यंसन् । ऋजीते । परि । वृंद्धि ।

राम

नः । अश्मा । भवतु । नः । तनूः । सोमः । अधि । ब्रवीतु । नः । अ
दितिः । शर्म । यछतु । आ । जंघंति । सानु । एषां । जघनान् ।
उप । जिघ्नते । अश्वऽअजनि । प्रऽचेतसः । अश्वान् । सम
त्ऽसु । चोदय । अहिःऽइव । भोगैः । परि । एति । बाहुं । ज्यायाः ।
हेतिं । परिऽबाधमानः । हस्तऽघ्नः । विश्वा । वयुनानि । विद्वा
न् । पुमान् । पुमांसं । परि । पातु । विश्वतः । आलऽअक्ता ।
या । रुरुऽशीर्ष्णी । अथो इति । यस्याः । अयः । मुखं । इदं ।

पर्जन्यऽरेतसे । इषवे । देव्यै । बृहत् । नमः ॥ २१ ॥ अवऽसृ
ष्टा । परा । पत । शरव्ये । ब्रह्मऽसंशिते । गच्छ । अमित्रा
न् । प्र । पद्यस्व । मा । अमीषां । कं । चन । उत् । शिषः । य
त्र । बाणाः । संऽपतंति । कुमाराः । विशिखाःऽइव । तत्र । नः ।
ब्रह्मणः । पतिः । अदितिः । शर्म । यच्छतु । विश्वहा । शर्म ।
यच्छतु । मर्माणि । ते । वर्मणा । छादयामि । सोमः । त्वा ।
राजा । अमृतेन । अनु । वस्तां । उरोः । वरीयः । वरुणः । ते ।

कृणोतु । जयंतं । त्वा । अनु । देवाः । मदंतु । यः । नः । स्वः । अरणः ।
यः । च । निष्ट्यः । जिघांसति । देवाः । तं । सर्वे । धूर्वंतु । ब्रह्म । वर्म ।
मम । अंतरं ॥ २२ ॥ इति षष्ठमंडलं ॥ ॥ अग्निं । नरः । दीधि
तिऽभिः । अरण्योः । हस्तऽच्युती । जनयंत । प्रऽशस्तं । दू
रेऽदृशं । गृहऽपतिं । अथर्युं । तं । अग्निं । अस्ते । वसवः ।
नि । ऋण्वन् । सुऽप्रतिचक्षं । अवसे । कुतः । चित् । दक्षा
य्यः । यः । दमे । आस । नित्यः । प्रऽइद्धः । अग्ने । दीदिहि । पुरः ।

।पदे७५

॥२२॥

नः। अजस्रया। सूर्म्या। यविष्ठ। त्वां। शश्वंतः। उप। यंति। वाजाः।
प्र। ते। अग्नयः। अग्निऽभ्यः। वरं। निः। सुऽवीरासः। शोशुचं
त। द्युऽमंतः। यत्र। नरः। संऽआसते। सुऽजाताः। दाः। नः।
अग्ने। धिया। रयिं। सुऽवीरं। सुऽअपत्यं। सहस्य। प्रऽशस्तं।
न। यं। यावा। तरति। यातुऽमावान्॥ २३॥ उप। यं। एति।
युवतिः। सुऽदक्षं। दोषा। वस्तोः। हविष्मती। घृताची। उप।
स्वा। एनं। अरमतिः। वसुऽयुः। विश्वाः। अग्ने। अप। दह। राम्

अरातीः। येभिः। तपःऽभिः। अदहः। जरूथं। प्र। निऽस्वरं। चा
तयस्व। अमीवां। आ। यः। ते। अग्ने। इधते। अनीकं। वसि
ष्ठ। शुक्र। दीदिऽवः। पावक। उतो इति। नः। एभिः। स्तवथैः।
इह। स्याः। वि। ये। ते। अग्ने। भेजिरे। अनीकं। मर्ताः। नरः।
पित्र्यासः। पुरुऽत्रा। उतोन। एभि[illegible]। सुऽमनाः। इह। स्याः।
इमे। नरः। वृत्रऽहत्येषु। शूराः। विश्वाः। अदेवीः। अभि। संतु।
मायाः। ये। मे। धियं। पनयंत। प्रऽशस्तां॥ २४॥ मा। शूने।

अग्ने। नि। सदाम। नृणां। मा। अशेषसः। अवीरता। परि। त्वा। प्रजाऽ
वतीषु। दुर्यासु। दुर्य [illegible]। यं। अश्वी। नित्यं। उपऽयाति। यज्ञं।
प्रजाऽवंतं। सुऽअपत्यं। क्षयं। नः। स्वऽजन्मना। शेषसा। वा
वृधानं। पाहि। नः। अग्ने। रक्षसः। अजुष्टात्। पाहि। धूर्तेः।
अररुषः। अघऽयोः। त्वा। युजा। पृतनाऽयून्। अभि। स्यां।
सः। इत्। अग्निः। [illegible] अग्नीन्। अति। अस्तु। अन्या
न्। यत्र। वाजी। तनयः। वीळुऽपाणिः। सहस्रऽपाथाः। अ

राम

क्षरा। सं। एति। सः। इत्। अग्निः। यः। वनुष्यतः। निऽपाति। संऽ
एद्धारं। अंहसः। उरुष्यात्। सुऽजातासः। परि। चरंति। वी
राः॥१५॥ अयं। सः। अग्निः। आऽहुतः। पुरुऽत्रा। यं। ईशा
नः। सं। इत्। इंधे। हविष्मान्। परि। यं। एति। अध्वरेषु। हो
ता। त्वे इति। अग्ने। आऽहवनानि। भूरि। ईशानासः। आ।
जुहुयाम। नित्या। उभा। कृण्वंतः। वहतू इति। मियेधे। इ
मो इति। अग्ने। वीतऽतमानि। हव्या। अजस्रः। वक्षि।

देवऽतातिं।अछ।प्रति।नः।ई।सुरभीणि।व्यंतु।मा।नः।अ
ग्ने।अवीरते।परा।दाः।दुःऽवाससे।अमतये।मा।नः।अस्यै।
मा।नः।क्षुधे।मा।रक्षसे।ऋतऽवः।मा।नः।दमे।मा।वने।
आ।जुहूर्थाः।नु।मे।ब्रह्माणि।अग्ने।उत्।शशाधि।त्वं।
देव।मघवत्ऽभ्यः।सुऽसूदः।रातौ।स्याम।उभयासः।आ।
ते।यूयं।पात।स्वस्तिऽभिः।सदा।नः॥२६॥त्वं।अग्ने।सुऽ
हवः।रण्वऽसंदृक्।सुऽदीती।सूनोइति।सहसः।दिदीहि। सम्र

मा।त्वे इति।सचा।तनये।नित्ये।आ।धक्।मा।वीरः।अस्मत्।नर्यः।
वि।दासीत्।मा।नः।अग्ने।दुःऽभृतये।सचा।एषु।देवऽइद्धेषु।
अग्निषु।प्र।वोचः।मा।ते।अस्मान्।दुःऽमतयः।भृमात्।चित्।
देवस्य।सूनोइति।सहसः।नशंत।सः।मर्तः।अग्ने।सुऽअ
नीक।रेवान्।अमर्त्ये।यः।आऽजुहोति।हव्यं।सः।देवता।व
सुऽवनिं।दधाति।यं।सूरिः।अर्थी।पृछमानः।एति।महः।नः।
अग्ने।सुऽवितस्य।विद्वान्।रयिं।सूरिऽभ्यः।आ।वह।बृहंतं।

पदे ८५

॥२५

येन । वयं । सहसाऽवन् । मदेम । अविऽक्षितासः । आयुषा । सुऽ
वीराः । नु । मे । ब्रह्माणि । अग्ने । उत् । शशाधि । त्वं । देव । मघवत्ऽ भ्य
भ्यः सुसूदः । रातौ । स्याम । उभयासः । आ । ते । यूयं । पात । स्वस्तिऽ
भिः । सदा । नः ॥ २७ ॥ इति पंचमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ ॥
॥ हरिः ॥ ॐ ॥ जुषस्व । नः । संऽइधं । अग्ने । अद्य । शोच । बृ
हत् । यजतं । धूमं । ऋण्वन् । उप । स्पृश । दिव्यं । सानु । स्तू
पैः । सं । रश्मिऽभिः । ततनः । सूर्यस्य । नराशंसस्य । महि राम्

मानं । एषां । उप । स्तोषाम । यजतस्य । यज्ञैः । ये । सुऽक्रतवः । शु
चयः । धियंऽधाः । स्वदंति । देवाः । उभयानि । हव्या । ईळेन्यं ।
वः । असुरं । सुऽदक्षं । अंतः । दूतं । रोदसी इति । सत्यऽवाचं ।
मनुष्वत् । अग्निं । मनुना । संऽइद्धं । सं । अध्वराय । सदं । इ
त् । महेम । सपर्यवः । भरमाणाः । अभिऽज्ञु । प्र । वृंजते ।
नमसा । बर्हिः । अग्नौ । आऽजुह्वानाः । घृतऽपृष्ठं । पृषत्ऽव
त् । अध्वर्यवः । हविषा । मर्जयध्वं । सुऽआध्यः । वि । दुरः ।

पद६०५

॥२७॥

देवऽयंतः। अशिश्रयुः। रथऽयुः। देवऽताता। पूर्वी इति। शिशुं।
न। मातरा। रिहाणे इति। सं। अग्रुवः। न। समनेषु। अंजन्।
॥१॥ उत। योषणे इति। दिव्ये इति। मही इति। नः। उषसान
क्ता। सुदुघाऽइव। धेनुः। बर्हिऽसदा। पुरुहूते इति पुरुऽहूते।
मघोनी इति। आ। यज्ञिये इति। सुविताय। श्रयेतां। विप्रा।
यज्ञेषु। मानुषेषु। कारू इति। मन्ये। वां। जातऽवेदसा। यज
ध्यै। ऊर्ध्वं। नः। अध्वरं। कृतं। हवेषु। ता। देवेषु। वनथः।

राम

वार्याणि।०। आ भारती भारतीभिः सजोषा।०। सरस्वती सा
रस्वतेभिरर्वाकृति।०। तन्नस्तुरीपमध पोषयित्नु।०। यतो
वीरः कर्मण्यः सुदक्षो।०। वनस्पतेव सृजोप देवान्।०। सेदु हो
ता सत्यतरो यजाति।०। आ याह्यग्ने समिधानो अ।०। बर्हि
र्न आस्तामदितिः सुपु।०।॥२॥ अग्निं। वः। देवं। अग्निऽभिः।
सऽजोषाः। यजिष्ठं। दूतं। अध्वरे। कृणुध्वं। यः। मर्त्येषु। निऽ
ध्रुविः। ऋतऽवा। तपुःऽमूर्द्धा। घृतऽअन्नः। पावकः। प्रोथत्।

अश्वः । न । यवसे । अविष्यन् । मदा । महः । सं ऽ वरणात् । वि ।
अस्थात् ।० अद्स्य वातो अनुवाति शोचि० । अध । स्म । ते ।
व्रजनं । कृष्णं । अस्ति । उत् । यस्य । ते । नव ऽ जातस्य । वृष्णः ।
अग्ने । चरंति । अजराः । इधानाः । अच्छ । द्यां । अरुषः । धूमः ।
एति । सं । दूतः । अग्ने । ईयसे । हि । देवान् । वि । यस्य ।
ते । पृथिव्यां । पाजः । अश्रेत् । तृषु । यत् । अन्ना । सं ऽ अ
वृक्त । जंभैः । सेना ऽ इव । सृष्टा । प्र ऽ सितिः । ते । एति ।

यवं । न । दस्म । जुह्वा । विवेक्षि । तं । इत् । दोषा । तं । उषसि । य
विष्ठं । अग्निं । अत्यं । न । मर्जयंत । नरः । नि ऽ शिशानाः । अ
तिथिं । अस्य । योनौ । दीदाय । शोचिः । आऽहुतस्य ।
वृष्णः ॥ ३ ॥ सु ऽ संदृक् । ते । सु ऽ अनीक । प्रतीकं । वि ।
यत् । रुक्मः । न । रोचसे । उपाके । दिवः । न । ते । तन्यतुः । एति ।
शुष्मः । चित्रः । न । सूरः । प्रति । चक्षि । भानुं । यथा । वः । स्वाहा ।
अग्नये । [illegible] दाशेम । परि । इळाभिः । घृतवत्ऽभिः ।

पद०५

२१

त्वा। हव्यैः। तेभिः। नः। अग्ने। अमितैः। महःऽभिः। शतं। पूःऽभिः।
आयसीभिः। नि। पाहि। याः। वा। ते। संति। दाशुषे। अधृष्टाः।
गिरः। वा। याभिः। नृऽवतीः। उरुष्याः। ताभिः। नः। सूनोइति।
सहसः। नि। पाहि। स्मत्। सूरीन्। जरितॄन्। जातऽवेदः। निः।
यत्। पूताऽइव। स्वऽधितिः। शुचिः। गात्। स्वया। कृपा। तन्वा।
रोचमानः। आ। यः। मात्रोः। उशेन्यः। जनिष्ट। देवऽयज्या
य। सुऽक्रतुः। पावकः। एता। नः। अग्ने। सौभगा। दिदीहि। ॥२१

अपि। क्रतुं। सुऽचेतसं। वतेम। विश्वाः। स्तोतृऽभ्यः। गृणते। च।
संतु। यूयंपात०॥४॥ प्र। वः। शुक्राय। भानवे। भरध्वं। ह
व्यं। मतिं। च। अग्नये। सुऽपूतं। यः। दैव्यानि। मानुषा। जनूं
षि। अंतः। विश्वानि। विद्मना। जिगाति। सः। गृत्सः। अग्निः।
तरुणः। चित्। अस्तु। यतः। यविष्ठः। अजनिष्ट। मातुः। सं।
यः। वना। युवते। शुचिऽदन्। भूरि। चित्। अन्ना। सं। इत्।
अत्ति। सद्यः। अस्य। देवस्य। संऽसदि। अनीके। यं। मर्तासः।

श्येतं। जगृभ्रे। नि। यः। गृभं। पौरुषेयीं। उवोच। दुःऽओकं। अ
ग्निः। आयवे। शुशोच। अयं। कविः। अकविषु। प्रऽचेताः।
मर्त्तेषु। अग्निः। अमृतः। नि। धायि। सः। मा। नः। अत्र। जु
हुरः। सहस्वः। सदा। त्वेइति। सुऽमनसः। स्याम। आ। यः।
योनिं। देवऽकृतं। ससाद। क्रत्वा। हि। अग्निः। अमृतान्।
अतारीत्। तं। ओषधीः। च। वनिनः। च। गर्भं। भूमिः।
च। विश्वऽधायसं। बिभर्त्ति॥५॥ ईशे। हि। अग्निः।

अमृतस्य। भूरेः। ईशे। रायः। सुऽवीर्यस्य। दातोः। मा।
त्वा। वयं। सहसाऽवन्। अवीराः। मा। अप्सवः। सदाम। परि।
मा। अदुवः। परिऽसद्यं। हि। अरणस्य। रेक्णः। नित्यस्य।
रायः। पतयः। स्याम। न। शेषः। अग्ने। अन्यऽजातं। अ
स्ति। अचेतानस्य। मा। पथः। वि। दुक्षः। नहि। ग्रभा
य। अरणः। सुऽशेवः। अन्यऽउदर्यः। मनसा। मंतवै।
उं इति। अध। चित्। ओकः। पुनः। इत्। सः। एति। आ।

।।पद्वे०५

।।३१

नुः।वाजी।अभीषाट्।एतु।नव्यः।० त्वमग्ने वनुष्यतो निपाहि
त्वमु नः० सं त्वा ध्वस्मन्वदभ्येतु पाथः सं रयि०।एता नो अग्ने
सौभगा दिदी०विश्वा स्तोतृभ्यो गृणते०।।६।।प्र।अग्नये।
तवसे।भरध्वं।गिरं।दिवः।अरतये।पृथिव्याः।यः।वि
श्वेषां।अमृतानां।उपऽस्थे।वैश्वानरः।ववृधे।जागृ
वत्ऽभिः।पृष्टः।दिवि।धायि।अग्निः।पृथिव्यां।नेता।
सिंधूनां।वृषभः।स्तियानां।सः।मानुषीः।अभि।विशः।

वि।भाति।वैश्वानरः।ववृधानः।वरेण।त्वत्।भिया।विशः।
आयन्।असिक्नीः।असमनाः।जहतीः।भोजनानि।वैश्वा
नर।पूरवे।शोशुचानः।पुरः।यत्।अग्ने।दरयन्।अ
दीदेः।तव।त्रिऽधातु।पृथिवी।उत।द्यौः।वैश्वानर।व्र
तं।अग्ने।सचंत।त्वं।भासा।रोदसीइति।आ।ततं
थ।अजस्रेण।शोचिषा।शोशुचानः।त्वां।अग्ने।ह
रितः।वावशानाः।गिरः।सचंते।धुनयः।घृताचीः।

पतिं। कृष्टीनां। रथ्यं। रयीणां। वैश्वानरं। उषसां। केतुं। अह्नां।
।। ७ ।। त्वे इति। असुर्यं। वसवः। नि। ऋण्वन्। क्रतुं। हि।
ते। मित्रऽमहः। जुषंत। त्वं। दस्यून्। ओकसः। अग्ने। आ
जः। उरु। ज्योतिः। जनयन्। आर्याय। सः। जायमा
नः। परमे। विऽओमन्। वायुः। न। पाथः। परि। पासि।
सद्यः। त्वं। भुवना। जनयन्। अभि। क्रन्। अपत्याय।
जातऽवेदः। दशस्यन्। तां। अग्ने। अस्मेइति। इषं।

आ। ईरयस्व। वैश्वानर। द्युऽमतीं। जातऽवेदः। यया। रा
धः। पिन्वसि। विश्वऽवार। पृथु। श्रवः। दाशुषे। मर्त्याय।
तं। नः। अग्ने। मघवत्ऽभ्यः। पुरुऽक्षुं। रयिं। नि। वाजं।
श्रुत्यं। युवस्व। वैश्वानर। महि। नः। शर्म। य
च्छ। रुद्रेभिः। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः।। ८ ।। प्र।
संऽराजः। असुरस्य। प्रऽशस्तिं। पुंसः। कृष्टीनां। अ
नुऽमाद्यस्य। इंद्रस्यऽइव। प्र। तवसः। कृतानि। वंदे। दारुं।

॥पदे ५

॥३२

वंदमानः । विवक्मि । कविं । केतुं । धासिं । भानुं । अद्रेः । हिन्वंति । शं ।
राज्यं । रोदस्योः । पुरंऽदरस्य । गीःऽभिः । आ । विवासे । अग्नेः ।
व्रतानि । पूर्व्या । महानि । नि । अक्रतून् । ग्रथिनः । मृध्रऽवाचः ।
पणीन् । अश्रद्धान् । अवृधान् । अयज्ञान् । प्रऽप्र । तान् । द
स्यून् । अग्निः । विवाय । पूर्वः । चकार । अपरान् । अयज्यू
न् । यः । अपाचीने । तमसि । मदंतीः । प्राचीः । चकार ।
नृऽतमः । शचीभिः । तं । ईशानं । वस्वः । अग्निं । गृणीषे ।

अनानतं । दमयंतं । पृतन्यून् । यः । देह्यः । अनमयत् । वधऽस्नैः । यः । म
अर्यऽपत्नीः । उषसः । चकार । सः । निऽरुध्य । नहुषः । यह्वः ।
अग्निः । विशः । चक्रे । बलिऽहृतः । सहःऽभिः । यस्य । शर्म
न् । उप । विश्वे । जनासः । एवैः । तस्थुः । सुऽमतिं । भिक्षमा
णाः । वैश्वानरः । वरं । आ । रोदस्योः । आ । अग्निः । ससा
द । पित्रोः । उपऽस्थं । आ । देवः । ददे । बुध्न्या । वसूनि । वैश्वा
नरः । उत्ऽइता । सूर्यस्य । आ । समुद्रात् । अवरात् ।

आ। परस्मात्। आ। अग्निः। ददे। दिवः। आ। पृथिव्याः॥ ७॥ प्र। वः।
देवं। चित्। सहसानं। अग्निं। अश्वं। न। वाजिनं। हिषे। नमःऽ
भिः। भव। नः। दूतः। अध्वरस्य। विद्वान्। त्मना। देवेषु। वि
विद्रे। मितऽद्रुः। आ। याहि। अग्ने। पथ्याः। अनु। स्वाः। मंद्रः।
देवानां। सख्यं। जुषाणः। आ। सानु। शुष्मैः। नदयन्। पृथि
व्याः। जंभेभिः। विश्वं। उशधक्। वनानि। प्राचीनः। य
ज्ञः। सुऽधितं। हि। बर्हिः। प्रीणीते। अग्निः। ईळितः। न।

होता। आ। मातरा। विश्ववारे इति विश्वऽवारे। हुवानः।
यतः। यविष्ठ। जज्ञिषे। सुऽशेवः। सद्यः। अध्वरे। रथि
रं। जनंत। मानुषासः। विऽचेतसः। यः। एषां। विशां। अधा
यि। विश्पतिः। दुरोणे। अग्निः। मंद्रः। मधुऽवचाः। ऋतऽ
वा। असादि। वृतः। वह्निः। आऽजगन्वान्। अग्निः। ब्रह्मा।
नृऽसदने। विऽधर्ता। द्यौः। च। यं। पृथिवी। वावृधाते इति।
आ। यं। होता। यजति। विश्वऽवारं। एते। द्युम्नेभिः। विश्वं।

॥पदे५

॥उपरा

आ। अतिरंत। मंत्रं। ये।वा। अरं। नर्याः। अतक्षन्। प्र। ये। वि
शः। तिरंत। श्रोषमाणाः। आ। ये। मे। अस्य। दीधयन्।
ऋतस्य। नु। त्वां। अग्ने। ईमहे। वसिष्ठाः। ईशानं। सू
नोइति। सहसः। वसूनां। इषं। स्तोतृऽभ्यः। मघवत्ऽभ्यः। ८
आनट्।० यूयंपात स्वस्तिभि० ॥१०॥ इंधे। राजा। सं। अ
र्यः। नमःऽभिः। यस्य। प्रतीकं। आऽहुतं। घृतेन। नरः।
हव्येभिः। ईळते। [illegible] सबाधः। आ। अग्निः। अग्रे।

उषसां। अशोचि। अयं। ऊँइति। स्यः। सुऽमहान्। अवेदि। होता।
मंद्रः। मनुषः। यह्वः। अग्निः। वि। भाः। अकरित्यकः। ससृ
जानः। पृथिव्यां। कृष्णऽपविः। ओषधीभिः। ववक्षे।
कया। नः। अग्ने। वि। वसः। सुऽवृक्तिं। कां। ऊँइति। स्वधां।
ऋणवः। शस्यमानः। कदा। भवेम। पतयः। सुऽद
त्र। रायः। वंतारः। दुस्तरस्य। साधोः। प्रऽप्र। अयं। अ
ग्निः। भरतस्य। शृण्वे। वि। यत्। सूर्यः। न। रोचते। बृ

॥पदे ८

॥३६

पि॰।०

हत्ऽभाः। अभि। यः। पूरुं। पृतनासु। तस्थौ। द्युतानः। दैव्यः।
अतिथिः। शुशोच। असन्। इत्। त्वे इति। आऽहवनानि। भू
रि। भुवः। विश्वेभिः। सुऽमनाः। अनीकैः। स्तुतः। चित्। अ
ग्ने। शृण्विषे। गृणानः। स्वयं। वर्धस्व। तन्वं। सुऽजात। इदं। व
चः। शतऽसाः। संऽसहस्रः। उत्। अग्नये। जनिषीष्ट। द्विऽ
बर्हाः। ० शं यत्स्तोतृभ्य आपये भवाति। ०। द्युऽमत्। अमी
वऽचातनं। रक्षःऽहा। ० नू त्वामग्न ईमहे। ० इषं स्तोतृऽभ्यो॥११॥ ३६

अबोधि। जारः। उषसां। उपऽस्थात्। होता। मंद्रः। कविऽतमः।
पावकः। दधाति। केतुं। उभयस्य। जंतोः। हव्या। देवेषु। द्रवि
णं। सुकृत्ऽसु। सः। सुऽक्रतुः। यः। वि। दुरः। पणीनां।
पुनानः। अर्कं। पुरुऽभोजसं। नः। होता। मंद्रः। विशां।
दमूनाः। तिरः। तमः। ददृश्रे। राम्याणां। अमूरः। कविः।
अदितिः। विवस्वान्। सुऽसंसत्। मित्रः। अतिथिः।
शिवः। नः। चित्रऽभानुः। उषसां। भाति। अग्रे। अपां।

॥ऋ६०८

॥३७॥

गर्भः। प्रऽस्वः। आ। विवेश। ईळेन्यः। वः। मनुषः। युगेषु।
समनऽगाः। अशुशुचत्। जातऽवेदाः। सुऽसंदृशा। भानुना।
यः। विऽभाति। प्रति। गावः। सम्ऽइधानं। बुधन्त। अग्ने। या
हि। दूत्यं। मा। रिषण्यः। देवान्। अच्छ। ब्रह्मऽकृता। ग
णेन। सरस्वतीं। मरुतः। अश्विना। अपः। यक्षि।
देवान्। रत्नऽधेयाय। विश्वान्। त्वां। अग्ने। सम्ऽइधा
नः। वसिष्ठः। जरूथं। हन्। यक्षि। राये। पुरंऽधिं।

३७

पुरुऽनीथा। जातऽवेदः। जरस्व। यूयंपातस्व०॥१२॥ उ
षः। न। जारः। पृथु। पाजः। अश्रेत्। दविद्युतत्। दीद्यत्
शोशुचानः। वृषा। हरिः। शुचिः। आ। भाति। भासा।
धियः। हिन्वानः। उशतीः। अजीगरिति। स्वः। न। वस्तोः।
उषसां। अरोचि। यज्ञं। तन्वानाः। उशिजः। न। मन्म।
अग्निः। जन्मानि। देवः। आ। वि। विद्वान्। द्रवत्। दू
तः। देवऽयावा। वनिष्ठः। अच्छ। गिरः। मतयः। देवऽयं

पदे०५

॥३८॥

तीः। अग्निं। यंति। द्रविणं। भिक्षमाणाः। सुऽसंदृशं। सुऽ
प्रतीकं। सुऽअंचं। हव्यऽवाहं। अरतिं। मानुषाणां। इंद्रं।
नः। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः। रुद्रं। रुद्रेभिः। आ।
वह। बृहंतं। आदित्येभिः। अदितिं। विश्वऽजन्यां। बृह
स्पतिं। ऋक्वऽभिः। विश्वऽवारं। मंद्रं। होतारं। उशिजः।
यविष्ठं। अग्निं। विशः। ईळते। अध्वरेषु। सः। हि। क्ष
पाऽवान्। अभवत्। रयीणां। अतंद्रः। दूतः। यजथाय। देवान्॥ ३॥

राम

३८

॥१३॥ महान्। असि। अध्वरस्य। प्रऽकेतः। न। ऋते। त्व
त्। अमृताः। मादयंते। आ। विश्वेभिः। सऽरथं। या
हि। देवैः। नि। अग्ने। होता। प्रथमः। सद। इह। त्वां।
ईळते। अजिर। दूत्याय। हविष्मंतः। सदं। इत्। मा
नुषासः। यस्य। देवैः। आ। असदः। बर्हिः। अग्ने।
अहानि। अस्मै। सुऽदिना। भवंति। त्रिः। चित्। अ
क्तोः। प्र। चिकितुः। वसूनि। त्वे इति। अंतः। दाशुषे।

॥पदे७५

॥३९॥

मर्त्याय। मनुष्वत्। अग्ने। इह। यक्षि। देवान्। भव। नः। दूतः।
अभिशस्तिऽपावा। ०। अग्निरीशे बृहतो अध्वरस्य। अग्निः।
विश्वस्य। हविषः। कृतस्य। क्रतुं। हि। अस्य। वसवः। जुषन्त।
अथ। देवाः। दधिरे। हव्यऽवाहं। आ। अग्ने। वह। हविःऽ
अद्याय। देवान्। इन्द्रऽज्येष्ठासः। इह। मादयंतां। इमं।
यज्ञं। दिवि। देवेषु। धेहि। ० यूयंपातस्व०। ॥१४॥ अ
गन्म। महा। नमसा। यविष्ठं। यः। दीदाय। संऽइद्धः।

राम

३९

स्वे। दुरोणे। चित्रऽभानुं। रोदसी इति। अंतः। उर्वी इति।
सुऽआहुतं। विश्वतः। प्रत्यंचं। सः। मह्ना। विश्वा। दुःऽइता
नि। सह्वान्। अग्निः। स्तवे। दमे। आ। जातऽवेदाः। सः।
नः। रक्षिषत्। दुःऽइतात्। अवद्यात्। अस्मान्। गृण
तः। उत। नः। मघोनः। त्वे। वरुणः। उत। मित्रः। अग्ने।
त्वां। वर्धंति। मतिऽभिः। वसिष्ठाः। त्वे इति। वसु।
सुऽसननानि। सं। तु। ०। यूयंपातस्व०। ॥१५॥ प्र। अ

॥पदं७

॥४०॥

ग्नये। विश्वऽशुचे। धियंऽधे। असुरऽघ्ने। मन्म। धीतिं। भरध्वं।
भरे। हविः। न। बर्हिषि। प्रीणानः। वैश्वानराय। यतये। म
तीनां। त्वं। अग्ने। शोचिषा। शोशुचानः। आ। रोदसी इ
ति। अपृणाः। जायमानः। त्वं। देवान्। अभिऽशस्तेः।
अमुंचः। वैश्वानर। जातऽवेदः। महिऽत्वा। जातः। यत्।
अग्ने। भुवना। वि। अख्यः। पशून्। न। गोपाः। इर्यः।
परिऽज्मा। वैश्वानर। ब्रह्मणे। विंद। गातुं।०। यूयंपात०।१६॥

४०

संऽइधा। जातऽवेदसे। देवाय। देवहूतिऽभिः। हविःऽभिः।
शुक्रऽशोचिषे। नमस्विनः। वयं। दाशेम। अग्नये। वयं।
ते। अग्ने। संऽइधा। विधेम। वयं। दाशेम। सुऽस्तुती।
यजत्र। वयं। घृतेन। अध्वरस्य। होतः। वयं। देव। हवि
षा। भद्रऽशोचे। आ। नः। देवेभिः। उप। देवऽहूतिं। अ
ग्ने। याहि। वषट्ऽकृतिं। जुषाणः। तुभ्यं। देवाय। दाशा
तः। स्याम।०। यूयंपात०।१७। उपऽसद्याय। मीळ्हुषे।

आस्ये।जुहुत।हविः।यः।नः।नेदिष्ठं।आप्यं।यः।पंच।च-
र्षणीः।अभि।निऽससाद।दमेऽदमे॰ कविर्गृहपतिर्यु-
वा।०।सः।नः।वेदः।अमात्यं।अग्निः।रक्षतु।विश्वतः।
उत।अस्मान्।पातु।अंहसः।नवं।नु।स्तोमं।अग्न-
ये।दिवः।श्येनाय।जीजनं।वस्वः।कुवित्।वनाति।नः।
स्पार्हाः।यस्य।श्रियः।दृशे।रयिः।वीरऽवतः।यथा।
अग्रे।यज्ञस्य।शोचतः॥१८॥सः।इमां।वेतु।वषट्ऽ

कृतिं।अग्निः।जुषत।नः।गिरः।यजिष्ठः।हव्यऽवाहनः।नि।
त्वा।नक्ष्य।विश्पते।द्युऽमंतं।देव।धीमहि।सुऽवीरं।अग्ने।
आऽहुत।क्षपः।उस्रः।च।दीदिहि।सुऽअग्नयः।त्वया।
वयं।सुऽवीरः।त्वं।अस्मऽयुः।उप।त्वा।सातये।नरः।
विप्रासः।यंति।धीतिऽभिः।उप।अक्षरा।सहस्रिणी।
अग्निः।रक्षांसि।सेधति।शुक्रऽशोचिः।अमर्त्यः।शुचिः।
पावकः।ईड्यः॥१९॥सः।नः।राधांसि।आ।भर।ईशानः।

॥पद२०५

॥४२॥

सहसः । यहोइति । भगः । च । दातु । वार्यं । त्वं । अग्ने । वीरऽव
त् । यशः । देवः । च । सविता । भगः । दितिः । च । दाति । वार्यं ।
अग्ने । रक्ष । नः । अंहसः । प्रति । स्म । देव । रिषतः । तपिष्ठैः ।
अजरः । दह । अध । मही । नः । आयसी । अनाधृष्टः ।
नृऽपीतये । पूः । भव । शतऽभुजिः ।०। त्वं नः पाह्यंहसो०।
दोषाऽवस्तः । अघऽयतः । दिवा । नक्तं । अदाभ्य ॥२०॥
एना । वः । अग्निं । नमसा । उर्जः । नपातं । आ । हुवे । प्रियं । ॥ ४२ ॥

राम

। चेतिष्ठं । अरतिं । सुऽअध्वरं । विश्वस्य । दूतं । अमृतं । सः ।
योजते । अरुषा । विश्वऽभोजसा । सः । दुद्रवत् । सुऽआ
हुतः । सुऽब्रह्मा । यज्ञः । सुऽशमी । वसूनां । देवं । राधः ।
जनानां । उत् । अस्य । शोचिः । अस्थात् । आऽजुह्वा
नस्य । मीळ्हुषः । उत् । धूमासः । अरुषासः । दिविऽ
स्पृशः । सं । अग्निं । इंधते । नरः । तं । त्वा । दूतं । कृण्महे ।
यशःऽतमं । देवान् । आ । वीतये । वह । विश्वा । सूनोइति ।

॥पदे८५

॥४३॥

सहसः। मर्त्तऽभोजना। रास्व। तत्। यत्। त्वा। ईमहे। त्वं।
अग्ने। गृहऽपतिः। त्वं। होता। नः। अध्वरे। त्वं। पोता। वि
श्वऽवार। प्रऽचेताः। यक्षि। वेषि। च। वार्यं। कृधि। रत्नं।
यजमानाय। सुक्रतो इति सुऽक्रतो।०। त्वं हि रत्नधा
असि।०। आ। नः। ऋते। शिशीहि। विश्वं। ऋत्विजं।
सुऽशंसः। यः। च। दक्षते॥२३॥ त्वेइति। अग्ने। सुऽ राम
आहुत। प्रियासः। संतु। सूरयः। यंतारः। ये। मघऽवानः॥ ॥४३॥

न्
जनानां। ऊर्वं। दयंत। गोनां। येषां। इळा। घृतऽहस्ता। दुरोणे।
आ। अपि। प्राता। निऽसीदति। तान्। त्रायस्व। सहस्य। द्रु
हः। निदः। यच्छ। नः। शर्म। दीर्घऽश्रुत्। सः। मंद्रया। च।
जिह्वया। वह्निः। आसा। विदुःऽतरः। अग्ने। रयिं। मघ
वत्ऽभ्यः। नः। आ। वह। हव्यऽदातिं। च। सूदय। ये। रा
धांसि। ददति। अश्व्या। मघा। कामेन। श्रवसः। महः।
तान्। अंहसः। पिपृहि। पर्तृऽभिः। त्वं। शतं। पूःऽभिः।

॥पदे७५

॥४४॥

यविष्ठ्य। देवः। वः। द्रविणःऽदाः। पूर्णां। विवष्टि। आऽसिचं।
उत्। वा। सिंचध्वं। उप। वा। पृणध्वं। आत्। इत्। वः। देवः।
ओहते। तं। होतारं। अध्वरस्य। प्रऽचेतसं। वह्निं। देवाः। अ
कृण्वत। दधाति। रत्नं। विधते। सुऽवीर्यं। अग्निः। जनाय।
दाशुषे॥२२॥ अग्ने। भव। सुऽसमिधा। संऽइद्धः। उत। ब
र्हिः। उर्विया। वि। स्तृणीतां। उत। द्वारः। उशतीः। वि। श्रयं
तां। उत। देवान्। उशतः। आ। वह। इह। अग्ने। वीहि। हविषा।

राम

४४

यक्षि। देवान्। सुऽअध्वरा। कृणुहि। जातऽवेदः। सुऽअध्वरा।
करति। जातऽवेदाः। यक्षत्। देवान्। अमृतान्। पिप्रयत्। च। व
स्व। विश्वा। वार्याणि। प्रचेतइतिप्रऽचेतः। सत्याः। भवंतु। आ
शिषः। नः। अद्य। त्वां। उँ इति। ते। दधिरे। हव्यऽवाहं। देवासः।
अग्ने। ऊर्जः। आ। नपातं। ते। ते। देवाय। दाशतः। स्याम। महः।
नः। रत्ना। वि। दधः। इयानः॥२३॥ त्वे इति। ह। यत्। पितरः।
चित्। नः। इंद्र। विश्वा। वामा। जरितारः। असन्वन्। त्वे इति

॥ पदे५

॥५५

गावः।सुऽदुघाः।त्वेइति।हि।अश्वाः।त्वं।वसु।देवऽयते।वनिष्ठः।
राजाऽइव।हि।जनिऽभिः।क्षेषि।एव।अव।द्युऽभिः।अभि।
विदुः।कविः।सन्।पिशा।गिरः।मघऽवन्।गोभिः।अश्वैः।
त्वाऽयतः।शिशीहि।राये।अस्मान्।इमाः।ऊंइति।त्वा।प
स्पृधानासः।अत्र।मंद्राः।गिरः।देवऽयंतीः।उप।स्थुः।अर्वा
चीति।पथ्या।रायः।एतु।स्याम।ते।सुऽमतौ।इंद्र।शर्म
न्। धेनुं।न।त्वा।सुऽयवसे।दुधुक्षन्।उप।ब्रह्माणि। ५५

ससृजे।वसिष्ठः।त्वां।इत्।मे।गोऽपतिं।विश्वः।आह।आ।नः।
इंद्रः।सुऽमतिं।गंतु।अछ।अर्णांसि।चित्।पप्रथाना।सुऽ
दासे।इंद्रः।गाधानि।अकृणोत्।सुऽपारा।शर्धंतं।शि
म्युं।उचथस्य।नव्यः।शापं।सिंधूनां।अकृणोत्।अश
स्तीः॥२४॥पुरोळाः।इत्।तुर्वशः।यक्षुः।आसीत्।राये।
मत्स्यासः।निऽशिताः।अपिऽइव।श्रुष्टिं।चक्रुः।भृग
वः।द्रुह्यवः।च।सखा।सखायं।अतरत्।विषूचोः।

॥पद६०५

॥४६

आ । पक्थासः । भलानसः । भनंत । आ । अलिनासः । विषा
णिनः । शिवासः । आ । यः । अनयत् । सधऽमाः । आर्यस्य ।
गव्या । तृत्सुऽभ्यः । अजगन् । युधा । नॄन् । दुःऽआध्यः । अ
दितिं । स्रेवयंतः । अचेतसः । वि । जगृभ्रे । परुष्णीं । मह्ना ।
अविव्यक् । पृथिवीं । पत्यमानः । पशुः । कविः । अशयत् ।
चायमानः । ईयुः । अर्थं । न । निऽअर्थं । परुष्णीं । आशुः ।
चन । इत् । अभिऽपित्वं । जगाम । सुऽदासे । इंद्रः । सुऽतु

४६

कान् । अमित्रान् । अरंधयत् । मानुषे । वध्रिऽवाचः ।
ईयुः । गावः । न । यवसात् । अगोपाः । यथाऽकृतं । अभि ।
मित्रं । चितासः । पृश्निऽगावः । पृश्निऽनिप्रेषितासः ।
श्रुष्टिं । चक्रुः । निऽयुतः । रंतयः । च ॥ २५ ॥ एकं । च ।
यः । विंशतिं । च । श्रवस्या । वैकर्णयोः । जनान् । राजा ।
नि । अस्तरित्यस्तः । दस्मः । न । सद्मन् । नि । शिशाति ।
बर्हिः । शूरः । सर्गं । अकृणोत् । इंद्रः । एषां । अध । श्रुतं ।

पदे ०७

८

कवषं। वृद्धं। अप्ऽसु। अनु। द्रुह्युं। नि। वृणक्। वज्रऽबाहुः। वृ
णानाः। अत्र। सख्याय। सख्यं। त्वाऽयंतः। ये। अमदन्।
अनु। त्वा। वि। सद्यः। विश्वा। दृंहितानि। एषां। इंद्रः। पुरः।
सहसा। सप्त। दर्दरिति दर्दः। वि। आनवस्य। तृत्सवे। ग
यं। भाक्। जेष्म। पूरुं। विदथे। मृध्रऽवाचं। नि। गव्यवः।
अनवः। द्रुह्यवः। च। षष्टिः। शता। सुसुपुः। षट्। सह
स्रा। षष्टिः। वीरासः। अधि। षट्। दुवःऽयु। विश्वा। इत्।

राम

४८

इंद्रस्य। वीर्या। कृतानि। इंद्रेण। एते। तृत्सवः। वेविषाणाः। आ
पः। न। सृष्टाः। अधवंत। नीचीः। दुःऽमित्रासः। प्रकलऽवि
त्। मिमानाः। जहुः। विश्वानि। भोजना। सुऽदासे॥१५॥
अर्धं। वीरस्य। शृतऽपां। अनिंद्रं। परा। शर्धंतं। नुनुदे।
अभि। क्षां। इंद्रः। मन्युं। मन्युऽम्यः। मिमाय। भेजे। पथः।
वर्तनिं। पत्यमानः। आध्रेण। चित्। तत्। ऊं इति। एकं।
चकार। सिंह्यं। चित्। पेत्वेन। जघान। अव। स्रक्तीः।

॥पदे५

॥४८॥

वेश्या। अवृश्चत्। इंद्रः। प्र। अयच्छत्। विश्वा। भोजना। सुऽदा
से। शश्वंतः। हि। शत्रवः। ररधुः। भेदस्य। चित्। शर्द्धतः।
विंद। रंधिं। मर्त्तान्। एनः। स्तुवतः। यः। कृणोति। तिग्मं। त
स्मिन्। नि। जहि। वज्रं। इंद्र। आवत्। इंद्रं। यमुना। तृत्सवः।
च। प्र। अत्र। भेदं। सर्वऽताता। मुषायत्। अजासः। च।
शिग्रवः। यक्षवः। च। बलिं। शीर्षाणि। जभ्रुः। अश्व्यानि।
न। ते। इंद्र। सुऽमतयः। न। रायः। संऽचक्षे। पूर्वाः। उषसः।

राम

॥५८॥

न। नूत्नाः। देवकं। चित्। मान्यमानं। जघंथ। अव। त्मना। बृ
हतः। शंबरं। भेत्। ॥२०॥ प्र। ये। गृहात्। अममदुः। त्वाऽया।
पराऽशरः। शतऽयातुः। वसिष्ठः। न। ते। भोजस्य। सख्यं।
मृषंत। अध। सूरिऽभ्यः। सुऽदिना। वि। उच्छान्। द्वे इति।
नप्तुः। देवऽवतः। शते इति। गोः। द्वा। रथा। वधूऽमंता। सुऽ
दासः। अर्हन्। अग्ने। पैजऽवनस्य। दानं। होताऽइव। सद्म।
परि। एमि। रेभन्। चत्वारः। मा। पैजऽवनस्य। दानाः। स्म

पदे०५

॥४६॥

त्ऽदिष्टयः । कृशनिनः । निरेके । ऋज्रासः । मा । पृथिविऽस्थाः ।
सुऽदासः । तोकं । तोकाय । श्रवसे । वहंति । यस्य । श्रवः ।
रोदसी इति । अंतः । उर्वी इति । शीर्ष्णेऽशीर्ष्णे । विऽबभाज ।
विऽभक्ता । सप्त । इत् । इंद्रं । न । स्रवतः । गृणंति । नि । युध्या
मधिं । अशिशात् । अभीके । इमं । नरः । मरुतः । स
श्चत । अनु । दिवःऽदासं । न । पितरं । सुऽदासः । अविष्ट
न । पैजऽवनस्य । केतं । दुःऽनशं । क्षत्रं । अजरं । दुवःऽयु ॥२५॥

॥४५॥

यः । तिग्मऽशृंगः । वृषभः । न । भीमः । एकः । कृष्टीः । च्यवयति । प्र ।
विश्वाः । यः । शश्वतः । अदाशुषः । गयस्य । प्रऽयंता । असि । सुस्वि
तराय । वेदः ॥१॥ त्वंहत्यदिंद्र ॥१॥ कुत्सं । आवः । शुश्रूषमाणः । तन्वा ।
समर्ये । दासं । यत् । शुष्णं । कुयवं । नि । अस्मै । अरंधयः । आ
र्जुनेयाय । शिक्षन् । त्वं । धृष्णो इति । धृषता । वीतऽहव्यं । प्र ।
आवः । विश्वाभिः । उतिऽभिः । सुऽदासं । प्र । पौरुऽकुत्सिं ।
त्रसदस्युं । आवः । क्षेत्रऽसाता । वृत्रऽहत्येषु । पूरुं । त्वं । नः

॥ पदे पं०

५७

भिः। नृऽमनः। देवऽवीतौ। भूरीणि। वृत्रा। हरिऽअश्व। हंसि।
त्वं। नि। दस्युं। चुमुरिं। धुनिं। च। अस्वापयः। दभीतये। सुऽ
हंतु। तव। च्यौत्नानि। वज्रऽहस्त। तानि। नव। यत्। पुरः। नवतिं।
च। सद्यः। निऽवेशने। शतऽतमा। अविवेषीः। अहंन्। वृत्रं। च
नमुचिं। उत। अहंन्॥ २९॥ सना। ता। ते। इंद्र। भोजनानि।
रातऽहव्याय। दाशुषे। सुऽदासे। वृष्णे। ते। हरी इति। वृ
षणा। युनज्मि। व्यंतु। ब्रह्माणि। पुरुऽशाक। वाजं। मा। ते।

५७

अस्यां। सहसाऽवन्। परिष्टौ। अघाय। भूम। हरिऽवः। पराऽ
दै। त्रायस्व। नः। अवृकेभिः। वरूथैः। तव। प्रियासः। सू
रिषु। स्याम। प्रियासः। इत्। ते। मघऽवन्। अभिष्टौ। नरः।
मदेम। शरणे। सखायः। नि। तुर्वशं। नि। याद्वं। शिशीहि।
अतिथिऽग्वाय। शंस्यं। करिष्यन्। सद्यः। चित्। नु। ते।
मघऽवन्। अभिष्टौ। नरः। शंसंति। उक्थऽशासः। उक्था।
ये। ते। हवेभिः। वि। पणीन्। अदाशन्। अस्मान्। वृणीष्व।

पदे पं०
॥५९१॥

युज्याय। तस्मै। एते। स्तोमाः। नरां। नृऽतम। तुभ्यं। अस्मद्र्यं
चः। ददतः। मघानि। तेषां। इंद्र। वृत्रऽहत्ये। शिवः। भूः। सखा। च।
शूरः। अविता। च। नृणां। नु। इंद्र। शूर। स्तवमानः। ऊती।
ब्रह्मऽजूतः। तन्वा। ववृधस्व। उप। नः। वाजान्। मिमीहि।
उप। स्तीन्।०। यूयं पात स्वस्ति।०॥२०॥ इति पंचमाष्टके द्वि
तीयोध्यायः॥ हरिः ॐ॥ उग्रः। जज्ञे। वीर्याय। स्वधाऽवा
न्। चक्रिः। अपः। नर्यः। यत्। करिष्यन्। जग्मिः। युवा। नृऽस

राम
५९

ना। च। पश्यन्। अयुक्त। सप्त। हरितः। सधऽस्थात्। याः। ईं। वहंति। सूर्यं। घृताची
ः। धामानि। मित्रावरुणा। युवाकुः। सं। यः। यूथाऽइव। जनिमानि। चष्टे। उत्। वां। पृ
क्षासः। मधुऽमंतः। अस्थुः। आ। सूर्यः। अरुहत्। शुक्रं। अर्णः। यस्मै। आदित्याः।
अध्वनः। रदंति। मित्रः। अर्यमा। वरुणः। सऽजोषाः। इमे। चेतारः। अनृतस्य। भूरेः। मि
त्रः। अर्यमा। वरुणः। हि। संति। इमे। ऋतस्य। ववृधुः। दुरोणे। शग्मासः। पुत्राः। अदितेः
। अदब्धाः। इमे। मित्रः। वरुणः। दुःऽदभासः। अचेतसं। चित्। चितयंति। दक्षैः। अ
पि। क्रतुं। सुऽचेतसं। वतंतः। तिरः। चित्। अंहः। सुऽपथा। नयंति। १ इमे। दिवः। अनि

५ पं.प.
६४

मिषा। पृथिव्याः। चिकित्वांसः। अचेतसं। नयंति। प्रऽव्राजे। चित्। नद्यः। गाधं। अस्ति। पा
रं। नः। अस्य। विष्पितस्य। पर्षन्। यत्। गोपाऽवत्। अदितिः। शर्म। भद्रं। मित्रः। यच्छंति। व
रुणः। सुऽदासे। तस्मिन्। आ। तोकं। तनयं। दधानाः। मा। कर्म। देवऽहेळनं। तुरासः
। अव। वेदिं। होत्राभिः। यजेत। रिपः। काः। चित्। वरुणऽध्रुतः। सः। परि। द्वेषःऽभिः। अ
र्यमा। वृणक्तु। उरुं। सुऽदासे। वृषणौ। ऊं इति। लोकं। ॰ सम्ऽऋतिः। त्वेषी। एषां। अपीच्ये
ना। सहसा। सहंते। युष्मत्। भिया। वृषणः। रेजमानाः। दक्षस्य। चित्। महिना। मृळ
त। नः। यः। ब्रह्मणे। सुऽमतिं। आऽयजाते। वाजस्य। सातौ। परमस्य। रायः। सीक्षं

राम
६४

त। मन्युं। मघऽवानः। अर्यः। उरु। क्षयाय। चक्रिरे। सुऽधातु। इयं। देवा। पुरःऽहितिः।
युवऽभ्यां। यज्ञेषु। मित्रावरुणौ। अकारि। विश्वानि। दुःऽगा। पिपृतं। तिरः। नः। ५। २
उत्। वां। चक्षुः। वरुणा। सुऽप्रतीकं। देवयोः। एति। सूर्यः। ततन्वान्। अभि। यः। विश्वा
। भुवनानि। चष्टे। सः। मन्युं। मर्त्येषु। आ। चिकेत। प्र। वां। सः। मित्रावरुणौ। ऋतऽवा। वि
प्रः। मन्मानि। दीर्घऽश्रुत्। इयर्ति। यस्य। ब्रह्माणि। सुक्रतू इति सुऽक्रतू। अवाथः। आ
। यत्। क्रत्वा। न। शरदः। पृणैथे इति। प्र। उरोः। मित्रावरुणा। पृथिव्याः। प्र। दिवः। ऋष्वात्।
बृहतः। सुदानू इति सुऽदानू। स्पशः। दधाथे इति। ओषधीषु। विक्षु। ऋधक्। यतः। अ

५.पं.प. निऽमिषं । रक्षमाणा ॥ शंसा । मित्रस्य । वरुणस्य । धाम । शुष्मः । रोदसी इति । बद्बधे । महिऽ
६५ त्वा ॥ अयन् । मासाः । अयज्वनां । अवीराः । प्र । यज्ञऽमन्मा । वृजनं । तिराते ॥ अमूराः । विश्वा
। वृषणौ । इमाः । वां । न । यासु । चित्रं । ददृशे । न । यक्षं । द्रुहः । सचंते । अनृता । जनानां । न । वां ।
निण्यानि । अचिते । अभूवन् ॥ सं । ऊं इति । वां । यज्ञं । महयं । नमःऽभिः । हुवे । वां । मित्राव
रुणा । सऽबाधः ॥ प्र । वां । मन्मानि । ऋचसे । नवानि । कृतानि । ब्रह्म । जुजुषन् । इमानि ॥ ० ३
उत् । सूर्यः । बृहत् । अर्चींषि । अश्रेत् । पुरु । विश्वा । जनिम । मानुषाणां । समः । दिवा । ददृ राम
शे । रोचमानः । क्रत्वा । कृतः । सुऽकृतः । कर्तृऽभिः । भूत् ॥ सः । सूर्य । प्रति । पुरः । नः । उत् । गाः । ६५

एभिः । स्तोमेभिः । एतशेभिः । एवैः । प्र । नः । मित्राय । वरुणाय । वोचः । अनागसः । अर्य
म्णे । अग्नये । च ॥ वि । नः । सहस्रं । शुरुधः । रदंतु । ऋतऽवानः । वरुणः । मित्रः । अग्निः ॥ ०
आ । नः । कामं । पूपुरंतु । स्तवानाः ॥ द्यावाभूमी इति । अदिते । त्रासीथां । नः । ये । वां । जज्ञुः ।
सुऽजनिमानः । ऋष्वे इति । मा । हेळे । भूम । वरुणस्य । वायोः । मा । मित्रस्य । प्रियऽतमस्य ।
। नृणां ॥ प्र । बाहवा । सिसृतं । जीवसे । नः । आ । नः । गव्यूतिं । उक्षतं । घृतेन । आ । नः । जने । श्र
वयतं । युवाना । श्रुतं । मे । मित्रावरुणा । हवा । इमा ॥ नु । मित्रः । वरुणः । अर्यमा । नः । त्मने ।
तोकाय । वरिवः । दधंतु । सुऽगा । नः । विश्वा । सुऽपथानि । संतु ॥ ० ४ उत् । ऊं इति । एति ।

५पं.प. सुऽभगः। विश्वऽचक्षाः। साधारणः। सूर्यः। मानुषाणां। चक्षुः। मित्रस्य। वरुणस्य। देवः। च
६६ र्मऽइव। यः। संऽअविव्यक्। तमांसि।०प्रऽसविता। जनानां। महान्। केतुः। अर्णवः। सूर्यस्य।
समानं। चक्रं। परिऽआविवृत्सन्। यत्। एतशः। वहति। धूःऽसु। युक्तः। विऽभ्राजमानः। उष
सां। उपऽस्थात्। रेभैः। उत्। एति। अनुऽमद्यमानः। एषः। मे। देवः। सविता। चच्छंद। यः। स
मानं। न। प्रऽमिनाति। धाम। दिवः। रुक्मः। उरुऽचक्षाः। उत्। एति। दूरेऽअर्थः। तरणिः। भ्रा
जमानः३। नूनं। जनाः। सूर्येण। प्रऽसूताः। अयन्। अर्थानि। कृणवन्। अपांसि। यत्र। कृ॰राम
चक्रुः। अमृताः। गातुं। अस्मै। श्येनः। न। दीयन्। अनु। एति। पाथः। प्रो। वां। सूरे। उतऽ ॥ ६६

प्रति१

इते। विधेम। नमःऽभिः। मित्रावरुणा। उत। हव्यैः।०१५. दिवि। क्षयंता। रजसः। पृथिव्यां
। प्र। वां। घृतस्य। निःऽनिजः। ददीरन्। हव्यं। नः। मित्रः। अर्यमा। सुऽजातः। राजा। सु
क्षत्रः। वरुणः। जुषंत। आ। राजाना। महः। ऋतस्य। गोपा। सिंधुपती इति सिंधुऽपती।
क्षत्रिया। यातं। अर्वाक्। इळां। नः। मित्रावरुणा। उत। वृष्टिं। अव। दिवः। इन्वतं। जीरदानू इ
ति जीरऽदानू।०देवः। अर्यः। प्र। साधिष्ठेभिः। पथिऽभिः। नयंतु। ब्रवत्। यथा। नः। आत्।
अरिः। सुऽदासे। इषा। मदेम। सह। देवऽगोपाः। यः। वां। गर्तं। मनसा। तक्षत्। एतं। ऊर्ध्वां
धीतिं। कृणवत्। धारयत्। च। उक्षेयां। मित्रावरुणा। घृतेन। ता। राजाना। सुऽक्षितीः। तर्प

५ पं॰प॰
६७

येषां। एषः। स्तोमः। वरुण। मित्र। तुभ्यं। सोमः। शुक्रः। न। वायवे। अयामि॥६॥ सुऽउ
क्तैः। मित्रं। हुवे। वरुणं। पूतऽदक्षं। ययोः। असुर्यं। अक्षितं। ज्येष्ठं। विश्वस्य। यामन्। आऽ
चिता। जिगत्नु। ता। हि। देवानां। असुरा। तौ। अर्या। ता। नः। क्षितीः। करतं। ऊर्जयंतीः। अ
श्याम। मित्रावरुणा। वयं। वां। द्यावा। च। यत्र। पीपयन्। अहा। च। ता। भूरिऽपाशौ। अनृ
तस्य। सेतू इति। दुरत्येतू इति दुःऽअत्ये तू। रिपवे। मर्त्याय। ऋतस्य। मित्रावरुणा। पथा।
वां। अपः। न। नावा। दुःऽइता। तरेम। आ। नः। मित्रावरुणा। हव्यऽजुष्टिं। घृतैः। गव्यूतिं।
उक्षतं। इळाभिः। प्रति। वां। अत्र। वरं। आ। जनाय। पृणीतं। उद्नः। दिव्यस्य। चारोः॥ ७

राम
६७

प्र। मित्रयोः। वरुणयोः। स्तोमः। नः। एतु। शूष्यः। नमस्वान्। तुविऽजातयोः। या। धारयं
त। देवाः। सुऽदक्षा। दक्षऽपितरा। असुर्याय। प्रऽमहसा। ता। नः। स्तिऽपा। तनूऽपा। व
रुण। जरितॄणां। मित्र। साधयतं। धियः। यत्। अद्य। सूरे। उत्ऽइते। अनागाः। मित्रः। अ
र्यमा। सुवाति। सविता। भगः। सुऽप्रऽअवीः। अस्तु। सः। क्षयः। प्र। नु। यामन्। सुऽदान
वः। ये। नः। अंहः। अतिऽपिप्रति। ८ उत। स्वऽराजः। अदितिः। अदब्धस्य। व्रतस्य। ये।
महः। राजानः। ईशते॥ मित्रं। गृणीषे। वरुणं। अर्यमणं। रिशादसं। राया। हिरण्यऽ
या। मतिः। इयं। अवृकाय। शवसे। इयं। विप्रा। मेधऽसातये। ते। स्याम। देवा। वरुण। ते।

५ पं.प.
६८

मित्रा। सूरिऽभिः। सह। इषं। स्व१रितिस्वः। च। धीमहि। बहवः। सूरऽचक्षसः। अग्निऽजि
ह्वाः। ऋतऽवृधः। त्रीणि। ये। येमुः। विदथानि। धीतिऽभिः। विश्वानि। परिऽभूतिऽभिः। ९ वि। ये।
दधुः। शरदं। मासं। आत्। अहः। यज्ञं। अक्तुं। च। आत्। ऋचं। अनाप्यं। वरुणः। मित्रः। अ
र्यमा। क्षत्रं। राजानः। आशत। तत्। वः। अद्य। मनामहे। सुऽउक्तैः। सूरे। उत्ऽइते। य
त्। ओहते। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। यूयं। ऋतस्य। रथ्यः। ऋतऽवानः। ऋतऽजाताः। ऋ
तऽवृधः। घोरासः। अनृतऽद्विषः। तेषां। वः। सुम्ने। सुछर्दिःऽतमे। नरः। स्याम। ये। च। राम
सूरयः। उत्। ऊंइति। त्यत्। दर्शतं। वपुः। दिवः। एति। प्रतिऽह्वरे। यत्। ईं। आशुः। वहति। दे ६८

धीषु। अश्विना। नः। आसु। प्रजाऽवत्। रेतः। अह्रयं। नः। अस्तु। आ। वां। तोके। तन
ये। तूतुजानाः। सुऽरत्नासः। देवऽवीतिं। गमेम। एषः। स्यः। वां। पूर्वगत्वाऽइव। सख्ये।
निऽधिः। हितः। माध्वीइति। रातः। अस्मेइति। अहेळता। मनसा। आ। यातं। अर्वाक्। अ
श्विना। हव्यं। मानुषीषु। विक्षु। एकस्मिन्। योगे। भुरणा। समाने। परि। वां। सप्त। स्रव
तः। रथः। गात्। न। वायंति। सुऽभ्वः। देवऽयुक्ताः। ये। वां। धूःऽसु। तरणयः। वहंति। अस
श्चता। मघवत्ऽभ्यः। हि। भूतं। ये। राया। मघऽदेयं। जुनंति। प्र। ये। बंधुं। सूनृताभिः।
तिरंते। गव्या। पृंचंतः। अश्व्या। मघानि। नु। मे। हवं। आ। शृणुतं। युवाना। यासिष्टं। व

५.पं.प.
७.

तिः। अश्विनौ। इराऽवत्। धत्तं। रत्नानि। जरतं। च। सूरीन्।ण १३ आ। शुभ्रा। यातं। अ
श्विना। सुऽअश्वा। गिरः। दस्रा। जुजुषाणा। युवाकोः। हव्यानि। च। प्रतिऽभृता। वीतं।
नः। प्र। वां। अंधांसि। मद्यानि। अस्थुः। अरं। गंतं। हविषः। वीतये। मे। तिरः। अर्यः। हवना
नि। श्रुतं। नः। प्र। वां। रथः। मनःऽजवाः। इयर्ति। तिरः। रजांसि। अश्विना। शतऽऊति
ः। अस्मभ्यं। सूर्यावसू इति। इयानः। अयं। ह। यत्। वां। देवऽयाः। उं इति। अद्रिः। ऊर्ध्वः
। विवक्ति। सोमऽसुत्। युवऽभ्यां। आ। वल्गू इति। विप्रः। ववृतीत। हव्यैः। चित्रं। ह।
यत्। वां। भोजनं। नु। अस्ति। नि। अत्रये। महिष्वंतं। युयोतं। यः। वां। ओमानं। दधते।

राम
७.

प्रियः। सन्॥ १४ उत। त्यत्। वां। जुरते। अश्विना। भूत्। च्यवानाय। प्रतीत्यं। हविःऽ
दे। अधि। यत्। वर्पः। इतःऽऊति। धत्थः। उत। त्यं। भुज्युं। अश्विना। सखायः। मध्ये।
जहुः। दुःऽएवासः। समुद्रे। निः। ईं। पर्षत्। अराव्वा। यः। युवाकुः। वृकाय। चित्। जसमा
नाय। शक्तं। उत। श्रुतं। शयवे। हूयमाना। यौ। अघ्न्यां। अपिन्वतं। अपः। न। स्तर्यं। चि
त्। शक्ती। अश्विना। शचीभिः। एषः। स्यः। कारुः। जरते। सुऽउक्तैः। अग्रे। बुधानः। उ
षसां। सुऽमन्मा। इषा। तं। वर्धत्। अघ्न्या। पयःऽभिः।ण १५ आ। वां। रथः। रोदसी
इति। बद्बधानः। हिरण्ययः। वृषऽभिः। यातु। अश्वैः। घृतऽवर्तनिः। पविऽभिः। रुचानः।

५ पं.प.
७१

इषां। वोह्ळा। नृऽपतिः। वाजिनीऽवान्। सः। पप्रथानः। अभि। पंच। भूम। त्रिऽवंधुरः। म
नसा। आ। यातु। युक्तः। विशः। येन। गछथः। देवऽयंतीः। कुत्र। चित्। याम। अश्विना। दधा
ना। सुऽअश्वा। यशसा। आ। यातं। अर्वाक्। दस्रा। निऽधिं। मधुऽमंतं। पिबाथः। वि। वां
रथः। वध्वा। यादमानः। अंतान्। दिवः। बाधते। वर्तनिऽभ्यां। युवोः। श्रियं। परि। योषा
अवृणीत। सूरः। दुहिता। परिऽतक्म्या। यां। यत्। देवऽयंतं। अवथः। शचीभिः। परि
घ्रंसं। ओमना। वां। वयः। गात्। यः। ह। स्यः। वां। रथिरा। वस्ते। उस्राः। रथः। युजानः
परिऽयाति। वर्तिः। तेन। नः। शं। योः। उषसः। विऽउष्टौ। नि। अश्विना। वहतं। यज्ञे। अ

राम
७१

वः। एतशाः। विश्वस्मै। चक्षसे। अरं। शीर्ष्णःऽशीर्ष्णः। जगतः। तस्थुषः। पतिं। समया। विश्वं।
आ। रजः। सप्त। स्वसारः। सुऽविताय। सूर्यं। वहंति। हरितः। रथे। १० तत्। चक्षुः। देवऽ
हितं। शुक्रं। उत्ऽचरत्। पश्येम। शरदः। शतं। जीवेम। शरदः। शतं। काव्येभिः। अदा
भ्या। आ। यातं। वरुणा। द्युऽमत्। मित्रः। च। सोमऽपीतये। दिवः। धामऽभिः। वरुण। मि
त्रः। च। आ। यातं। अद्रुहा। पिबतं। सोमं। आतुजी। इत्याऽतुजी। आ। यातं। मित्रावरुणा। जु
षाणौ। आऽहुतिं। नरा। ५ ११ प्रति। वां। रथं। नृपती। इति नृऽपती। जरध्यै। हविष्मता। मन
सा। यज्ञियेन। यः। वां। दूतः। न। धिष्ण्यौ। अजीगः। अच्छ। सूनुः। न। पितरा। विवक्मि।

५ पं॰ १॰ अशोचि।अग्निः।संऽइधानः।अस्मे इति।उपो इति।अदृश्रन्।तमसः।चित्।अंताः।अ
६९ चेति।केतुः।उषसः।पुरस्तात्।श्रिये।दिवः।दुहितुः।जायमानः।अभि।वां।नूनं।अश्विना
।सुऽहोता।स्तोमैः।सिसक्ति।नासत्या।विवक्वान्।पूर्वीभिः।यातं।पथ्याभिः।अर्वाक्।स्वःऽ
विदा।वसुऽमता।रथेन।अवोः।वां।नूनं।अश्विना।युवाकुः।हुवे।यत्।वां।सुते।माध्वी
इति।वसुऽयुः।आ।वां।वहंतु।स्थविरासः।अश्वाः।पिबाथः।अस्मे इति।सुऽसुता।मधू
नि।प्राचीं।उं इति।देवा।अश्विना।धियं।मे।अमृध्रां।सातये।कृतं।वसुऽयुं।विश्वाः।अ यम
धीः विष्टं।वाजे।आ।पुरंऽ ता।नः।शक्तं।शचीपती इति शचीऽपती।शचीभिः।।१२ अविष्टं। ६९

स्मिन्।नरा।गौराःऽइव।विऽद्युतं।तृषाणा।अस्माकं।अद्य।सवना।उप।यातं।पुरुऽ
त्रा।हि।वां।मतिऽभिः।हवंते।मा।वां।अन्ये।नि।यमन्।देवऽयंतः।युवं।भुज्युं।अवऽवि
द्धं।समुद्रे।उत्।ऊहथुः।अर्णसः।अस्रिधानैः।पतत्रिऽभिः।अश्रमैः।अव्यथिऽभिः।
दंसनाभिः।अश्विना।पारयंता।।१६ आ।विश्वऽवारा।अश्विना।गतं।नः।प्र।तत्।
स्थानं।अवाचि।वां।पृथिव्यां।अश्वः।न।वाजी।शुनऽपृष्ठः।अस्थात्।आ।यत्।
सेदथुः।ध्रुवसे।न।योनिं।सिसक्ति।सा।वां।सुऽमतिः।चनिष्ठा।अतापि।घर्मः।
मनुषः।दुरोणे।यः।वां।समुद्रान्।सरितः।पिपर्ति।एतऽग्वा।चित्।न।सुऽयुजा।यु

२५१

५ पं॰प॰ जानः । यानि । स्था । नानि । अश्विना । दधाथे इति । दिवः । यह्वीषु । ओषधीषु । विक्षु । नि ।
७२ पर्वतस्य । मूर्धनि । सदंता । इषं । जनाय । दाशुषे । वहंता । चनिष्टं । देवा । ओषधीषु । अ
प्सु । यत् । योग्याः । अश्नवैथे इति । ऋषीणां । पुरूणि । रत्ना । दधतौ । नि । अस्मे इति । अ
नु । पूर्वाणि । चख्यथुः । युगानि । शुश्रुऽवांसा । चित् । अश्विना । पुरूणि । अभि । ब्रह्मा
णि । चक्षाथे इति । ऋषीणां । प्रति । प्र । यातं । वरं । आ । जनाय । अस्मे इति । वां । अस्तु ।
सुऽमतिः । चनिष्ठा ॥ यः । वां । यज्ञः । नासत्या । हविष्मान् । कृतऽब्रह्मा । सऽमर्यः । भवाति राम
। उप । ० । वसिष्ठं । इमा । ब्रह्माणि । ऋच्यंते । युवऽभ्यां । इयं । मनीषा । इयं । अश्विना । गीः । ७२

इमां । सुऽवृक्तिं । वृषणा । जुषेथां । इमा । ब्रह्माणि । युवऽयूनि । अग्मन् । ० । १७ अप । स्व
सुः । उषसः । नक् । जिहीते । रिणक्ति । कृष्णीः । अरुषाय । पंथां । अश्वऽमघा । गोऽमघा
वां । हुवेम । दिवा । नक्तं । शरुं । अस्मत् । युयोतं । उपऽआयातं । दाशुषे । मर्त्याय । रथेन ।
वामं । अश्विना । वहंता । युयुतं । अस्मत् । अनिरां । अमीवां । दिवा । नक्तं । माध्वी इति ।
त्रासीथां । नः । आ । वां । रथं । अवमस्यां । विऽउष्टौ । सुम्नऽयवः । वृषणः । वर्तयंतु ।
स्यूमऽगभस्तिं । ऋतयुक्ऽभिः । अश्वैः । आ । अश्विना । वसुऽमंतं । वहेथां । यः । वां
रथः । नृपती इति नृऽपती । अस्ति । वोह्ळा । त्रिऽवंधुरः । वसुऽमान् । उस्रऽयामा ।

५१.५.
७३

आ। नः। एना। नासत्या। उप। यातं। अभि। यत्। वां। विश्वऽप्स्न्यः। जिगाति। युवं। च्यवा
नं। जरसः। अमुमुक्तं।०। निः। अंहसः। तमसः। स्पर्तं। अत्रिं। नि। जाहुषं। शिथिरे। धा
तं। अंतरिति।०।१८ आ। गोऽमता। नासत्या। रथेन। अश्वऽवता। पुरुऽचंद्रेण। यातं। अ
भि। वां। विश्वाः। निऽयुतः। सचंते। स्पार्हया। श्रिया। तन्वा। शुभाना। आ। नः। देवेभिः।
उप। यातं। अर्वाक्। सऽजोषसा। नासत्या। रथेन। युवोः। हि। नः। सख्या। पित्र्याणि।
समानः। बंधुः। उत। तस्य। वित्तं। उत्। ऊं इति। स्तोमासः। अश्विनौ। अबुध्रन्। जामि।
ब्रह्माणि। उषसः। च। देवीः। आऽविवासन्। रोदसी इति। धिष्ण्ये इति। इमे इति। अ

राम
७३

छा। विप्रः। नासत्या। विवक्ति। वि। च। इत्। उच्छंति। अश्विनौ। उषसः। प्र। वां। ब्रह्माणि।
कारवः। भरंते।०। बृहत्। अग्नयः। सम्ऽइधा। जरंते। आ। पश्चातात्। नासत्या। आ। पु
रस्तात्। आ। अश्विना। यातं। अधरात्। उदक्तात्। आ। विश्वतः। पांचऽजन्येन। राया।
।१९ ।०। स्तोमं। देवऽयंतः। दधानाः। पुरुऽदंसा। पुरुऽतमा। पुराऽजा। अमर्त्या। हवते
। अश्विना। गीः। नि। ऊं इति। प्रियः। मनुषः। सादि। होता। नासत्या। यः। यजते। वंदते।
च। अश्नीतं। मध्वः। अश्विनौ। उपाके। आ। वां। वोचे। विदथेषु। प्रयस्वान्। अहेम। य
ज्ञं। पथां। उराणा। इमां। सुऽवृक्तिं। वृषणा। जुषेथां। श्रुष्टीवाऽइव। प्रऽइषितः। वां। अ

५पं.प.
७४

बोधि। प्रति। स्तोमैः। जरमाणः। वसिष्ठः। उप। त्या। वह्नी इति। गमतः। विशं। नः। रक्षःऽ
हना। संऽभृता। वीळुपाणी इति वीळुऽपाणी। सं। अंधांसि। अग्मत। मत्सराणि। मा। नः।
मर्धिष्टं। आ। गतं। शिवेन। ।०२०।।०। दिविऽइष्टयः। उस्रा। हवंते। अश्विना। अयं। वां। अह्वे।
अवसे। शचीवसू इति शचीऽवसू। विशंऽविशं। हि। गच्छथः। युवं। चित्रं। ददथुः। भो
जनं। नरा। चोदेथां। सूनृताऽवते। अर्वाक्। रथं। सऽमनसा। नि। यच्छतं। ०। आ। यातं। उ
प। भूषतं। मध्वः। पिबतं। अश्विना। दुग्धं। पयः। वृषणा। जेन्यावसू इति। ०। अश्वासः।
ये। वां। उप। दाशुषः। गृहं। युवां। दीयंति। बिभ्रतः। मक्षयुऽभिः। नरा। हयेभिः। अश्विना।

राम
७४

आ। देवा। यातं। अस्मयू इत्यस्मऽयू। अध। ह। यंतः। अश्विना। पृक्षः। सचंत। सूरयः।
ता। यंसतः। मघवत्ऽभ्यः। ध्रुवं। यशः। छर्दिः। अस्मभ्यं। नासत्या। प्र। ये। ययुः। अवृका
सः। रथाःऽइव। नृऽपातारः। जनानां। उत। स्वेन। शवसा। शूशुवुः। नरः। उत। क्षियंति
।सुऽक्षितिं। २१ वि। उषाः। आवः। दिविऽजाः। ऋतेन। आविःऽकृण्वाना। महिमानं। आ
।अगात्। अप। द्रुहः। तमः। आवः। अजुष्टं। अंगिरःऽतमा। पथ्याः। अजीगरिति। महे। नः।
अद्य। सुऽविताय। बोधि। उषः। महे। सौभगाय। प्र। यंधि। चित्रं। रयिं। यशसं। धेहि। अ
स्मे इति। देवि। मर्तेषु। मानुषि। श्रवस्युं। एते। त्ये। भानवः। दर्शतायाः। चित्राः। उषसः।

उषसः।अमृतासः।आ।अगुः।जनयंतः।दैव्यानि।व्रतानि।आऽपृणंतः।अंतरिक्षा
।वि।अस्थुः।एषा।स्या।जोंऽयुना।परऽकात्।पंच।क्षितीः।परि।सद्यः।जिगाति।अभिऽ
पश्यंती।वयुना।जनानां।दिवः।दुहिता।भुवनस्य।पत्नी।वाजिनीऽवती।सूर्यस्य
।योषा।चित्रऽमघा।रायः।ईशे।वसूनां।ऋषिऽस्तुता।जरयंती।मघोनी।उषाः।उच्छ
ति।वह्निऽभिः।गृणाना।प्रति।द्युतानां।अरुषासः।अश्वाः।चित्राः।अदृश्रन्।उषसं।
वहंतः।याति।शुभ्रा।विश्वऽपिशा।रथेन।दधाति।रत्नं।विधते।जनाय।सत्या।सत्ये
१ महती भिः।महत्ऽभिः।देवी।देवेभिः।यजता।यजत्रैः।रुजत्।दृळ्हानि।ददत्।उस्रियाणां॥

प्रति।गावः।उषसं।वावशंत।नु।नः।गोऽमत्।वीरऽवत्।धेहि।रत्नं।उषः।अश्वऽवत्।
।पुरुऽभोजः।अस्मे इति। मा।नः।बर्हिः।पुरुषता।निदे।कः।८।२२ उत्।ऊं इति।ज्योतिः।
अमृतं।विश्वऽजन्यं।विश्वानरः।सविता।देवः।अश्रेत्।क्रत्वा।देवानां।अजनिष्ट।
चक्षुः।आविः।अकः।भुवनं।विश्वं।उषाः।प्र।मे।पंथाः।देवऽयानाः।अदृश्रन्।अम
र्द्धंतः।वसुऽभिः।इष्कृतासः।अभूत्।ऊं इति।केतुः।उषसः।पुरस्तात्।प्रतीची।आ।
अगात्।अधि।हर्म्येभ्यः।तानि।इत्।अहानि।बहुलानि।आसन्।या।प्राचीनं।उत्ऽ
इता।सूर्यस्य।यतः।परि।जारःऽइव।आऽचरंती।उषः।ददृक्षे।न।पुनः।यतीऽइव।

५पं.प. ते। इत्। देवानां। सधऽमादः। आसन्। ऋतऽवानः। कवयः। पूर्व्यासः। गूळ्हं। ज्योतिः।
७६ पितरः। अनु। अविंदन्। सत्यऽमंत्राः। अजनयन्। उषसं। समाने। ऊर्वे। अधि। संऽगता।
सः। सं। जानते। न। यतंते। मिथः। ते। ते। देवानां। न। मिनंति। व्रतानि। अमर्धंतः। वसुऽभिः।
यादमानाः। प्रति। त्वा। स्तोमैः। ईळते। वसिष्ठाः। उषःऽबुधः। सुऽभगां। तुस्तुऽवांसः। ग
वां। नेत्री। वाजऽपत्नी। नः। उच्छ। उषः। सुऽजाते। प्रथमा। जरस्व। एषा। नेत्री। राधसः।
सूनृतानां। उषाः। उच्छंती। रिभ्यते। वसिष्ठैः। दीर्घऽश्रुतं। रयिं। अस्मेइति। दधाना।०। राम
२३ उपोइति। रुरुचे। युवतिः। न। योषा। विश्वं। जीवं। प्रऽसुवंती। चरायै। अभूत्। अग्निः। ७६

संऽइधे। मानुषाणां। अकः। ज्योतिः। बाधमाना। तमांसि। विश्वं। प्रतीची। सऽप्रथाः। उ
त्। अस्थात्। रुशत्। वासः। बिभ्रती। शुक्रं। अश्वैत्। हिरण्यऽवर्णा। सुऽदृशीकऽसंदृ
क्। गवां। माता। नेत्री। अह्नां। अरोचि। देवानां। चक्षुः। सुऽभगा। वहंती। श्वेतं। नयंती
। सुऽदृशीकं। अश्वं। उषाः। अदर्शि। रश्मिऽभिः। विऽअक्ता। चित्रऽमघा। विश्वं। अनु।
प्रऽभूता। अंतिऽवामा। दूरे। अमित्रं। उच्छ। उर्वीं। गव्यूतिं। अभयं। कृधि। नः। यवय। द्वे
षः। आ। भर। वसूनि। चोदय। राधः। गृणते। मघोनि। अस्मेइति। श्रेष्ठेभिः। भानुऽ
भिः। ~~भानुऽभिः।~~ वि। भाहि। उषः। देवि। प्रऽतिरंती। नः। आयुः। इषं। च। नः। दधती। विश्वऽ

५ पं॰प॰
७१

वारे।गो॰मत्।अश्व॰वत्।रथ॰वत्।च।राधः।यां।त्वा।दिवः।दुहितः।वर्धयंति।उषः।
सु॰जाते।मति॰भिः।वसिष्ठाः।सा।अस्मासु।धाः।रयिं।ऋष्वं।बृहंतं।ण।२४ प्रति।के
तवः।प्रथमाः।अदृश्रन्।ऊर्ध्वाः।अस्याः।अंजयः।वि।श्रयंते।उषः।अर्वाचा।बृहता।र
थेन।ज्योतिष्मता।वामं।अस्मभ्यं।वक्षि।प्रति।सीं।अग्निः।जरते।सं॰इद्धः।प्रति।वि
प्रासः।मति॰भिः।गृणंतः।उषाः।याति।ज्योतिषा।बाधमाना।विश्वा।तमांसि।दुः॰इ
ता।अप।देवी।ण।प्रति।अदृश्रन्।पुरस्तात्।ज्योतिः।यच्छंतीः।उषसः।वि॰भातीः।अ
जीजनन्।सूर्यं।यज्ञं।अग्निं।अपाचीनं।तमः।अगात्।अजुष्टं।अचेति।दिवः।दुहिता।

राम
७१

मघोनी।विश्वे।पश्यंति।उषसं।वि॰भातीं।ण।स्वधया।युज्यमानं।आ।यं।अश्वासः।
सु॰युजः।वहंति।प्रति।त्वा।अद्य।सु॰मनसः।बुधंत।अस्माकासः।मघ॰वानः।व
यं।च।तिल्विलायध्वं।उषसः।वि॰भातीः।ण २५.।ण।पथ्या।जनानां।पंच।क्षितीः।मा
नुषीः।बोधयंती।सु॰संदृक्॰भिः।उक्ष॰भिः।भानुं।अश्रेत्।वि।सूर्यः।रोदसी इति।च
क्षसा।आवरित्यावः।वि।अंजते।दिवः।अंतेषु।अक्तून्।विशः।न।युक्ताः।उषसः।य
तंते।सं।ते।गावः।तमः।आ।वर्तयंति।ज्योतिः।यच्छंति।सविता॰इव।बाहू इति।अ
भूत्।उषाः।इंद्र॰तमा।मघोनी।अजीजनत्।सुविताय।श्रवांसि।वि।दिवः।देवी।दु

५पं.प. हिता। दधाति। अंगिरःऽतमा। सुऽकृते। वसूनि। तावत्। उषः। राधः। अस्मभ्यं। रास्व। यावत्।
७८ स्तोतृऽभ्यः। अरदः। गृणाना। यां। त्वा। जज्ञुः। वृषभस्य। रवेण। वि। दृळ्हस्य। दुरः। अद्रेः। औ
र्णोः। देवंऽदेवं। राधसे। चोदयंती। अस्मद्र्यक्। सूनृताः। ईरयंती। विऽउछंती। नः। सनये।
धियः। धाः। ॥२६॥ प्रति। स्तोमेभिः। उषसं। वसिष्ठाः। गीःऽभिः। विप्रासः। प्रथमाः। अबु
ध्रन्। विऽवर्तयंती। रजसी इति। समंते इति सम्ऽअंते। आविःऽकृण्वतीं। भुवनानि। वि
श्वा। एषा। स्या। नव्यं। आयुः। दधाना। गूढ्वी। तमः। ज्योतिषा। उषाः। अबोधि। अग्रे। एति। राम
युवतिः। अह्रयाणा। प्र। अचिकितत्। सूर्यं। यज्ञं। अग्निं। ॥२७॥ इति पंचमाष्टके पंचमः ७८

हरिः ॐ ३मु। प्रति। ऊं इति। अदर्शि। आऽयती। उछंती। दुहिता। दिवः। अपो इति। महि।
व्ययति। चक्षसे। तमः। ज्योतिः। कृणोति। सूनरी। उत्। उस्रियाः। सृजते। सूर्यः। सचा।
उत्ऽयन्। नक्षत्रं। अर्चिऽवत्। तव। इत्। उषः। विऽउषि। सूर्यस्य। च। सं। भक्तेन। गमेम
हि। प्रति। त्वा। दुहितः। दिवः। उषः। जीराः। अभुत्स्महि। या। वहसि। पुरु। स्पार्हं। वनंऽव
ति। रत्नं। न। दाशुषे। मयः। उछंती। या। कृणोषि। मंहना। महि। प्रऽख्यै। देवि। स्वः। दृ
शे। तस्याः। ते। रत्नऽभाजः। ईमहे। वयं। स्याम। मातुः। न। सूनवः। तत्। चित्रं। राधः। आ
। भर। उषः। यत्। दीर्घश्रुत्ऽतमं। यत्। ते। दिवः। दुहितः। मर्तऽभोजनं। तत्। रास्व। भु

५पं ऋ
७९

नज्ञामृहे। श्रवः। सूरिऽभ्यः। अमृतं। वसुऽत्वनं। वाजान्। अस्मभ्यं। गोऽमतः। चोदयि
त्री। मघोनः। सूनृताऽवती। उषाः। उछत्। अप। स्रिधः। १ इंद्रावरुणा। युवं। अध्वरा
य। नः। विशे। जनाय। महि। शर्म। यछतं। दीर्घऽप्रयज्युं। अति। यः। वनुष्यति। वयं। ज
येम। पृतनासु। दुःऽध्यः। संऽराट्। अन्यः। स्वऽराट्। अन्यः। उच्यते। वां। महांतौ। इं
द्रावरुणा। महावसू इति महाऽवसू। विश्वे। देवासः। परमे। विऽओमनि। सं। वां।
ओजः। वृषणा। सं। बलं। दधुः। अनु। अपां। खानि। अतृंतं। ओजसा। आ। सूर्यं। ऐ
रयतं। दिवि। प्रऽभुं। इंद्रावरुणा। मदे। अस्य। मायिनः। अपिन्वतं। अपितः। पिन्व

राम
७९

तं। धियः। युवां। इत्। युत्ऽसु। पृतनासु। वन्हयः। युवां। क्षेमस्य। प्रऽसवे। मितऽ
ज्ञवः। ईशाना। वस्वः। उभयस्य। कारवः। इंद्रावरुणा। सुऽहवा। हवामहे। इंद्रावरु
णा। यत्। इमानि। चक्रथुः। विश्वा। जातानि। भुवनस्य। मज्मना। क्षेमेण। मित्रः। वरु
णं। दुवस्यति। मरुत्ऽभिः। उग्रः। शुभं। अन्यः। ईयते। २ महे। शुल्काय। वरुणस्य। नु
त्विषे। ओजः। मिमाते इति। ध्रुवं। अस्य। यत्। स्वं। अजामिं। अन्यः। श्नथयंतं। आ। अ
तिरत्। दभ्रेभिः। अन्यः। प्र। वृणोति। भूयसः। ३ दुःऽइतानि। मर्त्यं। इंद्रावरुणा। न। तपः
कुतः। चन। यस्य। देवा। गच्छथः। वीथः। अध्वरं। न। तं। मर्तस्य। नशते। परिऽह्वृतिः। अ

६ पं प.
८०

वीळु। नरा। दैव्येन। अवसा। आ। गतं। शृणुतं। हवं। यदि। इमे। जुजोषथः। युवोः। हि। सख्यं। उ
त। वा। यत्। आप्यं। मार्डीकं। इंद्रावरुणा। नि। यच्छतं। अस्माकं। इंद्रावरुणा। भरेऽभरे। पुरःऽ
योधा। भवतं। कृष्टिऽओजसा। यत्। वां। हवंते। उभये। अध। स्पृधि। नरः। तोकस्य। तनय
स्य। सातिषु। अस्मे इति। इंद्रः। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। द्युम्नं। यच्छंतु। महि। शर्म। सऽप्रथः
अवध्रं। ज्योतिः। अदितेः। ऋतऽवृधः। देवस्य। श्लोकं। सवितुः। मनामहे। ७ युवां। नरा।
पश्यमाना। सः। आप्यं। प्राचा। गव्यंतः। पृथुऽपर्शवः। ययुः। दासा। च। वृत्रा। हतं। आर्याणि
च। सुऽदासं। इंद्रावरुणा। अवसा। अवतं। यत्र। नरः। सम्ऽअयंते। कृतऽध्वजः। यस्मिन्।

राम
८०

आजा। भवंति। किं। चन। प्रियं। यत्र। भयंते। भुवना। स्वःऽदृशः। तत्र। नः। इंद्रावरुणा। अधि। वो
चतं। सं। भूम्याः। अंताः। ध्वसिराः। अदृक्षत। इंद्रावरुणा। दिवि। घोषः। आ। अरुहत्। अस्थुः।
जनानां। उप। मां। अरातयः। अर्वाक्। अवसा। हवनऽश्रुता। आ। गतं। इंद्रावरुणा। वधनाभिः
अप्रति। भेदं। वन्वंता। प्र। सुऽदासं। आवतं। ब्रह्माणि। एषां। शृणुतं। हवीमनि। सत्या। तृत्सू
नां। अभवत्। पुरःऽहितिः। इंद्रावरुणौ। अभि। आ। तपंति। मा। अघानि। अर्यः। वनुषां। अ
रातयः। युवं। हि। वस्वः। उभयस्य। राजथः। अध। स्म। नः। अवतं। पार्ये। दिवि। ४ युवां। हवं
ते। उभयासः। आजिषु। इंद्रं। च। वस्वः। वरुणं। च। सातये। यत्र। राजऽभिः। दशऽभिः। निऽबा

६ वं. प.
८१

धितं।प्र।सुऽदासं।आवतं।तृत्सुऽभिः।सह।दश।राजानः।संऽइताः।अयज्यवः।सुऽदासं।
इंद्रावरुणा।न।युयुधुः।सत्या।नृणां।अद्मऽसदां।उपऽस्तुतिः।देवाः।एषां।अभवन्।देवऽ
हूतिषु।दाशऽराज्ञे।परिऽयत्ताय।विश्वतः।सुऽदासे।इंद्रावरुणौ।अशिक्षतं।श्वित्यंचः।यत्र।
नमसा।कपर्दिनः।धिया।धीऽवंतः।असपंत।तृत्सवः।वृत्राणि।अन्यः।संऽइथेषु।जिघ्नते।
व्रतानि।अन्यः।अभि।रक्षते।सदा।हवामहे।वां।वृषणा।सुवृक्तिऽभिः।अस्मे इति।इंद्रावरु
णा।शर्म।यच्छतं।॥५ आ।वां।राजानौ।अध्वरे।ववृत्यां।हव्येभिः।इंद्रावरुणा।नमःऽभिः।
प्र।वां।घृताची।बाह्वोः।दधाना।परि।त्मना।विषुऽरूपा।जिगाति।युवोः।राष्ट्रं।बृहत्।इन्व

राम
८१

अरज्जुऽभिः।
ति।द्यौः।यौ।सेतृऽभिः।सिनीथः।परि।नः।हेळः।वरुणस्य।वृज्याः।उरुं।नः।इंद्रः।कृणवत्।ऊं
इति।लोकं।कृतं।नः।यज्ञं।विदथेषु।चारुं।कृतं।ब्रह्माणि।सूरिषु।प्रऽशस्ता।उपो इति।रयिः।दे
वऽजूतः।नः।एतु।प्र।नः।स्पार्हाभिः।ऊतिऽभिः।तिरेतं।अस्मे इति।इंद्रावरुणा।विश्वऽवारं।र
यिं।धत्तं।वसुऽमंतं।पुरुऽक्षुं।प्र।यः।आदित्यः।अनृता।मिनाति।अमिता।शूरः।दयते।
वसूनि।इयं।इंद्रं।वरुणं।अष्ट।मे।गीः।प्र।आवत्।तोके।तनये।तूतुजाना।सुऽरत्नासः।
देवऽवीतिं।गमेम।॥६ पुनीषे।वां।अरक्षसं।मनीषां।सोमं।इंद्राय।वरुणाय।जुह्वत्।घृ
तऽप्रतीकां।उषसं।न।देवीं।ता।नः।यामन्।उरुष्यतां।अभीके॥स्पर्धंते।वा।ऊं इति।देवऽहू

६ पं. प.
८२

यो। अत्र। येषु। ध्वजेषु। दिद्यवः। पतंति। युवं। तान्। इंद्रावरुणौ। अमित्रान्। हतं। पराचः। शर्वा।
विषूचः। आपः। चित्। हि। स्वऽयशसः। सदःऽसु। देवीः। इंद्रं। वरुणं। देवता। धुरितिधुः।
कृष्टीः। अन्यः। धारयति। प्रऽविक्ताः। वृत्राणि। अन्यः। अप्रतीनि। हंति। सः। सुऽक्रतुः।
ऋतऽचित्। अस्तु। होता। यः। आदित्या। शवसा। वां। नमस्वान्। आऽववर्तत्। अवसे। वां।
हविष्मान्। असत्। इत्। सः। सुऽविताय। प्रयस्वान्।५ ७ धीरा। तु। अस्य। महिना। ज
नूंषि। वि। यः। तस्तंभ। रोदसीइति। चित्। उर्वीइति। प्र। नाकं। ऋष्वं। नुनुदे। बृहंतं। द्विता।
नक्षत्रं। पप्रथत्। च। भूम। उत। स्वया। तन्वा। सं। वदे। तत्। कदा। नु। अंतः। वरुणे। भुवा

राम
८२

नि। किं। मे। हव्यं। अहृणानः। जुषेत। कदा। मृळीकं। सुऽमनाः। अभि। ख्यं। पृच्छे। तत्। ए
नः। वरुण। दिदृक्षु। उपोइति। एमि। चिकितुषः। विऽपृच्छं। समानं। इत्। मे। कवयः। चित्।
आहुः। अयं। ह। तुभ्यं। वरुणः। हृणीते। किं। आगः। आस। वरुण। ज्येष्ठं। यत्। स्तोतारं
।जिघांससि। सखायं। प्र। तत्। मे। वोचः। दुःऽदभ। स्वधाऽवः। अव। त्वा। अनेनाः। नम
सा। तुरः। इयां। अव। द्रुग्धानि। पित्र्या। सृज। नः। अव। या। वयं। चकृम। तनूभिः। अव
।राजन्। पशुऽतृपं। न। तायुं। सृज। वत्सं। न। दाम्नः। वसिष्ठं। न। सः। स्वः। दक्षः। वरुण।
ध्रुतिः। सा। सुऽरा। मन्युः। विऽभीदकः। अचित्तिः। अस्ति। ज्यायान्। कनीयसः। उपऽ

६ पं. प.
८३

अस्ति । स्वप्नः । चन । इत् । अनृतस्य । प्रऽयोता । अरं । दासः । न । मीळ्हुषे । कराणि । अहं । देवा
य । भूर्णये । अनागाः । अचेतयत् । अचितः । देवः । अर्यः । गृत्सं । राये । कविऽतरः । जुनाति
। अयं । सु । तुभ्यं । वरुण । स्वधाऽवः । हृदि । स्तोमः । उपऽश्रितः । चित् । अस्तु । शं । नः । क्षे
मे । शं । ऊं इति । योगे । नः । अस्तु । ८ रदत् । पथः । वरुणः । सूर्याय । प्र । अर्णांसि । समु
द्रिया । नदीनां । सर्गः । न । सृष्टः । अर्वतीः । ऋतऽयन् । चकार । महीः । अवनीः । अहऽ
भ्यः । आत्मा । ते । वातः । रजः । आ । नवीनोत् । पशुः । न । भूर्णिः । यवसे । ससऽवान् । अं
तः । मही इति । बृहती इति । रोदसी इति । इमे इति । विश्वा । ते । धाम । वरुण । प्रियाणि । परि ।

राम
८३

स्पशः । वरुणस्य । स्मत्ऽइष्टाः । उभे इति । पश्यंति । रोदसी इति । सुमेके इति सुऽमेके । ऋ
तऽवानः । कवयः । यज्ञऽधीराः । प्रऽचेतसः । ये । इषयंत । मन्म । उवाच । मे । वरुणः । मेधिराय ।
त्रिः । सप्त । नाम । अघ्न्या । बिभर्ति । विद्वान् । पदस्य । गुह्या । न । वोचत् । युगाय । विप्रः । उपराय ।
शिक्षन् । तिस्रः । द्यावः । निऽहिताः । अंतः । अस्मिन् । तिस्रः । भूमीः । उपराः । षट्ऽविधानाः
। गृत्सः । राजा । वरुणः । चक्रे । एतं । दिवि । प्रऽईखं । हिरण्ययं । शुभे । कं । अव । सिंधुं । वरु
णः । द्यौःऽइव । स्थात् । द्रप्सः । न । श्वेतः । मृगः । तुविष्मान् । गंभीरऽशंसः । रजसः । विऽमा
नः । सुऽपारऽक्षत्रः । सतः । अस्य । राजा । यः । मृळयाति । चकृषे । चित् । आगः । वयं ।

स्याम।वरुणे।अनागाः।अनु।व्रतानि।अदितेः।ऋधंतः।१ ९ प्र।शुंध्युवं।वरुणाय।प्रेष्ठां।म
तिं।वसिष्ठ।मीळ्हुषे।भरस्व।यः।ईं।अर्वांचं।करते।यजत्रं।सहस्रऽमघं।वृषणं।बृहंतं।अ
ध।नु।अस्य।संऽदृशं।जगन्वान्।अग्नेः।अनीकं।वरुणस्य।मंसि।स्वः।यत्।अश्मन्।
अधिऽपाः।ऊं इति।अंधः।अभि।मा।वपुः।दृशये।निनीयात्।आ।यत्।रुहाव।वरुणः।
च।नावं।प्र।यत्।समुद्रं।ईरयाव।मध्यं।अधि।यत्।अपां।स्नुऽभिः।चराव।प्र।प्रेऽईंखे।
ईंखयावहै।शुभे।कं।वसिष्ठं।ह।वरुणः।नावि।आ।अधात्।ऋषिं।चकार।सुऽअ
पाः।महःऽभिः।स्तोतारं।विप्रः।सुदिनऽत्वे।अह्नां।यात्।नु।द्यावः।ततनन्।यात्।

उषसः।क्व।त्यानि।नौ।सख्या।बभूवुः।सचावहे इति।यत्।अवृकं।पुरा।चित्।बृहंतं।मा
नं।वरुण।स्वधाऽवः।सहस्रऽद्वारं।जगम।गृहं।ते।यः।आपिः।नित्यः।वरुण।प्रियः।स
न्।त्वां।आगांसि।कृणवत्।सखा।ते।मा।ते।एनस्वंतः।यक्षिन्।भुजेम।यंधि।स्म।विप्रः।
स्तुवते।वरूथं।ध्रुवासु।त्वा।आसु।क्षितिषु।क्षियंतः।वि।अस्मत्।पाशं।वरुणः।मुमो
चत्।अवः।वन्वानाः।अदितेः।उपऽस्थात्।१। १॰ मो इति।सु।वरुण।मृत्ऽमयं।गृहं।
राजन्।अहं।गमं।मृळ।सुऽक्षत्र।मृळय।यत्।एमि।प्रस्फुरन्ऽइव।दृतिः।न।ध्मातः।
।अद्रिऽवः।१।क्रत्वः।समह।दीनता।प्रतिऽईपं।जगम।शुचे।१ अपां।मध्ये।तस्थिऽ

६ पं.प
८५

वांसं।तृष्णा।अविदत्।जरितारं।यत्।किं।च।इदं।वरुण।दैव्ये।जने।अभिऽद्रोहं।मनुष्याः
।चरामसि।अचित्ती।यत्।तव।धर्म।युयोपिम।मा।नः।तस्मात्।एनसः।देव।रिरिषः।
११ प्र।वीरया।शुचयः।दद्रिरे।वां।अध्वर्युऽभिः।मधुऽमंतः।सुतासः।वह।वायो इति।
निऽयुतः।याहि।अछ।पिब।सुतस्य।अंधसः।मदाय।ईशानाय।प्रऽहुतिं।यः।ते।आ
नट्।शुचिं।सोमं।शुचिऽपाः।तुभ्यं।वायो इति।कृणोषि।तं।मर्त्येषु।प्रऽशस्तं।जातःऽजा
तः।जायते।वाजी।अस्य।राये।नु।यं।जज्ञतुः।रोदसी इति।इमे इति।राये।देवी।धिषणा
।धाति।देवं।अध।वायुं।निऽयुतः।सश्चत।स्वाः।उत।श्वेतं।वसुऽधितिं।निरेके।उछन्।

राम
८५

उषसः।सुऽदिनाः।अरिप्राः।उरु।ज्योतिः।विविदुः।दीध्यानाः।गव्यं।चित्।ऊर्वं।उशिजः
।वि।वव्रुः।तेषां।अनु।प्रऽदिवः।सस्रुः।आपः।ते।सत्येन।मनसा।दीध्यानाः।स्वेन।यु
क्तासः।क्रतुना।वहंति।इंद्रवायू इति।वीरऽवाहं।रथं।वां।ईशानयोः।अभि।पृक्षः।स
चंते।ईशानासः।ये।दधते।स्वः।नः।गोभिः।अश्वेभिः।वसुऽभिः।हिरण्यैः।इंद्रवायू इति।
सूरयः।विश्वं।आयुः।अर्वत्ऽभिः।वीरैः।पृतनासु।सह्युः।अर्वंतः।न।श्रवसः।भिक्षमा
णाः।इंद्रवायू इति।सुस्तुतिऽभिः।वसिष्ठाः।वाजऽयंतः।सु।अवसे।हुवेम।०।१२
कुवित्।अंग।नमसा।ये।वृधासः।पुरा।देवाः।अनवद्यासः।आसन्।ते।वायवे।मन

६पं.प.
८६

वे।बाधिताय।अव।अवासयन्।उषसं।सूर्येण।उशंता।दूता।न।दभाय।गोपा।मासः।च।पा
थः।शरदः।च।पूर्वीः।इंद्रवायू इति।सुऽस्तुतिः।वां।इयाना।मार्डीकं।ईट्टे।सुवितं।
च।नव्यं।पीवःऽअन्नान्।रयिऽवृधः।सुऽमेधाः।श्वेतः।सिसक्ति।निऽयुतां।अभिऽ
श्रीः।ते।वायवे।सऽमनसः।वि।तस्थुः।विश्वा।इत्।नरः।सुऽअपत्यानि।चक्रुः।याव
त्।तरः।तन्वः।यावत्।ओजः।यावत्।नरः।चक्षसा।दीध्यानाः।शुचिं।सोमं।शुचिऽपा
।पातं।अस्मे इति।इंद्रवायू इति।सदतं।बर्हिः।आ।इदं।निऽयुवाना।निऽयुतः।स्पार्हऽ
वीराः।इंद्रवायू इति।सऽरथं।यातं।अर्वाक्।इदं।हि।वां।प्रऽभृतं।मध्वः।अग्रं।अध।प्री

राम
८६

णाना।वि।मुमुक्तं।अस्मे इति।याः।वां।शतं।निऽयुतः।याः।सहस्रं।इंद्रवायू इति।विश्वऽ
वाराः।सचंते।आ।आभिः।यातं।सुऽविदत्राभिः।अर्वाक्।पातं।नरा।प्रतिऽभृतस्य।म
ध्वः।०।१३ आ।वायो इति।भूष।शुचिऽपाः।उप।नः।सहस्रं।ते।निऽयुतः।विश्वऽवार।उ
पो इति।ते।अंधः।मद्यं।अयामि।यस्य।देव।दधिषे।पूर्वऽपेयं।प्र।सोता।जीरः।अध्वरे
षु।अस्थात्।सोमं।इंद्राय।वायवे।पिबध्यै।प्र।यत्।वां।मध्वः।अग्रियं।भरंति।अध्वर्यवः
।देवऽयंतः।शचीभिः।प्र।याभिः।यासि।दाश्वांसं।अच्छ।नियुत्ऽभिः।वायो इति।इष्ट
ये।दुरोणे।नि।नः।रयिं।सुऽभोजसं।युवस्व।नि।वीरं।गव्यं।अश्व्यं।च।राधः।ये।ना

६पं॰प॰
८१

यवे।इंद्रऽमादनासः।आऽदेवासः।निऽतोशनासः।अर्यः।घ्नंतः।वृत्राणि।सूरिऽभिः
।स्याम।ससह्वांसः।युधा।नृऽभिः।अमित्रान्।ण।वायो इति।अस्मिन्।सवने।मादय
स्व।ण।१४ शुचिं।नु।स्तोमं।नवऽजातं।अद्य।इंद्राग्नी इति।वृत्रऽहना।जुषेथां।उभा।हि
वां।सुऽहवा।जोहवीमि।ता।वाजं।सद्यः।उशते।धेष्ठा।ता।सानसी इति।शवसाना।
हि।भूतं।साकंऽवृधा।शवसा।शूशुऽवांसा।क्षयंतौ।रायः।यवसस्य।भूरेः।पृंक्तं।वा
जस्य।स्थविरस्य।घृष्वेः।उपो इति।ह।यत्।विदथं।वाजिनः।गुः।धीभिः।विप्राः।प्रऽम
तिं।इच्छमानाः।अर्वंतः।न।काष्ठां।नक्षमाणाः।इंद्राग्नी इति।जोहुवतः।नरः।ते।गीः

राम
८१

भिः।विप्रः।प्रऽमतिं।इच्छमानः।ईट्टे।रयिं।यशसं।पूर्वऽभाजं।इंद्राग्नी इति।वृत्रऽहना।
सुऽवज्रा।प्र।नः।नव्येभिः।तिरतं।देष्णैः।सं।यत्।मही इति।मिथती इति।स्पर्धमाने इति।
तनूऽरुचा।शूरऽसाता।यतेते इति।अदेवऽयुं।विदथे।देवयुऽभिः।सत्रा।हतं।सोमऽसु
ता।जनेन।१५ इमां।ऊं इति।सु।सोमऽसुतिं।उप।नः।आ।इंद्राग्नी इति।सौमनसाय।
यातं।नु।चित्।हि।परिमम्नाथे इति परिऽमम्नाथे।अस्मान्।आ।वां।शश्वत्ऽभिः।ववृती
य।वाजैः।सः।अग्ने।एना।नमसा।संऽइद्धः।अच्छ।मित्रं।वरुणं।इंद्रं।वोचेः।ण।मृळ।तत्।
अर्यमा।अदितिः।शिश्रथंतु।एताः।अग्ने।आशुषाणासः।इष्टीः।युवोः।सचा।अभि।

ऋ॰पं॰प॰
९८

अश्याम। वाजान्। मा। इंद्रः। नवविष्णुः। मरुतः। परि। स्यन्। ०। १६ इयं। वां। अस्य। मन्म
नः। इंद्राग्नी इति। पूर्व्यऽस्तुतिः। अभ्रात्। वृष्टिःऽइव। अजनि। शृणुतं। जरितुः। हवं। इं
द्राग्नी इति। वनतं। गिरः। ईशाना। पिप्यतं। धियः। मा। पापऽत्वाय। नः। नरा। इंद्राग्नी इति।
मा। अभिऽशस्तये। मा। नः। रीरधतं। निदे। इंद्रे। अग्ना। नमः। बृहत्। सुऽवृक्तिं। आ। ईरया
महे। धिया। धेनाः। अवस्यवः। ता। हि। शश्वंतः। ईळते। इत्था। विप्रासः। ऊतये। सऽबाधः।
वाजऽसातये। ता। वां। गीःऽभिः। विपन्यवः। प्रयस्वंतः। हवामहे। मेधऽसाता। सनिष्य
वः। १७ इंद्राग्नी इति। अवसा। आ। गतं। अस्मभ्यं। चर्षणिऽसहा। ०। मा। कस्य। नः। ०। गोऽ

राम
९८

मत्। हिरण्यऽवत्। वसु। यत्। वां। अश्वऽवत्। ईमहे। इंद्राग्नी इति। तत्। वनेमहि। यत्। सो
मे। आ। सुते। नरः। इंद्राग्नी इति। अजोहवुः। सप्तिऽवंता। सपर्यवः। उक्थेभिः। वृत्रहन्ऽ
तमा। या। मंदाना। चित्। आ। गिरा। आंगूषैः। आऽविवासतः। ता। इत्। दुःऽशंसं। म
र्त्यं। दुःऽविद्वांसं। रक्षस्विनं। आऽभोगं। हन्मना। हतं। दुःऽधिं। हन्मना। हतं। १८ प्र।
क्षोदसा। धायसा। सस्रे। एषा। सरस्वती। धरुणं। आयसी। पूः। प्रऽबाबधाना। रथ्याऽ
इव। याति। विश्वाः। अपः। महिना। सिंधुः। अन्याः। एका। अचेतत्। सरस्वती। नदीनां।
शुचिः। यती। गिरिऽभ्यः। आ। समुद्रात्। रायः। चेतंती। भुवनस्य। भूरेः। घृतं। पयः। दुदु

६पं.प
८२

हे।नाहुषाय।सः।ववृधे।नर्यः।योषणासु।वृषा।शिशुः।वृषभः।यज्ञियासु।सः।वाजि
नं।मघवत्ऽभ्यः।दधाति।वि।सातये।तन्वं।ममृजीत।उत।स्या।नः।सरस्वती।जुषाणा
।उप।श्रवत्।सुऽभगा।यज्ञे।अस्मिन्।मितज्ञुऽभिः।नमस्यैः।इयाना।राया।युजा।चि
त्।उत्ऽतरा।सखिऽभ्यः।इमा।जुह्वानाः।युष्मत्।आ।नमःऽभिः।प्रति।स्तोमं।सरस्व
ति।जुषस्व।तव।शर्मन्।प्रियऽतमे।दधानाः।उप।स्थेयाम।शरणं।न।वृक्षं।अयं।ऊं इति
।ते।सरस्वति।वसिष्ठः।द्वारौ।ऋतस्य।सुऽभगे।वि।आवरित्यावः।वर्द्ध।शुभ्रे।स्तुव
ते।रासि।वाजान्॥१९ बृहत्।ऊं इति।गायिषे।वचः।असुर्या।नदीनां।सरस्वतीं।इत्।

राम
८९

महय।सुवृक्तिऽभिः।स्तोमैः।वसिष्ठ।रोदसी इति।उभे इति।यत्।ते।महिना।शुभ्रे।
अंधसी इति।अधिऽक्षियंति।पूरवः।सा।नः।बोधि।अवित्री।मरुत्ऽसखा।चोद।राधः।
मघोनां।भद्रं।इत्।भद्रा।कृणवत्।सरस्वती।अकवऽअरी।चेतति।वाजिनीऽवती।गृ
णाना।जमदग्निऽवत्।स्तुवाना।च।वसिष्ठऽवत्।जनिऽयंतः।नु।अग्रवः।पुत्रिऽयं
तः।सुऽदानवः।सरस्वंतं।हवामहे।ये।ते।सरस्वः।ऊर्मयः।मधुऽमंतः।घृतऽश्चुतः।
तेभिः।नः।अविता।भव।पीपिऽवांसं।सरस्वतः।स्तनं।यः।विश्वऽदर्शतः।भक्षीम
हि।प्रऽजां।इषं।२० यज्ञे।दिवः।नृऽसदने।पृथिव्याः।नरः।यत्र।देवऽयवः।मदंति।इं

६ पं.प.
९०

द्राय।यत्र।सवनानि।सुन्वे।गमत्।मदाय।प्रथमं।वयः।च।आ।दैव्या।वृणीमहे।अ
वांसि।बृहस्पतिः।नः।महे।आ।सखायः।यथा।भवेम।मीळ्हुषे।अनागाः।यः।दाता।
पराऽवतः।पिताऽइव।तं।ऊं इति।ज्येष्ठं।नमसा।हविःऽभिः।सुऽशेवं।ब्रह्मणः।पतिं।
गृणीषे।इंद्रं।श्लोकः।महि।दैव्यः।सिसक्तु।यः।ब्रह्मणः।देवऽकृतस्य।राजा।सः।आ
।नः।योनिं।सदतु।प्रेष्ठः।बृहस्पतिः।विश्वऽवारः।यः।अस्ति।कामः।रायः।सुऽवीर्य
स्य।तं।दात्।पर्षत्।नः।अति।सश्चतः।अरिष्टान्।तं।आ।नः।अर्कं।अमृताय।जुष्टं
।इमे।धासुः।अमृतासः।पुराऽजाः।शुचिऽक्रंदं।यजतं।पस्त्यानां।बृहस्पतिं।अन

राम
९०

र्वाणं।हुवेम।२१।तं।शग्मासः।अरुषासः।अश्वाः।बृहस्पतिं।सहऽवाहः।वहंति।सहः
चित्।यस्य।नीलऽवत्।सधऽस्थं।नभः।न।रूपं।अरुषं।वसानाः।सः।हि।शुचिः।शत
तऽपत्रः।सः।शुंध्युः।हिरण्यऽवाशीः।इषिरः।स्वःऽसाः।बृहस्पतिः।सः।सुऽआवेशः
।ऋष्वः।पुरु।सखिऽभ्यः।आऽसुतिं।करिष्ठः।देवी इति।देवस्य।रोदसी इति।जनित्री इ
ति।बृहस्पतिं।ववृधतुः।महिऽत्वा।दक्षाय्याय।दक्षत।सखायः।करत्।ब्रह्मणे।सुऽ
तरा।सुऽगाधा।इयं।वां।ब्रह्मणः।पते।सुऽवृक्तिः।ब्रह्म।इंद्राय।वज्रिणे।अकारि।बृह
स्पते।युवं।इंद्रः।च।वस्वः।दिव्यस्य।ईशाथे इति।उत।पार्थिवस्य।धत्तं।रयिं।स्तुवते।

ऋ॰पं॰प॰ कीरये। चित।० ४४ अध्वर्यवः। अरुणं। दुग्धं। अंशुं। जुहोतन। वृषभाय। क्षितीनां। गौरा
९१ त्। वेदीयान्। अवऽपानं। इंद्रः। विश्वाहा। इत्। याति। सुतऽसोमं। इच्छन्। यत्। दधिषे।
प्रऽदिवि। चारु। अन्नं। दिवेऽदिवे। पीतिं। इत्। अस्य। वक्षि। उत। हृदा। उत। मनसा। जुषा
णः। उशन्। इंद्र। प्रऽस्थितान्। पाहि। सोमान्। जज्ञानः। सोमं। सहसे। पपाथ। प्र। ते। माता।
महिमानं। उवाच। आ। इंद्र। पप्राथ। उरु। अंतरिक्षं। युधा। देवेभ्यः। वरिवः। चकर्थ। यत्।
योधयाः। महतः। मन्यमानान्। साक्षाम। तान्। बाहुऽभिः। शाशदानान्। यत्। वा। नृऽ राम
भिः। वृतः। इंद्र। अभिऽयुध्याः। तं। त्वया। आजिं। सौश्रवसं। जयेम। प्र। इंद्रस्य। वोचं। प्रथ ९१

मा। कृतानि। प्र। नूतना। मघऽवा। या। चकार। यदा। इत्। अदेवीः। असहिष्ट। मायाः। अथ।
अभवत्। केवलः। सोमः। अस्य। तव। इदं। विश्वं। अभितः। पशव्यं। यत्। पश्यसि। चक्षसा
। सूर्यस्य। गवां। असि। गोऽपतिः। एकः। इंद्र। भक्षीमहि। ते। प्रऽयतस्य। वस्वः।० २३ परः
मात्रया। तन्वा। वृधान। न। ते। महिऽत्वं। अनु। अश्नुवंति। उभेइति। ते। विद्म। रजसीइति। पृथि
व्याः। विष्णोइति। देव। त्वं। परमस्य। वित्से। न। ते। विष्णोइति। जायमानः। न। जातः। देव। महि
म्नः। परं। अंतं। आप। उत्। अस्तभ्नाः। नाकं। ऋष्वं। बृहंतं। दाधर्थ। प्राचीं। ककुभं। पृथिव्याः
। इरावतीइति। इराऽवती॥ धेनुमतीइति धेनुऽमती॥ हि। भूतं। सुयवसिनीइति सुऽयवसि

६पं.प. नी। मनुषे। दशस्या। वि। अस्तभ्नाः। रोदसीइति। विष्णोइति। एतेइति। दाधर्थ। पृथिवीं। अभि
९२ तः। मयूखैः। उरुं। यज्ञाय। चक्रथुः। उंइति। लोकं। जनयंता। सूर्यं। उषसं। अग्निं। दासस्य।
। चित्। वृषऽशिप्रस्य। मायाः। जघ्नथुः। नरा। पृतनाज्येषु। इंद्राविष्णूइति। दृंहिताः। शंबर
स्य। नव। पुरः। नवतिं। च। श्नथिष्टं। शतं। वर्चिनः। सहस्रं। च। साकं। हथः। अप्रति। असु
रस्य। वीरान्। इयं। मनीषा। बृहती। बृहंता। उरुऽक्रमा। तवसा। वर्धयंती। ररे। वां। स्तो
मं। विदथेषु। विष्णोइति। पिन्वतं। इषः। वृजनेषु। इंद्र। वषट्। ते। विष्णोइति। आसः। आ। कृ राम
णोमि। तत्। मे। जुषस्व। शिपिऽविष्ट। हव्यं। वर्धंतु। त्वा। सुऽस्तुतयः। गिरः। मे।॰ २४ ९२

नु। मर्तः। दयते। सनिष्यन्। यः। विष्णवे। उरुऽगायाय। दाशात्। प्र। यः। सत्राचा। मनसा। य
जाते। एतावंतं। नर्यं। आऽविवासात्। त्वं। विष्णोइति। सुऽमतिं। विश्वऽजन्यां। अप्रऽयुतां।
एवऽयावः। मतिं। दाः। पर्चः। यथा। नः। सुऽवितस्य। भूरेः। अश्वऽवतः। पुरुऽचंद्रस्य। रा
यः। त्रिः। देवः। पृथिवीं। एषः। एतां। वि। चक्रमे। शतऽअर्चसं। महिऽत्वा। प्र। विष्णुः। अस्तु। त
वसः। तवीयान्। त्वेषं। हि। अस्य। स्थविरस्य। नाम। वि। चक्रमे। पृथिवीं। एषः। एतां। क्षेत्राय।
विष्णुः। मनुषे। दशस्यन्। ध्रुवासः। अस्य। कीरयः। जनासः। उरुऽक्षितिं। सुऽजनिमा
। चकार। प्र। तत्। ते। अद्य। शिपिऽविष्ट। नाम। अर्यः। शंसामि। वयुनानि। विद्वान्। तं। त्वा। गृ

६ पं.प.
२३

णामि। तवसं। अतव्यान्। क्षयंतं। अस्य। रजसः। पराके। किं। इत्। ते। विष्णो इति। परिऽचक्ष्यं।
भूत्। प्र। यत्। ववक्षे। शिपिऽविष्टः। अस्मि। मा। वर्पः। अस्मत्। अप। गूहः। एतत्। यत्। अ
न्यऽरूपः। संऽइथे। बभूथ॥ २५ इति षष्ठोध्यायः॥ हरिः ॐ॥ तिस्रः। वाचः। प्र।
वद। ज्योतिःऽअग्राः। याः। एतत्। दुह्रे। मधुऽदोघं। ऊधः। सः। वत्सं। कृण्वन्। गर्भं। ओ
षधीनां। यः। अपां। यः। विश्वस्य। जगतः। देवः। ईशे। सः। त्रिऽधातु। शरणं। शर्म। यंस
त्। त्रिऽवर्तु। ज्योतिः। सुऽअभिष्टि। अस्मे इति। स्तरीः। ऊं इति। त्वत्। भवति। सूते। ऊं इति
। त्वत्। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे। एषः। पितुः। पयः। प्रति। गृभ्णाति। माता। तेन। पिता। वर्द्ध
सद्यः। जातः। वृषभः। रोरवीति। यः। वर्धनः। ओषधीनां॥ २

राम
९३

ते। तेन। पुत्रः। यस्मिन्। विश्वानि। भुवनानि। तस्थुः। तिस्रः। द्यावः। त्रेधा। सस्रुः। आपः।
त्रयः। कोशासः। उपऽसेचनासः। मध्वः। श्चोतंति। अभितः। विऽरप्शं। इदं। वचः। पर्जन्या
य। स्वऽराजे। हृदः। अस्तु। अंतरं। तत्। जुजोषत्। मयःऽभुवः। वृष्टयः। संतु। अस्मे इति।
सुऽपिप्पलाः। ओषधीः। देवऽगोपाः। सः। रेतःऽधाः। वृषभः। शश्वतीनां। तस्मिन्। आ
त्मा। जगतः। तस्थुषः। च। तत्। मा। ऋतं। पातु। शतऽशारदाय॥ १ पर्जन्याय। प्र। गायत। दि
वः। पुत्राय। मीळ्हुषे। सः। नः। यवसं। इच्छतु। यः। गर्भं। ओषधीनां। गवां। कृणोति। अर्वतां।
पर्जन्यः। पुरुषीणां। तस्मै। इत्। आस्ये। हविः। जुहोत। मधुमत्ऽतमं। इळां। नः। संऽयतं।

७ पं.प. करत्॥ २ संवत्सरं। शशयानाः। ब्राह्मणाः। व्रतऽचारिणः। वाचं। पर्जन्यऽजिन्वितां। प्र। मंडू
९५ काः। अवादिषुः। दिव्याः। आपः। अभि। यत्। एनं। आयन्। दृतिं। न। शुष्कं। सरसी इति। श
यानं। गवां। अह। न। मायुः। वत्सिनीनां। मंडूकानां। वग्नुः। अत्र। सं। एति। यत्। ईं। एनान्। उ
शतः। अभि। अवर्षीत्। तृष्याऽवतः। प्रावृषि। आऽगतायां। अख्खलीकृत्य। पितरं। न। पु व४
त्रः। अन्यः। अन्यं। उप। वदंतं। एति। अन्यः। अन्यं। अनु। गृभ्णाति। एनोः। अपां। प्रऽ
सर्गे। यत्। अमंदिषातां। मंडूकः। यत्। अभिऽवृष्टः। कनिस्कन्। पृश्निः। संऽपृङ्क्ते। ह राम
रितेन। वाचं। यत्। एषां। अन्यः। अन्यस्य। वाचं। शाक्तस्यऽइव। वदति। शिक्षमाणः ९८

सर्वं। तत्। एषां। समृधाऽइव। पर्व। यत्। सुऽवाचः। वदथन। अधि। अप्ऽसु। ३ गोऽमा
युः। एकः। अजऽमायुः। एकः। पृश्निः। एकः। हरितः। एकः। एषां। समानं। नाम। बिभ्रतः।
विऽरूपाः। पुरुऽत्रा। वाचं। पिपिशुः। वदंतः। ब्राह्मणासः। अतिऽरात्रे। न। सोमे। सरः। न।
पूर्णं। अभितः। वदंतः। संवत्सरस्य। तत्। अहरिति। परि। स्थ। यत्। मंडूकाः। प्रावृषीणं। ब
भूव। ब्राह्मणासः। सोमिनः। वाचं। अक्रत। ब्रह्म। कृण्वंतः। परिवत्सरीणं। अध्वर्यवः। घ
र्मिणः। सिस्विदानाः। आविः। भवंति। गुह्याः। न। के। चित्। देवऽहितिं। जुगुपुः। द्वादश
स्य। ऋतुं। नरः। न। प्र। मिनंति। एते। संवत्सरे। प्रावृषि। आऽगतायां। तप्ताः। घर्माः। अश्नु

७ पं.प.
९५

वते।विऽसर्गं।गोऽमायुः।अदात्।अजऽमायुः।अदात्।पृश्निः।अदात्।हरितः।नः।वसूनि।
गवां।मंडूकाः।ददतः।शतानि।सहस्रऽसावे।प्र।तिरंते।आयुः ४ इंद्रासोमा।तपतं।रक्षः
।उब्जतं।नि।अर्पयतं।वृषणा।तमःऽवृधः।परा।शृणीतं।अचितः।नि।ओषतं।हतं।नु
देथां।नि।शिशीतं।अत्रिणः।इंद्रासोमा।सं।अघऽशंसं।अभि।अघं।तपुः।ययस्तु।च
रुः।अग्निवान्ऽइव।ब्रह्मऽद्विषे।क्रव्यऽअदे।घोरऽचक्षसे।द्वेषः।धत्तं।अनवायं।कि
मीदिने।इंद्रासोमा।दुःऽकृतः।वव्रे।अंतः।अनारंभणे।तमसि।प्र।विध्यतं।यथा।न।
अतः।पुनः।एकः।चन।उत्ऽअयत्।तत्।वां।अस्तु।सहसे।मन्युऽमत्।शवः।इंद्रा

राम
९६

---

० इंद्रासोमावर्तयतंदिवपर्ये ०

सोमा।वर्तयतं।दिवः।वधं।सं।पृथिव्याः।अघऽशंसाय।तर्हणं।उत्।तक्षतं।स्वर्यं।प
र्वतेभ्यः।येन।रक्षः।ववृधानं।निऽजूर्वथः।परि।अग्निऽतप्तेभिः।युवं।अश्महन्मऽ
भिः।तपुःऽवधेभिः।अजरेभिः।अत्रिणः।नि।पर्शाने।विध्यतं।यंतु।निऽस्वरं। ५ इंद्रा
सोमा।परि।वां।भूतु।विश्वतः।इयं।मतिः।कक्ष्या।अश्वाऽइव।वाजिना।यां।वां।होत्रां।
परिऽहिनोमि।मेधया।इमा।ब्रह्माणि।नृपती इवेति नृपतीऽइव।जिन्वतं।प्रति।स्मरे
थां।तुजयत्ऽभिः।एवैः।हतं।द्रुहः।रक्षसः।भंगुरऽवतः।इंद्रासोमा।दुःऽकृते।मा।सुऽ
गं।भूत्।यः।नः।कदा।चित्।अभिऽदासति।द्रुहा।यः।मा।पाकेन।मनसा।चरंतं।

७ प.ऋ. अभिऽचष्टे।अनृतेभिः।वचःऽभिः।आपःऽइव।काशिना।संऽगृभीताः।असन्।अ
२६ स्तु।असतः।इंद्र।वक्ता।ये।पाकऽशंसं।विऽहरंते।एवैः।ये।वा।भद्रं।दूषयंति।स्वधा
भिः।अहये।वा।तान्।प्रऽददातु।सोमः।आ।वा।दधातु।निःऽऋतेः।उपऽस्थे।यः।
नः।रसं।दिप्सति।पित्वः।अग्ने।यः।अश्वानां।यः।गवां।यः।तनूनां।रिपुः।स्तेनः।स्ते
यऽकृत्।दभ्रं।एतु।नि।सः।हीयतां।तन्वा।तना।च।परः।सः।अस्तु।तन्वा।च।ति तना।।
स्रः।पृथिवीः।अधः।अस्तु।विश्वाः।प्रति।शुष्यतु।यशः।अस्य।देवाः।यः।नः।दिवा राम
।दिप्सति।यः।च।नक्तं।सुऽविज्ञानं।चिकितुषे।जनाय।सत्।च।असत्।च।वचसी ९६

इति।पस्पृधातेइति।तयोः।यत्।सत्यं।यतरत्।ऋजीयः।तत्।इत्।सोमः।अवति।हं
ति।असत्।न।वै।ऊं इति।सोमः।वृजिनं।हिनोति।न।क्षत्रियं।मिथुया।धारयंतं।हंति
।रक्षः।हंति।असत्।वदंतं।उभौ।इंद्रस्य।प्रऽसितौ।शयातेइति।यदि।वा।अहं।
अनृतऽदेवः।आस।मोघं।वा।देवान्।अपिऽऊहे।अग्ने।किं।अस्मभ्यं।जातऽवेदः।हृणी
षे।द्रोघऽवाचः।ते।निःऽऋथं।सचंतां।अद्य।मुरीय।यदि।यातुऽधानः।अस्मि।यदि।
वा।आयुः।ततप।पुरुषस्य।अध।सः।वीरैः।दशऽभिः।वि।यूयाः।यः।मा।मोघं।या
तुऽधान।इति।आह।यः।मा।अयातुं।यातुऽधान।इति।आह।यः।वा।रक्षाः।शुचिः।

७५.पं.
९७

अस्मि।इति।आह।इंद्रः।तं।हंतु।महता।वधेन।विश्वस्य।जंतोः।अधमः।पदीष्ट।प्र।या
।जिगाति।खर्गलाऽइव।नक्तं।अप।द्रुहा।तन्वं।गूहमाना।वव्रान्।अनंतान्।अव।सा।
पदीष्ट।ग्रावाणः।घ्नंतु।रक्षसः।उपब्दैः॥वि।तिष्ठध्वं।मरुतः।विक्षु।इच्छत।गृभायत।
रक्षसः।सं।पिनष्टन।वयः।ये।भूत्वी।पतयंति।नक्तऽभिः।ये।वा।रिपः।दधिरे।देवे।अ
ध्वरे॥प्र।वर्तय।दिवः।अश्मानं।इंद्र।सोमऽशितं।मघऽवन्।सं।शिशाधि।प्राक्तात्।
अपाक्तात्।अधरात्।उदक्तात्।अभि।जहि।रक्षसः।पर्वतेन॥एते।ऊं इति।त्ये।प
तयंति।श्वऽयातवः।इंद्रं।दिप्संति।दिप्सवः।अदाभ्यं।शिशीते।शक्रः।पिशुनेभ्यः।

राम
९७

वधं।नूनं।सृजत्।अशनिं।यातुमत्ऽभ्यः॥ इंद्रः।यातूनां।अभवत्।पराऽशरः।हविःऽ
मथीनां।अभि।आऽविवासतां।अभि।इत्।ऊं इति।शक्रः।परशुः।यथा।वनं।पात्राऽइव।
भिंदन्।सतः।एति।रक्षसः॥उलूकऽयातुं।शुशुलूकऽयातुं।जहि।श्वऽयातुं।उत।कोकऽया
तुं।सुपर्णऽयातुं।उत।गृध्रऽयातुं।दृषदाऽइव।प्र।मृण।रक्षः।इंद्र॥मा।नः।रक्षः।अभि।
नट्।यातुऽमावतां।अप।उच्छतु।मिथुना।या।किमीदिना।पृथिवी।नः।पार्थिवात्।पा
तु।अंहसः।अंतरिक्षं।दिव्यात्।पातु।अस्मान्॥इंद्र।जहि।पुमांसं।यातुऽधानं।उत।
स्त्रियं।मायया।शाशदानां।विऽग्रीवासः।मूरऽदेवाः।ऋदंतु।मा।ते।दृशन्।सूर्यं।उ

७प.पं.
१८

नृऽचक्षसं।प्रति।चक्ष्व।वि।चक्ष्व।इंद्रः।च।सोम।जागृतं।रक्षःऽभ्यः।वधं।अस्यतं।अश
निं।यातुमत्ऽभ्यः।१ इतिअष्टममंडलं। मा।चित्।अन्यत्।वि।शंसत।सखायः।
मा।रिषण्यत।इंद्रं।इत्।स्तोत।वृषणं।सचा।सुते।मुहुः।उक्था।च।शंसत।अवऽक्र
क्षिणं।वृषभं।यथा।अजुरं।गां।न।चर्षणिऽसहं।विऽद्वेषणं।संऽवनना।उभयंऽक
रं।मंहिष्ठं।उभयाविनं।यत्।चित्।हि।त्वा।जनाः।इमे।नाना।हवंते।ऊतये।अस्मा
कं।ब्रह्म।इदं।इंद्र।भूतु।ते।अह।विश्वा।च।वर्धनं।वि।तर्तूर्यंते।मघऽवन्।विपःऽचितः। राम
अर्यः।विपः।जनानां।उप।क्रमस्व।पुरुऽरूपं।आ।भर।वाजं।नेदिष्ठं।ऊतये।महे।च

न।त्वां।अद्रिऽवः।परा।शुल्काय।देयां।न।सहस्राय।न।अयुताय।वज्रिऽवः।न।शता
य।शतऽमघ।१ वस्यान्।इंद्र।असि।मे।पितुः।उत।भ्रातुः।अभुंजतः।माता।च।मे।छ
दयथः।समा।वसो इति।वसुऽत्वनाय।राधसे।क्व।इयथ।क्व।इत्।असि।पुरुऽत्रा।चि
त्।हि।ते।मनः।अलर्षि।युध्म।खजऽकृत्।पुरंऽदर।प्र।गायत्राः।अगासिषुः।प्र।अ
स्मै।गायत्रं।अर्चत।ववातुः।यः।पुरंऽदरः।याभिः।काण्वस्य।उप।बर्हिः।आऽसदं।या
सत्।वज्री।भिनत्।पुरः।ये।ते।संति।दशऽग्विनः।शतिनः।ये।सहस्रिणः।अश्वासः।
ये।ते।वृषणः।रघुऽद्रुवः।तेभिः।नः।तूयं।आ।गहि।आ।तु।अद्य।सबःऽदुघां।हुवे।गाय

त्रऽवेपसं। इंद्रं। धेनुं। सुऽदुघां। अन्यां। इषं। उरुऽधारां। अरंऽकृतं। ११ यत्। तुदत्। सूरः
एतशं। वंकू इति। वातस्य। पर्णिना। वहत्। कुत्सं। आर्जुनेयं। शतऽक्रतुः। त्सरत्। गंधर्वं
। अस्तृतं। यः। ऋते। चित्। अभिऽश्रिषः। पुरा। जत्रुऽभ्यः। आऽतृदः। संऽधाता। संऽ
धिं। मघऽवा। पुरुऽवसुः। इष्कर्ता। विऽह्रुतं। पुनरिति। मा। भूम। निष्ट्याःऽइव। इंद्र।
त्वत्। अरणाःऽइव। वनानि। न। प्रऽजहितानि। अद्रिऽवः। दुरोषासः। अमन्महि। अम
न्महि। इत्। अनाशवः। अनुग्रासः। च। वृत्रऽहन्। सकृत्। सु। ते। महता। शूर। राध
सा। अनु। स्तोमं। मुदीमहि। यदि। स्तोमं। मम। श्रवत्। अस्माकं। इंद्रं। इंदवः। तिरः। पवि

० आत्वा १ सधस्तुतिं ०

त्रं। ससृऽवांसः। आशवः। मंदंतु। तुग्र्यऽवृधः। १२ ।१। सधऽस्तुतिं। ववातुः। सख्युः। आ।
गहि। उपऽस्तुतिः। मघोनां। प्र। त्वा। अवतु। अध। ते। वश्मि। सुऽस्तुतिं। सोत। हि। सोमं। अ
द्रिऽभिः। आ। ईं। एनं। अप्ऽसु। धावत। गव्या। वस्त्राऽइव। वासयंतः। इत्। नरः। निः। धुक्ष
न्। वक्षणाभ्यः। अध। ज्मः। अध। वा। दिवः। बृहतः। रोचनात्। अधि। अया। वर्द्धस्व। तन्वा
। गिरा। मम। आ। जाता। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। पृण। इंद्राय। सु। मदिन्ऽतमं। सोमं। सो
त। वरेण्यं। शक्रः। एनं। पीपयत्। विश्वया। धिया। हिन्वानं। न। वाजऽयुं। मा। त्वा। सोमस्य।
गल्दया। सदा। याचन्। अहं। गिरा। भूर्णिं। मृगं। न। सवनेषु। चुक्रुधं। कः। ईशानं। न। याचि

७ प.पं.
१००

षत्॥ १३ मदेन। इषितं। मदं। उग्रं। उग्रेण। शवसा। विश्वेषां। तरुतारं। मदऽच्युतं। मदे। हि। स्म
। ददाति। नः। शेवारे। वार्या। पुरु। देवः। मर्ताय। दाशुषे। सः। सुन्वते। च। स्तुवते। च। रासते।
विश्वऽगूर्तः। अरिऽस्तुतः। आ। इंद्र। याहि। मत्स्व। चित्रेण। देव। राधसा। सरः। न। प्रासि।
उदरं। सपीतिऽभिः। आ। सोमेभिः। उरु। स्फिरं। आ। त्वा। सहस्रं। आ। शतं। युक्ताः। रथे। हि
रण्यये। ब्रह्मऽयुजः। हरयः। इंद्र। केशिनः। वहंतु। सोमऽपीतये। आ। त्वा। रथे। हिरण्यये
। हरी इति। मयूरऽशेप्या। शितिऽपृष्ठा। वहतां। मध्वः। अंधसः। विवक्षणस्य। पीतये। १४
पिब। तु। अस्य। गिर्वणः। सुतस्य। पूर्वपाःऽइव। परिऽकृतस्य। रसिनः। इयं। आऽसुतिः।

राम
१००

चारुः। मदाय। पत्यते। यः। एकः। अस्ति। दंसना। महान्। उग्रः। अभि। व्रतैः। गमत्। सः। शि
प्री। न। सः। योषत्। आ। गमत्। हवं। न। परि। वर्जति। त्वं। पुरं। चरिष्ण्वं। वधैः। शुष्णस्य। सं। पि
णक्। त्वं। भाः। अनु। चरः। अध। द्विता। यत्। इंद्र। हव्यः। भुवः। मम। त्वा। सूरे। उत्ऽइते। मम
। मध्यंदिने। दिवः। मम। प्रऽपित्वे। अपिऽशर्वरे। वसो इति। आ। स्तोमासः। अवृत्सत। स्तु
हि। स्तुहि। इत्। एते। घ। ते। मंहिष्ठासः। मघोनां। निंदितऽअश्वः। प्रऽपथी। परमऽज्याः। म
घस्य। मेध्यऽअतिथे। १५ आ। यत्। अश्वान्। वनन्ऽवतः। श्रद्धया। अहं। रथे। रुहं। उ
त। वामस्य। वसुनः। चिकेतति। यः। अस्ति। याद्वः। पशुः। यः। ऋज्रा। मह्यं। मामहे। सह। त्व

७ प.पं.
९.१

चा।हिरण्ययाः।एषः।विश्वानि।अभि।अस्तृत।सौभगा।आऽसंगस्य।स्वनत्ऽरथः।अध।
प्लायोगिः।अति।दासत्।अन्यान्।आऽसंगः।अग्ने।दशऽभिः।सहस्रैः।अध।उक्षणः।दश
मह्यं।रुशंतः।नळाःऽइव।सरसः।निः।अतिष्ठन्।अनु।अस्य।स्थूरं।ददृशे।पुरस्तात्।अ
नस्थः।ऊरुः।अवऽरंबमाणः।शश्वती।नारी।अभिऽचक्ष्य।आह।सुऽभद्रं।अर्य।भो
जनं।बिभर्षि।१६ इदं।वसो इति।सुतं।अंधः।पिब।सुऽपूर्णं।उदरं।अनाभयिन्।ररि
म।ते।नृऽभिः।धूतः।सुतः।अश्नैः।अव्यः।वारैः।परिऽपूतः।अश्वः।न।निक्तः।नदीषु। राम
तं।ते।यवं।यथा।गोभिः।स्वादुं।अकर्म।श्रीणंतः।इंद्र।त्वा।अस्मिन्।सधऽमादे।इंद्रः। १०१

इत्।सोमऽपाः।एकः।इंद्रः।सुतऽपाः।विश्वऽआयुः।अंतः।देवान्।मर्त्यान्।च।न।यं।शुक्रः।
न।दुःऽआशीः।न।सृप्राः।उरुऽव्यचसं।अपऽस्पृण्वते।सुऽहार्दं। १७ गोभिः।यत्।ईं।अन्ये
।अस्मत्।मृगं।न।व्राः।मृगयंते।अभिऽत्सरंति।धेनुऽभिः।त्रयः।इंद्रस्य।सोमाः।सुतासः
।संतु।देवस्य।स्वे।क्षये।सुतऽपाव्नः।त्रयः।कोशासः।श्चोतंति।तिस्रः।चम्वः।सुऽपूर्णाः
समाने।अधि।भार्मन्।शुचिः।असि।पुरुनिःऽस्थाः।क्षीरैः।मध्यतः।आऽशीर्तः।दध्ना।मंदि
ष्ठः।शूरस्य।इमे।ते।इंद्र।सोमाः।तीव्राः।अस्मे इति।सुतासः।शुक्राः।आऽशिरं।याचंते।
१८ तान्।आऽशिरं।पुरोळाशं।इंद्र।इमं।सोमं।श्रीणीहि।रेवंतं।हि।त्वा।शृणोमि।हृत्ऽसु।

७.१.पं.
१.२

पीतासः। युध्यंते। दुःऽमदासः। न। सुरायां। ऊधः। न। नग्नाः। जरंते। रेवान्। इत्। रेवतः। स्तो
ता। स्यात्। त्वाऽवतः। मघोनः। प्र। इत्। ऊं इति। हरिऽवः। श्रुतस्य। उक्थं। चन। शस्यमानं। अगोः।
अरिः। आ। चिकेत। न। गायत्रं। गीयमानं। मा। नः। इंद्र। पीयत्नवे। मा। शर्धते। परा। दाः। शि
वयमुत्वा क्ष। शचीऽवः। शचीभिः। १९। तदित्ऽअर्थाः। इंद्र। त्वाऽयंतः। सखायः। कण्वाः। उक्थेभिः।
जरंते। न। घ। ईं। अन्यत्। आ। पपन। वज्रिन्। अपसः। नविष्टौ। तव। इत्। ऊं इति। स्तोमं। चि
केत। इच्छंति। देवाः। सुन्वंतं। न। स्वप्नाय। स्पृहयंति। यंति। प्रऽमादं। अतंद्राः। ओ इति। सु। राम
प्र। याहि। वाजेभिः। मा। हृणीथाः। अभि। अस्मान्। महान्ऽइव। युवऽजानिः। मो इति। सु। १.२

अद्य। दुःऽहनावान्। सायं। करत्। आरे। अस्मत्। अश्रीरःऽइव। जामाता। २० विद्म। हि।
अस्य। वीरस्य। भूरिऽदावरीं। सुऽमतिं। त्रिषु। जातस्य। मनांसि। आ। तु। सिंच। कण्वऽ
मंतं। न। घ। विद्म। शवसानात्। यशःऽतरं। शतऽऊतेः। ज्येष्ठेन। सोतः। इंद्राय। सोमं। वी
राय। शक्राय। भर। पिबत्। नर्याय। यः। वेदिष्ठः। अव्यथिषु। अश्वऽवंतं। जरितृऽभ्यः।
वाजं। स्तोतृऽभ्यः। गोऽमंतं। पन्यंऽपन्यं। इत्। सोतारः। आ। धावत। मद्याय। सोमं। वीरा
य। शूराय। २१ पाता। वृत्रऽहा। सुतं। आ। घ। गमत्। न। आरे। अस्मत्। नि। यमते। शतंऽऊ
तिः। आ। इह। हरी इति। ब्रह्मऽयुजा। शग्मा। वक्षतः। सखायं। गीःऽभिः। श्रुतं। गिर्वणसं।

७प.पं. स्वादवः। सोमाः। आ। याहि। श्रीताः। सोमाः। आ। याहि। शिप्रिन्। ऋषिऽवः। शचीऽवः।
१-२ न। अयं। अच्छ। सधऽमादं। स्तुतः। च। याः। त्वा। वर्धंति। महे। राधसे। नृम्णाय। इंद्र। का
२ च रिणं। वृधंतः। गिरः। च। याः। ते। गिर्वाहः। उक्था। च। तुभ्यं। तानि। सत्रा। दधिरे। शवांसि। २
एव। इत्। एषः। तुविऽकूर्मिः। वाजान्। एकः। वज्रऽहस्तः। सनात्। अमृक्तः। दयते। हंता। वृ
त्रं। दक्षिणेन। इंद्रः। पुरु। पुरुऽहूतः। महान्। महीभिः। शचीभिः। यस्मिन्। विश्वाः। चर्ष
णयः। उत। च्यौत्ना। ज्रयांसि। च। अनु। घ। इत्। मंदी। मघोनः। एषः। एतानि। चकार। इं राम
द्रः। विश्वा। यः। अति। शृण्वे। वाजऽदावा। मघोनां। प्रऽभर्ता। रथं। गव्यंतं। अपाकात्। २

चित्। यं। अवति। इनः। वसु। सः। हि। वोळ्हा॥ २३ सनिता। विप्रः। अर्वत्ऽभिः। हंता। वृत्रं।
नृऽभिः। शूरः। सत्यः। अविता। विधंतं। यजध्व। एनं। प्रियऽमेधाः। इंद्रं। सत्राचा। मनसा। यः।
भूत्। सोमैः। सत्यऽमद्वा। गाथऽश्रवसं। सत्ऽपतिं। श्रवःऽकामं। पुरुऽत्मानं। कण्वासः। गा
त। वाजिनं। यः। ऋते। चित्। गाः। पदेभ्यः। दात्। सखा। नृऽभ्यः। शचीऽवान्। ये। अस्मिन्
। कामं। अश्रियन्। इत्था। धीऽवंतं। अद्रिऽवः। काण्वं। मेध्यऽअतिथिं। मेषः। भूतः। अभि।
यन्। अयः। शिक्ष। विभिंदो इति विऽभिंदो। अस्मै। चत्वारि। अयुता। ददत्। अष्ट। परः। सह
स्रा। उत। सु। त्ये इति। पयःऽवृधा। माकी इति। रणस्य। नप्त्या। जनित्वऽनाय। ममहे। २४

७प०पं० १०४

पिब। सुतस्य। रसिनः। मत्स्व। नः। इंद्र। गोऽमतः। आपिः। नः। बोधि। सधऽमाद्यः। वृधे। अ
स्मान्। अवंतु। ते। धियः। भूयाम। ते। सुऽमतौ। वाजिनः। वयं। मा। नः। स्तः। अभिऽमातये
। अस्मान्। चित्राभिः। अवतात्। अभिष्टिऽभिः। आ। नः। सुम्नेषु। यमय। इमाः। ऊं इति। त्वा
। पुरुवसो इति पुरुऽवसो। गिरः। वर्धंतु। याः। मम। पावकऽवर्णाः। शुचयः। विपःऽचितः। अ
भि। स्तोमैः। अनूषत। अयं। सहस्रं। ऋषिऽभिः। सहःऽकृतः। समुद्रःऽइव। पप्रथे। सत्यः
। सः। अस्य। महिमा। गृणे। शवः। यज्ञेषु। विप्रऽराज्ये। इंद्रं। इत्। देवऽतातये। इंद्रं। प्रऽय
ति। अध्वरे। इंद्रं। संऽईके। वनिनः। हवामहे। इंद्रं। धनस्य। सातये। २५ इंद्रः। मह्ना। रो

राम ४

अभि त्वा पूर्वपीतये

सी इति। पप्रथत्। शवः। इंद्रः। सूर्यं। अरोचयत्। इंद्रे। ह। विश्वा। भुवनानि। येमिरे। इंद्रे।
सुवानासः। इंदवः। इंद्र। स्तोमेभिः। आयवः। संऽईचीनासः। ऋभवः। सं। अस्वरन्।
रुद्राः। गृणंत। पूर्व्यं। अस्य। इत्। इंद्रः। ववृधे। वृष्ण्यं। शवः। मदे। सुतस्य। विष्णवि। अ
द्य। तं। अस्य। महिमानं। आयवः। अनु। स्तुवंति। पूर्वऽथा। तत्। त्वा। यामि। सुऽवीर्यं।
तत्। ब्रह्म। पूर्वऽचित्तये। येन। यतिऽभ्यः। भृगवे। धने। हिते। येन। प्रस्कण्वं। आविथ।
येन। समुद्रं। असृजः। महीः। अपः। तत्। इंद्र। वृष्णि। ते। शवः। सद्यः। सः। अस्य। महिमा
। न। संऽनशे। यं। क्षोणीः। अनुऽचक्रदे। २६ शग्धि। नः। इंद्र। यत्। त्वा। रयिं। यामि। सुऽ

१प.पं. वीर्यं। शग्धि। वाजाय। प्रथमं। सिसासते। शग्धि। स्तोमाय। पूर्व्य। शग्धि। नः। अस्य। यत्।
१०५ ह। पौरं। आविथ। धियः। इंद्र। सिसासतः। शग्धि। यथा। रुशमं। श्यावकं। कृपं। इंद्र। प्र। आ
वः। स्वःऽनरं। कत्। नव्यः। अतसीनां। तुरः। गृणीत। मर्त्यः। नहि। नु। अस्य। महिमानं। इंद्रि
यं। स्वः। गृणंतः। आनशुः। उत्। ऊं इति। त्ये। मधुमत्ऽतमाः। गिरः। स्तोमासः। ईरते। सत्राऽ
न जितः। धनऽसाः। अक्षितऽऊतयः। वाजऽयंतः। रथाःऽइव। २७ कण्वाःऽइव। भृगवः। सू
र्याःऽइव। विश्वं। इत्। धीतं। आनशुः। इंद्रं। स्तोमेभिः। महयंतः। आयवः। प्रियऽमेधासः।
अस्वरन्। युक्ष्व। हि। वृत्रहन्ऽतम। हरी इति। इंद्र। पराऽवतः। अर्वाचीनः। मघऽवन्। सो
(ऊं इति। स्तुवंतः। ऋतऽयंत। देवता। ऋषिः। कः। विप्रः। ओहते। कदा। हवं। मघऽवन्।
इंद्र। सुन्वतः। कत्। ऊं इति। स्तुवतः।
आ। गमः। उत्

मऽपीतये। उग्रः। ऋषिऽभिः। आ। गहि। इमे। हि। ते। कारवः। वावशुः। धिया। विप्रासः। मे
धऽसातये। सः। त्वं। नः। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। वेनः। न। शृणुधि। हवं। निः। इंद्र। बृहती
भ्यः। वृत्रं। धनुऽभ्यः। अस्फुरः। निः। अर्बुदस्य। मृगयस्य। मायिनः। निः। पर्वतस्य। गाः।
आजः। निः। अग्नयः। रुरुचुः। निः। ऊं इति। सूर्यः। निः। सोमः। इंद्रियः। रसः। निः। अंतरिक्षा
त्। अधमः। महां। अहिं। वृषा। तत्। इंद्र। पौंस्यं। २८ यं। मे। दुः। इंद्रः। मरुतः। पाकऽस्थामा।
कौरयाणः। विश्वेषां। त्मना। शोभिष्ठं। उपऽइव। दिवि। धावमानं। रोहितं। मे। पाकऽस्थामा।
सुऽधुरं। कक्ष्यऽप्रां। अदात्। रायः। विऽबोधनं। यस्मै। अन्ये। दश। प्रति। धुरं। वहंति। वह्न

७प.पं. यः।अस्तं।वयः।न।तुग्र्यं।आत्मा।पितुः।तनूः।वासः।ओजःऽदाः।अभिऽअंजनं।तुरीयं।
१.६ इत्।रोहितस्य।पाकऽस्थामानं।भोजं।दातारं।अब्रवं।२४ यत्।इंद्र।प्राक्।अपाक्।उदक्।
न्यक्।वा।हूयसे।नृऽभिः।सिम।पुरु।नृऽसूतः।असि।आनवे।असि।प्रऽशर्द्ध।तुर्वशे।
यत्।वा।रुमे।रुशमे।श्यावके।कृपे।इंद्र।मादयसे।सचा।कण्वासः।त्वा।ब्रह्मऽभिः।स्तोमऽ
वाहसः।इंद्र।आ।यच्छंति।आ।गहि।यथा।गौरः।अपा।कृतं।तृष्यन्।एति।अव।इरिणं।
आऽपित्वे।नः।प्रऽपित्वे।तूयं।आ।गहि।कण्वेषु।सु।सचा।पिब।मंदंतु।त्वा।मघऽवन्।इंद्र। राम
इंदवः।राधःऽदेयाय।सुन्वते।आऽमुष्य।सोमं।अपिबः।चमूइति।सुतं।ज्येष्ठं।तत्।द १.६

धिषे।सहः।प्र।चक्रे।सहसा।सहः।बभंज।मन्युं।ओजसा।विश्वे।ते।इंद्र।पृतनाऽयवः।
यहोइति।नि।वृक्षाःऽइव।येमिरे।५ सहस्रेणऽइव।सचते।यविऽयुधा।यः।ते।आनट्।
उपऽस्तुतिं।पुत्रं।प्रावर्गं।कृणुते।सुऽवीर्ये।दाश्नोति।नमउक्तिऽभिः।मा।भेम।मा।श्रमिष्म
।उग्रस्य।तव।महत्।ते।वृष्णः।अभिऽचक्ष्यं।कृतं।पश्येम।तुर्वशं।यदुं।सव्यां।अनु।स्फि
ग्यं।व×सख्ये।×वसे।वृषा।न।दानः।अस्य।रोषति।मध्वा।संऽपृक्ताः।सारघेण।धेनवः।
तूयं।आ।इहि।द्रव।पिब।अश्वी।रथी।सुऽरूपः।इत्।गोऽमान्।इत्।इंद्र।ते।सखा।श्वात्रऽ
भाजा।वयसा।सचते।सदा।चंद्रः।याति।सभां।उप।ऋश्यः।न।तृष्यन्।अवऽपानं।आ।

७ पं.पृ.
१७

गहि।पिब।सोमं।वशान्।अनु।निऽमेघमानः।मघऽवन्।दिवेऽदिवे।ओजिष्ठं।दधिषे।सहः॥
३१ अध्वर्यो इति।द्रवय।त्वं।सोमं।इंद्रः।पिपासति।उप।नूनं।युयुजे।वृषणा।हरी इति।आ।
च।जगाम।वृत्रऽहा।स्वयं।चित्।सः।मन्यते।दाशुरिः।जनः।यत्र।सोमस्य।तृंपसि।इदं।
ते।अन्नं।युज्यं।संऽउक्षितं।तस्य।आ।इहि।प्र।द्रव।पिब।रथेऽस्थाय।अध्वर्यवः।सोमं।
इंद्राय।सोतन।अधि।ब्रध्नस्य।अद्रयः।वि।चक्षते।सुऽअन्वंतः।दाशुऽअध्वरं।उप।ब्रध्नं।वावा
ता।वृषणा।हरी इति।इंद्रं।अपःऽसु।वक्षतः।अर्वांचं।त्वा॥०प्र।पूषणं।वृणीमहे।युज्याय।
पुरुऽवसुं।सः।शक्र।शिक्ष।पुरुऽहूत।नः।धिया।तुजे।राये।विऽमोचन॥३२ सः।नः।शिशी

राम
७

हि।भुरिजोःऽइव।क्षुरं।रास्व।रायः।विऽमोचन।त्वे इति।तत्।नः।सुऽवेदं।उस्रियं।वसु।यं
।त्वं।हिनोषि।मर्त्यं।वेमि।त्वा।पूषन्।ऋंजसे।वेमि।स्तोतवे।आघृणे।न।तस्य।वेमि।अरणं
।हि।तत्।वसो इति।स्तुषे।पज्राय।साम्ने।परा।गावः।यवसं।कत्।चित्।आघृणे।नित्यं।रेक्णः
।अमर्त्य।अस्माकं।पूषन्।अविता।शिवः।भव।मंहिष्ठः।वाजऽसातये।स्थूरं।राधः।शतऽ
अश्वं।कुरंगस्य।दिविष्टिषु।राज्ञः।त्वेषस्य।सुऽभगस्य।रातिषु।तुर्वशेषु।अमन्महि।धी
भिः।सातानि।काण्वस्य।वाजिनः।प्रियऽमेधैः।अभिद्युऽभिः।षष्टिं।सहस्रा।अनु।निःऽम
जां।अजे।निः।यूथानि।गवां।ऋषिः।वृक्षाः।चित्।मे।अभिऽपित्वे।अरारणुः।गां।भजंत।मे

अश्वौ गृजंत । मेहनौ ।

८ पं.प. ह नौ । ३३ इति सप्तमोध्यायः । हरिः ॐ ॥ दूरात् । इहऽइव । यत् । सती । अरुणऽप्सुः ।
१.८ अशिश्वितत् । वि । भानुं । विश्वधा । अतनत् । नृऽवत् । दस्रा । मनःऽयुजा । रथेन । पृथुऽपाज
सा । सचेथे इति । अश्विना । उषसं । युवाभ्यां । वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू । प्रति । स्तो
माः । अदृक्षत । वाचं । दूतः । यथा । ओहिषे । पुरुऽप्रिया । नः । ऊतये । पुरुऽमंद्रा । पुरुवसू इ
ति पुरुऽवसू । स्तुषे । कण्वासः । अश्विना । मंहिष्ठा । वाजऽसातमा । इषयंता । शुभः । पती इ
ति । गंतारा । दाशुषः । गृहं । १ ता । सुऽदेवाय । दाशुषे । सुऽमेधां । अविऽतारिणीं । घृतैः । गव्यू राम
तिं । उक्षतं । आ । नः । स्तोमं । उप । द्रवत् । तूयं । श्येनेभिः । आशुऽभिः । यातं । अश्वेभिः । अश्वि ८

ना । येभिः । तिस्रः । पराऽवतः । दिवः । विश्वानि । रोचना । त्रीन् । अक्तून् । परिऽदीयथः । उत ।
नः । गोऽमतीः । इषः । उत । सातीः । अहःऽविदा । वि । पथः । सातये । सितं । आ । नः । गोऽमंतं ।
अश्विना । सुऽवीरं । सुऽरथं । रयिं । वोळ्हं । अश्वऽवतीः । इषः । २ ववृधाना । शुभः । पती
इति । दस्रा । हिरण्यवर्तनी इति हिरण्यऽवर्तनी । पिबतं । सोम्यं । मधु । अस्मभ्यं । वाजिनी
वसू इति वाजिनीऽवसू । मघवत्ऽभ्यः । च । सऽप्रथः । छर्दिः । यंतं । अदाभ्यं । नि । सु । ब्रह्म
। जनानां । या । अविष्टं । तूयं । आ । गतं । मो इति । सु । अन्यान् । उप । अरतं । अस्य । पिबतं । अ
श्विना । युवं । मदस्य । चारुणः । मध्वः । रातस्य । धिष्ण्या । अस्मे इति । आ । वहतं । रयिं । शतऽ

८ पं.प. वंतं। सहस्रिणं। पुरुऽक्षुं। विश्वऽधायसं। ३ पुरुऽत्रा। चित्। हि। वां। नरा। विऽह्वयंते। मनीषि
१.९ णः। वाघत्ऽभिः। अश्विना। आ। गतं। जनासः। वृक्तऽबर्हिषः। हविष्मंतः। अरंऽकृतः। युवां। ह
वंते। अश्विना। अस्माकं। अद्य। वां। अयं। स्तोमः। वाहिष्ठः। अंतमः। युवाभ्यां। भूतु। अश्विना।
यः। ह। वां। मधुनः। दृतिः। आऽहितः। रथऽचर्षणे। ततः। पिबतं। अश्विना। तेन। नः। वाजिनीव
सू इति वाजिनीऽवसू। पश्वे। तोकाय। शं। गवे। वहतं। पीवरीः। इषः। ४ उत। नः। दिव्याः। इषः।
उत। सिंधून्। अहःऽविदा। अप। द्वाराऽइव। वर्षथः। कदा। वां। तौग्र्यः। विधत्। समुद्रे। जहितः राम
।नरा। ॰ युवं। कण्वाय। नासत्या। अपिऽरिप्ताय। हर्म्ये। शश्वत्। ऊतीः। दशस्यथः। ताभिः। आ। ९

॰यद्वांरथोवि॰

यातं। ऊतिऽभिः। नव्यसीभिः। सुशस्तिऽभिः। यत्। वां। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। हुवे। य
था। चित्। कण्वं। आवतं। प्रियऽमेधं। उपऽस्तुतं। अत्रिं। शिंजारं। अश्विना। ५ यथा। उत। कृ
त्व्ये। धने। अंशुं। गोषु। अगस्त्यं। यथा। वाजेषु। सोभरिं। एतावत्। वां। वृषण्वसू इति वृषण्ऽ
वसू। अतः। वा। भूयः। अश्विना। गृणंतः। सुम्नं। ईमहे। रथं। हिरण्यऽवंधुरं। हिरण्यऽअ
भीशुं। अश्विना। आ। हि। स्थाथः। दिविऽस्पृशं। हिरण्ययी। वां। रभिः। ईषा। अक्षः। हिरण्ययः
।उभा। चक्रा। हिरण्यया। ॰ पराऽवतः। चित्। आ। गतं। उप। इमां। सुऽस्तुतिं। मम। ६ आ
॰तेननो॰ ।वहेथे इति। पराकात्। पूर्वीः। अश्नंतौ। अश्विना। इषः। दासीः। अमर्त्या। आ। नः। द्युम्नैः।

८ प.पं. आ।श्रवःऽभिः।आ।राया।यातं।अश्विना।पुरुऽचंद्रा।नासत्या।आ।इह।वां।प्रुषितऽप्सवः।
११० वयः।वहंतु।पर्णिनः।अच्छ।सुऽअध्वरं।जनं।रथं।वां।अनुऽगायसं।यः।इषा।वर्तते।सह।
न।चक्रं।अभि।बाधते।हिरण्ययेन।रथेन।द्रवत्पाणिऽभिः।अश्वैः।धीऽजवना।नासत्या।
७ युवं।मृगं।जागृऽवांसं।स्वदथः।वा।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू।ता।नः।पृंक्तं।इषा।र
यिं।ता।मे।अश्विना।सनीनां।विद्यातं।नवानां।यथा।चित्।चैद्यः।कशुः।शतं।उष्ट्रानां।द
दत्।सहस्रा।दश।गोनां।यः।मे।हिरण्यऽसंदृशः।दश।राज्ञः।अमंहत।अधःऽपदाः। राम
इत्।चैद्यस्य।कृष्टयः।चर्मऽम्नाः।अभितः।जनाः।माकिः।एना।पथा।गात्।येन।इमे।यं १०

ति।चेदयः।अन्यः।न।इत्।सूरिः।ओहते।भूरिदावत्ऽतरः।जनः।८ महान्।इंद्रः।यः।
ओजसा।पर्जन्यः।वृष्टिमान्ऽइव।स्तोमैः।वत्सस्य।ववृधे।प्रऽजां।ऋतस्य।पिप्रतः।प्र।
यत्।भरंत।वह्नयः।विप्राः।ऋतस्य।वाहसा।कण्वाः।इंद्रं।यत्।अक्रत।स्तोमैः।यज्ञस्य।
साधनं।जामि।ब्रुवते।आयुधं।सं।अस्य।मन्यवे।विशः।विश्वाः।नमंत।कृष्टयः।समुद्रा
यऽइव।सिंधवः।ओजः।तत्।अस्य।तित्विषे।उभे इति।यत्।संऽअवर्तयत्।इंद्रः।चर्मऽइ
व।रोदसी इति।९ वि।चित्।वृत्रस्य।दोधतः।वज्रेण।शतऽपर्वणा।शिरः।बिभेद।वृष्णिना।
इमाः।अभि।प्र।नोनुमः।विपां।अग्रेषु।धीतयः।अग्नेः।शोचिः।न।दिद्युतः।गुहा।सतीः।

८प.पं.
१११

उप। त्मना। प्रायन्। शोचंत। धीतयः। कण्वाः। ऋतस्य। धारया। प्र। तं। इंद्र। नशीमहि। रयिं
गोऽमंतं। अश्विनं। प्र। ब्रह्म। पूर्वऽचित्तये। अहं। इत्। हि। पितुः। परि। मेधां। ऋतस्य। ज
ग्रभ। अहं। सूर्यःऽइव। अजनि। १० अहं। प्रत्नेन। मन्मना। गिरः। शुंभामि। कण्वऽव
त्। येन। इंद्रः। शुष्मं। इत्। दधे। यां। त्वां। इंद्र। न। तुस्तुवुः। ऋषयः। ये। च। तुस्तुवुः। मम। इ
त्। वर्धस्व। सुऽस्तुतः। यत्। अस्य। मन्युः। अध्वनीत्। वि। वृत्रं। पर्वऽशः। रुजन्। अपः
। समुद्रं। ऐरयत्। नि। शुष्मे। इंद्र। धर्णसिं। वज्रं। जघंथ। दस्यवि। वृषा। हि। उग्र। शृण्विषे।
न। द्यावः। इंद्रं। ओजसा। न। अंतरिक्षाणि। वज्रिणं। न। विव्यचंत। भूमयः। ११ यः। ते। इं

राम
१११

द्र। महीः। अपः। स्तभुःऽयमानः। आ। अशयत्। नि। तं। पद्यासु। शिश्नथः। यः। इमे इति। रोद
सीइति। मही इति। समीची इति सम्ऽईची। सं। अजग्रभीत्। तमःऽभिः। इंद्र। तं। गुहः। ये। इंद्र।
यतयः। त्वा। भृगवः। ये। च। तुस्तुवुः। मम। इत्। उग्र। श्रुधि। हवं। इमाः। ते। इंद्र। पृश्नयः। घृतं।
दुहते। आऽशिरं। एनां। ऋतस्य। पिप्युषीः। याः। इंद्र। प्रऽस्वः। त्वा। आसा। गर्भं। अचक्रिरन्
। परि। धर्मऽइव। सूर्यं। १२ त्वां। इत्। शवसः। पते। कण्वाः। उक्थेन। वावृधुः। त्वां। सुतासः। इं
दवः। तव। इत्। इंद्र। प्रऽनीतिषु। उत। प्रऽशस्तिः। अद्रिऽवः। यज्ञः। वितंतसाय्यः। आ। नः।
इंद्र। महीं। इषं। पुरं। न। दर्षि। गोऽमतीं। उत। प्रऽजां। सुऽवीर्यां। उत। यत्। आसुऽअश्व्यां। य

८पं.प. त्। इंद्र। नाहुषीषु। आ। अग्ने। विक्षु। प्रऽदीदयत्। अभि। व्रजं। न। तत्निषे। सूरः। उपाकऽचक्ष
११२ सं। यत्। इंद्र। मृळयासि। नः॥ १३ यत्। अंग। तविषीऽयसे। इंद्र। प्रऽराजसि। क्षितीः। महान्।
अपारः। ओजसा। तं। त्वा। हविष्मतीः। विश्वाः। उप। ब्रुवते। ऊतये। उरुऽज्रयसं। इंदुऽभिः। उ
पऽह्वरे। गिरीणां। संऽगथे। च। नदीनां। धिया। विप्रः। अजायत। अतः। समुद्रं। उत्ऽवतः। चि
कित्वान्। अव। पश्यति। यतः। विऽपानः। एजति। आ। इत्। नु। प्रत्नस्य। रेतसः। ज्योतिः। पश्यंति।
वासरं। परः। यत्। इध्यते। दिवा॥ १४ कण्वासः। इंद्र। ते। मतिं। विश्वे। वर्द्धंति। पौंस्यं। उतोइति। श याम
विष्ठ। वृष्ण्यं। इमां। मे। इंद्र। सुऽस्तुतिं। जुषस्व। प्र। सु। मां। अव। उत। प्र। वर्द्धय। मतिं। उत। ब्र १२

ह्मण्या। वयं। तुभ्यं। प्रऽवृद्ध। वज्रिऽवः। विप्राः। अतक्ष्म। जीवसे। अभि। कण्वाः। अनूषत।
आपः। न। प्रऽवता। यतीः। इंद्रं। वननऽवती। मतिः। इंद्रं। उक्था। नि। ववृधुः। समुद्रंऽइव। सिं
धवः। अनुत्तऽमन्युं। अजरं॥ १५ आ। नः। याहि। पराऽवतः। हरिऽभ्यां। हर्यताभ्यां। इमं। इंद्र।
सुतं। पिब। त्वां। इत्। वृत्रहन्ऽतम। जनासः। वृक्तऽबर्हिषः। हवंते। वाजऽसातये। अनु। त्वा। रो
दसीइति। उभेइति। चक्रं। न। वर्ति। एतशं। अनु। सुवानासः। इंदवः। मंदस्व। सु। स्वःऽनरे
। उत। इंद्र। शर्यणाऽवति। मत्स्व। विवस्वतः। मती। ववृधानः। उप। द्यवि। वृषा। वज्री। अरोर
वीत्। वृत्रऽहा। सोमऽपातमः॥ १६ ऋषिः। हि। पूर्वऽजाः। असि। एकः। ईशानः। ओजसा।

८प.पं.
३१२

इंद्र। चोष्कूयसे। वसु। अस्माकं। त्वा। सुतान्। उप। वीतऽपृष्ठाः। अभि। प्रयः। शतं। वहंतु। ह
रयः। इमां। सु। पूर्व्यां। धियं। मधोः। घृतस्य। पिप्युषीं। कण्वाः। उक्थेन। ववृधुः। इंद्रं। इत्। विऽ
महीनां। मेधे। वृणीत। मर्त्यः। इंद्रं। सनिष्युः। ऊतये। अर्वांचं। त्वा। पुरुऽस्तुत। प्रियमेधऽ
स्तुता। हरी इति। सोमऽपेयाय। वक्षतः। शतं। तिरिंदिरे। सहस्रं। पर्शौ। आ। ददे। राधांसि। अहं ।४
याद्वानां। त्रीणि। शतानि। अर्वतां। सहस्रा। दश। गोनां। ददुः। पज्राय। साम्ने। उत्। आनट्
ककुहः। दिवं। उष्ट्रान्। चतुःऽयुजः। ददत्। श्रवसा। याद्वं। जनं॥ १७ प्र। यत्। वः। त्रिऽस्तुभं। राम
इषं। मरुतः। विप्रः। अक्षरत्। वि। पर्वतेषु। राजथ। यत्। अंग। तविषीऽयवः। यामं। शुभ्राः। १२

अचिध्वं। नि। पर्वताः। अहासत। उत्। ईरयंत। वायुऽभिः। वाश्रासः। पृश्निऽमातरः। धुक्षं
त। पिप्युषीं। इषं। वपंति। मरुतः। मिहं। प्र। वेपयंति। पर्वतान्। यत्। यामं। यांति। वायुऽभिः।
नि। यत्। यामाय। वः। गिरिः। नि। सिंधवः। विऽधर्मणे। महे। शुष्माय। येमिरे॥ १८ युष्मान्। ऊं
इति। नक्तं। ऊतये। युष्मान्। दिवा। हवामहे। युष्मान्। प्रऽयति। अध्वरे। उत्। ऊं इति। त्ये। अरु
णऽप्सवः। चित्राः। यामेभिः। ईरते। वाश्राः। अधि। स्नुना। दिवः। सृजंति। रश्मिं। ओजसा।
पंथां। सूर्याय। यातवे। ते। भानुऽभिः। वि। तस्थिरे। इमां। मे। मरुतः। गिरं। इमं। स्तोमं। ऋभु
क्षणः। इमं। मे। वनत। हवं। त्रीणि। सरांसि। पृश्नयः। दुदुह्रे। वज्रिणे। मधु। उत्सं। कवंधं। उ

ऋ॰पं॰१
११४

द्रिपा। १९ मरुतः। यत्। ह। वः। दिवः। सुम्नऽयंतः। हवामहे। आ। तु। नः। उप। गंतन। ग रुद्राः। यूयंहिष्ठा।
ऋभुक्षणः। दमे। उत। प्रऽचेतसः। मदे। आ। नः। रयिं। मदऽच्युतं। पुरुऽक्षुं। विश्वऽधायसं। इ
यर्त। मरुतः। दिवः। अधिऽइव। यत्। गिरीणां। यामं। शुभ्राः। अचिध्वं। सुवानैः। मंदध्वे। इंदु
भिः। एतावतः। चित्। एषां। सुम्नं। भिक्षेत। मर्त्यः। अदाभ्यस्य। मन्मऽभिः। २० ये। द्रप्साःऽ
इव। रोदसी इति। धमंति। अनु। वृष्टिऽभिः। उत्सं। दुहंतः। अक्षितं। उत्। ऊं इति। स्वानेभिः। ईर
त। उत्। रथैः। उत्। ऊं इति। वायुऽभिः। उत्। स्तोमैः। पृश्निऽमातरः। येन। आव। तुर्वशं। यदुं।
येन। कण्वं। धनऽस्पृतं। राये। सु। तस्य। धीमहि। इमाः। ऊं इति। वः। सुऽदानवः। घृतं। न।

राम
१४

पिप्युषीः। इषः। वर्धान्। काण्वस्य। मन्मऽभिः। क्व। नूनं। सुऽदानवः। मदथ। वृक्तऽबर्हिषः।
~~शर्धान्। ऋतस्य। जिन्वथ। सं। ऊं इति। त्ये। महतीः। अपः। सं। क्षोणी इति। सं। ऊं इति।~~ ब्रह्मा।
कः। वः। सपर्यति। २१ नहि। स्म। यत्। ह। वः। पुरा। स्तोमेभिः। वृक्तऽबर्हिषः। शर्धान्। ऋतस्य।
जिन्वथ। सं। ऊं इति। त्ये। महतीः। अपः। सं। क्षोणी इति। सं। ऊं इति। सूर्यं। सं। वज्रं। पर्वऽशः। द
धुः। वि। वृत्रं। पर्वऽशः। ययुः। वि। पर्वतान्। अराजिनः। चक्राणाः। वृष्णि। पौंस्यं। अनु। त्रितस्य।
युध्यतः। शुष्मं। आवन्। उत। क्रतुं। अनु। इंद्रं। वृत्रऽतूर्ये। विद्युत्ऽहस्ताः। अभिऽद्यवः। शि
प्राः। शीर्षन्। हिरण्ययीः। शुभ्राः। वि। अंजत। श्रिये। २२ उशना। यत्। पराऽवतः। उक्ष्णः। रं

८ पं.प. धा। अयातन। द्यौः। न। चक्रदत्। भिया॥ आ। नः। मखस्य। दावने। अश्वैः। हिरण्यपाणिऽभिः। देवा
३३५ सः। उप। गंतन॥ यत्। एषां। पृषतीः। रथे। प्रष्टिः। वहति। रोहितः। यांति। शुभ्राः। रिणन्। अपः। सुऽ
सोमे। शर्यणाऽवति। आर्जीके। पस्त्यऽवति। ययुः। निःऽचक्रया। नरः। कदा। गच्छाथ। मरुतः। इ
०कद्ध नूनं० त्था। विप्रं। हवमानं। मार्डीकेभिः। नाधमानं। २३ ।ँ। यत्। इंद्रं। अजहातन। कः। वः। सखिऽत्वे।
ओहते। सहो इति। सु। नः। वज्रऽहस्तैः। कण्वासः। अग्निं। मरुत्ऽभिः। स्तुषे। हिरण्यऽवाशी
भिः। ओ इति। सु। वृष्णः। प्रऽयज्यून्। आ। नव्यसे। सुविताय। ववृत्यां। चित्रऽवाजान्। गिरयः राम
चित्। नि। जिहते। पर्शानासः। मन्यमानाः। पर्वताः। चित्। नि। येमिरे। आ। अक्ष्णऽयावानः १५

वहंति। अंतरिक्षेण। पततः। धातारः। स्तुवते। वयः। अग्निः। हि। जनि। पूर्व्यः। छंदः। न। सूरः।
०ते भानुभि० अर्चिषा॥ ० २४ आ। नः। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। अश्विना। गच्छतं। युवं। दस्रा। हिरण्यवर्तनी
२ हि इतिरण्यऽवर्तनी। पिबतं। सोम्यं। मधु॥ आ। नूनं। यातं। अश्विना। रथेन। सूर्यऽत्वचा। भु
जी इति। हिरण्यऽपेशसा। कवी इति। गंभीरऽचेतसा॥ आ। यातं। नहुषः। परि। आ। अंतरि
क्षात्। अधः। प्रिया। पुत्रः। कण्वस्य। वां। इह। सुसाव। सोम्यं। मधु॥ ० उपऽश्रुति। अश्विना० आ नो या०
।सोमऽपीतये। स्वाहा। स्तोमस्य। वर्धना। प्र। कवी इति। धीतिऽभिः। नरा॥ २५ यत्। चित्।
हि। वां। पुरा। ऋषयः। जुहूरे। अवसे। नरा। आ। यातं। अश्विना। आ। गतं। उप। इमां। सुऽ

८ पं.प. स्तुतिं। मम। दिवः। चित्। रोचनात्। अधि। आ। नः। गंतं। स्वःऽविदा। धीभिः। वत्सः। प्रचेत
३१६ तसा। स्तोमेभिः। हवनऽश्रुता। किं। अन्ये। परि। आसते। अस्मत्। स्तोमेभिः। अश्विना। पु
त्रः। कण्वस्य। वां। ऋषिः। गीःऽभिः। वत्सः। अवीवृधत्। आ। वां। विप्रः। इह। अवसे। अह्व
त्। स्तोमेभिः। अश्विना। अरिप्रा। वृत्रहन्ऽतमा। ता। नः। भूतं। मयःऽभुवा। आ। यत्। वां।
योषणा। रथं। अतिष्ठत्। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। विश्वानि। अश्विना। युवं। प्र
धीतानि। अगच्छतं। २६ अंतः। सहस्रऽनिर्निजा। रथेन। आ। यातं। अश्विना। वत्सः। वां। राम
मधुऽमत्। वचः। अशंसीत्। काव्यः। कविः। पुरुऽमंद्रा। पुरुवसू इति पुरुऽवसू। मनोत १६

रा। रयीणां। स्तोमं। मे। अश्विनौ। इमं। अभि। वह्नी इति। अनूषातां। आ। नः। विश्वानि। अ
०यंनास० श्विना। धत्तं। राधांसि। अह्रया। कृतं। नः। ऋत्वियऽवतः। मा। नः। रीरधतं। निदे। ० अंबरे। ० ०अतः सह०
यः। वां। नासत्यौ। ऋषिः। गीःऽभिः। वत्सः। अवीवृधत्। तस्मै। सहस्रऽनिर्निजं। इषं। ध
त्तं। घृतऽश्चुतं। २७ प्र। अस्मै। ऊर्जं। घृतऽश्चुतं। अश्विना। यच्छतं। युवं। यः। वां। सुम्नाय।
तुस्तवत्। वसुऽयात्। दानुनः। पती इति। आ। नः। गंतं। रिशादसा। इमं। स्तोमं। पुरुऽभु
जा। कृतं। नः। सुऽश्रियः। नरा। इमा। दातं। अभिष्टये। आ। वां। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। प्रि
यऽमेधाः। अहूषत। राजंतौ। अध्वराणां। अश्विना। यामऽहूतिषु। ० मयःऽभुवा। अश्वि

• आनोगंत०

८ प.पं.
११७

ना। शंऽभुवा। युवं। यः। वां। विपन्यू इति। धीतिऽभिः। गीःऽभिः। वत्सः। अवीवृधत्। याभिः। क
ण्वं। मेधऽअतिथिं। याभिः। वशं। दशऽव्रजं। याभिः। गोऽशर्यं। आवतं। ताभिः। नः। अ
वतं। नरा। २० याभिः। नरा। त्रसदस्युं। आवतं। कृत्व्ये। धने। ताभिः। सु। अस्मान्। अश्वि
ना। प्र। अवतं। वाजऽसातये। प्र। वां। स्तोमाः। सुऽवृक्तयः। गिरः। वर्द्धंतु। अश्विना। पुरुऽ
त्रा। ० पुरुऽस्पृहा। त्रीणि। पदानि। अश्विनोः। आविः। संति। गुहा। परः। कवी इति। ऋतस्य।
पत्मऽभिः। अर्वाक्। जीवेभ्यः। परि। २९ आ। नूनं। अश्विना। युवं। वत्सस्य। गंतं। अव
से। प्र। अस्मै। यच्छतं। अवृकं। पृथु। छर्दिः। युयुतं। याः। अरातयः। [illegible]। यत्।

राम
१७

अंतरिक्षे। यत्। दिवि। यत्। पंच। मानुषान्। अनु। नृम्णं। तत्। धत्तं। अश्विना। ये। वां। दंसां
सि। अश्विना। विप्रासः। परिऽममृशुः। एव। इत्। काण्वस्य। बोधतं। अयं। वां। घर्म्मः। अ
श्विना। स्तोमेन। परि। सिच्यते। अयं। सोमः। मधुऽमान्। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽव
सू। येन। वृत्रं। चिकेतथः। यत्। अप्ऽसु। यत्। वनस्पतौ। यत्। ओषधीषु। पुरुऽदंससा।
कृतं। तेन। मा। अविष्टं। अश्विना। २ यत्। नासत्या। भुरण्यथः। यत्। वा। देवा। भिषज्य
थः। अयं। वां। वत्सः। मतिऽभिः। न। विंधते। हविष्मंतं। हि। गच्छथः। आ। नूनं। रघुऽवर्तनिं।
रथं। तिष्ठाथः। अश्विना। आ। वां। स्तोमाः। इमे। मम। नभः। न। चुच्यवीरत। यत्। अद्य। वां।
आ। नूनं। अश्विनोः। ऋषिः। स्तोमं। चिकेत। वामया। आ। सोमं। मधुमत्ऽतमं। घ
र्मं॥ सिंचात्। अथर्वणि॥ ७

८ पं.प. नासत्या। उक्थैः। आऽचुच्युवीमहि। यत्। वा। वाणीभिः। अश्विना। ९। यत्। वां। कक्षीवान्। उत।
११८ यत्। विऽअश्वः। ऋषिः। यत्। वां। दीर्घऽतमाः। जुहाव। पृथी। यत्। वां। वैन्यः। सदनेषु। एव। इ
त्। अतः। अश्विना। चेतयेथां॥ १०॥ यातं। छर्दिःऽपौ। उत। नः। परःऽपा। भूतं। जगत्ऽपौ। उ
त। नः। तनूऽपा। वर्तिः। तोकाय। तनयाय। यातं। यत्। इंद्रेण। सऽरथं। याथः। अश्विना। य
त्। वा। वायुना। भुवथः। संऽओकसा। यत्। आदित्येभिः। ऋभुऽभिः। सऽजोषसा। यत्। वा।
विष्णोः। विऽक्रमणेषु। तिष्ठथः। यत्। अद्य। अश्विनौ। अहं। हुवेय। वाजऽसातये। यत्। पृ राम
त्ऽसु। तुर्वणे। सहः। तत्। श्रेष्ठं। अश्विनोः। अवः। आ। नूनं। यातं। अश्विना। इमा। हव्यानि। १८

वां। हिता। इमे। सोमासः। अधि। तुर्वशे। यदौ। इमे। कण्वेषु। वां। अथ। यत्। नासत्या। पराके।
अर्वाके। अस्ति। भेषजं। तेन। नूनं। विऽमदाय। प्रऽचेतसा। छर्दिः। वत्साय। यच्छतं॥ १५॥
अभुत्सि। ऊं इति। प्र। देव्या। साकं। वाचा। अहं। अश्विनोः। वि। आवः। देवि। आ। मतिं। वि। रा
तिं। मर्त्येभ्यः। प्र। बोधय। उषः। अश्विना। प्र। देवि। सूनृते। महि। प्र। यज्ञऽहोतः। आनुषक्।
प्र। मदाय। श्रवः। बृहत्। यत्। उषः। यासि। भानुना। सं। सूर्येण। रोचसे। आ। ह। अयं।
अश्विनोः। रथः। वर्तिः। याति। नृऽपाय्यं। यत्। आऽपीतासः। अंशवः। गावः। न। दुह्रे। ऊ
धऽभिः। यत्। वा। वाणीः। अनुषत। प्र। देवऽयन्तः। अश्विना। प्र। द्युम्नाय। प्र। शवसे। प्र।

८ पं.प. नःऽसख्याय। नृऽमेधे। प्र। दृक्षाय। प्रऽचेतसा। यत्। नूनं। धीभिः। अश्विना। पितुः। योना।
११९ निऽसीदथः। यत्। वा। सुम्नेभिः। उक्थ्या। ३३ यत्। स्थः। दीर्घऽप्रसद्मनि। यत्। वा। अ
दः। रोचने। दिवः। यत्। वा। समुद्रे। अधि। आऽकृते। गृहे। अतः। आ। यातं। अश्विना। य
त्। वा। यज्ञं। मनवे। संऽमिमिक्षथुः।०।बृहस्पतिं। विश्वान्। देवान्। अहं। हुवे। इंद्राविष्णू
इति। अश्विनौ। आशुऽहेषसा। ता। नु। अश्विना। हवे। सुऽदंससा। गृभे। कृता। ययोः। अ
स्ति। प्र। नः। सख्यं। देवेषु। अधि। आप्यं। ययोः। अधि। प्र। यज्ञाः। असूरे। संति। सूरयः। राम
ताः। यज्ञस्य। अध्वरस्य। प्रऽचेतसा। स्वधाभिः। या। पिबतः। सोम्यं। मधु। यत्। अद्य। अश्वि १९

नौ। अपाक्। यत्। प्राक्। स्थः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। यत्। द्रुह्यवि। अनवि। तुर्व
शे। यदौ। हुवे। वां। अथ। मा। आ। गतं। यत्। अंतरिक्षे। पतथः। पुरुऽभुजा। यत्। वा। इमे इ
ति। रोदसी इति। अनु। यत्। वा। स्वधाभिः। अधिऽतिष्ठथः। रथं।६।३४ त्वं। अग्ने। व्रतऽ अत आयातं॰
पाः। असि। देवः। आ। मर्त्येषु। आ। त्वं। यज्ञेषु। ईड्यः। त्वं। असि। प्रऽशस्यः। विदथेषु। स
हंत्य। अग्ने। रथीः। अध्वराणां। सः। त्वं। अस्मत्। अप। द्विषः। युयोधि। जातऽवेदः। अदे
वीः। अग्ने। अरातीः। अंति। चित्। संतं। अह। यज्ञं। मर्तस्य। रिपोः। न। उप। वेषि। जातऽवे
दः। मतीः। अमर्त्यस्य। ते। भूरि। नाम। मनामहे। विप्रासः। जातऽवेदसः। ३५ विप्रं। विप्रा

८ पं.प.
१९

सः।अवसे।देवं।मती।सः।ऊतये।अग्निं।गीःऽभिः।हवामहे।आ।ते।वत्सः।मनः।यम
त्।परमात्।चित्।सधऽस्थात्।अग्ने।त्वांऽकामया।गिरा।पुरुऽत्रा।हि।सऽदृङ्।असि।विशः
।विश्वाः।अनु।प्रऽभुः।समत्ऽसु।त्वा।हवामहे।समत्ऽसु।अग्निं।अवसे।वाजंऽयंतः
हवामहे।वाजेषु।चित्रऽराधसं।प्रत्नः।हि।कं।ईड्यः।अध्वरेषु।सनात्।च।होता।नव्यः
च।सत्सि।स्वां।च।अग्ने।तन्वं।पिप्रयस्व।अस्मभ्यं।च।सौभगं।आ।यजस्व। ३८
श्रीरामजयरामजयजयराम॥ ध्रु॥ श्री ॥ इतिपंचमाष्टकेअष्टमोध्यायः॥

राम
२०

पंचमाष्टकेपदेसमाप्तः

॥ पदे षष्ठमाष्टके प्रारंभः॥ शेषोनारा॥
॥यणएनापुरकरइदंपुस्तकंपरोपूका॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ यः । इंद्र । सोमऽपातमः । मदः । शविष्ठ ।
चेतति । येन । हंसि । नि । अत्रिणं । तं । ईमहे । येन । दशऽग्वं ।
अध्रिऽगुं । वेपयंतं । स्वःऽनरं । येन । समुद्रं । आविथ । तं । ईम
हे । येन । सिंधुं । महीः । अपः । रथान्ऽइव । प्रऽचोदयः । पंथां ।
ऋतस्य । यातवे । तं । ईमहे । इमं । स्तोमं । अभिष्टये । घृतं ।
न । पूतं । अद्रिऽवः । येन । नु । सद्यः । ओजसा । ववक्षिथ । इ
मं । जुषस्व । गिर्वणः । समुद्रःऽइव । पिन्वते । इंद्र । विश्वाभिः ।

ऊतिऽभिः । ववक्षिथ ॥ १ ॥ यः । नः । देवः । पराऽवतः । सखिऽ
त्वनाय । ममहे । दिवः । न । वृष्टिं । प्रथयन् । ववक्षिथ । ववक्षुः ।
अस्य । केतवः । उत । वज्रः । गभस्त्योः । यत् । सूर्यः । न । रोदसी
इति । अवर्धयत् । यदि । प्रऽवृद्ध । सत्ऽपते । सहस्रं । महिषा
न् । अघः । आत् । इत् । ते । इंद्रियं । महि । प्र । ववृधे । इंद्रः । सू
र्यस्य । रश्मिऽभिः । नि । अर्शसानं । ओषति । अग्निः । वना
ऽइव । ससहिः । प्र । ववृधे । इयं । ते । ऋतियऽवती । धीतिः ।

एति। नवीयसी। सपर्यंती। पुरुऽप्रिया। मिमीते। इत्॥ २॥
गर्भः। यज्ञस्य। देवऽयुः। क्रतुं। पुनीते। आनुषक्। स्तोमैः।
इंद्रस्य। ववृधे। मिमीति। इत्। सनिः। मित्रस्य। पप्रथे। इंद्रः।
सोमस्य। पीतये। प्राची। वाशीऽइव। सुन्वते। मिमीति। इत्।
यं। विप्राः। उक्थऽवाहसः। अभिऽप्रमंदुः। आयवः। घृ
तं। न। पिप्ये। आसनि। ऋतस्य। यत्। उत। स्वऽराजे। अ
दितिः। स्तोमं। इंद्राय। जीजनत्। पुरुऽप्रशस्तं। ऊतये। ऋ

तस्य। यत्। अभि। वह्नयः। ऊतये। अनूषत। प्रऽशस्तये। न।
देव। विऽव्रता। हरी इति। ऋतस्य। यत्॥ ३॥ यत्। सोमं।
इंद्र। विष्णवि। यत्। वा। घ। त्रिते। आप्त्ये। यत्। वा। मरुत्ऽ
सु। मंदसे। सं। इंदुऽभिः॥ यत्। वा। शक्र। पराऽवति। समुद्रे।
अधि। मंदसे। अस्माकं। इत्। सुते। रण। सं। इंदुऽभिः॥
यत्। वा। असि। सुन्वतः। वृधः। यजमानस्य। सत्ऽप
ते। उक्थे। वा। यस्य। रण्यसि। सं। इंदुऽभिः॥ देवंऽदेवं।

३

वः। अवसे। इंद्रंऽइंद्रं। गृणीषणि। अध। यज्ञाय। तुर्व
णे। वि। आनशुः। यज्ञेभिः। यज्ञऽवाहसं। सोमेभिः। सो
मऽपातमं। होत्राभिः। इंद्रं। ववृधुः। वि। आनशुः। ४।। ०।।
महीरस्यप्रणीतयःपूर्वीरुतप्रशस्तयः।०। विश्वा। वसूनि।
दाशुषे। वि। आनशुः। इंद्रं। वृत्राय। हंतवे। देवासः। दधि
रे। पुरः। इंद्रं। वाणीः। अनूषत। सं। ओजसे। महांतं। म
हि ना। वयं। स्तोमेभिः। हवनऽश्रुतं। अर्कैः। अभि। प्र।

नोनुमः। सं। ओजसि। न। यं। विविक्तः। रोदसीइति। न। अं
तरिक्षाणि। वज्रिणं। अमात्। इत्। अस्य। तित्विषे। सं। ओ
जसः। यत्। इंद्र। पृतनाज्ये। देवाः। त्वा। दधिरे। पुरः। आ
त्। इत्। ते। हर्यता। हरीइति। ववक्षतुः।।५।। यदा। वृत्रं। न
दीऽवृतं। शवसा। वज्रिन्। अवधीः।०। आदित्तेहर्यताह
रीववक्षतुः।।०। यदा। ते। विष्णुः। ओजसा। त्रीणि। पदा
विऽचक्रमे।०। यदा। ते। हर्यता। हरीइति। ववृधातेइति।

द्विवेऽदिवे।०।आदित्ते।०।।विश्वा।भुवनानि।येमिरे।यदा।
ते।मारुतीः।विशः।तुभ्यं।इंद्र।निऽयेमिरे।०।यदा।सूर्यं।
अमुं।दिवि।शुक्रं।ज्योतिः।अधारयः।०।इमां।ते।इंद्र।सुऽ
स्तुतिं।विप्रः।इयर्ति।धीतिऽभिः।जामिं।पदाऽइव।पिप्र
तीं।प्र।अध्वरे।यत्।अस्य।धामनि।प्रिये।संऽईचीना
सः।अस्वरन्।नाभा।यज्ञस्य।दोहना।प्र।अध्वरे।सुऽ
वीर्यं।सुऽअश्व्यं।सुऽगव्यं।इंद्र।दद्धि।नः।होताऽइ
व।पूर्वऽचित्तये।प्र।अध्वरे।६।।इंद्रः।सुतेषु।सोमेषु।

क्रतुं।पुनीते।उक्थ्यं।विदे।वृधस्य।दक्षसः।महान्।हि।सः।
सः।प्रथमे।विऽओमनि।देवानां।सदने।वृधः।सुऽपारः।
सुश्रवःऽतमः।सं।अप्सुऽजित्।तं।अह्वे।वाजेऽसातये।इं
द्रं।भराय।शुष्मिणं।भव।नः।सुम्ने।अंतमः।सखा।वृ
धे।इयं।ते।इंद्र।गिर्वणः।रातिः।क्षरति।सुन्वतः।मंदा
नः।अस्य।बर्हिषः।वि।राजसि।नूनं।तत्।इंद्र।दद्धि।नः।
यत्।त्वा।सुन्वंतः।ईमहे।रयिं।नः।चित्रं।आ।भर।स्वःऽ

विदं ॥७॥ स्तोता । यत् । ते । विऽचर्षणिः । अतिऽप्रशर्ध
५ यत् । गिरः । वयाःऽइव । अनु । रोहते । जुषंत । यत् । प्रत्नऽ
वत् । जनय । गिरः । शृणुधि । जरितुः । हवं । मदेऽमदे ।
ववक्षिथ । सुऽकृत्वने । क्रीळंति । अस्य । सूनृताः ।
आपः । न । प्रऽवता । यतीः । अया । धिया । यः । उच्य
ते । पतिः । दिवः । उतो इति । पतिः । यः । उच्यते । कृष्टी
नां । एकः । इत् । वशी । नमःऽवृधैः । अवस्यऽभिः ।

सुते । रण । स्तुहि । श्रुतं । विपःऽचितं । हरी इति । यस्य । प्रऽ
सक्षिणा । गंतारा । दाशुषः । गृहं । नमस्विनः ॥८॥ तूतुजा
नः । महेऽमते । अश्वेभिः । प्रुषितप्सुऽभिः । आ । याहि । यज्ञं ।
आशुऽभिः । शं । इत् । हि । ते । इंद्र । शविष्ठ । सत्ऽपते । रयिं ।
गृणत्ऽसु । धारय । श्रवः । सूरिऽभ्यः । अमृतं । वसुऽ
त्वनं । हवे । त्वा । सूरे । उत्ऽइते । हवे । मध्यंदिने । दिवः । जु
षाणः । इंद्र । सप्तिऽभिः । नः । आ । गहि । आ । तु । गहि ।

६

मा। तु। दूवा। मत्स्व। सुतस्य। गोऽमतः। तंतुं। तनुष्व। पूर्व्यं। य
था। विदे। यत्। शक्र। असि। पराऽवति। यत्। अर्वाऽवति।
वृत्रऽहन्। यत्। वा। समुद्रे। अंधसः। अविता। इत्। असि। ।
२।। इंद्रं। वर्धंतु। नः। गिरः। इंद्रं। सुतासः। इंदवः। इंद्रे। हवि
ष्मतीः। विशः। अराणिषुः। तं। इत्। विप्राः। अवस्यवः। प्र
वत्वतीभिः। ऊतिऽभिः। इंद्रं। क्षोणीः। अवर्धयन्। वयाःऽ
इव। त्रिऽकद्रुकेषु। चेतनं। देवासः। यज्ञं। अत्नत। तं। इत्।

वर्धंतु। नः। गिरः। सदाऽवृधं।०। स्तोता यत्ते।।०।। अनुऽव्र
तः। उक्थानि। ऋतुऽथा। दधे। शुचिः। पावकः। उच्यते। सः।
अद्भुतः। तत्। इत्। रुद्रस्य। चेतति। यह्वं। प्रत्नेषु। धामऽ
सु। मनः। यत्र। वि। तत्। दधुः। विऽचेतसः।।१०।। यदि।
मे। सख्यं। आऽवरः। इमस्य। पाहि। अंधसः। येन। विश्वाः।
अति। द्विषः। अतारिम। कदा। ते। इंद्र। गिर्वणः। स्तोता।
भवाति। शंऽतमः। कदा। नः। गव्ये। अश्व्ये। वसौ। दधः।

६

उत। ते। सुऽस्तुता। हरीइति। वृषणा। वहतः। रथं। अजुर्यस्य। मदिन्ऽतमं। यं। ईमहे। तं। ईमहे। पुरुऽस्तुतं। यह्वं। प्रत्नाभिः। ऊतिऽभिः। नि। बर्हिषि। प्रिये। सदत्। अध। द्विता। वर्धस्व। सु। पुरुऽस्तुत। ऋषिऽस्तुताभिः। ऊतिऽभिः। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। अव। च। नः॥११॥ इंद्र। त्वं। अविता। इत्। असि। इत्था। स्तुवतः। अद्रिऽवः। ऋतात्। इयर्मि। ते। धियं। मनःऽयुजं। इह। त्या। सधऽमाद्या। युजानः। सोमऽपीतये। हरीइति। इंद्र। प्रतद्वसूइतिप्रतत्ऽवसू। अभि। स्वर। अभि। स्वरंतु। ये। तव। रुद्रासः। सक्षत। श्रियं। उतोइति। मरुत्वतीः। विशः। अभि। प्रयः। इमाः। अस्य। प्रऽतूर्तयः। पदं। जुषंत। यत्। दिवि। नाभा। यज्ञस्य। सं। दधुः। यथा। विदे। अयं। दीर्घाय। चक्षसे। प्राचि। प्रऽयति। अध्वरे। मिमीते। यज्ञं। आनुषक्। विऽचक्ष्य॥१३॥ वृषा। अयं। इंद्र। ते। रथः। उतोइति। ते। वृषणा। हरीइति। वृषा। त्वं। शतक्रतोइ

तिशतऽक्रतो। वृषा। हवः।०। वृषाग्रावावृषामदोवृषासोमो
२ अयंसुतः॥०॥ वृषा। यज्ञः। यं। इन्वसि। वृषा। हवः।०। वृषा।
त्वावृषणंहुवेवज्रिंश्चित्राभिरूतिभिः॥०॥ ववक्थ। हि। प्रतिऽस्तु
ति। वृषा। हवः॥१३॥ यत्। इंद्र। अहं। यथा। त्वं। ईशीय। व
स्वः। एकः। इत्। स्तोता। मे। गोऽसखा। स्यात्। शिक्षेयं। अ
स्मै। दित्सेयं। शचीऽपते। मनीषिणे। यत्। अहं। गोऽपतिः।
स्यां। धेनुः। ते। इंद्र। सूनृता। यजमानाय। सुन्वते। गां।

अश्वं। पिप्युषी। दुहे। न। ते। वर्ता। अस्ति। राधसः। इंद्र। दे
वः। न। मर्त्यः। यत्। दित्ससि। स्तुतः। मघं। यज्ञः। इंद्रं। अव
र्धयत्। यत्। भूमिं। वि। अवर्त्तयत्। चक्राणः। ओपशं। दि
वि॥१४॥ ववृधानस्य। ते। वयं। विश्वा। धनानि। जिग्युषः।
ऊतिं। इंद्र। आ। वृणीमहे। वि। अंतरिक्षं। अतिरत्। मदे।
सोमस्य। रोचना। इंद्रः। यत्। अभिनत्। वलं। उत्। गाः। आ
जत्। अंगिरःऽभ्यः। आविः। कृण्वन्। गुहा। सतीः। अर्वांचं।

नुनुदे। वलं। इंद्रेण। रोचना। दिवः। दृव्हानि। दृंहितानि। च।
९ स्थिराणि। न। पराऽनुदे। अपां। ऊर्मिः। मदन्ऽइव। स्तोमः।
इंद्र। अजिरऽयते। वि। ते। मदाः। अराजिषुः॥ १५॥ त्वं। हि। स्तो
मऽवर्धनः। इंद्र। असि। उक्थऽवर्धनः। स्तोतृणां। उत। भद्रऽ
कृत्। इंद्रं। इत्। केशिना। हरीइति। सोमऽपेयाय। वक्षतः।
उप। यज्ञं। सुऽराधसं। अपां। फेनेन। नमुचेः। शिरः। इंद्र। उ
त्। अवर्तयः। विश्वाः। यत्। अजयः। स्पृधः। मायाभिः।

उत्ऽसिसृप्सतः। इंद्र। द्यां। आऽरुरुक्षतः। अव। दस्यू
न्। अधूनुथाः। असुन्वां। इंद्र। संऽसदं। विषूचीं। वि। अना
शयः। सोमऽपाः। उत्ऽतरः। भवन्॥ १६॥ तं। ऊंइति। अ
भि। प्र। गायत। पुरुऽहूतं। पुरुऽस्तुतं। इंद्रं। गीःऽभिः। त
विषं। आ। विवासत। यस्य। द्विऽबर्हसः। बृहत्। सहः। दा
धार। रोदसीइति। गिरीन्। अज्रान्। अपः। स्वः। वृषऽत्व
ना। सः। राजसि। पुरुऽस्तुत। एकः। वृत्राणि। जिघ्नसे।

इंद्र। जैत्रा। श्रवस्या। च। यंतवे। तं। ते। मदं। गृणीमसि। वृ
षणं। पृत्ऽसु। ससहिं। ऊं इति। लोकऽकृत्नुं। अद्रिऽवः। ह
रिऽश्रियं। येन। ज्योतींषि। आयवे। मनवे। च। विवेदिथ।
मंदानः। अस्य। बर्हिषः। वि। राजसि॥ १७॥ तत्। अद्य। चि
त्। ते। उक्थिनः। अनु। स्तुवंति। पूर्वऽथा। वृषऽपत्नीः।
अपः। जय। दिवेऽदिवे। तव। त्यत्। इंद्रियं। बृहत्। तव। शु
ष्मं। उत। क्रतुं। वज्रं। शिशाति। धिषणा। वरेण्यं। तव।

द्यौः। इंद्र। पौंस्यं। पृथिवी। वर्धति। श्रवः। त्वां। आपः। पर्वतासः।
च। हिन्विरे। त्वां। विष्णुः। बृहन्। क्षयः। मित्रः। गृणाति। वरुणः।
त्वां। शर्धः। मदति। अनु। मारुतं। त्वं। वृषा। जनानां। मंहिष्ठः।
इंद्र। जज्ञिषे। सत्रा। विश्वा। सुऽअपत्यानि। दधिषे॥ १८॥ स
त्रा। त्वं। पुरुऽस्तुत। एकः। वृत्राणि। तोशसे। न। अन्यः। इंद्र।
करणं। भूयः। इन्वति। यत्। इंद्र। मन्मऽशः। त्वा। नाना। हवंते।
ऊतये। अस्माकेभिः। नृऽभिः। अत्र। स्वः। जय। अरं। क्षया

११

य।नः।महे।विश्वा।रूपाणि।आऽविशन्।इंद्रं।जैत्राय।हर्ष
य।शचीऽपतिं।।१९।।प्र।सम्ऽराजं।चर्षणीनां।इंद्रं।स्तोत।न
व्यं।गीःऽभिः।नरं।नृऽसहं।मंहिष्ठं।यस्मिन्।उक्थानि।र
ण्यंति।विश्वानि।च।श्रवस्या।अपां।अवः।न।समुद्रे।
तं।सुऽस्तुत्या।आ।विवासे।ज्येष्ठऽराजं।भरे।कृत्नुं।महः।
वाजिनं।सनिऽभ्यः।यस्य।अनूनाः।गभीराः।मदाः।उरवः।
तरुत्राः।हर्षुऽमंतः।शूरऽसातौ।तं।इत्।धनेषु।हितेषु।

अधिऽकोवाय।हवंते।येषां।इंद्रः।ते।जयंति।तं।इत्।च्यौ
त्नैः।आर्यंति।तं।कृतेभिः।चर्षणयः।एषः।इंद्रः।वरिवःऽ
कृत्।।२०।।इंद्रः।ब्रह्मा।इंद्रः।ऋषिः।इंद्रः।पुरु।पुरुऽहूतः।
महान्।महीभिः।शचीभिः।सः।स्तोम्यः।सः।हव्यः।सत्यः।
सत्वा।तुविऽकूर्मिः।एकः।चित्।सन्।अभिऽभूतिः।तं।अ
र्केभिः।तं।सामऽभिः।तं।गायत्रैः।चर्षणयः।इंद्रं।वर्धंति।
क्षितयः।प्रऽनेतारं।वस्यः।अच्छ।कर्तारं।ज्योतिः।समत्ऽसु।

१२

ससह्वांसं। युधा। अमित्रान्। सः। नः। पर्षिः। पारयाति। स्वस्ति।
नावा। पुरुऽहूतः। इंद्रः। विश्वाः। अति। द्विषः। सः। त्वं। इंद्र। नः। वा
जेभिः। दशस्य। च। गातुऽय। च। अछ। च। नः। सुम्नं। नेषि॥ २१॥
आ। याहि। सुसुम। हि। ते। इंद्र। सोमं। पिब। इमं। आ। इदं। बर्हिः।
सदः। मम॥ आ। त्वा। ब्रह्मऽयुजा। हरी इति। वहतां। इंद्र। केशि
ना। उप। ब्रह्माणि। नः। शृणु। ब्रह्माणः। त्वा। वयं। युजा। सो
मऽपां। इंद्र। सोमिनः। सुतऽवंतः। हवामहे। आ। नः। याहि। सुतऽ

वतः। अस्माकं। सुऽस्तुतीः। उप। पिब। सु। शिप्रिन्। अंधसः।
आ। ते। सिंचामि। कुक्ष्योः। अनु। गात्रा। वि। धावतु। गृभाय।
जिह्वया। मधु॥ २२॥ स्वादुः। ते। अस्तु। संऽसुदे। मधुऽमान्।
तन्वे। तव। सोमः। शं। अस्तु। ते। हृदे। अयं। ऊं इति। त्वा। विऽच
र्षणे। जनीःऽइव। अभि। संऽवृतः। प्र। सोमः। इंद्र। सर्पतु। तु
विऽग्रीवः। वपाऽउदरः। सुऽबाहुः। अंधसः। मदे। इंद्रः। वृत्रा
णि। जिघ्नते। इंद्र। प्र। इहि। पुरः। त्वं। विश्वस्य। ईशानः। ओज

सा। वृत्राणि। वृत्रऽहन्। जहि। दीर्घः। ते। अस्तु। अंकुशः।
१२ येन। वसु। प्रऽयच्छसि। यजमानाय। सुन्वते॥ २३॥ अयं। ते।
इंद्र। सोमः। निःऽपूतः। अधि। बर्हिषि। आ। इहि। ईं। अस्य। द्रव।
पिब। शाचिगो इति शाचिऽगो। शाचिऽपूजन। अयं। रणाय।
ते। सुतः। आखंडल। प्र। हूयसे। यः। ते। श्रृंगऽवृषः। नपात्। प्र
नपादिति प्रऽनपात्। कुंडऽपाय्यः। नि। अस्मिन्। दध्रे। आ।
मनः। वास्तोः। पते। ध्रुवा। स्थूणा। अंसत्रं। सोम्यानां। द्रप्सः।

भेत्ता। पुरां। शश्वतीनां। इंद्रः। मुनीनां। सखा। पृदाकुऽसानुः।
यजतः। गोऽएषणः। एकः। सन्। अभि। भूयसः। भूर्णिं। अश्वा।
नयत्। तुजा। पुरः। गृभा। इंद्रं। सोमस्य। पीतये॥ २४॥ इदं। ह।
नूनं। एषां। सुम्नं। भिक्षेत। मर्त्यः। आदित्यानां। अपूर्व्यं। सवीम
नि। अनर्वाणः॥ हि। एषां। पंथाः। आदित्यानां। अदब्धाः। संति।
पायवः। सुगेऽवृधः।०। तत्सु नः सविता भगो वरुणो मित्रो अर्य
मा॥०॥ शर्म। यच्छंतु। सऽप्रथः। यत्। ईमहे। देवेभिः। देवि। अदिते।

१४

अरिष्टऽभर्मन्। आ। गहि। स्मत्। सूरिऽभिः। पुरुऽप्रिये। सुशर्मऽ
भिः। ते। हि। पुत्रासः। अदितेः। विदुः। द्वेषांसि। योतवि। अंहोः। चि
त्। उरुऽचक्रयः। अनेहसः॥ २५॥ अदितिः। नः। दिवा। पशुं। अ
दितिः। नक्तं। अद्वयाः। अदितिः। पातु। अंहसः। सदाऽवृधा।
उत। स्या। नः। दिवा। मतिः। अदितिः। ऊत्या। आ। गमत्। सा।
शंऽताति। मयः। करत्। अप। स्रिधः। उत। त्या। दैव्या। भिषजा।
शं। नः। करतः। अश्विना। युयुयातां। इतः। रपः। अप। स्रिधः।

शं। अग्निः। अग्निऽभिः। करत्। शं। नः। तपतु। सूर्यः। शं। वातः।
वातु। अरपाः। अप। स्रिधः। अप। अमीवां। अप। स्रिधं। अप। सेध
त। दुःऽमतिं। आदित्यासः। युयोतन। नः। अंहसः॥ २६॥ युयोत।
शरुं। अस्मत्। आ। आदित्यासः। उत। अमतिं। ऋधक्। द्वेषः। कृ
णुत। विश्वऽवेदसः। तत्। सु। नः। शर्म। यच्छत। आदित्याः। यत्।
मुमोचति। एनस्वन्तं। चित्। एनसः। सुऽदानवः। यः। नः। कः। चि
त्। रिरिक्षति। रक्षःऽत्वेन। मर्त्यः। स्वैः। सः। एवैः। रिरिषीष्ट। युः।

जनः। सं। इत्। तं। अघं। अश्नवत्। दुःऽशंसं। मर्त्यं। रिपुं। यः। अ
९८ स्मऽत्रा। दुःऽहनावान्। उप। द्वयुः। पाकऽत्रा। स्थन। देवाः। हृत्ऽसु।
जानीथ। मर्त्यं। उप। द्वयुं। च। अद्वयुं। च। वसवः॥ २७॥ आ। शर्म। प
र्वतानां। आ। उत। अपां। वृणीमहे। द्यावाक्षामा। आरे। अस्मत्।
रपः। कृतं। ते। नः। भद्रेण। शर्मणा। युष्माकं। नावा। वसवः। अ
ति। विश्वानि। दुःऽइता। पिपर्तन। तुचे। तनाय। तत्। सु। नः। द्राघी
यः। आयुः। जीवसे। आदित्यासः। सुऽमहसः। कृणोतन। यज्ञः।

हीळः। वः। अंतरः। आदित्याः। अस्ति। मृळत। युष्मेऽइति। इत्। वः।
अपि। स्मसि। सऽजात्ये। बृहत्। वरूथं। मरुतां। देवं। त्रातारं।
अश्विना। मित्रं। ईमहे। वरुणं। स्वस्तये। अनेहः। मित्र। अर्यमन्।
नृऽवत्। वरुण। शंस्यं। त्रिऽवरूथं। मरुतः। यंत। नः। छर्दिः। ये।
चित्। हि। मृत्युऽबंधवः। आदित्याः। मनवः। स्मसि। प्र। सु। नः।
आयुः। जीवसे। तिरेतन॥ २८॥ तं। गूर्धय। स्वःऽनरं। देवासः। दे
वं। अरतिं। दधन्विरे। देवऽत्रा। हव्यं। आ। ऊहिरे। विभूतऽरातिं।

१६

विप्र। चित्रऽशोचिषं। अग्निं। ईळिष्व। यंतुरं। अस्य। मेधस्य।
सोम्यस्य। सोभरे। प्र। ईं। अध्वराय। पूर्व्यं। यजिष्ठं। त्वा। व
वृमहे। देवं। देवऽत्रा। होतारं। अमर्त्यं। अस्य। यज्ञस्य। सुऽ
क्रतुं। ऊर्जः। नपातं। सुऽभगं। सुऽदीदितिं। अग्निं। श्रेष्ठऽ
शोचिषं। सः। नः। मित्रस्य। वरुणस्य। सः। अपां। आ।
सुम्नं। यक्षते। दिवि। यः। संऽइधा। यः। आऽहुती। यः। वेदे
न। ददाश। मर्तः। अग्नये। यः। नमसा। सुऽअध्वरः॥ २९॥

तस्य। इत्। अर्वंतः। रंहयंते। आशवः। तस्य। द्युम्निऽतमं। यशः।
न। तं। अंहः। देवऽकृतं। कुतः। चन। न। मर्त्यऽकृतं। नशत्। सुऽ
अग्नयः। वः। अग्निऽभिः। स्याम। सूनोइति। सहसः। ऊर्जां। प
ते। सुऽवीरः। त्वं। अस्मऽयुः। प्रऽशंसमानः। अतिथिः। न। मित्रि
यः। अग्निः। रथः। न। वेद्यः। त्वेइति। क्षेमासः। अपि। संति। सा
धवः। त्वं। राजा। रयीणां। सः। अद्धा। दाशुऽअध्वरः। अग्ने। म
र्तः। सुऽभग। सः। प्रऽशंस्यः। सः। धीभिः। अस्तु। सनिता। यस्य।

१७ त्वं। ऊर्ध्वः। अध्वराय। तिष्ठसि। क्षयत्ऽवीरः। सः। साधुते। सः।
अर्वत्ऽभिः। सनिता। सः। विपन्युऽभिः। सः। शूरैः। सनिता। कृ
तं॥३०॥ यस्य। अग्निः। वपुः। गृहे। स्तोमं। चनः। दधीत। विश्वऽ
वार्यः। हव्या। वा। वेविषत्। विषः। विप्रस्य। वा। स्तुवतः। सहसः।
यहो इति। मक्षूऽतमस्य। रातिषु। अवःऽदेवं। उपरिऽमर्त्यं। कृ
धि। वसो इति। विविदुषः। वचः। यः। अग्निं। हव्यदातिऽभिः। नमःऽ
भिः। वा। सुऽदक्षं। आऽविवासति। गिरा। वा। अजिरऽशोचिषं।

संऽइधा। यः। निऽशिती। दाशत्। अदितिं। धामऽभिः। अस्य।
मर्त्यः। विश्वा। इत्। सः। धीभिः। सुऽभगः। जनान्। अति। द्युम्नैः। उ
द्नःऽइव। तारिषत्। तत्। अग्ने। द्युम्नं। आ। भर। यत्। ससहत्।
सदने। कं। चित्। अत्रिणं। मन्युं। जनस्य। दुःऽध्यः॥३१॥ येन।
चष्टे।०वरुणो मित्रो अर्यमा॥०॥ येन। नासत्या। भगः। वयं। त
त्। ते। शवसा। गातुवित्ऽतमाः। इंद्रत्वाऽऊताः। विधेमहि। ते।
घ। इत्। अग्ने। सुऽआध्यः। ये। त्वा। विप्र। निऽदधिरे। नृऽचक्षसं।

विप्रासः। देव। सुऽक्रतुं। ते। इत्। वेदिं। सुऽभग। ते। आऽहुतिं। ते।
सोतुं। चक्रिरे। दिवि। ते। इत्। वाजेभिः। जिग्युः। महत्। धनं। ये। त्वेइ
ति। कामं। निऽएरिरे। भद्रः। नः। अग्निः। आऽहुतः। भद्रा। रातिः। सुऽ
भग। भद्रः। अध्वरः। भद्राः। उत। प्रऽशस्तयः।। भद्रं। मनः। कृणुष्व।
वृत्रऽतूर्ये। येन। समत्ऽसु। समत्ऽसु। ससहः।०। अव। स्थिरा। तनुहि॥०॥
भूरि। शर्धतां। वनेम। ते। अभिष्टिऽभिः॥२२॥ ईळे। गिरा। मनुःऽहि
तं। यं। देवाः। दूतं। अरतिं। निऽएरिरे। यजिष्ठं। हव्यऽवाहनं॥ तिग्मऽ

जंभाय। तरुणाय। राजते। प्रयः। गायसि। अग्नये। यः।
पिंशते। सूनृताभिः। सुऽवीर्यं। अग्निः। घृतेभिः। आऽहुतः।
यदि। घृतेभिः। आऽहुतः। वाशी। अग्निः। भरते। उत्। च। अ
व। च। असुरःऽइव। निःऽनिजं। यः। हव्यानि। ऐरयत्। मनुःऽ
हितः। देवः। आसा। सुऽगंधिना। विवासते। वार्याणि। सुऽ
अध्वरः। होता। देवः। अमर्त्यः। यत्। अग्ने। मर्त्यः। त्वं। स्यां।
अहं। मित्रऽमहः। मर्त्यः। सहसः। सूनोइति। आऽहुत॥ २३॥
अ

१९

ना। त्वा। रासीय। अभिऽशस्तये। वसोइति। न। पापऽत्वाय। संत्य।
न। मे। स्तोता। अमतिऽवा। न। दुःऽहितः। स्यात्। अग्ने। न। पाप
या। पितुः। न। पुत्रः। सुऽभृतः। दुरोणे। आ। देवान्। एतु। प्र। नः।
हविः। तव। अहं। अग्ने। ऊतिऽभिः। नेदिष्ठाभिः। सचेय। जोषं। आ।
वसोइति। सदा। देवस्य। मर्त्यः। तव। क्रत्वा। सनेयं। तव। रातिऽ
भिः। अग्ने। तव। प्रशस्तिऽभिः। त्वां। इत्। आहुः। प्रऽमतिं। वसो
इति। मम। अग्ने। हर्षस्व। दातवे। प्र। सः। अग्ने। तव। ऊतिऽभिः। सुऽ

वीराभिः। तिरते। वाजभर्मऽभिः। यस्य। त्वं। सख्यं। आऽवरः॥ २४॥
तव। द्रप्सः। नीलऽवान्। वाशः। ऋत्वियः। इंधानः। सिष्णोइति। आ।
ददे। त्वं। महीनां। उषसां। असि। प्रियः। क्षपः। वस्तुषु। राजसि। तं।
आ। अगन्म। सोभरयः। सहस्रऽमुष्कं। सुऽअभिष्टिं। अवसे। संऽ
राजं। त्रासदस्यवं। यस्य। ते। अग्ने। अन्ये। अग्नयः। उपऽक्षितः। व
याःऽइव। विपः। न। द्युम्ना। नि। युवे। जनानां। तव। क्षत्राणि। वर्ध
यन्। यं। आदित्यासः। अद्रुहः। पारं। नयथ। मर्त्यं। मघोनां। विश्वेषां।

२०

सुऽदानवः। यूयं। राजानः। कं। चित्। चर्षणिऽसहः। क्षयंतं। मा
नुषान्। अनु। वयं। ते। वः। वरुण। मित्र। अर्यमन्। स्याम। इत्। ऋ
तस्य। रथ्यः। अदात्। मे। पौरुऽकुत्स्यः। पंचाशतं। त्रसदस्युः। वधू
नां। मंहिष्ठः। अर्यः। सत्ऽपतिः। उत। मे। प्रयियोः। वयियोः। सुऽ
वास्त्वाः। अधि। तुग्वनि। तिसृणां। सप्ततीनां। श्यावः। प्रऽनेता। भु
वत्। वसुः। दियानां। पतिः।। ३५।। आ। गंत। मारिषण्यत। प्रऽस्था
वानः। मा। अप। स्थात। सऽमन्यवः। स्थिरा। चित्। नमयिष्णवः।

वीळुपविऽभिः। मरुतः। ऋभुक्षणः। आ। रुद्रासः। सुदीतिऽभिः।
इषा। नः। अद्य। आ। गत। पुरुऽस्पृहः। यज्ञं। आ। सोभरीऽयवः।
विद्म। हि। रुद्रियाणां। शुष्मं। उग्रं। मरुतां। शिमीऽवतां। विष्णोः।
एषस्य। मीळ्हुषां। वि। द्वीपानि। पापतन्। तिष्ठत्। दुच्छुना। उभेइति।
युजंत। रोदसीइति। प्र। धन्वानि। ऐरत। शुभ्रऽखादयः। यत्। एज
थ। स्वऽभानवः। अच्युता। चित्। वः। अज्मन्। आ। नानदति। पर्व
तासः। वनस्पतिः। भूमिः। यामेषु। रेजते।। ३६।। अमाय। वः। मरुतः।

२१

यातवे। द्यौः। जिहीते। उत्ऽतरा। बृहत्। यत्र। नरः। देदिशते। तनू
षु। आ। वक्षांसि। बाहुऽओजसः। स्वधां। अनु। श्रियं। नरः। महि।
त्वेषाः। अमऽवंतः। वृषऽप्सवः। वहंते। अद्रुतऽप्सवः। गोभिः। वा
णः। अज्यते। सोभरीणां। रथे। कोशे। हिरण्यये। गोऽबंधवः। सुऽ
जातासः। इषे। भुजे। महांतः। नः। स्परसे। नु। प्रति। वः। वृषत्ऽ
अंजयः। वृष्णे। शर्धाय। मारुताय। भरध्वं। हव्या। वृषऽप्रयाव्ने।
वृषणश्वेन। मरुतः। वृषऽप्सुना। रथेन। वृषऽनाभिना। आ।

श्येनासः। न। पक्षिणः। वृथा। नरः। हव्या। नः। वीतये। ग
त॥ ३७॥ समानं। अंजि। एषां। वि। भ्राजंते। रुक्मासः। अ
धि। बाहुषु। दविद्युतति। ऋष्टयः। ते। उग्रासः। वृषणः। उ
ग्रऽनाहवः। नकिः। तनूषु। येतिरे। स्थिरा। धन्वानि। आयु
धा। रथेषु। वः। अनीकेषु। अधि। श्रियः। येषां। अर्णः। न।
सऽप्रथः। नाम। त्वेषं। शश्वतां। इत्। भुजे। वयः। न। पित्र्यं।
सहः। तान्। वंदस्व। मरुतः। तान्। उप। स्तुहि। तेषां। हि। धु

पकं२

२२

नीनां। अराणां। न। चरमः। तत्। एषां। दाना। मह्ना। तत्। ए
षां। सुऽभगः। सः। वः। ऊतिषु। आस। पूर्वासु। मरुतः। विऽउ
ष्टिषु। यः। वा। नूनं। उत। असति॥ २०॥ यस्य। वा। यूयं। प्र
ति। वाजिनः। नरः। आ। हव्या। वीतये। गथ। अभि। सः। द्यु
म्नैः। उत। वाजसातिऽभिः। सुम्ना। वः। धूतयः। नशत्। य
था। रुद्रस्य। सूनवः। दिवः। वशंति। असुरस्य। वेधसः। यु
वानः। तथा। इत्। असत्। ये। च। अर्हंति। मरुतः। सुऽदान

वः। स्मत्। मीळ्हुषः। चरंति। ये। अतः। चित्। आ। नः। उप। वस्यसा।
हृदा। युवानः। आ। ववृध्वं। यूनः। ऊं इति। सु। नविष्ठया। वृष्णः। पा
वकान्। अभि। सोभरे। गिरा। गाय। गाःऽइव। चर्कृषत्। सहः। ये।
संति। मुष्टिहाऽइव। हव्यः। विश्वासु। पृत्ऽसु। होतृषु। वृष्णः। चंद्रा
न्। न। सुश्रवःऽतमान्। गिरा। वंदस्व। मरुतः। अह॥ २१॥ गावः।
चित्। घ। सऽमन्यवः। सऽजात्येन। मरुतः। सऽबंधवः। रिहते। क
कुभः। मिथः। मर्तः। चित्। वः। नृतवः। रुक्मऽवक्षसः। उप। भ्रा

२३

त्वऽत्वं।आ।अयति।अधि।नः।गात।मरुतः।सदा।हि।वः।
आपिऽत्वं।अस्ति।निऽध्रुवि।मरुतः।मारुतस्य।नः।आ।भेष
जस्य।वहत।सुऽदानवः।यूयं।सखायः।सप्तयः।याभिः।सिं
धुं।अवथ।याभिः।तूर्वथ।याभिः।दशस्यथ।क्रिविं।मयः।नः।
भूत।ऊतिऽभिः।मयःऽभुवः।शिवाभिः।असचत्ऽद्विषः।यत्।
सिंधौ।यत्।असिक्न्यां।यत्।समुद्रेषु।मरुतः।सुऽबर्हिषः।
यत्।पर्वतेषु।भेषजं।विश्वं।पश्यंतः।बिभृथ।तनूषु।आ।तेन।

नः।अधि।वोचत।क्षमा।रपः।मरुतः।आतुरस्य।नः।इष्कर्त।
विऽह्रुतं।पुनरिति॥४०॥इतिप्रथमोध्यायः।५॥श्री।ॐ॥१।
वयं।ऊं इति।त्वां।अपूर्व्य।स्थूरं।न।कत्।चित्।भरंतः।अवस्य
वः।वाजे।चित्रं।हवामहे।उप।त्वा।कर्मन्।ऊतये।सः।नः।युवा।
उग्रः।चक्राम।यः।धृषत्।त्वां।इत्।हि।अवितारं।ववृमहे।स
खायः।इंद्र।सानसिं।आ।याहि।इमे।इंदवः।अश्वऽपते।गोऽ
पते।उर्वराऽपते।सोमं।सोमऽपते।पिब।वयं।हि।त्वा।बंधुऽमं
तं।अबंधवः।विप्रासः।इंद्र।येमिम।या।ते।धामानि।वृषभ।

२४

तेभिः । आ । गहि । विश्वेभिः । सोमऽपीतये । सीदंतः । ते । वयः । य
था । गोऽश्रीते । मधौ । मदिरे । विवक्षणे । अभि । त्वां । इंद्र । नोनुमः ॥
१ ॥ अच्छ । च । त्वा । एना । नमसा । वदामसि । किं । मुहुः । चित् । वि । दी
धयः । संति । कामासः । हरिऽवः । ददिः । त्वं । स्मः । वयं । संति । नः ।
धियः । नूत्नाः । इत् । इंद्र । ते । वयं । ऊती । अभूम । नहि । नु । ते । अद्रिऽ
वः । विद्म । पुरा । परीणसः । विद्म । सखिऽत्वं । उत । शूर । भोज्यं । आ ।
ते । ता । वज्रिन् । ईमहे । उतो इति । समस्मिन् । आ । शिशीहि । नः ।
वसो इति । वाजे । सुऽशिप्र । गोऽमति । यः । नः । इदंऽइदं । पुरा । प्र । व

स्यः । आऽनिनाय । तं । ऊं इति । वः । स्तुषे । सखायः । इंद्रं । ऊत
ये । हरिऽअश्वं । सत्ऽपतिं । चर्षणिऽसहं । सः । हि । स्म । यः । अ
मंदत । आ । तु । नः । सः । वयति । गव्यं । अश्व्यं । स्तोतृऽभ्यः । म
घऽवा । शतं ॥ २ ॥ त्वया । ह । स्वित् । युजा । वयं । प्रति । श्वसंतं । वृ
षभ । ब्रुवीमहि । संऽस्थे । जनस्य । गोऽमतः । जयेम । कारे । पु
रूऽहूत । कारिणः । अभि । तिष्ठेम । दुःऽध्यः । नृऽभिः । वृत्रं ।
हन्याम । शूशुयाम । च । अवेः । इंद्र । प्र । नः । धियः । अभ्रातृव्यः ।
अना । त्वं । अनापिः । इंद्र । जनुषा । सनात् । असि । युधा । इत् ।

आपिऽत्वं। इच्छसे। नकिः। रेवंतं। सख्याय। विंदसे। पीयंति।
२५ ते। सुराऽश्वः। यदा। कृणोषि। नदनुं। सं। ऊहसि। आत्। इत्।
पिताऽइव। हूयसे। मा। ते। अमाऽजुरः। यथा। मूरासः। इंद्र।
सख्ये। त्वाऽवतः। नि। सदाम। सचा। सुते।।३।। मा। ते। गोऽद
त्र। निः। अराम। राधसः। इंद्र। मा। ते। गृहामहि। दृळ्हा। चि
त्। अर्यः। प्र। मृश। अभि। आ। भर। न। ते। दामानः। आऽदभे।
इंद्रः। वा। घ। इत्। इयत्। मघं। सरस्वती। वा। सुऽभगा। ददिः।

वसु। त्वं। वा। चित्र। दाशुषे। चित्रः। इत्। राजा। राजकाः। इत्।
अन्यके। यके। सरस्वतीं। अनु। पर्जन्यःऽइव। ततनत्। हि। वृ
ष्ट्या। सहस्रं। अयुता। ददत्।।४।। ओइति। त्यं। अह्वे। आ। रथं।
अद्य। दंसिष्ठं। ऊतये। यं। अश्विना। सुऽहवा। रुद्रवर्तनीइतिरु
द्रऽवर्तनी। आ। सूर्यायै। तस्थथुः। पूर्वऽआयुषं। सुऽहवं। पुरुऽ
स्पृहं। भुज्युं। वाजेषु। पूर्व्यं। सचनाऽवंतं। सुमतिऽभिः। सोभरे।
विऽद्वेषसं। अनेहसं।०। इहत्या पुरुभूतमा।।०।। देवा। नमःऽभिः।

अश्विना। अर्वाचीना। सु। अवसे। करामहे। गंतारा। दाशु
२५ षः। गृहं। युवोः। रथस्य। परि। चक्रं। ईयते। ईर्मा। अन्यत्।
वां। इषण्यति। अस्मान्। अच्छ। सुऽमतिः। वां। शुभः। पती
इति। आ। धेनुःऽइव। धावतु। रथः। यः। वां। त्रिऽवंधुरः। हिर
ण्यऽअभीशुः। अश्विना। परि। द्यावापृथिवीइति। भूषति।
श्रुतः। तेन। नासत्या। आ। गतं॥५॥ दशस्यंता। मनवे। पू
र्व्यं। दिवि। यवं। वृकेण। कर्षथः। ता। वां। अद्य। सुमतिऽभिः।

शुभः। पतीइति। अश्विना। प्र। स्तुवीमहि। उप। नः। वाजिनी
वसूइति वाजिनीऽवसू। यातं। ऋतस्य। पथिऽभिः। येभिः।
तृक्षिं। वृषणा। त्रासदस्यवं। महे। क्षत्राय। जिन्वथः। अयं। वां।
अद्रिऽभिः। सुतः। सोमः। नरा। वृषण्वसूइति वृषण्ऽवसू। आ।
यातं। सोमऽपीतये। पिबतं। दाशुषः। गृहे। आ। हि। रुहतं। अ
श्विना। रथे। कोशे। हिरण्यये। वृषण्वसूइति वृषण्ऽवसू। युं
जाथां। पीवरीः। इषः। याभिः। पक्थं। अवथः। याभिः। अध्रिऽ

२८

गुं। याभिः। बभ्रुं। विऽजोषसं। ताभिः। नः। मक्षू। तूयं। अश्वि
ना। आ। गतं। भिषज्यतं। यत्। आतुरं॥ ६॥ यत्। अध्रिऽगावः।
अध्रिगूइत्यध्रिऽगू। इदा। चित्। अह्नः। अश्विना। हवामहे।
वयं। गीःऽभिः। विपन्यवः। ताभिः। आ। यातं। वृषणा। उप। मे।
हवं। विश्वऽप्सुं। विश्वऽवार्यं। इषा। मंहिष्ठा। पुरुऽभूतमा।
नरा। याभिः। क्रिविं। ववृधुः। ताभिः। आ। गतं। तौ। इदा। चि
त्। अहानां। तौ। अश्विना। वंदमानः। उप। ब्रुवे। तौ। ऊंइति।

नमःऽभिः। ईमहे। तौ। इत्। दोषा। तौ। उषसि। शुभः। पती इति।
ता। यामन्। रुद्रवर्तनी इति रुद्रऽवर्तनी। मा। नः। मर्ताय। रिपवे।
वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। परः। रुद्रौ। अति। ख्यतं।
आ। सुग्म्याय। सुग्म्यं। प्रातरिति। रथेन। अश्विना। वा। सक्ष
णी इति। हुवे। पिताऽइव। सोभरी॥ ७॥ मनःऽजवसा। वृषणा।
मदऽच्युता। मक्षुंऽगमाभिः। ऊतिऽभिः। आरात्तात्। चित्।
भूतं। अस्मेइति। अवसे। पूर्वीभिः। पुरुऽभोजसा। आ। नः। अ

श्वऽवत्।अश्विना।वर्तिः।यासिष्टं।मधुऽपातमा।नरा।गोऽ
मत्।दस्रा।।हिरण्यऽवत्।सुऽप्रावर्गं।सुऽवीर्यं।सुष्ठु।वार्यं।अ
नाधृष्टं।रक्षस्विना।अस्मिन्।आ।वां।आऽयाने।वाजिनीव
सूइति वाजिनीऽवसू।विश्वा।वामानि।धीमहि।।८।।ईळिष्व।
हि।प्रतीव्यं।यजस्व।जातऽवेदसं।चरिष्णुऽधूमं।अगृभीतऽ
शोचिषं।दामानं।विश्वऽचर्षणे।अग्निं।विश्वऽमनः।गिरा।
उत।स्तुषे।विऽस्पर्धसः।रथानां।येषां।आऽबाधः।ऋग्मि

यः।इषः।पृक्षः।च।निऽग्रभे।उपऽविदा।वह्निः।विंदते।०।उद वसु।
स्यशोचिरस्थात्।।०।।दीदियुषः।वि।अजरं।तपुःऽजंभस्य।
सुऽद्युतः।गणऽश्रियः।उत्।ऊं इति।तिष्ठ।सुऽअध्वर।स्त
वानः।देव्या।कृपा।अभिऽख्या।भासा।बृहता।शुशुक्वनिः।।
५।।अग्ने।याहि।सुशस्तिऽभिः।हव्या।जुह्वानः।आनुषक्।
यथा।दूतः।बभूथ।हव्यऽवाहनः।अग्निं।वः।पूर्व्यं।हुवे।हो
तारं।चर्षणीनां।तं।अया।वाचा।गृणे।तं।ऊं इति।वः।स्तुषे।

यज्ञेभिः। अद्भुतऽक्रतुं। यं। कृपा। सूदयंते। इत्। मित्रं। न। जने।
सुऽधितं। ऋतऽवनि। ऋतऽवानं। ऋतऽयवः। यज्ञस्य। साधनं।
गिरा। उपो इति। एनं। जुजुषुः। नमसः। पदे। अच्छ। नः। अंगिरःऽ
तमं। यज्ञासः। यंतु। संऽयतः। होता। यः। अस्ति। विक्षु। आ।
यशःऽतमः॥१०॥ अग्ने। तव। त्ये। अजर। इंधानासः। बृहत्। भाः।
अश्वाःऽइव। वृषणः। तविषीऽयवः। सः। त्वं। नः। ऊर्जां। पते।
रयिं। रास्व। सुऽवीर्यं। प्र। अव। नः। तोके। तनये। समत्ऽसु।
आ। यत्। वै। ऊं इति। विश्पतिः। शितः। सुऽप्रीतः। मनुषः। विशि।

विश्वा। इत्। अग्निः। प्रति। रक्षांसि। सेधति। श्रुष्टी। अग्ने। न
वस्य। मे। स्तोमस्य। वीर। विश्पते। नि। मायिनः। तपुषा। रक्षसः।
दह। न। तस्य। मायया। चन। रिपुः। ईशीत। मर्त्यः। यः। अग्नये। द
दाश। हव्यदातिऽभिः॥११॥ विऽअश्वः। त्वा। वसुऽविदं। उक्षण्युः।
अप्रीणात्। ऋषिः। महः। राये। तं। ऊं इति। त्वा। सं। इधीमहि। उ
शना। काव्यः। त्वा। नि। होतारं। असादयत्। आऽयजिं। त्वा। म
नवे। जातऽवेदसं। विश्वे। हि। त्वा। सऽजोषसः। देवासः। दूतं। अ
क्रत। श्रुष्टी। देव। प्रथमः। यज्ञियः। भुवः। इमं। घ। वीरः। अमृतं।

दूतं। हृप्रवीत। मर्त्यः। पावकं। कृष्णऽवर्तनिं। विऽहायसं। तं। हु
वेम। यतऽस्रुचः। सुऽभासं। शुक्रऽशोचिषं। विशां। अग्निं।
अजरं। प्रत्नं। ईड्यं॥१२॥ यः। अस्मै। हव्यदातिऽभिः। आऽहु
तिं। मर्तः। अविधत्। भूरि। पोषं। सः। धत्ते। वीरऽवत्। यशः।
प्रथमं। जातऽवेदसं। अग्निं। यज्ञेषु। पूर्व्यं। प्रति। स्रुक्। एति।
नमसा। हविष्मती। आभिः। विधेम। अग्नये। ज्येष्ठाभिः। व्य
श्वऽवत्। मंहिष्ठाभिः। मतिऽभिः। शुक्रऽशोचिषे। नूनं। अर्च।
विऽहायसे। स्तोमेभिः। स्थूरयूपऽवत्। ऋषे। वैयश्व। द

म्याय। अग्नये। अतिथिं। मानुषाणां। सूनुं। वनस्पतीनां। विप्राः।
अग्निं। अवसे। प्रत्नं। ईळते॥१३॥ महः। विश्वान्। अभि। सतः।
अभि। हव्यानि। मानुषा। अग्ने। नि। सत्सि। नमसा। अधि। बर्हि
षि। वंस्व। नः। वार्या। पुरु। वंस्व। रायः। पुरुऽस्पृहः। सुऽवीर्यस्य। प्र
जाऽवतः। यशस्वतः। त्वं। वरो इति। सुऽसाम्ने। अग्ने। जनाय। चो
दय। सदा। वसो इति। रातिं। यविष्ठ। शश्वते। त्वं। हि। सुऽप्रतूः। अ
सि। त्वं। नः। गोऽमतीः। इषः। महः। रायः। सातिं। अग्ने। अप। वृधि।

३१

अग्ने। त्वं। यशाः। असि। आ। मित्रावरुणा। वह। ऋतऽवाना।
संऽराजा। पूतऽदक्षसा॥१४॥ सखायः। आ। शिषामहि। ब्रह्म।
इंद्राय। वज्रिणे। स्तुषे। ऊं इति। सु। वः। नृऽतमाय। धृष्णवे। श
वसा। हि। असि। श्रुतः। वृत्रऽहत्येन। वृत्रऽहा। मघैः। मघोनः।
अति। शूर। दाससि॥०॥ सनस्तवानऽआभर॥०॥ रयिं। चित्रश्र
वःऽतमं। निरेके। चित्। यः। हरिऽवः। वसुः। ददिः। आ। निरेकं।
उत। प्रियं। इंद्र। दर्षि। जनानां। धृषता। धृष्णोइति। स्तवमा

नः। आ। भर। न। ते। सव्यं। न। दक्षिणं। हस्तं। वरंते। आऽमुरः।
न। परिऽबाधः। हरिऽवः। गोऽइष्टिषु॥१५॥ आ। त्वा। गोभिःऽ
इव। व्रजं। गीःऽभिः। ऋणोमि। अद्रिऽवः। आ। स्म। कामं। जरि
तुः। आ। मनः। पृण। विश्वानि। विश्वऽमनसः। धिया। नः। वृ
त्रहन्ऽतम। उग्र। प्रनेतरितिप्रऽनेतः। अधि। सु। वसोइति। ग
हि। वयं। ते। अस्य। वृत्रऽहन्। विद्याम। शूर। नव्यसः। वसोः। स्पा
र्हस्य। पुरुऽहूत। राधसः। इंद्र। यथा। हि। अस्ति। ते। अपरिऽइ
तं। नृतोइति। शवः। अमत्रा। रातिः। पुरुऽहूत। दाशुषे। आ।

३२

वृषस्व। महाऽमह। महे। नृऽतम। राधसे। दृळ्हः। चित्। दृह्य।
मघऽवन्। मघत्तये॥ १५॥ नु। अन्यत्र। चित्। अद्रिऽवः। त्वत्।
नः। जग्मुः। आऽशसः। मघऽवन्। शग्धि। तव। तत्। नः। ऊ
तिऽभिः। नहि। अंग। नृतोइति। त्वत्। अन्यं। विंदामि। राधसे।
राये। द्युम्नाय। शवसे। च। गिर्वणः। आ। इंदुं। इंद्राय। सिंचत।
पिबाति। सोम्यं। मधु। प्र। राधसा। चोदयाते। महिऽत्वना। उ
पोइति। हरीणां। पतिं। दक्षं। पृंचंतं। अब्रवं। नूनं। श्रुधि। स्तु
वतः। अश्व्यस्य। नहि। अंग। पुरा। चन। जज्ञे। वीरऽतरः। त्वत्।

नकिः। राया। न। एवऽथा। न। भंदना॥ १७॥ आ। इत्। ऊंइति। म
ध्वः। मदिन्ऽतरं। सिंच। वा। अध्वर्योइति। अंधसः। एव। हि। वी
रः। स्तवते। सदाऽवृधः। इंद्र। स्थातः। हरीणां। नकिः। ते। पूर्व्यऽ
स्तुतिं। उत्। आनंश। शवसा। न। भंदना। तं। वः। वाजानां। पतिं।
अहूमहि। श्रवस्यवः। अप्रायुऽभिः। यज्ञेभिः। ववृधेन्यं। एतो
इति। नु। इंद्रं। स्तवाम। सखायः। स्तोम्यं। नरं। कृष्टीः। यः। विश्वाः।
अभि। अस्ति। एकः। इत्। अगोऽरुधाय। गोऽइषे। द्युक्षाय। द
स्म्यं। वचः। घृतात्। स्वादीयः। मधुनः। च। वोचत॥ १८॥ यस्य।

३२

अमितानि। वीर्या। न। राधः। परिऽएतवे। ज्योतिः। न। विश्वं।
अभि। अस्ति। दक्षिणा। स्तुहि। इंद्रं। व्यश्वऽवत्। अनूर्मिं। वाजि
नं। यमं। अर्यः। गयं। मंहमानं। वि। दाशुषे। एव। नूनं। उप। स्तु
हि। वैयश्व। दशमं। नवं। सुऽविद्वांसं। चर्कृत्यं। चरणीनां। वेत्थ
हि। निःऽऋतीनां। वज्रऽहस्त। परिऽवृजं। अहःऽअहः। शुंध्युः।
परिपदांऽइव। तत्। इंद्र। अवः। आ। भर। येन। दंसिष्ठ। कृत्वने।
द्विता। कुत्साय। शिश्नथः। नि। चोदय॥ १२॥ तं। ऊं इति। त्वा। नू
नं। ईमहे। नव्यं। दंसिष्ठ। सन्यसे। सः। त्वं। नः। विश्वाः। अभिऽमा

तीः। सक्षणिः। यः। ऋक्षात्। अंहसः। मुचत्। यः। वा। आर्यात्।
सप्त। सिंधुषु। वधः। दासस्य। तुविऽनृम्ण। नीनमः। यथा। वरो
इति। सुऽसाम्ने। सनिऽभ्यः। आ। अवहः। रयिं। विऽअश्वेभ्यः। सुऽ
भगे। वाजिनीऽवति। आ। नार्यस्य। दक्षिणा। विऽअश्वान्। एतु। सो
मिनः। स्थूरं। च। राधः। शतऽवत्। सहस्रऽवत्। यत्। त्वा। पृच्छात्।
ईजानः। कुहया। कुहयाऽकृते। एषः। अपऽश्रितः। वलः। गोऽमतीं।
अव। तिष्ठति॥ २०॥ ता। वां। विश्वस्य। गोपा। देवा। देवेषु। यज्ञिया।
ऋतऽवाना। यजसे। पूतऽदक्षसा। मित्रा। तना। न। रथ्या। वरुणः।

यः। च। सुऽक्रतुः। सनात्। सुऽजाता। तनया। धृतऽव्रता। ता।
माता। विश्वऽवेदसा। असुर्याय। प्रऽमहसा। मही। जजान। अ
दितिः। ऋतऽवरी। महांता। मित्रावरूणा। संऽराजा। देवौ। असु
रा। ऋतऽवानौ। ऋतं। आ। घोषतः। बृहत्। नपाता। शवसः। महः।
सूनू इति। दक्षस्य। सुक्रतू इति सुऽक्रतू। सप्रदानू इति सप्रऽदा
नू। इषः। वास्तु। अधि। क्षितः॥ २१॥ सं। या। दानूनि। येमथुः।
दिव्याः। पार्थिवीः। इषः। नभस्वतीः। आ। वां। चरंतु। वृष्टयः। अ
धि। या। बृहतः। दिवः। अभि। यूथाऽइव। पश्यतः। ऋतऽवाना।

संऽराजा। नमसे। हिता। ऋतऽवाना। नि। सेदतुः। सांऽराज्या
य। सुक्रतू इति सुऽक्रतू। धृतऽव्रता। क्षत्रिया। क्षत्रं। आ
शतुः। अक्ष्णः। चित्। गातुवित्ऽतरा। अनुल्बणेन। चक्ष
सा। नि। चित्। मिषंता। निऽचिरा। नि। चिक्यतुः। उत। नः।
देवी। अदितिः। उरूष्यतां। नासत्या। उरूष्यंतु। मरूतः। वृ
द्धऽशवसः॥ २२॥ ते। नः। नावं। उरुष्यत। दिवा। नक्तं। सुऽदा
नवः। अरिष्यंतः। नि। पायुऽभिः। सचेमहि। अघ्नते। वि[illegible]।

३५

वे।वयं।अरिष्यंतः।सुऽदानवे।श्रुधि।स्वऽयावन्।
सिंधोइति।पूर्वऽचित्तये।तत्।वार्यं।वृणीमहे।वरिष्ठं।गो
पयसं।मित्रः।यत्।पांति।वरुणः।यत्।अर्यमा।उत।नः।
सिंधुः।अपां।तत्।मरुतः।तत्।अश्विना।इंद्रः।विष्णुः।
मीढ्वांसः।सऽजोषसः।ते।हि।स्म।वनुषः।नरः।अभिऽ
मातिं।कयस्य।चित्।तिग्मं।न।क्षोदः।प्रतिऽघ्नंति।भूर्णि
यः।।२३।।अयं।एकः।इत्था।पुरु।उरु।चष्टे।वि।विश्पतिः।

तस्य।व्रतानि।अनु।वः।चरामसि।अनु।पूर्वाणि।ओक्या।
सांऽराज्यस्य।सश्चिम।मित्रस्य।व्रता।वरुणस्य।दीर्घऽ
श्रुत्।परि।यः।रश्मिना।दिवः।अंतान्।ममे।पृथिव्याः।
उभेइति।आ।पप्रौ।रोदसीइति।महिऽत्वा।उत्।ऊंइति।स्यः।
शरणे।दिवः।ज्योतिः।अयंस्त।सूर्यः।अग्निः।न।शुक्रः।
संऽइधानः।आऽहुतः।वचः।दीर्घऽप्रसद्मनि।ईशे।वाज
स्य।गोऽमतः।ईशे।हि।पित्वः।अविषस्य।दावने।।२४।।तत्।

सूर्यै। रोदसी इति। उभे इति। दोषा। वस्तोः। उप। ब्रुवे। भोजे
षु। अस्मान्। अभि। उत्। नर। सदा। ऋज्रं। उक्षण्यायने।
३५ रजतं। हरयाणे। रथं। युक्तं। असनाम। सुऽसामनि। ता।
मे। अश्व्यानां। हरीणां। निःऽतोशना। उतो इति। नु। कृत्व्यानां।
नृऽवाहसा। स्मदभीशू इति स्मत्ऽअभीशू। कशाऽवंता।
विप्रा। नविष्ठया। मती। महः। वाजिनौ। अर्वंता। सचा। अ
सनं॥ २९॥ युवोः। ऊं इति। सु। रथं। हुवे। सधऽस्तुत्याय। सू

रिषु। अतूर्तऽदक्षा। वृषणा। वृषण्वसू इति वृषणऽवसू। युवं।
वरोइति। सुऽसाम्ने। महे। तने। नासत्या। अवःऽभिः। याथः।
वृषणा। वृषण्वसू इति वृषणऽवसू। ता। वां। अद्य। हवामहे।
हव्येभिः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। पूर्वीः। इषः। इषयं
तौ। अति। क्षपः। आ। वां। वाहिष्ठः। अश्विना। रथः। यातु। श्रु
तः। नरा। उप। स्तोमान्। तुरस्य। दर्शथः। श्रिये। जुहुराणा। चि
त्। अश्विना। आ। मन्येथां। वृषण्वसू इति वृषणऽवसू। यु

वं। हि। रुद्रा। पषथः। अति। द्विषः॥ २५॥ दस्रा। हि। विश्वं। आ
३० नुषक्। मक्षूऽभिः। परिऽदीयथः। धियंऽजिन्वा। मधुऽवर्णा।
शुभः। पती इति। उप। नः। यातं। अश्विना। राया। विश्वऽपु
षा। सह। मघऽवाना। सुऽवीरौ। अनपऽच्युता। आ। मे। अस्य।
प्रतीव्यं। इंद्रनासत्या। गतं। देवा। देवेभिः। अद्य। सचनःऽतमा।
वयं। हि। वां। हवामहे। उक्षण्यंतः। व्यश्वऽवत्। सुमतिऽभिः। उ
प। विप्रौ। इह। आ। गतं। अश्विना। सु। ऋषे। स्तुहि। कुवित्।

ते। श्रवतः। हवं। नेदीयसः। कूळयातः। पणीन्। उत॥ २७॥
वैयश्वस्य। श्रुतं। नरा। उतो इति। मे। अस्य। वेदथः। सऽजोष
सा। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। युवाऽदत्तस्य। धिष्ण्या। युवाऽ
नीतस्य। सूरिऽभिः। अहःऽअहः। वृषणा। मह्यं। शिक्षतं। यः।
वां। यज्ञेभिः। आऽवृतः। अधिऽवस्त्रा। वधूःऽइव। सपर्यंता।
शुभे। चक्राते इति। अश्विना। यः। वां। उरुव्यचःऽतमं। चि
केतति। नृऽपाय्यं। वर्तिः। अश्विना। परि। यातं। अस्मयू इत्य

स्मऽयू। अस्मभ्यं। सु। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। यातं। वर्तिः।
२८ नृऽपाय्यं। विभुद्रुहाऽइव। यज्ञं। ऊहथुः। गिरा॥ २८॥ वाहिष्ठः।
वां। हवानां। स्तोमः। दूतः। हुवत्। नरा। युवाभ्यां। भूतु। अश्वि
ना। यत्। अदः। दिवः। अर्णवे। इषः। वा। मदथः। गृहे। श्रुतं।
इत्। मे। अमर्त्या। उत। स्या। श्वेतऽया। वरी। वाहिष्ठा। वां। नदी
नां। सिंधुः। हिरण्यऽवर्तनिः। स्मत्। एतया। सुऽकीर्त्या। अश्वि
ना। श्वेतया। धिया। वहेथे इति। शुभ्राऽयावाना। युक्ष्व। हि। त्वं।

रथऽसहा। युवस्व। पोष्या। वसो इति। आत्। नः। वायो इति।
मधु। पिब। अस्माकं। सवना। आ। गहि॥ २९॥ तव। वायो इ
ति। ऋतःपते। त्वष्टुः। जामातः। अद्भुत। अवांसि। आ। वृणी
महे। त्वष्टुः। जामातरं। वयं। ईशानं। रायः। ईमहे। सुतऽवं
तः। वायुं। द्युम्ना। जनासः। वायो इति। याहि। शिव। आ। दि
वः। वहस्व। सु। सुऽअश्व्यं। वहस्व। महः। पृथुऽपक्षसा। रथे।
त्वां। हि। सुप्सरःऽतमं। नृऽसदनेषु। हूमहे। ग्रावाणं। न। अ

३९

श्वऽप्स्न्यं। मंहना। सः। त्वं। नः। देव। मनसा। वायो इति। मंदानः।
अग्रियः। कृधि। वाजान्। अपः। धियः॥ २०॥ अग्निः। उक्थे। पु
रःऽहितः। ग्रावाणः। बर्हिः। अध्वरे। ऋचा। यामि। मरुतः। ब्रह्म
णः। पतिं। देवान्। अवः। वरेण्यं। आ। पशुं। गासि। पृथिवीं। व
नस्पतीन्। उषसा। नक्तं। ओषधीः। विश्वे। च। नः। वसवः। वि
श्वऽवेदसः। धीनां। भूत। प्रऽअवितारः। प्र। सु। नः। एतु। अध्वरः।
अग्ना। देवेषु। पूर्व्यः। आदित्येषु। प्र। वरुणे। धृतऽव्रते। मरुत्ऽसु।
विश्वऽभानुषु। हि। स्म। मनवे। विश्वऽवेदसः। भुवन्। वृधे। रिशादसः।
विश्वे।

अरिष्टेभिः। पायुऽभिः। विश्वऽवेदसः। यंत। नः। अवृकं। छर्दिः।
आ। नः। अद्य। सऽमनसः। गंत। विश्वे। सऽजोषसः। ऋचा। गि
रा। मरुतः। देवि। अदिते। सदने। पस्त्ये। महि॥ २१॥ अभि। प्रि
या। मरुतः। या। वः। अश्व्या। हव्या। मित्र। प्रऽयाथन। आ। ब
र्हिः। इंद्रः। वरुणः। तुराः। नरः। आदित्यासः। सदंतु। नः। वयं।
वः। वृक्तऽबर्हिषः। हितऽप्रयसः। आनुषक्। सुतऽसोमासः। व
रुण। हवामहे। मनुष्वत्। इद्धऽअग्नयः। आ। प्र। यात। मरुतः। वि

स्तोऽइति। अश्विना। पूषन्। मा। कीनया। धिया। इंद्रः। आ। या
तु। प्रथमः। सनिष्युऽभिः। वृषा। यः। वृत्रऽहा। गृणे॥ वि। नः
४० । देवासः। अद्रुहः। अच्छिद्रं। शर्म। यच्छत। न। यत्। दूरात्। व
सवः। नु। चित्। अंतितः। वरूथं। आऽदधर्षति। अस्ति। हि।
वः। सऽजात्यं। रिशादसः। देवासः। अस्ति। आप्यं। प्र। नः
पूर्वस्मै। सुविताय। वोचत। मक्षु। सुम्नाय। नव्यसे॥ १२॥
इदा। हि। वः। उपऽस्तुतिं। इदा। वामस्य। भक्तये। उप। वः। वि

श्वऽवेदसः। नमस्युः। आ। अस्रक्षि। अन्याःऽइव। उत्। ऊंइति।
त स्यः। वः। सविता। सुऽप्रनीयः। अस्थात्। ऊर्ध्वः। वरेण्यः।
नि। द्विऽपादः। चतुःऽपादः। अर्थिनः। अविश्रन्। पतयिष्णवः।०।
देवंदेवंवोवसे॥०॥ देवंऽदेवं। अभिष्टये। देवंऽदेवं। हुवेम।
वाजऽसातये। गृणंतः। देव्या। धिया। देवासः। हि। स्म। म
नवे। सऽमन्यवः। विश्वे। साकं। सऽरातयः। ते। नः। अद्य। ते।
अपरं। तुचे। तु। नः। भवंतु। वरिवःऽविदः। प्र। वः। शंसामि।

अद्रुहः । संऽस्थे । उपऽस्तुतीनां । न । तं । धूर्तिः । वरुण । मित्र । मर्त्यं ।
५१ यः । वः । धामऽभ्यः । अविधत् । ० । प्रसक्षयंतिरतेविमहीरिषोयो
वोवरायदाशति ।। प्रप्रजाभिर्जायतेधर्मणस्पर्यरिष्टः सर्वएधते ।। ० ।।
३३ ।। ऋते । सः । विंदते । युधः । सुऽगेभिः । याति । अध्वनः । अर्यमा ।
मित्रः । वरुणः । सऽरातयः । यं । त्रायंते । सऽजोषसः । अज्रे ।
चित् । अस्मै । कृणुथ । निऽअंचनं । दुःऽगे । चित् । आ । सुऽसर
णं । एषा । चित् । अस्मात् । अशनिः । परः । नु । सा । अस्रेधंती ।

बि । नश्यतु । यत् । अद्य । सूर्ये । उत्ऽयति । प्रियऽक्षत्राः । ऋतं ।
दध । यत् । निऽम्रुचि । प्रऽबुधि । विश्वऽवेदसः । यत् । वा । मध्यं
दिने । दिवः । यत् । वा । अभिऽपित्वे । असुराः । ऋतं । यते । छर्दिः ।
येम । वि । दाशुषे । वयं । तत् । वः । वसवः । विश्वऽवेदसः । उप ।
स्थेयाम । मध्ये । आ । यत् । अद्य । सूरे । उत्ऽइते । यत् । मध्यंदि
ने । आऽतुचि । वामं । धत्थ । मनवे । विश्वऽवेदसः । जुह्वानाय ।
प्रऽचेतसे । ० । वयंतद्वः ।। ० ।। संऽराजः । आ । वृणीमहे । पुत्रः । न ।

बृहुऽपाय्यं। अश्याम। तत्। आदित्याः। जुह्वतः। हविः। येन।
वस्यः। अनशामहै॥ ३४॥ ये। त्रिंशति। त्रयः। परः। देवासः। ब
र्हिः। आ। असदन्। विदन्। अह। द्विता। असनन्।०। वरुणो मि
त्रो अर्यमा॥०॥ स्मद्रातिऽसाचः। अग्नयः। पत्नीऽवंतः। व
षट्ऽकृताः। ते। नः। गोपाः। अपाच्याः। ते। उदक्। ते। इत्था।
न्यक्। पुरस्तात्। सर्वया। विशा। यथा। वशंति। देवाः। तथा।
इत्। असत्। तत्। एषां। नकिः। आ। मिनत्। अराव्णा। चन। म

र्त्यैः। सप्तानां। सप्त। ऋष्टयः। सप्त। द्युम्नानि। एषां। सप्तो इ
ति। अधि। श्रियः। धिरे॥ ३५॥ बभ्रुः। एकः। विषुणः। सूनरः।
युवा। अंजि। अंक्ते। हिरण्ययं। योनिं। एकः। आ। ससाद। द्यो
तनः। अंतः। देवेषु। मेधिरः। वाशीं। एकः। बिभर्ति। हस्ते।
आयसीं। अंतः। देवेषु। निऽध्रुविः। वज्रं।०। मेको बिभर्ति हस्त
॥०॥ आऽहितं। तेन। वृत्राणि। जिघ्नते। तिग्मं।०। मेको बिभ
र्ति हस्त॥०॥ आयुधं। शुचिः। उग्रः। जलाषऽभेषजः। पृथः।

एकः। पीपाय। तस्करः। यथा। एषः। वेद। निऽधीनां। त्रीणि।
एकः। उरुऽगायः। वि। चक्रमे। यत्र। देवासः। मदंति। विऽ
भिः। द्वा। चरतः। एकया। सह। प्र। प्रवासाऽइव। वसतः।
सदः। द्वा। चक्राते इति। उपऽमा। दिवि। संऽराजा। सर्पिरासु
ती इति सर्पिःऽआसुती। अर्चंतः। एके। महि। साम। मन्वत।
तेन। सूर्यं। अरोचयन्॥ २५॥ नहि। वः। अस्ति। अर्भकः।
देवासः। न। कुमारकः। विश्वे। सतःऽमहांतः। इत्। इति।

स्तुतासः। असथ। रिशादसः। ये। स्थ। त्रयः। च। त्रिंशत्। च। म
नोः। देवाः। यज्ञियासः। ते। नः। त्राध्वं। ते। अवत। ते। ऊं इति। नः।
अधि। वोचत। मा। नः। पथः। पित्र्यात्। मानवात्। अधि। दूरं।
नैष्ट। पराऽवतः। ये। देवासः। इह। स्थन। विश्वे। वैश्वानराः। उ
त। अस्मभ्यं। शर्म। सऽप्रथः। गवे। अश्वाय। यच्छत॥ २६॥ यः।
यजाति। यजाति। इत्। सुनवत्। च। पचाति। च। ब्रह्मा। इत्। इंद्र
स्य। चाकनत्। पुरोळाशं। यः। अस्मै। सोमं। ररते। आऽशिरं।

पात्। इत्। शक्रैः। तं। अंहसः। तस्य। द्युऽमान्। असत्। रथः। देवऽ
जूतः। सः। शूशुवत्। विश्वा। वन्वन्। अमित्रिया। अस्य। प्रजाऽवं
ती। गृहे। असश्चन्ती। दिवेऽदिवे। इळा। धेनुऽमती। दुहे। या। दं
पती इति दंऽपती। सऽमनसा। सुनुतः। आ। च। धावतः। देवासः।
नित्यया। आऽशिरा॥ ३८॥ प्रति। प्राशव्यान्। इतः। सम्यंचा।
बर्हिः। आशाते इति। न। ता। वाजेषु। वायतः। न। देवानां। अपि।
ह्नुतः। सुऽमतिं। न। जुघुतः। श्रवः। बृहत्। विवासतः। पुत्रिणा।
क्ष ता। कुमारिणा। विश्वं। आयुः। वि। अश्नुतः। उभा। हिरण्यऽ

अ
पेशसा। वीतिऽहोत्रा। कृतद्वसू इति कृतत्ऽवसू। दशस्यंता। मृ
ताय। कं। सं। ऊधः। रोमशं। हतः। देवेषु। कृणुतः। दुवः॥ ०॥ आ। शर्म।
पर्वतानां॥ ०॥ वृणीमहे। नदीनां। आ। विष्णोः। सचाऽभुवः॥ ३९॥
आ। एतु। पूषा। रयिः। भगः। स्वस्ति। सर्वऽधातमः। उरुः। अध्वा।
स्वस्तये। अरमतिः। अनर्वणः। विश्वः। देवस्य। मनसा। आदि
त्यानां। अनेहः। इत्। यथा। नः। मित्रः। अर्यमा। वरुणः। संति। गो
पाः। सुऽगाः। ऋतस्य। पंथाः॥ ०॥ अग्निं। वः। पूर्व्यं। गिरा। देवं। ई ॥ ०॥
ळे। वसूना। सपर्यंतः। पुरुऽप्रियं। मित्रं। न। क्षेत्रऽसाधसं। मक्षु।

४६

देवऽवतः। रथः। शूरः। वा। पृत्ऽसु। कासु। चित्। देवानां। यः। इत्।
मनः। यजमानः। इयक्षति। अभि। इत्। अयज्वनः। भुवत्। न। य
जमान। रिष्यसि। न। सुन्वान। न। देवयो इति देवऽयो। ०। नकिः। तं।
कर्मणा। नशत्। न। प्र। योषत्। न। योषति। ०। असत्। अत्र। सु
वीर्यं। उत। त्यत्। आशुऽअश्व्यं। ०॥ ४०॥ इति षष्ठमाष्टके पदे द्वि
तीयोध्यायः॥ ॐ॥ प्र। कृतानि। ऋजीषिणः। कण्वाः। इंद्रस्य।
गाथया। मदे। सोमस्य। वोचत। यः। सृबिंदं। अनर्शनिं। पिप्रुं।
दासं। अहीशुवं। वधीत्। उग्रः। रिणन्। अपः। नि। अर्बुदस्य। वि

ष्टपं। वर्ष्माणं। बृहतः। तिर। कृषे। तत्। इंद्र। पौंस्यं। प्रति। श्रुताय।
वः। धृषत्। तूर्णा। शं। न। गिरेः। अधि। हुवे। सुऽशिप्रं। ऊतये।
सः। गोः। अश्वस्य। वि। व्रजं। मंदानः। सोम्येभ्यः। पुरं। न। शूर।
दर्षसि॥ १॥ यदि। मे। ररणः। सुते। उक्थे। वा। दधसे। चनः। आ
रात्। उप। स्वधा। आ। गहि। वयं। घ। ते। अपि। स्मसि। स्तोता
रः। इंद्र। गिर्वणः। त्वं। नः। जिन्व। सोमऽपाः। उत। नः। पितुं। आ।
भर। संऽरराणः। अविऽक्षितं। मघऽवन्। भूरि। ते। वसु। उत।

४५

न:।गोऽमत:।कृधि।हिरण्यऽवत:।अश्विन:।इळाभि:।सं।र
भेमहि।बृ बत्ऽउक्थं।हवामहे।सृप्रऽकरस्नं।ऊतये।साधु।
कृण्वंतं।अवसे।।२।।य:।संऽस्थे।चित्।शतऽक्रतु:।आत्।ईं।
कृणोति।वृत्रऽहा।जरितृऽभ्य:।पुरुऽवसु:।।स:।न:।शक्र:।चि
त्।आ।शकत्।दानऽवान्।अंतरऽआभर:।इंद्र:।विश्वाभि:।
ऊतिऽभि:।।०।।यो रायो ३ वनिर्महान्त्सुपार:सुन्वत:सखा।।•।।
तं।इंद्रं।अभि।गायत।आऽयंतारं।महि।स्थिरं।पृतनासु।

श्रव:ऽजितं।भूरे:।ईशानं।ओजसा।नकि:।अस्य।शची
नां।निऽयंता।सूनृतानां।नकि:।वक्ता।दात्।इति।।३।।
न।नूनं।ब्रह्मणां।ऋणं।प्राशूनां।अस्ति।सुन्वतां।न।सो
म:।अप्रता।पपे।पन्यं।इत्।उप।गायत।पन्यं।उक्थानि।
शंसत।ब्रह्म।कृणोत।पन्यं।इत्।पन्य:।आ।दर्दिरत्।श
ता।सहस्रा।वाजी।अवृत:।इंद्र:।य:।यज्वन:।वृध:।वि।
सु।चर।स्वधा:।अनु।कृष्टीनां।अनु।आऽहुव:।इंद्र।पिब।

न

सुतानां। पिब। स्वऽधैनवानां। उत। यः। तुग्र्ये। सचा। उत। अ
यं। इंद्र। यः। तव॥ ४॥ अति। इहि। मन्युऽसाविनं। सुसुऽवां
सं। उपऽअरणे। इमं। रातं। सुतं। पिब। इहि। तिस्रः। पराऽवतः।
इहि। पंच। जनान्। अति। धेनाः। इंद्र। अवऽचाकशत्। सूर्यः।
रश्मिं। यथा। सृज। आ। त्वा। यच्छंतु। मे। गिरः। निम्नं। आपः।
न। सध्र्यक्। अध्वर्यो इति। आ। तु। हि। सिंच। सोमं। वीराय।
शिप्रिणे। भर। सुतस्य। पीतये। यः। उद्नः। फलिऽगं। भिनत्। न्य
क्। सिंधून्। अवऽअसृजत्। यः। गोषु। पक्वं। धारयत्॥ ५॥

अहन्। वृत्रं। ऋचीषमः। और्णऽवाभं। अहीशुवं। हिमेन। अ
विध्यत्। अर्बुदं। प्र। वः। उग्राय। निःऽतुरे। अषाळ्हाय। प्रऽसक्षि
णे। ०। देवत्तं ब्रह्म गायत॥ ०॥ यः। विश्वानि। अभि। व्रता। सोम
स्य। मदे। अंधसः। इंद्रः। देवेषु। चेतति। ०। इह त्या सधमाद्या॥ ०॥
हरी इति। हिरण्यऽकेश्या। वोळ्हां। अभि। प्रयः। हितं। ०। अर्वांचं
त्वा पुरुष्टुत प्रियमेधस्तुता हरी॥ सोमपेयाय वक्षतः॥ ०॥ ६॥
वयं। घ। त्वा। सुतऽवंतः। आपः। न। वृक्तऽबर्हिषः। पवित्रस्य। प्रऽ
स्रवणेषु। वृत्रऽहन्। परि। स्तोतारः। आसते। स्वरंति। त्वा। सुते।

४८

नरः। वसोइति। निरेके। उक्थिनः। कदा। सुतं। तृषाणः। ओकः। आ।
गमः। इंद्र। स्वब्दीऽइव। वंसगः। कण्वेभिः। धृष्णो इति। आ
धृषत्। वाजं। दर्षि। सहस्रिणं। पिशंगऽरूपं। मघऽवन्। विऽ
चर्षणे। मक्षु। गोऽमंतं। ईमहे। पाहि। गाय। अंधसः। मदे।
इंद्राय। मेध्यऽअतिथे। यः। संऽमिश्लः। हर्योः। यः। सुते। स
चा। वज्री। रथः। हिरण्ययः। यः। सुऽसव्यः। सुऽदक्षिणः।
इनः। यः। सुऽक्रतुः। गृणे। यः। आऽकरः। सहस्रा। यः। शतऽ
मघः। इंद्रः। यः। पूःऽभित्। आरितः॥ ७॥ यः। धृषितः। यः।

अवृतः। यः। अस्ति। श्मश्रुषु। श्रितः। विभूतऽद्युम्नः। च्यवनः।
पुरुऽस्तुतः। क्रत्वा। गौःऽइव। शाकिनः। कः। ईं। वेद। सुते। स
चा। पिबंतं। कत्। वयः। दधे। अयं। यः। पुरः। विऽभिनत्ति। ओ
जसा। मंदानः। शिप्री। अंधसः। दाना। मृगः। न। वारणः। पुरुऽ
त्रा। चरथं। दधे। नकिः। त्वा। नि। यमत्। आ। सुते। गमः। महा
न्। चरसि। ओजसा। यः। उग्रः। सन्। अनिःऽसृतः। स्थिरः। रणा
य। संऽस्कृतः। यदि। स्तोतुः। मघऽवा। शृणवत्। हवं। न। इंद्रः। योष
ति। आ। गमत्। सत्यं। इत्था। वृषा। इत्। असि। वृषऽजूतिः। नः।

अवतः। वृषा। हि। उग्र। श्रृण्विषे। पराऽवति। वृषोइति। अर्वाऽव
ति। श्रुतः॥८॥ वृषणः। ते। अभीशवः। वृषा। कशा। हिरण्ययी।
वृषा। रथः। मघऽवन्। वृषणा। हरीइति। वृषा। त्वं। शतक्रतोइतिश
तऽक्रतो। वृषा। सोता। सुनोतु। ते। वृषन्। ऋजीषिन्। आ। भर। वृ
षा। दधन्वे। वृषणं। नदीषु। आ। तुभ्यं। स्थातः। हरीणां। आ। इंद्र। या
हि। पीतये। मधु। शविष्ठ। सोम्यं। न। अयं। अच्छ। मघऽवा। शृण
वत्। गिरः। ब्रह्म। उक्था। च। सुऽक्रतुः। वहंतु। त्वा। रथेऽस्थां। आ।
हरयः। रथऽयुजः। तिरः। चित्। अर्यं। सवनानि। वृत्रऽहन्। अन्ये

षां। या। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। अस्माकं। अद्य। अंतमं।
स्तोमं। धिष्व। महाऽमह। अस्माकं। ते। सवना। संतु। शंऽत
मा। मदाय। द्युक्ष। सोमऽपाः॥९॥ नहि। सः। तव। नोइति। म
म। शास्त्रे। अन्यस्य। रण्यति। यः। अस्मान्। वीरः। आ। अन
यत्। इंद्रः। चित्। घ। तत्। अब्रवीत्। स्त्रियाः। अशास्यं। मनः।
उतोइति। अह। क्रतुं। रघुं। सप्तीइति। चित्। घ। मदऽच्युता। मि
थुना। वहतः। रथं। एव। इत्। धूः। वृष्णः। उत्ऽतरा। अधः। प
श्यस्व। मा। उपरि। संऽतरां। पादकौ। हर। मा। ते। कशप्लकौ। दृ

शन्। स्त्री। हि। ब्रह्मा। बभूविथ॥१०॥ एंद्र्याहि॥०॥ हरिऽभिः।
उप। कण्वस्य। सुऽस्तुतिं। दिवः। अमुष्य। शासतः। दिवं। यु
य। दिवावसो इति दिवाऽवसो। आ। त्वा। ग्रावा। वदन्। इह। सो
मी। घोषेण। यच्छतु।०। अत्र। वि। नेमिः। एषां। उरां। न। धूनु
ते। वृकः।०। आ। त्वा। कण्वाः। इह। अवसे। हवंते। वाजऽसा
तये।०। दधामि। ते। सुतानां। वृष्णे। न। पूर्वऽपाय्यं।०॥११॥
स्मतऽपुरंधिः। नः। आ। गहि। विश्वतःऽधीः। नः। ऊतये।०

आ। नः। याहि। महेऽमते। सहस्रऽऊते। शतऽमघ।०। आ।
त्वा। होता। मनुःऽहितः। देवऽत्रा। वक्षत्। ईड्यः।०। आ। त्वा।
मदऽच्युता। हरी इति। श्येनं। पक्षाऽइव। वक्षतः।०। आ। याहि।
अर्यः। आ। परि। स्वाहा। सोमस्य। पीतये।०॥१२॥०॥ आ नो या
हि॥०॥ उपऽश्रुति। उक्थेषु। रणय। इह।०। सऽरूपैः। आ। सु।
नः। गहि। संऽभृतैः। संभृतऽअश्वः।०। आ। याहि। पर्वतेभ्यः।
समुद्रस्य। अधि। विष्टपः।०। आ। नः। गव्यानि। अश्व्या। सह
स्रा। शूर। दर्दृहि।०। आ। नः। सहस्रऽशः। भर। अयुतानि। श

तानि। चित्।०आ। यत्। इंद्रः। च। दद्वहेइति। सहस्रं। वसुऽरो
चिषः। ओजिष्ठं। अश्व्यं। पशुं। ये। ऋज्राः। वातऽरंहसः। अ
५१ रुषासः। रघुऽस्यदः। भ्राजंते। सूर्याःऽइव। पारावतस्य। राति
षु। द्रवत्ऽचक्रेषु। आशुषु। तिष्ठं। वनस्य। मध्ये। आ॥१३॥
अग्निना। इंद्रेण। वरुणेन। विष्णुना। आदित्यैः। रुद्रैः। वसुऽ
भिः। सचाऽभुवा। सऽजोषसौ। उषसा। सूर्येण। च। सोमं। पि
बतं। अश्विना। विश्वाभिः। धीभिः। भुवनेन। वाजिना। दिवा।

पृथिव्या। अद्रिऽभिः। सचाऽभुवा।०। विश्वैः। देवैः। त्रिऽभिः।
एकादशैः। इह। अत्ऽभिः। मरुत्ऽभिः। भृगुऽभिः। सचाऽभुवा।०।
जुषेथां। यज्ञं। बोधतं। हवस्य। मे। विश्वा। इह। देवौ। सवना। अव।
गच्छतं।०। सजोषसा उषसा सूर्येणच।०॥ आ। इषं। नः। वोढं।
अश्विना। स्तोमं। जुषेथां। युवशाःऽइव। कन्यनां।०। गिरः। जु
षेथां। अध्वरं। जुषेथां॥१४॥ हारिद्रवाऽइव। पतथः। वना। इ
त्। उप। सोमं। सुतं। महिषाऽइव। अव। गच्छथः।०। त्रिः। वर्तिः।

५२

याऽतं। अश्विना। हंसौऽइव। पतथः। अध्वगौऽइव।०। श्येनौऽ
इव। पतथः। हव्यऽदातये।०। पिबतं। च। तृप्णुतं। च। आ। च। ग
छतं। प्रऽजां। च। धत्तं। द्रविणं। च। धत्तं।०। ऊर्जं। नः। धत्तं। अश्वि
ना। जयतं। च। प्र। स्तुतं। च। प्र। च। अवतं।०। हतं। च। शत्रून्।
यततं। च। मित्रिणः।०।१५।। मित्रावरुणऽवंतौ। उत। धर्मऽ
वंता। मरुत्वंता। जरितुः। गच्छथः। हवं।०। आदित्यैः। याऽतं। अ
श्विना।०। अंगिरस्वंतौ। उत। विष्णुऽवंता।०। ऋभुऽमंता। वृष

ण्वा। वाजऽवंता।०। ब्रह्म। जिन्वतं। उत। जिन्वतं। धियः। हतं। रक्षां
सि। सेधतं। अमीवाः।०। सोमं। सुन्वतः। अश्विना। क्षत्रं।०। नृ
न्।०। धेनूः।०। विशः।०।१६।। अत्रेःऽइव। शृणुतं। पूर्व्यऽस्तुतिं।
श्यावऽअश्वस्य। सुन्वतः। मदऽच्युता।०। अश्विना। तिरःऽअ
ह्न्यं। सर्गान्ऽइव। सृजतं। सुऽस्तुतीः। उप।०। रश्मीन्ऽइव। यच्छ
तं। अध्वरान्। उप।०। अर्वाक्। रथं। नि। यच्छतं।०। अवस्युः। वां। अ
हं। हुवे। धत्तं। रत्नानि। दाशुषे। नमःऽवाके। प्रऽस्थिते। अध्वरे।

नरः। विवक्षणस्य। पीतये।०। स्वाहाऽकृतस्य। तृंपतं। सुत
स्य। देवौ। अंधसः।०॥१७॥ अविता। असि। सुन्वतः। वृक्तऽ
बर्हिषः। पिब। सोमं। मदाय। कं। शतक्रतो शतऽक्रतो। यं। ५३
ते। भागं। अधारयन्। विश्वाः। सेहानः। पृतनाः। उरु। ज्रयः।
सं। अप्सुऽजित्। मरुत्वान्। इंद्र। सत्ऽपते। प्र। अव। स्तोतारं।
मघऽवन्। अव। त्वां।०। ऊर्जा। देवान्। अवसि। ओजसा। त्वां।०
जनिता। दिवः। जनिता। पृथिव्याः।०। जनिता। अश्वानां।

जनिता। गवां। असि।०। अत्रीणां। स्तोमं। अद्रिऽवः। महः। कृ
धि।०। श्यावऽअश्वस्य। सुन्वतः। तथा। शृणु। यथा। अशृणोः।
अत्रेः। कर्माणि। कृण्वतः। प्र। त्रसदस्युं। आविथ। त्वं। एकः। इत्।
नृऽसह्ये। इंद्र। ब्रह्माणि। वर्धयन्॥१८॥ प्र। इदं। ब्रह्म। वृत्रऽतू
र्येषु। आविथ। प्र। सुन्वतः। शचीऽपते। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽ
भिः। माध्यंदिनस्य। सवनस्य। वृत्रऽहन्। अनेद्य। पिब। सोम
स्य। वज्रिऽवः। सेहानः। उग्र। पृतनाः। अभि। द्रुहः। एकऽराट्

अस्य। भुवनस्य। राजसि।०। सऽस्थावाना। यवयसि। त्वं। एकः। इत्।०।
क्षेमस्य। च। प्रऽयुजः। च। त्वं। ईशिषे।०। क्षत्राय। त्वं। अवसि। न। त्वं।
९४ आविथ।०। श्यावऽअश्वस्य। रेभतः।०। क्षत्राणि। वर्धयन्॥ १९॥ य
ज्ञस्य। हि। स्थः। ऋत्विजा। सस्नी इति। वाजेषु। कर्मऽसु। इंद्राग्नी इति।
तस्य। बोधतं। तोशासा। रथऽयावाना। वृत्रऽहना। अपराऽजिता।०।
इदं। वां। मदिरं। मधु। अधुक्षन्। अद्रिऽभिः। नरः।०। जुषेथां। यज्ञं।
इष्टये। सुतं। सोमं। सधस्तुती इति सधऽस्तुती॥ इंद्राग्नी इति। आ

गतं। नरा। इमा। जुषेथां। सवना। येभिः। हव्यानि। ऊहथुः॥०।
इमां। गायत्रऽवर्तनिं। जुषेथां। सुऽस्तुतिं। मम।०॥ २०॥ प्रा
तर्यावऽभिः। आ। गतं। देवेभिः। जेन्यावसू इति। इंद्राग्नी इ
ति। सोमऽपीतये। श्यावऽअश्वस्य। सुन्वतः। अत्रीणां। शृ
णुतं। हवं।०। एव। वां। अह्वे। ऊतये। यथा। अहुवंत। मेधिराः।०।
आ। अहं। सरस्वतीऽवतोः। इंद्राग्न्योः। अवः। वृणे। याभ्यां।
गायत्रं। ऋच्यते॥ २१॥ अग्निं। अस्तोषि। ऋग्मियं। अग्निं।

५५

ईळा । यजध्ये । अग्निः । देवान् । अनक्तु । नः । उभेइति । हि । वि
दथेइति । कविः । अंतरिति । चरति । दूत्यं । नसंतां । अन्यके ।
समे । नि । अग्ने । नव्यसा । वचः । तनूषु । शंसं । एषां । नि । अ
रातीः । रराव्णां । विश्वाः । अर्यः । अरातीः । इतः । युच्छंतु । आऽ
मुरः ।०। अग्ने । मन्मानि । तुभ्यं । कं । घृतं । न । जुह्वे । आसनि ।
सः । देवेषु । प्र । चिकिद्धि । त्वं । हि । असि । पूर्व्यः । शिवः । दूतः ।
विवस्वतः ।०। तत्ऽतत् । अग्निः । वयः । दधे । यथाऽयथा । कृ

पण्यति । ऊर्जाऽआहुतिः । वसूनां । शं । च । योः । च । मयः । दधे । वि
श्वस्यै । देवऽहूत्यै ।०। सः । चिकेत । सहीयसा । अग्निः । चित्रेण ।
कर्मणा । सः । होता । शश्वतीनां । दक्षिणाभिः । अभिऽवृतः । इ
नोति । च । प्रतीव्यं ॥०॥ २२ ॥ अग्निः । जाता । देवानां । अग्निः । वेद ।
मर्तानां । अपीच्यं । अग्निः । सः । द्रविणःऽदाः । अग्निः । द्वारा ।
वि । ऊर्णुते । सुऽआहुतः । नवीयसा ।०। अग्निः । देवेषु । संऽव
सुः । सः । विक्षु । यज्ञियासु । आ । सः । मुदा । काव्या । पुरु । वि

भ्वं। भूमऽइव। पुष्यसि। देवः। देवेषु। यज्ञियः।०। यः। अग्निः। स
प्तऽमानुषः। श्रितः। विश्वेषु। सिंधुषु। तं। आ। अगन्म। त्रिऽपस्त्यं।
५५ मंधातुः। दस्युहन्ऽतमं। अग्निं। यज्ञेषु। पूर्व्यं।०। अग्निः। त्रीणि।
त्रिऽधातूनि। आ। क्षेति। विदथा। कविः। सः। त्रीन्। एकादशान्।
इह। यक्षत्। च। पिप्रयत्। च। नः। विप्रः। दूतः। परिऽकृतः।०। त्वं।
नः। अग्ने। आयुषु। त्वं। देवेषु। पूर्व्य। वस्वः। एकः। इरज्यसि। त्वां।
आपः। परिऽस्रुतः। परि। यंति। स्वऽसेतवः।०॥ २३॥ इंद्राग्नी

इति। युवं। स्म। नः। सहंता। दासथः। रयिं। येन। दृळ्हा। समत्ऽसु।
आ। वीळु। चित्। सहिषीमहि। अग्निः। वनाऽइव। वाते। इत्।०।
नहि। वां। वव्रयामहे। अथ। इंद्रं। इत्। यजामहे। शविष्ठं। नृणां।
नरं। सः। नः। कदा। चित्। अर्वता। गमत्। आ। वाजऽसातये। गम
त्। आ। मेधऽसातये।०। ता। हि। मध्यं। भराणां। इंद्राग्नी इति। अधिऽ
क्षितः। तौ। ऊं इति। कविऽत्वना। कवी इति। पृच्छ्यमाना। सखिऽ
यते। सं। धीतं। अश्नुतं। नरा।०। अभि। अर्च। नभाकऽवत्। इंद्रा
ग्नी इति। यजसा। गिरा। ययोः। विश्वं। इदं। जगत्। इयं। द्यौः। पृथि

वी। मही। उपऽस्थे। बिभृतः। वसु।०। प्र। ब्रह्माणि। नभाकऽवत्।
इंद्राग्निऽभ्यां। इरज्यत। या। सप्तऽबुध्नं। अर्णवं। जिह्मऽबारं।
अपऽऊर्णुतः। इंद्रः। ईशानः। ओजसा।०। अपि। वृश्च। पुराणऽ
वत्। व्रततेःऽइव। गुष्पितं। ओजः। दासस्य। दंभय। वयं। तत्। अ
स्य। संऽभृतं। वसु। इंद्रेण। वि। भजेमहि।०।२४।। यत्। इंद्राग्नी इ
ति। जनाः। इमे। विऽह्वयंते। तना। गिरा। अस्माकेभिः। नृऽभिः। व
यं। ससह्याम। पृतन्यतः। वनुयाम। वनुष्यतः।०। या। नु। श्वेतौ।
अवः। दिवः। उत्ऽचरातः। उप। द्युऽभिः। इंद्राग्न्योः। अनु। व्रतं। उ

हानाः। यंति। सिंधवः। यान्। सीं। बंधात्। अमुंचतां।०। पूर्वीः। ते। इं
द्र। उपऽमातयः। पूर्वीः। उत। प्रऽशस्तयः। सूनो इति। हिन्वस्य। ह
रिऽवः। वस्वः। वीरस्य। आऽपृचः। याः। नु। साधंत। नः। धियः।०। तं।
शिशीत। सुवृक्तिऽभिः। त्वेषं। सत्वानं। ऋग्मियं। उतो इति। नु। चित्।
यः। ओजसा। शुष्णस्य। आंडानि। भेदति। जेषत्। स्वःऽवतीः। अ
पः।०। तं। शिशीत। सुऽअध्वरं। सत्यं। सत्वानं। ऋत्वियं।०। उतो नु।।०।।
ओहते। आंडा। शुष्णस्य। भेदति। अजैः। स्वःऽवतीः। अपः।०। एव। इं
द्राग्निऽभ्यां। पितृऽवत्। नवीयः। मंधातृऽवत्। अंगिरस्वत्। अवा

च्छि। त्रिऽधातुना। शर्मणा। पातं। अस्मान्। ०॥ २५॥ अस्मै। ऊं इति।
सु। प्रऽभूतये। वरुणाय। मरुत्ऽभ्यः। अर्च। विदुःऽतरेभ्यः। यः।
धीता। मानुषाणां। पश्वः। गाःऽइव। रक्षति। ०। तं। ऊं इति। सुऽस
मना। गिरा। पितृणां। च। मन्मऽभिः। नाभाकस्य। प्रशस्तिऽभिः।
यः। सिंधूनां। उप। उत्ऽअये। सप्तऽस्वसा। सः। मध्यमः। ०। सः।
क्षपः। परि। सस्वजे। नि। उस्रः। मायया। दधे। सः। विश्वं। परि।
दर्शतः। तस्य। वेनीः। अनु। व्रतं। उषः। तिस्रः। अवर्धयन्। ०। यः।
ककुभः। निऽधारयः। पृथिव्यां। अधि। दर्शतः। सः। माता। पूर्व्यं।

पदं। तत्। वरुणस्य। सप्त्यं। सः। हि। गोपाःऽइव। इर्यः। यः। धर्ता।
भुवनानां। यः। उस्राणां। अपीच्या। वेद। नामानि। गुह्या। सः।
कविः। काव्या। पुरु। रूपं। द्यौःऽइव। पुष्यति। ०॥ २६॥ यस्मिन्।
विश्वानि। काव्या। चक्रे। नाभिःऽइव। श्रिता। त्रितं। जूती। सपर्य
त। व्रजे। गावः। न। संऽयुजे। युजे। अश्वान्। अयुक्षत। ०। यः। आ
सु। अत्कं। आऽशये। विश्वा। जातानि। एषां। परि। धामानि। मर्म
शत्। वरुणस्य। पुरः। गये। विश्वे। देवाः। अनु। व्रतं। ०। सः। समु
द्रः। अपीच्यः। तुरः। द्यौःऽइव। रोहति। नि। यत्। आसु। य

जुः। दधे। सः। मायाः। अर्चिना। पदा। अस्तृणात्। नाकं। आ।
अरुहत्।०। यस्य। श्वेता। विऽचक्षणा। तिस्रः। भूमीः। अधिऽ
क्षितः। त्रिः। उत्ऽतराणि। पप्रुः। वरुणस्य। ध्रुवं। सदः। सः।
सप्तानां। इरज्यति।०। यः। श्वेतान्। अधिऽनिर्निजः। चक्रे। कृ
ष्णान्। अनु। व्रता। सः। धाम। पूर्व्यं। ममे। यः। स्कंभेन। वि। रोद
सीइति। अजः। न। द्यां। अधारयत्।०॥२०॥ अस्तभ्नात्। द्यां। अ
सुरः। विश्वऽवेदाः। अमिमीत। वरिमाणं। पृथिव्याः। आ। असी
दत्। विश्वा। भुवनानि। संऽराट्। विश्वा। इत्। तानि। वरुणस्य।

व्रतानि। एव। वंदस्व। वरुणं। बृहंतं। नमस्य। धीरं। अमृतस्य।
गोपां। सः। नः। शर्म। त्रिऽवरूथं। वि। यंसत्। पातं। नः। द्यावा
पृथिवीइति। उपऽस्थे। इमां। धियं। शिक्षमाणस्य। देव। क्र
तुं। दक्षं। वरुण। सं। शिशाधि। यया। अति। विश्वा। दुःऽइ
ता। तरेम। सुऽतर्माणं। अधि। नावं। रुहेम। आ। वां। ग्रावाणः।
अश्विना। धीभिः। विप्राः। अचुच्यवुः। नासत्या। सोमऽपी
तये।०। नभंतामन्यके समे॥०॥ यथा। वां। अत्रिः। अश्विना। गीःऽ
भिः। विप्रः। अजोहवीत्।०। एवा वामह्वऊतये।०। नासत्या।०।

।२८॥ इमे। विप्रस्य। वेधसः। अग्नेः। अस्तृतऽयज्वनः। गिरः।
स्तोमासः। ईरते। अस्मै। ते। प्रतिऽहर्यते। जातऽवेदः। विऽचर्ष
णे। अग्ने। जनामि। सुऽस्तुतिं। आरोकाःऽइव। घ। इत्। अह।
तिग्माः। अग्ने। तव। त्विषः। दत्ऽभिः। वनानि। बप्सति। हरयः।
धूमऽकेतवः। वातऽजूताः। उप। द्यवि। यतंते। वृथक्। अग्न
यः। एते। त्ये। वृथक्। अग्नयः। इद्धासः। सं। अदृक्षत। उषसांऽ
इव। केतवः॥ २९॥ कृष्णा। रजांसि। पत्सुतः। प्रऽयाने। जातऽ
वेदसः। अग्निः। यत्। रोधति। क्षमि। धासिं। कृण्वानः। ओष

धीः। बप्सत्। अग्निः। न। वायति। पुनः। यन्। तरुणीः। अ
पि। जिह्वाभिः। अह। नंनमत्। अर्चिषा। जंजणाऽभवन्। अ
ग्निः। वनेषु। रोचते। अप्ऽसु। अग्ने। सधिः। तव। सः। ओ
षधीः। अनु। रुध्यसे। गर्भे। सन्। जायसे। पुनरिति। उत्।
अग्ने। तव। तत्। घृतात्। अर्चिः। रोचते। आऽहुतं। निंसानं।
जुह्वः। मुखे॥ ३०॥ उक्षऽअंनाय। वशाऽअंनाय। सोमऽ
पृष्ठाय। वेधसे। स्तोमैः। विधेम। अग्नये। उत। त्वा। नम
सा। वयं। होतः। वरेण्यक्रतो इति वरेण्यऽक्रतो। अग्ने। स

६१

मितऽभिः। ईमहे। उत। त्वा। भृगुऽवत्। शुचे। मनुष्वत्। अग्ने।
आऽहुत। अंगिरस्वत्। हवामहे। त्वं। हि। अग्ने। अग्निना। वि
प्रः। विप्रेण। सन्। सता। सखा। सख्या। संऽइध्यसे। सः।
त्वं। विप्राय। दाशुषे। रयिं। देहि। सहस्रिणं। अग्ने। वीरऽव
तीं। इषं॥ ३१॥ अग्ने। भ्रातरिति। सहःऽकृत। रोहित्ऽअश्व।
शुचिऽव्रत। इमं। स्तोमं। जुषस्व। मे। उत। त्वा। अग्ने। मम। स्तु
तः। वाश्राय। प्रतिऽहर्यते। गोऽस्थं। गावःऽइव। आशत।
तुभ्यं। ताः। अंगिरःऽतम। विश्वाः। सुऽक्षितयः। पृथक्। अ

ग्ने। कामाय। येमिरे। अग्निं। धीभिः। मनीषिणः। मेधिरासः। विपःऽ
चितः। अद्मऽसद्याय। हिन्विरे। तं। त्वां। अज्मेषु। वाजिनं। तन्वा
नाः। अग्ने। अध्वरं। वह्निं। होतारं। ईळते॥ ३२॥ ०पुरुत्रा हिसदृ
ङ्ङसि विशो विश्वाऽअनुप्रभुः॥ समत्सु त्वा हवामहे॥ तमीळिष्व
य॥०॥ आऽहुतः। अग्निः। विऽभ्राजते। घृतैः। इमं। नः। शृण
वत्। हवं। तं। त्वा। वयं। हवामहे। शृण्वंतं। जातऽवेदसं। अग्ने।
घ्नंतं। अप। द्विषः। विशां। राजानं। अद्भुतं। अधिऽअक्षं। धर्मणां।
इमं। अग्निं। ईळे। सः। ऊं इति। श्रवत्। अग्निं। विश्वायुऽवेपसं।

६२

मर्यं। न। वाजिनं। हितं। सप्तिं। न। वाजयामसि॥ ३३॥ घ्न
न्। मृध्राणि। अप। द्विषः। दहन्। रक्षांसि। विश्वहा। अग्ने।
तिग्मेन। दीदिहि। यं। त्वा। जनासः। इंधते। मनुष्वत्। अं
गिरःऽतम। अग्ने। सः। बोधि। मे। वचः। यत्। अग्ने। दि
विऽजाः। असि। अप्सुऽजाः। वा। सहःऽकृत। तं। त्वा। गीःऽ
भिः। हवामहे। तुभ्यं। घ। इत्। ते। जनाः। इमे। विश्वाः। सुऽ
क्षितयः। पृथक्। धासिं। हिन्वंति। अत्तवे।०। तेघेदग्नेस्वा
ध्यो॥०॥ अहा। विश्वा। नृऽचक्षसः। तरंतः। स्याम। दुःऽ

गहा॥ ३४॥ अग्निं। मंद्रं। पुरुऽप्रियं। शीरं। पावकऽशोचिषं।
हृत्ऽभिः। मंद्रेभिः। ईमहे। सः। त्वं। अग्ने। विभाऽवसुः। सृज
न्। सूर्यः। न। रश्मिऽभिः। शर्धन्। तमांसि। जिघ्नसे। तत्। ते।
सहस्वः। ईमहे। दात्रं। यत्। न। उपऽदस्यति। त्वत्। अग्ने। वा
र्यं। वसु॥ ३५॥ सं ऽइधा। अग्निं। दुवस्यत। घृतैः। बोधय
त। अतिथिं। आ। अस्मिन्। हव्या। जुहोतन। अग्ने। स्तोमं। जु
षस्व। मे। वर्धस्व। अनेन। मन्मना। प्रति। सुऽउक्तानि। हर्य।
नः। अग्निं। दूतं। पुरः। दधे। हव्यऽवाहं। उप। ब्रुवे। देवान्। आ।

सादयात्। इह। उत्। ते। बृहंतः। अर्चयः। संऽइधानस्य। दीदिऽवः।
अग्ने। शुक्रासः। ईरते। उप। त्वा। जुह्वः। मम। घृताचीः। यंतु। ह
र्यत। अग्ने। हव्या। जुषस्व। नः॥ २५॥ मंद्रं। होतारं। ऋत्विजं। चि
त्रऽभानुं। विभाऽवसुं। ०। अग्निमीळेसउश्रवत्॥ ०॥ प्रत्नं। होता
रं। ईड्यं। जुष्टं। अग्निं। कविऽक्रतुं। अध्वराणां। अभिऽश्रियं। जु
षाणः। अंगिरःऽतम। इमा। हव्यानि। आनुषक्। अग्ने। यज्ञं।
नय। ऋतुऽथा। संऽइधानः। ऊंइति। संत्य। शुक्रऽशोचे। इह।
आ। वह। चिकित्वान्। दैव्यं। जनं। विप्रं। होतारं। अद्रुहं। धूमऽके

तुं। विभाऽवसुं। यज्ञानां। केतुं। ईमहे॥ २६॥ अग्ने। नि। पाहि। नः।
त्वं। प्रति। स्म। देव। रिषतः। भिंधि। द्वेषः। सहःऽकृत। अग्निः। प्रत्ने
न। मन्मना। शुंभानः। तन्वं। स्वां। कविः। विप्रेण। ववृधे। ऊर्जः।
नपातं। आ। हुवे। अग्निं। पावकऽशोचिषं। अस्मिन्। यज्ञे। सुऽअ
ध्वरे। सः। नः। मित्रऽमहः। त्वं। अग्ने। शुक्रेण। शोचिषा। ०। देवैरा
सत्सिबर्हिषि॥ ०॥ यः। अग्निं। तन्वः। दमे। देवं। मर्तः। सपर्यति।
तस्मै। इत्। दीदयत्। वसु॥ २७॥ अग्निः। मूर्धा। दिवः। ककुत्। पतिः।
पृथिव्याः। अयं। अपां। रेतांसि। जिन्वति। उत्। अग्ने। शुचयः। तव।

शुक्राः। भ्राजंतः। ईरते। तव। ज्योतींषि। अर्चयः। ईशिषे। वार्य
स्य। हि। दात्रस्य। अग्ने। स्वःऽपतिः। स्तोता। स्यां। तव। शर्मणि।
त्वां। अग्ने। मनीषिणः। त्वां। हिन्वंति। चित्तिऽभिः। त्वां। वर्धंतु। नः।
गिरः। अदब्धस्य। स्वधाऽवतः। दूतस्य। रेभतः। सदा। अग्नेः।
सख्यं। वृणीमहे॥ ३९॥ अग्निः। शुचिव्रतऽतमः। शुचिः। विप्रः।
शुचिः। कविः। शुचिः। रोचते। आऽहुतः। उत। त्वा। धीतयः।
मम। गिरः। वर्धंतु। विश्वाहा। अग्ने। सख्यस्य। बोधि। नः। य
त्। अग्ने। स्यां। अहं। त्वं। त्वं। वा। घ। स्याः। अहं। स्युः। ते। सत्याः।

इह। आऽशिषः। वसुः। वसुऽपतिः। हि। कं। असि। अग्ने। वि
भाऽवसुः। स्याम। ते। सुऽमतौ। अपि। अग्ने। धृतऽव्रताय।
ते। समुद्रायऽइव। सिंधवः। गिरः। वाश्रासः। ईरते॥ ४०॥
युवानं। विश्पतिं। कविं। विश्वऽअदं। पुरुऽवेपसं। अग्निं।
शुंभामि। मन्मऽभिः। यज्ञानां। रथ्ये। वयं। तिग्मऽजंभाय।
वीळवे। स्तोमैः। इषेम। अग्नये। अयं। अग्ने। त्वे इति। अपि।
जरिता। भूतु। संस।०। तस्मैपावकमृळय॥०॥ धीरः। हि। अ
सि। अद्मऽसत्। विप्रः। न। जागृविः। सदा। अग्ने। दीदयसि।

६५

द्यवि। पुरा। अग्ने। दुःऽइतेभ्यः। पुरा। मृध्रेभ्यः। कवे। प्र। नः।
आयुः। वसो इति। तिर॥ ४१॥ आ। घ। ये। अग्निं। इंधते। स्तृ
णंति। बर्हिः। आनुषक्। येषां। इंद्रः। युवा। सखा। बृहन्। इत्।
इध्मः। एषां। भूरि। शस्तं। पृथुः। स्वरुः। ०। अयुद्धः। इत्। युधा।
वृतं। शूरः। आ। अजति। सत्वऽभिः। ०। आ। बुंदं। वृत्रऽहा।
ददे। जातः। पृच्छत्। वि। मातरं। कः। उग्राः। के। ह। शृण्विरे। प्रति।
त्वा। शवसी। वृदत्। गिरौ। अप्सः। न। योधिषत्। यः। ते। शत्रुऽ
त्वं। आऽचके॥ ४२॥ उत। त्वं। मघऽवन्। शृणु। यः। ते। वष्टि।

ववक्षि। तत्। यत्। वीळयासि। वीळु। तत्। यत्। आजिं। याति। आ
जिऽकृत्। इंद्रः। स्वश्वऽयुः। उप। रथिऽतमः। रथिनां। वि।
सु। विश्वाः। अभिऽयुजः। वज्रिन्। विष्वक्। यथा। वृह। भव।
नः। सुश्रवःऽतमः। अस्माकं। सु। रथं। पुरः। इंद्रः। कृणोतु।
सातये। न। यं। धूर्वंति। धूर्तयः। वृज्याम। ते। परि। द्विषः। अरं।
इत्। ते। शक्र। दावने। गमेम। इंद्र। गोऽमतः॥ ४३॥ शनैः। चित्।
यंतः। अद्रिऽवः। अश्वऽवंतः। शतऽग्विनः। विवक्षणाः। अ
नेहसः। ऊर्ध्वाः। हि। ते। दिवेऽदिवे। सहस्रा। सूनृता। शता।

६८

जरितृऽभ्यः। विऽमंहते। विऽभ्रा। हि। त्वा। धनंऽजयं। इंद्र। दृ
ळ्हा। चित्। आऽरुजं। आऽदारिणं। यथा। गयं। ककुहं।
चित्। त्वा। कवे। मंदंतु। धृष्णो इति। इंदवः। आ। त्वा। पणिं। य
त्। ईमहे। यः। ते। रेवान्। अदाशुरिः। प्रऽममर्ष। मघत्तये।
तस्य। नः। वेदः। आ। भर॥४४॥ इमे। ऊं इति। त्वा। वि। चक्ष
ते। सखायः। इंद्र। सोमिनः। पुष्टऽवंतः। यथा। पशुं। उत।
त्वा। अबधिरं। वयं। श्रुत्ऽकर्णं। संतं। ऊतये। दूरात्। इह।
हवामहे। यत्। शुश्रूयाः। इमं। हवं। दुःऽमर्षं। चक्रियाः।

उत। भवेः। आपिः। नः। अंतमः। यत्। चित्। हि। ते। अपि। व्य थिः।
जगन्वांसः। अमन्महि। गोऽदाः। इत्। इंद्र। बोधि। नः। आ। त्वा।
रंभं। न। जिव्रयः। ररभ्म। शवसः। पते। उश्मसि। त्वा। सधऽस्थे।
आ॥४५॥ स्तोत्रं। इंद्राय। गायत। पुरुऽनृम्णाय। सत्वने। न
किः। यं। वृण्वते। युधि। अभि। त्वा। वृषभ। सुते। सुतं। सृजा
मि। पीतये। तृंप। वि। अश्नुहि। मदं। मा। त्वा। मूराः। अविष्यवः।
मा। उपऽहस्वानः। आ। दभन्। माकीं। ब्रह्मऽद्विषः। वनः। इ

ह।त्वा।गोऽपरीणसा।महे। मंदंतु।राधसे।सरः।गौरः।यथा।पि
ब।या।वृत्रऽहा।पराऽवति।सना।नवा।च।चुच्युवे।ता।संस
त्ऽसु।प्र।वोचत।।४५।।अपिबत्।कद्रुवः।सुतं।इंद्रः।सहस्रऽ
बाह्वे।अत्र।अदेदिष्ट।पौंस्यं।सत्यं।तत्।तुर्वशे।यदौ।विदानः।
अह्नवाय्यं।वि।आनट्।तुर्वणे।शमि।तरणिं।वः।जनानां।त्रदं।
वाजस्य।गोऽमतः।समानं।उं इति।प्र।शंसिषं।ऋभुक्षणं।न।
वर्तवे।उक्थेषु।तुग्र्यऽवृधं।०।इंद्रं सोमेसचा।सुते।।०।।यः।कृंतत्।
इत्।वि।योन्यं।त्रिऽशोकाय।गिरिं।पृथुं।गोभ्यः।गातुं।निःऽ

एतवे।।४७।।यत्।दधिषे।मनस्यसि।मंदानः।प्र।इत्।इयक्षसि।
मा।तत्।कः।इंद्र।मृळय।दभ्रं।चित्।हि।त्वाऽवतः।कृतं।शृ
ण्वे।अधि।क्षमि।जिगातु।इंद्र।ते।मनः।तव।इत्।उं इति।ताः।
सुऽकीर्तयः।असन्।उत।प्रऽशस्तयः।।०।यदिंद्र मृळयासि नः।।०
।।मा।नः।एकस्मिन्।आगसि।मा।द्वयोः।उत।त्रिषु।वधीः।
मा।शूर।भूरिषु।बिभय।हि।त्वाऽवतः।उग्रात्।अभिऽप्रभंगि
नः।दस्मात्।अहं।ऋतिऽसहः।।४८।।मा।सख्युः।शूनं।आ।
विदे।मा।पुत्रस्य।प्रभुवसो इति प्रभुऽवसो।आऽवृत्वत्।भूतु।

६६

ते। मनः। कः। नु। मर्याः। अमिथितः। सखा। सखायं। अब्रवी
त्। जहा। कः। अस्मत्। ईषते। एवारे। वृषभ। सुते। असिन्वन्।
भूरि। आ। वयः। श्वघ्नीऽइव। निऽवता। चरन्। आ। ते। एता। व
चःऽयुजा। हरी इति। गृभ्णे। सुमत्ऽरथा। यत्। ईं। ब्रह्मऽभ्यः।
इत्। ददः। भिंधि। विश्वाः। अप। द्विषः। परि। बाधः। जहि। मृधः।
वसु। स्पार्हं। तत्। आ। भर। यत्। वीळो। इंद्र। यत्। स्थिरे। य
त्। पर्शाने। पराऽभृतं। ०। यस्य। ते। विश्वऽमानुषः। भूरेः। दत्तस्य।
वेदति। ०॥ ४१॥ इति षष्ठमाष्टके तृतीयोध्यायः॥ ६॥ ३॥

ॐ॥ त्वाऽवतः। पुरुवसो इति पुरुऽवसो। वयं। इंद्र। प्रणेतरिति प्रऽ
नेतः। स्मसि। स्थातः। हरीणां। त्वां। हि। सत्यं। अद्रिऽवः। विद्म।
दातारं। इषां। विद्म। दातारं। रयीणां। आ। यस्य। ते। महिमानं।
शतंऽऊते। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। गीःऽभिः। गृणंति। कार
वः। सुऽनीथः। घ। सः। मर्त्यः। यं। मरुतः। यं। अर्यमा। मित्रः।
पांति। अद्रुहः। दधानः। गोऽमत्। अश्वऽवत्। सुऽवीर्यं। आदि
त्यऽजूतः। एधते। सदा। राया। पुरुऽस्पृहा॥ १॥ तं। इंद्रं। दानं।
ईमहे। शवसानं। अभीर्वं। ईशानं। रायः। ईमहे। तस्मिन्। हि।

५१

संति। ऊतयः। विश्वाः। अभीरवः। सचा। तं। आ। वहंतु। सप्तयः।
पुरुऽवसुं। मदाय। हरयः। सुतं। यः। ते। मदः। वरेण्यः। यः। इंद्र।
वृत्रहन्ऽतमः। यः। आऽददिः। स्वः। नृऽभिः। यः। पृतनासु। दुस्त
रः। यः। दुस्तरः। विश्वऽवार। श्रवाय्यः। वाजेषु। अस्ति। तरुता।
सः। नः। शविष्ठ। सवना। आ। वसो इति। गहि। गमेम। गोऽमति।
व्रजे। गव्यो इति। सुं। नः। यथा। पुरा। अश्वऽया। उत। रथऽया।
वरिवस्य। महाऽमह॥२॥ नहि। ते। शूर। राधसः। अंतं। विंदामि।
सत्रा। दशस्य। नः। मघऽवन्। नु। चित्। अद्रिऽवः। धियः। वाजे

भिः। आविथ। यः। ऋष्वः। श्रवयत्ऽसखा। विश्वा। इत्। सः। वे
द। जनिम। पुरुऽस्तुतः। तं। विश्वे। मानुषा। युगा। इंद्रं। हवंते। त
विषं। यतऽस्रुचः। सः। नः। वाजेषु। अविता। पुरुऽवसुः। पुरःऽ
स्थाता। मघऽवा। वृत्रऽहा। भुवत्। अभि। वः। वीरं। अंधसः। म
देषु। गाय। गिरा। महा। विऽचेतसं। इंद्रं। नाम। श्रुत्यं। शाकिनं।
वचः। यथा। ददिः। रेक्णः। तन्वे। ददिः। वसु। ददिः। वाजेषु। पुरु
हूत। वाजिनं। नूनं। अथ॥३॥ विश्वेषां। इरज्यंतं। वसूनां। सस
ह्वांसं। चित्। अस्य। वर्पसः। कृपऽयतः। नूनं। अति। अथ। महः।

८०

सु । वः । अरं । इषे । स्तवामहे । मीळ्हुषे । अरंऽगमाय । जग्मये ।
यज्ञेभिः । गीःऽभिः । विश्वऽमनुषां । मरुतां । इयक्षसि । गाये ।
त्वा । नमसा । गिरा । ये । पातयंते । अज्मऽभिः । गिरीणां । स्नुऽभिः ।
एषां । यज्ञं । महिऽस्वनीनां । सुम्नं । तुविऽस्वनीनां । प्र । अध्व
रे । प्रऽभंगं । दुःऽमतीनां । इंद्र । शविष्ठ । आ । भर । रयिं । अस्म
भ्यं । युज्यं । चोदयत्ऽमते । ज्येष्ठं । चोदयत्ऽमते । सनितुरिति ।
सुऽसनितः । उग्र । चित्र । चेतिष्ठ । सूनृत । प्रऽसहा । संऽराट् ।
सहुरिं । सहंतं । भुज्युं । वाजेषु । पूर्व्यं ॥ ४ ॥ आ । सः । एतु । यः । ई

वत् । आ । अदेवः । पूर्तं । आऽददे । यथा । चित् । वशः । अश्व्यः ।
पथुऽश्रवसि । कानीते । अस्याः । विऽउषि । आऽददे । षष्टिं ।
सहस्रा । अश्व्यस्य । अयुता । असनं । उष्ट्रानां । विंशतिं । श
ता । दश । श्यावीनां । शता । दश । त्रिऽअरुषीणां । दश । गवां ।
सहस्रा । दश । श्यावाः । ऋधत्ऽरयः । वीतऽवारासः । आ
शवः । मथ्राः । नेमिं । नि । ववृतुः । दानासः । पथुऽश्रवसः । का
नीतस्य । सुऽराधसः । रथं । हिरण्ययं । ददत् । महिष्ठः । सूरिः ।
अभूत् । वर्षिष्ठं । अकृत । श्रवः । आ । नः । वायो इति । महे ।

तने। याहि। मखाय। पाजसे। वयं। हि। ते। चकृम। भूरि। दाव
ने। सद्यः। चित्। महि। दावने ॥५॥ यः। अश्वेभिः। वहते। वस्ते।
७१ उस्राः। त्रिः। सप्त। सप्ततीनां। एभिः। सोमेभिः। सोमसुत्ऽभिः।
सोमऽपाः। दानाय। शुक्रपूतऽपाः। यः। मे। इमं। चित्। उं
इति। त्मना। अमंदत्। चित्रं। दावने। अरट्वे। अक्षे। नहुषे।
सुऽकृत्वनि। सुकृत्ऽतराय। सुऽक्रतुः। उचथ्ये। वपुषि।
यः। स्वऽराट्। उत। वायो इति। घृतऽस्नाः। अश्वऽइषितं।
रजःऽइषितं। शुनाऽइषितं। प्र। अज्म। तत्। इदं। नु। तत्।

अध। प्रियं। इषिराय। षष्टिं। सहस्रा। असनं। अश्वानां। इ
त्। न। वृष्णां। गावः। न। यूथं। उप। यंति। वध्रयः। उप। मा। आ।
यंति। वध्रयः। अध। यत्। चारथे। गणे। शतं। उष्ट्रान्। अचि
क्रदत्। अध। श्वित्नेषु। विंशतिं। शता। शतं। दासे। बल्बूथे।
विप्रः। तरुक्षे। आ। ददे। ते। ते। वायो इति। इमे। जनाः। मदंति।
इंद्रऽगोपाः। मदंति। देवऽगोपाः। अध। स्या। योषणा। मही।
प्रतीची। वशं। अश्व्यं। अधिऽरुक्मा। वि। नीयते ॥६॥ महि।
वः। महतां। अवः। वरुण। मित्र। दाशुषे। यं। आदित्याः। अभि।

द्रुहः। रक्षथ। न। ईं। अघं। नशत्। अनेहसः। वः। ऊतयः।
सुऽऊतयः। वः। ऊतयः। विद। देवाः। अघानां। आदित्यासः।
अपऽआकृतिं। पक्षा। वयः। यथा। उपरि। वि। अस्मेइति। श
र्म। यछत। ०। वि। अस्मेइति। अधि। शर्म। तत्। पक्षा। वयः।
न। यंतन। विश्वानि। विश्वऽवेदसः। वरूथ्या। मनामहे। ०। य
स्मै। अरासत। क्षयं। जीवातुं। च। प्रऽचेतसः। मनोः। विश्व
स्य। घ। इत्। इमे। आदित्याः। रायः। ईशते। ०। परि। नः। वृण
जन्। अघा। दुःऽगानि। रथ्यः। यथा। ०। स्यामेदिंद्रस्यश

र्मण्या। ०।। आदित्यानां। उत। अवसि। ०।। ७।। परिऽह्वृता। इत्। अ
ना। जनः। युष्माऽदत्तस्य। वायति। देवाः। अदभ्रं। आश। वः।
यं। आदित्याः। अहेतन। ०। न। तं। तिग्मं। चन। त्यजः। न। द्रासत्।
अभि। तं। गुरु। यस्मै। ऊं इति। शर्म। सऽप्रथः। आदित्यासः। अ
राध्वं। ०। युष्मेइति। देवाः। अपि। स्मसि। युध्यंतःऽइव। वर्मऽसु। यू
यं। महः। नः। एनसः। यूयं। अर्भात्। उरुष्यत। ०। अदितिः। नः। उ
रुष्यतु। अदितिः। शर्म। यछतु। माता। मित्रस्य। रेवतः। अर्यम्णः।
वरुणस्य। च। ०। यत्। देवाः। शर्म। शरणं। यत्। भद्रं। यत्। अना

तुरं। त्रिऽधातु। यत्। वरूथ्यं। तत्। अस्मासु। वि। यंतन।०॥८॥
आदित्याः। अव। हि। ख्यत। अधि। कूलात्ऽइव। स्पशः। सुऽ
तीर्थं। अर्वतः। यथा। अनु। नः। नेषथ। सुऽगं।०। न। इह। भद्रं।
रक्षस्विने। न। अवऽये। न। उपऽये। उत। गवे। च। भद्रं। धेनवे।
वीराय। च। श्रवस्यते।०। यत्। आविः। यत्। अपीच्यं। देवासः।
अस्ति। दुःऽकृतं। त्रिते। तत्। विश्वं। आप्त्ये। आरे। अस्मत्। द
धातन।०। यत्। च। गोषु। दुःऽस्वप्न्यं। यत्। च। अस्मे। इति। दुहि
तः। दिवः। त्रिताय। तत्। विभाऽवरि। आप्त्याय। परा। वह।०।

निष्कं। वा। घ। कृणवते। स्रजं। वा। दुहितः। दिवः। त्रिते। दुःऽ
स्वप्न्यं। सर्वं। आप्त्ये। परि। दद्मसि।०॥ ९॥ तत्ऽअंनाय। त
त्ऽअपसे। तं। भागं। उपऽसेदुषे। त्रिताय। च। द्विताय। च।
उषः। दुःऽस्वप्न्यं। वह।०। यथा। कलां। यथा। शफं। यथा। ऋ
णं। संऽनयामसि। एव। दुःऽस्वप्न्यं। सर्वं। आप्त्ये। सं। नया
मसि। अजैष्म। अद्य। असनाम। च। अभूम। अनागसः। व
यं। उषः। यस्मात्। दुःऽस्वप्न्यात्। अभैष्म। अप। तत्। उच्छतु।०॥
१०॥ स्वादोः। अभक्षि। वयसः। सुऽमेधाः। सुऽआध्यः।

वरिवोवित्ऽतरस्य। विश्वे। यं। देवाः। उत। मर्त्यासः। मधु। ब्रुवं
तः। अभि। संऽचरंति। अंतरिति। च। प्र। अगाः। अदितिः। भ
वासि। अवऽयाता। हरसः। दैव्यस्य। इंदो इति। इंद्रस्य। सख्यं।
जुषाणः। श्रौष्टीऽइव। धुरं। अनु। राये। ऋध्याः। अपाम।
७४ सोमं। अमृताः। अभूम। अगन्म। ज्योतिः। अविदाम। देवा
न्। किं। नूनं। अस्मान्। कृणवत्। अरातिः। किं। ऊं इति। धूर्तिः।
अमृत। मर्त्यस्य। शं। नः। भव। हृदे। आ। पीतः। इंदो इति। पि
ताऽइव। सोम। सूनवे। सुऽशेवः। सखाऽइव। सख्ये। उरुऽशं

स। धीरः। प्र। नः। आयुः। जीवसे। सोम। तारीः। इमे। मा। पी
ताः। यशसः। उरुष्यवः। रथं। न। गावः। सं। अनाहि। पर्वऽसु।
ते। मा। रक्षंतु। विऽस्रसः। चरित्रात्। उत। मा। स्रामात्।
यवयंतु। इंदवः॥ ११॥ अग्निं। न। मा। मथितं। सं। दिदीपः।
प्र। चक्षय। कृणुहि। वस्यसः। नः। अथ। हि। ते। मदे। आ। सो
म। मन्ये। रेवान्ऽइव। प्र। चर। पुष्टिं। अच्छ। इषिरेण। ते। मन
सा। सुतस्य। भक्षीमहि। पित्र्यस्यऽइव। रायः। सोम। राज
न्। प्र। नः। आयूंषि। तारीः। अहानिऽइव। सूर्यः। वासराणि।

८०५

सोम। राजन्। मृळय। नः। स्वस्ति। तव। स्मसि। व्रत्याः।
तस्य। विद्धि। अलर्ति। दक्षः। उत। मन्युः। इंदो इति। मा। नः।
अर्यः। अनुऽकामं। परा। दाः। त्वं। हि। नः। तन्वः। सोम।
गोपाः। गात्रेऽगात्रे। निऽससत्थ। नृऽचक्षाः। यत्। ते। व
यं। प्रऽमिनाम। व्रतानि। सः। नः। मृळ। सुऽसखा। देव।
वस्यः। ऋदूदरेण। सख्या। सचेय। यः। मा। न। रिष्ये
त्। हरिऽअश्व। पीतः। अयं। यः। सोमः। नि। अधायि। अ
स्मे इति। तस्मै। इंद्रं। प्रऽतिरं। एमि। आयुः॥१२॥ अप।

त्याः। अस्थुः। अनिराः। अमीवाः। निः। अत्रसन्। तमिषीचीः।
अभैषुः। आ। सोमः। अस्मान्। अरुहत्। विऽहायाः। अगन्म।
यत्र। प्रऽतिरंते। आयुः। यः। नः। इंदुः। पितरः। पितरः। हृत्ऽ
सु। पीतः। अमर्त्यः। मर्त्यान्। आऽविवेश। तस्मै। सोमाय। ह
विषा। विधेम। मृळीके। अस्य। सुऽमतौ। स्याम। त्वं। सोम। पि
तृऽभिः। संऽविदानः। अनु। द्यावापृथिवी इति। आ। ततंथ। त
स्मै। ते। इंदो इति। हविषा। विधेम। ०। वयं स्याम पतयो रयीणां॥०॥
त्रातारः। देवाः। अधि। वोचत। नः। मा। नः। निऽद्रा। ईशत। मा।

७५

उत । जल्पिः । वयं । सोमस्य । विश्वह । प्रियासः । सुऽवीरासः । वि
दथं । आ । वदेम । त्वं । नः । सोम । विश्वतः । वयःऽधाः । त्वं । स्वःऽवि
त् । आ । विश । नृऽचक्षाः । त्वं । नः । इंद्रो इति । ऊतिऽभिः । सऽजोषाः ।
पाहि । पश्चातात् । उत । वा । पुरस्तात् ॥ १३ ॥ अथ वालखिल्या
नि ॥ अभि । प्र । वः । सुऽराधसं । इंद्रं । अर्च । यथा । विदे । यः । ज
रितृऽभ्यः । मघऽवा । पुरुऽवसुः । सहस्रेणऽइव । शिक्षति । श
तानीकाऽइव । प्र । जिगाति । धृष्णुऽया । हंति । वृत्राणि । दाशु
षे । गिरेःऽइव । प्र । रसाः । अस्य । पिन्विरे । दत्राणि । पुरुऽभोज

सः । आ । त्वा । सुतासः । इंदवः । मदाः । ये । इंद्र । गिर्वणः । आ
पः । न । वज्रिन् । अनु । ओक्यं । सरः । पृणंति । शूर । राधसे ।
अनेहसं । प्रऽतरणं । विवक्षणं । मध्वः । स्वादिष्ठं । ईं । पिब ।
आ । यथा । मंदसानः । किरासि । नः । प्र । क्षुद्राऽइव । त्मना ।
धृषत् । आ । नः । स्तोमं । उप । द्रवत् । हियानः । अश्वः । न । सो
तृऽभिः । यं । ते । स्वधाऽवन् । स्वदयंति । धेनवः । इंद्र । कण्वे
षु । रातयः ॥ १४ ॥ उग्रं । न । वीरं । नमसा । उप । सेदिम । विऽ
भूतिं । अक्षितऽवसुं । उद्रीऽइव । वज्रिन् । अवतः । न । सिं

न्वते।क्षरंति।इंद्र।धीतयः।यत्।ह।नूनं।यत्।वा।यज्ञे।य
त्।वा।पृथिव्यां।अधि।अतः।नः।यज्ञं।आशुऽभिः।महेऽम
ते।उग्रः।उग्रेभिः।आ।गहि।अजिरासः।हरयः।ये।ते।आ
शवः।वाताःऽइव।प्रऽसक्षिणः।येभिः।अपत्यं।मनुषः।प
रिऽईयसे।येभिः।विश्वं।स्वः।दृशे।एतावतः।ते।ईमहे।
इंद्र।सुम्नस्य।गोऽमतः।यथा।प्र।आवः।मघऽवन्।मेध्यऽ
अतिथिं।यथा।नीपऽअतिथिं।धने।यथा।कण्वे।मघऽव
न्।त्रसदस्यवि।यथा।पक्थे।दशऽव्रजे।यथा।गोऽशर्ये।

असनोः।ऋजिश्वनि।इंद्र।गोऽमत्।हिरण्यऽवत्॥१५॥प्र।
सु।श्रुतं।सुऽराधसं।अर्च।शक्रं।अभिष्टये।यः।सुन्वते।
स्तुवते।काम्यं।वसु।सहस्रेणऽइव।मंहते।शतऽअनीकाः।
हेतयः।अस्य।दुस्तराः।इंद्रस्य।संऽइषः।महीः।गिरिः।न।
भुज्मा।मघवत्ऽसु।पिन्वते।यत्।ईं।सुताः।अमंदिषुः।य
त्।ईं।सुतासः।इंदवः।अभि।प्रियं।अमंदिषुः।आपः।न।धा
यि।सवनं।मे।आ।वसोइति।दुघाःऽइव।उप।दाशुषे।अने
हसं।वः।हवमानं।ऊतये।मध्वः।क्षरंति।धीतयः।आ।त्वा।

वसोऽइति। हवमानासः। इंद्रवः। उप। स्तोत्रेषु। दधिरे। आ।
नः। सोमे। सुऽअध्वरे। इयानः। अत्यः। न। तोशते। यं। ते।
स्वधाऽवन्। स्वदंति। गूर्तयः। पौरे। छंदयसे। हवं॥१६॥
प्र। वीरं। उग्रं। विविचिं। धनऽस्पृतं। विऽभूतिं। राधसः। म
हः। ०। उद्रीऽइव। वज्रिन्। अवतः॥०॥ वसुऽत्वना। सदा। पीपेथ।
दाशुषे। ०। यद्ध नूनं॥०॥ पराऽवति। ०॥ यद्वा पृथिव्यां॥०॥
दिवि। युजानः। इंद्र। हरिऽभिः। महेऽमते। ऋष्वः। ऋष्वेभिः।
आ। गहि। रथिरासः। ०। हरयो ये ते। ०॥ अस्त्रिधः। ओजः।

वातस्य। पिप्रति। येभिः। नि। दस्युं। मनुषः। निऽघोषयः। ये
भिः। स्व१रिति स्वः। परिऽईयसे। एतावतः। ते। वसोऽइति। वि
द्याम। शूर। नव्यसः। ०। यथा प्राव। ०॥ एतशं। कृत्व्ये। धने। य
था। वशं। दशऽव्रजे। ०। यथा कण्वे मघवन्॥०॥ मेधे। अध्वरे।
दीर्घऽनीथे। दमूनसि। यथा। गोऽशर्ये। असिसासः। अद्रिऽ
वः। मयि। गोत्रं। हरिऽश्रियं॥१७॥ यथा। मनौ। सांऽवरणौ।
सोमं। इंद्र। अपिबः। सुतं। नीपऽअतिथौ। मघऽवन्। मेध्यऽअ

तिथे । पुष्टिऽगो । श्रुष्टिऽगो । सचा । पार्षद्वाणः । प्रस्कण्वं । सं
असादयत् । शयानं । जिव्रिं । उद्धितं । सहस्राणि । असिसासत् ।
गवां । ऋषिः । त्वाऽऊतः । दस्यवे । वृकः । यः । उक्थेभिः । न । विं
धते । चिकित् । यः । ऋषिऽचोदनः । इंद्रं । तं । अछ । वद । नव्यस्या
। मती । अरिष्यंतं । न । भोजसे । यस्मै । अर्कं । सप्तऽशीर्षाणं ।
आनृचुः । त्रिऽधातुं । उत्ऽतमे । पदे । सः । तु । इमा । विश्वा । भु
वनानि । चिक्रदत् । आत् । इत् । जनिष्ट । पौंस्यं । यः । नः । दाता ।
वसूनां । इंद्रं । तं । हूमहे । वयं । विद्म । हि । अस्य । सुऽमतिं । नवी

यसीं । गमेम । गोऽमति । व्रजे ॥१८॥ यस्मै । त्वं । वसो इति । दाना
य । शिक्षसि । सः । रायः । पोषं । अश्नुते । तं । त्वा । वयं । मघऽव
न् । इंद्र । गिर्वणः । सुतऽवंतः । हवामहे । कदा । चन । स्तरीः । अ
सि । न । इंद्र । सश्चसि । दाशुषे । उपऽउप । इत् । नु । मघऽवन् । भू
यः । इत् । नु । ते । दानं । देवस्य । पृच्यते । प्र । यः । ननक्षे । अभि ।
ओजसा । क्रिविं । वधैः । शुष्णं । निःऽघोषयन् । यदा । इत् । अस्त
भीत् । प्रथयन् । अमूं । दिवं । आत् । इत् । जनिष्ट । पार्थिवः । य
स्य । अयं । विश्वः । आर्यः । दासः । शेवधिऽपाः । अरिः । तिरः ।

चित्। अर्ये। रुशमे। पवीरवि। तुग्र्य। इत्। सः। अज्यते। रयिः।
तुरण्यवः। मधुऽमंतं। घृतऽश्चुतं। विप्रासः। अर्कं। आनृचुः।
८० अस्मेइति। रयिः। पप्रथे। वृष्ण्यं। शवः। अस्मेइति। सुवानासः।
इंदवः॥११॥ यथा। मनौ। विवस्वति। सोमं। शक्र। अपिबः।
सुतं। यथा। त्रिते। छंदः। इंद्र। जुजोषसि। आयौ। मादयसे।
सचा। पृषध्रे। मेध्ये। मातरिश्वनि। इंद्र। सुवाने। अमंदथाः।
यथा। सोमं। दशऽशिप्रे। दशऽओण्ये। स्यूमऽरश्मौ। ऋजू
नसि। यः। उक्था। केवला। दधे। यः। सोमं। धृषिता। अपिन

त्। यस्मै। विष्णुः। त्रीणि। पदा। विऽचक्रमे। उप। मित्रस्य। धर्मऽ
भिः। यस्य। त्वं। इंद्र। स्तोमेषु। चाकनः। वाजे। वाजिन्। शतक्रतो
इति शतऽक्रतो। ०। तं। त्वा। वयं॥०॥ सुदुघाऽइव। गोऽदुहः। जु
हूमसि। श्रवस्यवः। ०। योनो दाता। ०॥ सः। नः। पिता। महान्।
उग्रः। ईशानऽकृत्। अयामन्। उग्रः। मघऽवा। पुरुऽवसुः। गोः।
अश्वस्य। प्र। दातु। नः॥२०॥ यस्मै त्वं वसो दानाय। ०। मंहसे। ०।
सरायस्पोष॥०॥ इन्वति। वसुऽयवः। वसुऽपतिं। शतऽक्रतुं।
स्तोमैः। इंद्रं। हवामहे। कदा। चन। प्र। युच्छसि। उभेइति। नि। पा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सि। जन्मनीइति। तुरीय। आदित्य। हवनं। ते। इंद्रियं। आ। त
स्थौ। अमृतं। दिवि। यस्मै। त्वं। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। शि
८-१ क्षोइति। शिक्षसि। दाशुषे। अस्माकं। गिरः। उत। सुऽस्तुतिं।
वसोइति। कण्वऽवत्। शृणुधि। हवं। अस्तावि। मन्म। पूर्व्यं।
ब्रह्म। इंद्राय। वोचत। पूर्व्यः। ऋतस्य। बृहतीः। अनूषत। स्तो
तुः। मेधाः। असृक्षत। सं। इंद्रः। रायः। बृहतीः। अधूनुत। सं।
क्षोणीइति। सं। ऊंइति। सूर्यं। सं। शुक्रासः। शुचयः। सं। गोऽ
आशिरः। सोमाः। इंद्रं। अमंदिषुः॥ २१॥ उपऽमं। त्वा। मघो

नां। ज्येष्ठं। च। वृषभाणां। पूर्भित्ऽतमं। मघऽवन्। इंद्र। गोऽविदं।
ईशानं। रायः। ईमहे। यः। आयुं। कुत्सं। अतिथिऽग्वं। अर्दयः।
वव्रधानः। दिवेऽदिवे। ०। तं। त्वा। वयं। ०। हरिऽअश्वं। शतऽक्रतुं। वा
जऽयंतः। हवामहे। आ। नः। विश्वेषां। रसं। मध्वः। सिंचंतु। अद्र
यः। ये। पराऽवति। सुन्विरे। जनेषु। आ। ये। अर्वाऽवति। इंदवः।
विश्वा। द्वेषांसि। जहि। च। अव। च। आ। कृधि। विश्वे। सन्वंतु। आ।
वसु। शीर्ष्टेषु। चित्। ते। मदिरासः। अंशवः। यत्र। सोमस्य। तृंपसि।
॥ २२॥ इंद्र। नेदीयः। आ। इत्। इहि। मितऽमेधाभिः। ऊतिऽभिः।

आ। शंतम। शंऽतमाभिः। अभिष्टिऽभिः। आ। सुऽआपे। स्वापिऽ
भिः। आ। जिऽतुरं। सत्ऽपतिं। विश्वऽचर्षणिं। कृधि। प्रऽजासु।
आऽभगं। प्र। सु। तिर। शचीभिः। ये। ते। उक्थिनः। क्रतुं। पुनते।
आनुषक्। यः। ते। साधिष्ठः। अवसे। ते। स्याम। भरेषु। ते। वयं।
होत्राभिः। उत। देवहूतिऽभिः। ससऽवांसः। मनामहे। अहं। हि।
ते। हरिऽवः। ब्रह्म। वाजऽयुः। आजिं। यामि। सदा। ऊतिऽभिः।
त्वां। इत्। एव। तं। अमे। सं। अश्वऽयुः। गव्युः। अग्रे। मथीनां॥
२३॥ एतत्। ते। इंद्र। वीर्यं। गीःऽभिः। गृणंति। कारवः। ते। स्तो

मंतः। ऊर्जं। आवन्। घृतऽश्चुतं। पौरासः। नक्षन्। धीतिऽभिः।
नक्षंते। इंद्रं। अवसे। सुऽकृत्यया। येषां। सुतेषु। मंदसे। यथा।
संऽवर्ते। अमदः। यथा। कृशे। एव। अस्मेइति। इंद्र। मत्स्व। आ।
नः। विश्वे। सऽजोषसः। देवासः। गंतन। उप। नः। वसवः। रुद्राः।
अवसे। नः। आ। गमन्। शृण्वंतु। मरुतः। हवं। पूषा। विष्णुः। हवं
नं। मे। सरस्वती। अवंतु। सप्त। सिंधवः। आपः। वातः। पर्वतासः।
वनस्पतिः। शृणोतु। पृथिवी। हवं॥ २४॥ यत्। इंद्र। राधः। अस्ति।
ते। माघोनं। मघवत्ऽतम। तेन। नः। बोधि। सधऽमाद्यः। वृधे।

भगः। दानाय। वृत्रऽहन्। आजिऽपते। नृऽपते। त्वं। इंद्र। हि। नः। वा
जे। आ। वक्षि। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। वीती। होत्राभिः। उत। देव
वीतिऽभिः। ससऽवांसः। वि। शृण्विरे। संति। हि। अर्यः। आऽ
शिषः। इंद्र। आयुः। जनानां। अस्मान्। नक्षस्व। मघऽवन्। उप।
अवसे। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। वयं। ते। इंद्र। स्तोमेभिः। विधेम।
त्वं। अस्माकं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। महि। स्थूरं। शशयं। रा
धः। अह्रयं। प्रस्कण्वाय। नि। तोशय॥ २५॥ भूरि। इत्। इंद्रस्य।
वीर्यं। वि। अख्यं। अभि। आ। अयति। राधः। ते। दस्यवे। वृक।

शतं। श्वेतासः। उक्षणः। दिवि। तारः। न। रोचंते। मह्ना। दिवं।
न। तस्तभुः। शतं। वेणून्। शतं। शुनः। चर्माणि। म्लातानि। शतं
शतं। मे। बल्बजऽस्तुकाः। अरुषीणां। चतुःऽशतं। सुऽदेवाः।
स्थ। काण्वायनाः। वयःऽवयः। विऽचरंतः। अश्वासः। न। चं
क्रमत। आत्। इत्। साप्तस्य। चर्किरन्। न। अनूनस्य। महि। श्र
वः। श्यावीः। अतिऽध्वसन्। पथः। चक्षुषा। चन। संऽनशे॥ २६॥
प्रति। ते। दस्यवे। वृक। राधः। अदर्शि। अह्रयं। द्यौः। न। प्रथि
ना। शवः। दश। मह्यं। पौतऽक्रतः। सहस्रा। दस्यवे। वृकः। नि

स्यात्। रायः। अमंहत। शतं। मे। गर्दभानां। शतं। ऊर्णाऽवतीनां।
शतं। दासान्। अति। स्रजः। तत्रो इति। अपि। प्र। अनीयत। पूतऽ
क्रतायै। विऽअक्ता। अश्वानां। इत्। न। यूथ्यां। अचेति। अग्निः।
९४ चिकितुः। हव्यऽवाट्। सः। सुमत्ऽरथः। अग्निः। शुक्रेण। शोचि
षा। बृहत्। सूरः। अरोचत। दिवि। सूर्यः। अरोचत।। २०।। युवं।
देवा। क्रतुना। पूर्व्येण। युक्ताः। रथेन। तविषं। यजत्रा। आ। अग
च्छतं। नासत्या। शचीभिः। इदं। तृतीयं। सवनं। पिबाथः। युवां।
देवाः। त्रयः। एकादशासः। सत्याः। सत्यस्य। ददृशे। पुरस्तात्।

अस्माकं। यज्ञं। सवनं। जुषाणा। पातं। सोमं। अश्विना। दीद्य
ग्नी इति दीदिऽअग्नी। पनाय्यं। तत्। अश्विना। कृतं। वां। वृषभः।
दिवः। रजसः। पृथिव्याः। सहस्रं। शंसाः। उत। ये। गोऽइष्टौ।
सर्वान्। इत्। तान्। उप। यात। पिबध्यै। अयं। वां। भागः। निऽ
हितः। यजत्रा। इमाः। गिरः। नासत्या। उप। यातं। पिबतं।
सोमं। मधुऽमंतं। अस्मे इति। प्र। दाश्वांसं। अवतं। शचीभिः।
।।२१।। यं। ऋत्विजः। बहुधा। कल्पयंतः। सऽचेतसः। यज्ञं।
इमं। वहंति। यः। अनूचानः। ब्राह्मणः। युक्तः। आसीत्। का।

स्वित्। तत्र। यजमानस्य। संऽवित्। एकः। एव। अग्निः। बहु
धा। संऽइद्धः। एकः। सूर्यः। विश्वं। अनु। प्रऽभूतः। एका। एव।
उषाः। सर्वं। इदं। वि। भाति। एकं। वै। इदं। वि। बभूव। सर्वं।
ज्योतिष्मंतं। केतुऽमंतं। त्रिऽचक्रं। सुऽखं। रथं। सुऽसदं। भू
रिऽवारं। चित्रऽमघा। यस्य। योगे। अधिऽजज्ञे। तं। वां। हुवे।
अति। रिक्तं। पिबध्यै।।२९।। इमानि। वां। भागऽधेयानि। सि
स्रते। इंद्रावरुणा। प्र। महे। सुतेषु। वां। यज्ञेऽयज्ञे। ह। सवना।
भुरण्यथः। यत्। सुन्वते। यजमानाय। शिक्षथः। निःऽसि

ध्वरीः। ओषधीः। आपः। आ। अस्तां। इंद्रावरुणा। महिमानं।
आशत। या। सिस्रतुः। रजसः। पारे। अध्वनः। ययोः।
शत्रुः। नकिः। अदेवः। ओहते। सत्यं। तत्। इंद्रावरुणा। कृ
शस्य। वां। मध्वः। ऊर्मिं। दुहते। सप्त। वाणीः। ताभिः। दाश्वां
सं। अवतं। शुभः। पती इति। यः। वां। अदब्धः। अभि। पाति।
चित्तिऽभिः। घृतऽप्रुषः। सौम्याः। जीरऽदानवः। सप्त। स्व
सारः। सदने। ऋतस्य। याः। ह। वां। इंद्रावरुणा। घृतऽश्चु
तः। ताभिः। धत्तं। यजमानाय। शिक्षतं।।३०।। अवोचाम।

८५

महते। सौभगाय। सत्यं। त्वेषाभ्यां। महिमानं। इंद्रियं। अस्मा
न्। सु। इंद्रावरुणा। घृतऽश्चुतः। त्रिऽभिः। साप्तेभिः। अव
तं। शुभः। पती इति। इंद्रावरुणा। यत्। ऋषिऽभ्यः। मनीषां।
वाचः। मतिं। श्रुतं। अदत्तं। अग्रे। यानि। स्थानानि। असृ
जंत। धीराः। यज्ञं। तन्वानाः। तपसा। अभि। अपश्यं। इंद्राव
रुणा। सौमनसं। अदृप्तं। रायः। पोषं। यजमानेषु। धत्तं। प्रऽ
जां। पुष्टिं। भूतिं। अस्मासु। धत्तं। दीर्घायुऽत्वाय। प्र। तिरतं।
नः। आयुः॥ ३१॥ इति वालखिल्या समाप्तः॥ अग्ने। आ। या

हि। अग्निऽभिः। होतारं। त्वा। वृणीमहे। आ। त्वां। अनक्तु। प्रऽ
यता। हविष्मती। यजिष्ठं। बर्हिः। आऽसदे। अच्छ। हि। त्वा। स
हसः। सूनो इति। अंगिरः। स्रुचः। चरंति। अध्वरे। ऊर्जः। नपा
तं। घृतऽकेशं। ईमहे। अग्निं। यज्ञेषु। पूर्व्यं। अग्ने। कविः। वेधाः।
असि। होता। पावक। यक्ष्यः। मंद्रः। यजिष्ठः। अध्वरेषु। ईड्यः।
विप्रेभिः। शुक्र। मन्मऽभिः। अद्रोघं। आ। वह। उशतः। यवि
ष्ठ्य। देवान्। अजस्र। वीतये। अभि। प्रयांसि। सुऽधिता। आ। व
सो इति। गहि। मंदस्व। धीतिऽभिः। हितः। त्वं। इत्। सऽप्रथाः।

८०

असि। अग्ने। त्राता। ऋतः। कविः। त्वां। विप्रासः। संऽइधान।
दीदिऽवः। आ। विवासंति। वेधसः॥ ३२॥ शोच। शोचिष्ठ। दी
दिहि। विशे। मयः। रास्व। स्तोत्रे। महान्। असि। देवानां। श
र्मन्। मम। संतु। सूरयः। शत्रुऽसहः। सुऽअग्नयः। यथा। चि
त्। वृद्धं। अतसं। अग्ने। संऽजूर्वसि। क्षमि। एव। दह। मित्रऽ
महः। यः। अस्मऽध्रुक्। दुःऽमन्मा। कः। च। वेनति। मा। नः।
मर्ताय। रिपवे। रक्षस्विने। मा। अघऽशंसाय। रीरधः। अस्रे
धत्ऽभिः। तरणिऽभिः। यविष्ठ्य। शिवेभिः। पाहि। पायुऽभिः।

पाहि। नः। अग्ने। एकया। पाहि। उत। द्वितीयया। पाहि। गीःऽ
भिः। तिसृऽभिः। ऊर्जां। पते। पाहि। चतसृऽभिः। वसो इति। पा
हि। विश्वस्मात्। रक्षसः। अराव्णः। प्र। स्म। वाजेषु। नः। अव।
त्वां। इत्। हि। नेदिष्ठं। देवऽतातये। आपिं। नक्षामहे। वृधे॥ ३३॥
आ। नः। अग्ने। वयःऽवृधं। रयिं। पावक। शंस्यं। रास्व। च।
नः। उपऽमाते। पुरुऽस्पृहं। सुऽनीती। स्वयशःऽतरं। ये
न। वंसाम। पृतनासु। शर्धतः। तरंतः। अर्यः। आऽदिशः। सः।
त्वं। नः। वर्ध। प्रयसा। शचीवसो इति शचीऽवसो। जिन्व। धि

।८८॥

यः। वसुऽविदः। शिशानः। वृषभः। यथा। अग्निः। शृंगे इति।
दविध्वत्। तिग्माः। अस्य। हनवः। न। प्रतिऽधृषे। सुऽजंभः।
सहसः। यहुः। नहि। ते। अग्ने। वृषभ। प्रतिऽधृषे। जंभासः। य
त्। विऽतिष्ठसे।०। सत्वंनो।।०।। होतरिति। सुऽहुतं। हविः। कृधि।
वंस्व। नः। वार्या। पुरु। शेषे। वनेषु। मात्रोः। सं। त्वा। मर्तासः। इं
धते। अतंद्रः। हव्या। वहसि। हविःऽकृतः। आत्। इत्। देवेषु। रा
जसि।। ३४।। सप्त। होतारः। तं। इत्। ईळते। त्वा। अग्ने। सुऽत्य
जं। अद्रयं। भिनत्ति। अद्रिं। तपसा। वि। शोचिषा। प्र। अग्ने। ति

८९

ष्ठ। जनान्। अति। अग्निंऽअग्निं। वः। अध्रिऽगुं। हुवेम। वृक्तऽब
र्हिषः। अग्निं। हितऽप्रयसः। शश्वतीषु। आ। होतारं। चर्षणीनां।
केतेन। शर्मन्। सचते। सुऽसामनि। अग्ने। तुभ्यं। चिकित्वना।
इषण्यया। नः। पुरुऽरूपं। आ। भर। वाजं। नेदिष्ठं। ऊतये। अग्ने।
जरितः। विश्पतिः। तेपानः। देव। रक्षसः। अप्रोषिऽवान्। गृहऽप
तिः। महान्। असि। दिवः। पायुः। दुरोणऽयुः। मा। नः। रक्षः। आ।
वेशीत्। आघृणिवसोऽइत्याघृणिऽवसो। मा। यातुः। यातुऽमाव
तां। परःऽगव्यूति। अनिरां। अप। क्षुधं। अग्ने। सेध। रक्षस्विनः।।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

८१

३५॥ उभयं। शृणवत्। च। नः। इंद्रः। अर्वाक्। इदं। वचः। सत्राच्या।
मघऽवा। सोमऽपीतये। धिया। शविष्ठः। आ। गमत्। तं। हि। स्वऽ
राज्यं। वृषभं। तं। ओजसे। धिषणेइति। निःऽततक्षतुः। उत। उपऽ
मानां। प्रथमः। नि। सीदसि। सोमऽकामं। हि। ते। मनः। आ। वृष
स्व। पुरूवसोइतिपुरुऽवसो। सुतस्य। इंद्र। अंधसः। विद्म। हि। त्वा।
हरिऽवः। पृत्ऽसु। ससहिं। अधृष्टं। चित्। दधृष्वणिं। अप्रामिऽ
सत्य। मघऽवन्। तथा। इत्। असत्। इंद्र। क्रत्वा। यथा। वशः। स
नेम। वाजं। तव। शिप्रिन्। अवसा। मक्षु। चित्। यंतः। अद्रिऽवः। श

ग्धि। ऊं इति। सु। शचीऽपते। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। भगं। न।
हि। त्वा। यशसं। वसुऽविदं। अनु। शूर। चरामसि॥ ३६॥ पौरः। अ
श्वस्य। पुरुऽकृत्। गवां। असि। उत्सः। देव। हिरण्ययः। नकिः। हि।
दानं। परिऽमर्धिषत्। त्वेइति। यत्ऽयत्। यामि। तत्। आ। भर। त्वं।
हि। आ। इहि। चेरवे। विदाः। भगं। वसुत्तये। उत्। ववृषस्व। मघऽव
न्। गोऽइष्टये। उत्। इंद्र। अश्वंऽइष्टये। त्वं। पुरु। सहस्राणि। शता
नि। च। यूथा। दानाय। मंहसे। आ। पुरंऽदरं। चकृम। विप्रऽवचसः।
इंद्रं। गायंतः। अवसे। अविप्रः। वा। यत्। अविधत्। विप्रः। वा। इंद्र।

ते। वज्रः। सः। प्र। ममंदत्। त्वाऽया। शतक्रतोइति शतऽक्रतो।
प्राचामन्योइतिप्राचाऽमन्यो। अहंऽसन। उग्रऽबाहुः। म्रक्षऽकृ
त्वा। पुरंऽदरः। यदि। मे। शृणवत्। हवं। वसुऽयवः। वसुऽपतिं।
॥ २०॥ शतऽक्रतुं। स्तोमैः। इंद्रं। हवामहे॥ १०॥ न। पापासः। मनामहे।
५ सः। न। अरायः। न। जल्हवः। यत्। इत्। नु। इंद्रं। वृषणं। सचा। सुते।
सखायं। कृणवामहै। उग्रं। युयुज्म। पृतनासु। ससहिं। ऋणऽ
कातिं। अदाभ्यं। वेद। भृमं। चित्। सनिता। रथिऽतमः। वाजिनं।
यं। इत्। ऊं इति। नशत्। यतः। इंद्र। भयामहे। ततः। नः। अभयं।

कृधि। मघऽवन्। शग्धि। तव। तत्। नः। ऊतिऽभिः। वि। द्विषः। वि।
मृधः। जहि। त्वं। हि। राधःपते। राधसः। महः। क्षयस्य। असि।
विधतः। तं। त्वा। वयं। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। सुतऽवंतः।
हवामहे। इंद्रः। स्पट्। उत। वृत्रऽहा। परःऽपाः। नः। वरेण्यः। सः।
नः। रक्षिषत्। चरमं। सः। मध्यमं। सः। पश्चात्। पातु। नः। पुरः।
१५॥ त्वं। नः। पश्चात्। अधरात्। उत्तरात्। पुरः। इंद्र। नि। पाहि।
विश्वतः। आरे। अस्मत्। कृणुहि। दैव्यं। भयं। आरे। हेतीः। अ
देवीः। अद्यऽअद्य। श्वःऽश्वः। इंद्र। त्रास्व। परे। च। नः। विश्वा।

च । नः । जरितॄन् । सत्ऽपते । अहा । दिवा । नक्तं । च । रक्षिषः । प्रऽ
भंगी । शूरः । मघऽवा । तुविऽमघः । संऽमिश्लः । वीर्याय । कं । उ
११ भा । ते । बाहू इति । वृषणा । शतक्रतो इति शतऽक्रतो । नि । या ।
वज्रं । मिमिक्षतुः ॥ ३१ ॥ प्रो इति । अस्मै । उपऽस्तुतिं । भरत । यत् ।
जुजोषति । उक्थैः । इंद्रस्य । माहिनं । वयः । वर्धंति । सोमिनः ।
भद्राः । इंद्रस्य । रातयः । अयुजः । असमः । नृऽभिः । एकः । कृष्टीः ।
अयास्यः । पूर्वीः । अति । प्र । ववृधे । विश्वा । जातानि । ओजसा । ० ।
अहितेन । चित् । अर्वता । जीरऽदानुः । सिसासति । प्रऽवाच्यं । इंद्र ।

तत् । तव । वीर्याणि । करिष्यतः । ० । आ । याहि । कृणवाम । ते । इंद्र ।
ब्रह्माणि । वर्धना । येभिः । शविष्ठ । चाकनः । भद्रं । इह । श्रवस्यते ।
० । धृषतः । चित् । धृषत् । मनः । कृणोषि । इंद्र । यत् । त्वं । तीव्रैः । सो
मैः । सपर्यतः । नमःऽभिः । प्रतिऽभूषतः । ० । अव । चष्टे । ऋचीष
मः । अवतान्ऽइव । मानुषः । जुष्ट्वी । दक्षस्य । सोमिनः । सखायं ।
कृणुते । युजं । ० ॥ ४० ॥ विश्वे । ते । इंद्र । वीर्यं । देवाः । अनु । क्रतुं । ददुः ।
भुवः । विश्वस्य । गोऽपतिः । पुरुऽस्तुत । ० । गृणे । तत् । इंद्र । ते । श
वः । उपऽमं । देवऽतातये । यत् । हंसि । वृत्रं । ओजसा । शचीऽपते । ० ।

समनाऽइव। वपुष्यतः। कृणवत्। मानुषा। युगा। विदे। तत्। इंद्रः।
चेतनं। अध। श्रुतः।०। उत। जातं। इंद्र। ते। शवः। उत। त्वां। उत।
तव। क्रतुं। भूरिगोइतिभूरिऽगो। भूरि। ववृधुः। मघऽवन्। तव। शर्मणि।
१२ ०। अहं। च। त्वं। च। वृत्रऽहन्। सं। युज्याव। सनिऽभ्यः। आ। अ
रातिऽवा। चित्। अद्रिऽवः। अनु। नौ। शूर। मंसते।०। सत्यं। इत्। वै।
ऊं इति। तं। वयं। इंद्रं। स्तवाम। न। अनृतं। महान्। असुन्वतः। वधः।
भूरि। ज्योतींषि। सुन्वतः।०॥४१॥ सः। पूर्व्यः। महानां। वेनः। क्रतु
भिः। आनजे। यस्य। द्वारा। मनुः। पिता। देवेषु। धियः। आनजे। दि

वः। मानं। न। उत्। सदन्। सोमऽपृष्ठासः। अद्रयः। उक्था। ब्रह्म।
च। शंस्या। सः। विद्वान्। अंगिरःऽभ्यः। इंद्रः। गाः। अवृणोत्। अप।
स्तुषे। तत्। अस्य। पौंस्यं। सः। प्रत्नऽथा। कविऽवृधः। इंद्रः। वाकस्य।
वक्षणिः। शिवः। अर्कस्य। होमनि। अस्मऽत्रा। गंतु। अवसे। आत्।
ऊं इति। नु। ते। अनु। क्रतुं। स्वाहा। वरस्य। यज्यवः। श्वात्रं। अर्काः।
अनूषत। इंद्र। गोत्रस्य। दावने। इंद्रे। विश्वानि। वीर्या। कृतानि। क
र्त्वानि। च। यं। अर्काः। अध्वरं। विदुः॥४२॥ यत्। पांचऽजन्यया। वि
शा। इंद्रे। घोषाः। असृक्षत। अस्तृणात्। बर्हणा। विपः। अर्यः। मा

नस्य। सः। क्षयः। इयं। ऊं इति। ते। अनुऽस्तुतिः। चकृषे। तानि।
पौंस्या। प्र। आवः। चक्रस्य। वर्तनिं। अस्य। वृष्णः। विऽओदने।
उरू। क्रमिष्ट। जीवसे। यवं। न। पश्वः। आ। ददे। तत्। दधानाः।
९३ अवस्यवः। युष्माभिः। दक्षऽपितरः। स्याम। मरुत्वतः। वृधे। ब
हू। ऋत्वियाय। धाम्ने। ऋक्वऽभिः। शूर। नोनुमः। जेषाम। इंद्र।
त्वया। युजा। अस्मे इति। रुद्राः। मेहना। पर्वतासः। वृत्रऽहत्ये।
भरऽहूतौ। सऽजोषाः।०। यः। शंसते। स्तुवते।।०।। धायि। पज्रः। इं
द्रऽज्येष्ठाः। अस्मान्। अवंतु। देवाः।।४३।। उत। त्वा। मंदंतु। स्तोमाः।

कृणुष्व। राधः। अद्रिऽवः। अव। ब्रह्मऽद्विषः। जहि। पदा। पणीन्।
अराधसः। नि। बाधस्व। महान्। असि। नहि। त्वा। कः। चन। प्रति।
त्वं। ईशिषे। सुतानां। इंद्र। त्वं। असुतानां। त्वं। राजा। जनानां। आ।
इहि। प्र। इहि। क्षयः। दिवि। आऽघोषन्। चर्षणीनां। आ। उभे इ
ति। पृणासि। रोदसी इति। त्यं। चित्। पर्वतं। गिरिं। शतऽवंतं। सह
स्रिणं। वि। स्तोतृऽभ्यः। रुरोजिथ। वयं। ऊं इति। त्वा। दिवा। सुते। व
यं। नक्तं। हवामहे। अस्माकं। कामं। आ। पृण।।४४।। क्व। स्यः। वृष
भः। युवा। तुविऽग्रीवः। अनानतः। ब्रह्मा। कः। तं। सपर्यति। कस्य।

स्वित्।सवनं।वृषा।जुजुष्वान्।अव।गच्छति।इंद्रः।कः।ऊं इ
ति।स्वित्।आ।चके।कः।ते।दानाः।असक्षत।वृत्रऽहन्।कः।सुऽ
वीर्या।उक्थे।कः।ऊं इति।स्वित्।अंतमः।अयं।ते।मानुषे।
९४ जने।सोमः।पूरुषु।सूयते।तस्य।आ।इहि।प्र।द्रव।पिब।अयं।
ते।शर्यणाऽवति।सुऽसोमायां।अधि।प्रियः।आर्जीकीये।म
दिन्ऽतमः।तं।अद्य।राधसे।महे।चारुं।मदाय।घृष्वये।आ।
इहि।ईं।इंद्र।द्रव।पिब॥ ४५॥ ०॥ यदिंद्र प्रागपागुदङ् न्यग्वा हू
यसे नृभिः॥ ०॥ आ।याहि।तूयं।आशुऽभिः।यत्।वा।प्रऽस्र

वणे।दिवः।मादयासे।स्वःऽनरे।यत्।वा।समुद्रे।अंधसः।आ।
त्वा।गीःऽभिः।महां।उरुं।हुवे।गांऽइव।भोजसे।इंद्र।सोमस्य।
पीतये।आ।ते।इंद्र।महिमानं।हरयः।देव।ते।महः।रथे।वहंतु।
बिभ्रतः।इंद्र।गृणीषे।ऊं इति।स्तुषे।महान्।उग्रः।ईशानऽकृ
त्।आ।इहि।नः।सुतं।पिब।सुतऽवंतः।त्वा।वयं।प्रयस्वंतः।
हवामहे।०।इदं नो बर्हिरासदे॥ ०॥ ४६॥ ०॥ यच्चिद्धि शश्वता मसीं
द्र साधारणस्त्वं॥ तत्वा वयं हवामहे॥ ०॥ इदं।ते।सोम्यं।मधु।अधु

१५

ह्नन्।अद्रिऽभिः।नरः।जुषाणः।इंद्र।तत्।पिब।विश्वान्।अर्यः।
विपःऽचितः।अति।ख्यः।तूयं।आ।गहि।०।अस्मे।धेहि।श्रवो।बृह
त्॥०॥ दाता।मे।पषतीनां।राजा।हिरण्यऽवीनां।मा।देवाः।म
घऽवा।रिषत्।सहस्रे।पषतीनां।अधि।चंद्रं।बृहत्।पृथु।शु
क्रं।हिरण्यं।आ।ददे।नपातः।दुःऽगहस्य।मे।सहस्रेण।सुऽरा
धसः।श्रवः।देवेषु।अक्रत॥३०॥ तरःऽभिः।वः।विदत्ऽवसुं।
इंद्रं।सऽबाधः।ऊतये।बृहत्।गायंतः।सुतऽसोमे।अध्वरे।हुवे।भ
रं।न।कारिणं।न।यं।दुध्राः।वरंते।न।स्थिराः।मुरः।मदे।सुऽशि

प्रं।अंधसः।यः।आऽदृत्य।शशमानाय।सुन्वते।दाता।
जरित्रे।उक्थ्यं।यः।शक्रः।मक्षः।अश्व्यः।यः।वा।कीजः।हि
रण्ययः।सः।ऊर्वस्य।रेजयति।अपऽवृतिं।इंद्रः।गव्यस्य।
वृत्रऽहा।निःऽखातं।चित्।यः।पुरुऽसंभृतं।वसु।उत्।इत्
वपति।दाशुषे।वज्री।सुऽशिप्रः।हरिऽअश्वः।इत्।करत्।
इंद्रः।क्रत्वा।यथा।वशत्।यत्।ववंथ।पुरुऽस्तुत।पुरा।चि
त्।शूर।नृणां।वयं।तत्।ते।इंद्र।सं।भरामसि।यज्ञं।उक्थं।
तुरं।वचः॥४८॥ सचा।सोमेषु।पुरुऽहूत।वज्रिऽवः।मदाय।

धृष्णो। सोमऽपाः। त्वं। दूत्। हि। ब्रह्मऽकृते। काम्यं। वसु। देष्ठः। सु
न्वते। भुवः। वयं। एनं। इदा। ह्यः। अपीपेम। इह। वज्रिणं। तस्मै।
ॐ इति। अद्य। समना। सुतं। भर। आ। नूनं। भूषत। श्रुते। वृकः।
चित्। अस्य। वारणः। उराऽमथिः। आ। वयुनेषु। भूषति। सः।
इमं। नः। स्तोमं। जुजुषाणः। आ। गहि। इंद्र। प्र। चित्रया। धिया।
कत्। ॐ इति। नु। अस्य। अकृतं। इंद्रस्य। अस्ति। पौंस्यं। केनोइ
ति। नु। कं। श्रोमतेन। न। शुश्रुवे। जनुषः। परि। वृत्रऽहा। कत्।
ॐ इति। महीः। अधृष्टाः। अस्य। तविषीः। कत्। ॐ इति। वृत्रऽ

घ्नः। अस्तृतं। इंद्रः। विश्वान्। बेकऽनाटान्। अहःऽदृशः। उत।
क्रत्वा। पणीन्। अभि। ४१। वयं। घ। ते। अपूर्व्य। इंद्र। ब्रह्माणि। वृ
त्रऽहन्। पुरुऽतमासः। पुरुऽहूत। वज्रिऽवः। भृतिं। न। प्र। भराम
सि। पूर्वीः। चित्। हि। त्वे इति। तुविऽकूर्मिन्। आऽशसः। हवंते। इंद्र।
ऊतयः। तिरः। चित्। अर्यः। सवना। आ। वसो इति। गहि। शविष्ठ।
श्रुधि। मे। हवं। ० वयं घ ते ॥ ० ॥ त्वे इति। इत्। ॐ इति। इंद्र। विप्राः। अ
पि। स्मसि। नहि। त्वत्। अन्यः। पुरुऽहूत। कः। चन। मघऽवन्। अस्ति।
मर्डिता। त्वं। नः। अस्याः। अमतेः। उत। क्षुधः। अभिऽशस्तेः। अव।

स्वधि । त्वं । नः । ऊती । तव । चित्रया । धिया । शिक्ष । शचिष्ठ । गातुऽ
वित् । सोमः । इत् । वः । सुतः । अस्तु । कलयः । मा । बिभीतन । अप ।
इत् । एषः । ध्वस्मा । अयति । स्वयं । घ । एषः । अप । अयति ॥ ५० ॥
त्यान् । नु । क्षत्रियान् । अवः । आदित्यान् । याचिषामहे । सुऽमृ
ळीकान् । अभिष्टये । मित्रः । नः । अति । अंहतिं । वरुणः । पर्षत् । अ
र्यमा । आदित्यासः । यथा । विदुः । तेषां । हि । चित्रं । उक्थ्यं । वरूथं ।
अस्ति । दाशुषे । आदित्यानां । अरंऽकृते । ० ॥ महि वो महतामवो
वरुणमित्रार्यमन् ॥ अवांस्यावृणीमहे ॥ ० ॥ जीवान् । नः । अ

भि । धेतन । आदित्यासः । पुरा । हथात् । कत् । ह । हवनऽश्रुतः ॥ स्रो ।
५१ ॥ यत् । वः । श्रांताय । सुन्वते । वरूथं । अस्ति । यत् । छर्दिः । ते
न । नः । अधि । वोचत । अस्ति । देवाः । अंहोः । उरु । अस्ति । रत्नं ।
अनागसः । आदित्याः । अद्भुतऽएनसः । मा । नः । सेतुः । सिसे
त् । अयं । महे । वृणक्तु । नः । परि । इंद्रः । इत् । हि । श्रुतः । वशी । मा ।
नः । मृचा । रिपूणां । वृजिनानां । अविष्यवः । देवाः । अभि । प्र । मृ
क्षत । उत् । त्वां । अदिते । महि । अहं । देवि । उप । ब्रुवे । सुऽमृळीकां ।
अभिष्टये ॥ पर्षि । दीने । गभीरे । आ । उग्रऽपुत्रे । जिघांसतः । माकिः ।

१८

तोकस्य। नः। रिषत्। अनेहः। नः। उरूऽव्रजे। उरूचि। वि। प्रऽस
र्तवे। कृधि। तोकाय। जीवसे। ये। मूर्धानः। क्षितीनां। अदब्धासः।
स्वऽयशसः। व्रता। रक्षंते। अद्रुहः। ते। नः। आस्नः। वृकाणां।
आदित्यासः। मुमोचत। स्तेनं। बद्धंऽइव। अदिते। अपो इति। सु।
नः। इयं। शरुः। आदित्याः। अप। दुःऽमतिः। अस्मत्। एतु। अ
जघ्नुषी॥ ५२॥ शश्वत्। हि। वः। सुऽदानवः। आदित्याः। ऊतिऽ
भिः। वयं। पुरा। नूनं। बुभुज्महे॥ शश्वंतं। हि। प्रऽचेतसः। प्रतिऽयं
तं। चित्। एनसः। देवाः। कृणुथ। जीवसे। ०। तत्सुनो॥ ०॥ नव्यं।

सन्यसे। ०॥ आदित्यायन्मुमोचति॥ बंधात्। बद्धंऽइव। अदिते।
न। अस्माकं। अस्ति। तत्। तरः। आदित्यासः। अतिऽस्कदे। यूयं।
अस्मभ्यं। मृळत। मा। नः। हेतिः। विवस्वतः। आदित्याः। कृत्रिमा।
शरुः। पुरा। नु। जरसः। वधीत्। वि। सु। द्वेषः। वि। अंहतिं। आदि
त्यासः। वि। संऽहितं। विष्वक्। वि। वृहत। रपः॥ ५४॥ इति षष्ठाष्ट
केचतुर्थोध्यायः॥ ॐ॥ आ। त्वा। रथं। यथा। ऊतये। सुम्नाय। व
र्तयामसि। तुविऽकूर्मिं। ऋतिऽसहं। इंद्र। शविष्ठ। सत्ऽपते। तु
विऽशुष्म। तुविक्रतो इति तुविऽक्रतो। शचीऽवः। विश्वया। मते

आ। पप्राथ। महिऽत्वना। यस्य। ते। महिना। महः। परि। ज्मायंतं।
ईयतुः। हस्ता। वज्रं। हिरण्ययं। विश्वानरस्य। वः। पतिं। अनान
९९ तस्य। शवसः। एवैः। च। चर्षणीनां। ऊती। हुवे। रथानां। अभिष्ट
ये। सदाऽवृधं। स्वःऽमीळ्हेषु। यं। नरः। नाना। हवंते। ऊतये॥
उग्रं ५। परःऽमात्रं। ऋचीषमं। इंद्रं। सुऽराधसं। ईशानं। चित्। व
सूनां। तंऽतं। इत्। राधसे। महे। इंद्रं। चोदामि। पीतये। यः। पूर्व्यां।
अनुऽस्तुतिं। ईशे। कृष्टीनां। नृतुः। न। यस्य। ते। शवसान। सख्यं।
आनंश। मर्त्यः। नकिः। शवांसि। ते। नशत्। त्वाऽऊतासः। त्वा।

युजा। अप्ऽसु। सूर्ये। महत्। धनं। जयेम। पृत्ऽसु। वज्रिऽवः। तं।
ईमहे त्वा। यज्ञेभिः। तं। गीःऽभिः। गिर्वणःऽतम। इंद्र। यथा। चित्। आ
विथ। वाजेषु। पुरुऽमाय्यं॥ २॥ यस्य। ते। स्वादु। सख्यं। स्वाद्वी।
प्रऽनीतिः। अद्रिऽवः। यज्ञः। वितंतसाय्यः। उरु। नः। तन्वे। तने।
उरु। क्षयाय। नः। कृधि। उरु। नः। यंधि। जीवसे। उरुं। नृऽभ्यः।
उरुं। गवे। उरुं। रथाय। पंथां। देवऽवीतिं। मनामहे। उप। मा। षट्।
द्वाऽद्वा। नरः। सोमस्य। हर्ष्या। तिष्ठंति। स्वादुऽरातयः। ऋज्रौ।
इंद्रोते। आ। ददे। हरीइति। ऋक्षस्य। सूनवि। आश्वऽमेधस्य। रोहि

ता॥ ३॥ सुऽरथान्। आतिथिऽग्वे। सुऽअभीशून्। आर्क्षे। आश्वऽ
५० मेधे। सुऽपेशसः। षट्। अश्वान्। आतिथिऽग्वे। इंद्रोते। वधूऽमतः।
सचा। पूतऽक्रतौ। सनें। आ। एषु। चेतत्। वृषण्ऽवती। अंतः। ऋ
ज्रेषु। अरुषी। सुऽअभीशुः। कशाऽवती। न। युष्मे इति। वाजऽबं
धवः॥ निनित्सुः। चन। मर्त्यः। अवद्यं। अधि। दीधरत्॥ ४॥ प्रऽ
प्र। ०। वस्त्रिष्टुभमिषं। ०॥ मंदत्ऽवीराय। इंदवे। धिया। वः। मेधऽ
सातये। पुरंऽध्या। आ। विवासति। नदं। वः। ओदतीनां। नदं। यो
युवतीनां। पतिं। वः। अघ्न्यानां। धेनूनां। इषुध्यसि। ताः। अस्य।

सूदऽदोहसः। सोमं। श्रीणंति। पृश्नयः। जन्मन्। देवानां। विशः।
त्रिषु। आ। रोचने। दिवः। अभि। प्र। गोऽपतिं। गिरा। इंद्रं। अर्च। य
था। विदे। सूनुं। सत्यस्य। सत्ऽपतिं। आ। हरयः। ससृज्रिरे। अ
रुषीः। अधि। बर्हिषि। यत्र। अभि। संऽनवामहे॥ ५॥ इंद्राय। गा
वः। आऽशिरं। दुदुह्रे। वज्रिणे। मधु। यत्। सीं। उपऽह्वरे। विदत्।
उत। यत्। ब्रध्नस्य। विष्टपं। गृहं। इंद्रः। च। गन्वहि। मध्वः। पीत्वा
। सचेवहि। त्रिः। सप्त। सख्युः। पदे। अर्चत। प्र। अर्चत। प्रियऽ
मेधासः। अर्चत। अर्चंतु। पुत्रकाः। उत। पुरं। न। धृष्णु। अर्चत।

अव। स्वराति। गर्गरः। गोधा। परि। सनिस्वनत्। पिंगा। परि।
चनिस्कदत्। इंद्राय। ब्रह्म। उत्ऽयतं। आ। यत्। पतंति। एन्यः।
१०१ सुऽदुघाः। अनपऽस्फुरः। अपऽस्फुरं। गृभायत। सोमं। इं
द्राय। पातवे॥८॥ अपात्। इंद्रः। अपात्। अग्निः। विश्वे। दे
वाः। अमत्सत। वरुणः। इत्। इह। क्षयत्। तं। आपः। अभि। अ
नूषत। वत्सं। संशिश्वरीःऽइव। सुऽदेवः। असि। वरुण। यस्य।
ते। सप्त। सिंधवः। अनुऽक्षरंति। काकुदं। सूर्म्यं। सुषिरांऽइ
व। यः। व्यतीन्। अफाणयत्। सुऽयुक्तान्। उप। दाशुषे। तु

कः। नेता। नत्। इत्। वपुः। उपऽमा। यः। अमुच्यत। अति। इत्।
ऊं इति। शग्माः। ओहते। इंद्रः। विश्वाः। अति। द्विषः। भिनत्। कु
नीनः। ओदनं। पच्यमानं। परः। गिरा। अर्भकः। न। कुमारकः।
अधि। तिष्ठत्। नवं। रथं। सः। पक्षत्। महिषं। मृगं। पित्रे। मा
त्रे। विभुऽक्रतुं। आ। तु। सुऽशिप्र। दंऽपते। रथं। तिष्ठ। हिर
ण्ययं। अध। द्युक्षं। सचेवहि। सहस्रऽपादं। अरुषं। स्वस्तिऽ
गां। अनेहसं।०। तंघेमित्थानमस्विनउपस्वराजमासते॥०॥
अर्थं। चित्। अस्य। सुऽधितं। यत्। एतवे। आऽवर्तयंति। दा

वने।०। अनुप्रत्नस्योकसः॥०॥ प्रियऽधामेसः। एषां।०। पूर्वा
मनुप्रयतिं।०॥ वृक्तऽबर्हिषः। हितऽप्रयसः। आशत।०॥
१०२ यः। राजा। चर्षणीनां। याता। रथेभिः। अध्रिऽगुः। विश्वासां
तरुता। पृतनानां। ज्येष्ठः। यः। वृत्रऽहा। गृणे। इंद्रं। तं। शुंभ।
पुरुऽहन्मन्। अवसे। यस्य। द्विता। विऽधर्तरि। हस्ताय। व
ज्रः। प्रति। धायि। दर्शतः। महः। दिवे। न। सूर्यः।०। नकिष्टं कर्मणा
नशत्।०॥ यः। चकार। सदाऽवृधं। इंद्रं। न। यज्ञैः। विश्वऽगू
तं। ऋभ्वसं। अधृष्टं। धृष्णुऽओजसं। अषाळ्हं। उग्रं। पृतनासु।

ससहिं। यस्मिन्। महीः। उरुऽज्रयः। सं। धेनवः। जायमाने।
अनोनवुः। द्यावः। क्षामः। अनोनवुः। यत्। द्यावः। इंद्र। ते।
शतं शतं। भूमीः। उत। स्युरितिस्युः। न। त्वा। वज्रिन्। सहस्रं। सूर्याः।
अनु। न। जातं। अष्ट। रोदसीइति॥ ८॥ आ। पप्राथ। महिना। वृ
ष्ण्या। वृषन्। विश्वा। शविष्ठ। शवसा। अस्मान्। अव। मघऽ
वन्। गोऽमति। व्रजे। वज्रिन्। चित्राभिः। ऊतिऽभिः। न। सीं। अ
देवः। आपत्। इषं। दीर्घायो इतिदीर्घऽआयो। मर्तः। एतऽग्वा।
चित्। यः। एतशा। युयोजते। हरीइति। इंद्रः। युयोजते। तं। वः।

१०३

महः। महाय्यं। इंद्रं। दानाय। सक्षणिं। यः। गाधेषु। यः। आऽ
अरणेषु। हव्यः। वाजेषु। अस्ति। हव्यः। उत। ऊं इति। सु। नः।
वसो इति। महे। मृशस्व। शूर। राधसे। उत। ऊं इति। सु। महे
मघऽवन्। मघत्तये। उत। इंद्र। श्रवसे। महि। त्वं। नः। इंद्र। ऋ
तऽयुः। त्वाऽनिदः। नि। तृंपसि। मध्ये। वसिष्व। तुविऽनृम्ण।
ऊर्वोः। नि। दासं। शिश्नथः। हथैः॥१॥ अन्यऽव्रतं। अमानु
षं। अयज्वानं। अदेवऽयुं। अव। स्वः। सखा। दुधुवीत। पर्व
तः। सुऽघ्ना। दस्युं। पर्वतः॥०॥ त्वं नइंद्र॥०॥ आसां। हस्ते। श

विष्ठ। दावने। धानानां। न। सं। गृभाय। अस्मऽयुः। द्विः। सं। गृ
भाय। अस्मऽयुः। सखायः। क्रतुं। इच्छत। कथा। राधाम। शर
स्य। उपऽस्तुतिं। भोजः। सूरिः। यः। अह्रयः। भूरिऽभिः। समह।
ऋषिऽभिः। बर्हिष्मत्ऽभिः। स्तविष्यसे। यत्। इत्थं। एकंऽएकं। इ
त्। शर। वत्सान्। पराऽददः। कूर्पऽगृह्य। मघऽवा। शोरऽदेव्यः।
वृत्सां। नः। त्रिऽभ्यः। आ। अनयत्। अजां। सूरिः। न। धातवे॥१०॥०॥
त्वंनोअग्ने॥०॥ महःऽभिः। पाहि। विश्वस्याः। अरातेः। उत। द्विषः।
मर्त्यस्य। नहि। मन्युः। पौरुषेयः। ईशे। हि। वः। प्रियऽजात। त्वं। इत्।

९४

असि। क्षपाऽवान्। सः। नः। विश्वेभिः। देवेभिः। ऊर्जः। नपात्।
भद्रऽशोचे। रयिं। देहि। विश्वऽवारं। न। तं। अग्ने। अरातयः।
मर्तं। युवंत। रायः। यं। त्रायसे। दाश्वांसं। यं। त्वं। विप्र। मेधऽसा
तौ। अग्ने। हिनोषि। धनाय। सः। तव। ऊती। गोषु। गंता।। ११।।
त्वं। रयिं। पुरुऽवीरं। अग्ने। दाशुषे। मर्ताय। प्र। नः। नय। वस्यः।
अच्छ। उरुष्य। नः। मा। परा। दाः। अघऽयते। जातऽवेदः। दुःऽआ
ध्ये। मर्ताय। अग्ने। माकिः। ते। देवस्य। रातिं। अदेवः। युयोत। त्वं।
ईशिषे। वसूनां। सः। नः। वस्वः। उप। मासि। ऊर्जः। नपात्। माहि

नस्य। सखे। वसो इति। जरितृऽभ्यः। अच्छ। नः। शीरऽशोचिषं।
गिरः। यंतु। दर्शतं। अच्छ। यज्ञासः। नमसा। पुरुऽवसुं। पुरुऽ
प्रशस्तं। ऊतये।। १२।। अग्निं। सूनुं। सहसः। जातऽवेदसं। दा
नाय। वार्याणां। द्विता। यः। भूत्। अमृतः। मर्त्येषु। आ। होता।
मंद्रऽतमः। विशि। अग्निं। वः। देवऽयज्यया। अग्निं। प्रऽयति।
अध्वरे। अग्निं। धीषु। प्रथमं। अग्निं। अर्वति। अग्निं। क्षैत्रा
य। साधसे। अग्निः। इषां। सख्ये। ददातु। नः। ईशे। यः। वार्या
णां। अग्निं। तोके। तनये। शश्वत्। ईमहे। वसुं। संतं। तनूऽपां।

४०५

अग्निं। ईळिष्व। अवसे। गाथाभिः। शीरऽशोचिषं। अग्निं। रा
ये। पुरुऽमीळ्ह। श्रुतं। नरः। अग्निं। सुऽदीतये। छर्दिः। अग्निं।
द्वेषः। योतवे। नः। गृणीमसि। अग्निं। शं। योः। च। दातवे। वि
श्वासु। विक्षु। अविताऽइव। हव्यः। भुवत्। वस्तुः। ऋषूणां ॥१३॥
हविः। कृणुध्वं। आ। गमत्। अध्वर्युः। वनते। पुनरिति। विद्वा
न्। अस्य। प्रऽशासनं। नि। तिग्मं। अभि। अंशुं। सीदत्। होता।
मनौ। अधि। जुषाणः। अस्य। सख्यं। अंतः। इच्छंति। तं। जने।
रुद्रं। परः। मनीषया। गृभ्णंति। जिह्वया। ससं। जामि। अतीत

पे। धनुः। वयःऽधाः। अरुहत्। वनं। दृषदं। जिह्वया। आ। अ
वधीत्। चरन्। वत्सः। रुशन्। इह। निऽदातारं। न। विंदते। वेति।
स्तोतवे। अम्ब्यं ॥१४॥ उतोइति। नु। अस्य। यत्। महत्। अश्वऽ
वत्। योजनं। बृहत्। दामा। रथस्य। ददृशे। दुहंति। सप्त। एकां।
उप। द्वा। पंच। सृजतः। तीर्थे। सिंधोः। अधि। स्वरे। आ। दशऽ
भिः। विवस्वतः। इंद्रः। कोशं। अचुच्यवीत्। खेदया। त्रिऽवृ
ता। दिवः। परि। त्रिऽधातुः। अध्वरं। जूर्णिः। एति। नवीयसी। म
ध्वा। होतारः। अंजते। सिंचंति। नमसा। अवतं। उच्चाऽचक्रं। प

१०६

रिऽह्यमानं।नीचीनऽबारं।अक्षितं।।१५।।अभिऽआरं।इत्।
अद्रयः।निऽसिक्तं।पुष्करे।मधु।अवतस्य।विऽसर्जने।गावः।
उप।अवत।अवतं।महीइति।यज्ञस्य।रप्सुदा।उभा।कर्णा।
हिरण्यया।आ।सुते।सिंचत।श्रियं।रोदस्योः।अभिऽश्रि
यं।रसा।दधीत।वृषभं।ते।जानत।स्वं।ओक्यं।सं।वत्सा
सः।न।मातृऽभिः।मिथः।नसंत।जामिऽभिः।उप।स्रक्वेषु।
बप्सतः।कृण्वते।धरुणं।दिवि।इंद्रे।अग्ना।नमः।स्वः।।१६।। रिरिस्वः।२
अधुक्षत्।पिप्युषीं।इषं।ऊर्जं।सप्तऽपदीं।अरिः।सूर्यस्य।

सप्त।रश्मिऽभिः।सोमस्य।मित्रावरुणा।उत्ऽइता।सूरे।आ।
ददे।तत्।आतुरस्य।भेषजं।०उतोन्वस्य यत्।०पदं।हर्यतस्य।
निऽधान्यं।परि।द्यां।जिह्वया।अतनत्।।१७।।उत्।ईराथां।ऋ
तऽयते।युंजाथां।अश्विना।रथं।अंति।सत्।भूतु।वां।अवः।निऽ
मिषः।चित्।जवीयसा।रथेन।आ।यातं।अश्विना।०उप।स्तृ
णीतं।अत्रये।हिमेन।घर्मं।अश्विना।०कुह।स्थः।कुह।जग्म
थुः।कुह।श्येनाऽइव।पेतथुः।यत्।अद्य।कर्हि।कर्हि।चित्।शु
श्रूयातं।इमं।हवं।०।।१८।।अश्विना।यामऽहूतमा।नेदिष्ठं।

यामि।आप्यं।०।अवंतं।अत्रये।गृहं।कृणुतं।युवं।अश्वि
ना।०।वरेथे इति।अग्निं।आऽतपः।वदते।वल्गु।अत्रये।०
१०७ प्र।सप्तऽवध्रिः।आऽशसा।धारां।अग्नेः।अशायत।०।इह।
आ।गतं।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू।शृणुतं।मे।इमं।ह
वं।०॥१९॥किं।इदं।वां।पुराणऽवत्।जरतोःऽइव।शस्यते।०
समानं।वां।सऽजात्यं।समानः।बंधुः।अश्विना।०।यः।
वां।रजांसि।अश्विना।रथः।विऽयाति।रोदसी इति।०।आ।
नः।गव्येभिः।अश्व्यैः।सहस्रैः।उप।गच्छतं।०।मा।०।नो

गव्येभिरश्व्यैः।०॥सहस्रेभिः।अति।ख्यतं।०।अरुणऽप्सुः।उ
षाः।अभूत्।अकः।ज्योतिः।ऋतऽवरी।०।अश्विना।सु।विऽचा
कशत्।वृक्षं।परशुमान्ऽइव।०।पुरं।न।धृष्णो इति।आ।रुज।
कृष्णया।बाधितः।विशा।०॥२०॥विशःऽविशः।वः।अतिथिं।
वाजऽयंतः।पुरुऽप्रियं।अग्निं।वः।दुर्यं।वचः।स्तुषे।शूषस्य।
मन्मऽभिः।यं।जनासः।हविष्मंतः।मित्रं।न।सर्पिःऽआसुतिं।
प्रऽशंसंति।प्रशस्तिऽभिः।पन्यांसं।जातऽवेदसं।यः।देवऽताति।
उत्ऽयता।हव्यानि।ऐरयत्।दिवि।आ।अगन्म।वृत्रहन्ऽतमं।

१०८

ज्येष्ठं। अग्निं। आनवं। यस्य। श्रुतर्वा। बृहन्। आर्क्षः। अनीके। ए
धते। अमृतं। जातऽवेदसं। तिरः। तमांसि। दर्शतं। घृतऽआहव
नं। ईड्यं॥ २१॥ सऽबाधः। यं। जनाः। इमे। अग्निं। हव्येभिः। ईळ
ते। जुह्वानासः। यतऽस्रुचः। इयं। ते। नव्यसी। मतिः। अग्ने। अ
धायि। अस्मत्। आ। मंद्र। सुऽजात। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। अमू
र। दस्म। अतिथे। सा। ते। अग्ने। शंऽतमा। चनिष्ठा। भवतु। प्रि
या। तया। वर्धस्व। सुऽस्तुतः। सा। द्युम्नैः। द्युम्निनी। बृहत्।
उपऽउप। श्रवसि। श्रवः। दधीत। वृत्रऽतूर्ये। अश्वं। इत्। गां। र

थऽप्रां। त्वेषं। इंद्रं। न। सत्ऽपतिं। यस्य। श्रवांसि। तूर्वथ। पन्यंऽप
न्यं। च। कृष्टयः॥ २२॥ यं। त्वा। गोपवनः। गिरा। चनिष्ठत्। अग्ने।
अंगिरः। सः। पावक। श्रुधि। हवं। यं। त्वा। जनासः। ईळते। सऽबा
धः। वाजऽसातये। सः। बोधि। वृत्रऽतूर्ये। अहं। हुवानः। आर्क्षे।
श्रुतर्वणि। मदऽच्युति। शर्धांसिऽइव। स्तुकाऽविनां। मृक्षा। शी
र्षा। चतुर्णां। मां। चत्वारः। आशवः। शविष्ठस्य। द्रवित्नवः। सुऽर
थासः। अभि। प्रयः। वक्षन्। वयः। न। तुग्र्यं। सत्यं। इत्। त्वा। महेऽ
नदि। परुष्णि। अव। देदिशं। न। ईं। आपः। अश्वऽदातरः। शविष्ठा

४०९

त्। अस्ति। मर्त्यः॥ २३॥ युक्ष्व। हि। देवऽहूतमान्। अश्वान्। अग्ने।
रथीःऽइव। नि। होता। पूर्व्यः। सदः। उत। नः। देव। देवान्। अच्छ।
वोचः। विदुःऽतरः। श्रत्। विश्वा। वार्या। कृधि। त्वं। ह। यत्। यविष्ठ्य
सहसः। सूनो इति। आऽहुत। ऋतऽवा। यज्ञियः। भुवः। अयं। अ
ग्निः। सहस्रिणः। वाजस्य। शतिनः। पतिः। मूर्धा। कविः। रयी
णां। तं। नेमिं। ऋभवः। यथा। आ। नमस्व। सहूतिऽभिः। नेदीयः।
यज्ञं। अंगिरः॥ २४॥ तस्मै। नूनं। अभिऽद्यवे। वाचा। विऽरूप।
नित्यया॥ वृष्णे। चोदस्व। सुऽस्तुतिं। कं। ऊँ इति। स्वित्। अस्य।

सेन्या। अग्नेः। अपाकऽचक्षसः। पणिं। गोषु। स्तरामहे। मा।
नः। देवानां। विशः। प्रस्नातीःऽइव। उस्राः। कृशं। न। हासुः। अ
घ्न्याः। मा। नः। समस्य। दुःऽध्यः। परिऽद्वेषसः। अंहतिः। ऊर्मिः।
न। नावं। आ। वधीत्। नमः। ते। अग्ने। ओजसे। गृणंति। देव। कृष्ट
यः। अमैः। अमित्रं। अर्दय॥ २५॥ कुवित्। सु। नः। गोऽइष्टये। अ
ग्ने। संऽवेषिषः। रयिं। उरुऽकृत्। उरु। नः। कृधि। मा। नः। अस्मिन्।
महाऽधने। परा। वर्क्। भारऽभृत्। यथा। संऽवर्गं। सं। रयिं। जय।
अन्यं। अस्मत्। भियै। इयं। अग्ने। सिसक्तु। दुच्छुना। वर्ध। नः। अमऽ

वत्। शरदः। यस्य। अनुषत्। नमस्विनः। शमीं। अदुःऽमखस्य।
वा। तं। चु। इत्। अग्निः। वृधा। अवृत्ति। परस्याः। अधि। संऽवतः।
११० अवरान्। अभि। आ। तर। यत्र। अहं। अस्मि। तान्। अव। विद्म।
हि। ते। पुरा। वयं। अग्ने। पितुः। यथा। अवसः। अध। ते। सुम्नं। ई
महे।। ऋ०।। इमं। नु। मायिनं। हुवे। इंद्रं। ईशानं। ओजसा। मरुत्वं
तं। न। वृंजसे।। अयं। इंद्रः। मरुत्ऽसखा। वि। वृत्रस्य। अभिनत्।
शिरः। वज्रेण। शतऽपर्वणा।। ववृधानः। मरुत्ऽसखा। इंद्रः। वि।
वृत्रं। ऐरयत्। सृजन्। समुद्रियाः। अपः। अयं। ह। येन। वै। इदं। स्वः।

मरुत्वता। जितं। इंद्रेण। सोमऽपीतये। मरुत्वंतं। ऋजीषिणं। ओ
जस्वंतं। विऽरप्शिनं। इंद्रं। गीःऽभिः। हवामहे। इंद्रं। प्रत्नेन। मन्म
ना। मरुत्वंतं। हवोमहे।०। अस्यसोमस्यपीतये।।०।। ऋ०।। मरुत्वा
न्। इंद्र। मीढ्वः। पिब। सोमं। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। अस्मिन्।
यज्ञे। पुरुऽस्तुत। तुभ्य। इत्। इंद्र। मरुत्वते। सुताः। सोमासः। अ
द्रिऽवः। हृदा। हूयंते। उक्थिनः। पिब। इत्। इंद्र। मरुत्ऽसखा।
सुतं। सोमं। दिविष्टिषु। वज्रं। शिशानः। ओजसा। उत्ऽतिष्ठन्।
ओजसा। सह। पीत्वी। शिप्रेइति। अवेपयः। सोमं। इंद्र। चमूइति।

१११

स्कृतं।०।अनु।त्वा।रोदसी।उभे।।०।।क्रक्षमाणं।अकृपेतां।इंद्र।
यत्।दस्युऽहा।अभवः।वाचं।अष्टाऽपदीं।अहं।नवऽस्रक्तिं।
ऋतऽस्पृशं।इंद्रात्।परि।तन्वं।ममे।।२८।।जज्ञानः।नु।शतऽ
क्रतुः।वि।पृच्छत्।इति।मातरं।के।उग्राः।के।ह।शृण्विरे।आ
त्।ईं।शवसी।अब्रवीत्।और्णऽवाभं।अहीशुवं।ते।पुत्र।सं
तु।निःऽतुरः।सं।इत्।तान्।वृत्रऽहा।अखिदत्।खे।अरान्ऽ
इव।खेदया।प्रऽवृद्धः।दस्युऽहा।अभवत्।एकया।प्रतिऽधा।
अपिबत्।साकं।सरांसि।त्रिंशतं।इंद्रः।सोमस्य।काणुका।

अभि।गंधर्वं।अतृणत्।अबुध्नेषु।रजःऽसु।आ।इंद्रः।ब्रह्मऽ
भ्यः।इत्।वृधे।।२९।।निः।अविध्यत्।गिरिऽभ्यः।आ।धारयत्।
पक्वं।ओदनं।इंद्रः।बुंदं।सुऽआततं।शतऽब्रध्नः।इषुः।त
व।सहस्रऽपर्णः।एकः।इत्।यं।इंद्र।चकृषे।युजं।तेन।स्तोतृऽ
भ्यः।आ।भर।नृऽभ्यः।नारिऽभ्यः।अत्तवे।सद्यः।जातः।
ऋभुऽस्थिर।एता।च्यौत्नानि।ते।कृता।वर्षिष्ठानि।परीणसा।
हृदा।वीळु।अधारयः।विश्वा।इत्।ता।विष्णुः।आ।अभर
त्।उरुऽक्रमः।त्वाऽइषितः।शतं।महिषान्।क्षीरऽपाकं।

११२

ओदनं। वराहं। इंद्रः। एमुषं। तुविऽक्षं। ते। सुऽकृतं। सुऽमयं। धनुः।
साधुः। बुंदः। हिरण्ययः।०। उभा। ते। बाहू॥ ०॥ रण्या। सुऽसंस्कृ
ता। ऋदुऽपे। चित्। ऋदुऽवृधा॥ ३०॥ पुरोळाशं। नः। अंधसः।
इंद्र। सहस्रं। आ। भर। शता। च। शूर। गोनां। आ। नः। भर। विऽ
अंजनं। गां। अश्वं। अभिऽअंजनं। सचा। मना। हिरण्यया। उत।
नः। कर्णऽशोभना। पुरूणि। धृष्णोइति। आ। भर। त्वं। हि। शृण्वि
षे। वसोइति। नकीं। वृधीकः। इंद्र। ते। न। सुऽसाः। न। सुऽदाः।
दाः। उत। न। अन्यः। त्वत्। शूर। वाघतः। नकीं। इंद्रः। निऽकर्तवे।

ना। शक्रः। परिऽशक्तवे। विश्वं। शृणोति। पश्यति॥ ३१॥ सः। म
न्युं। मर्त्यानां। अदब्धः। नि। चिकीषते। पुरा। निदः। चिकीषते।
क्रत्वः। इत्। पूर्णं। उदरं। तुरस्य। अस्ति। विधतः। वृत्रऽघ्नः। सो
मऽपाव्नः। त्वेइति। वसूनि। संऽगता। विश्वा। च। सोम। सौभगा।
सुऽदातु। अपरिऽहृता। त्वां। इत्। यवऽयुः। मम। कामः। गव्युः।
हिरण्यऽयुः। त्वां। अश्वऽयुः। आ। ईषते। तव। इत्। इंद्र। आऽ
शसा। हस्ते। दात्रं। चन। आ। ददे। दिनस्य। वा। मघऽवन्। संऽभृ
तस्य। वा। पूर्धि। यवस्य। काशिना॥ ३२॥ अयं। कृत्नुः। अगृ

अंह॥३

११३

भीतः। विश्वऽजित्। उत्ऽभित्। इत्। सोमः। ऋषिः। विप्रः। काव्ये
न। अभि। ऊर्णोति। यत्। नग्नं। भिषक्ति। विश्वं। यत्। तुरं। प्र। ईं।
अंधः। ख्यत्। निः। श्रोणः। भूत्। त्वं। सोम। तनूकृत्ऽभ्यः। द्वेषःऽ
भ्यः। अन्यऽकृतेभ्यः। उरु। यंता। असि। वरूथं। त्वं। चित्ती। तव। द
क्षैः। दिवः। आ। पृथिव्याः। ऋजीषिन्। यावीः। अघस्य। चित्।
द्वेषः। अर्थिनः। यंति। च। इत्। अर्थं। गच्छान्। इत्। ददुषः। रातिं।
ववृज्युः। तृष्यतः। कामं॥ ३३॥ विदत्। यत्। पूर्व्यं। नष्टं। उत्।
ईं। ऋतऽयुं। ईरयत्। प्र। ईं। आयुः। तारीत्। अतीर्णं। सुऽशे
वः। नः। मृळयाकुः। अदृप्तऽक्रतुः। अवातः। भव। नः। सोम।

शं। हृदे। मा। नः। सोम। सं। वीविजः। मा। वि। बीभिषथाः। रा
जन्। मा। नः। हार्दि। त्विषा। वधीः। अव। यत्। स्वे। सधऽस्थे।
देवानां। दुःऽमतीः। ईक्षे। राजन्। अप। द्विषः। सेध। मीढ्वः। अ
प। स्रिधः। सेध॥ ३४॥ नहि। अन्यं। बळ। अकरं। मर्डिता
रं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। त्वं। नः। इंद्र। मृळय। यः। नः। श
श्वत्। पुरा। आविथ। अमृध्रः। वाजऽसातये। ०। सत्वंनइंद्रमृ
ळय॥ ०॥ किं। अंग। रध्रऽचोदनः। सुन्वानस्य। अविता। इ
त्। असि। कुवित्। सु। इंद्र। नः। शकः। इंद्र। प्र। नः। रथं। अव।

पश्चात्। चित्। संतं। अद्रिऽवः। पुरस्तात्। एनं। मे। कृधि। हंतो
इति। नु। किं। आससे। प्रथमं। नः। रथं। कृधि। उपऽमं। वाजऽयु।
११४ श्रवः॥ ३५॥ अव। नः। वाजऽयुं। रथं। सुऽकरं। ते। किं। इत्। परि।
अस्मान्। सु। जिग्युषः। कृधि। इंद्र। दृह्यस्व। पूः। असि। भद्रा।
ते। एति। निःऽकृतं। इयं। धीः। ऋत्वियऽवती। मा। सीं। अवद्ये।
आ। भाक्। उर्वी। काष्ठा। हितं। धनं। अपऽआवृक्ताः। अरत्न
यः। तुरीयं। नाम। यज्ञियं। यदा। करः। तत्। उश्मसि। आत्।
इत्। पतिः। नः। ओहसे। अवीवृधत्। वः। अमृताः। अमंदीत्।

एकऽद्यूः। देवाः। उत। याः। च। देवीः। तस्मै। ऊंइति। राधः। कृ
णुत। प्रऽशस्तं। ०प्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात्॥ ०॥ ३६॥ आ
तूनइंद्र। ०॥ क्षुऽमंतं। चित्रं। ग्राभं। सं। गृभाय। महाऽहस्ती।
दक्षिणेन। विद्म। हि। त्वा। तुविऽकूर्मिं। तुविऽदेष्णं। तुविऽमघं।
तुविऽमात्रं। अवःऽभिः। नहि। त्वा। शूर। देवाः। न। मर्तासः। दि
त्संतं। भीमं। न। गां। वारयंते। ०एतोन्विंद्रंस्तवामे। ०॥ ईशानं।
वस्वः। स्वऽराजं। न। राधसा। मर्धिषत्। नः। प्र। स्तोषत्। उप।
गासिषत्। श्रवत्। साम। गीयमानं। अभि। राधसा। जुगुरत्।

॥ ३० ॥ ७ ॥ आनोभर ॥ ० ॥ दक्षिणेन । अभि । सव्येन । प्र । मृश । इंद्र ।
मा । नः । वसोः । निः । भाक् । उप । क्रमस्व । आ । भर । धृषता । धृ
११५ ष्णोइति । जनानां । अदाशूःऽतरस्य । वेदः । इंद्र । यः । ऊंइति । नु ।
ते । अस्ति । वाजः । विप्रेभिः । सनितः । अस्माभिः । सु । तं । सनुहि ।
सद्यःऽजुवः । ते । वाजाः । अस्मभ्यं । विश्वऽचंद्राः । वशैः । च । म
क्षु । जरंते ॥ ३८ ॥ इति षष्ठमाष्टके पंचमोध्यायः ॥ ॐ ॥ आ ।
प्र । द्रव । पराऽवतः । अर्वाऽवतः । च । वृत्रऽहन् । मध्वः । प्रति । प्रऽ
भर्मणि ॥ ० ॥ तीव्राः सोमा स आगहि ॥ ० ॥ सुतासः । मादयिष्णवः ।

पिब । दधृक् । यथा । ओचिषे । इषा । मंदस्व । आ । तु । ऊंइति । ते । अ
रं । वराय । मन्यवे । भुवत् । ते । इंद्र । शं । हृदे । आ । तु । अशत्रोइति ।
आ । गहि । नि । उक्थानि । च । हूयसे । उपऽमे । रोचने । दिवः । तु
भ्यं । अयं । अद्रिऽभिः । सुतः । गोभिः । श्रीतः । मदाय । कं । प्र ।
सोमः । इंद्र । हूयते ॥ १ ॥ इंद्र । श्रुधि । सु । मे । हवं । अस्मेइति । सु
तस्य । गोऽमतः । वि । पीतिं । तृप्तिं । अश्नुहि । यः । इंद्र । चमसेषु ।
आ । सोमः । चमूषु । ते । सुतः । पिब । इत् । अस्य । त्वं । ईशिषे । यः ।
अप्ऽसु । चंद्रमाःऽइव । सोमः । चमूषु । ददृशे । यं । ते । श्येनः ।

११६

पदा। आ। अभरत्। तिरः। रजांसि। अस्पृतं॥०॥ ३॥ देवानां। इ
त्। अवः। महत्। तत्। आ। वृणीमहे। वयं। वृष्णां। अस्मभ्यं। ऊ
तये। ते। नः। संतु। युजः। सदा। ० वरुणो मित्रो अर्यमा॥०॥ वृ
धासः। च। प्रऽचेतसः। अति। नः। विष्पिता। पुरु। नौभिः। अपः।
न। पर्षथ। यूयं। ऋतस्य। रथ्यः। वामं। नः। अस्तु। अर्यमन्। वा
मं। वरुण। शंस्यं। वामं। हि। आऽवृणीमहे। वामस्य। हि। प्रऽचेत
सः। ईशानासः। रिशादसः। न। ईं। आदित्याः। अघस्य। यत्॥ ३॥
वयं। इत्। वः। सुऽदानवः। क्षियंतः। यांतः। अध्वन्। आ। देवाः।

वृधाय। हूमहे। अधि। नः। इंद्र। एषां। विष्णो इति। सऽजात्यानां।
इत। मरुतः। अश्विना। प्र। भ्रातृऽत्वं। सुऽदानवः। अध। द्विता।
समान्या। मातुः। गर्भे। भरामहे। ० यूयं हि ष्ठा सुदानव इंद्रज्येष्ठा
अभिद्यवः॥०॥ अध। चित्। वः। उत। ब्रुवे॥४॥ प्रेष्ठं। वः। अति
थिं। स्तुषे। मित्रंऽइव। प्रियं। अग्निं। रथं। न। वेद्यं। कविंऽइव।
प्रऽचेतसं। यं। देवासः। अध। द्विता। नि। मर्त्येषु। आऽदधुः। त्वं।
यविष्ठ। दाशुषः। नॄन्। पाहि। शृणुधि। गिरः। रक्ष। तोकं। उत।
त्मना। कया। ते। अग्ने। अंगिरः। ऊर्जः। नपात्। उपऽस्तुतिं। वरा।

य। देव। मन्यवे। दाशेम। कस्य। मनसा। यज्ञस्य। सहसः। यहो
इति। कत्। ऊं इति। वोचे। इदं। नमः॥५॥ अध। त्वं। हि। नः। करः।
विश्वाः। अस्मभ्यं। सुऽक्षितीः। वाजऽद्रविणसः। गिरः। कस्य।
१९० नूनं। परीणसः। धियः। जिन्वसि। दंऽपते। गोऽसाता। यस्य। ते।
गिरः। तं। मर्जयंत। सुऽक्रतुं। पुरःऽयावानं। आजिषु। स्वेषु। क्ष
येषु। वाजिनं। क्षेति। क्षेमेभिः। साधुऽभिः। नकिः। यं। घ्नंति। हंति।
यः। अग्ने। सुऽवीरः। एधते॥६॥ आ। मे। हवं। नासत्या। अश्वि
ना। गच्छतं। युवं। मध्वः। सोमस्य। पीतये। इमं। मे। स्तोमं। अश्वि

ना। इमं। मे। श्रृणुतं। हवं। ०। अयं। वां। कृष्णः। अश्विना। हवते। वा
जिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। ०। श्रृणुतं। जरितुः। हवं। कृष्णस्य।
स्तुवतः। नरा। ०। छर्दिः। यंतं। अदाभ्यं। विप्राय। स्तुवते। नरा। ०
।७॥ गच्छतं। दाशुषः। गृहं। इत्था। स्तुवतः। अश्विना। ०। युंजा
थां। रासभं। रथे। वीळुऽअंगे। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। ०। त्रिऽ
वंधुरेण। त्रिऽवृता। रथेन। आ। यातं। अश्विना। ०। नु। मे। गिरः।
नासत्या। अश्विना। प्र। अवतं। युवं॥ ०॥ ८॥ उभा। हि। दस्रा। भि
षजा। मयःऽभुवा। उभा। दक्षस्य। वचसः। बभूवथुः। ता। वां। वि

श्वकः। हवते। तनूऽकृथे। मा। नः। वि। योष्टं। सख्या। मुमोचतं। कु
था। नूनं। वां। विऽमनाः। उप। स्तवत्। युवं। धियं। ददथुः। वस्यःऽ
११८ इष्टये।०। युवं। हि। स्म। पुरुऽभुजा। इमं। एधतुं। विष्णाप्वे। ददथुः।
वस्यःऽइष्टये।०। उत। त्यं। वीरं। धनऽसां। ऋजीषिणं। दूरे। चित्।
संतं। अवसे। हवामहे। यस्य। स्वादिष्ठा। सुऽमतिः। पितुः। यथा।०।
ऋतेन। देवः। सविता। शंऽआयते। ऋतस्य। शृंगं। उर्विया। वि।
पप्रथे। ऋतं। ससाह। महि। चित्। पृतन्यतः।०॥ १॥ द्युम्नी। वां।
स्तोमः। अश्विना। क्रिविः। न। सेके। आ। गतं। मध्वः। सुतस्य। सः।

दिवि। प्रियः। नरा। पातं। गौरौऽइव। इरिणे। पिबतं। घर्मं। मधुऽ
मंतं। अश्विना। आ। बर्हिः। सीदतं। नरा। ता। मंदसाना। मनु
षः। दुरोणे। आ। नि। पातं। वेदसा। वयः।०। आवांविश्वाभिरू
तिभिःप्रियमेधाअहूषत॥०॥ ता। वर्तिः। यातं। उप। वृक्तऽबर्हि
षः। जुष्टं। यज्ञं। दिविष्टिषु। पिबतं। सोमं।०। मधुमंतमश्विना
बर्हिःसीदतं~~सुमत~~।०। सुऽमत्। ता। ववृधानौ। उप। सुऽस्तु
तिं। दिवः। गंतं। गौरौऽइव। इरिणं।०। आ। नूनंयातमश्विना॥०॥
अश्वेभिः। प्रुषितप्सुऽभिः। दस्रा। हिरण्यवर्तनीइतिहिरण्यऽव

र्तनी।शुभः।पती इति।०।पातं सोमम् ऋताऽवृधा।।वयं हि वां हवाम
हे।।०।।विपन्यवः।विप्रासः।वाजऽसातये।०।ता।वल्गू।दस्रा।।०।।
११९ पुरुऽदंससा।धिया।अश्विना।श्रुष्टी।आ।गतं।।१०।।तं।वः।द
स्मं।ऋतिऽसहं।वसोः।मंदानं।अंधसः।अभि।वत्सं।न।स्वसरे
षु।धेनवः।इंद्रं।गीःऽभिः।नवामहे।द्युक्षं।सुऽदानुं।तविषीभिः।
आऽवृतं।गिरिं।न।पुरुऽभोजसं।क्षुऽमंतं।वाजं।शतिनं।सह
स्रिणं।मक्षु।गोऽमंतं।ईमहे।न।त्वा।बृहंतः।अद्रयः।वरंत।इंद्र।
वीळवः।यत्।दित्ससि।स्तुवते।माऽवते।वसु।नकिः।तत्।आ।मि

नाति।ते।योद्धा।अस्ति।क्रत्वा।शवसा।उत।दंसना।विश्वा।जा
ता।अभि।मज्मना।आ।त्वा।अयं।अर्कः।ऊतये।ववर्तति।यं।
गोतमाः।अजीजनन्।प्र।हि।रिरिक्षे।ओजसा।दिवः।अंतेभ्यः।
परि।न।त्वा।विव्याच।रजः।इंद्र।पार्थिवं।अनु।स्वधां।ववक्षि
थ।नकिः।परिष्टिः।मघऽवन्।मघस्य।ते।यत्।दाशुषे।दश
स्यसि।अस्माकं।बोधि।उचथस्य।चोदिता।मंहिष्ठः।वाजऽ
सातये।।११।।बृहत्।इंद्राय।गायत।मरुतः।वृत्रहन्ऽतमं।ये
न।ज्योतिः।अजनयन्।ऋतऽवृधः।देवं।देवाय।जागृवि।अप।

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१२०

अधमत्। अभिऽशस्तीः। अशस्तिऽहा। अथ। इंद्रः। द्युम्नी। आ।
अभवत्। देवाः। ते। इंद्र। सख्याय। येमिरे। बृहद्भानो इति बृहत्
ऽभानो। मरुत्ऽगण। प्र। वः। इंद्राय। बृहते। मरुतः। ब्रह्म। अर्च
त। वृत्रं। हनति। वृत्रऽहा। शतऽक्रतुः। वज्रेण। शतऽपर्वणा।
अभि। प्र। भर। धृषता। धृषत्ऽमनः। श्रवः। चित्। ते। असत्।
बृहत्। अर्षंतु। आपः। जवसा। वि। मातरः। हनः। वृत्रं। जय। स्व
रिति स्वः। यत्। जायथाः। अपूर्व्य। मघऽवन्। वृत्रऽहत्याय। त
त्। पृथिवीं। अप्रथयः। तत्। अस्तभ्नाः। उत। द्यां। तत्। ते। यज्ञः।
अजायत। तत्। अर्कः। उत। हस्कृतिः। तत्। विश्वं। अभिऽभूः।

असि। यत्। जातं। यत्। च। जंत्वं। आमासु। पक्वं। ऐरयः। आ।
सूर्यं। रोहयः। दिवि। घर्मं। न। सामन्। तपत। सुवृक्तिऽभिः।
जुष्टं। गिर्वणसे। बृहत्॥१२॥ आ। नः। विश्वासु। हव्यः। इंद्रः।
समत्ऽसु। भूषतु। उप। ब्रह्माणि। सवनानि। वृत्रऽहा। परमऽ
ज्याः। ऋचीषमः। त्वं। दाता। प्रथमः। राधसां। असि। असि।
सत्यः। ईशानऽकृत्। तुविऽद्युम्नस्य। युज्या। आ। वृणीमहे। पु
त्रस्य। शवसः। महः। ब्रह्म। ते। इंद्र। गिर्वणः। क्रियंते। अनतिऽद्भु
ता। इमा। जुषस्व। हरिऽअश्व। योजना। इंद्र। या। ते। अमन्महि।

१२१

त्वं । हि । सत्यः । मघऽवन् । अनानतः । वृत्रा । भूरि । निऽऋंजसे ।
सः । त्वं । शविष्ठ । वज्रऽहस्त । दाशुषे । अर्वांचं । रयिं । आ । कृ
धि । त्वं । इंद्र । यशाः । असि । ऋजीषी । शवसः । पते । त्वं । वृ
त्राणि । हंसि । अप्रतीनि । एकः । इत् । अनुत्ता । चर्षणिऽधृता ।
तं । ऊं इति । त्वा । नूनं । असुर । प्रऽचेतसं । राधः । भागंऽइव ।
ईमहे । महीऽइव । कृत्तिः । शरण्या । ते । इंद्र । प्र । ते । सुम्नाः । नः ।
अश्नवन् ॥ १३ ॥ कन्या । वाः । अवऽयती । सोमं । अपि । स्रु
ता । अविदत् । अस्तं । भरंती । अब्रवीत् । इंद्राय । सुनवै । त्वा ।

शक्राय । सुनवै । त्वा । असौ । यः । एषि । वीरकः । गृहंऽगृहं । विऽ
चाकशत् । इमं । जंभऽसुतं । पिब । ० धानावंतं करंभिणमपूपवं
तमुक्थिनं ॥ ० ॥ आ । चन । त्वा । चिकित्सामः । अधि । चन । त्वा । न ।
इमसि । शनैःऽइव । शनकैःऽइव । इंद्राय । इंदो इति । परि । स्रव ।
कुवित् । शकत् । कुवित् । करत् । कुवित् । नः । वस्यसः । करत् । कुवि
त् । पतिऽद्विषः । यतीः । इंद्रेण । संऽगमामहै । इमानि । त्रीणि । विष्ट
पा । तानि । इंद्र । वि । रोहय । शिरः । ततस्य । उर्वरां । आत् । इदं । मे ।
उप । उदरे । असौ । च । या । नः । उर्वरा । आत् । इमां । तन्वं । मम । अ

ता।

थो इति। ततस्य। यत्। शिरः। सर्वा। रोमशा। कृधि। खे। रथस्य।
खे। खे। अनसः। युगस्य। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। अपालां। इंद्र।
१२२ त्रिः। पूत्वी। अकृणोः। सूर्यऽत्वचं॥ १४॥ पांतं। आ। वः। अंधसः। ०।
इंद्रमभिप्रगायत॥०॥ विश्वऽसहं। शतऽक्रतुं। मंहिष्ठं। चर्षणीनां।
पुरुऽहूतं। पुरुऽस्तुतं। गाथान्यं। सनऽश्रुतं। इंद्रः। इति। ब्रवीत
न। इंद्रः। इत्। नः। महानां। दाता। वाजानां। नृतुः। महान्। अभिऽ
ज्ञु। आ। ममत्। अपात्। ऊं इति। शिप्री। अंधसः। सुऽदक्षस्य। प्रऽहो
षिणः। इंदोः। इंद्रः। यवऽआशिरः॥०॥ तम्वभिप्रा॥०॥ अर्चत।

इंद्रं। सोमस्य। पीतये। तत्। इत्। हि। वर्धनं॥ १५॥ अस्य। पीत्वा। अस्या।२
मदानां। देवः। देवस्य। ओजसा। विश्वा। अभि। भुवना। भुवत्।
त्यं। ऊं इति। वः। सत्राऽसहं। विश्वासु। गीर्षु। आऽयतं। आ।
च्यवयसि। ऊतये। युध्मं। संतं। अनर्वाणं। सोमऽपां। अ
नपऽच्युतं। नरं। अवार्यऽक्रतुं। शिक्ष। नः। इंद्र। रायः। आ।
पुरु। विद्वान्। ऋचीषम। अव। नः। पार्ये। धने। अतः। चित्। इं
द्र। नः। उप। आ। याहि। शतऽवाजया। इषा। सहस्रऽवाजया॥
१५॥ अयाम। धीऽवतः। धियः। अर्वत्ऽभिः। शक्र। गोऽद

द्रे। जयेम। पृत्ऽसु। वज्रिऽवः। वयं। ऊं इति। त्वा। शतक्रतो
इति शतऽक्रतो। गावः। न। यवसेषु। आ। उक्थेषु। रणयाम
सि। विश्वा। हि। मर्त्यऽत्वना। अनुऽकामा। शतक्रतो इति
शतऽक्रतो। अगन्म। वज्रिन्। आऽशसः। त्वे इति। सुऽपुत्र।
शवसः। अवृत्रेन्। कामऽकातयः। न। त्वां। इंद्र। अति। रि
च्यते। सः। नः। वृषन्। सनिष्ठया। सं। घोरया। द्रवित्न्वा। धिया।
अविड्ढि। पुरंऽध्या॥१०॥ यः। ते। नूनं। शतक्रतो इति शतऽक्र
तो। इंद्र। द्युम्निन्ऽतमः। मदः। तेन। नूनं। मदे। मदेरिति मदेः॥

यः। ते। चित्रश्रवःऽतमः। यः। इंद्र। वृत्रहन्ऽतमः। यः। ओजःऽ
दातमः। मदः। विद्म। हि। यः। ते। अद्रिऽवः। त्वाऽदत्तः। सत्य। सो
मऽपाः। विश्वासु। दस्म। कृष्टिषु। इंद्राय। मद्वने। सुतं। परि। स्तोभं
तु। नः। गिरः। अर्कं। अर्चंतु। कारवः। यस्मिन्। विश्वाः। अधि। श्रि
यः। रणंति। सप्त। संऽसदः। इंद्रं। सुते। हवामहे॥१८॥ ०। त्रिकद्रु
केषु चेतनं देवासो यज्ञमत्नत॥ तमिद्वर्धंतु नो गिरः॥ आ त्वा विशं
त्विंदवः॥०॥ समुद्रंऽइव। सिंधवः॥ ० न त्वामिंद्राति रिच्यते॥०॥ विव्य
क्थ। महिना। वृषन्। भक्षं। सोमस्य। जागृवे। यः। इंद्र। जठरेषु। ते।

॥१२४॥

अरं। ते। इंद्र। कुक्षये। सोमः। भवतु। वृत्रऽहन्। अरं। धामऽभ्यः।
इंदवः। अरं। अश्वाय। गायति। श्रुतऽकक्षः। अरं। गवे। अरं।
इंद्रस्य। धाम्ने। अरं। हि। स्म। सुतेषु। नः। सोमेषु। इंद्र। भूषसि। अ
रं। ते। शक्र। दावने॥ १९॥ पराकात्तात्। चित्। अद्रिऽवः। त्वां। न
क्षंत। नः। गिरः। अरं। गमाम। ते। वयं। एव। हि। असि। वीरऽयुः। ए
व। शूरः। उत। स्थिरः। एव। ते। राध्यं। मनः। एव। रातिः। तुविऽमघ।
विश्वेभिः। धायि। धातृऽभिः। अध। चित्। इंद्र। मे। सचा। मोइति।
सु। ब्रह्माऽइव। तंद्रयुः। भुवः। वाजानां। पते। मत्स्व। सुतस्य। गोऽ

मतः। मा। नः। इंद्र। अभि। आऽदिशः। सूरः। अक्तुषु। आ। यमन्।
त्वा। युजा। वनेम। तत्। त्वया। इत्। युजा। वयं। प्रति। ब्रुवीमहि। इंद्र
स्पृधः। त्वं। अस्माकं। तव। स्मसि। त्वां। इत्। हि। त्वाऽयवः। अ
नुऽनोनुवतः। चरान्। सखायः। इंद्र। कारवः॥ २०॥ उत्। घ। इत्।
अभि। श्रुतऽमघं। वृषभं। नर्यऽअपसं। अस्तारं। एषि। सूर्य। नव।
यः। नवतिं। पुरः। बिभेद। बाहुऽओजसा। अहिं। च। वृत्रऽहा।
अवधीत्। सः। नः। इंद्रः। शिवः। सखा। अश्वऽवत्। गोऽमत्। यवऽ
मत्। उरुधाराऽइव। दोहते। यत्। अद्य। कत्। च। वृत्रऽहन्। उतऽ

अगाः। अभि। सूर्य। सर्वं। तत्। इंद्र। ते। वशे। यत्। वा। प्रऽवृ
द्ध। सत्ऽपते। न। मरै। इति। मन्यसे। उतो इति। तत्। सत्यं।
१२५ इत्। तव॥२१॥ ये। सोमासः। पराऽवति। ये। अर्वाऽवति।
सुन्विरे। सर्वान्। तान्। इंद्र। गच्छसि। तं। इंद्रं। वाजयामसि।
महे। वृत्राय। हंतवे। सः। वृषा। वृषभः। भुवत्। इंद्रः। सः।
दामने। कृतः। ओजिष्ठः। सः। मदे। हितः। द्युम्नी। श्लो
की। सः। सोम्यः। गिरा। वज्रः। न। संऽभृतः। सऽबलः। अ
नपऽच्युतः। ववक्षे। ऋष्वः। अस्तृतः। दुःऽगे। चित्। नः। सुऽ

गं। कृधि। गृणानः। इंद्र। गिर्वणः। त्वं। च। मघऽवन्। वशः॥२२॥
यस्य। ते। नु। चित्। आऽदिशं। न। मिनंति। स्वऽराज्यं। न। दे
वः। न। अध्रिऽगुः। जनः। अध। ते। अप्रतिऽस्कुतं। देवी इति।
शुष्मं। सपर्यतः। उभे इति। सुऽशिप्र। रोदसी इति। त्वं। एतत्।
अधारयः। कृष्णासु। रोहिणीषु। च। परुष्णीषु। रुशत्। पयः। वि।
यत्। अहेः। अध। त्विषः। विश्वे। देवासः। अक्रमुः। विदत्। मृ
गस्य। तान्। अमः। आत्। ऊं इति। मे। निऽवरः। भुवत्। वृत्रऽहा।
अदिष्ट। पौंस्यं। अजातऽशत्रुः। अस्तृतः॥२३॥ श्रुतं। वः। वृ

१२६

वृहन्ऽतमं। प्र। शर्धं। चर्षणीनां। आ। शुषे। राधसे। महे। अया
।धिया। च। गव्यऽया। पुरुऽनामन्। पुरुऽस्तुत। यत्। सोमेऽ
सोमे। आ। अभवः। बोधित्ऽमनाः। इत्। अस्तु। नः। वृत्रऽहा।
भूरिऽ आसुतिः। शृणोतु। शक्रः। आऽशिषं। कया। त्वं। नः। ऊ
त्या। अभि। प्र। मंदसे। वृषन्। कया। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर। कस्य।
वृषा। सुते। सचा। नियुत्वान्। वृषभः। रणत्। वृत्रऽहा। सोमऽ
त्वं पीतये॥ २४॥ अभि। सु। नः। रयिं। मंदसानः। सहस्रिणं। प्रऽयं
ता। बोधि। दाशुषे। पत्नीऽवंतः। सुताः। इमे। उशंतः। यंति। वी

तये। अपां। जग्मिः। निऽचुंपुणः। इष्टाः। होत्राः। असृक्षत।
इंद्र। वृधासः। अध्वरे। अच्छ। अवऽभृथं। ओजसा।०। इहत्या
सधमाद्याहरीहिरण्यकेश्या॥ वोळ्हामभिप्रयोहितं॥०॥
तुभ्यं। सोमाः। सुताः। इमे। स्तीर्णं। बर्हिः। विभावसोइतिवि
भाऽवसो। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। आ। वह॥ २५॥ आ। ते। दक्षं। वि।
रोचना। दधत्। रत्ना। वि। दाशुषे। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। अर्च
त। आ। ते। दधामि। इंद्रियं। उक्था। विश्वा। शतक्रतोइतिश
तऽक्रतो। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। मृळय। भद्रंऽभद्रं। नः। आ। भर।

इषं। ऊर्जं। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो।०। यदिंद्र मृळया
सिनः॥०॥ सः। नः। विश्वानि। आ। भर। सुवितानि। शतक्र
तोइतिशतऽक्रतो॥०॥ यदिंद्र मृळयासिनः॥ त्वामिद्वृत्रहं
तम॥०॥ सुतऽवंतः। हवामहे।०॥ २५॥ उप। नः। हरिऽभिः। सु
तं। याहि। मदानां। पते॥०॥ द्विता। यः। वृत्रहन्ऽतमः। वि
दे। इंद्रः। शतऽक्रतुः।०। त्वं। हि। वृत्रऽहन्। एषां। पाता। सो
मानां। असि।०। इंद्रः। इषे। ददातु। नः। ऋभुक्षणं। ऋभुं। र
यिं। वाजी। ददातु। वाजिनं॥ २६॥ गौः। धयति। मरुतां। श्र

वस्युः। माता। मघोनां। युक्ता। वह्निः। रथानां। यस्याः। दे
वाः। उपऽस्थे। व्रता। विश्वे। धारयंते। सूर्यामासा। दृशे। कं।०
तत्सुनोविश्वेअर्यआसदागृणंतिकारवः॥०॥ मरुतः।
सोमऽपीतये। अस्ति। सोमः। अयं। सुतः। पिबंति। अस्य।
मरुतः। उत। स्वऽराजः। अश्विना। पिबंति। मित्रः। अर्यमा।
तना। पूतस्य। वरुणः। त्रिऽसधस्थस्य। आऽवतः।०। उतो
न्वस्य।०। जोषं। आ। इंद्रः। सुतस्य। गोऽमतः। प्रातः। होताऽ
इव। मत्सति॥ २७॥ कत्। अत्विषंत। सूरयः। तिरः। आपःऽ

इव।स्त्रिधः।अर्षति।पूतऽदक्षसः।कत्।वः।अद्य।महानां।
१२८ देवानां।अवः।वृणे।त्मना।च।दस्मऽवर्चसां।आ।ये।विश्वा।
पार्थिवानि।पप्रथन्।रोचना।दिवः।मरुतः।सोमऽपीतये।
उ त्यान्।पूतऽदक्षसः।दिवः।वः।मरुतः।हुवे।०।अस्य।सो
मस्यपीतये।०।त्यान्।नु।ये।वि।रोदसी इति।तस्तभुः।म
रुतः।हुवे।०।त्यं।नु।मारुतं।गणं।गिरिऽस्थां।वृषणं।हुवे।०।
२१।आ।त्वा।गिरः।रथीःऽइव।अस्थुः।सुतेषु।गिर्वणः।
अभि।त्वा।सं।अनूषत।इंद्र।वत्सं।न।मातरः।आ।त्वा।

शुक्राः।अचुच्यवुः।सुतासः।इंद्र।गिर्वणः।पिब।तु।अस्य।
अंधसः।इंद्र।विश्वासु।ते।हितं।पिब।सोमं।मदाय।कं।
इंद्र।श्येनऽआभृतं।सुतं।त्वं।हि।शश्वतीनां।पतिः।राजा।वि
शां।असि।श्रुधि।हवं।तिरश्च्याः।इंद्र।यः।त्वा।सपर्यति।सुऽ
वीर्यस्य।गोऽमतः।रायः।पूर्धि।महान्।असि।इंद्र।यः।ते।
नवीयसीं।गिरं।मंद्रां।अजीजनत्।चिकित्विन्ऽमनसं।
धियं।प्रत्नां।ऋतस्य।पिप्युषीं।।३०।।तं।ऊं इति।स्तवाम।यं।
गिरः।इंद्र।उक्थानि।ववृधुः।पुरूणि।अस्य।पौंस्या।सिसा

१२९

संतः। वृनामहे।०। एतो न्विंद्रं स्तवाम॥०॥ शुद्धं। शुद्धेन। सा
म्ना। शुद्धैः। उक्थैः। ववृध्वांसं। शुद्धः। आशीःऽवान्। म
मत्तु। इंद्र। शुद्धः। नः। आ। गहि। शुद्धः। शुद्धाभिः। ऊतिऽभिः।
शुद्धः। रयिं। नि। धारय। शुद्धः। ममद्धि। सोम्यः। इंद्र। शुद्धः।
हि। नः। रयिं। शुद्धः। रत्नानि। दाशुषे। शुद्धः। वृद्धः। वृत्राणि।
जिघ्नसे। शुद्धः। वाजं। सिसाससि॥ ३१॥ अस्मै। उषसः।
आ। अतिरंत। यामं। इंद्राय। नक्तं। ऊर्म्याः। सुऽवाचः। अ

स्मै। आपः। मातरः। सप्त। तस्थुः। नृऽभ्यः। तराय। सिंधवः।
सुऽपाराः। अतिऽविद्धा। विथुरेण। चित्। अस्त्रा। त्रिः। सप्त।
सानु। संऽहिता। गिरीणां। न। तत्। देवः। न। मर्त्यः। तुतुर्यात्।
यानि। प्रऽवृद्धः। वृषभः। चकार। इंद्रस्य। वज्रः। आयसः। निऽ
मिश्लः। इंद्रस्य। बाह्वोः। भूयिष्ठं। ओजः। शीर्षन्। इंद्रस्य। क्र
तवः। निरेके। आसन्। आ। ईषंत। श्रुत्यै। उपाके। मन्ये। त्वा।
यज्ञियं। यज्ञियानां। मन्ये। त्वा। च्यवनं। अच्युतानां। मन्ये।
त्वा। सत्वनां। इंद्र। केतुं। मन्ये। त्वा। वृषभं। चर्षणीनां। आ।

३६०

यत्। वज्रं। बाह्वोः। इंद्र। धत्से। मदऽच्युतं। अहये। हंतवै।
उं इति। प्र। पर्वताः। अनवंत। प्र। गावः। प्र। ब्रह्माणः। अ
१३० भिऽनक्षंतः। इंद्रं। ३२॥ तं। उं इति। स्तवाम। यः। इमा। जजा
न। विश्वा। जातानि। अवराणि। अस्मात्। इंद्रेण। मित्रं। दि
धिषेम। गीःऽभिः। उपो इति। नमःऽभिः। वृषभं। विशेम।
वृत्रस्य। त्वा। श्वसथात्। ईषमाणाः। विश्वे। देवाः। अज
हुः। ये। सखायः। मरुत्ऽभिः। इंद्र। सख्यं। ते। अस्तु। अ
थ। इमाः। विश्वाः। पृतनाः। जयासि। त्रिः। षष्टिः। त्वा। म

रुतः। वावृधानाः। उस्राःऽइव। राशयः। यज्ञियासः। उप। त्वा।
आ। इमः। कृधि। नः। भागऽधेयं। शुष्मं। ते। एना। हविषा।
विधेम। तिग्मं। आयुधं। मरुतां। अनीकं। कः। ते। इंद्र। प्रति।
वज्रं। दधर्ष। अनायुधासः। असुराः। अदेवाः। चक्रेण। ता
न्। अप। वप। ऋजीषिन्। महे। उग्राय। तवसे। सुऽवृक्तिं। प्र।
ईरय। शिवऽतमाय। पश्वः। गिर्वाहसे। गिरः। इंद्राय। पूर्वीः।
धेहि। तन्वे। कुवित्। अंग। वेदत्॥ ३३॥ उक्थऽवाहसे। विऽभ्वे।
मनीषां। द्रुणा। न। पारं। ईरय। नदीनां। नि। स्पृश। धिया। त

१३१

न्वि।ऋतस्य।जुष्टऽतरस्य।०।कुविदंगवेदत्॥०॥तत्।विवि
द्धि।यत्।ते।इंद्रः।जुजोषत्।स्तुहि।सुऽस्तुतिं।नमसा।आ।
विवास।उप।भूष।जरितः।मा।रुवण्यः।श्रवय।वाचं।०।
कुविदंगवेदत्।०।अव।द्रप्सः।अंशुऽमतीं।अतिष्ठत्।इया
नः।कृष्णः।दशऽभिः।सहस्रैः।आवत्।तं।इंद्रः।शच्या।ध
मंतं।अप।स्नेहितीः।नृऽमनाः।अधत्त।द्रप्सं।अपश्यं।विषु
णे।चरंतं।उपऽह्वरे।नद्यः।अंशुऽमत्याः।नभः।न।कृष्णं।अ
वतस्थिऽवांसं।इष्यामि।वः।वृषणः।युध्यत।आजौ।अध।

द्रप्सः।अंशुऽमत्याः।उपऽस्थे।अधारयत्।तन्वं।तित्विषाणः।
विशः।अदेवीः।अभि।आऽचरंतीः।बृहस्पतिना।युजा।इंद्रः।
ससहे॥३४॥०।त्वंहत्यत्॥०॥सप्तऽभ्यः।जायमानः।अश
त्रुऽभ्यः।अभवः।शत्रुः।इंद्र।गूळ्हे इति।द्यावापृथिवी इति।
अनु।अविंदः।विभुमत्ऽभ्यः।भुवनेभ्यः।रणं।धाः।०।त्वंहत्य
त्।०॥अप्रतिऽमानं।ओजः।वज्रेण।वज्रिन्।धृषितः।जघं
थ।त्वं।शुष्णस्य।अव।अतिरः।वधत्रैः।त्वं।गाः।इंद्र।शच्या।
इत्।अविंदः।०।त्वंहत्यत्।०॥वृषभ।चर्षणीनां।घनः।वृत्राणां।

१३२

तविषः । बभूथ । त्वं । सिंधून् । असृजः । तस्तभानान् । त्वं । अ
पः । अजयः । दासऽपत्नीः । सः । सुऽक्रतुः । रणिता । यः । सु
तेषु । अनुत्तऽमन्युः । यः । अहाऽइव । रेवान् । ० । यएकइत् । ० ॥
नरि । अपांसि । कर्ता । सः । वृत्रऽहा । प्रति । इत् । अन्यं । आहुः । ० ।
सवृत्रहेंद्रः । ० ॥ चर्षणिऽधृतं । तं । सुऽस्तुत्या । हव्यं । हुवे
म । सः । प्रऽअविता । मघऽवा । नः । अधिऽवक्ता । सः । वा
जस्य । श्रवस्यस्य । दाता । ० । सवृत्रहेंद्रः । ० । ऋभुक्षाः । स
द्यः । जज्ञानः । हव्यः । बभूव । कृण्वन् । अपांसि । नर्या । पु

रूणि । सोमः । न । पीतः । हव्यः । सखिऽभ्यः ॥ ३५ ॥ यः । इंद्र ।
भुजः । आ । अभरः । स्वःऽवान् । असुरेभ्यः । स्तोतारं । इंद्र ।
मघऽवन् । अस्य । वर्धय । ये । त्वे । त्वेइति । वृक्तऽबर्हिषः । यं ।
इंद्र । दधिषे । त्वं । अश्वं । गां । भागं । अव्ययं । यजमाने । सु
न्वति । दक्षिणाऽवति । तस्मिन् । तं । धेहि । मा । पणौ । यः । इं
द्र । सस्ति । अव्रतः । अनुऽस्वापं । अदेवऽयुः । स्वैः । सः । एवैः ।
मुमुरत् । पोष्यं । रयिं । सनुतः । धेहि । तं । ततः । ० । यच्छक्रा
सिपरावतियदर्वावतिवृत्रहन् । ० । अतः । त्वा । गीःऽभिः । द्युऽ

गत। इंद्र। केशिऽभिः। सुतऽवान्। आ। विवासति। यत्। वा। अ
सि। रोचने। दिवः। समुद्रस्य। अधि। विष्टपि। यत्। पार्थिवे।
१३२ सदने। वृत्रहन्ऽतम। यत्। अंतरिक्षे। आ। गहि॥२५॥ सः।
नः। सोमेषु॥ सोमऽपाः। सुतेषु। शवसः। पते। मादयस्व।
राधसा। सूनृताऽवता। इंद्र। राया। परीणसा। मा। नः। इंद्र।
परा। वृणक्। भव। नः। सधऽमाद्यः। त्वं। नः। ऊती। त्वं। इत्। नः।
आप्यं।०। मोनइंद्र परा वृणक्॥०॥ अस्मेइति। इंद्र। सचा। सुते।
नि। सिद। पीतये। मधु। कृधि। जरित्रे। मघऽवन्। अवः। महत्॥०॥

अस्मे इंद्र सचा सुते॥०॥ न। त्वा। देवासः। आशत। न। मर्त्या
सः। अद्रिऽवः। विश्वा। जातानि। शवसा। अभिऽभूः। असि।०।
न त्वा देवास आशत।०॥ विश्वाः। पृतनाः। अभिऽभूतरं। न
रं। सऽजूः। ततक्षुः। इंद्रं। जजनुः। च। राजसे। क्रत्वा। वरि
ष्ठं। वरे। आऽमुरिं। उत। उग्रं। ओजिष्ठं। तवसं। तरस्विनं॥
२६॥ सं। ईं। रेभासः। अस्वरन्। इंद्रं। सोमस्य। पीतये। स्वः
पतिं। यत्। ईं। वृधे। धृतऽव्रतः। हि। ओजसा। सं। ऊतिऽ
भिः। नेमिं। नमंति। चक्षसा। मेषं। विप्राः। अभिऽस्वरा। सुऽ

१३४

दीतयः। वः। अद्रुहः। अपि। कर्णे। तरस्विनः। सं। ऋक्वऽ
भिः। तं। इंद्रं। जोहवीमि। मघऽवानं। उग्रं। सत्रा। दधानं। अ
प्रतिऽस्कुतं। शवांसि। मंहिष्ठः। गीःऽभिः। आ। च। यज्ञियः।
ववर्तत्। राये। नः। विश्वा। सुऽपथा। कृणोतु। वज्री॥ त्वं।
पुरः। इंद्र। चिकित्। एनाः। वि। ओजसा। शविष्ठ। शक्र।
नाशयध्यै। त्वत्। विश्वानि। भुवनानि। वज्रिन्। द्यावा।
इति रेजेते इति। पृथिवी। च। भीषा। तत्। मा। ऋतं। इंद्र। शूर।
चित्र। पातु। अपः। न। वज्रिन्। दुःऽइता। अति। पर्षि। भूरि।

॥ पदे सप्तमाष्टके प्रारंभः॥ शेषोनारायणलेन॥
॥ पुरकरइदं पुस्तकं स्वार्थपरोपकारार्थं॥ छ॥

श्री गणेशाय नमः ॥ ओं ॥ प्र । नः ॥ इंदो इति । महे । तने । ऊर्मिं । न । बि
भ्रत् । अर्षसि । अभि । देवान् । अयास्यः । मती । जुष्टः । धिया । हि
तः ॥ सोमः । हिन्वे । पराऽवति । विप्रस्य । धारया । कविः । अयं ।
देवेषु । जागृविः । सुतः । एति । पवित्रे । आ । सोमः । याति । विऽ
चर्षणिः ॥ सः । नः । पवस्व । वाजऽयुः । चक्राणः । चारुं । अध्वरं ।
ह बर्हिष्मान् । आ । विवासति । सः । नः । भगाय । वायवे । विप्रऽवी
रः । सदाऽवृधः । सोमः । देवेषु । आ । यमत् । सः । नः । अद्य । व
सुत्तये । क्रतुऽवित् । गातुवित्ऽतमः ॥ वाजं । जेषि । श्रवः । बृहत् ॥
१ ॥ सः । पवस्व । मदाय । कं । नृऽचक्षाः । देवऽवीतये । इंदो इति । इंद्राय । पी

तये । सः । नः । अर्ष । अभि । हृत्यं । त्वां । इंद्राय । तोशसे । देवान् । सखिऽ
भ्यः । आ । वरं ॥ उत । त्वां । अरुणं । वयं । गोभिः । अंजमः । मदाय । कं ।
वि । नः । राये । दुरः । वृधि ॥ अति । ऊं इति । पवित्रं । अक्रमीत् । वाजी ।
धुरं । न । यामनि । इंदुः । देवेषु । पत्यते ॥ सं । ई मिति । सखायः । अ
स्वरन् । वने । क्रीळंतं । अतिऽअविं । इंदुं । नावाः । अनूषत ॥ तया ।
पवस्व । धारया । यया । पीतः । बिऽचक्षसे । इंदो इति । स्तोत्रे । सुऽवी
र्यं ॥ २ ॥ असृग्रन् । देवऽवीतये । अत्यासः । कृत्व्याःऽइव । क्षरंतः ।
पर्वतऽवृधः ॥ परिऽकृतासः । इंदवः । योषाऽइव । पित्र्यऽवती । वायुं ।
सोमाः । असृक्षत ॥ एते । सोमासः । इंदवः । प्रयस्वंतः । चमू इति ।

स्कृताः। इंद्रं। वर्धंति। कर्मऽभिः॥ आ। धावत। सुऽहस्त्यः। शुक्रा। गृ
भ्णीत। मंथिना। गोभिः। श्रीणीत। मत्सरं। सः। पवस्व। धनंऽज
य। प्रऽयंता। राधसः। महः। अस्मभ्यं। सोम। गातुऽवित्॥ एतं। मृ
जंति। मर्ज्यं। पवमानं। दश। क्षिपः। इंद्राय। मत्सरं। मदं॥ ३॥ अ
या। सोमः। सुऽकृत्यया। महः। चित्। अभि। अवर्धत। मंदानः। उ
त्। वृषऽयते। कृतानि। इत्। अस्य। कर्त्वा। चेतंते। दस्युऽतर्हणा।
ऋणा। च। धृष्णुः। चयते। आत्। सोमः। इंद्रियः। रसः। वज्रः। सह
स्रऽसाः। भुवत्। उक्थं। यत्। अस्य। जायते। स्वयं। कविः। विऽध
र्तरि। विप्राय। रत्नं। इच्छति। यदि। मर्मृज्यते। धियः॥ सिसासतुः।

रयीणां। वाजेषु। अर्वतांऽइव। भरेषु। जिग्युषां। असि॥
४॥ तं। त्वा। नृम्णानि। बिभ्रतं। सधऽस्थेषु। महः। दिवः।
चारुं। सुऽकृत्यया। ईमहे। संवृक्तऽधृष्णुं। उक्थ्यं। महाऽ
महि व्रतं। मदं। शतं। पुरः। रुरुक्षणिं। अतः। त्वा। रयिं।
अभि। राजानं। सुक्रतोइति सुऽक्रतो। दिवः। सुऽपर्णः।
अव्यथिः। भरत्। विश्वस्मै। इत्। स्वः। दृशे। साधारणं। र
जःऽतुरं। गोपां। ऋतस्य। विः। भरत्। अध। हिन्वानः। इंद्रि
यं। ज्यायः। महिऽत्वं। आनशे। अभिष्टिऽकृत्। विऽचर्षणिः॥

६।।पवस्व।वृष्टिं।आ।सु।नः।अपां।ऊर्मिं।दिवः।परि।अ
यक्ष्माः।बृहतीः।इषः।तया।पवस्व।धारया।यया।गावः।
इहाँगमन्।जन्यासः।उप।नः।गृहं।घृतं।पवस्व।धारया।य
ज्ञेषु।आऽदेवऽवीतमः।अस्मभ्यं।वृष्टिं।आ।पव।सः।नः।ऊ
र्जं।वि।अव्ययं।पवित्रं।धाव।धारया।देवासः।शृणव
न्।हि।कं।पवमानः।असिस्यदत्।रक्षांसि।अपऽजंघनत्।
प्रत्नऽवत्।रोचयन्।रुचः।।५।।उत्।ते।शुष्मासः।ईरते।सिं
धोः।ऊर्मेःऽइव।स्वनः।वाणस्य।चोदय।पविं।प्रऽसवे।ते।

उत्।ईरते।तिस्रः।वाचः।मखस्युवः।यत्।अव्ये।एषि।सान
वि।अव्यैः।वारैः।परि।प्रियं।हरिं।हिन्वंति।अद्रिऽभिः।पवमानं।
मधुऽश्चुतं।६।आपवस्वमदिंतमपवित्रंधारयाकवे।।अर्कस्य
योनिमासदं।।७।।सः।पवस्व।मदिन्ऽतम।गोभिः।अंजानः।
अक्तुऽभिः।इंदो इति।इंद्राय।पीतये।।८।।अध्वर्यो इति।अद्रिऽ
भिः।सुतं।सोमं।पवित्रे।आ।सृज।पुनीहि।इंद्राय।पातवे।दि
वः।पीयूषं।उत्ऽतमं।सोमं।इंद्राय।वज्रिणे।सुनोत।मधुमत्ऽ
तमं।तव।त्ये।इंदो इति।अंधसः।देवाः।मधोः।वि।अश्नते।पवमा
नस्य।मरुतः।त्वं।हि।सोम।वर्धयन्।सुतः।मदाय।भूर्णये।वृषन्।

४

स्तोतारं। ऊतये। अभि। अर्ष। विऽचक्षणा। पवित्रे। धारया। सुतः।
अभि। वाजं। उत। श्रवः॥८॥ परि। द्युक्षः। सनत्ऽरयिः। भरत्। वा
जं। नः। अंधसा। सुवानः। अर्ष। पवित्रे। आ। तव। प्रत्नेभिः। अध्वऽ
भिः। अव्यः। वारे। परि। प्रियः। सहस्रऽधारः। यात्। तना। चरूः।
न। यः। तं। ईंखय। इंदोइति। न। दानं। ईंखय। वधैः। वधस्नोइतिव
धऽस्नो। ईंखय। नि। शुष्मं। इंदोइति। एषां। पुरुऽहूत। जनानां।
यः। अस्मान्। आऽदिदेशति। शतं। नः। इंदोइति। ऊतिऽभिः। सहस्रं।
वा। शुचीनां। पवस्व। मंहयत्ऽरयिः॥२॥ उत्। ते। शुष्मासः। अस्थुः।
रक्षः। भिंदंतः। अद्रिऽवः। नुदस्व। याः। परिऽस्पृधः। अया। निऽज

घ्निः। ओजसा। रथऽसंगे। धने। हिते। स्तवै। अबिभ्युषा। हृदा।
अस्य। व्रतानि। न। आऽधृषे। पवमानस्य। दुःऽध्या। रुज। यः।
त्वा। पृतन्यति। तं। हिन्वंति। मदऽच्युतं। हरिं। नदीषु। वाजिनं। इं
दुं। इंद्राय। मत्सरं॥१०॥ अस्य। प्रत्नां। अनु। द्युतं। शुक्रं। दुदुह्रे।
अह्रयः। पयः। सहस्रऽसां। ऋषिं। अयं। सूर्यःऽइव। उपऽदृक्।
अयं। सरांसि। धावति। सप्त। प्रऽवतः। आ। दिवं। अयं। विश्वानि।
तिष्ठति। पुनानः। भुवना। उपरि। सोमः। देवः। न। सूर्यः। परि। नः। देवऽ
वीतये। वाजान्। अर्षसि। गोऽमतः। पुनानः। इंदोइति। इंद्रऽयुः॥११॥
यवंऽयवं। नः। अंधसा। पुष्टंऽपुष्टं। परि। स्रव। सोम। विश्वा। च।

सोभगा। इंदो इति। यथा। तव। स्तवः। यथा। ते। जातं। अंधसः।
नि। बर्हिषि। प्रिये। सदः। उत। नः। गोऽवित्। अश्वऽवित्। पवस्व।
सोम। अंधसा। मक्षुऽतमेभिः। अहऽभिः। यः। जिनाति। न। जीय
ते। हंति। शत्रुं। अभिऽइत्य। सः। पवस्व। सहस्वऽजित्॥१२॥ परि।
सोमः। ऋतं। बृहत्। आशुः। पवित्रे। अर्षति। विऽघ्नन्। रक्षांसि
देवऽयुः। यत्। सोम। वाजं। अर्षति। शतं। धाराः। अपस्युवः। इं
द्रस्य। सख्यं। आऽविशन्। अभि। त्वा। योषणः। दश। जारं। न। क
न्याः। अनूषत। मृज्यसे। सोम। सातये। त्वं। इंद्राय। विष्णवे। स्वादुः।
इंदो इति। परि। स्रव। नॄन्। स्तोतॄन्। पाहि। अंहसः॥१३॥ प्र। ते। धा

राः। असश्चतः। दिवः। न। यंति। वृष्टयः। अच्छ। वाजं। सहस्रिणं।
अभि। प्रियाणि। काव्या। विश्वा। चक्षाणः। अर्षति। हरिः। तुंजा
नः। आयुधा। सः। मर्मृजानः। आयुऽभिः। इभः। राजाऽइव। सुऽव्र
तः। श्येनः। न। वंसु। सीदति। सः। नः। विश्वा। दिवः। वसु। उतो इति।
पृथिव्याः। अधि। पुनानः। इंदो इति। आ। भर॥१४॥ तरत्। सः। मं
दी। धावति। धारा। सुतस्य। अंधसः।०। उस्रा। वेद। वसूनां। म
र्तस्य। देवी। अवसः।०। ध्वस्रयोः। पुरुऽसंत्योः। आ। सहस्राणि।
दद्महे।०। आ। ययोः। त्रिंशतं। तना। सहस्राणि। च। दद्महे।०॥१५
पवस्व। गोऽजित्। अश्वऽजित्। विश्वऽजित्। सोम। रण्यऽजित्। प्र

६

जाऽवत्। रत्नं। आ। भर। पवस्व। अत्ऽभ्यः। अदाभ्यः। पवस्व।
ओषधीभ्यः। पवस्व। धिषणाभ्यः। त्वं। सोम। पवमानः। विश्वा
नि। दुःऽइता। तर। कविः। सीद। नि। बर्हिषि। पवमान। स्वः। वि
दः। जायमानः। अभवः। महान्। इंदो इति। विश्वान्। अभि। इत्।
असि॥ १६॥ प्र। गायत्रेण। गायत। पवमानं। विऽचर्षणिं। इंदुं।
सहस्रऽचक्षसं। तं। त्वा। सहस्रऽचक्षसं। अथो इति। सहस्रऽभ
र्णसं। अति। वारं। अपाविषुः। अति। वारान्। पवमानः। असिस्य
दत्। कलशान्। अभि। धावति। इंद्रस्य। हार्दि। आऽविशन्। इंद्रस्य।
सोम। राधसे। शं। पवस्व। विऽचर्षणे। प्रजाऽवत्। रेतः। आ। भर॥

१०॥ अया। वीती। परि। स्रव। यः। ते। इंदो इति। मदेषु। आ। अ
वऽअहन्। नवतीः। नव। पुरः। सद्यः। इत्थाऽधिये। दिवःऽदा
साय। शंबरं। अध। त्यं। तुर्वशं। यदुं। परि। नः। अश्वं। अश्वऽ
वित्। गोऽमत्। इंदो इति। हिरण्यऽवत्। क्षर। सहस्रिणीः। इषः।
पवमानस्य। ते। वयं। पवित्रं। अभिऽउंदतः। सखिऽत्वं। आ।
वृणीमहे। ये। ते। पवित्रं। ऊर्मयः। अभिऽक्षरंति। धारया। तेभिः।
नः। सोम। मृळय॥ १८॥ सः। नः। पुनानः। आ। भर। रयिं। वीरऽ
वतीं। इषं। ईशानः। सोम। विश्वतः। एते। ऊं इति। त्यं। दश। क्षि
पः। मृजंति। सिधुऽमातरं। सं। आदित्येभिः। अख्यत। सं। इंद्रेण।

उत। वायुना। सुतः। एति। पवित्रे। आ। सं। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः।
सः। नः। भगाय। वायवे। पूष्णे। पवस्व। मधुऽमान्। चारुः। मित्रे।
वरूणे। च। उच्चा। ते। जातं। अंधसः। दिवि। सत्। भूमिः। आ। ददे।
उग्रं। शर्म। महि। श्रवः॥१९॥ एना। विश्वानि। अर्यः। आ। द्युम्ना
नि। मानुषाणां। सिसासंतः। वनामहे। सः। नः। इंद्राय। यज्य
वे। वरूणाय। मरूत्ऽभ्यः। वरिवःऽवित्। परि। स्रव। उपो इति। सु।
जातं। अप्ऽतुरं। गोभिः। भंगं। परिऽकृतं। इंदुं। देवाः। अयासिषुः।
तं। इत्। वर्धंतु। नः। गिरः। वत्सं। संशिश्वरीःऽइव। यः। इंद्रस्य। हृ
दंऽसनिः। अर्ष। नः। सोम। शं। गवे। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। व

र्ध। समुद्रं। उक्थ्यं॥२०॥ पवमानः। अजीजनत्। दिवः। चित्रं।
न। तन्यतुं। ज्योतिः। वैश्वानरं। बृहत्। पवमानस्य। ते। रसः। म
दः। राजन्। अदुच्छुनः। वि। वारं। अव्यं। अर्षति। पवमान। रसः।
तव। दक्षः। वि। राजति। द्युऽमान्। ज्योतिः। विश्वं। स्वः। दृशे। यः।
ते। मदः। वरेण्यः। तेन। पवस्व। अंधसा। देवऽअवीः। अघशं
सऽहा। जघ्निः। वृत्रं। अमित्रियं। सस्निः। वाजं। दिवेऽदिवे। गोऽ
साः। ऊं इति। अश्वऽसाः। असि॥२१॥ संऽमिश्लः। अरुषः। भ
व। सुऽउपस्थाभिः। न। धेनुऽभिः। सीदन्। श्येनः। न। योनिं।
आ। सः। पवस्व। यः। आविथ। इंद्रं। वृत्राय। हंतवे। वव्रिऽवांसं।

महिः। अपः। सुऽवीरासः। वयं। धना। जयेम। सोम। मीढ्वः।
पुनानः। वर्ध। नः। गिरः। त्वाऽऊतासः। तव। अवसा। स्याम। व
न्वंतः। आऽमुरः। सोम। व्रतेषु। जागृहि। अपऽघ्नन्। पवते। मृधः।
अप। सोमः। अराव्णः। गच्छन्। इंद्रस्य। निःऽकृतं॥ २२॥ महः।
नः। रायः। आ। भर। पवमान। जहि। मृधः। रास्व। इंदो इति। वीरऽ
वत्। यशः। न। त्वा। शतं। चन। ह्रुतः। राधः। दित्संतं। आ। मि
नन्। यत्। पुनानः। मखस्यसे। पवस्व। इंदो इति। वृषा। सुतः।
कृधि। नः। यशसः। जने। विश्वाः। अप। द्विषः। जहि। अस्य। ते।
सख्ये। वयं। तव। इंदो इति। द्युम्ने। उतऽतमे। ससह्याम। पृत

न्यतः। या। ते। भीमानि। आयुधा। तिग्मानि। संति। धूर्वणे। रक्ष।
समस्य। नः। निदः॥ २३॥ एते। असृग्रम्। इंदवः। तिरः। पवित्रं।
आशवः। विश्वानि। अभि। सौभगा। विऽघ्नंतः। दुःऽइता। पुरु
स्पृऽहा। तोकाय। वाजिनः। तना। कृण्वंतः। अर्वते। कृण्वंतः। व
रिवः। गवे। अभि। अर्षंति। सुऽस्तुतिं। इळां। अस्मभ्यं। संऽयतं।
असावि। अंशुः। मदाय। अप्ऽसु। दक्षः। गिरिऽस्थाः। श्येनः।
न। योनिं। आ। असदत्। शुभ्रं। अंधः। देवऽवातं। अप्ऽसु। धूतः।
नृऽभिः। सुतः। स्वदंति। गावः। पयःऽभिः॥ २४॥ आत्। ईं। अश्वं।
न। हेतारः। अशूशुभन्। अमृताय। मध्वः। रसं। सधऽमादे। याः।

ले। धाराः। मधुऽश्चुतः। असृग्रं। इंदो इति। ऊतये। ताभिः। पवि
९ त्रं। आ। असदः। सः। अर्ष। इंद्राय। पीतये। तिरः। रोमाणि। अ
व्यया। सीदन्। योना। वनेषु। आ। त्वं। इंदो इति। परि। स्रव। स्वा
दिष्ठः। अंगिरःऽभ्यः। वरिवःऽवित्। घृतं। पयः। अयं। विश्व
चर्षणिः। हितः। पवमानः। सः। चेतति। हिन्वानः। आप्यं। बृह
त्॥ २५॥ एषः। वृषा। वृषऽव्रतः। पवमानः। अशस्तिऽहा। क
रत्। वसूनि। दाशुषे। आ। पवस्व। सहस्रिणं। रयिं। गोऽमंतं। अ
श्विनं। पुरुऽचंद्रं। पुरुऽस्पृहं। एषः। स्यः। परि। सिच्यते। मर्मृज्य
मानः। आयुऽभिः। उरुऽगायः। कविऽक्रतुः। सहस्रऽऊतिः। श

तऽमघः। विऽमानः। रजसः। कविः। इंद्राय। पवते। मदः। गिरा।
जातः। इह। स्तुतः। इंदुः। इंद्राय। धीयते। विः। योना। वसतौऽ
इव॥ २६॥ पवमानः। स्तुतः। नृऽभिः। सोमः। वाजंऽइव। अ
सरत्। चमूषु। शक्मना। आऽसदं। तं। त्रिऽपृष्ठे। त्रिऽवंधुरे।
रथे। युंजंति। यातवे। ऋषीणां। सप्त। धीतिऽभिः। तं। सोतारः।
धनऽस्पृतं। आशुं। वाजाय। यातवे। हरिं। हिनोत। वाजिनं। आऽ
विशन्। कलशं। स्तुतः। विश्वाः। अर्षन्। अभि। श्रियः। शूरः। न
गोषु। तिष्ठति। आ। ते। इंदो इति। मदाय। कं। पयः। दुहंति। आय
वः। देवाः। देवेभ्यः। मधु॥ २७॥ आ। नः। सोम। पवित्रे। आ। सृ

जत। मधुमत्ऽतमं। देवेभ्यः। देववीतऽतमं। एते। सोमाः। असृक्ष
त। गृणानाः। श्रवसे। महे। मदिन्ऽतमस्य। धारया। अभि। ग
१० व्यानि। वीतये। नृम्णा। पुनानः। अर्षसि। सनत्ऽवाजः। परि। स्र
व। उत। नः। गोऽमतीः। इषः। विश्वाः। अर्ष। परिऽस्तुभः। गृणा
नः। जमत्ऽअग्निना। पवस्व। वाचः। अग्रियः। सोम। चित्रा
भिः। ऊतिऽभिः। अभि। विश्वानि। काव्या॥ २८॥ त्वं। समुद्रियाः।
अपः। अग्रियः। वाचः। ईरयन्। पवस्व। विश्वंऽएजय। तुभ्ये।
इमा। भुवना। कवे। महिम्ने। सोम। तस्थिरे। तुभ्यं। अर्षंति। सिं
धवः। प्र। ते। दिवः। न। वृष्टयः। धाराः। यंति। असश्चतः। अ

भि। शुक्रां। उपऽस्तिरं। इंद्राय। इंदुं। पुनीतन। उग्रं। दक्षाय। सा
धनं। ईशानं। वीतिऽराधसं। पवमानः। ऋतः। कविः। सोमः।
पवित्रं। आ। असदत्। दधत्। स्तोत्रे। सुऽवीर्यं॥ २९॥ आ।
पवस्व। सहस्रिणं। रयिं। सोम। सुऽवीर्यं। अस्मे इति। श्रवां
सि। धारय। इषं। ऊर्जं। च। पिन्वसे। इंद्राय। मत्सरिन्ऽतमः।
चमूषु। आ। नि। सीदसि। सुतः। इंद्राय। विष्णवे। सोमः। कल
शे। अक्षरत्। मधुऽमान्। अस्तु। वायवे। एते। असृग्रं। आश
वः। अति। ह्वरांसि। बभ्रवः। सोमाः। ऋतस्य। धारया। इंद्रं। व
र्धंतः। अपऽतुरः। कृण्वंतः। विश्वं। आर्यं। अपऽघ्नंतः। अराव्णः।

३०॥ सुताः। अनु। स्वं। आ। रजः। अभि। अर्षति। बभ्रवः। इंद्रं। ग
छंतः। इंदवः। अया। पवस्व। धारया। यया। सूर्यं। अरोचयः। हि
न्वानः। मानुषीः। अपः। अयुक्त। सूरः। एतशं। पवमानः। मनौ।
अधि। अंतरिक्षेण। यातवे। उत। त्याः। हरितः। दश। सूरः। अ
युक्त। यातवे। इंदुः। इंद्रः। इति। ब्रुवन्। परि। इतः। वायवे। सुतं।
गिरः। इंद्राय। मत्सरं। अव्यः। वारेषु। सिंचत॥ ३१॥ पवमान।
विदाः। रयिं। अस्मभ्यं। सोम। दुस्तरं। यः। दुःऽनशः। वनुष्यता।
अभि। अर्ष। सहस्रिणं। रयिं। गोऽमंतं। अश्विनं। अभि। वाजं।
उत। श्रवः। सोमः। देवः। न। सूर्यः। अद्रिऽभिः। पवते। सुतः। दधा

नः। कलशे। रसं। एते। धामानि। आर्या। शुक्राः। ऋतस्य। धार
या। वाजं। गोऽमंतं। अक्षरन्। सुताः। इंद्राय। वज्रिणे। सोमासः।
दधिऽआशिरः। पवित्रं। अति। अक्षरन्॥ ३२॥ प्र। सोम। मधुम
तऽतमः। राये। अर्ष। पवित्रे। आ। मदः। यः। देवऽवीतमः। तं। ई
मिति। मृजंति। आयवः। हरिं। नदीषु। वाजिनं। इंदुं। इंद्राय। म
त्सरं। आ। पवस्व। हिरण्यऽवत्। अश्वऽवत्। सोम। वीरऽवत्। वा
जं। गोऽमंतं। आ। भर। परि। वाजे। न। वाजऽयुं। अव्यः। वारेषु।
सिंचत। इंद्राय। मधुमतऽतमं। कविं। मृजंति। मर्ज्यं। धीभिः।
विप्राः। अवस्यवः। वृषा। कनिक्रत्। अर्षति॥ ३३॥ वृषणं। धीभिः।

१२

अपऽतुरं। सोमं। ऋतस्य। धारया। मती। विप्राः। सं। अस्वरन्॥ आ। प
वस्व। देव। आयुषक्। इंद्रं। गच्छतु। ते। मदः। वायुं। आ। रोह। धर्मणा।
पवमान। नि। तोशसे। रयिं। सोम। श्रवाय्यं। प्रियः। समुद्रं। आ।
विश। अपऽघ्नन्। पवसे। मृधः। क्रतुऽवित्। सोम। मत्सरः। नुद
स्व। अदेवऽयुं। जनं। पवमानाः। असृक्षत। सोमाः। शुक्रासः।
इंदवः। अभि। विश्वानि। काव्या॥ ३४॥ पवमानासः। आशवः।
शुभ्राः। असृग्रं। इंदवः। घ्नंतः। विश्वाः। अप। द्विषः। पवमानाः॥
दिवः। परि। अंतरिक्षात्। असृक्षत। पृथिव्याः। अधि। सानवि।
पुनानः। सोम। धारया। इंदोइति। विश्वाः। अप। स्रिधः। जहि। र

क्षांसि। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। अपऽघ्नन्। सोम। रक्षसः। अभि।
अर्ष। कनिक्रदत्। द्युऽमंतं। शुष्मं। उत्ऽतमं। अस्मे इति। वसू
नि। धारय। सोम। दिव्यानि। पार्थिवा। इंदोइति। विश्वानि। वा
र्या॥ ३५॥ वृषा। सोम। द्युऽमान्। असि। वृषा। देव। वृषऽव्रतः। वृ
षा। धर्माणि। दधिषे। वृष्णः। ते। वृष्ण्यं। शवः। वृषा। वनं। वृषा।
मदः। सत्यं। वृषन्। वृषा। इत्। असि। अश्वः। न। चक्रदः। वृषा।
सं। गाः। इंदो इति। सं। अर्वतः। वि। नः। राये। दुरः। वृधि। असृक्ष
त। प्र। वाजिनः। गव्या। सोमासः। अश्वऽया। शुक्रासः। वीरऽ
या। आशवः। शुंभमानाः। ऋतयुऽभिः। मृज्यमानाः। गभस्त्योः॥

पवते। वारे। अव्यये॥ ३५॥ ते। विश्वा। दाशुषे। वसु। सोमाः। दि
व्यानि। पार्थिवा। पवंतां। आ। अंतरिक्ष्या। पवमानस्य। विश्वऽ
वित्। प्र। ते। सर्गाः। असृक्षत। सूर्यस्यऽइव। न। रश्मयः। केतुं।
कृण्वन्। दिवः। परि। विश्वा। रूपा। अभि। अर्षसि। समुद्रः। सोम।
पिन्वसे। हिन्वानः। वाचं। इष्यसि। पवमान। विऽधर्मणि। अ
क्रान्। देवः। न। सूर्यः॥ इंदुः। पविष्ट। चेतनः॥ प्रियः। कवीनां।
मती। सृजत्। अश्वं। रथीःऽइव॥ ३६॥ ऊर्मिः। यः। ते। पवित्रे।
आ। देवऽअवीः। परिऽअक्षरत्। सीदन्। ऋतस्य। योनिं। आ।
सः। नः। अर्ष। पवित्रे। आ। मदः। यः। देवऽवीतमः। इंदो इति। इं

द्राय। पीतये। वृषे। पवस्व। धारया। मृज्यमानः। मनीषिऽभिः।
इंदो इति। रुचा। अभि। गाः। इहि। पुनानः। वरिवः। कृधि। ऊर्जं।
जनाय। गिर्वणः। हरे। सृजानः। आऽशिरं। पुनानः। देवऽवी
तये। इंद्रस्य। याहि। निःऽकृतं। द्युतानः। वाजिऽभिः। यतः॥
३८॥ प्र। हिन्वानासः। इंदवः। अच्छ। समुद्रं। आशवः। धिया।
जूताः। असृक्षत। मर्मृजानासः। आयवः। वृथा। समुद्रं। इं
दवः। अग्मन्। ऋतस्य। योनिं। आ। परि। नः। याहि। अस्मऽ
युः। विश्वा। वसूनि। ओजसा। पाहि। नः। शर्म। वीरऽवत्। मि
माति। वह्निः। एतशः। पदं। युजानः। ऋक्वऽभिः। प्र। यत्।

१४ समुद्रे। आऽहितः। आ। यत्। योनिं। हिरण्ययं। आशुः। ऋतस्य।
सीदति। जहाति। अप्रऽचेतसः॥ ३९॥ अभि। वेनाः। अनूषत। इ
यक्षंति। प्रऽचेतसः। मज्जंति। अविऽचेतसः॥ इंद्राय। इंदोइति।
मरुत्वते। पवस्व। मधुमत्ऽतमः। ऋतस्य। योनिं। आऽसदं। तं।
त्वा। विप्राः। वचःऽविदः। परि। कृण्वंति। वेधसः। सं। त्वा। मृजं
ति। आयवः। रसं। ते। मित्रः। अर्यमा। पिबंति। वरुणः। कवे। प
वमानस्य। मरुतः। त्वं। सोम। विपःऽचितं। पुनानः। वाचं। इष्यसि।
इंदोइति। सहस्रऽभर्णसं॥ ४०॥ उतोइति। सहस्रऽभर्णसं। वा
चं। सोम। मखस्युवं। पुनानः। इंदोइति। आ। भर। पुनानः। इंदो

इति। एषां। पुरुऽहूत। जनानां। प्रियः। समुद्रं। आ। विश। दविद्युतत्या।
रुचा। परिऽस्तोभंत्या। कृपा। सोमाः। शुक्राः। गोऽआशिरः। हि
न्वानः। हेतृऽभिः। हितः। आ। वाजं। वाजी। अक्रमीत्। सीदंतः।
वनुषः। यथा। ऋधक्। सोम। स्वस्तये। संऽजग्मानः। दिवः। क
विः। पवस्व। सूर्यः। दृशे॥ ४१॥ इति सप्तमाष्टके पदे प्रथमोध्यायः॥
ॐ॥ हिन्वंति। सूरं। उस्रयः। स्वसारः। जामयः। पतिं। महां। इंदुं।
महीयुवः॥ पवमान। रुचाऽरुचा। देवः। देवेभ्यः। परि। विश्वा। व
सूनि। आ। विश। आ। पवमान। सुऽस्तुतिं। वृष्टिं। देवेभ्यः। दु
वः। इषे। पवस्व। संऽयतं। वृषा। हि। असि। भानुना। द्युऽमंतं।

त्वा। हवामहे। पवमान। स्वऽआध्यः। आ। पवस्व। सुऽवीर्यं।
मंदमानः। स्वऽआयुध। इहोइति। सु। इंदोइति। आ। गहि॥१॥
यत्। अत्ऽभिः। परिऽसिच्यसे। मृज्यमानः। गभस्त्योः। द्रुणा
।सधऽस्थं। अश्नुषे। प्र। सोमाय। व्यश्वऽवत्। पवमानाय।
गायत। महे। सहस्रऽचक्षसे। यस्य। वर्णं। मधुऽश्चुतं। हरिं।
हिन्वंति। अद्रिऽभिः। इंदुं। इंद्राय। पीतये। तस्य। ते। वाजिनः।
वयं। विश्वा। धनानि। जिग्युषः। सखिऽत्वं। आ। वृणीमहे।
वृषा। पवस्व। धारया। मरुत्वते। च। मत्सरः। विश्वा। दधानः।
ओजसा॥२॥ तं। त्वा। धर्तारं। ओण्योः। पवमान। स्वःऽ

दृशं। हिन्वे। वाजेषु। वाजिनं। अया। चित्तः। विपा। अनया। ह
रिः। पवस्व। धारया। युजं। वाजेषु। चोदय। आ। नः। इंदोइति।
महीं। इषं। पवस्व। विश्वऽदर्शतः। अस्मभ्यं। सोम। गातुऽवित्।
आ। कलशाः। अनूषत। इंदोइति। धाराभिः। ओजसा। आ। इं
द्रस्य। पीतये। विश। यस्य। ते। मद्यं। रसं। तीव्रं। दुहंति। अद्रिऽ
भिः। सः। पवस्व। अभिमातिऽहा॥३॥ राजा। मेधाभिः। ईयते।
पवमानः। मनौ। अधि। अंतरिक्षेण। यातवे। आ। नः। इंदोइति।
शतऽग्विनं। गवां। पोषं। सुऽअश्व्यं। वह। भगत्तिं। ऊतये। आ।

१५

नः। सोम। सहः। जुवः। रूपं। न। वर्चसे। भर। सुस्वानः। देवऽवी
तये। अर्ष। सोम। द्युमत्ऽतमः। अभि। द्रोणानि। रोरुवत्। सी
दन्। श्येनः। न। योनिं। आ। अप्साः। इंद्राय। वायवे। वरुणा
य। मरुत्ऽभ्यः। सोमः। अर्षति। विष्णवे॥ ४॥ इषं। तोकाय।
नः। दधत्। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः। आ। पवस्व। सहस्रिणं।०
ये सोमासः परावति ये अर्वावति सुन्विरे॥ ०॥ ये। वा। अदः। शर्य
णाऽवति। ये। आर्जीकेषु। कृत्वऽसु। ये। मध्ये। पस्त्यानां। ये। वा।
जनेषु। पंचऽसु। ते। नः। वृष्टिं। दिवः। परि। पवंतां। आ। सुऽवी
र्यं। सुवानाः। देवासः। इंदवः। पवते। हर्यतः। हरिः। गृणानः।

जमत्ऽअग्निना। हिन्वानः। गोः। अधि। त्वचि॥ ५॥ प्र। शुक्रा
सः। वयःऽजुवः। हिन्वानासः। न। सप्तयः। श्रीणानाः। अप्ऽ
सु। मृंजत। तं। त्वा। सुतेषु। आऽभुवः। हिन्विरे। देवऽतातये।
सः। पवस्व। अनया। रुचा। आ। ते। दक्षं। मयःऽभुवं। वह्निं। अद्य।
वृणीमहे। पांतं। आ। पुरुऽस्पृहं। आ। मंद्रं। आ। वरेण्यं। आ।
विप्रं। आ। मनीषिणं।०। आ। रयिं। आ। सुऽचेतुनं। आ। सुक्र
तो इति सुऽक्रतो। तनूषु। आ॥ ०॥ ६॥ पवस्व। विश्वऽचर्षणे।
अभि। विश्वानि। काव्या। सखा। सखिऽभ्यः। ईड्यः। ताभ्यां।
विश्वस्य। राजसि। ये इति। पवमान। धामनी इति। प्रतीची इति।

९०

सोम। तस्थुः। परि। धामानि। यानि। ते। त्वं। सोम। असि। विश्व
तः। पवमान। ऋतुऽभिः। कवे। पवस्व। जनयन्। इषः। अभि। वि
श्वानि। वार्या। सखा। सखिऽभ्यः। ऊतये। तव। शुक्रासः। अ
र्चयः। दिवः। पृष्ठे। वि। तन्वते। पवित्रं। सोम। धामऽभिः॥६॥ त
व। इमे। सप्त। सिंधवः। प्रऽशिषं। सोम। सिस्रते। तुभ्यं। धावंति।
धेनवः। प्र। सोम। याहि। धारया। सुतः। इंद्राय। मत्सरः। दधानः।
अक्षिति। श्रवः। सं। ऊं इति। त्वा। धीभिः। अस्वरन्। हिन्वतीः। स
प्त। जामयः। विप्रं। आजा। विवस्वतः। मृजंति। त्वा। सं। अग्रु
वः। अव्ये। जीरौ। अधि। स्वनि। रेभः। यत्। अज्यसे। वने। पव

मानस्य। ते। कवे। वाजिन्। सर्गाः। असृक्षत। अर्वंतः। न। श्रवस्यवः।
७॥ अच्छ। कोशं। मधुऽश्चुतं। असृग्रं। वारे। अव्यये। अवावशं
त। धीतयः। अच्छ। समुद्रं। इंदवः। अस्तं। गावः। न। धेनवः। अ
ग्मन्। ऋतस्य। योनिं। आ। प्र। नः। इंदो इति। महे। रणे। आपः। अ
र्षंति। सिंधवः। यत्। गोभिः। वासयिष्यसे। अस्य। ते। सख्ये। व
यं। इयक्षंतः। त्वाऽऊतयः। इंदो इति। सखिऽत्वं। उश्मसि। आ।
पवस्व। गोऽइष्टये। महे। सोम। नृऽचक्षसे। आ। इंद्रस्य। जठरे। वि
श॥८॥ महान्। असि। सोम। ज्येष्ठः। उग्राणां। इंदो इति। ओजिष्ठः।
युध्वा। सन्। शश्वत्। जिगेथ। यः। उग्रेभ्यः। चित्। ओजीयान्। शू

रेभ्यः। चित्। शूरःऽतरः। भूरिऽदाभ्यः। चित्। मंहीयान्। त्वं। सोम।
सूरः। आ। इषः। तोकस्य। साता। तनूनां। वृणीमहे। सख्याय। वृ
१८ णीमहे। युज्याय। अग्ने। आयूंषि। पवसे। आ। सुव। ऊर्जं। इषं। च।
नः। आरे। बाधस्व। दुच्छुनां। अग्निः। ऋषिः। पवमानः। पांचऽ
जन्यः। पुरःऽहितः। तं। ईमहे। महाऽगयं।।१०।। अग्ने। पवस्व। सुऽ
अपाः। अस्मे इति। वर्चः। सुऽवीर्यं। दधत्। रयिं। मयि। पोषं। प
वमानः। अति। स्रिधः। अभि। अर्षति। सुऽस्तुतिं। सूरः। न। विश्वऽ
दर्शतः। सः। मर्मृजानः। आयुऽभिः। प्रयस्वान्। प्रयसे। हितः। इं
दुः। अत्यः। विऽचक्षणः। पवमानः। ऋतं। बृहत्। शुक्रं। ज्योतिः।

अजीजनत्। कृष्णा। तमांसि। जंघनत्। पवमानस्य। जंघ्नतः। ह
रेः। चंद्राः। असृक्षत। जीराः। अजिरऽशोचिषः।।११।। पवमानः।
रथिऽतमः। शुभ्रेभिः। शुभ्रशःऽतमः। हरिऽचंद्रः। मरुत्ऽगणः।
पवमानः। वि। अश्नवत्। रश्मिऽभिः। वाजऽसातमः। दधत्। स्तो
त्रे। सुऽवीर्यं। प्र। सुवानः। इंदुः। अक्षारिति। पवित्रं। अति। अव्य
यं। पुनानः। इंदुः। इंद्रं। आ। एषः। सोमः। अधि। त्वचि। गवां।
क्रीळति। अद्रिऽभिः। इंद्रं। मदाय। जोहुवत्। यस्य। ते। द्युम्नऽ
वत्। पयः। पवमान। आऽभृतं। दिवः। तेन। नः। मृळ। जीवसे।।१२।।
त्वं। सोम। असि। धारयुः। मंद्रः। ओजिष्ठः। अध्वरे। पवस्व। मं

हृ यत्ऽरयिः। त्वं। सुतः। नृऽमादनः। दधन्वान्। मत्सरिन्ऽतमः।
इंद्राय। सूरिः। अंधसा। त्वं। सुस्वानः। अद्रिऽभिः। अभि। अर्ष।
कनिक्रदत्। द्युऽमंतं। शुष्मं। उत्ऽतमं। इंदुः। हिन्वानः। अर्षति।
तिरः। वाराणि। अव्यया। हरिः। वाजं। अचिक्रदत्। इंदो इति। वि।
अव्यं। अर्षसि। वि। श्रवांसि। वि। सौभगा। वि। वाजान्। सोम। गोऽ
मतः॥ १३॥ आ। नः। इंदो इति। शतऽग्विनं। रयिं। गोऽमंतं। अ
श्विनं। भर। सोम। सहस्रिणं। पवमानासः। इंदवः। तिरः। पवित्रं।
आशवः। इंद्रं। यामेभिः। आशत। ककुहः। सोम्यः। रसः। इंदुः। इं
द्राय। पूर्व्यः। आयुः। पवते। आयवे। हिन्वंति। सूरं। उस्रयः। पव

मानं। मधुऽश्चुतं। अभि। गिरा। सं। अस्वरन्। अविता। नः। अजऽ
अश्वः। पूषा। यामनिऽयामनि। आ। भक्षत्। कन्यासु। नः॥ १४॥
अयं। सोमः। कपर्दिने। घृतं। न। पवते। मधु। ०। अयं। ते। आघृणे।
स्रुतः। घृतं। न। पवते। शुचि। ०। वाचः। जंतुः। कवीनां। पवस्व। सो
म। धारया। देवेषु। रत्नऽधाः। असि। आ। कलशेषु। धावति। श्ये
नः। वर्म। वि। गाहते। अभि। द्रोणा। कनिक्रदत्। परि। प्र। सोम। ते।
रसः। असर्जि। कलशे। स्रुतः। श्येनः। न। तक्वः। अर्षति॥ १५॥ पव
स्व। सोम। मंदयन्। इंद्राय। मधुमत्ऽतमः। असृग्रन्। देवऽवीतये।
वाजऽयंतः। रथाःऽइव। ते। स्रुतासः। मदिन्ऽतमाः। शुक्राः। वा

२०

युं।असृक्षत।ग्राव्णा।तुंनः।अभिऽस्तुतः।पवित्रं।सोम।गच्छ
सि।दधत्।स्तोत्रे।सुऽवीर्यं।एषः।तुंनः।अभिऽस्तुतः।पवि
त्रे।अति।गाहते।रक्षःऽहा।वारं।अव्ययं॥१८॥यत्।अंति।य
त्।च।दूरके।भयं।विंदति।मां।इह।पवमान।वि।तत्।जहि।प
वमानः।सः।अद्य।नः।पवित्रेण।विऽचर्षणिः।यः।पोता।
सः।पुनातु।नः।यत्।ते।पवित्रं।अर्चिषि।अग्ने।विऽततं।अं
तः।आ।ब्रह्म।तेन।पुनीहि।नः।यत्।ते।पवित्रं।अर्चिऽवत्।
अग्ने।तेन।पुनीहि।नः।ब्रह्मऽसवैः।पुनीहि।नः।उभाभ्यां।

देव।सवितरिति।पवित्रेण।सवेन।च।मां।पुनीहि।विश्वतः॥१९॥त्रिऽ
भिः।त्वं।देव।सवितः।वर्षिष्ठैः।सोम।धामऽभिः।अग्ने।दक्षैः।
पुनीहि।नः।पुनंतु।मां।देवऽजनाः।पुनंतु।वसवः।धिया।वि
श्वे।देवाः।पुनीत।मा।जातऽवेदः।पुनीहि।मा।प्र।प्यायस्व।प्र।
स्यंदस्व।सोम।विश्वेभिः।अंशुऽभिः।देवेभ्यः।उत्ऽतमं।हविः।
उप।प्रियं।पनिप्नतं।युवानं।आहुतिऽवृधं।अगन्म।बिभ्रतः।
नमः।अलाय्यस्य।परशुः।ननाश।तं।आ।पवस्व।देव।सोम।
आखुं।चित्।एव।देव।सोम।यः।पावमानीः।अधिऽएति।ऋ
षिऽभिः।संऽभृतं।रसं।सर्वं।सः।पूतं।अश्नाति।स्वदितं।मातरि

श्वना।पावमानीः। यः।अधिऽएति। ऋषिऽभिः। संऽभृतं। रसं।त
स्मै। सरस्वती। दुहे। क्षीरं। सर्पिः। मधु। उदकं।।१८।।प्र। देवं। अछ।
मधुऽमंतः। इंदवः। असिस्यंत। गावः। आ। न। धेनवः। बर्हिऽसदः।
वचुनाऽवंतः। ऊधुऽभिः। परिऽस्रुतं। उस्रियाः। निःऽनिजं। धिरे।
सः। रोरुवत्। अभि। पूर्वाः। अचिक्रदत्। उपऽआरुहः। श्रथयन्।
स्वादते। हरिः। तिरः। पवित्रं। परिऽयन्। उरु। ज्रयः। नि। शर्या
णि। दधते। देवः। आ। वरं। वि। यः। ममे। यम्या। संयती इति संऽ
यती। मदः। साकंऽवृधा। पयसा। पिन्वत्। अक्षिता। मही इति।
अपारे इति। रजसी इति। विऽवेविदत्। अभिऽव्रजन्। अक्षितं।

पाजः। आ। ददे। सः। मातरा। विऽचरन्। वाजयन्। अपः। प्र। मेधि
रः। स्वधया। पिन्वते। पदं। अंशुः। यवेन। पिपिशे। यतः। नृऽभिः।
सं। जामिऽभिः। नसते। रक्षते। शिरः। सं। दक्षेण। मनसा। जायते।
कविः। ऋतस्य। गर्भः। निऽहितः। यमा। परः। यूना। ह। संता। प्र
थमं। वि। जज्ञतुः। गुहा। हितं। जनिम। नेमं। उत्ऽयतं।।१९।।मंद्र
स्य। रूपं। विविदुः। मनीषिणः। श्येनः। यत्। अंधः। अभरत्। प
राऽवतः। तं। मर्जयंत। सुऽवृधं। नदीषु। आ। उशंतं। अंशुं। परिऽ
यंतं। ऋग्मियं। त्वां। मृजंति। दश। योषणः। सुतं। सोम। ऋषिऽ
भिः। मतिऽभिः। धीतिऽभिः। हितं। अव्यः। वारेभिः। उत। देवहूतिऽ

२२

भिः । नृऽभिः । यतः । वाजं । आ । दर्षि । सातये । परिऽप्रयंतं । वय्यं । सुऽ
संसदं । सोमं । मनीषाः । अभि । अनूषत । स्तुऽभः । यः । धारया । म
धुऽमान् । ऊर्मिणा । दिवः । इयर्ति । वाचं । रयिषाट् । अमर्त्यः । अ
यं । दिवः । इयर्ति । विश्वं । आ । रजः । सोमः । पुनानः । कलशेषु ।
सीदति । अत्ऽभिः । गोभिः । मृज्यते । अद्रिऽभिः । सुतः । पुनानः ।
इंदुः । वरिवः । विदत् । प्रियं । एव । नः । सोम । परिऽसिच्यमानः ।
वयः । दधत् । चित्रऽतमं । पवस्व । अद्वेषेइति । द्यावापृथिवीइ
ति । हुवेम । देवाः । धत्त । रयिं । अस्मेइति । सुऽवीरं ॥ २० ॥ इषुः । न ।
धन्वन् । प्रति । धीयते । मतिः । वत्सः । न । मातुः । उप । सर्जि । ऊधनि ।

उरुधाराऽइव । दुहे । अग्रे । आऽयती । अस्य । व्रतेषु । अपि । सोमः ।
इष्यते । उपोइति । मतिः । पृच्यते । सिच्यते । मधु । मंद्रऽअजनी । चो
दते । अंतः । आसनि । पवमानः । संऽतनिः । प्रघ्नतांऽइव । मधुऽमा
न् । द्रप्सः । परि । वारं । अर्षति । अव्ये । वधूऽयुः । पवते । परि । त्वचि ।
श्रथ्नीते । नप्तीः । अदितेः । ऋतं । यते । हरिः । अक्रान् । यजतः । संऽ
यतः । मदः । नृऽम्णा । शिशानः । महिषः । न । शोभते । उक्षा । मिमा
ति । प्रति । यंति । धेनवः । देवस्य । देवीः । उप । यंति । निःऽकृतं । अति ।
अक्रमीत् । अर्जुनं । वारं । अव्ययं । अत्कं । न । निक्तं । परि । सोमः ।
अव्यत । अम्क्तेन । रुशता । वाससा । हरिः । अमर्त्यः । निःऽनिजा

२३

नः। परि। व्यत। दिवः। पृष्ठं। बर्हणा। निःऽनिजे। कृत। उपऽस्तर
णं। चम्वोः। नभस्मयं॥२१॥ सूर्यस्यऽइव। रश्मयः। द्रवयित्न
वः। मत्सरासः। प्रऽस्रुपः। साकं। ईरते। तंतुं। ततं। परि। सर्गासः।
आशवः। न। इंद्रात्। ऋते। पवते। धाम। किं। चन। सिंधोःऽइव।
प्रवणे। निम्ने। आशवः। वृषऽच्युताः। मदासः। गातुं। आशत।
शं। नः। निऽवेशे। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। अस्मेइति। वाजाः। सोम। ति
ष्ठंतु। कृष्टयः। आ। नः। पवस्व। वसुऽमत्। हिरण्यऽवत्। अश्वऽव
त्। गोऽमत्। यवऽमत्। सुऽवीर्यं। यूयं। हि। सोम। पितरः। मम।
स्थन। दिवः। मूर्धानः। प्रऽस्थिताः। वयःऽकृतः। एते। सोमाः। पव

मानासः। इंद्रं। रथाःऽइव। प्र। ययुः। सातिं। अच्छ। सुताः। पवित्रं।
अति। यंति। अव्यं। हित्वी। वव्रिं। हरितः। वृष्टिं। अच्छ। इंदोइति।
इंद्राय। बृहते। पवस्व। सुऽमृळीकः। अनवद्यः। रिशादाः। भर।
चंद्राणि। गृणते। वसूनि। देवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः॥१०॥ त्रिः।
अस्मै। सप्त। धेनवः। दुदुह्रे। सत्यां। आऽशिरं। पूर्व्ये। विऽ ॥२२॥ ओ
मनि। चत्वारि। अन्या। भुवनानि। निःऽनिजे। चारूणि। चक्रे।
यत्। ऋतैः। अवर्धत। सः। भिक्षमाणः। अमृतस्य। चारुणः। उ
भेइति। द्यावा। [illegible] काव्येन। वि। शश्रथे। तेजिष्ठाः। अपः। मंह
ना। परि। व्यत। यदि। देवस्य। श्रवसा। सदः। विदुः। ते। अस्य।

२५

संतु। केतवः। अमर्त्यवः। अदाभ्यासः। जनुषी इति। उभे इति। अ
नु। येभिः। नृम्णा। च। देव्या। च। पुनते। आत्। इत्। राजानं। म
ननाः। अगृभ्णत। सः। मृज्यमानः। दशऽभिः। सुकर्मऽभिः।
प्र। मध्यमासु। मातृषु। प्रऽमे। सचा। व्रतानि। पानः। अमृतस्य।
चारुणः। उभे इति। नृऽचक्षाः। अनु। पश्यते। विशौ। सः। मर्मृ
जानः। इंद्रियाय। धायसे। आ। उभे इति। अंतरिति। रोदसी इ
ति। हर्षते। हितः। वृषा। शुष्मेण। बाधते। वि। दुःऽमतीः। आऽदे
दिशानः। शर्यहाऽइव। शुरुधः॥ ५॥ सः। मातरा। न। ददृशा
नः। उस्रियः। नानदत्। एति। मरुताम्ऽइव। स्वनः। जानन्। ऋ

तं। प्रथमं। यत्। स्वःऽनरं। प्रऽशस्तये। कं। अवृणीत। सुऽक्रतुः। रुव
ति। भीमः। वृषभः। तविष्यया। शृंगे इति। शिशानः। हरिणी इति। विऽ
चक्षणः। आ। योनिं। सोमः। सुऽकृतं। नि। सीदति। गव्ययी। त्वक्।
भवति। निःऽनिक्। अव्ययी। शुचिः। पुनानः। तन्वं। अरेपसं। अ
व्ये। हरिः। नि। अधाविष्ट। सानवि। जुष्टः। मित्राय। वरुणा
य। वायवे। त्रिऽधातु। मधु। क्रियते। सुकर्मऽभिः। पवस्व। सो
म। देवऽवीतये। वृषा। इंद्रस्य। हार्दि। सोमऽधानं। आ। विश। पुरा।
नः। बाधात्। दुःऽइता। अति। पारय। क्षेत्रऽवित्। हि। दिशः।
आह। विऽपृच्छते। हितः। न। सप्तिः। अभि। वाजं। अर्ष। इंद्रस्य। इंदो

इति। जठरे। आ। पवस्व। नावा। न। सिंधुं। अति। पर्षि। विद्वान्। शू
रः। न। युध्यन्। अव। नः। निदः। स्प रितिस्पः॥ २४॥ आ। दक्षिणा।
२६ सृज्यते। शुष्मी। आऽसदं। वेति। द्रुहः। रक्षसः। पाति। जागृविः।
हरिः। ओपशं। कृणुते। नभः। पयः। उपऽस्तिरे। चम्वोः। ब्रह्म। निःऽ
निजे। प्र। कृष्टिहाऽइव। शूषः। एति। रोरुवत्। असुर्यं। वर्णं। नि। रि
णीते। अस्य। तं। जहाति। वव्रिं। पितुः। एति। निःऽकृतं। उपऽप्रुतं।
कृणुते। निःऽनिजं। तना। अद्रिऽभिः। सुतः। पवते। गभस्त्योः। वृषऽ
यते। नभसा। वेपते। मती। सः। मोदते। नसते। साधते। गिरा। ने
निक्ते। अप्ऽसु। यजते। परी मणि। परि। द्युक्षं। सहसः। पर्वतऽवृ

धं। मध्वः। सिंचंति। हर्म्यस्य। सक्षणिं। आ। यस्मिन्। गावः। सुहु
तऽअदः। ऊदनि। मूर्धन्। श्रीणंति। अग्रियं। वरीमऽभिः। सं। ई मि
ति। रथं। न। भुरिजोः। अहेषत। दश। स्वसारः। अदितेः। उपऽस्थे। आ।
जिगात्। उप। ज्रयति। गोः। अपीच्यं। पदं। यत्। अस्य। मतुथाः। अ
जीजनन्॥ २५॥ श्येनः। न। योनिं। सदनं। धिया। कृतं। हिरण्ययं।
आऽसदं। देवः। आ। इषति। आ। ई मिति। रिणंति। बर्हिषि। प्रियं।
गिरा। अश्वः। न। देवान्। अपि। एति। यज्ञियः। परा। विऽअक्तः।
अरुषः। दिवः। कविः। वृषा। त्रिऽपृष्ठः। अनविष्ट। गाः। अभि। सहस्रऽ
नीतिः। यतिः। पराऽयतिः। रेभः। न। पूर्वीः। उषसः। वि। राजति। त्वेषं।

२५ रूपं। कृणुते। वर्णः। अस्य। सः। यत्र। अशयत्। संऽऋता। सेधति।
स्रिधः। अप्साः। याति। स्वधया। दैव्यं। जनं। सं। सुऽस्तुती। नसते। सं।
गोऽअग्रया। उक्षाऽइव। यूथा। परिऽयन्। अरावीत्। अधि। त्विषीः।
अधित। सूर्यस्य। दिव्यः। सुऽपर्णः। अव। चक्षत। क्षां। सोमः। परि।
क्रतुना। पश्यते। जाः॥ २५॥ हरिं। मृजंति। अरुषः। न। युज्यते। सं।
धेनुऽभिः। कलशे। सोमः। अज्यते। उत्। वाचं। ईरयति। हिन्वते। म
ती। पुरुऽस्तुतस्य। कति। चित्। परिऽप्रियः। साकं। वदंति। बहवः।
मनीषिणः। इंद्रस्य। सोमं। जठरे। यत्। आऽदुहुः। यदि। मृजंति।
सुऽगभस्तयः। नरः। [illegible]। सऽनीळाभिः। दशऽभिः। काम्यं। म

धु। अरममाणः। अति। एति। गाः। अभि। सूर्यस्य। प्रियं। दुहितुः।
तिरः। रवं। अनु। अस्मै। जोषं। अभरत्। विनंऽगृसः। सं। द्वयीभिः।
स्वसृऽभिः। क्षेति। जामिऽभिः। नृऽधूतः। अद्रिऽसुतः। बर्हिषि।
प्रियः। पतिः। गवां। प्रऽदिवः। इंदुः। ऋत्वियः। पुरंधिऽवान्। म
नुषः। यज्ञऽसाधनः। शुचिः। धिया। पवते। सोमः। इंद्र। ते। नृबा
हुऽभ्यां। चोदितः। धारया। सुतः। अनुऽस्वधं। पवते। सोमः। इंद्र।
ते। आ। अप्राः। क्रतून्। सं। अजैः। अध्वरे। मतीः। वेः। न। द्रुऽसत्।
चम्वोः। आ। असदत्। हरिः॥ २६॥ अंशुं। दुहंति। स्तनयंतं। अक्षि
तं। कविं। कवयः। अपसः। मनीषिणः। सं। ईं। इति। गावः। मत

२८

यः। यंति। सं॑ऽयतः। ऋतस्य। योना। सदने। पुनःऽभुवः। नाभा। प
थिव्याः। धरुणः। महः। दिवः। अपां। ऊर्मौ। सिंधुषु। अंतः। उक्षि
तः। इंद्रस्य। वज्रः। वृषभः। विभुऽवसुः। सोमः। हृदे। पवते। चारु।
मत्सरः। सः। तु। पवस्व। परि। पार्थिवं। रजः। स्तोत्रे। शिक्षन्। आऽ
धून्वते। च। सुक्रतोइति सुऽक्रतो। मा। नः। निः। भाक्। वसुनः। सद
नऽस्पृशः। रयिं। पिशंगं। बहुलं। वसीमहि। आ। तु। नः। इंदोइति।
शतऽदातु। अश्व्यं। सहस्रऽदातु। पशुऽमत्। हिरण्यऽवत्। उप।
मास्व। बृहतीः। रेवतीः। इषः। अधि। स्तोत्रस्य। पवमान। नः। गहि॥
२८॥ स्रक्के। द्रप्सस्य। धमतः। सं। अस्वरन्। ऋतस्य। योना। सं।

अरंत। नाभयः। त्रीन्। सः। मूर्ध्नः। असुरः। चक्रे। आऽरभे। सत्यस्य।
नावः। सुऽकृतं। अपीपरन्। सम्यक्। सम्यंचः। महिषाः। अहेषत।
सिंधोः। ऊर्मौ। अधि। वेनाः। अवीविपन्। मधोः। धाराभिः। जन
यंतः। अर्कं। इत्। प्रियां। इंद्रस्य। तन्वं। अवीवृधन्। पवित्रऽवंतः। प
रि। वाचं। आसते। पिता। एषां। प्रत्नः। अभि। रक्षति। व्रतं। महः। स
मुद्रं। वरुणः। तिरः। दधे। धीराः। इत्। शेकुः। धरुणेषु। आऽरभं। स
हस्रऽधारे। अव। ते। सं। अस्वरन्। दिवः। नाके। मधुऽजिह्वाः। अ
सश्चतः। अस्य। स्पशः। न। नि। मिषंति। भूर्णयः। पदेऽपदे। पाशि
नः। संति। सेतवः। पितुः। मातुः। अधि। आ। ये। संऽअस्वरन्। ऋ

चा। शोचंतः। संऽदहंतः। अव्रतान्। इंद्रऽद्विष्टां। अप। धमंति।
मायया। त्वचं। असिक्नीं। भूमनः। दिवः। परि॥ २९॥ प्रत्नात्।
मानात्।०। दध्याये समस्वरन्॥०॥ श्लोकऽयंत्रासः। रभसस्य।
मंतवः। अप। अनक्षासः। बधिराः। अहासत। ऋतस्य। पंथां। न।
तरंति। दुःऽकृतः। सहस्रऽधारे। विऽतते। पवित्रे। आ। वाचं। पु
नंति। कवयः। मनीषिणः। रुद्रासः। एषां। इषिरासः। अद्रुहः।
स्पशः। सुऽअंचः। सुऽदृशः। नृऽचक्षसः। ऋतस्य। गोपाः। न।
दभाय। सुऽक्रतुः। त्री। सः। पवित्रा। हृदि। अंतः। आ। दधे। विद्वा
न्। सः। विश्वा। भुवना। अभि। पश्यति। अव। अजुष्टान्। विध्यति।

कर्ते। अव्रतान्। ऋतस्य। तंतुः। विऽततः। पवित्रे। आ। जिह्वायाः।
अग्रे। वरुणस्य। मायया। धीराः। चित्। तत्। संऽइनक्षंतः। आ
शत। अत्र। कर्तं। अव। पदाति। अप्रऽभुः॥ ३०॥ शिशुः। न। जातः।
अव। चक्रदत्। वने। स्वः। यत्। वाजी। अरुषः। सिसासति। दिवः।
रेतसा। सचते। पयःऽवृधा। तं। ईमहे। सुऽमती। शर्म। सऽप्रथः।
दिवः। यः। स्कंभः। धरुणः। सुऽआततः। आऽपूर्णः। अंशुः। प
रिऽएति। विश्वतः। सः। इमेइति। महीइति। रोदसीइति। यक्षत्।
आऽवृता। समीचीनेइति संऽईचीने। दाधार। सं। इषः। कविः।
महि। प्सरः। सुऽकृतं। सोम्यं। मधु। उर्वी। गव्यूतिः। अदितेः। ऋतं।

यते। ईशे। यः। वृष्टेः। इतः। उस्रियः। वृषा। अपां। नेता। यः। इतःऽ
२९ ऊतिः। ऋग्मियः। आत्मन्ऽवत्। नभः। दुह्यते। घृतं। पयः। ऋ
तस्य। नाभिः। अमृतं। वि। जायते। संऽईचीनाः। सुऽदानवः। प्री
णंति। तं। नरः। हितं। अव। मेहंति। पेरवः। अरावीत्। अंशुः। सच
मानः। ऊर्मिणा। देवऽअव्यं। मनुषे। पिन्वति। त्वचं। दधाति। ग
र्भं। अदितेः। उपऽस्थे। आ। येन। तोकं। च। तनयं। च। धामहे॥ ३१॥
सहस्रऽधारे। अव। ताः। असश्चतः। तृतीये। संतु। रजसि। प्र
जाऽवतीः। चतस्रः। नाभः। निऽहिताः। अवः। दिवः। हविः। भरं
ति। अमृतं। घृतऽश्चुतः। श्वेतं। रूपं। कृणुते। यत्। सिसासति।

सोमः। मीढ्वान्। असुरः। वेद। भूमनः। धिया। शमी। सचते। सः।
ईं। अभि। प्रऽवत्। दिवः। कवंधं। अव। दर्षत्। उद्रिणं। ०। अधश्वे
तंकलशंगोभिरक्तं॥ ०॥ कार्ष्मन्। आ। वाजी। अक्रमीत्।
ससऽवान्। आ। हिन्विरे। मनसा। देवऽयंतः। कक्षीवते। शतऽ
हिमाय। गोनां। अत्ऽभिः। सोम। पपृचानस्य। ते। रसः। अव्यः।
वारं। वि। पवमान। धावति। सः। मृज्यमानः। कविऽभिः। मदिन्ऽ
तम। स्वदस्व। इंद्राय। पवमान। पीतये॥ ३२॥ अभि। प्रिया
णि। पवते। चनःऽहितः। नामानि। यह्वः। अधि। येषु। वर्धते।
आ। सूर्यस्य। बृहतः। बृहन्। अधि। रथं। विष्वंचं। अरुहत्। विऽ

३०

चक्षणः। ऋतस्य। जिह्वा। पवते। मधु। प्रियं। वक्ता। पतिः। धियः।
अस्याः। अदाभ्यः। दधाति। पुत्रः। पित्रोः। अपीच्यं। नाम। तृ
तीयं। अधि। रोचने। दिवः। अव। द्युतानः। कलशान्। अचिक्र
दत्। नृऽभिः। येमानः। कोशे। आ। हिरण्यये।०। अभीमृतस्य
दोहनाऽअनूषत।।०।। अधि। त्रिऽपृष्ठः। उषसः। वि। राजति।
अद्रिऽभिः। सुतः। मतिऽभिः। चनःऽहितः। प्रऽरोचन्। रोदसी इ व
ति। मातरा। शुचिः। रोमाणि। अव्या। समया। वि। धावति। म
धोः। धारा। पिन्वमाना। दिवेऽदिवे। परि। सोम। प्र। धन्व। स्वस्त
ये। नृऽभिः। पुनानः। अभि। वासय। आऽशिरं। ये। ते। मदाः। आ

हनसः। विऽहायसः। तेभिः। इंद्रं। चोदय। दातवे। मघं॥ २३॥ इ
ति सप्तमाष्टके पदे द्वितीयोध्यायः॥ ॐ॥ धर्ता। दिवः। पवते। कृ
त्व्यः। रसः। दक्षः। देवानां। अनुऽमाद्यः। नृऽभिः। हरिः। सृजा
नः। अत्यः। न। सत्वऽभिः। वृथा। पाजांसि। कृणुते। नदीषु। आ।
शूरः। न। धत्ते। आयुधा। गभस्त्योः। स्व१रिति स्वः। सिसासन्।
रथिरः। गोऽइष्टिषु। इंद्रस्य। शुष्मं। ईरयन्। अपस्युऽभिः। इं
दुः। हिन्वानः। अज्यते। मनीषिऽभिः। इंद्रस्य। सोम। पवमानः।
ऊर्मिणा। तविष्यमाणः। जठरेषु। आ। विश। प्र। नः। पिन्व।
विऽद्युत्। अभ्राऽइव। रोदसी इति। धिया। न। वाजान्। उप। मा

३१

सि। शश्वतः। विश्वस्य। राजा। पवते। स्वःऽदृशः। ऋतस्य। धीतिं। ऋ
षिषाट्। अवीवशत्। यः। सूर्यस्य। असिरेण। मृज्यते। पिता। म
तीनां। असमष्टऽकाव्यः। वृषाऽइव। यूथा। परि। कोशं। अर्षसि।
अपां। उपऽस्थे। वृषभः। कनिक्रदत्। सः। इंद्राय। पवसे। मत्सरि
न्ऽतमः। यथा। जेषाम। संऽइथे। त्वाऽऊतयः॥१॥ एषः। प्र। को
शे। मधुऽमान्। अचिक्रदत्। इंद्रस्य। वज्रः। वपुषः। वपुःऽतरः। अ
भि। ईं। ऋतस्य। सुऽदुघाः। घृतऽश्चुतः। वाश्राः। अर्षंति। पयसाऽ
इव। धेनवः॥ सः। पूर्व्यः। पवते। यं। दिवः। परि। श्येनः। मथायत्।
इषितः। तिरः। रजः। सः। मध्वः। आ। युवते। वेविजानः। इत्। कृ

शानोः। अस्तुः। मनसा। अह। बिभ्युषा। ते। नः। पूर्वासः। उपरा
सः। इंदवः। महे। वाजाय। धन्वंतु। गोऽमते। ईक्षेण्यासः। अह्यः।
न। चारवः। ब्रह्मऽब्रह्म। ये। जुजुषुः। हविःऽहविः। अयं। नः। वि
द्वान्। वनवत्। वनुष्यतः। इंदुः। सत्राचा। मनसा। पुरुऽस्तुतः। इ
नस्य। यः। सदने। गर्भं। आऽदधे। गवां। उरुब्जं। अभि। अर्षति।
व्रजं। चक्रिः। दिवः। पवते। कृत्व्यः। रसः। महान्। अदब्धः। वरुणः।
हुरुक्। यते। असावि। मित्रः। वृजनेषु। यज्ञियः। अत्यः। न। यू
थे। वृषऽयुः। कनिक्रदत्॥२॥ प्र। राजा। वाचं। जनयन्। असिस्य
दत्। अपः। वसानः। अभि। गाः। इयक्षति। गृभ्णाति। रिप्रं। अ

३२

विः। अस्य। तान्वा। शुद्धः। देवानां। उप। याति। निःऽकृतं। इं
द्राय। सोम। परि। सिच्यसे। नृऽभिः। नृऽचक्षाः। ऊर्मिः। क
विः। अज्यसे। वने। पूर्वीः। हि। ते। स्रुतयः। संति। यातवे। सहस्रं
अश्वाः। हरयः। चमूऽसदः। समुद्रियाः। अप्सरसः। मनीषि
णं। आसीनाः। अंतः। अभि। सोमं। अक्षरन्। ताः। ईं। हिन्वंति।
हर्म्यस्य। सक्षणिं। याचंते। सुम्नं। पवमानं। अक्षितं। गोऽजि
त्। नः। सोमः। रथऽजित्। हिरण्यऽजित्। स्वःऽजित्। अप्ऽजि
त्। पवते। सहस्रऽजित्। यं। देवासः। चक्रिरे। पीतये। मदं। स्वा
दिष्ठं। द्रप्सं। अरुणं। मयःऽभुवं। एतानि। सोम। पवमानः। अ

स्मऽयुः। सत्यानि। कृण्वन्। द्रविणानि। अर्षसि। जहि। शत्रुं। अं
तिके। दूरके। च। यः। उर्वीं। गव्यूतिं। अभयं। च। नः। कृधि॥ ५॥
अचोदसः। नः। धन्वंतु। इंदवः। प्र। सुवानासः। बृहत्ऽदिवेषु।
हरयः। वि। च। नशन्। नः। इषः। अरातयः। अर्यः। नशंत। सनि
षंत। नः। धियः। प्र। नः। धन्वंतु। इंदवः। मदऽच्युतः। धना। वा।
येभिः। अर्वतः। जुनीमसि। तिरः। मर्तस्य। कस्य। चित्। परिऽह्वृ
तिं। वयं। धनानि। विश्वधा। भरेमहि। उत। स्वस्याः। अरात्याः। अ
रिः। हि। सः। उत। अन्यस्याः। अरात्याः। वृकः। हि। सः। धन्वन्। न।
तृष्णा। सं। अरीत। तान्। अभि। सोम। जहि। पवमान। दुःऽआध्यः।

३३

दिवि।ते।नाभा।परमः।यः।आऽददे।पृथिव्याः।ते।रुरुहुः।सा
नवि।क्षिपः।अद्रयः।त्वा।बप्सति।गोः।अधि।त्वचि।अप्ऽसु।
त्वा।हस्तैः।दुदुहुः।मनीषिणः।एव।ते।इंदोइति।सुऽभ्वं।सुऽपे
रसं शसं।तुंजंति।प्रथमाः।अभिऽश्रियः।निदंनिदं।पवमान।नि।
तारिषः।आविः।ते।शुष्मः।भवतु।प्रियः।मदः।।४।।सोमस्य।
धारा।पवते।नृऽचक्षसः।ऋतेन।देवान्।हवते।दिवः।परि।बृ
हस्पतेः।रवथेन।वि।दिद्युते।समुद्रासः।न।सवनानि।विव्य
चुः।यं।त्वा।वाजिन्।अघ्न्याः।अभि।अनूषत।अयःऽहतं।योनिं।
आ।रोहसि।द्युऽमान्।मघोनां।आयुः।प्रऽतिरन्।महि।श्र

३४

वः।इंद्राय।सोम।पवसे।वृषा।मदः।आ।इंद्रस्य।कुक्षा।पवते।
मदिन्ऽतमः।ऊर्जं।वसानः।श्रवसे।सुऽमंगलः।प्रत्यङ्।सः।
विश्वा।भुवना।अभि।पप्रथे।क्रीळन्।हरिः।अत्यः।स्यंदते।वृ
षा।तं।त्वा।देवेभ्यः।मधुमत्ऽतमं।नरः।सहस्रऽधारं।दुहते।
दश।क्षिपः।नृऽभिः।सोम।प्रऽच्युतः।ग्रावऽभिः।सुतः।विश्वा
न्।देवान्।आ।पवस्व।सहस्रऽजित्।तं।त्वा।हस्तिनः।मधुऽमं
तं।अद्रिऽभिः।दुहंति।अप्ऽसु।वृषभं।दश।क्षिपः।इंद्रं।सोम।
मादयन्।दैव्यं।जनं।सिंधोःऽइव।ऊर्मिः।पवमानः।अर्षसि।।
५।।प्र।सोमस्य।पवमानस्य।ऊर्मयः।इंद्रस्य।यंति।जठरं।सुऽ

३४

पेशसः। दध्ना। यत्। ईं। उत्ऽनीताः। यशसा। गवां। दानाय।
शूरं। उत्ऽअमंदिषुः। सुताः। अच्छ। हि। सोमः। कलशान्। अ
सिस्यदत्। अत्यः। न। वोळ्हा। रघुऽवर्तनिः। वृषा। अथ। देवानां।
उभयस्य। जन्मनः। विद्वान्। अश्नोति। अमुतः। इतः। च। यत्।
आ। नः। सोम। पवमानः। किर। वसु। इंदो इति। भव। मघऽवा।
राधसः। महः। शिक्ष। वयःऽधः। वसवे। सु। चेतुना। मा। नः।
गयं। आरे। अस्मत्। परा। सिचः। आ। नः। पूषा। पवमानः।
सुऽरातयः। मित्रः। गच्छंतु। वरुणः। सऽजोषसः। बृहस्पतिः।
मरुतः। वायुः। अश्विना। त्वष्टा। सविता। सुऽयमा। सरस्व

ती। उभे इति। द्यावापृथिवी इति। विश्वमिन्वे इति विश्वंऽइन्वे।
अर्यमा। देवः। अदितिः। विऽधाता। भगः। नृऽशंसः। उरु। अंत
रिक्षं। विश्वे। देवाः। पवमानं। जुषंत। ७। असावि। सोमः। अरु
षः। वृषा। हरिः। राजाऽइव। दस्मः। अभि। गाः। अचिक्रदत्। पुना
नः। वारं। परि। एति। अव्ययं। श्येनः। न। योनिं। घृतऽवंतं। आऽ
सदं। कविः। वेधस्या। परि। एषि। माहिनं। अत्यः। न। मृष्टः। अभि।
वाजं। अर्षसि। अपऽसेधन्। दुःऽइता। सोम। मृळय। घृतं। व
सानः। परि। यासि। निःऽनिजं। पर्जन्यः। पिता। महिषस्य। पर्णि
नः। नाभा। पृथिव्याः। गिरिषु। क्षयं। दधे। स्वसारः। आपः।

३५

अभि। गाः। उत। असरन्। सं। ग्रावऽभिः। नसते। वीते। अध्वरे। जा
याऽइव। पत्यौ। अधि। शेव। मंहसे। पज्रायाः। गर्भ। शृणुहि। ब्र
वीमि। ते। अंतः। वाणीषु। प्र। चर। सु। जीवसे। अनिंद्यः। वृजने।
सोम। जागृहि। यथा। पूर्वेभ्यः। शतऽसाः। अमृध्रः। सहस्रऽसाः।
परिऽअयाः। वाजं। इंदो इति। एव। पवस्व। सुविताय। नव्यसे। त
व। व्रतं। अनु। आपः। सचंते॥ ७॥ पवित्रं। ते। विऽततं। ब्रह्मणः। प
ते। प्रभुः। गात्राणि। परि। एषि। विश्वतः। अतप्तऽतनूः। न। तत्।
आमः। अश्नुते। शृतासः। इत्। वहंतः। तत्। सं। आशत। त
पोः। पवित्रं। विऽततं। दिवः। पदे। शोचंतः। अस्य। तंतवः। वि। अ

स्थिरन्। अवंति। अस्य। पवितारं। आशवः। दिवः। पृष्ठं। अधि।
तिष्ठंति। चेतसा। अरूरुचत्। उषसः। पृश्निः। अग्रियः। उक्षा। बि
भर्ति। भुवनानि। वाजऽयुः। मायाऽविनः। ममिरे। अस्य। माय
या। नृऽचक्षसः। पितरः। गर्भं। आ। दधुः। गंधर्वः। इत्था। पदं।
अस्य। रक्षति। पाति। देवानां। जनिमानि। अद्भुतः। गृभ्णाति। रि
पुं। निऽधया। निधाऽपतिः। सुकृत्ऽतमाः। मधुनः। भक्षं। आश
त। हविः। हविष्मः। महि। सद्म। दैव्यं। नभः। वसानः। परि। यासि।
अध्वरं। राजा। पवित्रऽरथः। वाजं। आ। अरुहः। सहस्रऽभृष्टिः।
जयसि। श्रवः। बृहत्॥ ८॥ पवस्व। देवऽमादनः। विऽचर्षणिः।

३५ अप्साः। इंद्राय। वरुणाय। वायवे। कृधि। नः। अद्य। वरिवः। स्वस्तिऽ
मत्। उरुऽक्षितौ। गृणीहि। दैव्यं। जनं। आ। यः। तस्थौ। भुवनानि।
अमर्त्यः। विश्वानि। सोमः। परि। तानि। अर्षति। कृण्वन्। संऽच
तं। विऽचृतं। अभिष्टये। इंदुः। सिसक्ति। उषसं। न। सूर्यः। आ। यः।
गोभिः। सृज्यते। ओषधीषु। आ। देवानां। सुम्ने। इषयन्। उपऽ
वसुः। आ। विऽद्युता। पवते। धारया। सुतः। इंद्रं। सोमः। माद
यन्। दैव्यं। जनं। एषः। स्यः। सोमः। पवते। सहस्रऽजित्। हिन्वा
नः। वाचं। इषिरां। उषःऽबुधं। इंदुः। समुद्रं। उत। इयर्ति। वायुऽभिः।
आ। इंद्रस्य। हार्दि। कलशेषु। सीदति। अभि। त्यं। गावः। पयसा।

पयःऽवृधं। सोमं। श्रीणंति। मतिऽभिः। स्वःऽविदं। धनंऽजयः।
पवते। कृत्व्यः। रसः। विप्रः। कविः। काव्येन। स्वःऽचनाः।। १।। इं
द्राय। सोम। सुऽसुतः। परि। स्रव। अप। अमीवा। भवतु। रक्ष
रसस्य सा। सह। मा। ते। मत्सत। द्वयाविनः। द्र विस्वंतः। इह। संतु। इंद
वः। अस्मान्। सऽमर्ये। पवमान। चोदय। दक्षः। देवानां। असि।
हि। प्रियः। मदः। जहि। शत्रून्। अभि। आ। भंदनाऽयतः। पि
ब। इंद्र। सोमं। अव। नः। मृधः। जहि। अदब्धः। इंदोइति। पवसे। म
दिन्ऽतमः। आत्मा। इंद्रस्य। भवसि। धासिः। उत्ऽतमः। अभि। स्व
रंति। बहवः। मनीषिणः। राजानं। अस्य। भुवनस्य। निंसते। सह

स्रऽनीथः। शतऽधारः। अद्भुतः। इंद्राय। इंदुः। पवते। काम्यं। मधु।
जयन्। क्षेत्रं। अभि। अर्ष। जयन्। अपः। उरुं। नः। गातुं। कृणु।
सोम। मीढ्वः। कनिक्रदत्। कलशे। गोभिः। अज्यसे। वि। अव्ययं।
समया। वारं। अर्षसि। मर्मृज्यमानः। अत्यः। न। सानसिः। इंद्रस्य।
सोम। जठरे। सं। अक्षरः। स्वादुः। पवस्व। दिव्याय। जन्मने। स्वा
दुः। इंद्राय। सुहवीतुऽनाम्ने। स्वादुः। मित्राय। वरुणाय। वायवे।
बृहस्पतये। मधुऽमान्। अदाभ्यः॥१०॥ अत्यं। मृजंति। कलशे।
दश। क्षिपः। प्र। विप्राणां। मतयः। वाचः। ईरते। पवमानाः। अभि।
अर्षंति। सुऽस्तुतिं। आ। इंद्रं। विशंति। मदिरासः। इंदवः। पवमा

नः। अभि। अर्ष। सुऽवीर्यं। उर्वीं। गव्यूतिं। महि। शर्म। सऽप्रथः। मा
किः। नः। अस्य। परिऽसूतिः। ईशत। इंदो इति। जयेम। त्वया। धनंऽ
धनं। अधि। द्यां। अस्थात्। वृषभः। विऽचक्षणः। अरूरुचत्। वि।
दिवः। रोचना। कविः। राजा। पवित्रं। अति। एति। रोरुवत्। दिवः।
पीयूषं। दुहते। नृऽचक्षसः। दिवः। नाके। मधुऽजिह्वाः। असश्च
तः। वेनाः। दुहंति। उक्षणं। गिरिऽस्थां। अप्ऽसु। द्रप्सं। ववृधानं।
समुद्रे। आ। सिंधोः। ऊर्मा। मधुऽमंतं। पवित्रे। आ। नाके। सुऽ
पर्णं। उपपप्तिऽवांसं। गिरः। वेनानां। अकृपंत। पूर्वीः। शिशुं। रि
हंति। मतयः। पनिप्नतं। हिरण्ययं। शकुनं। क्षामणि। स्थां। ऊर्ध्वः।

गंधर्वः। अधि। नाके। अस्थात्। विश्वा। रूपा। प्रतिऽचक्षाणः। अ
स्य। भानुः। शुक्रेण। शोचिषा। वि। अद्यौत्। प्र। अरूरुचत्। रोद
सीइति। मातरा। शुचिः॥ ११॥ प्र। ते। आशवः। पवमान। धीऽज
वः। मदाः। अर्षंति। रघुजाःऽइव। त्मना। दिव्याः। सुऽपर्णाः।
मधुऽमंतः। इंदवः। मदिन्ऽतमासः। परि। कोशं। आसते। प्र।
ते। मदासः। मदिरासः। आशवः। असृक्षत। रथ्यासः। यथा।
पृथक्। धेनुः। न। वत्सं। पयसा। अभि। वज्रिणं। इंद्रं। इंदवः। मधुऽ
मंतः। ऊर्मयः। अत्यः। न। हियानः। अभि। वाजं। अर्ष। स्वःऽ
वित्। कोशं। दिवः। अद्रिऽमातरं। वृषा। पवित्रे। अधि। सानौ।

अव्यये। सोमः। पुनानः। इंद्रियाय। धायसे। प्र। ते। आश्विनीः।
पवमान। धीऽजुवः। दिव्याः। असृग्रन्। पयसा। धरीमणि। प्र।
अंतः। ऋषयः। स्थाविरीः। असृक्षत। ये। त्वा। मृजंति। ऋषिऽसा
न। वेधसः। विश्वा। धामानि। विश्वऽचक्षः। ऋभ्वसः। प्रऽभोः।
ते। सतः। परि। यंति। केतवः। विऽआनशिः। पवसे। सोम। ध
र्मऽभिः। पतिः। विश्वस्य। भुवनस्य। राजसि॥ १२॥ उभयतः।
पवमानस्य। रश्मयः। ध्रुवस्य। सतः। परि। यंति। केतवः। यदि।
पवित्रे। अधि। मृज्यते। हरिः। सत्ता। नि। योना। कलशेषु। सी
दति। यज्ञस्य। केतुः। पवते। सुऽअध्वरः। सोमः। देवानां। उप।

३१

याति। निःऽकृतं। सहस्रऽधारः। परि। कोशं। अर्षति। वृषा। प
वित्रं। अति। एति। रोरुवत्। राजा। समुद्रं। नद्यः। वि। गाहते। अपां।
ऊर्मिं। सचते। सिंधुषु। श्रितः। अधि। अस्थात्। सानु। पवमा
नः। अव्ययं। नाभा। पृथिव्याः। धरुणः। महः। दिवः। दिवः। न।
सानु। स्तनयन्। अचिक्रदत्। द्यौः। च। यस्य। पृथिवी। च। ध
र्मऽभिः। इंद्रस्य। सख्यं। पवते। विऽवेविदत्। सोमः। पुनानः। कल
शेषु। सीदति। ज्योतिः। यज्ञस्य। पवते। मधु। प्रियं। पिता। देवानां।
जनिता। विभुऽवसुः। दधाति। रत्नं। स्वधयोः। अपीच्यं। मदिन्ऽ
तमः। मत्सरः। इंद्रियः। रसः॥ १३॥ अभिऽक्रंदन्। कलशं। वाजी।

अर्षति। पतिः। दिवः। शतऽधारः। विऽचक्षणः। हरिः। मित्रस्य। स
दनेषु। सीदति। मर्मृजानः। अविऽभिः। सिंधुऽभिः। वृषा। अग्रे। सिं
धूनां। पवमानः। अर्षति। अग्रे। वाचः। अग्रियः। गोषु। गच्छति।
अग्रे। वाजस्य। भजते। महाऽधनं। सुऽआयुधः। सोतृऽभिः। पूय
ते। वृषा। अयं। मतऽवान्। शकुनः। यथा। हितः। अव्ये। ससार। प
वमानः। ऊर्मिणा। तव। क्रत्वा। रोदसी इति। अंतरा। कवे। शुचिः।
धिया। पवते। सोमः। इंद्र। ते। द्रापिं। वसानः। यजतः। दिविऽस्पृशं।
अंतरिक्षऽप्राः। भुवनेषु। अर्पितः। स्वः। जज्ञानः। नभसा। अभि।
अक्रमीत्। प्रत्नं। अस्य। पितरं। आ। विवासति। सः। अस्य। विशे।

४०

महि। शर्म। यछति। यः। अस्य। धाम। प्रथमं। विऽआनशे। पदं।
यत्। अस्य। परमे। विऽओमनि। अतः। विश्वाः। अभि। सं। या।
ति। संऽयतः॥१४॥ ओ इति। अयासीत्। इंदुः। इंद्रस्य। निःऽकृतं।
सखा। सख्युः। न। प्र। मिनाति। संऽगिरं। मर्यःऽइव। युवतिऽभिः।
सं। अर्षति। सोमः। कलशे। शतऽयाम्ना। पथा। प्र। वः। धियः।
मंद्रऽयुवः। विपन्युवः। पनस्यवः। संऽवसनेषु। अक्रमुः।
सोम। मनीषाः। अभि। अनूषत। स्तुभः। अभि। धेनवः। पयसा।
ईं। अशिश्रयुः। आ। नः। सोम। संऽयतं। पिप्युषीं। इषं। इं
दोइति। पवस्व। पवमानः। अस्रिधं। या। नः। दोहते। त्रिः। अ

हन्। असश्चुषी। क्रतुऽमत्। वाजऽवत्। मधुऽमत्। सुऽवीर्यं। वृषा।
मतीनां। पवते। विऽचक्षणः। सोमः। अह्नः। प्रऽतरीता। उषसः।
दिवः। क्राणा। सिंधूनां। कलशान्। अवीवशत्। इंद्रस्य। हार्दि।
आऽविशन्। मनीषिऽभिः। मनीषिऽभिः। पवते। पूर्व्यः। कविः।
नृऽभिः। यतः। परि। कोशान्। अचिक्रदत्। त्रितस्य। नाम। ज
नयन्। मधु। क्षरत्। इंद्रस्य। वायोः। सख्याय। कर्तवे॥१५॥
अयं। पुनानः। उषसः। वि। रोचयत्। अयं। सिंधुऽभ्यः। अभवत्।
ऊं इति। लोकऽकृत्। अयं। त्रिः। सप्त। दुदुहानः। आऽशिरं। सो
मः। हृदे। पवते। चारु। मत्सरः। पवस्व। सोम। दिव्येषु। धामऽ

सृ। सृजानः। इंदोइति। कलशे। पवित्रे। आ। सीदन्। इंद्रस्य।
४१ जठरे। कनिक्रदत्। नृऽभिः। यतः। सूर्यं। आ। अरोहयः। दिवि।
अद्रिऽभिः। सुतः। पवसे। पवित्रे। आ। इंदोइति। इंद्रस्य। जठरेषु।
आऽविशन्। त्वं। नृऽचक्षाः। अभवः। विऽचक्षण। सोम। गो
त्रं। अंगिरःऽभ्यः। अवृणोः। अप। त्वां। सोम। पवमानं। सुऽआ
ध्यः। अनु। विप्रासः। अमदन्। अवस्यवः। त्वां। सुऽपर्णः। आ।
अभरत्। दिवः। परि। इंदोइति। विश्वाभिः। मतिऽभिः। परिऽकृ
तं। अव्ये। पुनानं। परि। वारे। ऊर्मिणा। हरिं। नवंते। अभि। सप्त।
धेनवः। अपां। उपऽस्थे। अधि। आयवः। कविं। ऋतस्य। योना।

महिषाः। अहेषत॥ १५॥ इंदुः। पुनानः। अति। गाहते। मृधः। विश्वा
नि। कृण्वन्। सुऽपथानि। यज्यवे। गाः। कृण्वानः। निःऽनिजं। ह
र्यतः। कविः। अत्यः। न। क्रीळन्। परि। वारं। अर्षति। असश्च
तः। शतऽधाराः। अभिऽश्रियः। हरिं। नवंते। अव। ताः। उदन्यु
वः। क्षिपः। मृजंति। परि। गोभिः। आऽवृतं। तृतीये। पृष्ठे। अ
धि। रोचने। दिवः। तव। इमाः। प्रऽजाः। दिव्यस्य। रेतसः। त्वं। वि
श्वस्य। भुवनस्य। राजसि। अथ। इदं। विश्वं। पवमान। ते। वशे।
त्वं। इंदोइति। प्रथमः। धामऽधाः। असि। त्वं। समुद्रः। असि। वि
श्वऽवित्। कवे। तव। इमाः। पंच। प्रऽदिशः। विऽधर्मणि। त्वं।

४२

द्यां। च। पृथिवीं। च। अति। जभ्रिषे। तव। ज्योतींषि। पवमान।
सूर्यः। त्वं। पवित्रे। रजसः। विऽधर्मणि। देवेभ्यः। सोम। पवमा
नः। पूयसे। त्वां। उशिजः। प्रथमाः। अगृभ्णत। तुभ्य। इमा।
विश्वा। भुवनानि। येमिरे।।१७।। प्र। रेभः। एति। अति। वारं। अ
व्ययं। वृषा। वनेषु। अव। चक्रदत्। हरिः। सं। धीतयः। वावशा
नाः। अनूषत। शिशुं। रिहंति। मतयः। पनिप्नतं। सः। सूर्यस्य।
रश्मिऽभिः। परि। व्यत। तंतुं। तन्वानः। त्रिऽवृतं। यथा। विदे। न
यन्। ऋतस्य। प्रऽशिषः। नवीयसीः। पतिः। जनीनां। उप। याति।
निःऽकृतं। राजा।। सिंधूनां। पवते। पतिः। दिवः। ऋतस्य। याति।

पथिऽभिः। कनिक्रदत्। सहस्रऽधारः। परि। सिच्यते। हरिः।
पुनानः। वाचं। जनयन्। उपऽवसुः। पवमान। महि। अर्णः।
वि। धावसि। सूरः। न। चित्रः। अव्ययानि। पव्यया। गभस्तिऽ
पूतः। नृऽभिः। अद्रिऽभिः। सुतः। महे। वाजाय। धन्याय। ध
न्वसि। इषं। ऊर्जं। पवमान। अभि। अर्षसि। श्येनः। न। वंसु।
कलशेषु। सीदसि। इंद्राय। मद्वा। मद्यः। मदः। सुतः। दिवः।
विष्टंभः। उपऽमः। विऽचक्षणः।।१८।। सप्त। स्वसारः। अभि।
मातरः। शिशुं। नवं। जज्ञानं। जेन्यं। विपःऽचितं। अपां। गंध
र्वं। दिव्यं। नृऽचक्षसं। सोमं। विश्वस्य। भुवनस्य। राजसे। ईशा

४३

नः। इमा। भुवनानि। वि। ईयसे। युजानः। इंदो इति। हरितः। सुऽ
पर्ण्यः। ताः। ते। क्षरंतु। मधुऽमत्। घृतं। पयः। तव। व्रते। सोम।
तिष्ठंतु। कृष्टयः। त्वं। नृऽचक्षाः। असि। सोम। विश्वतः। पवमान।
वृषभ। ता। वि। धावसि। सः। नः। पवस्व। वसुऽमत्। हिरण्यऽवत्।
वयं। स्याम। भुवनेषु। जीवसे। गोऽवित्। पवस्व। वसुऽवित्। हि
रण्यऽवित्। रेतःऽधाः। इंदो इति। भुवनेषु। अर्पितः। त्वं। सुऽवी
रः। असि। सोम। विश्वऽवित्। तं। त्वा। विप्राः। उप। गिरा। इमे। आ
सते। उत्। मध्वः। ऊर्मिः। वननाः। अतिष्ठिपत्। अपः। वसानः।
महिषः। वि। गाहते। राजा। पवित्रऽरथः। वाजं। आ। अरुहत्।

सहस्रऽभृष्टिः। जयति। श्रवः। बृहत्॥ १२॥ सः। भंदनाः। उत्। इय
र्ति। प्रजाऽवतीः। विश्वऽआयुः। विश्वाः। सुऽभराः। अहःऽदिवि। ब्र
ह्म। प्रजाऽवत्। रयिं। अश्वऽपस्त्यं। पीतः। इंदो इति। इंद्रं। अस्मभ्यं।
याचतात्। सः। अग्रे। अह्नां। हरिः। हर्यतः। मदः। प्र। चेतसा। चेतय
ते। अनु। द्युऽभिः। द्वा। जना। यातयन्। अंतः। ईयते। नराशंसं। च।
दैव्यं। च। धर्तरि। अंजते। वि। अंजते। सं। अंजते। क्रतुं। रिहंति। मधु
ना। अभि। अंजते। सिंधोः। उत्ऽश्वासे। पतयंतं। उक्षणं। हिरण्यऽ
पावाः। पशुं। आसु। गृभ्णते। विपःऽचिते। पवमानाय। गायत।
मही। न। धारा। अति। अंधः। अर्षति। अहिः। न। जूर्णां। अति।

सर्पति । त्वचं । अत्यः । न । क्रीळन् । असरत् । वृषा । हरिः । अग्रेऽगाः ।
राजा । अप्यः । तविष्यते । विऽमानः । अह्नां । भुवनेषु । अर्पितः । ह
रिः । घृतऽस्नुः । सुऽदृशीकः । अर्णवः । ज्योतिःऽरथः । पवते । राये ।
ओक्यः ॥ २० ॥ असर्जि । स्कंभः । दिवः । उत्ऽयतः । मदः । परि । त्रिऽ
धातुः । भुवनानि । अर्षति । अंशुं । रिहंति । मतयः । पनिप्नतं । गिरा ।
यदि । निःऽनिजं । ऋग्मिणः । ययुः । प्र । ते । धाराः । अति । अण्वानि ।
मेष्यः । पुनानस्य । संऽयतः । यंति । रंहयः । यत् । गोभिः । इंदो इति ।
चम्वोः । संऽअज्यसे । आ । सुवानः । सोम । कलशेषु । सीदसि । प
वस्व । सोम । क्रतुऽवित् । नः । उक्थ्यः । अव्यः । वारे । परि । धाव । मधु ।

प्रियं । जहि । विश्वान् । रक्षसः । इंदो इति । अत्रिणः ॥०॥ बृहद्वदेमविद
थे सुवीराः ॥०॥ २१ ॥ प्र । तु । द्रव । परि । कोशं । नि । सीद । नृऽभिः ।
पुनानः । अभि । वाजं । अर्ष । अश्वं । न । त्वा । वाजिनं । मर्जयंतः ।
अच्छ । बर्हिः । रशनाभिः । नयंति । सुऽआयुधः । पवते । देवः । इं
दुः । अशस्तिऽहा । वृजनं । रक्षमाणः । पिता । देवानां । जनिता ।
सुऽदक्षः । विष्टंभः । दिवः । धरुणः । पृथिव्याः । ऋषिः । विप्रः । पु
रःऽएता । जनानां । ऋभुः । धीरः । उशना । काव्येन । सः । चित् । वि
वेद । निऽहितं । यत् । आसां । अपीच्यं । गुह्यं । नाम । गोनां । एषः । स्यः ।
ते । मधुऽमान् । इंद्र । सोमः । वृषा । वृष्णे । परि । पवित्रे । अक्षारिति ।

४९

सहस्रऽसाः। शतऽसाः। भूरिऽदावा। शश्वत्ऽतमं। बर्हिः। आ।
वाजी। अस्थात्। एते। सोमाः। अभि। गव्या। सहस्रा। महे। वाजा
य। अमृताय। श्रवांसि। पवित्रेभिः। पवमानाः। असृग्रन्। श्रव
स्यवः। न। पृतनाजः। अत्याः॥२२॥ परि। हि। स्म। पुरुऽहूतः। ज
नानां। विश्वा। असरत्। भोजना। पूयमानः। अथ। आ। भर। श्ये
नऽभृत। प्रयांसि। रयिं। तुंजानः। अभि। वाजं। अर्ष। एषः। सुवानः।
परि। सोमः। पवित्रे। सर्गः। न। सृष्टः। अदधावत्। अर्वा। तिग्मे इ
ति। शिशानः। महिषः। न। शृंगे इति। गाः। गव्यन्। अभि। शूरः। न।
सत्वा। एषा। आ। ययौ। परमात्। अंतः। अद्रेः। कुऽचित्। सतीः। ऊ

र्वे। गाः। विवेद। दिवः। न। विऽद्युत्। स्तनयंती। अभ्रैः। सोमस्य। ते।
पवते। इंद्र। धारा। उत। स्म। राशिं। परि। यासि। गोनां। इंद्रेण। सोम।
सऽरथं। पुनानः। पूर्वीः। इषः। बृहतीः। जीरदानो इति जीरऽदानो।
शिक्ष। शचीऽवः। तव। ताः। उपऽस्तुत॥२३॥०॥ अयं सोम इंद्र तुभ्यं
सुन्वे॥०॥ तुभ्यं। पवते। त्वं। अस्य। पाहि। त्वं। ह। यं। चकृषे। त्वं।
ववृषे। इंदुं। मदाय। युज्याय। सोमं। सः। ईं। रथः। न। भुरिषाट्।
अयोजि। महः। पुरूणि। सातये। वसूनि। आत्। ईं। विश्वा। न
हुष्याणि। जाता। स्वःऽसाता। वने। ऊर्ध्वा। नवंत। वायुः। न। यः।
नियुत्वान्। इष्टऽयामा। नासत्याऽइव। हवे। आ। शंऽभविष्ठः।

४६

विश्वऽवारः। द्रविणोदाःऽइव। त्मन्। पूषाऽइव। धीऽजवनः। अ
सि। सोम। इंद्रः। न। यः। महा। कर्माणि। चक्रिः। हंता। वृत्राणां।
असि। सोम। पूःऽभित्। पैद्वः। न। हि। त्वं। अहिऽनाम्नां। हंता। वि
श्वस्य। असि। सोम। दस्योः। अग्निः। न। यः। वने। आ। सृज्यमा
नः। वृथा। पाजांसि। कृणुते। नदीषु। जनः। न। युध्वा। महतः।
उपब्दिः। इयर्ति। सोमः। पवमानः। ऊर्मिं। एते। सोमाः। अति। वा
राणि। अव्या। दिव्याः। न। कोशासः। अभ्रऽवर्षाः। वृथा। समु
द्रं। सिंधवः। न। नीचीः। सुतासः। अभि। कलशान्। असृग्रन्।
शुष्मी। शर्धः। न। मारुतं। पवस्व। अनभिऽशस्ता। दिव्या। यथा।

विट्। आपः। न। मक्षु। सुऽमतिः। भव। नः। सहस्रऽअप्साः। पृत
नाषाट्। न। यज्ञः। ० राज्ञोनुतेवरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसो
मधाम। शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्यमेवासिसो
म॥०॥२४॥ प्रो इति। स्यः। वह्निः। पथ्याभिः। अस्यान्। दिवः।
न। वृष्टिः। पवमानः। अक्षारिति। सहस्रऽधारः। असदत्।
नि। अस्मे इति। मातुः। उपऽस्थे। वने। आ। च। सोमः। राजा। सिं
धूनां। अवसिष्ट। वासः। ऋतस्य। नावं। आ। अरुहत्। रजिष्ठां।
अप्ऽसु। द्रप्सः। ववृधे। श्येनऽजूतः। दुहे। ईं। पिता। दुहे। ईं। पि
तुः। जां। सिंहं। नसंत। मध्वः। अयासं। हरिं। अरुषं। दिवः। अस्य।

पतिं। शूरः। युत्ऽसु। प्रथमः। पृच्छते। गाः। अस्य। चक्षसा। परि।
पाति। उक्षा। मधुऽपृष्ठं। घोरं। अयासं। अश्वं। रथे। युंजंति। उरुऽ
गायं। ऋष्वं। स्वसारः। ईं। जामयः। मर्जयंति। सऽनाभयः। वा
जिनं। ऊर्जयंति। चतस्रः। ईं। घृतऽदुहः। सचंते। समाने। अंतः।
धरुणे। निऽसत्ताः। ताः। ईं। अर्षंति। नमसा। पुनानाः। ताः। ईं।
विश्वतः। परि। संति। पूर्वीः। विष्टंभः। दिवः। धरुणः। पृथिव्याः।
विश्वाः। उत। क्षितयः। हस्ते। अस्य। असत्। ते। उत्सः। गृणते। नि
युत्वान्। मध्वः। अंशुः। पवते। इंद्रियाय। वन्वन्। अवातः। अभि।
देवऽवीतिं। इंद्राय। सोम। वृत्रऽहा। पवस्व। शग्धि। महः।

पुरुऽचंद्रस्य। रायः। सुऽवीर्यस्य। पतयः। स्याम॥ २५॥ प्र। हि
न्वानः। जनिता। रोदस्योः। रथः। न। वाजं। सनिष्यन्। अया
सीत्। इंद्रं। गच्छन्। आयुधा। संऽशिशानः। विश्वा। वसु। ह
स्तयोः। आऽदधानः। अभि। त्रिऽपृष्ठं। वृषणं। वयःऽधां। आं
गूषाणां। अवावशंत। वाणीः। वना। वसानः। वरुणः। न। सिं
धून्। वि। रत्नऽधाः। दयते। वार्याणि। शूरऽग्रामः। सर्वऽवीरः।
सहावान्। जेता। पवस्व। सनिता। धनानि। तिग्मऽआयुधः।
क्षिप्रऽधन्वा। समत्ऽसु। अषाळ्हः। सह्वान्। पृतनासु। श
त्रून्। उरुऽगव्यूतिः। अभयानि। कृण्वन्। समीचीने इति संऽ

ईचीने। आ। पवस्व। पुरंधी इति पुरंऽधी। अपः। सिसासन्।
उषसः। स्वः। गाः। सं। चिक्रदः। अस्मभ्यं। महः। वाजान्।
मत्सि। सोम। वरुणं। मत्सि। मित्रं। मत्सि। इंद्रं। इंदो इति।
पवमान। विष्णुं। मत्सि। शर्धः। मारुतं। मत्सि। देवान्। मत्सि।
महां। इंद्रं। इंदो इति। मदाय। एव। राजाऽइव। क्रतुऽमा
न्। अमेन। विश्वा। घनिघ्नत्। दुःऽइता। पवस्व। इंदो इति।
सुऽउक्ताय। वचसे। वयः। धाः।।०।। यूयंपात स्वस्तिभिः
सदानः।।०।। २५।। इतिसप्तमाष्टकेपदे त्तलोयोध्यायः।। ॐ।।
असर्जि। वक्वा। रथ्ये। यथा। आजौ। धिया। मनोता। प्र

थमः। मनीषी। दश। स्वसारः। अधि। सानौ। अव्ये। अजं
ति। वह्निं। सदनानि। अच्छ। वीती। जनस्य। दिव्यस्य। कव्यैः।
अधि। सुवानः। नहुष्येभिः। इंदुः। प्र। यः। नृऽभिः। अमृतः।
मर्त्येभिः। मर्मृजानः। अविऽभिः। गोभिः। अत्ऽभिः। वृषा।
वृष्णे। रोरुवत्। अंशुः। अस्मै। पवमानः। रुशत्। ईर्ते। प
यः। गोः। सहस्रं। ऋक्वा। पथिऽभिः। वचःऽवित्। अध्वस्मऽ
भिः। सूरः। अण्वं। वि। याति। रुजा। दृळ्हा। चित्। रक्षसः।
सदांसि। पुनानः। इंदो इति। ऊर्णुहि। वि। वाजान्। वृश्च। उ
परिष्टात्। तुजता। वधेन। ये। अंति। दूरात्। उपऽनायं।

एषां। सः। प्रत्नऽवत्। नव्यसे। विश्वऽवार। सुऽउक्ताय।
८१ पथः। कृणुहि। प्राचः। ये। दुःऽसहासः। वनुषा। बृहंतः।
तान्। ते। अश्याम। पुरुऽकृत्। पुरुक्षो इति पुरुऽक्षो। एव। पुना
नः। अपः। स्वः। गाः। अस्मभ्यं। तोका। तनयानि। भूरि। शं। नः।
क्षेत्रं। उरु। ऽज्योतींषि। सोम। ऽज्योक्। नः। सूर्यं। दृशये। रिरी
हि॥ १॥ परि। सुवानः। हरिः। अंशुः। पवित्रे। रथः। न। सर्जि।
सनये। हियानः। आपत्। श्लोकं। इंद्रियं। पूयमानः। प्रति।
देवान्। अजुषत। प्रयःऽभिः। अछ। नृऽचक्षाः। असरत्।
पवित्रे। नाम। दधानः। कविः। अस्य। योनौ। सीदन्। होताऽ

इव। सदने। चमूषु। उप। ईं। अग्मन्। ऋषयः। सप्त। विप्राः।
प्र। सुऽमेधाः। गातुऽवित्। विश्वऽदेवः। सोमः। पुनानः।
सदः। एति। नित्यं। भुवत्। विश्वेषु। काव्येषु। रंता। अनु। ज
नान्। यतते। पंच। धीरः। तव। त्ये। सोम। पवमान। नि
ण्ये। विश्वे। देवाः। त्रयः। एकादशासः। दश। स्वधाभिः। अ
धि। सानौ। अव्ये। मृजंति। त्वा। नद्यः। सप्त। यह्वीः। तत्।
नु। सत्यं। पवमानस्य। अस्तु। यत्र। विश्वे। कारवः। संऽन
संत। ऽज्योतिः। यत्। अह्ने। अकृणोत्। ऊं इति। लोकं। प्र।
आवत्। मनुं। दस्यवे। कः। अभीकं। परि। सद्मऽइव। पशुऽ

मंति। होता। राजा। न। सत्यः। संऽइतीः। इयानः। सोमः। पु
नानः। कलशान्। अयासीत्। सीदन्। मृगः। न। महिषः। व
नेषु॥ २॥ साकंऽउक्षः। मर्जयंत। स्वसारः। दश। धीरस्य। धी
तयः। धनुत्रीः। हरिः। परि। अद्रवत्। जाः। सूर्यस्य। द्रोणं। नन
क्षे। अत्यः। न। वाजी। सं। मातृऽभिः। न। शिशुः। वावशानः।
वृषा। दधन्वे। पुरुऽवारः। अत्ऽभिः। मर्यः। न। योषां। अभि।
निःऽकृतं। यन्। सं। गच्छते। कलशे। उस्रियाभिः। उत। प्र। पि
प्ये। ऊधः। अघ्न्यायाः। इंदुः। धाराभिः। सचते। सुऽमेधाः।
मूर्धानं। गावः। पयसा। चमूषु। अभि। श्रीणंति। वसुऽभिः।

न। निक्तैः। सः। नः। देवेभिः। पवमान। रद। इंदोइति। रयिं।
अश्विनं। वावशानः। रथिरायतां। उशती। पुरंऽधिः। अ
स्मद्र्यक्। आ। दावने। वसूनां। नु। नः। रयिं। उप। मास्व। नृऽ
वंतं। पुनानः। वाताप्यं। विश्वऽचंद्रं। प्र। वंदितुः। इंदोइति। ता
रि। आयुः। ०। प्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात्॥ ०॥ ३॥ अधि।
यत्। अस्मिन्। वाजिनिऽइव। शुभः। स्पर्धंते। धियः। सूर्ये।
न। विशः। अपः। वृणानः। पवते। कविऽयन्। व्रजं। न। पशुऽ
वर्धनाय। मन्म। द्विता। विऽऊर्ण्वन्। अमृतस्य। धाम। स्वःऽ
विदे। भुवनानि। प्रथंत। धियः। पिन्वानाः। स्वसरे। न। गावः।

५१

ऋतऽयंतीः। अभि। वावश्रे। इंदुं। परि। यत्। कविः। का
व्या। भरते। शूरः। न। रथः। भुवनानि। विश्वा। देवेषु। यशः।
मर्ताय। भूषन्। दक्षाय। रायः। पुरुऽभूषु। नव्यः। श्रिये।
जातः। श्रियै। आ। निः। इयाय। श्रियं। वयः। जरितृऽभ्यः।
दधाति। श्रियं। वसानाः। अमृतऽत्वं। आयन्। भवंति। स
त्या। संऽइथा। मितऽद्रौ। इषं। ऊर्जं। अभि। अर्ष। अश्वं। गां।
उरु। ज्योतिः। कृणुहि। मत्सि। देवान्। विश्वानि। हि। सुऽसहा।
तानि। तुभ्यं। पवमान। बाधसे। सोम। शत्रून्॥४॥ कनिक्रं
ति। हरिः। आ। सृज्यमानः। सीदन्। वनस्य। जठरे। पुनानः।

नृऽभिः। यतः। कृणुते। निःऽनिजं। गाः। अतः। मतीः। ज
नयत। स्वधाभिः। हरिः। सृजानः। पथ्यां। ऋतस्य। ०। यर्ति
वाचमरितेव नावं॥०॥ देवः। देवानां। गुह्यानि। नाम। आ
विः। कृणोति। बर्हिषि। प्रऽवाचे। अपांऽइव। इत्। ऊर्मयः।
तर्तुराणाः। प्र। मनीषाः। ईरते। सोमं। अछ। नमस्यंतीः।
उप। च। यंति। सं। च। आ। च। विशंति। उशतीः। उशंतं। तं। मृ
र्मृजानं। महिषं। न। सानौ। अंशुं। दुहंति। उक्षणं। गिरिऽस्थां।
तं। वावशानं। मतयः। सचंते। त्रितः। बिभर्ति। वरुणं। समु
द्रे। इष्यन्। वाचं। उपवक्ताऽइव। होतुः। पुनानः। इंदो इति।

वि । स्य । मनीषां । इंद्रः । च । यत् । क्षयथः । सौभगाय । सुऽवी
र्यस्य । पतयः । स्याम ॥ ५ ॥ प्र । सेनाऽनीः । शूरः । अग्रे । रथानां ।
गव्यन् । एति । हर्षते । अस्य । सेना । भद्रान् । कृण्वन् । इंद्रऽहवान् । स
खिऽभ्यः । आ । सोमः । वस्त्रा । रभसानि । दत्ते । सं । अस्य । हरिं ।
हरयः । मृजंति । अश्वऽहयैः । अनिःऽशितं । नमःऽभिः । आ । ति
ष्ठति । रथं । इंद्रस्य । सखा । विद्वान् । एन । सुऽमतिं । याति । अछ ।
सः । नः । देव । देवऽताते । पवस्व । महे । सोम । प्सरसे । इंद्रऽपानः ।
कृण्वन् । अपः । वर्षयन् । द्यां । उत । इमां । उरोः । आ । नः । वरिवस्य ।
पुनानः । अजीतये । अहतये । पवस्व । स्वस्तये । सर्वऽतातये । बृ

हते । तत् । उशंति । विश्वे । इमे । सखायः । तत् । अहं । वश्मि । पव
मान । सोम । सोमः । पवते । जनिता । मतीनां । जनिता । दिवः । ज
निता । पृथिव्याः । जनिता । अग्नेः । जनिता । सूर्यस्य । जनिता । इंद्रस्य ।
जनिता । उत । विष्णोः ॥ ५ ॥ ब्रह्मा । देवानां । पदऽवीः । कवीनां । ऋ
षिः । विप्राणां । महिषः । मृगाणां । श्येनः । गृध्राणां । स्वऽधितिः । व
नानां । सोमः । पवित्रं । अति । एति । रेभन् । प्र । अवीविपत् । वाचः ।
ऊर्मिं । न । सिंधुः । गिरः । सोमः । पवमानः । मनीषाः । अंतरिति । प
श्यन् । वृजना । इमा । अवराणि । आ । तिष्ठति । वृषभः । गोषु । जा
नन् । सः । मत्सरः । पृत्ऽसु । वन्वन् । अवातः । सहस्रऽरेताः । अ

५३

मि। वाजं। अर्ष। इंद्राय। इंदो इति। पवमानः। मनीषी। अंशोः।
ऊर्मिं। ईरय। गाः। इषण्यन्। परि। प्रियः। कलशे। देवऽवातः। इं
द्राय। सोमः। रण्यः। मदाय। सहस्रऽधारः। शतऽवाजः। इंदुः।
वाजी। न। सप्तिः। समना। जिगाति। सः। पूर्व्यः। वसुऽवित्। जाय
मानः। मृजानः। अप्ऽसु। दुदुहानः। अद्रौ। अभिशस्तिऽपाः। भु
वनस्य। राजा। विदत्। गातुं। ब्रह्मणे। पूयमानः।। ७।। त्वया। हि।
नः। पितरः। सोम। पूर्वे। कर्माणि। चक्रुः। पवमान। धीराः। वन्व
न्। अवातः। परिऽधीन्। अप। ऊर्णु। वीरेभिः। अश्वैः। मघऽ
वा। भव। नः। यथा। अपवथाः। मनवे। वयःऽधाः। अमित्रऽहा।

वरिवःऽवित्। हविष्मान्। एव। पवस्व। द्रविणं। दधानः। इंद्रे। सं।
तिष्ठ। जनय। आयुधानि। पवस्व। सोम। मधुऽमान्। ऋतऽवा।
अपः। वसानः। अधि। सानौ। अव्ये। अव। द्रोणानि। घृतऽवं
ति। सीद। मदिन्ऽतमः। मत्सरः। इंद्रऽपानः। वृष्टिं। दिवः। शतऽ
धारः। पवस्व। सहस्रऽसाः। वाजऽयुः। देवऽवीतौ। सं। सिंधुऽभिः।
कलशे। वावशानः। सं। उस्रियाभिः। प्रऽतिरन्। नः। आयुः। एषः।
स्यः। सोमः। मतिऽभिः। पुनानः। अत्यः। न। वाजी। तरति। इत्। अ
रातीः। पयः। न। दुग्धं। अदितेः। इषिरं। उरुऽइव। गातुः। सुऽयमः।
न। वोळ्हा।। ८।। सुऽआयुधः। सोतृऽभिः। पूयमानः। अभि। अर्ष।

गुह्यं। चारु। नाम। अभि। वाजं। सप्तिःऽइव। श्रवस्या। अभि।
वायुं। अभि। गाः। देव। सोम। शिशुं। जज्ञानं। हर्यतं। मृजंति।
शुंभंति। वह्निं। मरुतः। गणेन। कविः। गीःऽभिः। काव्येन। क
विः। सन्। सोमः। पवित्रं। अति। एति। रेभन्। ऋषिऽमनाः। यः।
ऋषिऽकृत्। स्वःऽसाः। सहस्रऽनीथः। पदऽवीः। कवीनां। तृती
यं। धाम। महिषः। सिसासन्। सोमः। विऽराजं। अनु। राजति।
स्तुप्। चमूऽसत्। श्येनः। शकुनः। विऽभृत्वा। गोऽविंदुः। द्रप्सः।
आयुधानि। बिभ्रत्। अपां। ऊर्मिं। सचमानः। समुद्रं। तुरीयं।
धाम। महिषः। विवक्ति। मर्यः। न। शुभ्रः। तन्वं। मृजानः।

अत्यः। न। सृत्वा। सनये। धनानां। वृषाऽइव। यूथा। परि। कोशं।
अर्षन्। कनिक्रदत्। चम्वोः। आ। विवेश॥ १॥ पवस्व। इंदो इति। प
वमानः। महःऽभिः। कनिक्रदत्। परि। वाराणि। अर्ष। क्रीळन्।
चम्वोः। आ। विश। पूयमानः। इंद्रं। ते। रसः। मदिरः। ममत्तु। प्र।
अस्य। धाराः। बृहतीः। असृग्रन्। अक्तः। गोभिः। कलशान्। आ।
विवेश। साम। कृण्वन्। सामन्यः। विपःऽचित्। क्रंदन्। एति। अभि।
सख्युः। न। जामिं। अपऽघ्नन्। एषि। पवमान। शत्रून्। प्रियां। न।
जारः। अभिऽगीतः। इंदुः। सीदन्। वनेषु। शकुनः। न। पत्वा। सोमः।
पुनानः। कलशेषु। सत्ता। आ। ते। रुचः। पवमानस्य। सोम। योषाऽ

इव। यंति। सुऽदुघाः। स्रुऽधाराः। हरिः। आऽनीतः। पुरुऽवारः।
५५ अप्ऽसु। अचिक्रदत्। कलशे। देवऽयूनां॥ १०॥ अस्य। प्रेषा। हे
मना। पूयमानः। देवः। देवेभिः। सं। अपृक्त। रसं। सुतः। पवित्रं।
परि। एति। रेभन्। मिताऽइव। सद्म। पशुऽमंति। होता। भद्रा। व
स्त्रा। समन्या। वसानः। महान्। कविः। निऽवचनानि। शंसन्। आ।
वच्यस्व। चम्वोः। पूयमानः। विऽचक्षणः। जागृविः। देवऽवीतौ।
सं। ऊं इति। प्रियः। मृज्यते। सानौ। अव्ये। यशःऽतरः। यशसां। क्षे
तः। अस्मे इति। अभि। स्वर। धन्व। पूयमानः॥ ०। यूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः॥ ०॥ प्र। गायत। अभि। अर्चाम। देवान्। सोमं। हिनोत। मह

ते। धनाय। स्वादुः। पवाते। अति। वारं। अव्यं। आ। सीदाति।
कलशं। देवऽयुः। नः। इंदुः। देवानां। उप। सख्यं। आऽयन्। स
हस्रऽधारः। पवते। मदाय। नृऽभिः। स्तवानः। अनु। धाम। पूर्वं।
अगन्। इंद्रं। महते। सौभगाय॥ ११॥ स्तोत्रे। राये। हरिः। अर्ष। पु
नानः। इंद्रं। मदः। गच्छतु। ते। भराय। देवैः। याहि। सऽरथं। राधः।
अच्छ। ०। यूयंपातस्वस्तिभिः सदानः॥ ०॥ प्र। काव्यं। उशनाऽइव।
ब्रुवाणः। देवः। देवानां। जनिम। विवक्ति। महिऽव्रतः। शुचिऽ
बंधुः। पावकः। पदा। वराहः। अभि। एति। रेभन्। प्र। हंसासः। तृ
पलं। मन्युं। अच्छ। अमात्। अस्तं। वृषऽगणाः। अयासुः। आंगू

५५

ष्यं। पवमानं। सखायः। दुःऽमर्षं। साकं। प्र। वदंति। वाणं। सः।
रंहते। उरुऽगायस्य। जूतिं। वृथा। क्रीळंतं। मिमते। न। गावः। प
रीणसं। कृणुते। तिग्मऽशृंगः। दिवा। हरिः। ददृशे। नक्तं। ऋज्रः।
इंदुः। वाजी। पवते। गोऽन्योघाः। इंद्रे। सोमः। सह। इन्वन्। मदा
य। हंति। रक्षः। बाधते। परि। अरातीः। वरिवः। कृण्वन्। वृजन
स्य। राजा।। १२।। अध। धारया। मध्वा। पृचानः। तिरः। रोम। पवते।
अद्रिऽदुग्धः। इंदुः। इंद्रस्य। सख्यं। जुषाणः। देवः। देवस्य। मत्स
रः। मदाय। अभि। प्रियाणि। पवते। पुनानः। देवः। देवान्। स्वेन।
रसेन। पृंचन्। इंदुः। धर्माणि। ऋतुऽथा। वसानः। दश। क्षिपः।

अव्यत। सानौ। अव्ये।। वृषा। शोणः। अभिऽकनिक्रदत्। गाः। न
दयन्। एति। पृथिवीं। उत। द्यां। इंद्रस्यऽइव। वग्नुः। आ। शृण्वे।
आजौ। प्रऽचेतयन्। अर्षति। वाचं। आ। इमां। रसाय्यः। पयसा।
पिन्वमानः। ईरयन्। एषि। मधुऽमंतं। अंशुं। पवमानः। संऽ
तनिं। एषि। कृण्वन्। इंद्राय। सोम। परिऽसिच्यमानः। एव। पव
स्व। मदिरः। मदाय। उद्ऽग्राभस्य। नमयन्। वधऽस्नैः। परि।
वर्णं। भरमाणः। रुशंतं। गव्युः। नः। अर्ष। परि। सोम। सिक्तः।।
१३।। जुष्ट्वी। नः। इंदो इति। सुऽपथा। सुऽगानि। उरौ। पवस्व।
वरिवांसि। कृण्वन्। घनाऽइव। विष्वक्। दुःऽइतानि। विऽघ्नन्।

अधि। स्नुना। धन्व। सानौ। अव्ये। वृष्टिं। नः। अर्ष। दिव्यां। जि
गत्नुं। इळाऽवतीं। शंऽगयीं। जीरऽदानुं। स्तुकाऽइव। वीता। ध
न्व। विऽचिन्वन्। बंधून्। इमान्। अवरान्। इंदो इति। वायून्।
ग्रंथिं। न। वि। स्य। ग्रथितं। पुनानः। ऋजुं। च। गातुं। वृजिनं।
च। सोम। अत्यः। न। क्रदः। हरिः। आ। सृजानः। मर्यः। देव। ध
न्व। पस्त्यऽवान्। जुष्टः। मदाय। देवऽताते। इंदो इति। परि। स्नुना।
धन्व। सानौ। अव्ये। सहस्रऽधारः। सुरभिः। अदब्धः। परि।
स्रव। वाजऽसातौ। नृऽसह्ये। अरश्मानः। ये। अरथाः। अयुक्ताः।
अत्यासः। न। ससृजानासः। आजौ। एते। शुक्रासः। धन्वंति।

सोमाः। देवासः। तान्। उप। यात। पिबध्यै॥ १४॥ एव। नः। इंदो इ
ति। अभि। देवऽवीतिं। परि। स्रव। नभः। अर्णः। चमूषु। सोमः।
अस्मभ्यं। काम्यं। बृहंतं। रयिं। ददातु। वीरऽवंतं। उग्रं। तक्षत्।
यः। ईं। मनसः। वेनतः। वाक्। ज्येष्ठस्य। वा। धर्मणि। क्षोः। अनीके।
आत्। ईं। आयन्। वरं। आ। वावशानाः। जुष्टं। पतिं। कलशे। गा
वः। इंदुं। प्र। दानुऽदः। दिव्यः। दानुऽपिन्वः। ऋतं। ऋताय। पवते।
सुऽमेधाः। धर्मा। भुवत्। वृजन्यस्य। राजा। प्र। रश्मिऽभिः। दशऽ
भिः। भारि। भूम। पवित्रेभिः। पवमानः। नृऽचक्षाः। राजा। देवा
नां। उत। मर्त्यानां। द्विता। भुवत्। रयिऽपतिः। रयीणां। ऋतं। भरत्।

सुऽभृतं। चारु। इंदुः। अर्वान्ऽइव। श्रवसे। सातिं। अच्छ। इंद्रस्य। वा
५८ योः। अभि। वीतिं। अर्ष। सः। नः। सहस्रा। बृहतीः। इषः। दाः। भव।
सोम। द्रविणःऽवित्। पुनानः॥ १५॥ देवऽअव्यः। नः। परिऽसिच्य
मानाः। क्षयं। सुऽवीरं। धन्वंतु। सोमाः। आऽयज्यवः। सुऽमतिं।
।विश्वऽवाराः। होतारः। न। दिविऽयजः। मंद्रऽतमाः। एव। देव। दे
वऽताते। पवस्व। महे। सोम। प्सरसे। देवऽपानः। महः। चित्। हि। स्म
सि। हिताः। सऽमर्ये। कृधि। सुस्थानेइति सुऽस्थाने। रोदसीइति।
पुनानः। अश्वः। न। क्रदः। वृषऽभिः। युजानः। सिंहः। न। भीमः।
मनसः। जवीयान्। अर्वाचीनैः। पथिऽभिः। ये। रजिष्ठाः। आ।

पवस्व। सोमनसं। नः। इंदोइति। शतं। धाराः। देवऽजाताः। असृग्र
न्। सहस्रं। एनाः। कवयः। मृजंति। इंदोइति। सनित्रं। दिवः। आ।
पवस्व। पुरःऽएता। असि। महतः। धनस्य। दिवः। न। सर्गाः। अ
ससृग्रं। अह्नां। राजा। न। मित्रं। प्र। मिनाति। धीरः। पितुः। न। पुत्रः।
क्रतुऽभिः। यतानः। आ। पवस्व। विशे। अस्यै। अजीतिं॥ १६॥ प्र।
ते। धाराः। मधुऽमतीः। असृग्रन्। वारान्। यत्। पूतः। अतिऽएषि।
अव्यान्। पवमान। पवसे। धाम। गोनां। जज्ञानः। सूर्यं। अपिन्वः।
अर्कैः। कनिक्रदत्। अनु। पंथां। ऋतस्य। शुक्रः। वि। भासि। अ
मृतस्य। धाम। सः। इंद्राय। पवसे। मत्सरऽवान्। हिन्वानः। वा

५९

वं । मतिऽभिः । कवीनां । दिव्युः । सुऽपर्णः । अव । चक्षि । सो
म । पिन्वन् । धाराः । कर्मणा । देवऽवीतौ । आ । इंदो इति । विश ।
कलशं । सोमऽधानं । क्रंदन् । इहि । सूर्यस्य । उप । रश्मिं । तिस्रः ।
वाचः । ईरयति । प्र । वह्निः । ऋतस्य । धीतिं । ब्रह्मणः । मनीषां ।
गावः । यंति । गोऽपतिं । पृच्छमानाः । सोमं । यंति । मतयः । वा
वशानाः । सोमं । गावः । धेनवः । वावशानाः । सोमं । विप्राः । म
तिऽभिः । पृच्छमानाः । सोमः । सुतः । पूयते । अज्यमानः । सो
मे । अर्काः । त्रिऽस्तुभः । सं । नवंते ॥ १७ ॥ एव । नः । सोम । प
रिऽसिच्यमानः । आ । पवस्व । पूयमानः । स्वस्ति । इंद्रं । आ ।

विश । बृहता । रवेण । वर्धय । वाचं । जनय । पुरंऽधिं । आ । जा
गृविः । विप्रः । ऋता । मतीनां । सोमः । पुनानः । असदत् । चमू
षु । सपंति । यं । मिथुनासः । निऽकामाः । अध्वर्यवः । रथिरा
सः । सुऽहस्ताः । सः । पुनानः । उप । सूरे । न । धाता । आ । उभे इति ।
अप्राः । रोदसी इति । वि । सः । आवरित्यावः । प्रिया । चित् । यस्य ।
प्रियसासः । ऊती । सः । तु । धनं । कारिणे । न । प्र । यंसत् । सः ।
वर्धिता । वर्धनः । पूयमानः । सोमः । मीढ्वान् । अभि । नः । ज्यो
तिषा । आवीत् ।०। येनानः । पूर्वे । पितरः । पदऽज्ञाः ॥०॥ स्वःऽवि
दः । अभि । गाः । अद्रिं । उष्णन् । अक्रान् । समुद्रः । प्रथमे । विऽ

८०

धर्मन्। जनयन्। प्रऽजाः। भुवनस्य। राजा। वृषा। पवित्रे। अधि।
सानौ। अव्ये। बृहत्। सोमः। ववृधे। सुवानः। इंदुः॥ १८॥ महत्।
तत्। सोमः। महिषः। चकार। अपां। यत्। गर्भः। अवृणीत। देवा
न्। अदधात्। इंद्रे। पवमानः। ओजः। अजनयत्। सूर्ये। ज्योतिः।
इंदुः। मत्सि। वायुं। इष्टये। राधसे। च। मत्सि। मित्रावरुणा। पूय
मानः। मत्सि। शर्धः। मारुतं। मत्सि। देवान्। मत्सि। द्यावापृथि
वी इति। देव। सोम। ऋजुः। पवस्व। वृजिनस्य। हंता। अप। अमीवां।
बाधमानः। मृधः। च। अभिऽश्रीणन्। पयः। पयसा। अभि। गो
नां। इंद्रस्य। त्वं। तव। वयं। सखायः। मध्वः। सूद। पवस्व। वस्वः।

उत्सं। वीरं। च। नः। आ। पवस्व। भगं। च। स्वदस्व। इंद्राय। पवमा
नः। इंदो इति। रयिं। च। नः। आ। पवस्व। समुद्रात्। सोमः। सुतः।
धारया। अत्यः। न। हित्वा। सिंधुः। न। निम्नं। अभि। वाजी। अक्षा
रिति। आ। योनिं। वन्यं। असदत्। पुनानः। सं। इंदुः। गोभिः। अस
रत्। सं। अत्ऽभिः॥ १२॥ एषः। स्यः। ते। पवते। इंद्र। सोमः। चमूषु। धी
रः। उशते। तवस्वान्। स्वःऽचक्षाः। रथिरः। सत्यऽशुष्मः। कामः।
न। यः। देवऽयतां। असर्जि। एषः। प्रत्नेन। वयसा। पुनानः। तिरः।
वर्पांसि। दुहितुः। दधानः। वसानः। शर्म। त्रिऽवरूथं। अप्सुऽक्षाः।
होताऽइव। याति। समनेषु। रेभन्। नु। नः। त्वं। रथिरः। देव। सोम।

परि। स्रव। चम्वोः। पूयमानः। अप्ऽसु। स्वादिष्ठः। मधुऽमान्। ऋ
तऽवा। देवः। न। यः। सविता। सत्यऽमन्मा। अभि। वायुं। वीती।
अर्ष। गृणानः। अभि। मित्रावरुणा। पूयमानः। अभि। नरं। धीऽज
वनं। रथेऽस्थां। अभि। इंद्रं। वृषणं। वज्रऽबाहुं। अभि। वस्त्रा। सुऽ
वसनानि। अर्ष। अभि। धेनूः। सुऽदुघाः। पूयमानः। अभि। चंद्रा।
भर्तवे। नः। हिरण्या। अभि। अश्वान्। रथिनः। देव। सोम॥२०॥अ
भि। नः। अर्ष। दिव्या। वसूनि। अभि। विश्वा। पार्थिवा। पूयमानः
अभि। येन। द्रविणं। अश्नवाम। अभि। आर्षेयं। जमदग्निऽवत्।
नः। अया। पुवा। पवस्व। एना। वसूनि। मांश्चत्वे। इंदो इति। सरसि।

प्र। धन्व। ब्रध्नः। चित्। अत्रा। वातः। न। जूतः। पुरुऽमेधः। चित्।
तकवे। नरं। दात्। उत। नः। एना। पवया। पवस्व। अधि। श्रुते।
श्रवाय्यस्य। तीर्थे। षष्टिं। सहस्रा। नैगुतः। वसूनि। वृक्षं। न।
पक्वं। धूनवत्। रणाय। महि। इमे इति। अस्य। वृषनाम। शूषे इ
ति। मांश्चत्वे। वा। पृशने। वा। वधत्रे इति। अस्वापयत्। निऽगुतः।
स्नेहयत्। च। अप। अमित्रान्। अप। अचितः। अच। इतः। सं। त्री।
पवित्रा। विऽततानि। एषि। अनु। एकं। धावसि। पूयमानः। असि।
भगः। असि। दात्रस्य। दाता। असि। मघऽवा। मघवत्ऽभ्यः। इंदो
इति॥२१॥एषः। विश्वऽवित्। पवते। मनीषी। सोमः। विश्वस्य। भुव

६२ नस्य। राजा। इष्मान्। ईरयन्। विदथेषु। इंदुः। वि। वारं। अव्यं। स
मया। अति। याति। इंदुं। रिहंति। महिषाः। अदब्धाः। पदे। रेभंति। क
वयः। न। गृध्राः। हिन्वंति। धीराः। दशऽभिः। क्षिपाभिः। सं। अंजते।
रूपं। अपां। रसेन। त्वया। वयं। पवमानेन। सोम। भरे। कृतं। वि। चि
नुयाम। शश्वत्।०। तंनोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुःपृथि
वीउतद्योः॥०॥२२॥ अभि। नः। वाजऽसातमं। रयिं। अर्ष। पुरुऽस्पृ
हं। इंदोइति। सहस्रऽभर्णसं। तुविऽद्युम्नं। विभ्वऽसहं। परि। स्यः। सु
वानः। अव्ययं। रथे। न। वर्म। अव्यत। इंदुः। अभि। द्रुणा। हितः। हि
यानः। धाराभिः। अक्षारिति।०। परिष्यसुवानो॥०॥ अक्षारिति। इंदुः।

अव्ये। मदऽच्युतः। धारा। यः। ऊर्ध्वः। अध्वरे। भ्राजा। न। एति।
गव्यऽयुः। सः। हि। त्वं। देव। शश्वते। वसु। मर्ताय। दाशुषे। इंदो
इति। सहस्रिणं। रयिं। शतऽआत्मानं। विवाससि।०। वयंतेअ
स्यवृत्रहन्॥०॥ वसोइति। वस्वः। पुरुऽस्पृहः। नि। नेदिष्ठऽतमाः।
इषः। स्याम। सुम्नस्य। अध्रिगोइत्यध्रिऽगो। द्विः। यं। पंच। स्वऽय
शसं। स्वसारः। अद्रिऽसंहतं।०। प्रियमिंद्रस्यकाम्यं॥०॥ प्रऽस्नाप
यंति। ऊर्मिणं॥२३॥ परि। त्यं। हर्यतं। हरिं। बभ्रुं। पुनंति। वारेण।
यः। देवान्। विश्वान्। इत्। परि। मदेन। सह। गच्छति। अस्य। वः।
हि। अवसा। पांतः। दक्षऽसाधनं। यः। सूरिषु। श्रवः। बृहत्। दधे।

स्वः। न। हर्यतः। सः। वां। यज्ञेषु। मानवी इति। इंदुः। जनिष्ट। रो
दसी इति। देवः। देवी इति। गिरिऽस्थाः। अस्रेधन्। तं। तुविऽस्व
नि। ०। इंद्राय सोमपातवे।। ०।। वृत्रऽघ्ने। परि। सिच्यसे। नरे। च
दक्षिणाऽवते। देवाय। सदनऽसदे। ते। प्रत्नासः। विऽउष्टिषु। सो
माः। पवित्रे। अक्षरन्। अपऽप्रोथंतः। सनुतः। हुरःऽचितः। प्रारि त
ति। तान्। अप्रऽचेतसः। तं। सखायः। पुरःऽरुचं। यूयं। वयं। च।
सूरयः। अश्याम। वाजऽगंध्यं। सनेम। वाजऽपस्त्यं।। २४।। आ। ह
र्यताय। धृष्णवे। धनुः। तन्वंति। पौंस्यं। शुक्रां। वयंति। असुराय।
निःऽनिजं। विपां। अग्रे। महीयुवः। अध। क्षपा। परिऽस्कृतः। वाजा

न्। अभि। प्र। गाहते। यदि। विवस्वतः। धियः। हरिं। हिन्वंति।
यातवे। तं। अस्य। मर्जयामसि। मदः। यः। इंद्रऽपातमः। यं।
गावः। आसऽभिः। दधुः। पुरा। नूनं। च। सूरयः। तं। गाथया।
पुराण्या। पुनानं। अभि। अनूषत। उतो इति। कृपंत। धीतयः।
देवानां। नाम। बिभ्रतीः। तं। उक्षमाणं। अव्यये। वारे। पुनंति।
धर्णसिं। दूतं। न। पूर्वऽचित्तये। आ। शासते। मनीषिणः।। २५।।
सः। पुनानः। मदिन्ऽतमः। सोमः। चमूषु। सीदति। पशौ। न।
रेतः। आऽदधत्। पतिः। वचस्यते। धियः। सः। मृज्यते। सुकर्मऽ
भिः। देवः। देवेभ्यः। सुतः। विदे। यत्। आसु। संऽददिः। महीः। अ

पः। वि। गाहते। सुतः। इंदो इति। पवित्रे। आ। नृऽभिः। यतः। वि।
नीयसे। इंद्राय। मत्सरिन्ऽतमः। चमूषु। आ। नि। सीदसि॥ २५॥
अभि। नवंते। अद्रुहः। ०। प्रियमिंद्रस्य काम्यं॥ ०॥ वत्सं। न। पूर्वे।
आयुनि। जातं। रिहंति। मातरः। पुनानः। इंदो इति। आ। भर। सो
म। द्विऽबर्हसं। रयिं। त्वं। वसूनि। पुष्यसि। विश्वानि। दाशुषः। गृहे।
त्वं। धियं। मनःऽयुजं। सृज। वृष्टिं। न। तन्यतुः। त्वं। वसूनि। पार्थिवा।
दिव्या। च। सोम। पुष्यसि। परि। ते। जिग्युषः। यथा। धारा। सुतस्य।
धावति। रंहमाणा। वि। अव्ययं। वारं। वाजीऽइव। सानसिः। क्रत्वे।
दक्षाय। नः। कवे। पवस्व। सोम। धारया। इंद्राय। पातवे। सुतः। मि

त्राय। वरुणाय। च॥ २६॥ पवस्व। वाजऽसातमः। पवित्रे। धार
या। सुतः। इंद्राय। सोम। विष्णवे। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। त्वां। रि
हंति। मातरः। हरिं। पवित्रे। अद्रुहः। वत्सं। जातं। न। धेनवः। पव
मान। विऽधर्मणि। पवमान। महि। श्रवः। चित्रेभिः। यासि। रश्मि
भिः। शर्धन्। तमांसि। जिघ्नसे। विश्वानि। दाशुषः। गृहे। त्वं। द्यां।
च। महिऽव्रत। पृथिवीं। च। अति। जभ्रिषे। प्रति। द्रापिं। अमुंचथाः।
पवमान। महिऽत्वना॥ २७॥ इति सप्तमाष्टके पदे चतुर्थोध्यायः॥
ॐ॥ पुरःऽजिती। वः। अंधसः। सुताय। मादयित्नवे। अप। श्वानं।
श्नथिष्टन। सखायः। दीर्घऽजिह्व्यं। यः। धारया। पावकया। परिऽ

६९

प्रस्यंदते। सुतः। इंदुः। अश्वः। न। कृत्व्यः। तं। दुरोषं। अभि। नरः।
सोमं। विश्वाच्या। धिया। यज्ञं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। सुतासः। म
धुमत्ऽतमाः। सोमाः। इंद्राय। मंदिनः। पवित्रऽवंतः। अक्षरन्।
देवान्। गच्छंतु। वः। मदाः। इंदुः। इंद्राय। पवते। इति। देवासः। अ
ब्रुवन्। वाचः। पतिः। मखस्यते। विश्वस्य। ईशानः। ओजसा।।१।।
सहस्रऽधारः। पवते। समुद्रः। वाचंऽईंखयः। सोमः। पतिः। रयीणां।
सखा। इंद्रस्य। दिवेऽदिवे। अयं। पूषा। रयिः। भगः। सोमः। पुनानः।
अर्षति। पतिः। विश्वस्य। भूमनः। वि। अख्यत्। रोदसी इति। उभेइ
ति। सं। ऊंइति। प्रियाः। अनूषत। गावः। मदाय। घृष्वयः। सोमासः।

कृण्वते। पथः। पवमानासः। इंदवः। यः। ओजिष्ठः। तं। आ। भर।
पवमान। श्रवाय्यं। यः। पंच। चर्षणीः। अभि। रयिं। येन। वनाम
हे। सोमाः। पवंते। इंदवः। अस्मभ्यं। गातुवित्ऽतमाः। मित्राः।
सुवानाः। अरेपसः। सुऽआध्यः। स्वःऽविदः।।२।। सुस्वानासः।
वि। अद्रिऽभिः। चितानाः। गोः। अधि। त्वचि। इषं। अस्मभ्यं। अ
भितः। सं। अस्वरन्। वसुऽविदः। एते। पूताः। विपःऽचितः। सोमासः।
दधिऽआशिरः। सूर्यासः। न। दर्शतासः। जिगत्नवः। ध्रुवाः।
घृते। प्र। सुन्वानस्य। अंधसः। मर्तः। न। वृत। तत्। वचः। अप।
श्वानं। अराधसं। हत। मखं। न। भृगवः। आ। जामिः। अत्के। अव्य

५५

त। भुजे। न। पुत्रः। ओण्योः। सरत्। जारः। न। योषणां। वरः।
न। योनिं। आऽसदं। सः। वीरः। दक्षऽसाधनः। वि। यः। तस्तं
भ। रोदसी इति। हरिः। पवित्रे। अव्यत। वेधाः। न। योनिं। आऽ
सदं। अव्यः। वारेभिः। पवते। सोमः। गव्ये। अधि। त्वचि। कनिक्र
दत्। वृषा। हरिः। इंद्रस्य। अभि। एति। निःऽकृतं॥ ३॥ क्राणा।
शिशुः। महीनां। हिन्वन्। ऋतस्य। दीधितिं। विश्वा। परि। प्रिया।
भुवत्। अध। द्विता। उप। त्रितस्य। पाष्योः। अभक्त। यत्। गुहा।
पदं। यज्ञस्य। सप्त। धामऽभिः। अध। प्रियं। त्रीणि। त्रितस्य। धा
रया। पृष्ठेषु। आ। ईरय। रयिं। मिमीते। अस्य। योजना। वि। सुऽ

क्रतुः। जज्ञानं। सप्त। मातरः। वेधां। अशासत। श्रिये। अ
यं। ध्रुवः। रयीणां। चिकेत। यत्। अस्य। व्रते। सऽजोषसः। वि
श्वे। देवासः। अद्रुहः। स्पार्हाः। भवंति। रंतयः। जुषंत। यत्॥ ४॥
यं। ईं। इति। गर्भं। ऋतऽवृधः। दृशे। चारुं। अजीजनन्। कविं।
मंहिष्ठं। अध्वरे। पुरुऽस्पृहं। समीचीने इति संऽईचीने। अभि। त्म
ना। यह्वी इति। ऋतस्य। मातरा। तन्वानाः। यज्ञं। आनुषक्। य
त्। अंजते। क्रत्वा। शुक्रेभिः। अक्षऽभिः। ऋणोः। अप। व्रजं। दि
वः। हिन्वन्। ऋतस्य। दीधितिं। प्र। अध्वरे॥ ५॥ प्र। पुनानाय।
वेधसे। सोमाय। वचः। उत्ऽयतं। भृतिं। न। भर। मतिऽभिः। जु

जोषते। परि। वाराणि। अव्यया। गोभिः। अंजानः। अर्षति।
त्री। सधऽस्था। पुनानः। कृणुते। हरिः। परि। कोशं। मधुऽश्चु
तं। अव्यये। वारे। अर्षति। अभि। वाणीः। ऋषीणां। सप्त। नूषत।
परि। नेता। मतीनां। विश्वऽदेवः। अदाभ्यः। सोमः। पुनानः। च
म्वोः। विशत्। हरिः। परि। दैवीः। अनु। स्वधाः। इंद्रेण। याहि। सऽर
थं। पुनानः। वाघत्। वाघत्ऽभिः। अमर्त्यः। परि। सप्तिः। न। वा
जऽयुः। देवः। देवेभ्यः। सुतः। विऽआनशिः। पवमानः। वि। धाव
ति। ६। सखायः। आ। नि। सीदत। पुनानाय। प्र। गायत। शि
शुं। न। यज्ञैः। परि। भूषत। श्रिये। सं। ईमिति। वत्सं। न। मातृऽभिः।

सृजत। गयऽसाधनं। देवऽअव्यं। मदं। अभि। द्विऽशवसं। पुना
त। दक्षऽसाधनं। यथा। शर्धाय। वीतये। यथा। मित्राय। वरुणा
य। शंऽतमः। अस्मभ्यं। त्वा। वसुऽविदं। अभि। वाणीः। अनूषत।
गोभिः। ते। वर्णं। अभि। वासयामसि। सः। नः। मदानां। पते। इंदो
इति। देवऽप्सराः। असि। सखाऽइव। सख्ये। गातुवित्ऽतमः। भ
व। सनेमि। कृधि। अस्मत्। आ। रक्षसं। कं। चित्। अत्रिणं। अप। अ
देव। द्वयुं। अंहः। युयोधि। नः। ७। तं। वः। सखायः। मदाय। पुना
नं। अभि। गायत। ०। शिशुंनयज्ञैः। ०। स्वदयंत। गूर्तिऽभिः। सं। व
त्सःऽइव। मातृऽभिः। इंदुः। हिन्वानः। अज्यते। देवऽअवीः। मदः।

६८

मतिऽभिः। परिऽस्कृतः। अयं। दक्षाय। साधनः। अयं। श
र्धाय। वीतये। अयं। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। सुतः। गोऽ
मत्। नः। इंद्रो इति। अश्वऽवत्। स्कृतः। सुऽदक्ष। धन्व। शु
चिं। ते। वर्णं। अधि। गोषु। दीधरं। सः। नः। हरीणां। पते।
इंद्रो इति। देवप्सरःऽतमः। सखाऽइव। सख्ये। नर्यः। रु
चे। भव। सनेमि। त्वं। अस्मत्। आ। अदेवं। कं। चित्। अत्रि
णं। सहान्। इंद्रो इति। परि। बाधः। अप। द्वयुं। ॥ ॥ इंद्रं।
अच्छ। सुताः। इमे। वृषणं। यंतु। हरयः। श्रुष्टी। जातासः।
इंदवः। स्वःऽविदः। अयं। भराय। सानसिः। इंद्राय। पवते।

सुतः। सोमः। जैत्रस्य। चेतति। यथा। विदे।०। अस्येदिंद्रो मदेष्वा॥०॥
ग्राभं। गृभ्णीत। सानसिं। वज्रं। च। वृषणं। भरत्। सं। अप्सुऽ
जित्। प्र। धन्व। सोम। जागृविः।०। रिंद्रायेंदो परिस्रव॥०॥ द्युऽमं
तं। शुष्मं। आ। भर। स्वःऽविदं। इंद्राय। वृषणं। मदं॥ पवस्व। विश्वऽ
दर्शतः। सहस्रऽयामा। पथिऽकृत्। विऽचक्षणः॥ १॥ अस्मभ्यं। गा
तुवित्ऽतमः। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। सहस्रं। याहि। पथिऽभिः।
कनिक्रदत्। पवस्व। देवऽवीतये। इंदो इति। धाराभिः। ओजसा।
आ। कलशं। मधुऽमान्। सोम। नः। सदः। तव। द्रप्साः। उदऽप्रुतः।
इंद्रं। मदाय। ववृधुः। त्वां। देवासः। अमृताय। कं। पपुः। आ। नः। सु

५१

तासः। इंदवः। पुनानाः। धावत। रयिं। वृष्टिऽद्यावः। रीतिऽआ
पः। स्वःऽविदः। सोमः। पुनानः। ऊर्मिणा। अव्यः। वारं। वि। धा
वति। अग्रे। वाचः। पवमानः। कनिक्रदत्॥ १०॥ धीभिः। हिन्वंति।
वाजिनं। वने। क्रीळंतं। अतिऽअविं। अभि। त्रिऽपृष्ठं। मतयः।
सं। अस्वरन्। असर्जि। कलशान्। अभि। मीळ्हे। सप्तिः। न। वा
जऽयुः। पुनानः। वाचं। जनयन्। असिस्यदत्। पवते। हर्यतः। ह
रिः। अति। ह्वरांसि। रंह्या। अभिऽअर्षन्। स्तोतृऽभ्यः। वीरऽवत्।
यशः। अया। पवस्व। देवऽयुः। मधोः। धाराः। असृक्षत। रेभन्। प
वित्रं। परि। एषि। विश्वतः॥ ११॥ परि। इतः। सिंचत। सुतं। सोमः। यः।

उत्ऽतमं। हविः। दधन्वान्। यः। नर्यः। अप्ऽसु। अंतः। आ। सुसा
व। सोमं। अद्रिऽभिः। नूनं। पुनानः। अविऽभिः। परि। स्रव। अदब्धः।
सुरभिऽतरः। सुते। चित्। त्वा। अप्ऽसु। मदामः। अंधसा। श्री
णंतः। गोभिः। उत्ऽतरं। परि। सुवानः। चक्षसे। देवऽमादनः।
क्रतुः। इंदुः। विऽचक्षणः। पुनानः। सोम। धारया। अपः। वसा
नः। अर्षसि। आ। रत्नऽधाः। योनिं। ऋतस्य। सीदसि। उत्सः। देव।
हिरण्ययः। दुहानः। ऊधः। दिव्यं। मधु। प्रियं। प्रत्नं। सधऽस्थं। आ।
असदत्। आऽपृच्छ्यं। धरुणं। वाजी। अर्षति। नृऽभिः। धूतः। विऽ
चक्षणः॥ १२॥ पुनानः। सोम। जागृविः। अव्यः। वारे। परि। प्रियः।

त्वं। विप्रः। अभवः। अंगिरःऽतमः। मध्वा। यज्ञं। मिमिक्ष। नः।
८० सोमः। मीढ्वान्। पवते। गातुवित्ऽतमः। ऋषिः। विप्रः। विऽचक्ष
णः। त्वं। कविः। अभवः। देवऽवीतमः। आ। सूर्यं। रोहयः। दिवि।
सोमः। ऊं इति। सुवानः। सोतृऽभिः। अधि। स्नुऽभिः। अवीनां।
अश्वयाऽइव। हरिता। याति। धारया। मंद्रया। याति। धारया। अ
नूपे। गोऽमान्। गोभिः। अक्षारिति। सोमः। दुग्धाभिः। अक्षारिति।
नो समुद्रं। संऽवरणानि। अग्मन्। मंदी। मदाय। तोशते। आ। सोम। सु
वानः। अद्रिऽभिः। तिरः। वाराणि। अव्यया। जनः। न। पुरि। च
म्वोः। विशत्। हरिः। सदः। वनेषु। दधिषे॥१३॥ सः। ममृजे। तिरः।

अण्वानि। मेष्यः। मीढ्हे। सप्तिः। न। वाजऽयुः। अनुऽमाद्यः। पवमा
नः। मनीषिऽभिः। सोमः। विप्रेभिः। ऋक्वऽभिः। प्र। सोम। देवऽवी
तये। सिंधुः। न। पिप्ये। अर्णसा। अंशोः। पयसा। मदिरः। न। जागृ
विः। अच्छ। काशं। मधुऽश्चुतं। आ। हर्यतः। अर्जुने। अत्के। अव्यत।
प्रियः। सूनुः। न। मर्ज्यः। तं। ईं। हिन्वंति। अपसः। यथा। रथं। नदीषु।
आ। गभस्त्योः। अभि। सोमासः। आयवः। पवंते। मद्यं। मदं। समुद्र
स्य। अधि। विष्टपि। मनीषिणः। मत्सरासः। स्वःऽविदः। तरत्। समुद्रं।
पवमानः। ऊर्मिणा। राजा। देवः। ऋतं। बृहत्। अर्षत्। मित्रस्य। वरु
णस्य। धर्मणा। प्र। हिन्वानः। ऋतं। बृहत्॥१४॥ नृऽभिः। येमानः।
हर्यतः। विऽचक्षणः। राजा। देवः। समुद्रियः। इंद्राय। पवते। मदः।

८१

सोमः।मरुत्वंते।सुतः।सहस्रऽधारः।अति।अव्यं।अर्षति।तं।
ईमिति।मृजंति।आयवः।पुनानः।चमूइति।जनयन्।मतिं।क
विः।सोमः।देवेषु।रण्यति।अपः।वसानः।परि।गोभिः।उत्ऽतरः।
सीदन्।वनेषु।अव्यत।तव।अहं।सोम।ररण।सख्ये।इंदोइति।दि
वेऽदिवे।पुरूणि।बभ्रोइति।नि।चरंति।मां।अव।परिऽधीन्।अ
ति।तान्।इहि।उत।अहं।नक्तं।उत।सोम।ते।दिवा।सख्याय।ब
भ्रोइति।ऊधनि।घृणा।तपंतं।अति।सूर्यं।परः।शकुनाःऽइव।
पप्तिम॥१५॥मृज्यमानः।सुऽहस्त्य।समुद्रे।वाचं।इन्वसि।र
यिं।पिशंगं।बहुलं।पुरुऽस्पृहं।पवमान।अभि।अर्षसि।मृजानः।

वारे।पवमानः।अव्यये।वृषा।अव।चक्रदः।वने।देवानां।
सोम।पवमान।निःऽकृतं।गोभिः।अंजानः।अर्षसि।पवस्व।
वाजऽसातये।अभि।विश्वानि।काव्या।त्वं।समुद्रं।प्रथमः।
वि।धारयः।देवेभ्यः।सोम।मत्सरः।०।सतू पवस्व परिपार्थि
वं रजो॥०॥दिव्या।च।सोम।धर्मऽभिः।त्वां।विप्रासः।मतिऽ
भिः।विऽचक्षण।शुभ्रं।हिन्वंति।धीतिऽभिः।पवमानाः।
असृक्षत।पवित्रं।अति।धारया।मरुत्वंतः।मत्सराः।इंद्रियाः।
हयाः।मेधां।अभि।प्रयांसि।च।०।अपोवसानः परि॥०॥
कोशं।अर्षति।इंदुः।हियानः।सोतृऽभिः।जनयन्।ज्योतिः।मं

न।

७२ दनोः । अवीवृशत् । गाः । कृपवान । निःऽनिजं ॥ ९ ॥ पवस्व ।
मधुमत्ऽतमः । इंद्राय । सोम । क्रतुवित्ऽतमः । मदः । महि । द्यु
क्षऽतमः । मदः । यस्य । ते । पीत्वा । वृषभः । वृषऽयते । अस्य । पी
ता । स्वःऽविदः । सः । सुऽप्रकेतः । अभि । अक्रमीत् । इषः । अ
हि छ । वाजं । न । एतशः । त्वं । अंग । देव्या । पवमान । जनिमानि ।
द्युमत्ऽतमः । अमृतऽत्वाय । घोषयः । येन । नवऽग्वः । दध्य
ङ् । अप । ऊर्णुते । येन । विप्रासः । आपिरे । देवानां । सुम्ने । अमृ
तस्य । चारुणः । येन । श्रवांसि । आनशुः । एषः । स्यः । धारया ।
सुतः । अव्यः । वारेभिः । पवते । मदिन्ऽतमः । क्रीळन् । ऊर्मिः ।

अपांऽइव ॥ १० ॥ यः । उस्रियाः । अप्याः । अंतः । अश्मनः । निः ।
गाः । अकृंतत् । ओजसा । अभि । व्रजं । तत्निषे । गव्यं । अश्व्यं ।
वर्मीऽइव । धृष्णो इति । आ । रुज । आ । सोत । परि । सिंचत । अश्वं ।
न । स्तोमं । अप्ऽतुरं । रजःऽतुरं । वनऽक्रक्षं । उदऽप्रुतं । सहस्रऽधा
रं । वृषभं । पयःऽवृधं । प्रियं । देवाय । जन्मने । ऋतेन । यः । ऋ
तऽजातः । विऽववृधे । राजा । देवः । ऋतं । बृहत् । अभि । द्युम्नं । बृ
हत् । यशः । इषः । पते । दिदीहि । देव । देवऽयुः । वि । कोशं । मध्यमं ।
युव । आ । वच्यस्व । सुऽदक्ष । चम्वोः । सुतः । विशां । वह्निः । न । विश्प
तिः । वृष्टिं । दिवः । पवस्व । रीतिं । अपां । जिन्व । गोऽइष्टये । धियः ॥

१८॥ एतं। ऊं इति। त्यं। मदऽच्युतं। सहस्रऽधारं। वृषभं। दिवः।
दुहुः। विश्वा। वसूनि। बिभ्रतं। वृषा। वि। जज्ञे। जनयन्। अम
र्त्यः। प्रऽतपन्। ज्योतिषा। तमः। सः। सुऽस्तुतः। कविऽभिः। निःऽ
निजं। दधे। त्रिऽधातु। अस्य। दंससा। सः। सुन्वे। यः। वसूनां।
यः। रायां। आऽनेता। यः। इळानां। सोमः। यः। सुऽक्षितीनां। यस्य।
नः। इंद्रः। पिबात्। यस्य। मरुतः। यस्य। वा। अर्यमणा। भगः।
आ। येन। मित्रावरुणा। करामहे। आ। इंद्रं। अवसे। महे। इंद्राय।
सोम। पातवे। नृऽभिः। यतः। स्वऽआयुधः। मदिन्ऽतमः। पवस्व।
मधुमत्ऽतमः॥ इंद्रस्य। हार्दि। सोमऽधानं। आ। विश। समुद्रंऽ

इव। सिंधवः। जुष्टः। मित्राय। वरुणाय। वायवे। दिवः। विष्टं
भः। उत्ऽतमः॥ १९॥ परि। प्र। धन्व। इंद्राय। सोम। स्वादुः। मित्रा
य। पूष्णे। भगाय। इंद्रः। ते। सोम। सुतस्य। पेयाः। क्रत्वे। दक्षाय।
विश्वे। च। देवाः। एव। अमृताय। महे। क्षयाय। सः। शुक्रः। अर्ष।
दिव्यः। पीयूषः। पवस्व। सोम। महान्। समुद्रः। पिता। देवानां।
विश्वा। अभि। धाम। शुक्रः। पवस्व। देवेभ्यः। सोम। दिवे। पृथि
व्यै। शं। च। प्रऽजायै। दिवः। धर्ता। असि। शुक्रः। पीयूषः। सत्ये।
विऽधर्मन्। वाजी। पवस्व। पवस्व। सोम। द्युम्नी। सुऽधारः। म
हां। अवीनां। अनु। पूर्व्यः। नृऽभिः। येमानः। जज्ञानः। पूतः। क्षरत्।

विश्वानि। मंद्रः। स्वः ऽ वित्। इंदुः। पुनानः। प्र ऽ जां। उराणः। कर
त्। विश्वानि। द्रविणानि। नः। पवस्व। सोम। क्रत्वे। दक्षाय। अश्वः।
न। निक्तः। वाजी। धनाय॥ २०॥ तं। ते। सोतारः। रसं। मदाय। पु
नंति। सोमं। मंहे। द्युम्नाय। शिशुं। जज्ञानं। हरिं। मृजंति। पवित्रे।
सोमं। देवेभ्यः। इंदुं। इंदुः। पविष्ट। चारुः। मदाय। अपां। उप ऽ स्थे।
कविः। भगाय। बिभर्ति। चारु। इंद्रस्य। नाम। येन। विश्वानि।
वृत्रा। जघान। पिबंति। अस्य। विश्वे। देवासः। गोभिः। श्रीतस्य।
नृ ऽ भिः। सुतस्य। प्र। सुवानः। अक्षारिति। सहस्र ऽ धारः। तिरः।
पवित्रं। वि। वारं। अव्यं। सः। वाजी। अक्षारिति। सहस्र ऽ रेताः।

अत् ऽ भिः। मृजानः। गोभिः। श्रीणानः। प्र। सोम। याहि। इंद्र
स्य। कुक्षा। नृ ऽ भिः। येमानः। अद्रि ऽ भिः। सुतः। असर्जि। वाजी।
तिरः। पवित्रं। इंद्राय। सोमः। सहस्र ऽ धारः। अंजंति। एनं। म
ध्वः। रसेन। इंद्राय। वृष्णे। इंदुं। मदाय। देवेभ्यः। त्वा। वृथा।
पाजसे। अपः। वसानं। हरिं। मृजंति। इंदुः। इंद्राय। तोशते। नि।
तोशते। श्रीणन्। उग्रः। रिणन्। अपः॥ २१॥ परि। ऊं इति। सु।
प्र। धन्व। वाज ऽ सातये। परि। वृत्राणि। सक्षणिः। द्विषः। तरध्यै।
ऋण ऽ याः। नः। ईयसे। अनु। हि। त्वा। सुतं। सोम। मदामसि। महे।
समर्य ऽ राज्ये। वाजान्। अभि। पवमान। प्र। गाहसे। अजीजनः।

०५

हि। पवमान। सूर्यं। विऽधारे। शक्मना। पयः। गोऽजीरया।
रंहमाणः। पुरंऽध्या। अजीजनः। अमृत। मर्त्येषु। आ। ऋ
तस्य। धर्मन्। अमृतस्य। चारुणः। सदा। असरः। वाजं। अछ।
सनिस्यदत्। अभिऽअभि। हि। श्रवसा। ततर्दिथ। उत्सं। न। कं।
चित्। जनऽपानं। अक्षितं। शर्याभिः। न। भरमाणः। गभस्त्योः।
आत्। ईं। के। चित्। पश्यमानासः। आप्यं। वसुऽरुचः। दिव्याः।
अभि। अनूषत। वारं। न। देवः। सविता। वि। ऊर्णुते॥ २२॥ त्वे इ
ति। सोम। प्रथमाः। वृक्तऽबर्हिषः। महे। वाजाय। श्रवसे। धि
यं। दधुः। सः। त्वं। नः। वीर। वीर्याय। चोदय। दिवः। पीयूषं।

पूर्व्यं। यत्। उक्थ्यं। महः। गाहात्। दिवः। आ। निः। अधुक्षत। इं
द्रं। अभि। जायमानं। सं। अस्वरन्। अध। यत्। इमे इति। पवमा
न। रोदसी इति। इमा। च। विश्वा। भुवना। अभि। मज्मना। यूथे।
न। निःऽस्थाः। वृषभः। वि। तिष्ठसे। सोमः। पुनानः। अव्यये।
वारे। शिशुः। न। क्रीळन्। पवमानः। अक्षारिति। सहस्रऽधारः।
शतऽवाजः। इंदुः। एषः। पुनानः। मधुऽमान्। ऋतऽवा। इंद्राय।
इंदुः। पवते। स्वादुः। ऊर्मिः। वाजऽसनिः। वरिवःऽवित्। वयःऽ
धाः। सः। पवस्व। सहमानः। पतन्यून्। सेधन्। रक्षांसि। अप। दुःऽ
गहानि। सुऽआयुधः। ससह्वान्। सोम। शत्रून्॥ २३॥ अया।

७५५

रुचा। हरिण्या। पुनानः। विश्वा। द्वेषांसि। तरति। स्वयुग्वऽ
भिः। सूरः। न। स्वयुग्वऽभिः। धारा। सुतस्य। रोचते। पु
नानः। अरुषः। हरिः। विश्वा। यत्। रूपा। परिऽयाति। ऋ
क्वऽभिः। सप्तऽआस्येभिः। ऋक्वऽभिः। त्वं। त्यत्। पणीनां। वि
दः। वसु। सं। मातृऽभिः। मर्जयसि। स्वे। आ। दमे। ऋतस्य।
धीतिऽभिः। दमे। पराऽवतः। न। साम। तत्। यत्र। रणंति।
धीतयः। त्रिधातुऽभिः। अरुषीभिः। वयः। दधे। रोचमानः।
वयः। दधे। पूर्वां। अनु। प्रऽदिशं। याति। चेकितत्। सं। रश्मिऽ
भिः। यतते। दर्शतः। रथः। दैव्यः। दर्शतः। रथः। अग्मन्। उ

क्थानि। पौंस्या। इंद्रं। जैत्राय। हर्षयन्। वज्रं। च। यत्। भवथः।
अनपऽच्युता। समत्ऽसु। अनपऽच्युता। २४॥ नानानं। वै।
ऊं इति। नः। धियः। वि। व्रतानि। जनानां। तक्षा। रिष्टं। रुतं। भि
षक्। ब्रह्मा। सुन्वंतं। इच्छति। ०। इंद्रायेंदो परिस्रव॥ ०॥ जरती
भिः। ओषधीभिः। पर्णेभिः। शकुनानां। कार्मारः। अश्मऽभिः।
द्युऽभिः। हिरण्यऽवंतं। इच्छति। ०। कारुः। अहं। ततः। भिषक्।
उपलऽप्रक्षिणी। नना। नानाऽधियः। वसुऽयवः। अनु। गाःऽ
इव। तस्थिम। ०। अश्वः। वोळ्हा। सुऽखं। रथं। हसनां। उपऽमं
त्रिणः। शेपः। रोमण्ऽवंतौ। भेदौ। वाः। इत्। मंडूकः। इच्छति। ०॥

२५।। शर्यणाऽवति।सोमं।इंद्रः।पिबतु।वृत्रऽहा।बलं।दधानः।
आत्मनि।करिष्यन्।वीर्यं।महत्।०।आ।पवस्व।दिशां।पते।
आर्जीकात्।सोम।मीढ्वः।ऋतऽवाकेन।सत्येन।श्रद्धया।त
पसा।सुतः।०।पर्जन्यऽवृद्धं।महिषं।तं।सूर्यस्य।दुहिता।आ।
अभरत्।तं।गंधर्वाः।प्रति।अगृभ्णन्।तं।सोमे।रसं।आ।अद
धुः।०।ऋतं।वदन्।ऋतऽद्युम्न।सत्यं।वदन्।सत्यऽकर्मन्।
श्रद्धां।वदन्।सोम।राजन्।धात्रा।सोम।परिऽकृतः।०।सत्यंऽ
उग्रस्य।बृहतः।सं।स्रवंति।संऽस्रवाः।सं।यंति।रसिनः।रसाः।
पुनानः।ब्रह्मणा।हरे।०।२६।।यत्र।ब्रह्मा।पवमान।छंदस्यां।

वाचं।वदन्।ग्राव्णा।सोमे।महीयते।सोमेन।आऽनंदं।जनय
न्।०।यत्र।ज्योतिः।अजस्रं।यस्मिन्।लोके।स्वः।हितं।तस्मिन्।
मां।धेहि।पवमान।अमृते।लोके।अक्षिते।०।यत्र।राजा।वैव
स्वतः।यत्र।अवऽरोधनं।दिवः।यत्र।अमूः।यह्वतीः।आपः।
तत्र।मां।अमृतं।कृधि।०।यत्र।अनुऽकामं।चरणं।~~चरणं~~।त्रिऽ
नाके।त्रिऽदिवे।दिवः।लोकाः।यत्र।ज्योतिष्मंतः।०।यत्र।का
माः।निऽकामाः।च।यत्र।ब्रध्नस्य।विष्टपं।स्वधा।च।यत्र।
तृप्तिः।च।०।यत्र।आऽनंदाः।च।मोदाः।च।मुदः।प्रऽमुदः।आ
सते।कामस्य।यत्र।आप्ताः।कामाः।०।२७।।यः।इंदो।पवमा

नस्य। अनु। धामानि। अक्रमीत्। तं। आहुः। सुऽप्रजाः। इति। यः।
७९ ते। सोम। अविधत्। मनः। ०। ऋषे। मंत्रऽकृतां। स्तोमैः। कश्यप।
उत्ऽवर्धयन्। गिरः। सोमं। नमस्य। राजानं। यः। जज्ञे। वीरुधां।
पतिः। ०। सप्त। दिशः। नानाऽसूर्याः। सप्त। होतारः। ऋत्विजः। दे
वाः। आदित्याः। ये। सप्त। तेभिः। सोम। अभि। रक्ष। नः। ०। यत्।
ते। राजन्। शृतं। हविः। तेन। सोम। अभि। रक्ष। नः। अरातिऽवा। मा।
नः। तारीत्। मो इति। च। नः। किं। चन। आममत्॥ ०॥ २॥ अग्रे।
बृहन्। उषसां। ऊर्ध्वः। अस्थात्। निःऽजगन्वान्। तमसः। ज्योति
षा। आ। अगात्। अग्निः। भानुना। रुशता। सुऽअंगः। आ। जातः।

विश्वा। सद्मानि। अप्राः। सः। जातः। गर्भः। असि। रोदस्योः। अ
ग्ने। चारुः। विऽभृतः। ओषधीषु। चित्रः। शिशुः। परि। तमांसि।
अक्तून्। प्र। मातृऽभ्यः। अधि। कनिक्रदत्। गाः। विष्णुः। इत्था।
परमं। अस्य। विद्वान्। जातः। बृहन्। अभि। पाति। तृतीयं। आसा।
यत्। अस्य। पयः। अक्रत। स्वं। सऽचेतसः। अभि। अर्चंति। अत्र।
अतः। ऊं इति। त्वा। पितुऽभृतः। जनित्रीः। अन्नऽवृधं। प्रति। चरंति।
अन्नैः। ताः। ईं। प्रति। एषि। पुनः। अन्यऽरूपाः। असि। त्वं। वि
क्षु। मानुषीषु। होता। होतारं। चित्रऽरथं। अध्वरस्य। यज्ञस्यऽय
ज्ञस्य। केतुं। रुशंतं। प्रतिऽअर्धिं। देवस्यऽदेवस्य। मह्ना। श्रिया।

तु। अग्निं। अतिथिं। जनानां। सः। तु। वस्त्राणि। अध। पेश
नानि। वसानः। अग्निः। नाभा। पृथिव्याः। अरुषः। जातः।
पदे। इळायाः। पुरःऽहितः। राजन्। यक्षि। इह। देवान्। आ।
हि। द्यावापृथिवी इति। अग्ने। उभे इति। सदा। पुत्रः। न। मात
रा। ततंथ। प्र। याहि। अच्छ। उशतः। यविष्ठ। अथ। आ। वह।
सहस्य। इह। देवान्॥ २१॥ पिप्रीहि। देवान्। उशतः। यविष्ठ। वि
द्वान्। ऋतून्। ऋतुऽपते। यज। इह। ये। दैव्याः। ऋत्विजः। ते
भिः। अग्ने। त्वं। होतॄणां। असि। आऽयजिष्ठः॥०॥ वेषिहोत्रमु
तपोत्रं॥०॥ जनानां। मंधाता। असि। द्रविणःऽदाः। ऋतऽवा।

स्वाहा। वयं। कृणवाम। हवींषि। देवः। देवान्। यजतु। अग्निः।
अर्हन्। आ। देवानां। अपि। पंथां। अगन्म। यत्। शक्नवाम।
तत्। अनु। प्रऽवोळ्हुं। अग्निः। विद्वान्। सः। यजात्। सः। इ
त्। ऊं इति। होता। सः। अध्वरान्। सः। ऋतून्। कल्पयाति।
यत्। वः। वयं। प्रऽमिनाम। व्रतानि। विदुषां। देवाः। अविदुःऽ
तरासः। अग्निः। तत्। विश्वं। आ। पृणाति। विद्वान्। येभिः।
देवान्। ऋतुऽभिः। कल्पयाति। यत्। पाकऽत्रा। मनसा।
दीनऽदक्षाः। न। यज्ञस्य। मन्वते। मर्त्यासः। अग्निः। तत्। हो
ता। ऋतुऽवित्। विऽजानन्। यजिष्ठः। देवान्। ऋतुऽशः।

२०

यजाति। विश्वेषां। हि। अध्वराणां। अनीकं। चित्रं। केतुं। ज
निता। त्वा। जजान। सः। आ। यजस्व। नृऽवतीः। अनु। क्षाः।
स्पार्हाः। इषः। क्षुऽमतीः। विश्वऽजन्याः। यं। त्वा। द्यावापृ
थिवी इति। यं। त्वा। आपः। त्वष्टा। यं। त्वा। सुऽजनिमा। ज
जान। पंथां। अनु। प्रऽविद्वान्। पितृऽयानं। द्युऽमत्। अ
ग्ने। संऽइधानः। वि। भाहि॥ ३॰ इनः। राजन्। अरतिः। सं
ऽइद्धः। रौद्रः। दक्षाय। सुसुऽमान्। अदर्शि। चिकित्। वि। भा
ति। भासा। बृहता। असिक्नीं। एति। रुशतीं। अपऽअज
न्। कृष्णां। यत्। एनीं। अभि। वर्पसा। भूत्। जनयन्। यो

षां। बृहतः। पितुः। जां। ऊर्ध्वं। भानुं। सूर्यस्य। स्तभायन्।
दिवः। वसुऽभिः। अरतिः। वि। भाति। भद्रः। भद्रया। सच
मानः। आ। अगात्। स्वसारं। जारः। अभि। एति। पश्चात्।
सुऽप्रकेतैः। द्युऽभिः। अग्निः। विऽतिष्ठन्। रुशत्ऽभिः। वर्णैः।
अभि। रामं। अस्थात्। अस्य। यामासः। बृहतः। न। वग्नून्।
इंधानाः। अग्नेः। सख्युः। शिवस्य। ईड्यस्य। वृष्णः। बृहतः। सुऽ
आसः। भामासः। यामन्। अक्तवः। चिकित्रे। स्वनाः। न। यस्य।
भामासः। पवंते। रोचमानस्य। बृहतः। सुऽदिवः। ज्येष्ठेभिः।
यः। तेजिष्ठैः। क्रीळुमत्ऽभिः। वर्षिष्ठेभिः। भानुऽभिः। नक्षति।

द्यां।अस्य।शुष्मासः।ददृशानऽपवेः।जेहमानस्य।स्वनयन्।
८१ नियुत्ऽभिः।प्रत्नेभिः।यः।रुशत्ऽभिः।देवऽतमः।वि।रेभत्ऽ
भिः।अरतिः।भाति।विऽभ्वा।सः।आ।वक्षि।महि।नः।आ।
च।सत्सि।दिवः।पृथिव्योः।अरतिः।युवत्योः।अग्निः।सुऽतु
कः।सुऽतुकेभिः।अश्वैः।रभस्वत्ऽभिः।रभस्वान्।आ।इह।
गम्याः॥३१॥प्र।ते।यक्षि।प्र।ते।इयर्मि।मन्म।भुवः।यथा।
वंद्यः।नः।हवेषु।धन्वन्ऽइव।प्रऽपा।असि।त्वं।अग्ने।इय
क्षवे।पूरवे।प्रत्न।राजन्।यं।त्वा।जनासः।अभि।संऽचरंति।
गावः।।उष्णंऽइव।व्रजं।यविष्ठ।दूतः।देवानां।असि।मर्त्यानां।

अंतः।महान्।चरसि।रोचनेन।शिशुं।न।त्वा।जेन्यं।वर्धयंती।
माता।बिभर्ति।सचनस्यमाना।धनोः।अधि।प्रऽवता।यासि।
हर्यन्।जिगीषसे।पशुःऽइव।अवऽसृष्टः।मूराः।अमूर।न।व
यं।चिकित्वः।महिऽत्वं।अग्ने।त्वं।अंग।वित्से।शये।वव्रिः।चरति।
जिह्वया।अदन्।रेरिह्यते।युवतिं।विश्पतिः।सन्।कूचित्।जाय
ते।सनयासु।नव्यः।वने।तस्थौ।पलितः।धूमऽकेतुः।अस्नाता।
आपः।वृषभः।न।प्र।वेति।सऽचेतसः।यं।प्रऽनयंत।मर्ताः।तनू
त्यजाऽइव।तस्करा।वनर्गू इति।रशनाभिः।दशऽभिः।अभि।अ
धीतां।इयं।ते।अग्ने।नव्यसी।मनीषा।युक्ष्व।रथं।न।शुचयत्ऽ

भिः। अग्नेः। ब्रह्म। च। ते। जातऽवेदः। नमः। च। इयं। च। गीः।
८२ सदं। इत्। वर्धनी। भूत्।०। रक्षाणोअग्ने॥ ब मा। तनयानि। तो
का। रक्ष। उत। नः। तन्वः। अप्रऽयुच्छन्॥ ७॥ एकः। समुद्रः। ध
रुणः। रयीणां। अस्मत्। हृदः। भूरिऽजन्मा। वि। चष्टे। सिसक्ति।
ऊधः। निण्योः। उपऽस्थे। उत्सस्य। मध्ये। निऽहितं। पदं। वेरिति
वेः। समानं। नीळं। वृषणः। वसानाः। सं। जग्मिरे। महिषाः। अ
र्वतीभिः। ऋतस्य। पदं। कवयः। नि। पांति। गुहा। नामानि। दधि
रे। पराणि। ऋतयिनीइत्यृतऽयिनी। मायिनीइति। सं। दधातेइति।
मित्वा। शिशुं। जज्ञतुः। वर्धयंतीइति। विश्वस्य। नाभिं। चरतः।

ध्रुवस्य। कवेः। चित्। तंतुं। मनसा। विऽयंतः। ऋतस्य। हि। वर्तनयः।
सुऽजातं। इषः। वाजाय। प्रऽदिवः। सचंते। अधीवासं। रोदसीइ
ति। ववसानेइति। घृतैः। अन्नैः। ववृधातेइति। मधूनां। सप्त। स्वसॄः।
अरुषीः। वावशानः। विद्वान्। मध्वः। उत्। जभार। दृशे। कं। अंतः।
येमे। अंतरिक्षे। पुराऽजाः। इच्छन्। वव्रिं। अविदत्। पूषणस्य। स
प्त। मर्यादाः। कवयः। ततक्षुः। तासां। एकां। इत्। अभि। अंहुरः। गा
त्। आयोः। ह। स्कंभः। उपऽमस्य। नीळे। पथां। विऽसर्गे। धरुणेषु।
तस्थौ। असत्। च। सत्। च। परमे। विऽओमन्। दक्षस्य। जन्मन्। अ
दितेः। उपऽस्थे। अग्निः। ह। नः। प्रथमऽजाः। ऋतस्य। पूर्वे। आयु

नि। वृषभः। च। धेनुः॥ ३३॥ इति सप्तमाष्टके पंचमोध्यायः॥
८३ ॐ। अयं। सः। यस्य। शर्मन्। अवःऽभिः। अग्नेः। एधते। जरिता।
अभिष्टौ। ज्येष्ठेभिः। यः। भानुऽभिः। ऋषूणां। परिऽएति। परिऽवी
तः। विभाऽवा। यः। भानुऽभिः। विभाऽवा। विऽभाति। अग्निः। दे
वेभिः। ऋतऽवा। अजस्रः। आ। यः। विवाय। सख्या। सखिऽभ्यः।
अपरिऽह्वृतः। अत्यः। न। सप्तिः। ईशे। यः। विश्वस्याः। देवऽवीतेः।
ईशे। विश्वऽआयुः। उषसः। विऽउष्टौ। आ। यस्मिन्। मना। हवींषि।
अग्नौ। अरिष्टऽरथः। स्कभ्नाति। शूषैः। शूषेभिः। वृधः। जुषा
णः। अर्कैः। देवान्। अच्छ। रघुऽपत्वा। जिगाति। मंद्रः। होता। सः।

जुह्वा। यजिष्ठः। संऽमिश्लः। अग्निः। आ। जिघर्ति। देवान्। तं।
उस्रां। इंद्रं। न। रेजमानं। अग्निं। गीःऽभिः। नमःऽभिः। आ। कृणु
ध्वं। आ। यं। विप्रासः। मतिऽभिः। गृणंति। जातऽवेदसं। जुह्वं। स
हानां। सं। यस्मिन्। विश्वा। वसूनि। जग्मुः। वाजे। न। अश्वाः। स
प्तिऽवंतः। एवैः। अस्मेइति। ऊती। इंद्रवातऽतमाः। अर्वाचीनाः।
अग्ने। आ। ववृत्स्व। अध। हि। अग्ने। मह्ना। निऽसद्य। सद्यः। जज्ञा
नः। हव्यः। बभूथ। तं। ते। देवासः। अनु। केतं। आयन्। अध। अवर्धं
त। प्रथमासः। ऊमाः॥ १॥ स्वस्ति। नः। दिवः। अग्ने। पृथिव्याः। वि
श्वऽआयुः। धेहि। यजथाय। देव। सचेमहि। तव। दस्म। प्रऽके

तेः। उरुष्य। नः। उरुऽभिः। देव। शंसैः। इमाः। अग्ने। मतयः।
तुभ्यं। जाताः। गोभिः। अश्वैः। अभि। गृणंति। राधः। ०। यदा
तेमर्तोअनुभोगमानट्॥०॥ वसो इति। दधानः। मतिऽभिः। सुऽ
जात। अग्निं। मन्ये। पितरं। अग्निं। आपिं। अग्निं। भ्रातरं। स
दं। इत्। सखायं। अग्नेः। अनीकं। बृहतः। सपर्यं। दिवि। शुक्रं।
यजतं। सूर्यस्य। सिध्राः। अग्ने। धियः। अस्मे इति। सनुत्रीः।
यं। त्रायसे। दमे। आ। नित्यऽहोता। ऋतऽवा। सः। रोहित्ऽअ
श्वः। पुरुऽक्षुः। द्युऽभिः। अस्मै। अहऽभिः। वामं। अस्तु। द्युऽ
भिः। हितं। मित्रंऽइव। प्रऽयोगं। प्रत्नं। ऋत्विजं। अध्वरस्य। जारं।

बाहुऽभ्यां। अग्निं। आयवः। अजनंत। विक्षु। होतारं। नि। असा
दयंत। स्वयं। यजस्व। दिवि। देव। देवान्। किं। ते। पाकः। कृणवत्।
अप्रऽचेताः। यथा। अयजः। ऋतुऽभिः। देव। देवान्। एव। यजस्व।
तन्वं। सुऽजात। भव। नः। अग्ने। अविता। उत। गोपाः। भव। वयःऽ
कृत्। उत। नः। वयःऽधाः। रास्व। च। नः। सुऽमहः। हव्यऽदातिं।
त्रास्व। उत। नः। तन्वः। अप्रऽयुच्छन्॥ २॥ प्र। केतुना। बृहता। या
ति। अग्निः॥०॥ रारोदसी वृषभोरोरवीति॥०॥ दिवः। चित्। अंता
न्। उपऽमान्। उत्। आनट्। अपां। उपऽस्थे। महिषः। ववर्ध। मु
मोद। गर्भः। वृषभः। ककुत्ऽमान्। अस्रेमा। वत्सः। शिमीऽवा

८५

न्।अरावीत्।सः।देवऽताति।उत्ऽयतानि।कृण्वन्।स्वेषु।
क्षयेषु।प्रथमः।जिगाति।आ।यः।मूर्धानं।पित्रोः।अरब्ध।नि।
अध्वरे।दधिरे।सूरः।अर्णः।अस्य।पत्मन्।अरुषीः।अश्वऽबु
ध्नाः।ऋतस्य।योनौ।तन्वः।जुषंत।उषःऽउषः।हि।वसोइति।
अग्रं।एषि।त्वं।यमयोः।अभवः।विभाऽवा।ऋताय।सप्त।द
धिषे।पदानि।जनयन्।मित्रं।तन्वे।स्वायै।भुवः।चक्षुः।महः।
ऋतस्य।गोपाः।भुवः।वरुणः।यत्।ऋताय।वेषि।भुवः।अ
पां।नपात्।जातऽवेदः।भुवः।दूतः।यस्य।हव्यं।जुजोषः।।३।।
भुवः।यज्ञस्य।रजसः।च।नेता।यत्र।नियुत्ऽभिः।सचसे।

शिवाभिः।दिवि।मूर्धानं।दधिषे।स्वःऽसां।जिह्वां।अग्ने।चकृ
षे।हव्यऽवाहं।अस्य।त्रितः।क्रतुना।वव्रे।अंतः।इच्छन्।धीतिं।
पितुः।एवैः।परस्य।सचस्यमानः।पित्रोः।उपऽस्थे।जामि।ब्रु
वाणः।आयुधानि।वेति।सः।पित्र्याणि।आयुधानि।विद्वा
न्।इंद्रऽइषितः।आप्त्यः।अभि।अयुध्यत्।त्रिऽशीर्षाणं।स
प्तऽरश्मिं।जघन्वान्।त्वाष्ट्रस्य।चित्।निः।ससृजे।त्रितः।गाः।
भूरि।इत्।इंद्रः।उत्ऽइनक्षंतं।।ओजः।अव।अभिनत्।सत्ऽ
पतिः।मन्यमानं।त्वाष्ट्रस्य।चित्।विश्वऽरूपस्य।गोनां।आऽ
चक्राणः।त्रीणि।शीर्षा।परा।वर्गितिवर्क्।।४।।आपः।हि।स्थ।

मयःऽभुवः। ताः। नः। ऊर्जे। दधातन। महे। रणाय। चक्षसे।
८६ यः। वः। शिवऽतमः। रसः। तस्य। भाजयत। इह। नः। उशतीः
ऽइव। मातरः। तस्मै। अरं। गमाम। वः। यस्य। क्षयाय। जिन्व
थ। आपः। जनयथ। च। नः। शं। नः। देवीः। अभिष्टये। आपः।
भवंतु। पीतये। शं। योः। अभि। स्रवंतु। नः। ईशानाः। वार्याणां।
क्षयंतीः। चर्षणीनां। अपः। याचामि। भेषजं॥ ०॥ ५॥ ओ इति।
चित्। सखायं। सख्या। ववृत्यां। तिरः। पुरु। चित्। अर्णवं। जग
न्वान्। पितुः। नपातं। आ। दधीत। वेधाः। अधि। क्षमि। प्रऽत
रं। दीध्यानः। न। ते। सखा। सख्यं। वष्टि। एतत्। सऽलक्ष्मा। य

त्। विषुऽरूपा। भवाति। महः। पुत्रासः। असुरस्य। वीराः। दिवः।
धर्तारः। उर्विया। परि। ख्यन्। उशंति। घ। ते। अमृतासः। एतत्।
एकस्य। चित्। त्यजसं। मर्त्यस्य। नि। ते। मनः। मनसि। धायि। अ
स्मे इति। जन्युः। पतिः। तन्वं। आ। विविश्याः। न। यत्। पुरा। चकृम।
कत्। ह। नूनं। ऋता। वदंतः। अनृतं। रपेम। गंधर्वः। अप्ऽसु। अप्या।
च। योषा। सा। नः। नाभिः। परमं। जामि। तत्। नौ। गर्भे। नु। नौ। ज
निता। दंपती इति दंऽपती। कः। देवः। त्वष्टा। सविता। विश्वऽरूपः।
नकिः। अस्य। प्र। मिनंति। व्रतानि। वेद। नौ। अस्य। पृथिवी। उत।
द्यौः। प्र। कः। अस्य। वेद। प्रथमस्य। अह्नः। कः। ईं। ददर्श। कः। इह।

८

प्र । वोचत् । बृहत् । मित्रस्य । वरुणस्य । धाम । कत् । ऊं इति । ब्रवः ।
आहनः । वीच्या । न्हॄन् । यमस्य । मा । यम्यं । कामः । आ । अगन् ।
समाने । योनौ । सहऽशेय्याय । जायाऽइव । पत्ये । तन्वं । रिरिच्यां ।
वि । चित् । वृहेव । रथ्याऽइव । चक्रा । न । तिष्ठंति । न । नि । मिषंति ।
एते । देवानां । स्पशः । इह । ये । चरंति । अन्येन । मत् । आहनः ।
याहि । तूयं । तेन । वि । वृह । रथ्याऽइव । चक्रा । रात्रीभिः । अस्मै ।
अहऽभिः । दशस्येत् । सूर्यस्य । चक्षुः । मुहुः । उत् । मिमीयात् ।
दिवा । पृथिव्या । मिथुना । सबंधू इति सऽबंधू । यमीः । यमस्य । बि
भृयात् । अजामि । आ । घ । ता । गच्छान् । उत्ऽतरा । युगानि । यत्र ।

जामयः । कृणवन् । अजामि । उप । बर्बृहि । वृषभाय । बाहुं ।
अन्यं । इच्छस्व । सुऽभगे । पतिं । मत् ॥ १० ॥ किं । भ्राता । असत् ।
यत् । अनाथं । भवाति । किं । ऊं इति । स्वसा । यत् । निःऽऋतिः ।
निऽगच्छात् । कामऽमूता । बहु । एतत् । रपामि । तन्वा । मे । तन्वं ।
सं । पिपृग्धि । न । वै । ऊं इति । ते । तन्वा । तन्वं । सं । पपृच्यां । पापं ।
आहुः । यः । स्वसारं । निऽगच्छात् । अन्येन । मत् । प्रऽमुदः । क
ल्पयस्व । न । ते । भ्राता । सुऽभगे । वष्टि । एतत् । बतः । बत । असि ।
यम । न । एव । ते । मनः । हृदयं । च । अविदाम । अन्या । किल । त्वां ।
कक्ष्याऽइव । युक्तं । परि । स्वजाते । लिबुजाऽइव । वृक्षं । अन्यं । ऊं इ

ति। सु। त्वं। यमि। अन्यः। ऊं इति। त्वां। ०। परिष्वजाते लि
बुजेव वृक्षं॥०॥ तस्य। वा। त्वं। मनः। इच्छ। सः। वा। तव। अ
ध। कृणुष्व। संऽविदं। सुऽभद्रां॥८॥ वृषा। वृष्णे। दुदुहे।
दोहसा। दिवः। पयांसि। यह्वः। अदितेः। अदाभ्यः। विश्वं।
सः। वेद। वरुणः। यथा। धिया। सः। यज्ञियः। यजतु। यज्ञि
यान्। ऋतून्। रपत्। गंधर्वीः। अप्या। च। योषणा। नद
स्य। नादे। परि। पातु। मे। मनः। इष्टस्य। मध्ये। अदितिः।
नि। धातु। नः। भ्राता। नः। ज्येष्ठः। प्रथमः। वि। वोचति। सो
इति। चित्। नु। भद्रा। क्षुऽमती। यशस्वती। उषाः। उवास।

मनवे। स्वःऽवती। यत्। ईं। उशंतं। उशतां। अनु। क्रतुं। अग्निं।
होतारं। विदथाय। जीजनन्। अध। त्यं। द्रप्सं। विऽभ्वं। विऽचक्ष
णं। विः। आ। अभरत्। इषितः। श्येनः। अध्वरे। यदि। विशः। वृ
णते। दस्मं। आर्याः। अग्निं। होतारं। अध। धीः। अजायत। सदा।
असि। रण्वः। यवसाऽइव। पुष्यते। होत्राभिः। अग्ने। मनुषः।
सुऽअध्वरः। विप्रस्य। वा। यत्। शशमानः। उक्थ्यं। वाजं। ससऽ
वान्। उपऽयासि। भूरिऽभिः॥९॥ उत्। ईरय। पितरा। जारः। आ।
भगं। इयक्षति। हर्यतः। हृत्तः। इष्यति। विवक्ति। वह्निः। सुऽअ
पस्यते। मखः। तविष्यते। असुरः। वेपते। मती। यः। ते। अग्ने। सुऽ

८९

मतिं। मर्तः। अक्षत। सहसः। सूनो इति। अति। सः। प्र। शृण्वे। इ
षं। दधानः। वहमानः। अश्वैः। आ। सः। द्युऽमान्। अमऽवान्।
भूषति। द्यून्। यत्। अग्ने।। एषा। संऽइतिः। भवाति। देवी। देवेषु।
यजता। यजत्र। रत्ना। च। यत्। विऽभजासि। स्वधाऽवः। भागं।
नः। अत्र। वसुऽमंतं। वीतात्। श्रुधि। नः। अग्ने। सदने। सधऽस्थे।
युक्ष्व। रथं। अमृतस्य। द्रवित्नुं। आ। नः। वह। रोदसी इति। देवपु
त्रे इति देवऽपुत्रे। माकिः। देवानां। अप। भूः। इह। स्याः।। १०।। द्या
वा। ह। क्षामा। प्रथमे इति। ऋतेन। अभिऽश्रावे। भवतः। सत्यऽ
वाचा। देवः। यत्। मर्तान्। यजथाय। कृण्वन्। सीदत्। होता। प्र

त्यङ्। स्वं। असुं। यन्। देवः। देवान्। परिऽभूः। ऋतेन। वह। नः।
हव्यं। प्रथमः। चिकित्वान्। धूमऽकेतुः। संऽइधा। भाःऽऋजीकः।
मंद्रः। होता। नित्यः। वाचा। यजीयान्। स्वावृक्। देवस्य। अमृतं।
यदि। गोः। अतः। जातासः। धारयंते। उर्वी इति। विश्वे। देवाः। अनु।
तत्। ते। यजुः। गुः। दुहे। यत्। एनी। दिव्यं। घृतं। वारिति वाः। अ
र्चामि। वां। वर्धाय। अपः। घृतस्नू इति घृतऽस्नू। द्यावाभूमी इ
ति। शृणुतं। रोदसी इति। मे। अहा। यत्। द्यावः। असुऽनीतिं।
अयन्। मध्वा। नः। अत्र। पितरा। शिशीतां।। किं। स्वित्। नः। राजा।
जगृहे। कत्। अस्य। अति। व्रतं। चकृम। कः। वि। वेद। मित्रः। चित्।

९०

हि। स्म। जुहुराणः। देवान्। श्लोकः। न। यातां। अपि। वाजः। अस्ति॥
११॥ दुःऽमंतु। अत्र। अमृतस्य। नाम। ०। सलक्ष्मा यद्विषुरूपाभ
वाति॥ ०॥ यमस्य। यः। मनवते। सुऽमंतु। अग्ने। तं। ऋष्व। पाहि।
अप्रऽयुच्छन्। यस्मिन्। देवाः। विदथे। मादयंते। विवस्वतः। सद
ने। धारयंते। सूर्ये। ज्योतिः। अदधुः। मासि। अक्तून्। परि। द्योत
निं। चरतः। अजस्रा। यस्मिन्। देवाः। मन्मनि। संचरंति। अपी
च्ये। न। वयं। अस्य। विद्म। मित्रः। नः। अत्र। अदितिः। अनागान्।
सविता। देवः। वरुणाय। वोचत्। ०। श्रुधी नो अग्ने सदने सधस्थे
युक्ष्वा रथममृतस्य द्रवित्नुं॥ आ नो वह रोदसी देवपुत्रे माकिर्देवा

नामप भूरिहस्याः॥ ०॥ १२॥ युजे। वां। ब्रह्म। पूर्व्यं। नमःऽभिः। वि।
श्लोकः। एतु। पथ्याऽइव। सूरेः। शृण्वंतु। विश्वे। अमृतस्य। पु
त्राः। आ। ये। धामानि। दिव्यानि। तस्थुः। यमे इवेति यमेऽइव।
यतमाने इति। यत्। प्रेतं। प्र। वां। भरन्। मानुषाः। देवऽयंतः।
आ। सीदतं। स्वं। ऊं इति। लोकं। विदाने इति। स्वासस्थे इति सुऽआ
सस्थे। भवतं। इंदवे। नः। पंच। पदानि। रुपः। अनु। अरोहं। चतुःऽ
पदीं। अनु। एमि। व्रतेन। अक्षरेण। प्रति। मिमे। एतां। ऋतस्य। ना
भौ। अधि। सं। पुनामि। देवेभ्यः। कं। अवृणीत। मृत्युं। प्रऽजायै।
कं। अमृतं। न। अवृणीत। बृहस्पतिं। यज्ञं। अकृण्वत। ऋषिं।

प्रियां। यमः। तन्वं। प्र। अरिरेचीत्। सप्त। क्षरंति। शिशवे। मरुत्वते।
पित्रे। पुत्रासः। अपि। अवीवृतन्। ऋतं। उभेइति। इत्। अस्य। उभ
यस्य। राजथः। उभेइति। यतेतेइति। उभयस्य। पुष्यतः॥ १२॥ प
रेयिऽवांसं। प्रऽवतः। महीः। अनु। बहुऽभ्यः। पंथां। अनुऽपस्पशा
नं। वैवस्वतं। संऽगमनं। जनानां। यमं। राजानं। हविषा। दुवस्य।
यमः। नः। गातुं। प्रथमः। विवेद। न। एषा। गव्यूतिः। अपऽभर्तवै।
ऊं इति। यत्र। नः। पूर्वे। पितरः। पराऽईयुः। एना। जज्ञानाः। पथ्याः।
अनु। स्वाः। मातली। कव्यैः। यमः। अंगिरःऽभिः। बृहस्पतिः। ऋ
क्ऽभिः। ववृधानः। यान्। च। देवाः। ववृधुः। ये। च। देवान्।

स्वाहा। अन्ये। स्वधया। अन्ये। मदंति। इमं। यम। प्रऽस्तरं। आ।
सीद। अंगिरःऽभिः। पितृऽभिः। संऽविदानः। आ। त्वा। मंत्राः।
कविऽशस्ताः। वहंतु। एना। राजन्। हविषा। मादयस्व। अंगिरःऽ
भिः। आ। गहि। यज्ञियेभिः। यम। वैरूपैः। इह। मादयस्व। वि
वस्वंतं। हुवे। यः। पिता। ते। अस्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। आ। निऽ
सद्य॥ १४॥ अंगिरसः। नः। पितरः। नवऽग्वाः। अथर्वाणः। भृ
गवः। सोम्यासः। तेषां। वयं। सुऽमतौ। यज्ञियानां। ०। ------
--------- ॥०॥ प्र। इहि। प्र। इहि। पथिऽभिः। पूर्व्येभिः। उ
भा। राजाना। स्वधया। मदंता। यमं। पश्यामि। वरुणं। च। देवं।

१२

सं। गच्छस्व। पितृऽभिः। सं। यमेन। इष्टा। पूर्तेन। परमे। विऽओम
न्। हित्वाय। अवद्यं। पुनः। अस्तं। आ। इहि। सं। गच्छस्व। तन्वा।
सुऽवर्चाः॥ अप। इत। वि। इत। वि। च। सर्पत। अतः। अस्मै। एतं।
पितरः। लोकं। अक्रन्। अहःऽभिः। अत्ऽभिः। अक्तुऽभिः। विऽअ
क्तं। यमः। ददाति। अवऽसानं। अस्मै। अति। द्रव। सारमेयौ। श्वा
नौ। चतुःऽअक्षौ। शबलौ। साधुना। पथा। अथ। पितॄन्। सुऽ
विदत्रान्। उप। इहि। यमेन। ये। सधऽमादं। मदंति॥१५॥ यौ। ते।
श्वानौ। यम। रक्षितारौ। चतुःऽअक्षौ। पथिरक्षी इति पथिऽ क्षी।
नृऽचक्षसौ। ताभ्यां। एनं। परि। देहि। राजन्। स्वस्ति। च। अस्मै। अ

नमीवं। च। धेहि। उरुऽनसौ। असुऽतृपौ। उदुंबलौ। यमस्य। दूतौ।
चरतः। जनान्। अनु। तौ। अस्मभ्यं। दृशये। सूर्याय। पुनः। दातां।
असुं। अद्य। इह। भद्रं। यमाय। सोमं। सुनुत। यमाय। जुहुत।
हविः। यमं। ह। यज्ञः। गच्छति। अग्निऽदूतः। अरंऽकृतः। यमाय।
घृतऽवत्। हविः।०। जुहोत प्र च तिष्ठत॥०॥ सः। नः। देवेषु। आ। य
मत्। दीर्घं। आयुः। प्र। जीवसे। यमाय मधुमत्ऽतमं। राज्ञे। हव्यं।
जुहोतन। इदं। नमः। ऋषिऽभिः। पूर्वऽजेभ्यः। पूर्वेभ्यः। पथिकृ
त्ऽभ्यः। त्रिऽकद्रुकेभिः। पतति। षट्। उर्वीः। एकं। इत्। बृहत्। त्रिऽ

२३

स्तुप्।गायत्री।छंदांसि।सर्वा।ता।यमे।आऽहिता।।१५।।उत्।ईर
तां।अवरे।उत्।परासः।उत्।मध्यमाः।पितरः।सोम्यासः।असुं।
ये।ईयुः।अवृकाः।ऋतऽज्ञाः।ते।नः।अवंतु।पितरः।हवेषु।इदं।
पितृऽभ्यः।नमः।अस्तु।अद्य।ये।पूर्वासः।ये।उपरासः।ईयुः।ये।
पार्थिवे।रजसि।आ।निऽसत्ताः।ये।वा।नूनं।सुऽवृजनासु।वि
क्षु।आ।अहं।पितॄन्।सुऽविदत्रान्।अवित्सि।नपातं।च।विऽक्र
मणं।च।विष्णोः।बर्हिऽसदः।ये।स्वधया।सुतस्य।भजंत।पित्वः।ते।
इह।आऽगमिष्ठाः।बर्हिऽसदः।पितरः।ऊती।अर्वाक्।इमा।वः।हव्या।
चकृम।जुषध्वं।ते।आ।गत।अवसा।शंऽतमेन।अथ।नः।शं।योः।

अरपः।दधातन।उपऽहूताः।पितरः।सोम्यासः।बर्हिष्येषु।निऽधि
षु।प्रियेषु।ते।आ।गमंतु।ते।इह।श्रुवंतु।अधि।ब्रुवंतु।ते।अवंतु।
अस्मान्।।१०।।आऽअच्य।जानु।दक्षिणतः।निऽसद्य।इमं।यज्ञं।
अभि।गृणीत।विश्वे।मा।हिंसिष्ट।पितरः।केन।चित्।नः।।०।यद्वआ
गः।पुरुषता।कराम।।०।।आसीनासः।अरुणीनां।उपऽस्थे।रयिं।धत्त।
दाशुषे।मर्त्याय।पुत्रेभ्यः।पितरः।तस्य।वस्वः।प्र।यच्छत।इह।ऊर्जं।
दधात।ये।नः।पूर्वे।पितरः।सोम्यासः।अनुऽऊहिरे।सोमऽपीथं।व
सिष्ठाः।तेभिः।यमः।संऽरराणः।हवींषि।उशन्।उशत्ऽभिः।प्रतिऽ
कामं।अत्तु।ये।तातृषुः।देवऽत्रा।जेहमानाः।होत्राऽविदः।स्तोमऽतष्टा

१७

सः । अर्कैः । आ । अग्ने । याहि । सुऽविदत्रेभिः । अर्वाङ् । सत्यैः । क
व्यैः । पितृऽभिः । घर्मसत्ऽभिः । ये । सत्यासः । हविःऽअदः । हविःऽ
पाः । इन्द्रेण । देवैः । सऽरथं । दधानाः ।०। आग्नेयाहि ॥०॥ सहस्रं । देवऽ
वन्दैः । परैः । पूर्वैः । पितृऽभिः । घर्मसत्ऽभिः ॥ १८ ॥ अग्निऽस्वात्ताः ।
पितरः । आ । इह । गच्छत । सदःऽसदः । सदत । सुऽप्रनीतयः । अ
त्त । हवींषि । प्रऽयतानि । बर्हिषि । अथ । रयिं । सर्वऽवीरं । दधात
न । त्वं । अग्ने । ईळितः । जातऽवेदः । अवाट् । हव्यानि । सुरभीणि ।
कृत्वी । प्र । अदाः । पितृऽभ्यः । स्वधया । ते । अक्षन् । अद्धि । त्वं । देव ।
प्रऽयता । हवींषि । ये । च । इह । पितरः । ये । च । न । इह । यान् । च ।

विद्म । यान् । ऊं इति । च । न । प्रऽविद्म । त्वं । वेत्थ । यति । ते । जातऽ
वेदः । स्वधाभिः । यज्ञं । सुऽकृतं । जुषस्व । ये । अग्निऽदग्धाः । ये ।
अनग्निऽदग्धाः । दिवः । स्वधया । मादयन्ते । तेभिः । स्वऽराट् । अ
सुऽनीतिं । एतां । यथाऽवशं । तन्वं । कल्पयस्व ॥ १९ ॥ मा । एनं । अ
ग्ने । विदहः । मा । अभि । शोचः । मा । अस्य । त्वचं । चिक्षिपः । मा ।
शरीरं । यदा । शृतं । कृणवः । जातऽवेदः । अथ । ईं । एनं । प्र । हिणुता
त् । पितृऽभ्यः । शृतं । यदा । करसि । जातऽवेदः ।०। थेमेनं ॥०॥ परि ।
दत्तात् । पितृऽभ्यः । यदा । गच्छाति । असुऽनीतिं । एतां । अथ । देवा
नां । वशऽनीः । भवाति । सूर्यं । चक्षुः । गच्छतु । वातं । आत्मा । द्यां ।

९५

च।गछ।पृथिवीं।च।धर्मणा।अपः।वा।गछ।यदि।तत्र।ते।हि
तं।ओषधीषु।प्रति।तिष्ठ।शरीरैः।अजः।भागः।तपसा।तं।तप
स्व।तं।ते।शोचिः।तपतु।तं।ते।अर्चिः।याः।ते।शिवाः।तन्वः।जा
तऽवेदः।ताभिः।वह।एनं।सुऽकृतां।ऊं इति।लोकं।अव।सृज।
पुनः।अग्ने।पितृऽभ्यः।यः।ते।आऽहुतः।चरति।स्वधाभिः।आ
युः।वसानः।उप।वेतु।शेषः।सं।गछतां।तन्वा।जातऽवेदः।।२०।
यत्।ते।कृष्णः।शकुनः।आऽतुतोद।पिपीलः।सर्पः।उत।वा।श्वा
पदः।अग्निः।तत्।विश्वऽअत्।अगदं।कृणोतु।सोमः।च।यः।
ब्राह्मणान्।आऽविवेश।अग्नेः।वर्म।परि।गोभिः।व्ययस्व।सं।

प्र।ऊर्णुष्व।पीवसा।मेदसा।च।न।इत्।त्वा।धृष्णुः।हरसा।जर्हृ
षाणः।दधृक्।विऽधक्ष्यन्।परिऽअंखयाते।इमं।अग्ने।चम
सं।मा।वि।जिह्वरः।प्रियः।देवानां।उत।सोम्यानां।एषः।चमसः।
देवऽपानः।तस्मिन्।देवाः।अमृताः।मादयते।क्रव्यऽअदं।अ
ग्निं।प्र।हिणोमि।दूरं।यमऽराज्ञः।गछतु।रिप्रऽवाहः।इह।एव।
अयं।इतरः।जातऽवेदाः।देवेभ्यः।हव्यं।वहतु।प्रऽजानन्।यः।
अग्निः।क्रव्यऽअत्।प्रऽविवेश।वः।इमं।पश्यन्।इतरं।जातऽवेद
सं।तं।हरामि।पितृऽयज्ञाय।देवं।सः।घर्मं।इन्वात्।परमे।सधऽ
स्थे।।२१।।यः।अग्निः।क्रव्यवाहनः।पितॄन्।यक्षत्।ऋतऽवृधः।

१६

स । इत् । ऊं इति । हव्यानि । वोचत् । देवेभ्यः । च । पितृऽभ्यः । आ । उशं
तः । त्वा । नि । धीमहि । उशंतः । सं । इधीमहि । उशन् । उशतः । आ ।
वह । पितृन् । हविषे । अत्तवे । यं । त्वं । अग्ने । संऽअदहः । तं । ऊं
इति । निः । वापय । पुनरिति । कियांबु । अत्र । रोहतु । पाकऽदूर्वा । वि
अल्कशा । शीतिके । शीतिकाऽवति । ह्लादिके । ह्लादिकाऽवति ।
मंडूक्या । सु । सं । गमः । इमं । सु । अग्निं । हर्षय ॥ २२ ॥ त्वष्टा । दुहि
त्रे । वहतुं । कृणोति । इति । इदं । विश्वं । भुवनं । सं । एति । यमस्य ।
माता । परिऽउह्यमाना । महः । जाया । विवस्वतः । ननाश । अप ।
अगूहन् । अमृतां । मर्त्येभ्यः । कृत्वी । सऽवर्णां । अददुः । विवस्व

ते । उत । अश्विनौ । अभरत् । यत् । तत् । आसीत् । अजहात् । ऊं इ
ति । द्वा । मिथुना । सरण्यूः । पूषा । त्वा । इतः । च्यवयतु । प्र । विद्वा
न् । अनष्टऽपशुः । भुवनस्य । गोपाः । सः । त्वा । एतेभ्यः । परि । ददत्
पितृऽभ्यः । अग्निः । देवेभ्यः । सुऽविदत्रियेभ्यः । आयुः । विश्वऽ
आयुः । परि । पासति । त्वा । पूषा । त्वा । पातु । प्रऽपथे । पुरस्तात् । य
त्र । आसते । सुऽकृतः । यत्र । ते । ययुः । तत्र । त्वा । देवः । सविता । द
धातु । पूषा । इमाः । आशाः । अनु । वेद । सर्वाः । सः । अस्मान् । अभयऽ
तमेन । नेषत् । स्वस्तिऽदाः । आघृणिः । सर्वऽवीरः । अप्रऽयुच्छन् ।
पुरः । एतु । प्रऽजानन् ॥ २३ ॥ प्रऽपथे । पथां । अजनिष्ट । पूषा ।

६०

प्रऽपथे। दिवः। प्रऽपथे। पृथिव्याः। उभेइति। अभि। प्रियतमे इति प्रियऽतमे। सधस्थेइति सधऽस्थे। आ। च। परा। च। चरति। प्रऽजानन्। सरस्वतीं। देवऽयंतः। हवंते। सरस्वतीं। अध्वरे। तायमाने। सरस्वतीं। सुऽकृतः। अह्वयंत। सरस्वती। दाशुषे। वार्यं। दात्। सरस्वति। या। सऽरथं। ययाथ। स्वधाभिः। देवि। पितृऽभिः। मदंती। आऽसद्य। अस्मिन्। बर्हिषि। मादयस्व। अनमीवाः। इषः। आ। धेहि। अस्मे इति। सरस्वतीं। यां। पितरः। हवंते। दक्षिणा। यज्ञं। अभिऽनक्षमाणाः। सहस्रऽअर्घं। इळः। अत्र। भागं। रायः। पोषं। यजमानेषु। धेहि। आपः। अस्मान्। मातरः। शुंधयंतु।

घृतेन। नः। घृतऽप्वः। पुनंतु। विश्वं। हि। रिप्रं। प्रऽवहंति। देवीः। उत्। इत्। आभ्यः। शुचिः। आ। पूतः। एमि॥ २४॥ द्रप्सः। चस्कंद। पृथुमान्। अनु। द्यून्। इमं। च। योनिं। अनु। यः। च। पूर्वः। समानं। योनिं। अनु। संऽचरंतं। द्रप्सं। जुहोमि। अनु। सप्त। होत्राः। यः। ते। द्रप्सः। स्कंदति। यः। ते। अंशुः। बाहुऽच्युतः। धिषणायाः। उपऽस्थात्। अध्वर्योः। वा। परि। वा। यः। पवित्रात्। तं। ते। जुहोमि। मनसा। वषट्ऽकृतं। ०। यस्तेद्रप्स॥ ०॥ स्कंनः। ०। यस्तेअंशु॥ ०॥ अवः। च। यः। परेः। स्रुचा। अयं। देवः। बृहस्पतिः। सं। तं। सिंचतु। राधसे। पयस्वतीः। ओषधयः। पयस्वत्। मामकं। वचः। अपां। पयस्वत्।

९८

इत्। पयः। तेन। मा। सह। शुंधत॥ २५॥ परं। मृत्यो इति। अनु।
परा। इहि। पंथां। यः। ते। स्वः। इतरः। देवऽयानात्। चक्षुष्मते।
शृण्वते। ते। ब्रवीमि। मा। नः। प्रऽजां। रिरिषः। मा। उत। वीरान्।
मृत्योः। पदं। योपयंतः। यत्। ऐत।०। द्राघीयःऽआयुः प्रतरं दधा
नाः॥०॥ आऽप्यायमानाः। प्रऽजया। धनेन। शुद्धाः। पूताः। भव
त। यज्ञियासः। इमे। जीवाः। वि। मृतैः। आ। अववृत्रन्। अभूत्।
भद्रा। देवऽहूतिः। नः। अद्य। प्रांचः। अगाम। नृतये। हसाय।०।
द्राघीयःआयुःप्रतरंदधानाः॥०। इमं। जीवेभ्यः। परिऽधिं। दधामि।
मा। एषां। नु। गात्। अपरः। अर्थं। एतं। शतं। जीवंतु। शरदः।

पुरूचीः। अंतः। मृत्युं। दधतां। पर्वतेन। यथा। अहानि। अनुऽ
पूर्वं। भवंति। यथा। ऋतवः। ऋतुऽभिः। यंति। साधु। यथा।
न। पूर्वं। अपरः। जहाति। एव। धातः। आयूंषि। कल्पय। एषां।
२६॥ आ। रोहत। आयुः। जरसं। वृणानाः। अनुऽपूर्वं। यतमा
नाः। यति। स्थ। इह। त्वष्टा। सुऽजनिमा। सऽजोषाः। दीर्घं। आ
युः। करति। जीवसे। वः। इमाः। नारीः। अविधवाः। सुऽपत्नीः।
आऽअंजनेन। सर्पिषा। सं। विशंतु। अनश्रवः। अनमीवाः।
सुऽरत्नाः। आ। रोहंतु। जनयः। योनिं। अग्रे। उत्। ईर्ष्व। नारि।
अभि। जीवऽलोकं। गतऽअसुं। एतं। उप। शेषे। आ। इहि। ह

स्तऽग्राभस्य। दिधिषोः। तव। इदं। पत्युः। जनिऽत्वं। अभि। सं।
११ बभूथ। धनुः। हस्तात्। आऽददानः। मृतस्य। अस्मेइति। क्षत्रा
य। वर्चसे। बलाय। अत्र। एव। त्वं। इह। वयं। सुऽवीराः। विश्वाः।
स्पृधः। अभिऽमातीः। जयेम। उप। सर्प। मातरं। भूमिं। एतां।
उरुऽव्यचसं। पृथिवीं। सुऽशेवां। ऊर्णऽम्रदाः। युवतिः। द
क्षिणाऽवते। एषा। त्वा। पातु। निःऽऋतेः। उपऽस्थात्॥ २०॥ उ
त्। श्वंचस्व। पृथिवि। मा। नि। बाधथाः। सुऽउपायना। अस्मै।
भव। सुऽउपवंचना। माता। पुत्रं। यथा। सिचा। अभि। एनं। भूमे।
ऊर्णुहि। उत्ऽश्वंचमाना। पृथिवी। सु। तिष्ठतु। सहस्रं। मितः।

उप। श्रयंतां। ते। गृहासः। घृतऽश्चुतः। भवंतु। विश्वाहा। अस्मै
शरणाः। संतु। अत्र। उत्। ते। स्तभ्नामि। पृथिवीं। त्वत्। परि। इमं
लोगं। निऽदधत्। मोइति। अहं। रिषं। एतां। स्थूणां। पितरः। धारयं
तु। ते। अत्र। यमः। सदना। ते। मिनोतु। प्रतीचीने। मां। अहनि। इषाः।
पर्णंऽइव। आ। अदधुः। प्रतीचीं। जग्रभ। वाचं। अश्वं। रशनया।
यथा॥ २८॥ इति सप्तमाष्टके षष्ठोऽध्यायः॥ ॐ॥ नि। वर्तध्वं। मा। अ
नु। गात। अस्मान्। सिसक्त। रेवतीः। अग्नीषोमा। पुनर्वसूइति पु
नःऽवसू। अस्मेइति। धारयतं। रयिं। पुनः। एनाः। नि। वर्तय। पु
नः। एनाः। नि। आ। कुरु। इंद्रः। एनाः। नि। यच्छतु। अग्निः। एनाः।

१०

उपऽआजतु। पुनः। एताः। नि। वर्ततां। अस्मिन्। पुष्यंतु। गोऽप
तौ। इह। एव। अग्ने। नि। धारय। इह। तिष्ठतु। या। रयिः। यत्। निऽ
यानं। निऽअयनं। संऽज्ञानं। यत्। पराऽअयनं। आऽवर्तनं। निऽ
वर्तनं। यः। गोपाः। अपि। तं। हुवे। यः। उत्ऽआनट्। विऽअयनं। यः।
उत्ऽआनट्। पराऽअयनं। आऽवर्तनं। निऽवर्तनं। अपि। गोपाः।
नि। वर्ततां। आ। निऽवर्त। नि। वर्तय। पुनः। नः। इंद्र। गाः। देहि। जी
वाभिः। भुनजामहे। परि। वः। विश्वतः। दधे। ऊर्जा। घृतेन। पय
सा। ये। देवाः। के। च। यज्ञियाः। ते। रय्या। सं। सृजंतु। नः। आ।
निऽवर्तन। वर्तय। नि। निऽवर्तन। वर्तय। भूम्याः। चतस्रः। प्रऽ

दिशः। ताभ्यः। एनाः। नि। वर्तय।।१।। भद्रंनोअपिवातयमनः।
अग्निं। ईळे। भुजां। यविष्ठं। शासा। मित्रं। दुःऽधरीतुं। यस्य।
धर्मन्। स्वः। एनीः। सपर्यंति। मातुः। ऊधः। यं। आसा। कृपऽ
नीळं। भासाऽकेतुं। वर्धयंति। भ्राजते। श्रेणिऽदन्। अर्यः। वि
शां। गातुः। एति। प्र। यत्। आनट्। दिवः। अंतान्। कविः। अभ्रं। दी
द्यानः। जुषत। हव्या। मानुषस्य। ऊर्ध्वः। तस्थौ। ऋभ्वा। यज्ञे। मित्र
न। सद्म। पुरः। एति। सः। हि। क्षेमः। हविः। [illegible]ष्टी। इत्। अस्य। गा
तुः। एति। अग्निं। देवाः। वाशीऽमंतं।।२।। यज्ञेऽसहं। उवः। इषे। अ
ग्निं। पूर्वस्य। शेवस्य। अद्रेः। सूनुं। आयुं। आहुः। नराः। ये। के।

पुरः।३

४०१

च। अस्मत्। आ। विश्वा। इत्। ते। वामे। आ। स्फुरितिस्फः। अग्निं।
हविषा। वर्धंतः। कृष्णः। श्वेतः। अरुषः। यामः। अस्य। ब्रध्नः। ऋ
ज्रः। उत। शोणः। यशस्वान्। हिरण्यऽरूपं। जनिता। जजान।
एव। ते। अग्ने। विऽमदः। मनीषां। ऊर्जः। नपात्। अमृतेभिः। सऽ
जोषाः। गिरः। आ। वक्षत्। सुऽमतीः। इयानः। इषं। ऊर्जं। सुऽ
क्षितिं। विश्वं। आ। अभारित्यभाः॥ ३॥ आ। अग्निं। न। स्ववृ
क्तिऽभिः। होतारं। त्वा। वृणीमहे। यज्ञाय। स्तीर्णऽबर्हिषे। वि।
वः। मदे। शीरं। पावकऽशोचिषं। विवक्षसे। त्वां। ऊंइति। ते।
स्वऽआभुवः। शुंभति। अश्वऽराधसः। वेति। त्वां। उपऽसेचनी।०।

विवोमदे॥०॥ ऋजीतिः। अग्ने। आऽहुतिः। विवक्षसे। त्वेइति।
धर्माणः। आसते। जुहूभिः। सिंचतीःऽइव। कृष्णा। रूपाणि। अ
र्जुना।०। विवोमदे॥०॥ विश्वाः। अधि। श्रियः। धिषे। विवक्षसे।
यं। अग्ने। मन्यसे। रयिं। सहसाऽवन्। अमर्त्य। तं। आ। नः। वा
जऽसातये।०। विवोमदे॥०॥ यज्ञेषु। चित्रं। आ। भर। विवक्षसे।
अग्निः। जातः। अथर्वणा। विदत्। विश्वानि। काव्या। भुवत्।
दूतः। विवस्वतः।०। विवोमदे॥०॥ प्रियः। यमस्य। काम्यः। वि
वक्षसे॥ ५॥ त्वां। यज्ञेषु। ईळते। अग्ने। प्रऽयति। अध्वरे। त्वं। व
सूनि। काम्या।०। विवोमदे॥०॥ विश्वा। दधासि। दाशुषे। विवक्ष

४०२

से।०।त्वांयज्ञेष्वृत्विजं।।०।।चारुं।अग्ने।नि।सेदिरे।घृतऽप्र
तीकं।मनुषः।०।वि।वो।मदे।।०।।शुक्रं।चेतिष्ठं।अक्षऽभिः।विव
क्षसे।अग्ने।शुक्रेण।शोचिषा।उरु।प्रथयसे।बृहत्।अभिऽ
क्रंदन्।वृषऽयसे।०।वि।वो।मदे।।०।।गर्भं।दधासि।जामिषु।वि
वक्षसे।।८।।कुह।श्रुतः।इंद्रः।कस्मिन्।अद्य।जने।मित्रः।न।
श्रूयते।ऋषीणां।वा।यः।क्षये।गुहा।वा।चर्कृषे।गिरा।इह।
श्रुतः।इंद्रः।अस्मेइति।अद्य।स्तवे।वज्री।ऋचीषमः।मित्रः।
न।यः।जनेषु।आ।०।यशः।चक्रे।असामि।आ।।०।।महः।यः।पतिः।
शवसः।असामि।आ।महः।नृम्णस्य।तूतुजिः।भर्ता।वज्र

स्य।धृष्णोः।पिता।पुत्रंऽइव।प्रियं।युजानः।अश्वा।वातस्य।
धुनीइति।देवः।देवस्य।वज्रिऽवः।स्यंता।पथा।विरुक्मता।
सृजानः।स्तोषि।अध्वनः।त्वं।त्या।चित्।वातस्य।अश्वा।
आ।अगाः।ऋज्रा।त्मना।वहध्यै।ययोः।देवः।न।मर्त्यः।यं
ता।नकिः।विदाय्यः।।९।।अध।ग्मंता।उशना।पृच्छते।वां।
कत्ऽअर्था।नः।आ।गृहं।आ।जग्मथुः।पराकात्।दिवः।च।
ग्मः।च।मर्त्यं।आ।नः।इंद्र।पृक्षसे।अस्माकं।ब्रह्म।उत्ऽय
तं।तत्।त्वा।याचामहे।अवः।शुष्णं।यत्।हन्।अमानुषं।अक
र्मा।दस्युः।अभि।नः।अमंतुः।अन्यऽव्रतः।अमानुषः।त्वं।त

४०३

स्य। अमित्रऽहन्। वधः। दासस्य। दंभय। त्वं। नः। इंद्र। शूर। शू
रैः। उत। त्वाऽऊतासः। बर्हणा। पुरुऽत्रा। ते। वि। पूर्तयः। नवं
त। क्षोणयः। यथा। त्वं। तान्। वृत्रऽहत्ये। चोदयः। नॄन्। कार्पा
णे। शूर। वज्रिऽवः। गुहा। यदि। कवीनां। विशां। नक्षत्रऽश
वसां॥ ७॥ मक्षू। ता। ते। इंद्र। दानऽअप्नसः। आक्षाणे। शूर।
वज्रिऽवः। यत्। ह। शुष्णस्य। दंभयः। जातं। विश्वं। सयावऽभिः।
मा। अकुध्र्यक्। इंद्र। शूर। वस्वीः। अस्मेइति। भूवन्। अभिष्ट
यः। वयंऽवयं। ते। आसां। सुम्ने। स्याम। वज्रिऽवः। अस्मेइ
ति। ता। ते। इंद्र। संतु। सत्या। अहिंसंतीः। उपऽस्पृशः। विद्याम।

यासां। भुजः। धेनूनां। न। वज्रिऽवः। अहस्ता। यत्। अपदी। वर्ध
त। क्षाः। शचीभिः। वेद्यानां। शुष्णं। परि। प्रऽदक्षिणित्। विश्वऽ
आयवे। नि। शिश्नथः॥ ०॥ पिबापिबेदिंद्रशूरसोमं॥ ०॥ मा। रिष
ण्यः। वसवान। वसुः। सन्। उत। त्रायस्व। गृणतः। मघोनः। म
हः। च। रायः। रेवतः। कृधि। नः॥ ८॥ यजामहे। इंद्रं। वज्रऽदक्षिणं।
हरीणां। रथ्यं। विऽव्रतानां। प्र। श्मश्रु। दोधुवत्। ऊर्ध्वऽथा। भूत्।
वि। सेनाभिः। दयमानः। वि। राधसा। हरीइति। नु। अस्य। या। व
ने। विदे। वसु। इंद्रः। मघैः। मघऽवा। वृत्रऽहा। भुवत्। ऋभुः। वाजः।
ऋभुक्षाः। पत्यते। शवः। अव। क्ष्णौमि। दासस्य। नाम। चित्। य

दा। वज्री। हिरण्ययं। इत्। अथ। रथं। हरी इति। यं। अस्य। वहतः।
१०४ वि। सूरिऽभिः। आ। तिष्ठति। मघऽवा। सनऽश्रुतः। इंद्रः। वा
जस्य। दीर्घऽश्रवसः। पतिः। सोइति। चित्। वृष्टिः। यूथ्या। तु।
स्वा। सचा। इंद्रः। श्मश्रूणि। हरिता। अभि। प्रुष्णुते। अव। वेति।
सुऽक्षयं। सुते। मधु। उत्। इत्। धूनोति। वातः। यथा। वनं।
यः। वाचा। विऽवाचः। मृध्रऽवाचः। पुरु। सहस्रा। अशिवा।
जघान।०। तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसि।।०।। पिताऽइव। यः। त
विषीं। वव्रधे। शवः। स्तोमं। ते। इंद्र। विऽमदाः। अजीजनन्। अपू
र्व्यं। पुरुऽतमं। सुऽदानवे। विद्म। हि। अस्य। भोजनं। इनस्य। यत्।

त्। आ। पशुं। न। गोपाः। करामहे। माकिः। नः। एना। सख्या। वि।
योषुः। तव। च। इंद्र। विऽमदस्य। च। ऋषेः। विद्म। हि। ते। प्रऽम
तिं। देव। जामिऽवत्।०। इस्मेते संतु सख्या शिवानि।।०।।१।। इंद्र।
सोमं। इमं। पिब। मधुऽमंतं। चमूइति। सुतं।०। अस्मे रयिं। निधारय
विवोमदे।।०।। सहस्रिणं। पुरुवसोइति पुरुऽवसो। विवक्षसे। त्वां।
यज्ञेभिः। उक्थैः। उप। हव्येभिः। ईमहे। शचीऽपते। शचीनां।०।
विवोमदे।।०।। प्रेष्ठं। नः। धेहि। वार्यं विवक्षसे। यः। पतिः। वार्याणां।
असि। रध्रस्य। चोदिता। इंद्र। स्तोतॄणां। अविता।०। विवोमदे।।०।।
द्विषः। नः। पाहि। अंहसः। विवक्षसे। युवं। शक्रा। मायाऽविना। स

७०५

मीचीइतिसंऽईची। निः। अमंथतं। विऽमदेन। यत्। ईळिता। ना
सत्या। निःऽअमंथतं। विश्वे। देवाः। अकृपंत। संऽईच्योः। निःऽ
पतंत्योः। नासत्यौ। अब्रुवन्। देवाः। पुनः। आ। वहतात्। इति। म
धुऽमत्। मे। पराऽअयनं। मधुऽमत्। पुनः। आऽअयनं। ता। नः। दे
वा। देवतया। युवं। मधुऽमतः। कृतं॥१०॥ भद्रं। नः। अपि। वात
य। मनः। दक्षं। उत। क्रतुं। अध। ते। सख्ये। अंधसः। ०। वि वोमदे॥०॥
रणन्। गावः। न। यवसे। विवक्षसे। हृदिऽस्पृशः। ते। आसते।
विश्वेषु। सोम। धामऽसु। अध। कामाः। इमे। मम। ०। विवोमदे॥०॥
वि। तिष्ठंते। वसुऽयवः। विवक्षसे। उत। व्रतानि। सोम। ते। प्र। अ

हं। मिनामि। पाक्या। अध। पिताऽइव। सूनवे। ०। विवोमदे॥०॥
मृळ। नः। अभि। चित्। वधात्। विवक्षसे। सं। ऊं इति। प्र। यंति। धी
तयः। सर्गासः। अवतान्ऽइव। क्रतुं। नः। सोम। जीवसे। ०। विवोमदे॥०॥
धारय। चमसान्ऽइव। विवक्षसे। तव। त्ये। सोम। शक्तिऽभिः।
निऽकामासः। वि। ऋण्विरे। गृत्सस्य। धीराः। तवसः। ०। विवोवि
दे॥०॥ व्रजं। गोऽमंतं। अश्विनं। विवक्षसे॥११॥ पशुं। नः। सोम।
रक्षसि। पुरुऽत्रा। विऽस्थितं। जगत्। संऽआकृणोषि। जीवसे। ०। वि
वोमदे॥०॥ विश्वा। संऽपश्यन्। भुवना। विवक्षसे। त्वं। नः। सोम।
विश्वतः। गोपाः। अदाभ्यः। भव। सेध। राजन्। अप। स्रिधः। ०। विवो

मदे ॥०॥ मा। नः। दुःऽशंसः। ईशत। विवक्षसे।०। त्वं। नः। सोम ॥०॥
सुऽक्रतुं। वयःऽधेयाय। जागृहि। क्षेत्रवित्ऽतरः। मनुषः।०। वि
वो मदे ॥०॥ द्रुहः। नः। पाहि। अंहसः। विवक्षसे। त्वं। नः। वृत्रह
न्ऽतम। इंद्रस्य। इंदोइति। शिवः। सखा। यत्। सीं। हवंते। संऽ
इथे।०। वि वो मदे ॥०॥ युध्यमानाः। तोकऽसातौ। विवक्षसे। अ
यं। घ। सः। तुरः। मदः। इंद्रस्य। वर्धत। प्रियः। अयं। कक्षीवतः।
महः।०। वि वो मदे ॥०॥ मतिं। विप्रस्य। वर्धयत्। विवक्षसे। अयं।
विप्राय। दाशुषे। वाजान्। इयर्ति। गोऽमतः। अयं। सप्तऽभ्यः। आ।
वरं। प्र। अंधं। श्रोणं। च। तारिषत्। विवक्षसे ॥१२॥ प्र। हि। अच्छ।
॥[illegible]॥

मनीषाः। स्पार्हाः। यंति। निऽयुतः। प्र। दस्रा। नियुत्ऽरथः। पू
षा। अविष्ट। माहिनः। यस्य। त्यत्। महिऽत्वं। वाताप्यं। अयं।
जनः। विप्रः। आ। वंसत्। धीतिऽभिः। चिकेत। सुऽस्तुतीनां। सः।
वेद। सुऽस्तुतीनां। इंदुः। न। पूषा। वृषा। अभि। प्सुरः। प्रुषायति।
व्रजं। नः। आ। प्रुषायति। मंसीमहि। त्वा। वयं। अस्माकं। देव। पूषन्।
मतीनां। च। साधनं। विप्राणां। च। आऽधवं। प्रतिऽअर्धिः। यज्ञा
नां। अश्वऽहयः। रथानां। ऋषिः। सः। यः। मनुःऽहितः। विप्रस्य।
यवयत्ऽसखः ॥१३॥ आऽधीषमाणायाः। पतिः। शुचायाः।
च। शुचस्य। च। वासःऽवायः। अवीनां। आ। वासांसि। मर्मृजत्।

९०६

इनः।वाजानां।पतिः।इनः।पुष्टीनां।सखा।प्र।श्मश्रु।हर्यतः।
दूधोत्।वि।वृथा।यः।अदाभ्यः।आ।ते।रथस्य।पूषन्।अजाः।
धुरं।ववृत्युः।विश्वस्य।अर्थिनः।सखा।सनःऽजाः।अनपऽच्यु
तः।अस्माकं।ऊर्जा।रथं।पूषा।अविष्टु।माहिनः।भुवत्।वा
जानां।वृधः।इमं।नः।शृणवत्।हवं।।१४।।असत्।सु।मे।जरित
रिति।सः।अभिऽवेगः।यत्।सुन्वते।यजमानाय।शिक्षं।अ
नाशीःऽदां।अहं।अस्मि।प्रऽहंता।सत्यऽध्वृतं।वृजिनऽयंतं।आ
भुं।यदि।इत्।अहं।युधये।संऽनयानि।अदेवऽयून्।तन्वा।शू
शुजानान्।अमा।ते।तुम्रं।वृषभं।पचानि।तीव्रं।सुतं।पंचऽद

शं।नि।सिंचं।न।अहं।तं।वेद।यः।इति।ब्रवीति।अदेवऽयून्।संऽ
अरणे।जघन्वान्।यदा।अवऽअख्यत्।संऽअरणं।ऋघोवत्।
आत्।इत्।ह।मे।वृषभा।प्र।ब्रुवंति।यत्।अज्ञातेषु।वृजनेषु
आसं।विश्वे।सतः।मघऽवानः।मे।आसन्।जिनामि।वा।इत्।क्षे
मे।आ।संतं।आभुं।प्र।तं।क्षिणां।पर्वते।पादऽगृह्य।न।वै।ऊं इति।
मां।वृजने।वारयंते।न।पर्वतासः।यत्।अहं।मनस्ये।मम।स्वना
त्।कृधुऽकर्णः।भयाते।एव।इत्।अनु।द्यून्।किरणः।सं।एजा
त्।।१५।।दर्शन्।नु।अत्र।शृतऽपान्।अनिंद्रान्।बाहुऽक्षदः।शर
वे।पत्यमानान्।घृषुं।वा।ये।निनिदुः।सखायं।अधि।ऊं इति।नु।ए
नो

१०८

पु। प्रवयः। ववक्षुः। अभूः। ऊं इति। ओक्षीः। वि। ऊं इति। आयुः।
आनट्। दर्षत्। नु। पूर्वः। अपरः। नु। दर्षत्। द्वेइति। पवस्तेइति।
न। परि। तं। भूतः। यः। अस्य। पारे। रजसः। विवेष। गावः। यवं। प्रऽ
युताः। अर्यः। अक्षन्। ताः। अपश्यं। सहऽगोपाः। चरंतीः। हवाः।
इत्। अर्यः। अभितः। सं। आयन्। कियत्। आसु। स्वऽपतिः।
छंदयाते। सं। यत्। वयं। यवसऽअदः। जनानां। अहं। यवऽ
अदः। उरुऽअज्रे। अंतरिति। अत्र। युक्तः। अवऽसातारं। इ
च्छात्। अथोइति। अयुक्तं। युनजत्। ववन्वान्। अत्र। इत्। ऊं इ
ति। मे। मंससे। सत्यं। उक्तं। द्विऽपात्। च। यत्। चतुःऽपात्। सं

सृजानि। स्त्रीभिः। यः। अत्र। वृषणं। पृतन्यात्। अयुद्धः। अ
स्य। वि। भजानि। वेदः। १५। यस्य। अनक्षा। दुहिता। जातु। आ
स। कः। तां। विद्वान्। अभि। मन्याते। अंधां। कतरः। मेनिं। प्र
ति। तं। मुचाते। यः। ईं। वहाते। यः। ईं। वा। वरेऽयात्। कियती।
योषा। मर्यतः। वधूऽयोः। परिऽप्रीता। पन्यसा। वार्येण। भद्रा।
वधूः। भवति। यत्। सुऽपेशाः। स्वयं। सा। मित्रं। वनुते। जने।
चित्। पत्तः। जगार। प्रत्यंचं। अत्ति। शीर्ष्णा। शिरः। प्रति। दधौ।
वरूथं। आसीनः। ऊर्ध्वां। उपसि। क्षिणाति। न्यङ्। उत्तानां। अ

अन्यस्या वत्सं

नु । एति । भूमिं । बृहन् । अछायः । अपलाशः । अर्वा । तस्थौ । माता । विऽ
सितः । अत्ति । गर्भः ॥ ० ॥ सप्त । वीरासः । अधरात् । उत् । आयन् । अष्ट ।
उत्तरात्तात् । सं । अजग्मिरन् । ते । नव । पश्चातात् । स्थिविऽमंतः ।
आयन् । दश । प्राक् । सानु । वि । तिरंति । अश्नः ॥ १७ ॥ दशानां । एकं ।
कपिलं । समानं । तं । हिन्वंति । क्रतवे । पार्याय । गर्भं । माता । सुऽधि
तं । वक्षणासु । अवेनंतं । तुषयंती । बिभर्ति । पीवानं । मेषं । अप
चंत । वीराः । निऽउप्ताः । अक्षाः । अनु । दीवे । आसन् । द्वा । धनुं ।
बृहतीं । अप्ऽसु । अंतरिति । पवित्रऽवंता । चरतः । पुनंता । वि ।
क्रोशनासः । विष्वंचः । आयन् । पचाति । नेमः । नहि । पक्षत् । अ

र्धः । अयं । मे । देवः । सविता । तत् । आह । द्रुऽअन्नः । इत् । वनवत् ।
सर्पिःऽअन्नः । अपश्यं । ग्रामं । वहमानं । आरात् । अचक्रया ।
स्वधया । वर्तमानं ॥ सिसक्ति । अर्यः । प्र । युगा । जनानां । सद्यः ।
शिश्ना । प्रऽमिनानः । नवीयान् । एतौ । मे । गावौ । प्रऽमरस्य । यु
क्तौ । मो इति । सु । प्र । सेधीः । मुहुः । इत् । ममंधि । आपः । चित् । अ
स्य । वि । नशंति । अर्थं । सूरः । च । मर्कः । उपरः । बभूवान् ॥ १८ ॥ अ
यं । यः । वज्रः । पुरुधा । विऽवृत्तः । अवः । सूर्यस्य । बृहतः । पुरीषात् ।
श्रवः । इत् । एना । परः । अन्यत् । अस्ति । तत् । अव्यथी । जरिमाणः ।
तरंति । वृक्षेऽवृक्षे । निऽयता । मीमयत् । गौः । ततः । वयः । प्र । पतान् ।

११०

पुरुषऽअदः। अथ। इदं। विश्वं। भुवनं। भयाते। इंद्राय। सुन्वत्। ऋ
षये। च। शिक्षत्। देवानां। मानैः। प्रथमाः। अतिष्ठन्। कृंतत्रात्। ए
षां। उपराः। उत्। आयन्। त्रयः। तपंति। पृथिवीं। अनूपाः। द्वा। ब
बूकं। वहतः। पुरीषं। सा। ते। जीवातुः। उत। तस्य। विद्धि। मा। स्म।
एतादृक्। अप। गूहः। सऽमर्ये। आविः। स्व१रितिस्वः। कृणुते। गू
हते। बुसं। सः। पाडुः। अस्य। निःऽनिजः। न। मुच्यते॥ १२॥ विश्वः।
हि। अन्यः। अरिः। आऽजगाम। मम। इत्। अह। श्वशुरः। आ। न।
जगाम। जक्षीयात्। धानाः। उत। सोमं। पपीयात्। सुऽआशितः। पु
नः। अस्तं। जगायात्। सः। रोरुवत्। वृषभः। तिग्मऽशृंगः। वर्ष्मन्।

तस्थौ। वरिमन्। आ। पृथिव्याः। विश्वेषु। एनं। वृजनेषु।
पामि। यः। मे। कुक्षी इति। सुतऽसोमः। पृणाति। अद्रिणा। ते।
मंदिनः। इंद्र। तूयान्। सुन्वंति। सोमान्। पिबसि। त्वं। एषां। प
चंति। ते। वृषभान्। अत्सि। तेषां। पृक्षेण। यत्। मघऽवन्। हू
यमानः। इदं। सु। मे। जरितः। आ। चिकिद्धि। प्रतिऽईपं। शापं।
नद्यः। वहंति। लोपाशः। सिंहं। प्रत्यंचं। अत्सारिति। क्रोष्टा।
वराहं। निः। अतक्त। कक्षात्। कथा। ते। एतत्। अहं। आ। चिके
तं। गृत्सस्य। पाकः। तवसः। मनीषां। त्वं। नः। विद्वान्। ऋतुऽ

धा। वि। वोऽनः। यं। अर्धं। ते। मघऽवन्। क्षेम्या। धूः। एव। हि। मां।
१११ तवसं। वर्धयंति। दिवः। चित्। मे। बृहतः। उत्ऽतरा। धूः। पुरु।
सहस्रा। नि। शिशामि। साकं। अशत्रुं। हि। मा। जनिता। जजा
एवा हि मां न॥ २०॥ ०। जज्ञुः। उग्रं। कर्मन्ऽकर्मन्। वृषणं। इंद्र। देवाः। वधीं।
वृत्रं। वज्रेण। मंदसानः। अप। व्रजं। महिना। दाशुषे। वं। देवा
सः। आयन्। परशून्। अबिभ्रन्। वना। वृश्चंतः। अभि। विट्ऽ
भिः। आयन्। नि। सुऽद्वं। दधतः। वक्षणासु। यत्र। कृपीटं। अनु।
तत्। दहंति। शशः। क्षुरं। प्रत्यंचं। जगार। अद्रिं। लोगेन। वि। अ

भेदं। आरात्। बृहंतं। चित्। ऋहते। रंधयानि। वयत्। वत्सः। वृ
षभं। शूशुवानः॥ सुऽपर्णः। इत्था। नखं। आ। सिसाय। अवऽ
रुद्धः। परिऽपदं। न। सिंहः॥ निऽरुद्धः। चित्। महिषः। तर्ष्याऽवान्।
गोधा। तस्मै। अयथं। कर्षत्। एतत्। तेभ्यः। गोधाः। अयथं। कर्ष
त्। एतत्। ये। ब्रह्मणः। प्रतिऽपीयंति। अन्नैः॥ सिमः। उक्षणः।
अवऽसृष्टान्। अदंति। स्वयं। बलानि। तन्वः। शृणानाः॥ एते।
शमीभिः। सुऽशमी। अभूवन्। ये। हिन्विरे। तन्वः। सोमे। उक्थैः॥
नृऽवत्। वदन्। उप। नः। माहि। वाजान्। दिवि। श्रवः। दधिषे।
नाम। वीरः॥ २१॥ वने। न। वा। यः। नि। अधायि। चाकन्। शुचिः।

वां। स्तोमः। भुरणो। अजीगरिति। यस्य। इत्। इंद्रः। पुरुऽदिनेषु।
होता। नॄणां। नर्यः। नृऽतमः। क्षपाऽवान्। प्र। ते। अस्याः। उष
सः। प्र। अपरस्याः। नृतौ। स्याम। नृऽतमस्य। नॄणां। अनु। त्रिऽ
शोकः। शतं। आ। अवहत्। नॄन्। कुत्सेन। रथः। यः। असत्। स
सऽवान्। कः। ते। मदः। इंद्र। रंत्यः। भूत्। दुरः। गिरः। अभि। उग्रः।
वि। धाव। कत्। वाहः। अर्वाक्। उप। मा। मनीषा। आ। त्वा। शक्यां।
उपऽमं। राधः। अन्नैः। कत्। ऊं इति। द्युम्नं। इंद्र। त्वाऽवतः। नॄन्।
कया। धिया। करसे। कत्। नः। आ। अगन्। मित्रः। न। सत्यः। उरुऽ
गाय। भृत्ये। अन्ने। समस्य। यत्। असन्। मनीषाः। प्र। ईरय।

सूरः। अर्थं। न। पारं। ये। अस्य। कामं। जनिधाःऽइव। ग्मन्।
गिरः। च। ये। ते। तुविऽजात। पूर्वीः। नरः। इंद्र। प्रतिऽशिक्षंति।
अन्नैः॥ २२॥ मात्रेइति। नु। ते। सुमितेइतिसुऽमिते। इंद्र। पूर्वी
इति। द्यौः। मज्मना। पृथिवी। काव्येन। वरायते। घृतऽवंतः।
सुतासः। स्वाद्मन्। भवंतु। पीतये। मधूनि। आ। मध्वः। अस्मै।
असिंचन्। अमत्रो। इंद्राय। पूर्वी। सः। हि। सत्यऽराधाः। सः।
ववृधे। वरिमन्। आ। पृथिव्याः। अभि। क्रत्वा। नर्यः। पौंस्यैः।
च। वि। आनट्। इंद्रः। पृतनाः। स्वऽओजाः। आ। अस्मै। यतंते।
सख्याय। पूर्वीः। आ। स्म। रथं। न। पृतनासु। तिष्ठ। यं। भद्रया।

सुऽमत्या। चोदयासि॥ २३॥ प्र। देवऽत्रा। ब्रह्मणे। गातुः। एतु।
अपः। अच्छ। मनसः। न। प्रऽयुक्ति। महीं। मित्रस्य। वरुणस्य। धासिं।
पृथुऽज्रयसे। रीरधा। सुऽवृक्तिं। अध्वर्यवः। हविष्मंतः। हि। भूत।
अच्छ। अपः। इत। उशतीः। उशंतः। अव। याः। चष्टे। अरुणः। सुऽ
पर्णः। तं। आ। अस्यध्वं। ऊर्मिं। अद्य। सुऽहस्ताः। अध्वर्यवः। अपः। इत।
समुद्रं। अपां। नपातं। हविषा। यजध्वं। सः। वः। ददत्। ऊर्मिं। अद्य।
सुऽपूतं। तस्मै। सोमं। मधुऽमंतं। सुनोत। यः। अनिध्मः। दीदयत्।
अप्ऽसु। अंतः। यं। विप्रासः। ईळते। अध्वरेषु। अपां। नपात्। म
धुऽमतीः। अपः। दाः। याभिः। इंद्रः। ववृधे। वीर्याय। याभिः।

सोमः। मोदते। हर्षते। च। कल्याणीभिः। युवतिऽभिः। न। मर्यः। ताः।
अध्वर्यो इति। अपः। अच्छ। परा। इहि। यत्। आऽसिंचाः। ओष
धीभिः। पुनीतात्॥ २४॥ एव। इत्। एते। युवतयः। नमंत। यत्। ईं।
उशन्। उशतीः। एति। अच्छ। सं। जानते। मनसा। सं। चिकित्रे। अ
ध्वर्यवः। धिषणा। आपः। च। देवीः॥ यः। वः। वृताभ्यः। अकृ
णोत्। ऊं इति। लोकं। यः। वः। मह्याः। अभिऽशस्तेः। अमुंचत्।
तस्मै। इंद्राय। मधुऽमंतं। ऊर्मिं। देवऽमादनं। प्र। हिनोतन। आपः॥
प्र। अस्मै। हिनोत। मधुऽमंतं। ऊर्मिं। गर्भः। यः। वः। सिंधवः। म
ध्वः। उत्सः। घृतऽपृष्ठं। ईड्यं। अध्वरेषु। आपः। रेवतीः। शृणुत।

हवं।मे।तं।सिंधवः।मत्सरं।इंद्रऽपानं।ऊर्मिं।प्र।हेत।यः।उभेइति।
इयर्ति।मदऽच्युतं।औशानं।नभःऽजां।परि।त्रिऽतंतुं।विऽचरंतं।
उत्सं।आऽववृततीः।अध।नु।द्विऽधाराः।गोषुऽयुधः।न।निऽयवं।
चरंतीः।ऋषे।जनित्रीः।भुवनस्य।पत्नीः।अपः।वंदस्व।सऽवृ
धः।सऽयोनीः।।२५।।हिनोत।नः।अध्वरं।देवऽयज्या।हिनोत।ब्र
ह्म।सनये।धनानां।ऋतस्य।योगे।वि।स्यध्वं।ऊधः।श्रुष्टीऽवरीः।
भूतन।अस्मभ्यं।आपः।आपः।रेवतीः।क्षयथ।हि।वस्वः।क्रतुं।
च।भद्रं।बिभृथ।अमृतं।च।रायः।च।स्थ।स्वऽपत्यस्य।पत्नीः।
सरस्वती।तत्।गृणते।वयः।धात्।प्रति।यत्।आपः।अदृश्रं।

आऽयतीः।घृतं।पयांसि।बिभ्रतीः।मधूनि।अध्वर्युऽभिः।म
नसा।संऽविदानाः।इंद्राय।सोमं।सुऽसुतं।भरंतीः।आ।इमाः।
अग्मन्।रेवतीः।जीवऽधन्याः।अध्वर्यवः।सादयत।सखायः।
नि।बर्हिषि।धत्तन।सोम्यासः।अपां।नप्त्रा।संऽविदानासः।ए
नाः।आ।अग्मन्।आपः।उशतीः।बर्हिः।आ।इदं।नि।अध्वरे।
असदन्।देवऽयंतीः।अध्वर्यवः।सुनुत।इंद्राय।सोमं।अभूत्।
ऊंइति।वः।सुऽशका।देवऽयज्या।।२६।।आ।नः।देवानां।उप।
वेतु।शंसः।विश्वेभिः।तुरैः।अवसे।यजत्रः।तेभिः।वयं।सुऽस
खायः।भवेम।तरंतः।विश्वा।दुःऽइता।स्याम।परि।चित्।मर्तैः।

११५

द्रविणं। ममन्यात्। ऋतस्य। पथा। नमसा। आ। विवासेत्। उत।
स्वेन। क्रतुना। सं। वदेत। श्रेयांसं। दक्षं। मनसा। जगृभ्यात्। अ
धायि। धीतिः। असस्रग्रं। अंशाः। तीर्थे। न। दस्मं। उप। यंति। ऊ
माः। अभि। आनश्म। सुवितस्य। शूषं। नवेदसः। अमृतानां।
अभूम। नित्यः। चाकन्यात्। स्वऽपतिः। दमूनाः। यस्मै। ऊं इति।
देवः। सविता। जजान। भगः। वा। गोभिः। अर्यमा। ईं। अनज्यात्।
सः। अस्मै। चारुः। छदयत्। उत। स्यात्। इयं। सा। भूयाः। उषसांऽ
इव। क्षाः। यत्। ह। क्षुऽमंतः। शवसा। संऽआयन्। अस्य। स्तु

तिं। जरितुः। भिक्षमाणाः। आ। नः। शग्मासः। उप। यंतु। वा
जाः॥ २०॥ अस्य। इत्। एषा। सुऽमतिः। पप्रथाना। अभवत्।
पूर्व्या। भूमना। गौः। अस्य। सऽनीळाः। असुरस्य। योनौ। स
माने। आ। भरणे। बिभ्रमाणाः। किं। स्वित्। वनं। कः। ऊं इति। सः।
वृक्षः। आस। यतः। द्यावापृथिवीइति। निःऽततक्षुः। संतस्थाने
इति संऽतस्थाने। अजरे इति। इतऊती इतीतःऽऊती। अहानि।
पूर्वीः। उषसः। जरंत। न। एतावत्। एना। परः। अन्यत्। अस्ति।
उक्षा। सः। द्यावापृथिवीइति। बिभर्ति। त्वचं। पवित्रं। कृणुत।

स्वधाऽवान्। यत्। ईं। सूर्यं। न। हरितः। वहंति। स्तेगः। न। क्षां। अ
ति। एति। पृथ्वीं। मिहं। न। वातः। वि। ह। वाति। भूम। मित्रः। यत्र। वरु
२१५ णः। अज्यमानः। अग्निः। वने। न। वि। असृष्ट। शोकं। स्तरीः। यत्
सूत। सद्यः। अज्यमाना। व्यथिः। अव्यथीः। कृणुत। स्वऽगोपा। पु
त्रः। यत्। पूर्वः। पित्रोः। जनिष्ट। शम्यां। गौः। जगार। यत्। ह। प्रश्ना
न्। उत। कण्वं। नृऽसदः। पुत्रं। आहुः। उत। श्यावः। धनं। आ। अ
दत्त। वाजी। प्र। कृष्णाय। रुशत्। अपिन्वत। ऊधः। ऋतं। अत्र। नकिः।
अस्मै। अपीपेत्॥ २७॥ प्र। स्तु। ग्मता। धियसानस्य। सक्षणि। व
रेभिः। वरान्। अभि। सु। प्रऽसीदतः। अस्माकं। इंद्रः। उभयं। जु

जोषति। यत्। सोम्यस्य। अंधसः। बुबोधति। वि। इंद्र। यासि।
दिव्यानि। रोचना। वि। पार्थिवानि। रजसा। पुरुऽस्तुत। ये।
त्वा। वहंति। मुहुः। अध्वरान्। उप। ते। सु। वन्वंतु। वग्वनान्।
अराधसः। तत्। इत्। मे। छंत्सत्। वपुषः। वपुःऽतरं। पुत्रः।
यत्। जानं। पित्रोः। अधिऽइयति। जाया। पतिं। वहति। वग्नु
ना। सुऽमत्। पुंसः। इत्। भद्रः। वहतुः। परिऽकृतः। तत्। इत्।
सधऽस्थं। अभि। चारु। दीधय। गावः। यत्। शासन्। वहतुं।
न। धेनवः। माता। यत्। मंतुः। यूथस्य। पूर्व्या। अभि। वाणस्य।
सप्तऽधातुः। इत्। जनः। प्र। वः। अच्छ। रिरिचे। देवऽयुः। पदं।

९१८

एकः।रुद्रेभिः।याति।तुर्वणिः।जरा।वा।ये।अमर्तेषु।दावने।
परि।वः।ऊमेभ्यः।सिंचत।मधु॥२९॥निऽधीयमानं।अपऽगू
ळ्हं।अप्ऽसु।०।प्रमेदेवानांव्रतपाउवाच॥०।अक्षेत्रऽवित्।क्षे
त्रऽविदं।हि।अप्राट्।सः।प्र।एति।क्षेत्रऽविदा।अनुऽशिष्टः।एत
त्।वै।भद्रं।अनुऽशासनस्य।उत।स्रुतिं।विंदति।अंजसीनां।
अद्य।इत्।ऊं इति।प्र।आनीत्।अममन्।इमा।अहा।अपिऽवृ
तः।अधयत्।मातुः।ऊधः।आ।एनं।आप।जरिमा।युवानं।
अहेळन्।वस्कः।सुऽमनाः।बभूव।एतानि।भद्रा।कलशा।क्रि
याम।कुरुऽश्रवण।ददतः।मघानि।दानः।इत्।वः।मघऽवा

नः।सः।अस्तु।अयं।च।सोमः।हृदि।यं।बिभर्मि॥३०॥इतिस
प्तमाष्टके पदे सप्तमोध्यायः॥ओम्॥प्र।मा।युयुज्रे।प्रऽयुजः।
जनानां।वहामि।स्म।पूषणं।अंतरेण।विश्वे।देवासः।अध।
मां।अरक्षन्।दुःऽशासुः।आ।अगात्।इति।घोषः।आसीत्।०
संमातपंत्यभितःसपत्नीरिवपर्शवः॥०॥नि।बाधते।अमतिः।
नग्नता।जसुः।वेः।न।वेवीयते।मतिः।०।मूषोनशिश्ना व्यदंति
माध्यस्तोतारंतेशतक्रतो॥०॥सकृत्।सु।नः।मघऽवन्।इंद्र।
मृळय।अध।पिताऽइव।नः।भव।कुरुऽश्रवणं।अवृणि।राजा
नं।त्रासदस्यवं।मंहिष्ठं।वाघतां।ऋषिः।यस्य।मा।हरितः।

११८

रथे।तिस्त्रः। वहंति।साधुऽया।स्तवे।सहस्त्रऽदक्षिणे॥१॥ यस्य।
प्रऽस्वादसः।गिरः।उपमऽश्रवसः।पितुः।क्षेत्रं।न।रण्वं।ऊचु
षे।अपि।पुत्र।उपमऽश्रवः।नपात्।मित्रऽअतिथेः।इह।पितुः।
ते।अस्मि।वंदिता।यत्।ईशीय।अमृतानां।उत।वा।मर्त्यानां।जी
वेत्।इत्।मघऽवा।मम।न।देवानां।अति।व्रतं।शतऽआत्मा।च
न।जीवति।तया।युजा।वि।ववृते॥२॥ प्रावेपाः।मा।बृहतः।
मादयंति।प्रवातेऽजाः।इरिणे।वर्वृतानाः।सोमस्यऽइव।मौजऽ
वतस्य।भक्षः।विऽभीदकः।जागृविः।मह्यं।अच्छान्।न।मा।
मिमेथ।न।जिहीळे।एषा।शिवा।सखिऽभ्यः।उत।मह्यं।आ

सीत्।अक्षस्य।अहं।एकऽपरस्य।हेतोः।अनुऽव्रतां।अप।जायां।
अरोधं।द्वेष्टि।श्वश्रूः।अप।जाया।रुणद्धि।न।नाथितः।विंदते।म
र्डितारं।अश्वस्यऽइव।जरतः।वस्न्यस्य।न।अहं।विंदामि।कि
तवस्य।भोगं।अन्ये।जायां।परि।मृशंति।अस्य।यस्य।अगृ
धत्।वेदने।वाजी।अक्षः।पिता।माता।भ्रातरः।एनं।आहुः।न।
जानीमः।नयत।बद्धं।एतं।यत्।आऽदीध्ये।न।दविषाणि।एभिः।
परायत्ऽभ्यः।अव।हीये।सखिऽभ्यः।निऽउप्ताः।च।बभ्रवः।
वाचं।अक्रत।एमि।इत्।एषां।निःऽकृतं।जारिणीऽइव॥३॥स
भां।एति।कितवः।पृच्छमानः।जेष्यामि।इति।तन्वा।शूशुजानः।

अक्षासः। अस्य। वि। तिरंति। कामं। प्रतिऽदीव्ने। दधतः। आ। कृता
नि। अक्षासः। इत्। अंकुशिनः। निऽतोदिनः। निऽकृत्वानः। तप
११२ नाः। तापयिष्णवः। कुमारऽदेष्णाः। जयतः। पुनःऽहनः। मध्वा।
संऽपृक्ताः। कितवस्य। बर्हणा। त्रिऽपंचाशः। क्रीळति। व्रातः। एषां।
देवःऽइव। सविता। सत्यऽधर्मा। उग्रस्य। चित्। मन्यवे। न। नमंते।
राजा। चित्। एभ्यः। नमः। इत्। कृणोति। नीचा। वर्तंते। उपरि। स्फु
रंति। अहस्तासः। हस्तऽवंतं। सहंते। दिव्याः। अंगाराः। इरिणे।
निऽउप्ताः। शीताः। संतः। हृदयं। निः। दहंति। जाया। तप्यते। कि
तवस्य। हीना। माता। पुत्रस्य। चरतः। क्व। स्वित्। ऋणऽवा। बिभ्य

त्। धनं। इछमानः। अन्येषां। अस्तं। उप। नक्तं। एति। ४। स्त्रि
यं। दृष्ट्वाय। कितवं। तताप। अन्येषां। जायां। सुऽकृतं। च। यो
निं। पूर्वाह्णे। अश्वान्। युयुजे। हि। बभ्रून्। सः। अग्नेः। अंते। वृ
षलः। पपाद। यः। वः। सेनाऽनीः। महतः। गणस्य। राजा। व्रात
स्य। प्रथमः। बभूव। तस्मै। कृणोमि। न। धना। रुणध्मि। दश।
अहं। प्राचीः। तत्। ऋतं। वदामि। अक्षैः। मा। दीव्यः। कृषिं। इत्।
कृषस्व। वित्ते। रमस्व। बहु। मन्यमानः। तत्र। गावः। कितव। तत्र।
जाया। तत्। मे। वि। चष्टे। सविता। अयं। अर्यः। मित्रं। कृणुध्वं।
खलु। मृळत। नः। मा। नः। घोरेण। चरत। अभि। धृष्णु। नि। वः।

१२०

नु। मन्युः। विशलां। अरातिः। अन्यः। बभ्रूणां। प्रऽसितौ। नु। अस्तु।
।५।। अबुध्रं। ऊं इति। त्ये। इंद्रऽवंतः। अग्नयः। ज्योतिः। भरंतः। उष
सः। विऽउष्टिषु। मही इति। द्यावापृथिवी इति। चेततां। अपः। अद्य।
देवानां। अवः। आ। वृणीमहे। दिवः। पृथिव्योः। अवः। आ। वृणी
महे। मातॄन्। सिंधून्। पर्वतान्। शर्यणाऽवतः। अनागाःऽत्वं।
सूर्यं। उषसं। ईमहे। भद्रं। सोमः। सुवानः। अद्य। कृणोतु। नः। द्या
वा। नः। अद्य। पृथिवी इति। अनागसः। मही इति। त्रायेतां। सु
विताय। मातरा। उषाः। उछंती। अप। बाधतां। अघं। स्वस्ति।
अग्निं। संऽइधानं। ईमहे। इयं। नः। उस्रा। प्रथमा। सुऽदेव्यं। रे

वत्। सनिऽभ्यः। रेवती। वि। उछतु। आरे। मन्युं। दुःऽविदत्र
स्य। धीमहि। ०। प्र। याः। सिस्रते। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। ज्योतिः।
भरंतीः। उषसः। विऽउष्टिषु। भद्राः। नः। अद्य। श्रवसे। वि। उछ
त। ०।। ५।। अनमीवाः। उषसः। आ। चरंतु। नः। उत्। अग्नयः।
जिहतां। ज्योतिषा। बृहत्। अयुक्षातां। अश्विना। तूतुजिं। रथं। ०।
श्रेष्ठं। नः। अद्य। सवितः। वरेण्यं। भागं। आ। सुव। सः। हि। रत्नऽ
धाः। असि। रायः। जनित्रीं। धिषणां। उप। ब्रुवे। ०। पिपर्तु। मा।
तत्। ऋतस्य। प्रऽवाचनं। देवानां। यत्। मनुष्याः। अमन्महि। वि
श्वाः। इत्। उस्राः। स्पट्। उत्। एति। सूर्यः। ०। अद्वेषः। अद्य। व

१२१

रिषः। स्वरीमणि। ग्राव्णां। योगे। मन्मनः। साधे। ईमहे। आ
दित्यानां। शर्मणि। स्थाः। सुरण्यसि। ०। आ। नः। बर्हिः। सधऽ
मादे। बृहत्। दिवि। देवान्। ईळे। सादय। सप्त। होतॄन्। ०। इंद्रं
मित्रं। वरुणं। स०॥ सातये। भगं। ०॥ ४॥ ०। तआदित्याआगतासर्व
तातये॥ ०॥ वृधे। नः। यज्ञं। अवत। सऽजोषसः। बृहस्पतिं। पूष
णं। अश्विना। भगं। ०। तत्। नः। देवाः। यच्छत। सुऽप्रवाचनं।
छर्दिः। आदित्याः। सुऽभरं। नृऽपाय्यं। पश्वे। तोकाय। तनया
य। जीवसे। ०। विश्वे। अद्य। मरुतः। विश्वे। ऊती। विश्वे। भवंतु।
अग्नयः। सम्ऽइद्धाः। विश्वे। नः। देवाः। अवसा। आ। गमंतु। वि

श्वं। अस्तु। द्रविणं। वाजः। अस्मे इति। यं। देवासः। अवथ। वाजऽ
सातौ। यं। त्रायध्वे। यं। पिपृथ। अति। अंहः। यः। वः। गोऽपी
थे। न। भयस्य। वेद। ते। स्याम। देवऽवीतये। तुरासः॥ ५॥ उष
सानक्ता। बृहती इति। सुऽपेशसा। द्यावाक्षामा। वरुणः। मि
त्रः। अर्यमा। इंद्रं। हुवे। मरुतः। पर्वतान्। अपः। आदित्यान्। द्या
वापृथिवी इति। अपः। स्व१रिति स्वः। द्यौः। च। नः। पृथिवी। च।
प्रऽचेतसा। ऋतवरी इत्यृतऽवरी। रक्षतां। अंहसः। रिषः। मा। दुःऽ
विदत्रा। निःऽऋतिः। नः। ईशत। तत्। देवानां। अवः। अद्य। वृणी
महे। विश्वस्मात्। नः। अदितिः। पातु। अंहसः। माता। मित्रस्य।

१२२ वरूणस्य। रेवतः। स्वःऽवत्। ऽज्योतिः। अवृकं। नशीमहि।०।
ग्रावा। वदन्। अप। रक्षांसि। सेधतु। दुःऽस्वप्न्यं। निःऽऋतिं।
विश्वं। अत्रिणं। आदित्यं। शर्म। मरूतां। अशीमहि।०। आ। इन्द्रः।
बर्हिः। सीदतु। पिन्वतां। इळा। बृहस्पतिः। सामऽभिः। ऋक्वः।
अर्चतु। सुऽप्रकेतं। जीवसे। मन्म। धीमहि।०।९। दिविऽस्पृशं।
यज्ञं। अस्माकं। अश्विना। जीरऽअध्वरं। कृणुतं। सुम्नं। इष्टये।
प्राचीनऽरश्मिं। आऽहुतं। घृतेन।०। उप। ह्वये। सुऽहवं। मारुतं।
गणं। पावकं। ऋष्वं। सख्याय। शंऽभुवं। रायः। पोषं। सौश्रवसा। २
य। धीमहि।०। अपां। पेरुं। जीवऽधन्यं। भरामहे। देवऽअव्यं।

सुऽहवं। अध्वरऽश्रियं। सुऽरश्मिं। सोमं। इन्द्रियं। यमीमहि।०। सनेम।
तत्। सुऽसनिता। सनित्वऽभिः। वयं। जीवाः। जीवऽपुत्राः। अ
नागसः। ब्रह्मऽद्विषः। विष्वक्। एनः। भरेरत।०। ये। स्थ। मनोः।
यज्ञियाः। ते। शृणोतन। यत्। वः। देवाः। ईमहे। तत्। ददातन।
जैत्रं। क्रतुं। रयिऽमत्। वीरऽवत्। यशः।०।१०। महत्। अद्य।
महतां। आ। वृणीमहे। अवः। देवानां। बृहतां। अनर्वणां। यथा।
वसु। वीरऽजातं। नशामहे।०। महः। अग्नेः। संऽइधानस्य। श
र्मणि। अनागाः। मित्रे। वरुणे। स्वस्तये। श्रेष्ठे। स्याम। सवि
तुः। सवीमनि।०। ये। सवितुः। सत्यऽसवस्य। विश्वे। मित्रस्य।

व्रते। वरुणस्य। देवाः। ते। सौभगं। वीरऽवत्। गोऽमत्। अप्नः।
दधातन। द्रविणं। चित्रं। अस्मेइति। सविता। पश्चातात्। सविता।
१२३ पुरस्तात्। सविता। उत्तरात्तात्। सविता। अधरात्तात्। सविता।
नः। सुवतु। सर्वऽतातिं। सविता। नः। रासतां। दीर्घं। आयुः॥११॥
नमः। मित्रस्य। वरुणस्य। चक्षसे। महः। देवाय। तत्। ऋतं। सपर्य
त। दूरेऽदृशे। देवऽजाताय। केतवे। दिवः। पुत्राय। सूर्याय। शंस
त। सः। मा। सत्यऽउक्तिः। परि। पातु। विश्वतः। द्यावा। च। यत्र।
ततनन्। अहानि। च। विश्वं। अन्यत्। नि। विशते। यत्। एजति।
विश्वाहा। आपः। विश्वाहा। उत्। एति। सूर्यः। न। ते। अदेवः। प्रऽदि

वः। नि। वासते। यत्। एतशेभिः। पतरैः। रथर्यसि। प्राचीनं। अ
न्यत्। अनु। वर्तते। रजः। उत्। अन्येन। ज्योतिषा। यासि। सूर्य।
येन। सूर्य। ज्योतिषा। बाधसे। तमः। जगत्। च। विश्वं। उत्ऽइय
र्षि। भानुना। तेन। अस्मत्। विश्वां। अनिरां। अनाहुतिं। अप।
अमीवां। अप। दुःऽस्वप्न्यं। सुव। विश्वस्य। हि। प्रऽइषितः। रक्ष
सि। व्रतं। अहेळयन्। उत्ऽचरसि। स्वधाः। अनु। यत्। अद्य। त्वा।
सूर्य। उपऽब्रवामहे। तं। नः। देवाः। अनु। मंसीरत। क्रतुं। तं। नः।
द्यावापृथिवीइति। तत्। नः। आपः। इंद्रः। शृण्वंतु। मरुतः। हवं।
वचः। मा। शूने। भूम। सूर्यस्य। संऽदृशि। भद्रं। जीवंतः। जर

१२४

पां। अशीमहि॥१२॥ विश्वाहा। त्वा। सुऽमनसः। सुऽचक्षसः।
प्रजाऽवंतः। अनमीवाः। अनागसः। उत्ऽयंतं। त्वा। मित्रऽमहः।
दिवेऽदिवे। ज्योक्। जीवाः। प्रति। पश्येम। सूर्य। महि। ज्योतिः। बि
भ्रतं। त्वा। विऽचक्षण। भास्वंतं। चक्षुषेऽचक्षुषे। मयः। आऽरो
हंतं। बृहतः। पाजसः। परि। वयं। जीवाः। प्रति। पश्येम। सूर्य। य
स्य। ते। विश्वा। भुवनानि। केतुना। प्र। च। ईरते। नि। च। विशंते। अक्तुऽ
भिः। अनागाःऽत्वेन। हरिऽकेश। सूर्य। अह्नाऽअह्ना। नः। वस्य
साऽवस्यसा। उत्। इहि। शं। नः। भव। चक्षसा। शं। नः। अह्ना। शं।
भानुना। शं। हिमा। घृणेन। यथा। शं। अध्वन्। शं। असत्। दुरो
शं।

णे। तत्। सूर्य। द्रविणं। धेहि। चित्रं। अस्माकं। देवाः। उभयाय।
जन्मने। शर्म। यच्छत। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। अदत्। पिबत्। ऊर्जमा
नं। आशितं। तत्। अस्मे इति। शं। योः। अरपः। दधातन। यत्। वः।
देवाः। चकृम। जिह्वया। गुरु। मनसः। वा। प्रऽयुती। देवऽहेळनं।
अरावा। यः। नः। अभि। दुच्छुनऽयते। तस्मिन्। तत्। एनः। वसवः।
नि। धेतन॥१३॥ अस्मिन्। नः। इंद्र। पृत्सुतौ। यशस्वति। शिमीऽ
वति। क्रंदसि। प्र। अव। सातये। यत्र। गोऽसाता। धृषितेषु। खादिषु।
विष्वक्। पतंति। दिद्यवः। नृऽसह्ये। सः। नः। क्षुऽमंतं। सदने। वि।
ऊर्णुहि। गोऽअर्णसं। रयिं। इंद्र। श्रवाय्यं। स्याम। ते। जयतः। श

५

क्र।मेदिनः। यथा। वयं। उश्मसि। तत्। वसोइति। कृधि। यः। नः।
दासः। आर्यः। वा। पुरुऽस्तुत। अदेवः। इंद्र। युधये। चिकेतति। अस्मा
भिः। ते। सुऽसहाः। संतु। शत्रवः। त्वया। वयं। तान्। वनुयाम। संऽ
गमे। यः। दभ्रेभिः। हव्यः। यः। च। भूरिऽभिः। यः। अभीके। वरिवःऽ
वित्। नृऽसह्ये। तं। विऽखादे। सस्निं। अद्य। श्रुतं। नरं। अर्वांचं।
इंद्रं। अवसे। करामहे। स्वऽवृजं। हि। त्वां। अहं। इंद्र। शुश्रव। अन
नुऽदं। वृषभ। रध्रऽचोदनं। प्र। मुंचस्व। परि। कुत्सात्। इह। आ। ग
हि। किं। ऊंइति। त्वाऽवान्। मुष्कयोः। बद्धः। आसते। १४। यः। वां।
परिऽज्मा। सुऽवृत्। अश्विना। रथः। दोषां। उषसः। हव्यः। हविष्म

ता। शश्वत्ऽतमासः। तं। ऊंइति। वां। इदं। वयं। पितुः। न। नाम। सुऽ
हवं। हवामहे। चोदयतं। सूनृताः। पिन्वतं। धियः। उत्। पुरंऽधीः।
ईरयतं। तत्। उश्मसि। यशसं। भागं। कृणुतं। नः। अश्विना। सोमं।
न। चारुं। मघवत्ऽसु। नः। कृतं। अमाऽजुरः। चित्। भवथः। युवं।
भगः। अनाशोः। चित्। अवितारा। अपमस्य। चित्। अंधस्य। चित्
।नासत्या। कृशस्य। चित्। युवां। इत्। आहुः। भिषजा। रुतस्य। चित्।
युवं। च्यवानं। सनयं। यथा। रथं। पुनः। युवानं। चरथाय। तक्षथुः।
निः। तौग्र्यं। ऊहथुः। अत्ऽभ्यः। परि। विश्वा। इत्। ता। वां। सवनेषु।
प्रऽवाच्या। पुराणा। वां। वीर्या। प्र। ब्रव। जने। अथोइति। ह। आसथुः।

१२६

भिषजा। मयःऽभुवा। ता। वां। नु। नव्यौ। अवसे। करामहे। अयं।
नासत्या। श्रत्। अरिः। यथा। दधत्॥१५॥ इयं। वां। अह्वे। शृणु
तं। मे। अश्विना। पुत्रायऽइव। पितरा। मह्यं। शिक्षतं। अनापिः।
अज्ञाः। असजात्या। अमतिः। पुरा। तस्याः। अभिऽशस्तेः। अ
व। स्पृतं। युवं। रथेन। विऽमदाय। शुंध्युवं। नि। ऊहथुः। पुरुऽ
मित्रस्य। योषणां। युवं। हवं। वध्रिऽमत्याः। अगच्छतं। युवं। सुऽ
स्तुतिं। चक्रथुः। पुरंऽधये। युवं। विप्रस्य। जरणां। उपऽईयुषः।
पुनरिति। कलेः। अकृणुतं। युवत्। वयः। युवं। वंदनं। ऋश्यऽदा
त्। उत्। ऊपथुः। युवं। सद्यः। विश्पलां। एतवे। कृथः। युवं। ह।

रेभं। वृषणा। गुहा। हितं। उत्। ऐरयतं। ममृऽवांसं। अश्विना। यु
वं। ऋबीसं। उत। तप्तं। अत्रये। ओमन्ऽवंतं। चक्रथुः। सप्तऽवध्र
ये। युवं। श्वेतं। पेदवे। अश्विना। अश्वं। नवऽभिः। वाजैः। नवती। च।
वाजिनं। चर्कृत्यं। ददथुः। द्रवयत्ऽसखं। भगं। न। नृऽभ्यः। हव्यं।
मयःऽभुवं॥१५॥ न। तं। राजानौ। अदिते। कुतः। चन। न। अंहः। अ
श्नोति। दुःऽइतं। नकिः। भयं। यं। अश्विना। सुऽहवा। रुद्रवर्ते
नी इति रुद्रऽवर्तनी। पुरःऽरथं। कृणुथः। पत्न्या। सह। आ। तेन।
यातं। मनसः। जवीयसा। रथं। यं। ऋभवः। चक्रुः। अश्विना। य वां।
स्य। योगे। दुहिता। जायते। दिवः। उभेइति। अहनी इति। सुदि

नेइतिसुऽदिने।विवस्वतः।ता।वर्तिः।यातं।जयुषा।वि।पर्वतं।
१२८ अपिन्वतं।शयवे।धेनुं।अश्विना।वृकस्य।चित्।वर्तिकां।अंतः।
आस्यात्।युवं।शचीभिः।ग्रसितां।अमुंचतं।एतं।वां।स्तोमं।
अश्विनौ।अकर्म।अतक्षाम।भृगवः।न।रथं।नि।अमृक्षाम।
योषणां।न।मर्ये।नित्यं।न।सूनुं।तनयं।दधानाः॥१०॥रथं।यां
तं।कुह।कः।ह।वां।नरा।प्रति।द्युऽमंतं।सुविताय।भूषति।प्रा
तःऽयावानं।विऽभ्वं।विशेऽविशे।वस्तोःऽवस्तोः।वहमानं।
धिया।शमि।कुह।स्वित्।दोषा।कुह।वस्तोः।अश्विना।कुह।
अभिऽपित्वं।करतः।कुह।ऊषतुः।कः।वां।शयुऽत्रा।विध

वाऽइव।देवरं।मर्यं।न।योषा।कृणुते।सधऽस्थे।आ।प्रातः।
जरेथेइति।जरणाऽइव।कापया।वस्तोःऽवस्तोः।यजता।ग
च्छथः।गृहं।कस्य।ध्वस्रा।भवथः।कस्य।वा।नरा।राजपुत्राऽ
इव।सवना।अव।गच्छथः।युवां।मृगाऽइव।वारणा।मृगण्य
वः।दोषा।वस्तोः।हविषा।नि।ह्वयामहे।युवं।होत्रां।ऋतुऽथा।
जुह्वते।नरा।इषं।जनाय।वहथः।शुभः।पतीइति।युवां।ह।घो
षा।परि।अश्विना।यती।राज्ञः।ऊचे।दुहिता।पृच्छे।वां।नरा।भू
तं।मे।अह्ने।उत।भूतं।अक्तवे।अश्वऽवते।रथिने।शक्तं।अर्व
ते॥१८॥युवं।कवीइति।स्थः।परि।अश्विना।रथं।विशः।न।

१२८

कुत्सः। जरितुः। नशायथः। युवोः। ह। मक्षा। परि। अश्विना।
मधु। आसा। भरत। निःऽकृतं। न। योषणा। युवं। ह। भुज्युं। यु
वं। अश्विना। वशं। युवं। शिंजारं। उशनां। उप। आरथुः॥ युवोः॥
ररावा। परि। सख्यं। आसते। युवोः। अहं। अवसा। सुम्नं। आ। च
के। युवं। ह। कृशं। युवं। अश्विना। शयुं। युवं। विधंतं। विधवां। उरु
ष्यथः। युवं। सनिऽभ्यः। स्तनयंतं। अश्विना। अप। व्रजं। ऊर्णुथः।
सप्तऽआस्यं। जनिष्ट। योषा। पतयत्। कनीनकः। वि। च। अरुह
न्। वीरुधः। दंसनाः। अनु। आ। अस्मै। रीयंते। निवनाऽइव। सिं
धवः। अस्मै। अह्ने। भवति। तत्। पतिऽत्वनं। जीवं। रुदंति। वि। म

यंते। अध्वरे। दीर्घां। अनु। प्रऽसितिं। दीधियुः। नरः। वामं। पि
तृऽभ्यः। ये। इदं। संऽएरिरे। मयः। पतिऽभ्यः। जनयः। परिऽस्व
जे॥ १०॥ न। तस्य। विद्म। तत्। ऊं इति। सु। प्र। वोचत। युवा। ह।
यत्। युवत्याः। क्षेति। योनिषु। प्रियऽउस्रियस्य। वृषभस्य। रेति
नः। गृहं। गमेम। अश्विना। तत्। उश्मसि। आ। वां। अगन्। सुऽ
मतिः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। नि। अश्विना। हृत्ऽसु।
कामाः। अयंसत। अभूतं। गोपा। मिथुना। शुभः। पती इति। प्रि
याः। अर्यम्णः। दुर्यान्। अशीमहि। ०। तांमंदसानामनुषोदुरो
णआ॥ ०॥ धत्तं। रयिं। सहऽवीरं। वचस्यवे। कृतं। तीर्थं। सुऽप्रपा

नं। शुभः। पती इति। स्थाणुं। पथेऽस्थां। अप। दुःऽमतिं। हुतं। क्व।
स्वित्। अद्य। कतमासु। अश्विना। विक्षु। दस्रा। मादयेते इति।
शुभः। पती इति। कः। ईं। नि। येमे। कतमस्य। जग्मतुः। विप्रस्य। वा।
यजमानस्य। वा। गृहं॥ २०॥ समानं। ऊं इति। त्यं। पुरुऽहूतं। उक्थ्यं।
रथं। त्रिऽचक्रं। सवना। गनिग्मतं। परिऽज्मानं। विदथ्यं। सुवृ
क्तिऽभिः। वयं। विऽउष्टौ। उषसः। हवामहे। प्रातःऽयुजं। नासत्या।
अधि। तिष्ठथः। प्रातःऽयावानं। मधुऽवाहनं। रथं। विशः। येन।
गच्छथः। यज्वरीः। नरा। कीरेः। चित्। यज्ञं। होतृऽमंतं। अश्विना।
अध्वर्युं। वा। मधुऽपाणिं। सुऽहस्त्यं। अग्निधं। वा। धृतऽदक्षं।

दमूऽनसं। विप्रस्य। वा। यत्। सवनानि। गच्छथः।०।न आयातं॥०॥
मधुऽपेयं। अश्विना॥ २१॥ अस्ताऽइव। सु। प्रऽतरं। लायं। अस्यन्।
भूषन्ऽइव। प्र। भर। स्तोमं। अस्मै। वाचा। विप्राः। तरत। वाचं। अ
र्यः। नि। रमय। जरितरिति। सोमे। इंद्रं। दोहेन। गां। उप। शिक्ष। सखा
यं। प्र। बोधय। जरितः। जारं। इंद्रं। कोशं। न। पूर्णं। वसुना। निऽऋष्टं।
आ। च्यवय। मघऽदेयाय। शूरं। किं। अंग। त्वा। मघऽवन्। भोजं। आ
हुः। शिशीहि। मा। शिशयं। त्वा। शृणोमि। अप्नस्वती। मम। धीः।
अस्तु। शक्र। वसुऽविदं। भगं। इंद्र। आ। भर। नः। त्वां। जनाः। ममऽस
त्येषु। इंद्र। संऽतस्थानाः। वि। ह्वयंते। संऽईके। अत्र। युजं। कृणुते।

यः। हविष्मान्। न। अस्कृन्वता। सख्यं। वष्टि। शूरः। धनं। न। स्पंड्रं। ब
हुलं। यः। अस्मै। तीव्रान्। सोमान्। आऽसुनोति। प्रयस्वान्। तस्मै। श
१३० त्रून्। सुऽतुकान्। प्रातः। अह्नः। नि। सुऽअष्ट्रान्। युवति। हंति। वृत्रं॥
२२॥ यस्मिन्। वयं। दधिम। शंसं। इंद्रे। यः। शिश्राय। मघऽवा। कामं।
अस्मेइति। आरात्। चित्। सन्। भयतां। अस्य। शत्रुः। नि। अस्मै। द्यु
म्ना। जन्या। नमंतां। आरात्। शत्रुं। अप। बाधस्व। दूरं। उग्रः। यः।
शंबः। पुरुऽहूत। तेन। अस्मेइति। धेहि। यवऽमत्। गोऽमत्। इंद्र।
कृधि। धियं। जरित्रे। वाजऽरत्नां। प्र। यं। अंतः। वृषऽसवासः। अ
ग्मन्। तीव्राः। सोमाः। बहुलऽअंतासः। इंद्रं। न। अह। दामानं।

मघऽवा। नि। यंसत्। नि। सुन्वते। वहति। भूरि। वामं। उत। प्रऽहां। अ
तिऽदीव्य। जयाति। कृतं। यत्। श्वऽघ्नी। विऽचिनोति। काले। यः। दे
वऽकामः। न। धना। रुणद्धि। सं। इत्। तं। राया। सृजति। स्वधाऽवान्।
गोभिः। तरेम। अमतिं। दुःऽएवां। यवेन। क्षुधं। पुरुऽहूत। विश्वां। व
यं। राजऽभिः। प्रथमाः। धनानि। अस्माकेन। वृजनेन। जयेम। बृह
स्पतिः। नः। परि। पातु। पश्चात्। उत। उत्ऽतरस्मात्। अधरात्। अघऽ
योः। इंद्रः। पुरस्तात्। उत। मध्यतः। नः। सखा। सखिऽभ्यः। वरिवः।
कृणोतु॥ २३॥ अच्छ। मे। इंद्रं। मतयः। स्वःऽविदः। सध्रीचीः। विश्वाः।
उशतीः। अनूषत। परि। स्वजंते। जनयः। यथा। पतिं। मर्यं। न। शुंध्युं।

१३१

मघऽवानं । ऊतये । न । घ । त्वद्रिक् । अप । वेति । मे । मनः । त्वे इति । इत् ।
कामं । पुरुऽहूत । शिश्रय । राजाऽइव । दस्म । नि । सदः । अधि । बर्हि
र्षि । अस्मिन् । सु । सोमे । अवऽपानं । अस्तु । ते । विषुऽवृत् । इंद्रः । अ
मतेः । उत । क्षुधः । सः । इत् । रायः । मघऽवा । वस्वः । ईशते । तस्य । इत् ।
इमे । प्रवणे । सप्त । सिंधवः । वयः । वर्धंति । वृषभस्य । शुष्मिणः । व
यः । न । वृक्षं । सुऽपलाशं । आ । असदन् । सोमासः । इंद्रं । मंदिनः ।
चमूऽसदः । प्र । एषां । अनीकं । शवसा । दविद्युतत् । विदत् । स्वः । म
नवे । ज्योतिः । आर्यं । कृतं । न । श्वऽघ्नी । वि । चिनोति । देवने । संऽव
र्गं । यत् । मघऽवा । सूर्यं । जयत् । न । तत् । ते । अन्यः । अनु । वीर्यं ।

शकत् । न । पुराणः । मघऽवन् । न । उत । नूतनः ॥ २४ ॥ विशंऽविशं । मघऽवा ।
परि । अशायत । जनानां । धेनाः । अवऽचाकशत् । वृषा । यस्य । अह । श
क्रः । सवनेषु । रण्यति । सः । तीव्रैः । सोमैः । सहते । पृतन्यतः । आपः । न ।
सिंधुं । अभि । यत् । संऽअक्षरन् । सोमासः । इंद्रं । कुल्याःऽइव । हृदं । वर्धंति ।
विप्राः । महः । अस्य । सदने । यवं । न । वृष्टिः । दिव्येन । दानुना । वृषा । न । क्रुद्धः ।
पतयत् । रजःऽसु । आ । यः । अर्यऽपत्नीः । अकृणोत् । इमाः । अपः । सः । सु
न्वते । मघऽवा । जीरऽदानवे । अविंदत् । ज्योतिः । मनवे । हविष्मते । उत् । जा
यतां । परशुः । ज्योतिषा । सह । भूयाः । ऋतस्य । सुऽदुघा । पुराणऽवत् । वि ।
रोचतां । अरुषः । भानुना । शुचिः । स्वः । न । शुक्रं । शुशुचीत । सत्ऽपतिः ।

।०॥२५॥ आयात्विंद्रः॥०॥ स्वऽपतिः। मदाय। यः। धर्मणा। तूतुजानः। तुवि
ष्मान्। प्रऽत्वक्षाणः। अति। विश्वा। सहांसि। अपारेण। महता। वृष्ण्येन। सुऽ
स्थामा। रथः। सुऽयमा। हरीइति। ते। मिम्यक्ष। वज्रः। नृऽपते। गभस्तौ। शीभं।
राजन्। सुऽपथा। आ। याहि। अर्वाङ्। वर्धाम। ते। पपुषः। वृष्ण्यानि। आ।
इंद्रऽवाहः। नृऽपतिं। वज्रऽबाहुं। उग्रं। उग्रासः। तविषासः। एनं। प्रऽत्वक्षसं।
वृषभं। सत्यऽशुष्मं। आ। ईं। अस्मऽत्रा। सधऽमादः। वहंतु। एव। पतिं। द्रो
णऽसाचं। सऽचेतसं। ऊर्जः। स्कंभं। धरुणे। आ। वृषऽयसे। ओजः। कृ
ष्व। सं। गृभाय। त्वेइति। अपि। असः। यथा। केऽनिपानां। इनः। वृधे। गम
न्। अस्मेइति। वसूनि। आ। हि। शंसिषं। सुऽआशिषं। भरं। आ। याहि। सो

मिनः। त्वं। ईशिषे। सः। अस्मिन्। आ। सत्सि। बर्हिषि। अनाधृष्या। त
व। पात्राणि। धर्मणा॥२६॥ पृथक्। प्र। आयन्। प्रथमाः। देवऽहूतयः।
अकृण्वत। श्रवस्यानि। दुस्तरा। न। ये। शेकुः। यज्ञियां। नावं। आऽरु
हं। ईर्मा। एव। ते। नि। अविशंत। केपयः। एव। एव। अपाक्। अपरे। सं
तु। दुःऽध्यः। अश्वाः। येषां। दुःऽयुजः। आऽयुयुज्रे। इत्था। ये। प्राक्। उ
परे। संति। दावने। पुरूणि। यत्र। वयुनानि। भोजना। गिरीन्। अज्रान्। रे
जमानान्। अधारयत्। द्यौः। क्रंदत्। अंतरिक्षाणि। कोपयत्। समीचीने
इतिसंऽईचीने। धिषणेइति। वि। स्कभायति। वृष्णः। पीत्वा। मदे। उक्था
नि। शंसति। इमं। बिभर्मि। सुऽकृतं। ते। अंकुशं। येन। आऽरुजासि। म
घऽवन्। शफऽआरुजः। अस्मिन्। सु। ते। सवने। अस्तु। ओक्यं। सु

प०स७

॥१३३॥

ते। इष्टो। मघऽवन्। बोधि। आऽभग॥०॥२७॥ दिवः। परि। प्रथमं। जज्ञे।
अग्निः। अस्मत्। द्वितीयं। परि। जातऽवेदाः। तृतीयं। अप्ऽसु। नृऽम
णाः। अजस्रं। इंधानः। एनं। जरते। सुऽआधीः॥ विद्म। ते। अग्ने। त्रेधा।
त्रयाणि। विद्म। ते। धाम। विऽभृता। पुरुऽत्रा। विद्म। ते। नाम। परमं।
गुहा। यत्। विद्म। तं। उत्सं। यतः। आऽजगंथ। समुद्रे। त्वा। नृऽम
णाः। अप्ऽसु। अंतः। नृऽचक्षाः। ईधे। दिवः। अग्ने। ऊधन्। तृतीये।
त्वा। रजसि। तस्थिऽवांसं। अपां। उपऽस्थे। महिषाः। अवर्धन्। अक्रंदत्।
अग्निः। स्तनयन्ऽइव। द्यौः। क्षाम। रेरिहत्। वीरुधः। संऽअंजन्।
सद्यः। जज्ञानः। वि। हि। ईं। इद्धः। अख्यत्। आ। रोदसीइति। भानुना।
भाति। अंतरिति। श्रीणां। उत्ऽआरः। धरुणः। रयीणां। मनीषा

पां। प्रऽअर्पणः। सोमऽगोपाः। वसुः। सूनुः। सहसः। अप्ऽसु।
राजा। वि। भाति। अग्रे। उषसां। इधानः। विश्वस्य। केतुः। भु
वनस्य। गर्भः॥०॥ आ रोदसी अपृणाज्जायमानः॥०॥ वीळु।
चित्। अद्रिं। अभिनत्। पराऽयन्। जनाः। यत्। अग्निं।
अयजंत। पंच॥ २८॥ उशिक्। पावकः। अरतिः। सुऽमे
धाः॥०॥ मर्तेष्वग्निरमृतो निधायि॥०॥ इयर्ति। धूमं। अ
रुषं। भरिभ्रत्। उत्। शुक्रेण। शोचिषा। द्यां। इनक्षन्।
दृशानः। रुक्मः। उर्विया। वि। अद्यौत्। दुःऽमर्षं। आयुः।

श्रिये । रुचानः । अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयःऽभिः ।
यत् । एनं । द्यौः । जनयत् । सुऽरेताः । यः । ते । अद्य । कृण
वत् । भद्रऽशोचे । अपूपं । देव । घृतऽवंतं । अग्ने । प्र । तं ।
नय । प्रऽतरं । वस्यः । अछ । अभि । सुम्नं । देवऽभक्तं ।
यविष्ठ । आ । तं । भज । सौश्रवसेषु । अग्ने । उक्थेऽउक्थे ।
आ । भज । शस्यमाने ।०। प्रियः सूर्ये प्रियो अग्ना भ
वातु ।।०। उत् । जातेन । भिनदत् । उत । जनिऽत्वैः ।
त्वां । अग्ने । यजमानाः । अनु । द्यून् । विश्वा । वसु । द

धिरे । वार्याणि । त्वया । सह । द्रविणं । इछमानाः ।०।
व्रजं गोमतमुशिजो विवव्रुः ।।०।। अस्तावि । अग्निः ।
नरां । सुऽशेवः । वैश्वानरः । ऋषिऽभिः । सोमऽगोपाः ।०।।
२१ अद्वेषे द्यावापृथिवी हुवेम देवा धत्त रयिमस्मे सुवीरं ।।
इति सप्तमाष्टके पदे अष्टमोध्यायः ।। नारायणभट
हेनापुरकर याचे पुस्तकं ।। श्रीवेंकटेश्वरप्रसन्न ।।छ।।

॥ इति सप्तमाष्टकपदं समाप्तं ॥
॥ श्रीषोनारायणभट्टोनापुरकरस्वार्थंपरार्थं ॥

प०अ० सूर्याय। आ। तु। हर्यतं। प्रऽयुजः। जनानां। रथे। वहंतु। हरिऽशिप्रं। इंद्र। पिब। य
५८ था। प्रतिऽभृतस्य। मध्वः। हर्यन्। यज्ञं। सधऽमादे। दशऽओणिं। अपाः। पूर्वेषां। ह
रिऽवः। सुतानां। अथोइति। इदं। सवनं। केवलं। ते। ममद्धि। सोमं। मधुऽमंतं। इंद्र।
सत्रा। वृषन्। जठरे। आ। वृषस्व॥ ७॥ याः। ओषधीः। पूर्वाः। जाताः। देवेभ्यः। त्रिऽ
युगं। पुरा। मनै। नु। बभ्रूणां। अहं। शतं। धामानि। सप्त। च। शतं। वः। अंब। धामानि।
सहस्रं। उत। वः। रुहः। अध। शतऽक्रत्वः। यूयं। इमं। मे। अगदं। कृत। ओषधीः। प्र
ति। मोदध्वं। पुष्पऽवतीः। प्रऽसूवरीः। अश्वाःऽइव। सऽजित्वरीः। वीरुधः। पारयि
ष्णवः। ओषधीः। इति। मातरः। तत्। वः। देवीः। उप। ब्रुवे। सनेयं। अश्वं। गां। वासः। एम
आत्मानं। तव। पुरुष। अश्वत्थे। वः। निऽसदनं। पर्णे। वः। वसतिः। कृता। गोऽभाजः। ५८

य। हरयः। दुधुन्विरे। स्थिराय। हिन्वन्। हरयः। हरीइति। तुरा। अर्वत्ऽभिः। यः। हरिऽ
भिः। जोषं। ईयते। सः। अस्य। कामं। हरिऽवंतं। आनशे। हरिऽश्मशारुः। हरिऽकेशः।
आयसः। तुरःऽपेये। यः। हरिऽपाः। अवर्धत। ०। वाजिनीऽवसुः। अति। विश्वा। दुःऽ
इता। पारिषत्। हरीइति। स्रुवाऽइव। यस्य। हरिणीइति। विऽपेततुः। शिप्रेइति। वा
जाय। हरिणीइति। दविध्वतः। प्र। यत्। कृते। चमसे। मर्मृजत्। हरीइति। पीत्वा। म
दस्य। हर्यतस्य। अंधसः॥ उत। स्म। सद्म। हर्यतस्य। पस्त्योः। अत्यः। न। वाजं।
हरिऽवान्। अचिक्रदत्। मही। चित्। हि। धिषणा। अहर्यत्। ओजसा। बृहत्।
वयः। दधिषे। हर्यतः। चित्। आ॥ ६॥ आ। रोदसीइति। हर्यमाणः। महिऽत्वा। नव्यंऽ
नव्यं। हर्यसि। मन्म। नु। प्रियं। प्र। पस्त्यं। असुर। हर्यतं। गोः। आविः। कृधि। हरये।

इत्। किल। असथ। यत्। सनथ। पुरुषं॥ ८॥ यत्र। ओषधीः। संऽअग्मत। रा
जानः। समितौऽइव। विप्रः। सः। उच्यते। भिषक्। रक्षःऽहा। अमीवऽचातनः। अ
श्वऽवतीं। सोमऽवतीं। ऊर्जयंतीं। उत्ऽओजसं। आ। अवित्सि। सर्वाः। ओषधीः। अ
स्मै। अरिष्टऽतातये। उत्। शुष्माः। ओषधीनां। गावः। गोस्थात्ऽइव। ईरते। ध
नं। सनिष्यंतीनां। आत्मानं। तव। पुरुष। इष्कृतिः। नाम। वः। माता। अथोइति। यूयं।
स्थ। निःऽकृतीः। सीराः। पतत्रिणीः। स्थन। यत्। आमयति। निः। कृथ। अति। वि
श्वाः। परिऽस्थाः। स्तेनःऽइव। व्रजं। अक्रमुः। ओषधीः। प्र। अचुच्यवुः। यत्। किं।
च। तन्वः। रपः॥ ९॥ यत्। इमाः। वाजयन्। अहं। ओषधीः। हस्ते। आऽदधे। आ
त्मा। यक्ष्मस्य। नश्यति। पुरा। जीवऽगृभः। यथा। यस्य। ओषधीः। प्रऽसर्पथ। अं

प०अ० गंऽअंगं। परुःऽपरुः। ततः। यक्ष्मं। वि। बाधध्वे। उग्रः। मध्यमशीःऽइव। साकं। यक्ष्म।
५५ प्र। पत। चाषेण। किकिदीविना। साकं। वातस्य। ध्राज्या। साकं। नश्य। निऽहाकया।
अन्या। वः। अन्यां। अवतु। अन्या। अन्यस्याः। उप। अवत। ताः। सर्वाः। संऽविदानाः।
इदं। मे। प्र। अवत। वचः। याः। फलिनीः। याः। अफलाः। अपुष्पाः। याः। च। पुष्पिणीः।
बृहस्पतिऽप्रसूताः। ताः। नः। मुंचंतु। अंहसः॥१०॥ मुंचंतु। मा। शपथ्यात्। अथो
इति। वरुण्यात्। उत। अथो इति। यमस्य। पड्बीशात्। सर्वस्मात्। देवऽकिल्बिषा
त्। अवऽपतंतीः। अवदन्। दिवः। ओषधयः। परि। यं। जीवं। अश्नवामहै। न। सः।
रिष्याति। पुरुषः। याः। ओषधीः। सोमऽराज्ञीः। बह्वीः। शतऽविचक्षणाः। तासां। राम
त्वं। असि। उत्ऽतमा। अरं। कामाय। शं। हृदे। ०। विऽस्थिताः। पृथिवीं। अनु। ब ५५

हस्पतिऽप्रसूताः। अस्यै। सं। दत्त। वीर्यं। मा। वः। रिषत्। खनिता। यस्मै। च। अहं।
खनामि। वः। द्विऽपत्। चतुःऽपत्। अस्माकं। सर्वं। अस्तु। अनातुरं। याः। च। इदं। उ
पऽशृण्वंति। याः। च। दूरं। पराऽगताः। सर्वाः। संऽगत्य। वीरुधः। ०। ओषधयः। सं। वदं
ते। सोमेन। सह। राज्ञा। यस्मै। कृणोति। ब्राह्मणः। तं। राजन्। पारयामसि। त्वं। उत्ऽ
तमा। असि। ओषधे। तव। वृक्षाः। उपस्तयः। उप। स्तिः। अस्तु। सः। अस्माकं। यः।
अस्मान्। अभिऽदासति॥११॥ बृहस्पते। प्रति। मे। देवतां। इहि। मित्रः। वा। यत्। वरु
णः। वा। असि। पूषा। आदित्यैः। वा। यत्। वसुऽभिः। मरुत्वान्। सः। पर्जन्यं। शंऽतनवे।
वृषाय। आ। देवः। दूतः। अजिरः। चिकित्वान्। त्वत्। देवऽआपे। अभि। मां। अगच्छत्॥
प्रतीचीनः। प्रति। मां। आ। ववृत्स्व। दधामि। ते। द्युऽमतीं। वाचं। आसन्। अस्मे इति। धे

प० अ० हि। द्युऽमतीं। वाचं। आसन्। बृहस्पते। अनमीवां। इषिरां। यया। वृष्टिं। शंऽतनवे।
५८ वनाव। दिवः। द्रप्सः। मधुऽमान्। आ। विवेश। आ। नः। द्रप्साः। मधुऽमंतः। विशंतु। इं
द्र। देहि। अधिऽरथं। सहस्रं। नि। सीद। होत्रं। ऋतुऽथा। यजस्व। देवान्। देवऽआपे।
हविषा। सपर्य। आर्ष्टिषेणः। होत्रं। ऋषिः। निऽसीदन्। देवऽआपिः। देवऽसुमतिं।
चिकित्वान्। सः। उत्ऽतरस्मात्। अधरं। समुद्रं। अपः। दिव्याः। असृजत्। वर्ष्याः। अ
भि। अस्मिन्। समुद्रे। अधि। उत्ऽतरस्मिन्। आपः। देवेभिः। निऽवृताः। अतिष्ठन्।
ताः। अद्रवन्। आर्ष्टिषेणेन। सृष्टाः। देवऽआपिना। प्रऽइषिताः। मृक्षिणीषु॥ १२॥
यत्। देवऽआपिः। शंऽतनवे। पुरःऽहितः। होत्राय। वृतः। कृपयन्। अदीधेत्। देवऽ ५८
श्रुतं। वृष्टिऽवनिं। रराणः। बृहस्पतिः। वाचं। अस्मै। अयच्छत्। यं। त्वा। देवऽआपिः।

शुशुचानः। अग्ने। आर्ष्टिषेणः। मनुष्यः। संऽईधे। विश्वेभिः। देवैः। अनुऽमद्यमानः।
प्र। पर्जन्यं। ईरय। वृष्टिऽमंतं। त्वां। पूर्वे। ऋषयः। गीःऽभिः। आयन्। त्वां। अध्वरेषु। पु
रुऽहूत। विश्वे। सहस्राणि। अधिऽरथानि। अस्मे इति। आ। नः। यज्ञं। रोहित्ऽअश्व।
उप। याहि। एतानि। अग्ने। नवतिः। नव। त्वे इति। आऽहुतानि। अधिऽरथा। सहस्रा। ते
भिः। वर्धस्व। तन्वः। शूर। पूर्वीः। दिवः। नः। वृष्टिं। इषितः। रिरीहि। एतानि। अग्ने। नवतिं।
सहस्रा। सं। प्र। यच्छ। वृष्णे। इंद्राय। भागं। विद्वान्। पथः। ऋतुऽशः। देवऽयानान्। अपि।
औलानं। दिवि। देवेषु। धेहि। अग्ने। बाधस्व। वि। मृधः। वि। दुःऽगहा। अप। अमीवां। अ
प। रक्षांसि। सेध। अस्मात्। समुद्रात्। बृहतः। दिवः। नः। अपां। भूमानं। उप। नः। सृज।
इह॥ १३॥ कं। नः। चित्रं। इषण्यसि। चिकित्वान्। पृथुऽग्मानं। वाश्रं। ववृधध्यै। क

प०अ०
८७

त्।तस्य।दातु।शवसः।विऽउष्टौ।तक्षत्।वज्रं।वृत्रऽतुरं।अपिन्वत्।सः।हि।द्युता।विऽद्यु
ता।वेति।साम।पृथुं।योनिं।असुरऽत्वा।आ।ससाद।सः।सऽनीळेभिः।प्रऽसहानः।अस्य।
भ्रातुः।न।ऋते।सप्तथस्य।मायाः।सः।वाजं।याता।अपदुःऽपदा।यन्।स्वःऽसाता।परि।
सदत्।सनिष्यन्।अनर्वा।यत्।शतऽदुरस्य।वेदः।घ्नन्।शिश्नऽदेवान्।अभि।वर्पसा।भू
त्।सः।यह्व्यः।अवनीः।गोषु।अर्वा।आ।जुहोति।प्रऽधन्यासु।सस्रिः।अपादः।यत्र।
युज्यासः।अरथाः।द्रोणिऽअश्वासः।ईरते।घृतं।वारिति वाः।सः।रुद्रेभिः।अशस्तऽवा
रः।ऋभ्वा।हित्वी।गयं।आरेऽअवद्यः।आ।अगात्।वम्रस्य।मन्ये।मिथुना।विवव्री
इति विऽवव्री।अन्नं।अभिऽइत्य।अरोदयत्।मुषायन्।सः।इत्।दासं।तुविऽरवं।प
तिः।दन्।षट्ऽअक्षं।त्रिऽशीर्षाणं।दमन्यत्।अस्य।त्रितः।नु।ओजसा।वृधानः।वि

८७

पा।वराहं।अयःऽअग्रया।हन्निति हन्॥१४॥सः।द्रुह्वणे।मनुषे।ऊर्ध्वसानः।आ।
साविषत्।अर्शसानाय।शरुं।सः।नृऽतमः।नहुषः।अस्मत्।सुऽजातः।पुरः।अभिनत्।
अर्हन्।दस्युऽहत्ये।सः।अभ्रियः।न।यवसे।उदन्यन्।क्षयाय।गातुं।विदत्।नः।अस्मे
इति।उप।यत्।सीदत्।इंदुं।शरीरैः।श्येनः।अयःऽअपाष्टिः।हंति।दस्यून्।सः।व्राधतः।
शवसानेभिः।अस्य।कुत्साय।शुष्णं।कृपणे।परा।अदात्।अयं।कविं।अनयत्।श
स्यमानं।अत्कं।यः।अस्य।सनिता।उत।नृणां।अयं।दशस्यन्।नर्येभिः।अस्य।दस्मः।
देवेभिः।वरुणः।न।मायी।अयं।कनीनः।ऋतुऽपाः।अवेदि।अमिमीत।अररुं।यः।
चतुःऽपात्।अस्य।स्तोमेभिः।औशिजः।ऋजिश्वा।व्रजं।दरयत्।वृषभेण।पिप्रोः।
सुत्वा।यत्।यजतः।दीदयत्।गीः।पुरः।इयानः।अभि।वर्पसा।भूत्।एव।महः।अ

प•अ•
५८

सुर। वक्षथाय। वम्रकः। पड्ऽभिः। उप। सर्पत्। इंद्रं। सः। इयानः। करति। स्वस्तिं। अस्मै।
०॥१५॥ इंद्र। दृह्य। मघऽवन्। त्वाऽवत्। इत्। भुजे। इह। स्तुतः। सुतऽपाः। बोधि। नः। वृधे।
देवेभिः। नः। सविता। प्र। अवतु। श्रुतं। आ। सर्वऽतातिं। अदितिं। वृणीमहे। भराय। सु। भ
रत। भागं। ऋत्वियं। प्र। वायवे। शुचिऽपे। क्रंदत्ऽइष्टये। गौरस्य। यः। पयसः। पीतिं। आ
नशे।०। आ। नः। देवः। सविता। साविषत्। वयः। ऋजुऽयते। यजमानाय। सुन्वते। यथा।
देवान्। प्रतिऽभूषेम। पाकऽवत्।०। इंद्रः। अस्मे इति। सुऽमनाः। अस्तु। विश्वहा। राजा। सो
मः। सुवितस्य। अधि। एतु। नः। यथाऽयथा। मित्रऽधितानि। संऽदधुः।०। इंद्रः। उक्थेन।
शवसा। परुः। दधे। बृहस्पते। प्रऽतरीता। असि। आयुषः। यज्ञः। मनुः। प्रऽमतिः। नः। पि
ता। हि। कं।०। इंद्रस्य। नु। सुऽकृतं। दैव्यं। सहः। अग्निः। गृहे। जरिता। मेधिरः। कविः। यज्ञः। च

५८

भूत्। विदथे। चारुः। अंतमः।०॥१६॥ न। वः। गुहा। चकृम। भूरि। दुःऽकृतं। न। आविःऽ
त्यं। वसवः। देवऽहेळनं। माकिः। नः। देवाः। अनृतस्य। वर्पसः।०। अप। अमीवां। सविता। सावि
षत्। न्यक्। वरीयः। इत्। अप। सेधंतु। अद्रयः।०। ऊर्ध्वः। ग्रावा। वसवः। अस्तु। सोतरि। विश्वा।
द्वेषांसि। सनुतः। युयोत्। सः। नः। देवः। सविता। पायुः। ईड्यः।०। ऊर्जं। गावः। यवसे। पीवः। अ
त्तन। ऋतस्य। याः। सदने। कोशे। अंग्ध्वे। तनूः। एव। तन्वः। अस्तु। भेषजं।०। क्रतुऽप्रावा। ज
रिता। शश्वतां। अवः। इंद्रः। इत्। भद्रा। प्रऽमतिः। सुतऽवतां। पूर्णं। ऊधः। दिव्यं। यस्य। सिक्त
ये।०। चित्रः। ते। भानुः। क्रतुऽप्राः। अभिष्टिः। संति। स्पृधः। जरणिऽप्राः। अधृष्टाः। रजिष्ठया।
रज्या। पश्वः। आ। गोः। तूतूर्षति। परि। अग्रं। दुवस्युः॥१७॥ उत्। बुध्यध्वं। सऽमनसः। स
खायः। सं। अग्निं। इंध्वं। बहवः। सऽनीळाः।०। इंद्रऽवतः। अवसे। नि। ह्वये। वः। मंद्रा। कृणुध्वं।

धियः। आ। तनुध्वं। नावं। अरित्रऽपरणीं। कृणुध्वं। इष्कृणुध्वं। आयुधा। अरं। कृणुध्वं। प्रां
चं। यज्ञं। प्र। नयत। सखायः। युनक्त। सीरा। वि। युगा। तनुध्वं। कृते। योनौ। वपत। इह। बी
जं। गिरा। च। श्रुष्टिः। सऽभराः। असत्। नः। नेदीयः। इत्। सृण्यः। पक्वं। आ। इयात्। सीरा। युं
जंति। कवयः। युगा। वि। तन्वते। पृथक्। धीराः। देवेषु। सुम्नऽया। निः। आऽहावान्। कृणो
तन। सं। वरत्राः। दधातन। सिंचामहै। अवतं। उद्रिणं। वयं। सुऽसेकं। अनुपऽक्षितं। इष्कृ
तऽआहावं। ~~सु~~। अवतं। सुऽवरत्रं। सुऽसेचनं। उद्रिणं। सिंचे। अक्षितं॥१८॥ प्रीणीत। अ
श्वान्। हितं। जयाथ। स्वस्तिऽवाहं। रथं। इत्। कृणुध्वं। द्रोणऽआहावं। अवतं। अश्मऽच
क्रं। अंसत्रऽकोशं। सिंचत। नृऽपानं। व्रजं। कृणुध्वं। सः। हि। वः। नृऽपानः। वर्म। सीव्यध्वं।
बहुला। पृथूनि। पुरः। कृणुध्वं। आयसीः। अधृष्टाः। मा। वः। सुस्रोत्। चमसः। दृंहत। तं। आ।

वः। धियं। यज्ञियां। वर्ते। ऊतये। देवाः। देवीं। यजतां। यज्ञियां। इह। ०। आ। तु। सिंच। हरिं।
ईं। द्रोः। उपऽस्थे। वाशीभिः। तक्षत। अश्मन्ऽमयीभिः। परि। स्वजध्वं। दश। कक्ष्याभिः। उ
भेइति। धुरौ। प्रति। वन्हिं। युनक्त। उभेइति। धुरौ। वह्निः। आऽपिब्दमानः। अंतः। योनाऽ
इव। चरति। द्विऽजानिः। वनस्पतिं। वने। आ। अस्थापयध्वं। नि। सु। दधिध्वं। अखनं
तः। उत्सं। कपृत्। नरः। कपृथं। उत्। दधातन। चोदत। खुदत। वाजऽसातये। निष्टिग्र्यः। य
पुत्रं। आ। च्यवय। ऊतये। इंद्रं। सऽबाधः। इह। सोमऽपीतये॥१९॥ प्र। ते। रथं। मिथुऽकृतं।
इंद्रः। अवतु। धृष्णुऽया। अस्मिन्। आजौ। पुरुऽहूत। श्रवाय्ये। धनऽभक्षेषु। नः। अव। उ
त्। स्म। वातः। वहति। वासः। अस्याः। अधिऽरथं। यत्। अजयत्। सहस्रं। रथीः। अभूत्।
मुद्गलानी। गोऽइष्टौ। भरे। कृतं। वि। अचेत्। इंद्रऽसेना। अंतः। यछ। जिघांसतः। वज्रं। इंद्र।

प॰ ३७० अभिऽदासतः । दासस्य । वा । मघऽवन् । आर्यस्य । वा । सनुतः । यवय । वधं ॥ उद्नः । ह्र
६० दं । अपिबत् । जर्हृषाणः । कूटं । स्म । तृंहत् । अभिऽमातिं । एति । प्र । मुष्कऽभारः । श्रवः । इच्छ
मानः । अजिरं । बाहू इति । अभरत् । सिसासन् । नि । अक्रंदयन् । उपऽयंतः । एनं । अमेह
यन् । वृषभं । मध्ये । आजेः । तेन । सुऽभर्वं । शतऽवत् । सहस्रं । गवां । मुद्गलः । प्रऽधने । जि
गाय । ककर्दवे । वृषभः । युक्तः । आसीत् । अवावचीत् । सारथिः । अस्य । केशी । दुधेः ।
युक्तस्य । द्रवतः । सह । अनसा । ऋच्छंति । स्म । निःऽपदः । मुद्गलानीं ॥ २० ॥ उत । प्रऽधिं ।
उत् । अहन् । अस्य । विद्वान् । उप । अयुनक् । वंसगं । अत्र । शिक्षन् । इंद्रः । उत् । आव
त् । पतिं । अघ्न्यानां । अरंहत । पद्याभिः । ककुत्ऽमान् । शुनं । अष्ट्राऽवी । अचरत् । कपर्दी ।
वरत्रायां । दारु । आऽनह्यमानः । नृम्णानि । कृण्वन् । बहवे । जनाय । गाः । पस्पशानः । ६०

तविषीः । अधत्त । इमं । तं । पश्य । वृषभस्य । युंजं । काष्ठायाः । मध्ये । द्रुऽघनं । शयानं ।
येन । जिगाय । शतऽवत् । सहस्रं । गवां । मुद्गलः । पृतनाज्येषु । आरे । अघा । कः । नु । इत्था ।
ददर्श । यं । युंजंति । तं । ऊं इति । आ । स्थापयंति । न । अस्मै । तृणं । न । उदकं । आ । भरं
ति । उत्ऽतरः । धुरः । वहति । प्रऽदेदिशत् । परिवृक्ताऽइव । पतिऽविद्यं । आनट् । पीप्या
ना । कूचक्रेणऽइव । सिंचन् । एषऽएष्या । चित् । रथ्या । जयेम । सुऽमंगलं । सिनऽवत् । अ
स्तु । सातं । त्वं । विश्वस्य । जगतः । चक्षुः । इंद्र । असि । चक्षुषः । वृषा । यत् । आजिं । वृष
णा । सिसाससि । चोदयन् । वध्रिणा । युजा ॥ २१ ॥ आशुः । शिशानः । वृषभः । न । भी
मः । घनाघनः । क्षोभणः । चर्षणीनां । संऽक्रंदनः । अनिऽमिषः । एकऽवीरः । शतं । सेनाः ।
अजयत् । साकं । इंद्रः । संऽक्रंदनेन । अनिऽमिषेण । जिष्णुना । युत्ऽकारेण । दुःऽच्यव

प०अ० नेन। धृष्णुना। तत्। इंद्रेण। जयत। तत्। सहध्वं। युधः। नरः। इषुऽहस्तेन। वृष्णा। सः।
६१ इषुऽहस्तैः। सः। निषंगिऽभिः। वशी। संऽस्रष्टा। सः। युधः। इंद्रः। गणेन। संसृष्टऽजित्।
सोमऽपाः। बाहुऽशर्धी। उग्रऽधन्वा। प्रतिऽहिताभिः। अस्ता। बृहस्पते। परि। दीय। र
थेन। रक्षःऽहा। अमित्रान्। अपऽबाधमानः। प्रऽभंजन्। सेनाः। प्रऽमृणः। युधा। ज
यन्। अस्माकं। एधि। अविता। रथानां। बलऽविज्ञायः। स्थविरः। प्रऽवीरः। सहस्वा
न्। वाजी। सहमानः। उग्रः। अभिऽवीरः। अभिऽसत्वा। सहःऽजाः। जैत्रं। इंद्र। रथं।
आ। तिष्ठ। गोऽवित्। गोत्रऽभिदं। गोऽविदं। वज्रऽबाहुं। जयंतं। अज्म। प्रऽमृणंतं।
ओजसा। इमं। सऽजाताः। अनु। वीरयध्वं। इंद्रं। सखायः। अनु। सं। रभध्वं॥ २२॥
अभि। गोत्राणि। सहसा। गाहमानः। अदयः। वीरः। शतऽमन्युः। इंद्रः। दुःऽच्यवनः। ६१

पृतनाषाट्। अयुध्यः। अस्माकं। सेनाः। अवतु। प्र। युत्ऽसु। इंद्रः। आसां। नेता। बृ
हस्पतिः। दक्षिणा। यज्ञः। पुरः। एतु। सोमः। देवऽसेनानां। अभिऽभंजतीनां। जयंती
नां। मरुतः। यंतु। अग्रं। इंद्रस्य। वृष्णः। वरुणस्य। राज्ञः। आदित्यानां। मरुतां। शर्धः।
उग्रं। महाऽमनसां। भुवनऽच्यवानां। घोषः। देवानां। जयतां। उत्। अस्थात्। उत्।
हर्षय। मघऽवन्। आयुधानि। उत्। सत्वनां। मामकानां। मनांसि। उत्। वृत्रऽहन्। वा
जिनां। वाजिनानि। उत्। रथानां। जयतां। यंतु। घोषाः। अस्माकं। इंद्रः। संऽऋतेषु।
ध्वजेषु। अस्माकं। याः। इषवः। ताः। जयंतु। अस्माकं। वीराः। उत्ऽतरे। भवंतु। अ
स्मान्। ऊं इति। देवाः। अवत। हवेषु। अमीषां। चित्तं। प्रतिऽलोभयंती। गृहाण। अं
गानि। अप्वे। परा। इहि। अभि। प्र। इहि। निः। दह। हृत्ऽसु। शोकैः। ०। प्र। इत। जयत।

प०अ०
६२

नरः। इंद्रः। वः। शर्म। यच्छंतु। उग्राः। वः। संतु। बाहवः। अनाधृष्याः। यथा। असथ॥ २२॥
असा। वि। सोमं। पुरुऽहूत। तुभ्यं। हरिऽभ्यां। यज्ञं। उप। याहि। तूयं। तुभ्यं। गिरः। विप्रऽवीराः।
इयानाः। दधन्विरे। इंद्र। पिब। सुतस्य। अप्ऽसु। धूतस्य। हरिऽवः। पिब। इह। नृऽभिः। सुत
स्य। जठरं। [illegible]। पृणस्व। मिमिक्षुः। यं। अद्रयः। इंद्र। तुभ्यं। तेभिः। वर्धस्व। मदं। उक्थऽवाहः। प्र।
उयां। पीतिं। वृष्णे। इयर्मि। सत्यां। प्रऽयै। सुतस्य। हरिऽअश्व। तुभ्यं। इंद्र। धेनाभिः। इह। माद
यस्व। धीभिः। विश्वाभिः। शच्या। गृणानः। ऊती। शचीऽवः। तव। वीर्येण। वयः। दधानाः। उशि
जः। ऋतऽज्ञाः। प्रजाऽवत्। इंद्र॥ मनुषः। दुरोणे। तस्थुः। गृणंतः। सधऽमाद्यासः। प्रनीतिऽ
भिः। ते। हरिऽअश्व। सुऽस्तोः। सुऽसुम्नस्य। पुरुऽरुचः। जनासः। मंहिष्ठां। ऊतिं। विऽतिरे। दधा
नाः। स्तोतारः। इंद्र। तव। सूनृताभिः॥ २३॥ उप। ब्रह्माणि। हरिऽवः। हरिऽभ्यां। सोमस्य। याहि।

६२

पीतये। सुतस्य। इंद्र। त्वा। यज्ञः। क्षममाणं। आनट्। दाश्वान्। असि। अध्वरस्य। प्रऽकेतः।
सहस्रऽवाजं। अभिमातिऽसहं। सुतेऽरणं। मघऽवानं। सुऽवृक्तिं। उप। भूषंति। गिरः। अप्र
तिऽइतं। इंद्रं। नमस्याः। जरितुः। पनंत। सप्त। आपः। देवीः। सुऽरणाः। अमृक्ताः। याभिः। सिं
धुं। अतरः। इंद्र। पूःऽभित्। नवतिं। स्रोत्याः। नव। च। स्रवंतीः। देवेभ्यः। गातुं। मनुषे। च। विं
दः। अपः। महीः। अभिऽशस्तेः। अमुंचः। अजागः। आसु। अधि। देवः। एकः। इंद्र। याः।
त्वं। वृत्रऽतूर्ये। चकर्थ। ताभिः। विश्वऽआयुः। तन्वं। पुपुष्याः। वीरेण्यः। क्रतुः। इंद्रः। सुऽ
शस्तिः। उत। अपि। धेना। पुरुऽहूतं। ईट्टे। आर्दयत्। वृत्रं। अकृणोत्। ऊं इति। लोकं। ससहे।
शक्रः। पृतनाः। अभिष्टिः॥ २५॥ कदा। वसो इति। स्तोत्रं। हर्यते। आ। अव। श्मशा। रुध
त्। वारितिवाः। दीर्घं। सुतं। वाताप्याय। हरी इति। यस्य। सुऽयुजा। विऽव्रता। वेः। अर्वंता। अ

प०अ०
६३

नु।शेपौ।उभा।रजीइतिं।केशिना।पतिः।दन्।अप।योः।इंद्रः।पापजे।आ।मर्तः।न।
शश्रमाणः।बिभीवान्।शुभे।यत्।युयुजे।तविषीऽवान्।सचा।आयोः।इंद्रः।चर्कृषे।
आ।उपानसः।सपर्यन्।नदयोः।विऽव्रतयोः।शूरः।इंद्रः।अधि।यः।तस्थौ।केशऽवं
ता।व्यचस्वंता।न।पुष्ट्यै।वनोति।शिप्राभ्यां।शिप्रिणीऽवान्॥२६॥प्र।अस्तौत्।ऋष्व
ऽओजाः।ऋष्वेभिः।ततक्ष।शूरः।शवसा।ऋभुः।न।क्रतुऽभिः।मातरिश्वा।वज्रं।यः।
चक्रे।सुऽहनाय।दस्यवे।हिरीमशः।हिरीमान्।अरुतऽहनुः।अद्भुतं।न।रजः।अव।नः।
वृजिना।शिशीहि।ऋचा।वनेम।अनृचः।न।अब्रह्मा।यज्ञः।ऋधक्।जोषति।त्वेइ
ति।ऊर्ध्वा।यत्।ते।त्रेतिनी।भूत्।यज्ञस्य।धूःऽसु।सद्मन्।सऽजूः।नावं।स्वऽयशसं।स
चा।आयोः।श्रिये।ते।पृश्निः।उपऽसेचनी।भूत्।श्रिये।दर्विः।अरेपाः।यया।स्वे।पात्रे।सिं

ऋग
६३

चसे।उत्।शतं।वा।यत्।असुर्य।प्रति।त्वा।सुऽमित्रः।इत्था।अस्तौत्।दुःऽमित्रः।इत्था।
अस्तौत्।आवः।यत्।दस्युऽहत्ये।कुत्सऽपुत्रं।प्र।०।कुत्सऽवत्सं॥२७॥ ॥इत्यष्टमाष्टकेपं
चमोध्यायः॥ ॥ॐ॥ उभौ।ऊंइति।नूनं।तत्।इत्।अर्थयेथेइति।वि।तन्वाथेइति।धियः।व
स्त्रा।अपसाऽइव।सध्रीचीना।यातवे।प्र।ईं।अजीगरिति।सुदिनाऽइव।पृक्षः।आ।तं
सयेथेइति।उष्टाराऽइव।फर्वरेषु।श्रयेथेइति।प्रायोगाऽइव।श्वात्र्या।शासुः।आ।इ
थः।दूताऽइव।हि।स्थः।यशसा।जनेषु।मा।अप।स्थातं।महिषाऽइव।अवऽपानात्।सा
कंऽयुजा।शकुनस्यऽइव।पक्षा।पश्वाऽइव।चित्रा।यजुः।आ।गमिष्टं।अग्निःऽइव।देवऽ
योः।दीदिऽवांसा।परिज्मानाऽइव।यजथः।पुरुऽत्रा।आपीइति।वः।अस्मेइति।पितराऽ
इव।पुत्रा।उग्राऽइव।रुचा।नृपतीइवेतिनृपतीऽइव।तुर्यै।इर्याऽइव।पुष्ट्यै।किरणाऽ

प०अ. इव। भुज्ये। श्रुष्टीवानाऽइव। हवं। आ। गमिष्टं। वंसगाऽइव। पूषर्या। शिंबाता। मित्राऽ
६८ इव। ऋता। शतरा। शातऽपंता। वाजाऽइव। उच्चा। वयसा। घर्म्येऽस्था। मेषाऽइव। इषा।
सपर्या। पुरीषा॥ १॥ सृण्याऽइव। जर्भरीइति। तुर्फरीतूइति। नैतोशाऽइव। तुर्फरीइति।
पर्फरीका। उदन्यजाऽइव। जेमना। मदेरूइति। ता। मे। जरायु। अजरं। मरायु। पज्राऽइ
व। चर्चरं। जारं। मरायु। क्षद्मऽइव। अर्थेषु। तर्तरीथः। उग्रा। ऋभूइति। न। आपत्। खर
मज्रा। खरऽअज्रुः। वायुः। न। पर्फरत्। क्षयत्। रयीणां। घर्माऽइव। मधु। जठरे। सनेरू
इति। भगेऽअविता। तुर्फरीइति। फारिवा। अरं। पतराऽइव। चचरा। चंद्रऽनिर्निक्। म
नःऽऋंगा। मनन्या। न। जग्मीइति। बृहंताऽइव। गंभरेषु। प्रतिऽस्थां। पादाऽइव। गाधं। ६८
तरंत। विदाथः। कर्णाऽइव। शासुः। अनु। हि। स्मराथः। अंशाऽइव। नः। भजतं। चि

त्रं। अप्नः। आरंगराऽइव। मधु। आ। ईरयेथेइति। सारघाऽइव। गवि। नीचीनऽबारे। की
नाराऽइव। स्वेदं। आऽसिस्विदाना। क्षामाऽइव। ऊर्जा। सुयवसऽअत्। सचेथेइति। ऋध्या
स्तोमं। म। सनुयाम। वाजं। आ। नः। मंत्रं। सऽरथा। इह। उप। यातं। यशः। न। पक्वं। मधु। गोषु।
अंतः। आ। भूतऽअंशः। अश्विनोः। कामं। अप्राः॥ २॥ आविः। अभूत्। महि। माघो
नं। एषां। विश्वं। जीवं। तमसः। निः। अमोचि। महि। ज्योतिः। पितृऽभिः। दत्तं। आ। अगा
त्। उरुः। पंथाः। दक्षिणायाः। अदर्शि। उच्चा। दिवि। दक्षिणाऽवंतः। अस्थुः। ये। अश्व
दाः। सह। ते। सूर्येण। हिरण्यऽदाः। अमृतऽत्वं। भजंते। वासःऽदाः। सोम। प्र। तिरंते। आ
युः। दैवी। पूर्तिः। दक्षिणा। देवऽयज्या। न। कवऽअरिभ्यः। नहि। ते। पृणंति। अथ। न
रः। प्रयतऽदक्षिणासः। अवद्यऽभिया। बहवः। पृणंति। शतऽधारं। वायुं। अर्कं। स्वः।

प० अ०
६५

विदं।नृऽचक्षसः।ते।अभि।चक्षते।हविः।ये।पृणंति।प्र।च।यछंति।संऽगमे।ते।दक्षिणां।दु
हते।सप्तऽमातरं।दक्षिणाऽवान्।प्रथमः।हूतः।एति।दक्षिणाऽवान्।ग्रामऽनीः।अग्रं।एति।
तं।एव।मन्ये।नृऽपतिं।जनानां।यः।प्रथमः।दक्षिणां।आऽविवाय॥५॥तं।एव।ऋषिं।तं।
उं इति।ब्रह्माणं।आहुः।यज्ञऽन्यं।सामऽगां।उक्थऽशासं।सः।शुक्रस्य।तन्वः।वेद।तिस्रः।
यः।प्रथमः।दक्षिणया।रराध।दक्षिणा।अश्वं।दक्षिणा।गां।ददाति।दक्षिणा।चंद्रं।उत।
यत्।हिरण्यं।दक्षिणा।अन्नं।वनुते।यः।नः।आत्मा।दक्षिणां।वर्म।कृणुते।विऽजानन्।न।
भोजाः।ममुः।न।निऽअर्थं।ईयुः।न।रिष्यंति।न।व्यथंते।ह।भोजाः।इदं।यत्।विश्वं।भु
वनं।स्वः१ इति स्वः।च।एतत्।सर्वं।दक्षिणा।एभ्यः।ददाति।भोजाः।जिग्युः।सुरभिं।योनिं।
अग्रे।भोजाः।जिग्युः।ये।अहुताः।प्रऽयंति।भोजाय।अश्वं।सं।मृजंति।आशुं।भोजाय। ६५
भोजाः।जिग्युः।वध्वं।या।सुऽवासाः।भोजाः।जिग्युः।अंतःऽपेयं।सुरायाः।१

आस्ते।कन्या।शुंभमाना।भोजस्य।इदं।पुष्करिणीऽइव।वेश्म।परिऽकृतं।देवमानाऽइव।
चित्रं।भोजं।अश्वाः।सुष्टुऽवाहः।वहंति।सुऽवृत्।रथः।वर्तते।दक्षिणायाः।भोजं।देवा
सः।अवत।भरेषु।भोजः।शत्रून्।संऽअनीकेषु।जेता॥११॥किं।इच्छंती।सरमा।प्र।इदं।आ
नट्।दूरे।हि।अध्वा।जगुरिः।पराचैः।का।अस्मेऽहितिः।का।परिऽतक्म्या।आसीत्।क
थं।रसायाः।अतरः।पयांसि।इंद्रस्य।दूतीः।इषिता।चरामि।महः।इच्छंती।पणयः।निऽ
धीन्।वः।अतिऽस्कदः।भियसा।तत्।नः।आवत्।तथा।रसायाः।अतरं।पयांसि।कीदृ
ङ्।इंद्रः।सरमे।का।दृशीका।यस्य।इदं।दूतीः।असरः।पराकात्।आ।च।गच्छात्।मित्रं।
एनं।दधाम।अथ।गवां।गोऽपतिः।नः।भवाति।०।दभ्यं।दभत्।सः।०।असरं।पराकात्।
न।तं।गूहंति।स्रवतः।गभीराः।हताः।इंद्रेण।पणयः।शयध्वे।इमाः।गावः।सरमे।याः।ऐ

प॰ अ॰ छः। परि। दिवः। अंतान्। सुऽभगे। पतंती। कः। ते। एनाः। अव। सृजात्। अयुध्वी। उत। अ
स्माकं। आयुधा। संति। तिग्मा॥ ५॥ असेन्याः। वः। पणयः। वचांसि। अनिषव्याः। तन्वः।
६६ संतु। पापीः। अधृष्टः। वः। एतवै। अस्तु। पंथाः। बृहस्पतिः। वः। उभया। न। मृळात्। अ
यं। निऽधिः। सरमे। अद्रिऽबुध्नः। गोभिः। अश्वेभिः। वसुऽभिः। निऽऋष्टः। रक्षंति। तं। प
णयः। ये। सुऽगोपाः। रेकु। पदं। अलकं। आ। जगंथ। आ। इह। गमन्। ऋषयः। सोमऽशि
ताः। अयास्यः। अंगिरसः। नवऽग्वाः। ते। एतं। ऊर्वं। वि। भजंत। गोनां। अथ। एतत्। व
चः। पणयः। वमन्। इत्। एव। च। त्वं। सरमे। आऽजगंथ। प्रऽबाधिता। सहसा। दैव्ये
न। स्वसारं। त्वा। कृणवै। मा। पुनः। गाः। अप। ते। गवां। सुऽभगे। भजाम। न। अहं। वे
द। भ्रातृऽत्वं। नो इति। स्वसृऽत्वं। इंद्रः। विदुः। अंगिरसः। च। घोराः। गोऽकामाः। मे। अ ६६

छदयन्। यत्। आयं। अप। अतः। इत। पणयः। वरीयः। दूरं। इत। पणयः। वरीयः। उत्।
गावः। यंतु। मिनतीः। ऋतेन। बृहस्पतिः। याः। अविंदत्। निऽगूळ्हाः। सोमः। ग्रावाणः। ऋ
षयः। च। विप्राः॥ ११॥ ते। अवदन्। प्रथमाः। ब्रह्मऽकिल्बिषे। अकूपारः। सलिलः। मा
तरिश्वा। वीळुऽहराः। तपः। उग्रः। मयःऽभूः। आपः। देवीः। प्रथमऽजाः। ऋतेन। सोमः।
राजा। प्रथमः। ब्रह्मऽजायां। पुनरिति। प्र। अयच्छत्। अहृणीयमानः। अनुऽअर्तिता।
वरुणः। मित्रः। आसीत्। अग्निः। होता। हस्तऽगृह्य। आ। निनाय। हस्तेन। एव। ग्राह्यः।
आऽधिः। अस्याः। ब्रह्मऽजाया। इयं। इति। च। इत्। अवोचन्। न। दूताय। प्रऽहेये। त
स्थे। एषा। तथा। राष्ट्रं। गुपितं। क्षत्रियस्य। देवाः। एतस्यां। अवदंत। पूर्वे। सप्तऽऋ
षयः। तपसे। ये। निऽसेदुः। भीमा। जाया। ब्राह्मणस्य। उपऽनीता। दुःऽधां। दधाति।

प०अ
९७

परमे। विऽओमन्। ब्रह्मऽचारी। चरति। वेविषत्। विषः। सः। देवानां। भवति। एकं। अं
गं। तेन। जायां। अनु। अविंदत्। बृहस्पतिः। सोमेन। नीतां। जुह्वं। न। देवाः। पुनः। वै। दे
वाः। अदधुः। पुनः। मनुष्याः। उत। राजानः। सत्यं। कृण्वानाः। ब्रह्मऽजायां। पुनः। ददुः।
पुनःऽदाय। ब्रह्मऽजायां। कृत्वी। देवैः। निःऽकिल्बिषं। ऊर्जं। पृथिव्याः। भक्त्वाय। उरुऽ
गायं। उप। आसते॥ ७॥ संऽइद्धः। अद्य। मनुषः। दुरोणे। देवः। देवान्। यजसि। जातऽ
वेदः। आ। च। वह। मित्रऽमहः। चिकित्वान्। त्वं। दूतः। कविः। असि। प्रऽचेताः। तनूऽन
पात्। पथः। ऋतस्य। यानान्। मध्वा। संऽअंजन्। स्वदय। सुऽजिह्व। मन्मानि। धी
भिः। उत। यज्ञं। ऋंधन्। देवऽत्रा। च। कृणुहि। अध्वरं। नः। आऽजुह्वानः। ईड्यः। वं
द्यः। च। आ। याहि। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः। त्वं। देवानां। असि। यह्व। होता। सः। ए

९७

नान्। यक्षि। इषितः। यजीयान्। प्राचीनं। बर्हिः। प्रऽदिशा। पृथिव्याः। वस्तोः। अस्याः।
वृज्यते। अग्रे। अह्नां। ०। देवेभ्यः। अदितये। स्योनं। व्यचस्वतीः। उर्विया। वि। श्रयंतां।
पतिऽभ्यः। न। जनयः। शुम्भमानाः। देवीः। द्वारः। बृहतीः। विश्वंऽइन्वाः। देवेभ्यः। भ
वत। सुऽप्रऽअयनाः॥ ८॥ आ। सुस्वयंतीइति। यजतेइति। उपाकेइति। ०। दिव्येइति।
योषणेइति। बृहतीइति। सुरुक्मेइतिसुऽरुक्मे। अधि। श्रियं। शुक्रऽपिंशं। दधा
नेइति। ०। सुऽवाचौ। मिमाना। यज्ञं। मनुषः। यजध्यै। प्रऽचोदयंता। विदथेषु। कारू
इति। प्राचीनं। ज्योतिः। प्रऽदिशा। दिशंता। आ। नः। यज्ञं। भारती। तूयं। एतु। इळा।
मनुष्वत्। इह। चेतयंती। तिस्रः। देवीः। बर्हिः। आ। इदं। स्योनं। सरस्वती। सुऽअपसः।
सदंतु। यः। इमेइति। द्यावापृथिवीइति। जनित्रीइति। रूपैः। अपिंशत्। भुवनानि॥

प०अ० विश्वा। तं। अद्य। होता। इषितः। यजीयान्। देवं। त्वष्टारं। इह। यक्षि। विद्वान्। उपऽ
६८ अवसृज। त्मन्या। संऽअंजन्। देवानां। पाथः। ऋतुऽथा। हवींषि। वनस्पतिः। शमि
ता। देवः। अग्निः। स्वदंतु। हव्यं। मधुना। घृतेन। सद्यः। जातः। वि। अमिमीत। यज्ञं।
अग्निः। देवानां। अभवत्। पुरःऽगाः। अस्य। होतुः। प्रऽदिशि। ऋतस्य। वाचि। स्वा
हाऽकृतं। हविः। अदंतु। देवाः॥ ९॥ मनीषिणः। प्र। भरध्वं। मनीषां। यथाऽयथा। म
तयः। संति। नृणां। इंद्रं। सत्यैः। आ। ईरयाम। कृतेभिः। सः। हि। वीरः। गिर्वणस्युः। वि
दानः। ऋतस्य। हि। सदसः। धीतिः। अद्यौत्। सं। गार्ष्टेयः। वृषभः। गोभिः। आन
ट्। उत्। अतिष्ठत्। तविषेण। रवेण। महांति। चित्। सं। विव्याच। रजांसि। इंद्रः। ६८
किल। श्रुत्यै। अस्य। वेद। सः। हि। जिष्णुः। पथिऽकृत्। सूर्याय। आत्। मेनां। कृण्व

न्। अच्युतः। भुवत्। गोः। पतिः। दिवः। सनऽजाः। अप्रतिऽइतः। व्रता। अमिनात्। अं
गिरःऽभिः। गृणानः। पुरूणि। चित्। नि। ततान। रजांसि। दाधार। यः। धरुणं। सत्यऽता
ता। इंद्रः। दिवः। प्रतिऽमानं। पृथिव्याः। विश्वा। वेद। सवना। हंति। शुष्णं। मही। चित्।
द्यां। आ। अतनोत्। सूर्येण। चास्कंभ। चित्। स्कंभनेन। स्कभीयान्॥ १०॥ वज्रेण। हि।
वृत्रऽहा। वृत्रं। अस्तः। अदेवस्य। शूशुवानस्य। मायाः। वि। धृष्णो इति। अत्र। धृष
ता। जघंथ। अध। अभवः। मघऽवन्। बाहुऽओजाः। सं। चंत। यत्। उषसः। सूर्येण। चि
त्रां। अस्य। केतवः। रां। अविंदन्। आ। यत्। नक्षत्रं। ददृशे। दिवः। न। पुनः। यतः। नकिः।
अद्धा। नु। वेद। दूरं। किल। प्रथमाः। जग्मुः। आसां। इंद्रस्य। याः। प्रऽसवे। सस्रुः। आ
पः। क्व। स्वित्। अग्रं। क्व। बुध्नः। आसां। आपः। मध्यं। क्व। वः। नूनं। अंतः। सृजः। सिं

धन्नू। आहिना। जयसानान्। आत्। इत्। एताः। प्र। विविज्रे। जवेन। मुमुक्षमाणाः।
उत। पाः। कफक्षो। अध। इत्। एताः। न। अरमंते। निःऽतिक्ताः। सध्रीचीः। सिंधुं। उरुगतीःऽ
इव। आयन्। सनात्। जारः। आरितः। पूःऽभित्। आसां। अस्तं। आ। ते। पार्थिवा। वसू
नि। अस्मेइति। जग्मुः। सूनृताः। इंद्र। पूर्वीः॥११॥ इंद्र। पिब। प्रतिऽकामं। सुतस्य। प्रातःऽ
सावः। तव। हि। पूर्वऽपीतिः। हर्षस्व। हंतवे। शूर। शत्रून्। उक्थेभिः। ते। वीर्या। प्र। ब्रवाम।
यः। ते। रथः। मनसः। जवीयान्। आ। इंद्र। तेन। सोमऽपेयाय। याहि। तूयं। आ। ते। हर
यः। प्र। द्रवंतु। येभिः। यासि। वृषऽभिः। मंदमानः। हरिऽत्वता। वर्चसा। सूर्यस्य। श्रेष्ठैः। रू
पैः। तन्वं। स्पर्शयस्व। अस्माभिः। इंद्र। सखिऽभिः। हुवानः। सध्रीचीनः। मादयस्व।
निऽसद्य। यस्य। त्यत्। ते। महिमानं। मदेषु। इमेइति। महीइति। रोदसीइति। न। अ

विविक्तां। न नू। ओकः। आ। हरिऽभिः। इंद्र। युक्तैः। प्रियेभिः। याहि। प्रियं। अन्नं। अच्छ।
यस्य। शश्वत्। पपिऽवान्। इंद्र। शत्रून्। अनुनुऽकृत्या। [illegible] रण्या। चकर्थ। सः। ते। पु
रंऽधिं। तविषीं। इयर्ति। सः। ते। मदाय। सुतः। इंद्र। सोमः॥१२॥ इदं। ते। पात्रं। सनऽवित्तं।
इंद्र। पिब। सोमं। एना। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। पूर्णः। आऽहावः। मदिरस्य। मध्वः। ये।
विश्वे। इत्। अभिऽहर्यंति। देवाः। वि। हि। त्वां। इंद्र। पुरुधा। जनासः। हितऽप्रयसः। वृष
भ। ह्वयंते। अस्माकं। ते। मधुमत्ऽतमानि। इमा। भुवन्। सवना। तेषु। हर्य। प्र। ते। इंद्र।
पूर्व्याणि। प्र। नूनं। वीर्या। वोचं। प्रथमा। कृतानि। सतीनऽमन्युः। अश्रथयः। अद्रिं। सुऽ
वेदनां। अकृणोः। ब्रह्मणे। गां। नि। सु। सीद। गणऽपते। गणेषु। त्वां। आहुः। विप्रऽत
मं। कवीनां। न। ऋते। त्वत्। क्रियते। किं। चन। आरे। महां। अर्कं। मघऽवन्। चित्रं। अर्च।

प॰अ॰ अभिऽसख्या। नः। मघऽवन्। नाधमानान्। सखे। बोधि। वसुऽपते। सखीनां। रणं। कृ
७० धि। रणऽकृत्। सत्यऽशुष्म। अभक्ते। चित्। आ। भज। राये। अस्मान्॥ १३॥ तत्। अस्य।
द्यावापृथिवी इति। सऽचेतसा। विश्वेभिः। देवैः। अनु। शुष्मं। आवतां। यत्। ऐत्। कृण्वा
नः। महिमानं। इंद्रियं। पीत्वी। सोमस्य। क्रतुऽमान्। अवर्धत। तं। अस्य। विष्णुः। महि
मानं। ओजसा। अंशुं। दधन्वान्। मधुनः। वि। रप्शते। देवेभिः। इंद्रः। मघऽवा। सया
वऽभिः। वृत्रं। जघन्वान्। अभवत्। वरेण्यः। वृत्रेण। यत्। अहिना। बिभ्रत्। आ
युधा। सऽअस्थिथाः। युधये। शंसं। आऽविदे। विश्वे। ते। अत्र। मरुतः। सह। त्मना।
अवर्धन्। उग्र। महिमानं। इंद्रियं। जज्ञानः। एव। वि। अबाधत। स्पृधः। प्र। अपश्यत्।
वीरः। अभि। पौंस्यं। रणं। अवृश्चत्। अद्रिं। अव। सऽस्यदः। सृजत्। अस्तभ्नात्। ना ७०

कं। सुऽअपस्यया। पृथुं। आत्। इंद्रः। सत्रा। तविषीः। अपत्यत। वरीयः। द्यावापृथि
वी इति। अबाधत। अव। अभरत्। धृषितः। वज्रं। आयसं। शेवं। मित्राय। वरुणाय। दा
शुषे॥ १४॥ इंद्रस्य। अत्र। तविषीभ्यः। विऽरप्शिनः। ऋघायतः। अरंहयंत। मन्यवे।
वृत्रं। यत्। उग्रः। वि। अवृश्चत्। ओजसा। अपः। बिभ्रतं। तमसा। परिऽवृतं। या।
वीर्याणि। प्रथमानि। कर्त्वा। महिऽत्वेभिः। यतमानौ। संऽईयतुः। ध्वांतं। तमः। अव।
दध्वसे। हते। इंद्रः। मह्ना। पूर्वऽहूतौ। अपत्यत। विश्वे। देवासः। अध। वृष्ण्यानि। ते। अ
वर्धयन्। सोमऽवत्या। वचस्यया। रध्रं। वृत्रं। अहिं। इंद्रस्य। हन्मना। अग्निः। न। जंभैः।
तृषु। अन्नं। आवयत्। भूरि। दक्षेभिः। वचनेभिः। ऋक्वऽभिः। सख्येभिः। सख्यानि।
प्र। वोचत। इंद्रः। धुनिं। च। चुमुरिं। च। दंभयन्। श्रद्धाऽमनस्या। शृण्वते। दभीतये। त्वं।

१०अ० पुरूणि। आ। भर। सुऽअश्व्या। येभिः। मंसै। निःऽवचनानि। शंसन्। सुऽगेभिः। वि
७१ श्वा। दुःऽतरा। नरेम॥ विदोदइति। सः। नः। उर्विया। गाधं। अद्य॥ १५॥ धर्मा। संऽअंता। त्रिः
वृतं। वि। आपतुः। तयोः। जुष्टिं। मातरिश्वा। जगाम। दिवः। पयः। दिधिषाणाः। अवेषन्।
विदुः। देवाः। सहऽसामानं। अर्कं। तिस्रः। देष्ट्राय। निःऽऋतीः। उप। आसते। दीर्घऽश्रु
तः। वि। हि। जानंति। वह्नयः। तासां। नि। चिक्युः। कवयः। निऽदानं। परेषु। याः। गुह्ये
षु। व्रतेषु। चतुःऽकपर्दा। युवतिः। सुऽपेशाः। घृतऽप्रतीका। वयुनानि। वस्ते। तस्यां।
सुऽपर्णौ। वृषणा। नि। सेदतुः। यत्र। देवाः। दधिरे। भागऽधेयं। एकः। सुऽपर्णः। सः।
वे समुद्रं। आ। विवेश। सः। इदं। विश्वं। भुवनं। वि। चष्टे। तं। पाकेन। मनसा। अपश्यं। अं ७१
तितः। तं। माता। रेळ्हि॥ मातरं। सुऽपर्णं। विप्राः। कवयः। वचःऽभिः। एकं। संतं। बहुधा॥
सः। उंइति। रेळ्हि। १

च। कल्पयंति। छंदांसि। च। दधतः। अध्वरेषु। ग्रहान्। सोमस्य। मिमते। द्वादश॥ १६॥
षट्ऽत्रिंशान्। चतुरः। कल्पयंतः। छंदांसि। च। दधतः। आऽद्वादशं। यज्ञं। विऽमाय।
कवयः। मनीषा। ऋक्ऽसामाभ्यां। प्र। रथं। वर्तयंति। चतुःऽदश। अन्ये। महिमानः। अ
स्य। तं। धीराः। वाचा। प्र। नयंति। सप्त। आप्तानं। तीर्थं। कः। इह। प्र। वोचत्। येन। पथा।
प्रऽपिबंते। सुतस्य। सहस्रऽधा। पंचऽदशानि। उक्था। यावत्। द्यावापृथिवीइति। तावत्। इत्।
तत्। सहस्रऽधा। महिमानः। सहस्रं। यावत्। ब्रह्म। विऽस्थितं। तावती। वाक्। कः। छंदसां। यो
गं। आ। वेद। धीरः। कः। धिष्ण्यां। प्रति। वाचं। पपाद। कं। ऋत्विजां। अष्टमं। शूरं। आहुः। हरी
इति। इंद्रस्य। नि। चिकाय॥ कः। स्वित्। अस्याः। अंतं। परि। एके। चरंति। रथस्य। धूःऽसु। युक्ता
सः। अस्थुः। श्रमस्य। दायं। वि। भजंति। एभ्यः। यदा। यमः। भवति। हर्म्ये। हितः॥ १७॥ वि

प० अ०
७२

त्रः। इत्। शिशोः। तरुणस्य। वक्षथः। न। यः। मातरौ। अपिऽएति। धातवे। अनूधाः। य
दि। जीजनत्। अध। च। नु। ववक्ष। सद्यः। महि। दूत्यं। चरन्। अग्निः। ह। नाम। धायि। दन्। अ
पःऽतमः। सं। यः। वना। युवते। भस्मना। दता। अभिऽप्रमुरा। जुह्वा। सुऽअध्वरः। इनः।
न। प्रोथमानः। यवसे। वृषा। तं। वः। विं। न। द्रुऽसदं। देवं। अंधसः। इंदुं। प्रोथंतं। प्रऽवपं
तं। अर्णवं। आसा। वह्निं। न। शोचिषा। विऽरप्शिनं। महिऽव्रतं। न। सरजंतं। अध्वनः।
वि। यस्य। ते। ज्रयसानस्य। अजर। धक्षोः। न। वाताः। परि। संति। अच्युताः। आ। रण्वा
सः। युयुधयः। न। सत्वनं। त्रितं। नशंत। प्र। शिषंतः। इष्टये। सः। इत्। अग्निः। कण्वऽत
मः। कण्वऽसखा। ०। अग्निः। पातु। गृणतः। अग्निः। सूरीन्। अग्निः। ददातु। तेषां। अ
वः। नः॥ १८॥ वाजिन्ऽतमाय। सह्यसे। सुऽपित्र्य। तृषु। च्यवानः। अनु। जातऽवेदसे।

७२

अनुद्रे। चित्। यः। धृषता। वरं। सते। महिन्ऽतमाय। धन्वना। इत्। अविष्यते। एव। अ
ग्निः। मर्तैः। सह। सूरिऽभिः। वसुः। स्तवे। सहसः। सूनरः। नृऽभिः। मित्रासः। न। ये। सुऽधि
ताः। ऋतऽयवः। द्यावः। न। द्युम्नैः। अभि। संति। मानुषान्। ऊर्जः। नपात्। सहसाऽवन्।
इति। त्वा। उपऽस्तुतस्य। वंदते। वृषा। वाक्। ०। इति। त्वा। अग्ने। वृष्टिऽहव्यस्य। पुत्राः। उपऽ
स्तुतासः। ऋषयः। अवोचन्। तान्। च। पाहि। गृणतः। च। सूरीन्। वषट्। वषट्। इति। ऊ
र्ध्वासः। अनक्षन्। नमः। नमः। ०॥ १९॥ पिब। सोमं। महते। इंद्रियाय। पिब। वृत्राय। हंतवे।
शविष्ठ। पिब। राये। शवसे। हूयमानः। पिब। मध्वः। तृपत्। इंद्र। आ। वृषस्व। अस्य।
पिब। क्षुऽमतः। प्रऽस्थितस्य। इंद्र। सोमस्य। वरं। आ। सुतस्य। स्वस्तिऽदाः। मनसा। माद
यस्व। अर्वाचीनः। रेवते। सौभगाय। ममत्तु। त्वा। दिव्यः। सोमः। इंद्र। ममत्तु। यः। सूयते।

प० अ०
७३

पार्थिवेषु। ममत्तु। येन। वरिवः। चकर्थ। ममत्तु। येन। निःऽरिणासि। शत्रून्। आ। द्विऽबर्हाः।
अभि। नः। पातु। इंद्रः। वृषा। हरिऽभ्यां। परिऽसिक्तं। अंधः। गवि। आ। सुतस्य। प्रऽभृत
स्य। मध्वः। सत्रा। खेदां। अरुशऽहा। आ। वृषस्व। नि। तिग्मानि। भ्राशयन्। भ्राश्या
नि।०। उग्राय। ते। सहः। बलं। ददामि। प्रतिऽइत्य। शत्रून्। विऽगदेषु। वृश्च॥ २०॥ वि।
अर्यः। इंद्र। तनुहि। श्रवांसि। ओजः। स्थिराःऽइव। धन्वनः। अभिऽमातीः। अस्मद्र्य
क्। वावृधानः। सहःऽभिः। अनिऽभृष्टः। तन्वं। वावृधस्व। इदं। हविः। मघऽवन्। तुभ्यं।
रातं। प्रति। संऽराट्। अहृणानः। गृभाय। तुभ्यं। सुतः। मघऽवन्। तुभ्यं। पक्वः। अद्धि।
इंद्र। पिब। च। प्रऽस्थितस्य। अद्धि। इत्। इंद्र। प्रऽस्थिता। इमा। हवींषि। चनः। दधिष्व।
पचता। उत। सोमं। प्रयस्वंतः। प्रति। हर्यामसि। त्वा। सत्याः। संतु। यजमानस्य। कामाः। ७३

प्र। इंद्राग्निऽभ्यां। सुऽवचस्यां। इयर्मि। सिंधौऽइव। प्र। ईरयं। नावं। अर्कैः। अयाःऽ
इव। परि। चरंति। देवाः। ये। अस्मभ्यं। धनऽदाः। उत्ऽभिदः। च॥ २१॥ न। वै। ऊं इति। दे
वाः। क्षुधं। इत्। वधं। ददुः। उत। आशितं। उप। गच्छंति। मृत्यवः। उतो इति। रयिः। पृण
तः। न। उप। दस्यति। उत। अपृणन्। मर्डितारं। न। विंदते। यः। आध्राय। चकमानाय।
पित्वः। अन्नऽवान्। सन्। रफिताय। उपऽजग्मुषे। स्थिरं। मनः। कृणुते। सेवते। पुरा।
उतो इति। चित्। सः। मर्डितारं। न। विंदते। सः। इत्। भोजः। यः। गृहवे। ददाति। अन्नऽ
कामाय। चरते। कृशाय। अरं। अस्मै। भवति। यामऽहूतौ। उत। अपरीषु। कृणुते।
सखायं। न। सः। सखा। यः। न। ददाति। सख्ये। सचाऽभुवे। सचमानाय। पित्वः। अ
प। अस्मात्। प्र। इयात्। न। तत्। ओकः। अस्ति। पृणंतं। अन्यं। अरणं। चित्। इच्छेत्।

प०अ०
७४

पृणीयात्। इत्। नाधमानाय। तव्यान्। द्राघीयांसं। अनु। पश्येत। पंथां। ओइति। हि।
वर्तंते। रथ्याऽइव। चक्रा। अन्यंऽअन्यं। उप। तिष्ठंत। रायः॥ २२॥ मोघं। अन्नं। विंदते।
अप्रऽचेताः। सत्यं ब्रवीमि। वधः। इत्। सः। तस्य। न। अर्यमणं। पुष्यति। नोइति। सखा
यं। केवलऽअघः। भवति। केवलऽआदी। कृषन्। इत्। फालः। आशितं। कृणोति। यन्।
अध्वानं। अप। वृंक्ते। चरित्रैः। वदन्। ब्रह्मा। अवदतः। वनीयान्। पृणन्। आपिः। अ
पृणंतं। अभि। स्यात्। एकऽपात्। भूयः। द्विऽपदः। वि। चक्रमे। द्विऽपात्। त्रिऽपादं। अ
भि। एति। पश्चात्। चतुःऽपात्। एति। द्विऽपदां। अभिऽस्वरे। संऽपश्यन्। पंक्तीः। उपऽ
तिष्ठमानः। समौ। चित्। हस्तौ। न। समं। विविष्टः। संऽमातरा। चित्। न। समं। दुहातेइ
ति। यमयोः। चित्। न। समा। वीर्याणि। ज्ञातीइति। चित्। संतौ। न। समं। पृणीतः॥ २३॥

राम
७४

अग्ने। हंसि। नि। अत्रिणं। दीद्यत्। मर्त्येषु। आ। स्वे। क्षये। शुचिऽव्रत। उत्। तिष्ठसि।
सुऽआहुतः। घृतानि। प्रति। मोदसे। यत्। त्वा। स्रुचः। संऽअस्थिरन्। सः। आऽहुतः।
वि। रोचते। अग्निः। ईळेन्यः। गिरा। स्रुचा। प्रतीकं। अज्यते। घृतेन। अग्निः। सं। अज्य
ते। मधुऽप्रतीकः। आऽहुतः। रोचमानः। विभाऽवसुः। जरमाणः। सं। इध्यसे। देवेभ्यः।
हव्यऽवाहन। तं। त्वा। हवंत। मर्त्याः॥ २४॥ तं। मर्ताः। अमर्त्यं। घृतेन। अग्निं। सपर्यत। अ
दाभ्यं। गृहऽपतिं। अदाभ्येन। शोचिषा। अग्ने। रक्षः। त्वं। दह। गोपाः। ऋतस्य। दीदि
हि। सः। त्वं। अग्ने। प्रतीकेन। प्रति। ओष। यातुऽधान्यः। उरुऽक्षयेषु। दीद्यत्। तं। त्वा।
गीःऽभिः। उरुऽक्षयाः। हव्यऽवाहं। सं। ईधिरे। यजिष्ठं। मनुषे। जने॥ २५॥ इति।
वै। इति। मे। मनः। गां। अश्वं। सनुयां। इति। कुवित्। सोमस्य। अपां। इति। प्र। वा

प०अ०
७५

ताःऽइव। दोधतः। उत्। मा। पीताः। अयंसत।०। रथं। अश्वाःऽइव। आशवः।०।उ
प। मा। मतिः। अस्थित। वाश्रा। पुत्रंऽइव। प्रियं।०। अहं। तष्टाऽइव। वंधुरं। परि। अ
च्यामि। हृदा। मतिं।०। नहि। मे। अक्षिऽपत्। चन। अच्छान्त्सुः। पंच। कृष्टयः।०।।२६।।न
हि। मे। रोदसी इति। उभे इति। अन्यं। पक्षं। चन। प्रति।०। अभि। द्यां। महिना। भुवं। अ
भि। इमां। पृथिवीं। महीं।०। हंत। अहं। पृथिवीं। इमां। नि। दधानि। इह। वा। इह। वा।०
ओषं। इत्। पृथिवीं। अहं। जंघनानि।०। दिवि। मे। अन्यः। पक्षः। अधः। अन्यं। अ
चीकृषं।०। अहं। अस्मि। महाऽमहः। अभिऽनभ्यं। उत्ऽईषितः।०। गृहः। यामि। अ
रंऽकृतः। देवेभ्यः। हव्यऽवाहनः।।०।।२७।। ।।इत्यष्टमाष्टके पंचमोऽध्यायः।।ॐ
तत्। इत्। आस। भुवनेषु। ज्येष्ठं। यतः। जज्ञे। उग्रः। त्वेषऽनृम्णः। सद्यः। जज्ञानः।

७५

नि। रिणाति। शत्रून्। अनु। यं। विश्वे। मदंति। ऊमाः। ववृधानः। शवसा। भूरिऽओ
जाः। शत्रुः। दासाय। भियसं। दधाति। अविऽअनत्। च। विऽअनत्। च। सस्नि।
सं। ते। नवंत। प्रऽभृता। मदेषु। त्वे इति। क्रतुं। अपि। वृंजंति। विश्वे। द्विः। यत्। एते।
त्रिः। भवंति। ऊमाः। स्वादोः। स्वादीयः। स्वादुना। सृज। सं। अदः। सु। मधु। मधु
ना। अभि। योधीः। इति। चित्। हि। त्वा। धना। जयंतं। मदेऽमदे। अनुऽमदंति।
विप्राः। ओजीयः। धृष्णो इति। स्थिरं। आ। तनुष्व। मा। त्वा। दभन्। यातुऽधानाः।
दुःऽएवाः। त्वया। वयं। शाशद्महे। रणेषु। प्रऽपश्यंतः। युधेन्यानि। भूरि।। चोद
यामि। ते। आयुधा। वचःऽभिः। सं। ते। शिशामि। ब्रह्मणा। वयांसि।।१।। स्तुषे
य्यं। पुरुऽवर्पसं। ऋभ्वं। इनऽतमं। आप्त्यं। आप्त्यानां। आ। दर्षते। शवसा। सप्त।

प० अ०

७६

दानन्। प्र। साक्षते। प्रतिऽमानानि। भूरि। नि। तत्। दधिषे। अवरं। परं। च। यस्मिन्।
आविथ। अवसा। दुरोणे। आ। मातरा। स्थापयसे। जिगत्नू इति। अतः। इनोषि।
कर्वरा। पुरूणि। इमा। ब्रह्म। बृहत्ऽदिवः। विवक्ति। इंद्राय। शूषं। अग्रियः। स्वःऽसाः।
महः। गोत्रस्य। क्षयति। स्वऽराजः।०। एव। महान्। बृहत्ऽदिवः। अथर्वा। अवोच
त। स्वां। तन्वं। इंद्रं। एव। स्वसारः। मातरिभ्वरीः। अरिप्राः। हिन्वंति। च। शवसा। वर्धयंति।
च।।२।। हिरण्यऽगर्भः। सं। अवर्तत। अग्रे। भूतस्य। जातः। पतिः। एकः। आसीत्। सः। दाधा
र। पृथिवीं। द्यां। उत। इमां। कस्मै। देवाय। हविषा। विधेम। यः। आत्मऽदाः। बलऽदाः। यस्य। वि
श्वे। उपऽआसते। प्रऽशिषं। यस्य। देवाः। यस्य। छाया। अमृतं। यस्य। मृत्युः।०। यः। प्राणतः। ७६
निऽमिषतः। महिऽत्वा। एकः। इत्। राजा। जगतः। बभूव। यः। ईशे। अस्य। द्विऽपदः। चतुःऽपदः।०।

यस्य। इमे। हिमऽवंतः। महिऽत्वा। यस्य। समुद्रं। रसया। सह। आहुः। यस्य। इमाः। प्रऽदिशः। य
स्य। बाहू इति।०। येन। द्यौः। उग्रा। पृथिवी। च। दृळ्हा। येन। स्वरिति स्वः। स्तभितं। येन। नाकः। यः।
अंतरिक्षे। रजसः। विऽमानः।०।।२।। यं। क्रंदसी इति। अवसा। तस्तभाने इति। अभि। ऐक्षेतां।
मनसा। रेजमाने इति। यत्र। अधि। सूरः। उतऽइतः। विऽभाति।०। आपः। ह। यत्। बृहतीः। विश्वं।
आयन्। गर्भं। दधानाः। जनयंतीः। अग्निं। ततः। देवानां। सं। अवर्तत। असुः। एकः।०। यः। चित्।
आपः। महिना। परि। अपश्यत्। दक्षं। दधानाः। जनयंतीः। यज्ञं। यः। देवेषु। अधि। देवः। एकः।
आसीत्।०। मा। नः। हिंसीत्। जनिता। यः। पृथिव्याः। यः। वा। दिवं। सत्यऽधर्मा। जजान। यः।
च। अपः। चंद्राः। बृहतीः। जजान।०।। प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिता बभूव।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणां।।७।। यसं। न। चित्रं। महसं। गृणी

प०अ० ७७

से। वामं। शेवं। अतिथिं। अद्विषेण्यं। सः। रासते। शुरुधः। विश्वऽधायसः। अग्निः। होता। गृहऽ
पतिः। सुऽवीर्यं। जुषाणः। अग्ने। प्रति। हर्य। मे। वचः। विश्वानि। विद्वान्। वयुनानि। सुक्रतो इ
ति सुऽक्रतो। घृतऽनिर्निक्। ब्रह्मणे। गातुं। आ। ईरय। तव। देवाः। अजनयन्। अनु। व्रतं। स
प्त। धामानि। परिऽयन्। अमर्त्यः। दाश्वान्। दाशुषे। सुऽकृते। ममहस्व। सुऽवीरेण। रयिणा।
अग्ने। सुऽआभुवा। यः। ते। आनट्। सम्ऽइधा। तं। जुषस्व। ०। हविष्मंतः। ईळते। सप्त। वाजि
नं। शृण्वंतं। अग्निं। घृतऽपृष्ठं। उक्षणं। पृणंतं। देवं। पृणते। सुऽवीर्यं। त्वं। दूतः। प्रथमः। वरेण्यः।
सः। हूयमानः। अमृताय। मत्स्व। त्वां। मर्जयन्। मरुतः। दाशुषः। गृहे। त्वां। स्तोमेभिः। भृगवः।
वि। रुरुचुः॥५॥ इषं। दुहन्। सुऽदुघां। विश्वऽधायसं। यज्ञऽप्रिये। यजमानाय। सुक्रतो ७७
इति सुऽक्रतो। अग्ने। घृतऽस्नुः। त्रिः। ऋतानि। दीद्यत्। वर्तिः। यज्ञं। परिऽयन्। सुक्रतुऽयसे।

त्वां। इत्। अस्याः। उषसः। विऽउष्टिषु। दूतं। कृण्वानाः। अयजंत। मानुषाः। त्वां। देवाः। महया
य्याय। ववृधुः। आज्यं। अग्ने। निऽमृजंतः। अध्वरे। नि। त्वा। वसिष्ठाः। अह्वंत। वाजिनं। गृ
णंतः। अग्ने। विदथेषु। वेधसः। ०। धारय। ०॥ ८॥ अयं। वेनः। चोदयत्। पृश्निऽगर्भाः। ज्यो
तिःऽजरायुः। रजसः। विऽमाने। इमं। अपां। संऽगमे। सूर्यस्य। शिशुं। न। विप्राः। मतिऽभिः।
रिहंति। समुद्रात्। ऊर्मिं। उत्। इयर्ति। वेनः। नभःऽजाः। पृष्ठं। हर्यतस्य। दर्शि। ऋतस्य। सानौ।
अधि। विष्टपि। भ्राट्। समानं। योनिं। अभि। अनूषत। व्राः। समानं। पूर्वीः। अभि। वावशा
नाः। तिष्ठन्। वत्सस्य। मातरः। सऽनीळाः। ०। चक्रमाणाः। रिहंति। मध्वः। अमृतस्य। वाणीः।
जानंतः। रूपं। अकृपंत। विप्राः। मृगस्य। घोषं। महिषस्य। हि। ग्मन्। ऋतेन। यंतः। अधि।
सिंधुं। अस्थुः। विदत्। गंधर्वः। अमृतानि। नाम। अप्सराः। जारं। उपऽसिष्मियाणा। योषा।

बिभर्त्ति। परमे। विऽओमन्। चरत्। प्रियस्य। योनिषु। प्रियः। सन्। सीदत्। पक्षे। हिरण्यये।
सः। वेनः॥ ७॥ नाके। सुऽपर्णं। उप। यत्। पतंतं। हृदा। वेनंतः। अभि। अचक्षत। त्वा। हिरण्यऽ
पक्षं। वरुणस्य। दूतं। यमस्य। योनौ। शकुनं। भुरण्युं।०। प्रत्यङ्। चित्रा। बिभ्रत्। अस्य। आ
युधानि।०। नाम। जनिता। प्रियाणि। द्रप्सः। समुद्रं। अभि। यत्। जिगाति। पश्यन्। गृध्रस्य।
चक्षसा। विऽधर्मन्॥०। चकानः। तृतीये। चक्रे। रजसि। प्रियाणि॥ ८॥ इमं। नः। अग्ने। उप।
यज्ञं। आ। इहि। पंचऽयामं। त्रिऽवृतं। सप्तऽतंतुं। असः। हव्यऽवाट्। उत। नः। पुरःऽगाः। ज्यो
क्। एव। दीर्घं। तमः। आ। अशयिष्ठाः। अदेवात्। देवः। प्रऽचता। गुहा। यन्। प्रऽपश्यमा
नः। अमृतऽत्वं। एमि। शिवं। यत्। संतं। अशिवः। जहामि। स्वात्। सख्यात्। अरणीं। नाभिं।
एमि। पश्यन्। अन्यस्याः। अतिथिं। वयायाः। ऋतस्य। धाम। वि। मिमे। पुरूणि। शंसामि। पि

त्रे। असुराय। शेवं। अयज्ञियात्। यज्ञियं। भागं। एमि। बह्वीः। समाः। अकरं। अंतः।
अस्मिन्। इंद्रं। वृणानः। पितरं। जहामि। अग्निः। सोमः। वरुणः। ते। च्यवंते। परिऽ
आवर्त्। राष्ट्रं। तत्। अवामि। आऽयन्। निःऽमायाः। ऊँ इति। त्ये। असुराः। अभूवन्।
मा। त्वं। च। वरुण। कामयासे॥ ऋतेन। राजन्। अनृतं। विऽविंचन्। मम। राष्ट्रस्य। अधिऽ
पत्यं। आ। इहि॥ २॥ इदं। स्वः। इदं। इत्। आस। वामं। अयं। प्रऽकाशः। उरु। अंतरिक्षं।
हनाव। वृत्रं। निःऽएहि। सोम। हविः। त्वा। संतं। हविषा। यजाम। कविः। कविऽत्वा। दि
वि। रूपं। आ। असजत्। अप्रऽभूती। वरुणः। निः। अपः। सृजत्। क्षेमं। कृण्वानाः।
जनयः। न। सिंधवः। ताः। अस्य। वर्णं। शुचयः। भरिभ्रति। ताः। अस्य। ज्येष्ठं। इंद्रि
यं। सचंते। ताः। ईं। आ। क्षेति। स्वधया। मदंतीः। ताः। ईं। विशः। राजानं। वृणानाः। बी
न

अप।यज्ञान।अतिष्ठन।धीमुत्नां॥१

प०अ० ७९ भत्स्ऽवां।सऽयुजं।हंसं।आहुः।अपां।दिव्यानां।सख्ये।चरंतं।अनुऽस्तुभं।अनु।
चर्चर्यमाणं।इंद्रं।नि।चिक्युः।कवयः।मनीषा॥१०॥ अहं।रुद्रेभिः।वसुऽभिः।चरा
मि।अहं।आदित्यैः।उत।विश्वऽदेवैः।अहं।मित्रावरुणा।उभा।बिभर्मि।अहं।इं
द्राग्नीइति।अहं।अश्विना।उभा।अहं।सोमं।आहनसं।बिभर्मि।अहं।त्वष्टारं।उ
त।पूषणं।भगं।अहं।दधामि।द्रविणं।हविष्मते।सुप्रऽअव्ये।यजमानाय।सु
न्वते।अहं।राष्ट्री।संऽगमनी।वसूनां।चिकितुषी।प्रथमा।यज्ञियानां।तां।मा।देवाः।
वि।अदधुः।पुरुऽत्रा।भूरिऽस्थात्रां।भूरि।आऽवेशयंतीं।मया।सः।अन्नं।अत्ति। राम ७९
यः।विऽपश्यति।यः।प्राणिति।यः।ईं।शृणोति।उक्तं।अमंतवः।मां।ते।उप।क्षि
यंति।श्रुधि।श्रुत।श्रद्धिऽवं।ते।वदामि।अहं।एव।स्वयं।इदं।वदामि।जुष्टं।देवे

भिः।उत।मानुषेभिः।यं।कामये।तंऽतं।उग्रं।कृणोमि।तं।ब्रह्माणं।तं।ऋषिं।तं।
सुऽमेधां॥११॥ अहं।रुद्राय।धनुः।आ।तनोमि।ब्रह्मऽद्विषे।शरवे।हंतवै।ऊंइति।
अहं।जनाय।सऽमदं।कृणोमि।अहं।द्यावापृथिवीइति।आ।विवेश।अहं।सुवे।
पितरं।अस्य।मूर्धन्।मम।योनिः।अप्ऽसु।अंतरिति।समुद्रे।ततः।वि।तिष्ठे।भु
वना।अनु।विश्वा।उत।अमूं।द्यां।वर्ष्मणा।उप।स्पृशामि।अहं।एव।वातःऽइव।
प्र।वामि।आऽरभमाणा।भुवनानि।विश्वा।०।एतावती।महिना।सं।बभूव॥१२॥
न।तं।अंहः।न।दुःऽइतं।देवासः।अष्ट।मर्त्यं।सऽजोषसः।यं।अर्यमा।मित्रः।नयं
ति।वरुणः।अति।द्विषः।तत्।हि।वयं।वृणीमहे।०।येन।निः।अंहसः।यूयं।पा
थ।नेथ।च।मर्त्यं।अति।द्विषः।ते।नूनं।नः।अयं।ऊतये।०।नयिष्ठाः।ऊंइति।नः।

प० अ०
८०

नेषणि। पर्षिष्ठाः। ऊं इति। नः। पर्षणि। अति। द्विषः। यूयं। विश्वं। परि। पाथ। यु
ष्माकं। शर्मणि। प्रिये। स्याम। सुऽप्रनीतयः। अति। द्विषः। आदित्यासः। अति। स्रि
धः।०। उग्रं। मरुत्ऽभिः। रुद्रं। हुवेम। इंद्रं। अग्निं। स्वस्तये। अति। द्विषः। नेतारः। ऊं इ
ति। सु। नः। तिरः।०। अति। विश्वानि। दुःऽइता। राजानः। चर्षणीनां। अति। द्विषः।
शुनं। अस्मभ्यं। ऊतये।०। शर्म। यच्छंतु। सऽप्रथः। आदित्यासः। यत्। ईमहे। अ
ति। द्विषः।०।।१२।। रात्री। वि। अख्यत्। आऽयती। पुरुऽत्रा। देवी। अक्षऽभिः।।
विश्वाः। अधि। श्रियः। अधित। आ। उरु। अप्राः। अमर्त्या। निऽवतः। देवी। उत्ऽ
वतः। ज्योतिषा। बाधते। तमः। निः। ऊं इति। स्वसारं। अकृत। उषसं। देवी। आऽ
यती। अप। इत्। ऊं इति। हासते। तमः। सा। नः। अद्य। यस्याः। वयं। नि। ते। या

राम
८०

मन्। अविक्ष्महि। वृक्षे। न। वसतिं। वयः। नि। ग्रामासः। अविक्षत। नि। पत्ऽवंतः।
नि। पक्षिणः। नि। श्येनासः। चित्। अर्थिनः। यवय। वृक्यं। वृकं। यवय। स्तेनं। ऊर्म्ये।
अथ। नः। सुऽतरा। भव। उप। मा। पेपिशत्। तमः। कृष्णं। विऽअक्तं। अस्थित। उषः।
ऋणाऽइव। यातय। उप। ते। गाःऽइव। आ। अकरं। वृणीष्व। दुहितः। दिवः। रात्रि।
स्तोमं। न। जिग्युषे।।१४।। मम। अग्ने। वर्चः। विऽहवेषु। अस्तु। वयं। त्वा। इंधानाः। त
न्वं। पुषेम। मह्यं। नमंतां। प्रऽदिशः। चतस्रः। त्वया। अधिऽअक्षेण। पृतनाः। जयेम।
मम। देवाः। विऽहवे। संतु। सर्वे। इंद्रऽवंतः। मरुतः। विष्णुः। अग्निः। मम। अंतरिक्षं। उ
रुऽलोकं। अस्तु। मह्यं। वातः। पवतां। कामे। अस्मिन्। [illegible]। मयि। देवाः। द्रविणं। आ।
यजंतां। मयि। आऽशीः। अस्तु। मयि। देवऽहूतिः। दिव्याः। होतारः। वनुषंत। पूर्वे। अ

प०अ०
८१

दिशः।स्वाम।तन्वा।सऽवीराः।मह्यं।यजंतु।मम।यानि।हव्या।आऽकूतिः।सत्या।
मनसः।मे।अस्तु।एनः।मा।नि।गां।कतमत्।चन।अहं।विश्वे।देवासः।अधि।वो
चत।नः।देवीः।षट्।उर्वीः।उरु।नः।कृणोत।विश्वे।देवासः।इह।वीरयध्वं।मा।हास्म
हि।प्रऽजया।मा।तनूभिः।मा।रधाम।द्विषते।सोम।राजन्॥१५॥अग्ने।मन्युं।प्र
तिऽनुदं।परेषां।अदब्धः।गोपाः।परि।पाहि।नः।त्वं।प्रत्यंचः।यंतु।निःऽगुतः।पुन
रिति।ने।अमा।एषां।चित्तं।प्रऽबुधां।वि।नेशत्।धाता।धातॄणां।भुवनस्य।यः।
पतिः।देवं।त्रातारं।अभिमातिऽसहं।इमं।यज्ञं।अश्विना।उभा।बृहस्पतिः।देवाः।
पांतु।यजमानं।निःऽअर्थात्।उरुऽव्यचाः।नः।महिषः।शर्म।यंसत्।अस्मिन्।ह
वे।पुरुऽहूतः।पुरुऽक्षुः।सः।नः।प्रऽजायै।हरिऽअश्वा।मृळय।इंद्र।मा।नः।रिरिषः।

राम
८१

मा।परा।दाः।ये।नः।सऽपत्नाः।अप।ते।भवंतु।इंद्राग्निऽभ्यां।अव।बाधामहे।तान्।
वसवः।रुद्राः।आदित्याः।उपरिऽस्पृशं।मा।उग्रं।चेत्तारं।अधिऽराजं।अक्रन्।०॥१६
न।असत्।आसीत्।नोइति।सत्।आसीत्।तदानीं।न।आसीत्।रजः।नोइति।
विऽओम।परः।यत्।किं।आ।अवरीवरिति।कुह।कस्य।शर्मन्।अंभः।किं।आसी
त्।गहनं।गभीरं।न।मृत्युः।आसीत्।अमृतं।न।तर्हि।न।रात्र्याः।अह्नः।आसी
त्।प्रऽकेतः।आनीत्।अवातं।स्वधया।तत्।एकं।तस्मात्।ह।अन्यत्।न।परः।
किं।चन।आस।तमः।आसीत्।तमसा।गूळ्हं।अग्रे।अप्रऽकेतं।सलिलं।सर्वं।
आः।इदं।तुच्छ्येन।आभु।अपिऽहितं।यत्।आसीत्।तपसः।तत्।महिना।अजा
यत।एकं।कामः।तत्।अग्रे।सं।अवर्तत।अधि।मनसः।रेतः।प्रथमं।यत्।आसी

पं॰ अ॰
८२

त्। सतः। बंधुं। असति। निः। अविंदन्। हृदि। प्रतिऽइष्य। कवयः। मनीषा॥ तिर
श्चीनः। विऽततः। रश्मिः। एषां। अधः। स्वित्। आसी३त्। उपरि। स्वित्। आसीत्।
रेतःऽधाः। आसन्। महिमानः। आसन्। स्वधा। अवस्तात्। प्रऽयतिः। परस्तात्।॰
कुतः। आऽजाता। कुतः। इयं। विऽसृष्टिः। अर्वाक्। देवाः। अस्य। विऽसर्जनेन। अ
थ। कः। वेद। यतः। आऽबभूव। इयं। विऽसृष्टिः। यतः। आऽबभूव। यदि। वा। दधे।
यदि। वा। न। यः। अस्य। अधिऽअक्षः। परमे। विऽओमन्। सः। अंग। वेद।॰ वेद॥
॥१७॥ यः। यज्ञः। विश्वतः। तंतुऽभिः। ततः। एकऽशतं। देवऽकर्मेभिः। आऽयतः। इ
मे। वयंति। पितरः। ये। आऽययुः। प्र। वय। अप। वय। इति। आसते। तते। पुमान्। ८
एनं। तनुते। उत्। कृणत्ति। पुमान्। वि। तत्ने। अधि। नाके। अस्मिन्। इमे। मयूखाः।

उप। सेदुः। ऊं इति। सदः। सामानि। चक्रुः। तसराणि। ओतवे। का। आसीत्। प्रऽमा। प्र
तिऽमा। किं। निऽदानं। आज्यं। किं। आसीत्। परिऽधिः। कः। छंदः। किं। आसीत्। प्र आसीत्।
उगं। किं। उक्थं। यत्। देवाः। देवं। अयजंत। विश्वे। अग्नेः। गायत्री। अभवत्। सऽयुग्वा।
उष्णिहया। सविता। सं। बभूव। अनुऽस्तुभा। सोमः। उक्थैः। महस्वान्। बृहस्पतेः। बृ
हती। वाचं। आवत्। विऽराट्। मित्रावरुणयोः। अभिऽश्रीः। इंद्रस्य। त्रिऽस्तुप्। इह।
भागः। अह्नः। विश्वान्। देवान्। जगती। आ। विवेश। तेन। चाक्लृप्रे। ऋषयः। मनुष्याः।
चाक्लृप्रे। तेन। ऋषयः। मनुष्याः। यज्ञे। जाते। पितरः। नः। पुराणे। पश्यन्। मन्ये। मनसा।
चक्षसा। तान्। ये। इमं। यज्ञं। अयजंत। पूर्वे। सहऽस्तोमाः। सहऽछंदसः। आऽवृतः।
सहऽप्रमाः। ऋषयः। सप्त। दैव्याः। पूर्वेषां। पंथां। अनुऽदृश्य। धीराः। अनु। आले
भिरे। रथ्यः। न। रश्मीन्॥१८॥ अप। प्राचः। इंद्र। विश्वान्। अमित्रान्। अप। अपा

प०अ०
८३

चः। अभिऽभूते। नुदस्व। अप। उदीचः। अप। शूर। अधराचः। उरौ। यथा। तव। शर्मन्।
मदेम। कुवित्। अंग। यवऽमंतः। यवं। चित्। यथा। दांति। अनुऽपूर्वं। विऽयूय। इहऽइ
ह। एषां। कृणुहि। भोजनानि। ये। बर्हिषः। नमःऽवृक्तिं। न। जग्मुः। नहि। स्थूरि। ऋतुऽ
था। यातं। अस्ति। न। उत। श्रवः। विविदे। संऽगमेषु। ०। युवं। सुऽरामं। अश्विना। नमु
चौ। आसुरे। सचा। विऽपिपाना। शुभः। पती इति। इंद्रं। कर्मऽसु। आवतं। पुत्रंऽइव।
पितरौ। अश्विना। उभा। इंद्र। आवथुः। काव्यैः। दंसनाभिः। यत्। सुऽरामं। वि। अ
पिबः। शचीभिः। सरस्वती। त्वा। मघऽवन्। अभिष्णक्। ०।।११।। ईजानं। इत्। द्यौः।
गूर्तऽवसुः। ईजानं। भूमिः। अभि। प्रऽभूषणि। ईजानं। देवौ। अश्विनौ। अभि।
सुम्नैः। अवर्धतां। ता। वां। मित्रावरुणा। धारयत्क्षिती इति धारयत्ऽक्षिती। सुऽसु
म्ना। इषितत्वता। यजामसि। युवोः। क्राणाय। सख्यैः। अभि। स्याम। रक्षसः। अध।

८३

चित्। नु। यत्। दिधिषामहे। वां। अभि। प्रियं। रेक्णः। पत्यमानाः। दद्वान्। वा। यत्। पु
ष्यति। रेक्णः। सं। ऊं इति। आरन्। नकिः। अस्य। मघानि। असौ। अन्यः। असुरः। सू
यत। द्यौः। ०। मूर्धा। रथस्य। चाकन्। न। एतावता। एनसा। अंतकऽध्रुक्। अस्मिन्।
सु। एतत्। शाकेऽपूते। एनः। हिते। मित्रे। निऽगतान्। हंति। वीरान्। अवोः। वा। यत्। धा
त्। तनूषु। अवः। प्रियासु। यज्ञियासु। अर्वा। युवोः। हि। माता। अदितिः। विऽचेतसा।
द्यौः। न। भूमिः। पयसा। पुपूतनि। अव। प्रिया। दिदिष्टन। सूरः। निनिक्त। रश्मिऽभिः।
युवं। हि। अप्नःऽराजौ। असीदतं। तिष्ठत्। रथं। न। धूःऽसदं। वनऽसदं। ताः। नः। क
णूकऽयंतीः। नृऽमेधः। ततक्ष। अंहसः। सुऽमेधः। ततक्ष। अंहसः।।२०।। प्रो इति। सु।
अस्मै। पुरःऽरथं। इंद्राय। शूषं। अर्चत। अभीके। चित्। ऊं इति। लोकऽकृत्। संऽ
गे। समत्ऽसु। वृत्रऽहा। अस्माकं। बोधि। चोदिता। नभंतां। अन्यकेषां।। ज्या

प०अ०
८४

काः। अधि। धन्वऽसु। त्वं। सिंधून्। अव। असृजः। अधराचः। अहन्। अहिं। अ
शत्रुः। इंद्र। जज्ञिषे। विश्वं। पुष्यसि। वार्यं। तं। त्वा। परि। स्वजामहे। ०। वि। सु। विश्वाः।
अरातयः। अर्यः। नशंत। नः। धियः। अस्ता। असि। शत्रवे। वधं। यः। नः। इंद्र। जि
घांसति। या। ते। रातिः। ददिः। वसु। ०। यः। नः। इंद्र। अभितः। जनः। वृकऽयुः। आऽदिदे
शति। अधःऽपदं। तं। ईं। कृधि। विऽबाधः। असि। ससहिः। ०। अभिऽदासति। सऽ
नाभिः। यः। च। निष्ट्यः। अव। तस्य। बलं। तिर। महीऽइव। द्यौः। अध। त्मना। ०। सखिऽ
त्वं। आ। रभामहे। ऋतस्य। नः। पथा। नय। अति। विश्वानि। दुःऽइता। ०। अस्मभ्यं।
सु। त्वं। इंद्र। तां। शिक्ष। या। दोहते। प्रति। वरं। जरित्रे। अछिद्रऽऊध्नी। पीपयत्। य
था। नः। ०॥२१॥ उभेइति। यत्। इंद्र। रोदसीइति। आऽपप्राथ। उषाःऽइव। महांतं।

८४

त्वा। महीनां। संऽराजं। चर्षणीनां। देवी। जनित्री। अजीजनत्। भद्रा। जनित्री। अजीजनत्।
अव। स्म। दुःऽहनायतः। मर्तस्य। तनुहि। स्थिरं। ०। अव। याः। बृहतीः। इषः। विश्वऽचंद्राः। अमि
त्रऽहन्। शचीभिः। शक्र। धूनुहि। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। ०। अव। यत्। त्वं। शतक्रतोइति
शतऽक्रतो। इंद्र। विश्वानि। धूनुषे। रयिं। न। सुन्वते। सचा। सहस्रिणीभिः। ऊतिऽभिः। ०। अ
व। स्वेदाःऽइव। अभितः। विष्वक्। पतंतु। दिद्यवः। दूर्वायाःऽइव। तंतवः। वि। अस्मत्। एतु। दुः
ऽमतिः। ०। दीर्घं। हि। अंकुशंऽयथा। शक्तिं। बिभर्षि। मंतुऽमः। पूर्वेण। मघऽवन्। पदा। अजः।
वयां। यथा। यमः। ०। नकिः। देवाः। मिनीमसि। नकिः। आ। योपयामसि। मंत्रऽश्रुत्यं। च
रामसि। पक्षेभिः। अपिऽकक्षेभिः। अत्र। अभि। सं। रभामहे॥२२॥ यस्मिन्। वृक्षे। सुऽ
पलाशे। देवैः। संऽपिबते। यमः। अत्र। नः। विश्पतिः। पिता। पुराणान्। अनु। वेनति। पु
णा राणान्। अनुऽवेनंतं। चरंतं। पापया। अमुया। असूयन्। अभि। अचाकशं। तस्मै। अ

प॰ अ॰
८५

स्पृहयं। पुनरिति। यं। कुमार। नवं। रथं। अचक्रं। मनसा। अकृणोः। एकऽईषं। विश्वतः।
प्रांचं। अपश्यन्। अधि। तिष्ठसि। यं। कुमार। प्र। अवर्तयः। रथं। विप्रेभ्यः। परि। तं। सा
म। अनु। प्र। अवर्तत। सं। इतः। नावि। आऽहितं। कः। कुमारं। अजनयत्। रथं। कः। निः। अ
वर्तयत्। कः। स्वित्। तत्। अद्य। नः। ब्रूयात्। अनुऽदेयी। यथा। अभवत्। यथा। अभव
त्। अनुऽदेयी। ततः। अग्रं। अजायत। पुरस्तात्। बुध्नः। आऽततः। पश्चात्। निःऽअय
नं। कृतं। इदं। यमस्य। सदनं। देवऽमानं। यत्। उच्यते। इयं। अस्य। धम्यते। नाळीः। अयं।
गीःऽभिः। परिऽकृतः॥ २३॥ केशी। अग्निं। केशी। विषं। केशी। बिभर्ति। रोदसी इति। के
शी। विश्वं। स्वः। दृशे। केशी। इदं। ज्योतिः। उच्यते। मुनयः। वातऽरशनाः। पिशंगा।
वसते। मला। वातस्य। अनु। ध्राजिं। यंति। यत्। देवासः। अविक्षत। उत्ऽमदिताः। मौ ८५

नेयेन। वातान्। आ। तस्थिम। वयं। शरीरा। इत्। अस्माकं। यूयं। मर्तासः। अभि। पश्य
थ। अंतरिक्षेण। पतति। विश्वा। रूपा। अवऽचाकशत्। मुनिः। देवस्यऽदेवस्य। सौऽकृत्याय।
सखा। हितः। वातस्य। अश्वः। वायोः। सखा। अथो इति। देवऽइषितः। मुनिः। उभौ। स
मुद्रौ। आ। क्षेति। यः। च। पूर्वः। उत। अपरः। अप्सरसां। गंधर्वाणां। मृगाणां। चरणे।
चरन्। केशी। केतस्य। विद्वान्। सखा। स्वादुः। मदिन्ऽतमः। वायुः। अस्मै। उप। अमंथ
त्। पिनष्टि। स्म। कुनन्नमा॥ केशी। विषस्य। पात्रेण। यत्। रुद्रेण। अपिबत्। सह॥ २४
उत। देवाः। अवऽहितं। देवाः। उत्। नयथ। पुनरिति। उत। आगः। चक्रुषं। देवाः। देवाः।
जीवयथ। पुनरिति। द्वौ। इमौ। वातौ। वातः। आ। सिंधोः। आ। पराऽवतः। दक्षं। ते। अ
न्यः। आ। वातु। परा। अन्यः। वातु। यत्। रपः। आ। वात। वाहि। भेषजं। वि। वात। वा
हि। यत्। रपः। त्वं। हि। विश्वऽभेषजः। देवानां। दूतः। ईयसे। आ। त्वा। अगमं। शंता

प०अ० तिऽभिः। अथोइति। अरिष्टतातिऽभिः। दक्षं। ते। भद्रं। आ। अभार्षं। परा। यक्ष्मं। सुवा
८६ मि। ते। त्रायंतां। इह। देवाः। त्रायतां। मरुतां। गणः। त्रायंतां। विश्वा। भूतानि। यथा। अ
यं। अरपाः। असत्। आपः। इत्। वै। ऊंइति। भेषजीः। आपः। अमीवऽचातनीः। आ
पः। सर्वस्य। भेषजीः। ताः। ते। कृण्वंतु। भेषजं। हस्ताभ्यां। दशऽशाखाभ्यां। जिह्वा। वा
चः। पुरःऽगवी। अनामयित्नुऽभ्यां। त्वा। ताभ्यां। त्वा। उप। स्पृशामसि॥ २५॥ तव। त्ये। इं
द्र। सख्येषु। वह्नयः। ऋतं। मन्वानाः। वि। अदर्द्दिरुः। वलं। यत्र। दशऽस्यन्। उषसः।
रिणन्। अपः। कुत्साय। मन्मन्। अह्यः। च। दंसयः। अव। असृजः। प्रऽस्वः। श्वंचयः।
गिरीन्। उत्। आजः। उस्राः। अपिबः। मधु। प्रियं। अवर्धयः। वनिनः। अस्य। दंस राम
सा। शुशोच। सूर्यः। ऋतऽजातया। गिरा। वि। सूर्यः। मध्ये। अमुंचत्। रथं। दिवः। वि ८६
दत्। दासाय। प्रतिऽमानं। आर्यः। दृह्लानि। पिप्रोः। असुरस्य। मायिनः। इंद्रः। वि।

आस्यत्। चकृऽवान्। ऋजिश्वना। अनाधृष्टानि। धृषितः। वि। आस्यत्। निऽधीन्। अदेवा
न्। अमृणत्। अयास्यः। मासाऽइव। सूर्यः। वसु। पुर्यं। आ। ददे। गृणानः। शत्रून्। अशृणा
त्। विरुक्मता। अयुधऽसेनाः। विऽभ्वा। विऽभिंदता। दाशत्। वृत्रऽहा। तुज्यानि। तेजते। इं
द्रस्य। वज्रात्। अबिभेत्। अभिऽश्नथः। प्र। अक्रामत्। शुंध्यूः। अजहात्। उषाः। अनः। ए
ता। त्या। ते। श्रुत्यानि। केवला। यत्। एकः। एकं। अकृणोः। अयज्ञं। मासां। विऽधानं। अ
दधाः। अधि। द्यवि। त्वया। विऽभिन्नं। भरति। प्रऽधिं। पिता॥ २६॥ सूर्यऽरश्मिः। हरिऽ
केशः। पुरस्तात्। सविता। ज्योतिः। उत्। अयान्। अजस्रं। तस्य। पूषा। प्रऽसवे। याति।
विद्वान्। संऽपश्यन्। विश्वा। भुवनानि। गोपाः। नृऽचक्षाः। एषः। दिवः। मध्ये। आस्ते।
आपप्रिऽवान्। रोदसीइति। अंतरिक्षं। सः। विश्वाचीः। अभि। चष्टे। घृताचीः। अंतरा।
पूर्वं। अपरं। च। केतुं। ०। विश्वा। रूपा। अभि। चष्टे। शचीभिः। ०। इंद्रः। न। तस्थौ। संऽअरे।

पं० अ०
८१

धनानां। विश्वाऽवसुं। सोम। गंधर्वं। आपः। ददृशुषीः। तत्। ऋतेन। वि। आयन्। तत्। अ
नुऽअवैत्। इंद्रः। ररहाणः। आसां। परि। सूर्यस्य। परिऽधीन्। अपश्यत्। विश्वाऽवसुः।
अभि। तत्। नः। गृणातु। दिव्यः। गंधर्वः। रजसः। विऽमानः। ०। धियः। हिन्वानः। धियः। इत्।
नः। अव्याः। सस्निं। अविंदत्। चरणे। नदीनां। अप। अवृणोत्। दुरः। अश्मऽव्रजानां।
प्र। आसां। गंधर्वः। ~~रजसः। विऽमानः। धियः। हिन्वानः।~~ अमृतानि। वोचत्। इंद्रः।
दक्षं। परि। जानात्। अहीनां॥ २७॥ अग्ने। तव। श्रवः। वयः। महि। भ्राजंते। अर्चयः। वि
भावसो इति विभाऽवसो। बृहद्भानो इति बृहत्ऽभानो। शवसा। वाजं। उक्थ्यं। दधा
सि। दाशुषे। कवे। पावकऽवर्चाः। शुक्रऽवर्चाः। अनूनऽवर्चाः। उत्। इयर्षि। भानुना।
पुत्रः। मातरा। विऽचरन्। उप। अवसि। पृणक्षि। रोदसी इति। उभे इति। ऊर्जः। नपा
त्। जातऽवेदः। सुशस्तिऽभिः। मंदस्व। धीतिऽभिः। हितः। त्वे इति। इषः। सं। दधुः। भू

राम
८१

रिऽवर्पसः। चित्रऽऊतयः। वामऽजाताः। इरज्यन्। अग्ने। प्रथयस्व। जंतुऽभिः। अस्मे इति। रायः। अ
मर्त्य। सः। दर्शतस्य। वपुषः। वि। राजसि। पृणक्षि। सानसिं। क्रतुं। इष्कर्तारं। अध्वरस्य। प्रऽचेत
सं। क्षयंतं। राधसः। महः। रातिं। वामस्य। सुऽभगां। महीं। इषं। दधासि। सानसिं। [illegible] रयिं। ऋ
तऽवानं। महिषं। विश्वऽदर्शतं। ०। श्रुत्ऽकर्णं। सप्रथःऽतमं। त्वा। गिरा। दैव्यं। मानुषा। युगा॥
॥२८॥ अग्ने। अच्छ। वद। इह। नः। प्रत्यङ्। नः। सुऽमनाः। भव। प्र। नः। यच्छ। विशः। पते। ध
नऽदाः। असि। नः। त्वं। प्र। नः। यच्छतु। अर्यमा। प्र। भगः। प्र। बृहस्पतिः। प्र। देवाः। प्र। उत। सू
नृता। रायः। देवी। ददातु। नः। सोमं। राजानं। अवसे। अग्निं। गीःऽभिः। हवामहे। आदित्या
न्। विष्णुं। सूर्यं। ब्रह्माणं। च। बृहस्पतिं। इंद्रवायू इति। बृहस्पतिं। सुऽहवा। इह। हवाम
हे। यथा। नः। सर्वः। इत्। जनः। संऽगत्यां। सुऽमनाः। असत्। अर्यमणं। बृहस्पतिं। इंद्रं। दा
नाय। चोदय। वातं। विष्णुं। सरस्वतीं। सवितारं। च। वाजिनं। ०। अग्निऽभिः। ब्रह्म। यज्ञं।

प०अ०
८८

च। धुर्षय। त्वं। नः। देव। दातये। रायः। दानाय। चोदय॥ २१॥ अयं। अग्ने। जरिता। त्वे इति।
अभूत्। अपि। सहसः। सूनो इति। नहि। अन्यत्। अस्ति। आप्यं। भद्रं। हि। शर्म। त्रिऽवरूथं।
अस्ति। ते। आरे। हिंसानां। अप। दिद्युं। आ। कृधि। प्रऽवत्। ते। अग्ने। जनिम। पितुऽयतः। सा
चीऽइव। विश्वा। भुवना। नि। ऋंजसे। प्र। सप्तयः। प्र। सनिषंत। नः। धियः। पुरः। चरंति। प
शुपाःऽइव। त्मना। उत। वै। ऊं इति। परि। वृणक्षि। बप्सत्। बहोः। अग्ने। उलपस्य। स्वधाऽ
वः। उत। खिल्याः। उर्वराणां। भवंति। मा। ते। हेतिं। तविषीं। चुक्रुधाम। यत्। उत्ऽवतः।
निऽवतः। यासि। बप्सत्। पृथक्। एषि। प्रगर्धिनीऽइव। सेना। यदा। ते। वप्ताऽइव। श्म
श्रु। वपसि। प्र। भूम। प्रति। अस्य। श्रेणयः। ददृश्रे। एकं। निऽयानं। बहवः। रथासः। बा
हू इति। यत्। अग्ने। अनुऽमर्मृजानः। न्यङ्। उत्तानां। अनुऽएषि। भूमिं। उत्। ते। शुष्माः।
जिहतां। उत्। ते। अर्चिः। उत्। ते। अग्ने। शशमानस्य। वाजाः। उत्। श्वंचस्व। नि। नम।

राम
८८

वर्धमानः। आ। त्वा। अद्य। विश्वे। वसवः। सदंतु। अपां। इदं। निऽअयनं। समुद्रस्य। निऽवे
शनं। अन्यं। कृणुष्व। इतः। पंथां। तेन। याहि। वशान्। अनु। आऽअयने। ते। पराऽअयने।
दूर्वाः। रोहंतु। पुष्पिणीः। ह्रदाः। च। पुंडरीकाणि। समुद्रस्य। गृहाः। इमे॥ २०॥ ॥ इत्यष्ट
माष्टकेसप्तमोध्यायः॥ ॥ ॐ॥ त्यं। चित्। अत्रिं। ऋतऽजुरं। अर्थं। अश्वं। न। यातवे। क
क्षीवंतं। यदि। पुनरिति। रथं। न। कृणुथः। नवं। त्यं। चित्। अश्वं। न। वाजिनं। अरेणवः। यं।
अत्नत। दृळ्हं। ग्रंथिं। न। वि। स्यतं। अत्रिं। यविष्ठं। आ। रजः। नरा। दंसिष्ठौ। अत्रये। शुभ्रा।
सिसासतं। धियः। अथ। हि। वां। दिवः। नरा। पुनरिति। स्तोमः। न। विऽशसे। चिते। तत्। वां।
सुऽराधसा। रातिः। सुऽमतिः। अश्विना। आ। यत्। सदने। पृथौ। समने। पर्षथः। नरा। युवं।
भुज्युं। समुद्रे। आ। रजसः। पारे। ईंखितं। यातं। अच्छ। पतत्रिऽभिः। नासत्या। सातये।
कृतं। आ। वां। सुम्नैः। शंयूइवेतिशंयूऽइव। मंहिष्ठा। विश्वऽवेदसा। सं। अस्मे इति। भू

हि।

प०अ०
८९

घृतं। नरः। उत्सं। न। पिप्युषीः। इषः॥ १॥ अयं। ते। अमर्त्यः। इंदुः। अत्यः। न। पत्यते। दक्षः।
विश्वऽआयुः। वेधसे। अयं। अस्मासु। काव्यः। ऋभुः। वज्रः। दास्वते। अयं। बिभर्ति। ऊ
र्ध्वऽकृशनं। मदं। ऋभुः। न। कृत्व्यं। मदं। घृषुः। श्येनाय। कृत्वने। आसु। स्वासु। वंसगः। अ
व। दीधेत्। अहीऽशुवः। यं। सुऽपर्णः। पराऽवतः। श्येनस्य। पुत्रः। आ। अभरत्। शतऽचक्रं।
यः। अह्यः। वर्तनिः। यं। ते। श्येनः। चारुं। अवृकं। पदा। आ। अभरत्। अरुणं। मानं। अं
धसः। एना। वयः। वि। तारि। आयुः। जीवसे। एना। जागार। बंधुता। एव। तत्। इंद्रः। इं
दुना। देवेषु। चित्। धारयाते। महि। त्यजः। क्रत्वा।० सुक्रतोइति सुऽक्रतो। क्रत्वा। अ
यं। अस्मत्। आ। सुतः॥ २॥ इमां। खनामि। ओषधिं। वीरुधं। बलवत्ऽतमां। यया।
सऽपत्नीं। बाधते। यया। संऽविंदते। पतिं। उत्तानऽपर्णे। सुऽभगे। देवऽजूते। सहस्वति।
सऽपत्नीं। मे। परा। धम। पतिं। मे। केवलं। कुरु। उत्ऽतरा। अहं। उत्ऽतरे। उत्ऽतरा। इत्।
उत्ऽतराभ्यः।

राम
८९

अध। सऽपत्नी। या। मम। अधरा। सा। अधराभ्यः॥ नहि। अस्याः। नाम। गृभ्णामि। नो इति।
अस्मिन्। रमते। जने। परां। एव। पराऽवतं। सऽपत्नीं। गमयामसि। अहं। अस्मि। सहमाना।
अथ। त्वं। असि। ससहिः। उभे इति। सहस्वती इति। भूत्वी। सऽपत्नीं। मे। सहावहै। उप। ते। अ
धां। सहमानां। अभि। त्वा। अधां। सहीयसा॥ मां। अनु। प्र। ते। मनः। वत्सं। गौः। इव। धावतु॥ ३॥
पथा। वाः। इव। धावतु॥ ३॥ अरण्यानि। अरण्यानि। असौ। या। प्रऽइव। नश्यसि। कथा। ग्रा
मं। न। पृच्छसि। न। त्वा। भीःऽइव। विंदती। वृषऽरवाय। वदते। यत्। उपऽअवति। चिच्चिकः।
आघाटिभिःऽइव। धावयन्। अरण्यानिः। महीयते। उत। गावःऽइव। अदंति। उत। वेश्मऽइ
व। दृश्यते। उतो इति। अरण्यानिः। सायं। शकटीःऽइव। सर्जति। गां। अंग। एषः। आ। ह्वयति।
दारु। अंग। एषः। अप। अवधीत्। वसन्। अरण्यान्यां। सायं। अक्रुक्षत्। इति। मन्यते। न। वै। अ

प०अ०
१०

रण्यानिः। हंति। अन्यः। च। इत्। न। अभि। गच्छति। स्वादोः। फलस्य। जग्ध्वाय। यथाऽकामं।
नि। पद्यते। आंजनऽगंधिं। सुरभिं। बहुऽअंनां। अकृषिऽवलां। प्र। अहं। मृगाणां। मातरं। अ
रण्यानिं। अशंसिषं।।६।। श्रत्। ते। दधामि। प्रथमाय। मन्यवे। अहन्। यत्। दस्यूं। नर्यं। विवेः।
अपः। उभेइति। यत्। त्वा। भवतः। रोदसीइति। अनु। रेजेते। शुष्मात्। पृथिवी। चित्। अद्रिऽ
वः। त्वं। मायाभिः। अनवद्य। मायिनं। अवस्यतः। मनसा। वृत्रं। अर्दयः। त्वां। इत्। नरः। वृण
ते। गोऽइष्टिषु। त्वां। विश्वासु। हव्यासु। इष्टिषु। आ। एषु। चाकंधि। पुरुऽहूत। सूरिषु। वृधासः।
ये। मघऽवन्। आनशुः। मघं। अर्वति। तोके। तनये। परिष्टिषु। मेधऽसाता। वाजिनं। अह्र
ये। धने। सः। इत्। नु। रायः। सुऽभृतस्य। चाकनत्। मदं। यः। अस्य। रंह्यं। चिकेतति। त्वाऽवृ
धः। मघऽवन्। दाशुऽअध्वरः। मक्षु। सः। वाजं। भरते। धना। नृऽभिः। त्वं। शर्धाय। महि १०

ना। गृणानः। उरु। कृधि। मघऽवन्। शग्धि। रायः। त्वं। नः। मित्रः। वरुणः। न। मायी। पित्वः।
न। दस्म। दयसे। विऽभक्ता।।५।। सुस्वानासः। इंद्र। स्तुमसि। त्वा। ससऽवांसः। च। तुविऽनृम्ण।
वाजं। आ। नः। भर। सुऽवितं। यस्य। चाकन्। त्मना। तना। सनुयाम। त्वाऽऊताः। ऋष्वः। त्वं। इंद्र।
शूर। जातः।०। बिभृमसि। प्रऽस्रवणे। न। सोमं। अर्यः। वा। गिरः। अभि। अर्च। विद्वान्। ऋषी
णां। विप्रः। सुऽमतिं। चकानः। ते। स्याम। ये। रणयंत। सोमैः। एन। उत। तुभ्यं। रथऽओळ्ह।
भक्षैः। इमा। ब्रह्म। इंद्र। तुभ्यं। शंसि। दाः। नृऽभ्यः। नृणां। शूर। शवः। तेभिः। भव। सऽक्रतुः।
येषु। चाकन्। उत। त्रायस्व। गृणतः। उत। स्तीन्। श्रुधि। हवं। इंद्र। शूर। पृथ्याः। उत। स्तव
से। वेन्यस्य। अर्कैः। आ। यः। ते। योनिं। घृतऽवंतं। अस्वाः। ऊर्मिः। न। निम्नैः। द्रवयंत। वक्वाः।।
६।। सविता। यंत्रैः। पृथिवीं। अरम्णात्। अस्कंभने। सविता। द्यां। अदृंहत्। अश्वंऽइव। अधु

प०अ० क्षत् । धुनिं । अंतरिक्षं । अतूर्ते । बद्धं । सविता । समुद्रं । यत्र । समुद्रः । स्कभितः । वि । औ
९१ नत् । अपां । नपात् । सविता । तस्य । वेद । अतः । भूः । अतः । आ । उत्थितं । रजः । अतः ।
द्यावापृथिवीइति । अप्रथेतां । पश्चा । इदं । अन्यत् । अभवत् । यजत्रं । अमर्त्यस्य । भुव
नस्य । भूना । सुऽपर्णः । अंग । सवितुः । गरुत्मान् । पूर्वः । जातः । सः । ऊं इति । अस्य । अनु ।
धर्म । गावःऽइव । ग्रामं । युयुधिःऽइव । अश्वान् । वाश्राःऽइव । वत्सं । सुऽमनाः । दुहाना । प
तिःऽइव । जायां । अभि । नः । नि । एतु । धर्ता । दिवः । सविता । विश्वऽवारः । हिरण्यऽस्तूपः ।
सवितः । यथा । त्वा । आंगिरसः । जुह्वे । वाजे । अस्मिन् । एव । त्वा । अर्चन् । अवसे । वंदमा
नः । सोमस्यऽइव । अंशुं । प्रति । जागर । अहं ॥ ७ ॥ संऽइद्धः । चित् । सं । इध्यसे । देवेभ्यः ।
हव्यऽवाहन । आदित्यैः । रुद्रैः । वसुऽभिः । नः । आ । गहि । मृळीकाय । नः । आ । गहि । ० । मर्त्ता ९१

सः । त्वा । संऽइधान । हवामहे । मृळीकाय । हवामहे । त्वां । ऊं इति । जातऽवेदसं । विश्वऽवारं ।
गृणे । धिया । अग्ने । देवान् । आ । वह । नः । प्रियऽव्रतान् । मृळीकाय । प्रियऽव्रतान् । अग्निः ।
देवः । देवानां । अभवत् । पुरःऽहितः । अग्निं । मनुष्याः । ऋषयः । सं । ईधिरे । अग्निं । म
हः । धनऽसातौ । अहं । हुवे । मृळीकं । धनऽसातये । अग्निः । अत्रिं । भरत्ऽवाजं । गवि
ष्ठिरं । प्र । आवत् । नः । कण्वं । त्रसदस्युं । आऽहवे । अग्निं । वसिष्ठः । हवते । पुरःऽहितः ।
मृळीकाय । पुरःऽहितः ॥ ८ ॥ श्रद्धया । अग्निः । सं । इध्यते । श्रद्धया । हूयते । हविः । श्र
द्धां । भगस्य । मूर्धनि । वचसा । आ । वेदयामसि । प्रियं । श्रद्धे । दिदासतः । प्रियं । भोजे ददतः । प्रियं । श्रद्धे
षु । यज्वऽसु । इदं । मे । उदितं । कृधि । यथा । देवाः । असुरेषु । श्रद्धां । उग्रेषु । चक्रि
रे । एवं । भोजेषु । यज्वऽसु । अस्माकं । उदितं । कृधि । श्रद्धां । देवाः । यजमानाः ।

प॰अ॰ वायुऽ गोपाः । उप । आसते । अधां । हृद्य्यया । आऽकृत्या । अध्यया । विंदते । वसु । अ
१२ धां । प्रातः । हवामहे । अधां । मध्यंदिनं । परि । अधां । सूर्यस्य । निऽम्रुचि । अधे । अ
तु । धापय । इह । नः ॥ १ ॥ शासः । इत्था । महान् । असि । अमित्रऽखादः । अद्भुतः । न । य
स्य । हन्यते । सखा । न । जीयते । कदा । चन । स्वस्तिऽदाः । विशः । पतिः । वृत्रऽहा । विऽमृधः
वशी । वृषा । इंद्रः । पुरः । एतु । नः । सोमऽपाः । अभयंऽकरः । वि । रक्षः । वि । मृधः । जहि ।
वि । वृत्रस्य । हनू इति । रुज । वि । मन्युं । इंद्र । वृत्रऽहन् । अमित्रस्य । अभिऽदासतः ।
वि । नः । इंद्र । मृधः । जहि । नीचा । यच्छ । पृतन्यतः । यः । अस्मान् । अभिऽदासति ।
अधरं । गमय । तमः । अप । इंद्र । द्विषतः । मनः । अप । जिज्यासतः । वधं । वि । मन्योः ।
शर्म । यच्छ । वरीयः । यवय । वधं ॥ १० ॥ ईंखयंतीः । अपस्फवः । इंद्रं । जातं । उप । आ १२

सतु । प्रऽजानासैः । सुऽवीर्यं । त्वं । इंद्र । बलात् । अधि । सहसः । जातः । ओजसः । त्वं ।
वृषन् । वृषा । इत् । असि । त्वं । इंद्र । असि । वृत्रऽहा । वि । अंतरिक्षं । अतिरः । उत । द्यां । अ
स्तभ्नाः । ओजसा । त्वं । इंद्र । सऽजोषसं । अर्कं । बिभर्षि । बाह्वोः । वज्रं । शिशानः । ओ
जसा । त्वं । इंद्र । अभिऽभूः । असि । विश्वा । जातानि । ओजसा । सः । विश्वाः । भुवः । आ ।
अभवः ॥ ११ ॥ सोमः । एकेभ्यः । पवते । घृतं । एके । उप । आसते । येभ्यः । मधु । प्रऽधाव
ति । तान् । चित् । एव । अपि । गच्छतात् । तपसा । ये । अनाऽधृष्याः । तपसा । ये । स्वः ।
ययुः । तपः । ये । चक्रिरे । महः ॥ ० ॥ ये । युध्यंते । प्रऽधनेषु । शूरासः । ये । तनूऽत्यजः ।
ये । वा । सहस्रऽदक्षिणाः । ० । ये । चित् । पूर्वे । ऋतऽसापः । ऋतऽवानः । ऋतऽवृधः । पि
तॄन् । तपस्वतः । यम । ० । सहस्रऽनीथाः । कवयः । ये । गोपायंति । सूर्यं । ऋषीन् ।

प०अ०
९३

तपस्वतः। यम। तपःऽजान्। अपि। गच्छतात्॥ १२॥ अरायि। काणे। विऽकटे।
गिरिं। गच्छ। सदान्वे। शिरिं। बिठस्य। सत्वऽभिः। तेभिः। त्वा। चातयामसि। चत्तोइ
ति। इतः। चत्ता। अमुतः। सर्वा। भ्रूणानि। आरुषी। अराय्यं। ब्रह्मणः। पते। ती
क्ष्णऽशृंग। उत्ऽऋषन्। इहि। अदः। यत्। दारु। प्लवते। सिंधोः। पारे। अपुरुषं।
तत्। आ। रभस्व। दुर्हणो इति दुःऽहनो। तेन। गच्छ। परःऽतरं। यत्। ह। प्राचीः। अज
गंत। उरः। मंडूरऽधाणिकीः। हताः। इंद्रस्य। शत्रवः। सर्वे। बुद्बुदऽयाशवः। परि।
इमे। गां। अनेषत। परि। अग्निं। अहृषत। देवेषु। अक्रत। श्रवः। कः। इमान्।
आ। दधर्षति॥ १३॥ अग्निं। हिन्वंतु। नः। धियः। सप्तिं। आशुं। इव। आजि
षु। तेन। जेष्म। धनंऽधनं। यया। गाः। आऽकरामहे। सेनया। अग्ने। तव। ऊत्या।

९३

तां। नः। हिन्व। मघत्तये। आ। अग्ने। स्थूरं। रयिं। भर। पृथुं। गोऽमंतं। अश्विनं। अंग्धि।
खं। वर्तय। पणिं। अग्ने। नक्षत्रं। अजरं। आ। सूर्यं। रोहयः। दिवि। दधत्। ज्योतिः। जने
भ्यः। अग्ने। केतुः। विशां। असि। प्रेष्ठः। श्रेष्ठः। उपस्थऽसत्। बोध। स्तोत्रे। वयः। दध
त्॥ १४॥ इमा। नु। कं। भुवना। सीसधाम। इंद्रः। च। विश्वे। च। देवाः। यज्ञं। च। नः। त
न्वं। च। प्रऽजां। च। आदित्यैः। इंद्रः। सह। चीकॢपाति। आदित्यैः। इंद्रः। सऽगणः। म
रुत्ऽभिः। अस्माकं। भूतु। अविता। तनूनां। हत्वाय। देवाः। असुरान्। यत्। आ
यन्। देवाः। देवऽत्वं। अभिऽरक्षमाणाः। प्रत्यंचं। अर्कं। अनयन्। शचीभिः॥ ०॥
॥ १५॥ सूर्यः। नः। दिवः। पातु। वातः। अंतरिक्षात्। अग्निः। नः। पार्थिवेभ्यः। जोष।
सवितः। यस्य। ते। हरः। शतं। सवान्। अर्हति। पाहि। नः। दिद्युतः। पतंत्याः। व

प॰अ॰
९४

क्षुः। नः। देवः। सविता। चक्षुः। नः। उत। पर्वतः। चक्षुः। धाता। दधातु। नः। चक्षुः।
नः। धेहि। चक्षुषे। चक्षुः। विऽख्यै। तनूभ्यः। सं। च। इदं। वि। च। पश्येम। वि। प
श्येम। नः। चक्षसः। १६॥ उत्। असौ। सूर्यः। अगात्। उत्। अयं। मामकः। भगः।
अहं। तत्। विद्वला। पतिं। अभि। असाक्षि। विऽससहिः। अहं। केतुः। अहं। मू
र्धा। अहं। उग्रा। विऽवाचनी। मम। इत्। अनु। क्रतुं। पतिः। सेहानायाः। उपऽआ
चरेत्। मम। पुत्राः। शत्रुऽहनः। अथो इति। मे। दुहिता। [illegible] विऽराट्। उत। अहं।
अस्मि। सम्ऽजया। पत्यौ। मे। श्लोकः। उत्ऽतमः। येन। इंद्रः। हविषा। कृत्वी। अ
भवत्। द्युम्नी। उत्ऽतमः। इदं। तत्। अक्रि। देवाः। असपत्ना। किल। अभवं। अस ९४

पत्ना। सपत्नऽघ्नी। जयंती। अभिऽभूवरी। आ। अवृक्षं। अन्यासां। वर्चः। राधः।
अस्थेयसांऽइव। सं। अजैषं। इमाः। अहं। सऽपत्नीः। अभिऽभूवरी। यथा। अहं। अ
स्य। वीरस्य। विऽराजानि। जनस्य। च॥१७॥ तीव्रस्य। अभिऽवयसः। अस्य। पाहि। स
र्वऽरथा। वि। हरी इति। इह। मुंच। इंद्र। मा। त्वा। यजमानासः। अन्ये। नि। रीरमन्। तु
भ्यं। इमे। सुतासः। तुभ्यं। सुताः। तुभ्यं। ऊं इति। सोत्वासः। त्वां। गिरः। श्वात्र्याः। आ। ह्वयं
ति। इंद्र। इदं। अद्य। सवनं। जुषाणः। विश्वस्य। विद्वान्। इह। पाहि। सोमं। यः। उरु
ता। मनसा। सोमं। अस्मै। सर्वऽहृदा। देवऽकामः। सुनोति। न। गाः। इंद्रः। तस्य। परा
ददाति। प्रऽशस्तं। इत्। चारुं। अस्मै। कृणोति। अनुऽस्पष्टः। भवति। एषः। अस्य। यः।
अस्मै। रेवान्। न। सुनोति। सोमं। निः। अरत्नौ। मघऽवा। तं। दधाति। ब्रह्मऽद्विषः।

प० अ० हंति। अनानुऽदिष्टः। अश्वऽयंतः। गव्यंतः। वाजऽयंतः। हवामहे। त्वा। उपऽगंतवै। ऊं
१२२ इति। आऽभूषंतः। ते। सुऽमतौ। नवायां। वयं। इंद्र। त्वा। शुनं। हुवेम॥१८॥ मुंचामि। त्वा। ह मि।
विषा। जीवनाय। कं। अज्ञातऽयक्ष्मात्। उत। राजऽयक्ष्मात्। ग्राहिः। जग्राह। यदि।
वा। एतत्। एनं। तस्याः। इंद्राग्नीऽइति। प्र। मुमुक्तं। एनं। यदि। क्षितऽआयुः। य
दि। वा। पराऽइतः। यदि। मृत्योः। अंतिकं। निऽइतः। एव। तं। आ। हरामि। निःऽऋ
तेः। उपऽस्थात्। अस्पार्षं। एनं। शतऽशारदाय। सहस्रऽअक्षेण। शतऽशारदे
न। शतऽआयुषा। हविषा। आ। अहार्षं। एनं। शतं। यथा। इमं। शरदः। नयाति।
इंद्रः। विश्वस्य। दुःऽइतस्य। पारं। शतं। जीव। शरदः। वर्धमानः। शतं। हेमंतान्। श १००

शतं। ऊं इति। वसंतान्। शतं। इंद्राग्नीऽइति। सविता। बृहस्पतिः। शतऽआयुषा। हविषा।
इमं। पुनः। दुः। आ। अहार्षं। त्वा। अविदं। त्वा। पुनः। आ। अगाः। पुनःऽनव। सर्वऽअंग। सर्वं।
ते। चक्षुः। सर्वं। आयुः। च। ते। अविदं॥१९॥ ब्रह्मणा। अग्निः। संऽविदानः। रक्षःऽहा। बाध
तां। इतः। अमीवा। यः। ते। गर्भं। दुःऽनामा। योनिं। आऽशये।०। अमीवा।०। अग्निः। तं। ब्रह्म
णा। सह। निः। क्रव्यऽअदं। अनीनशत्। यः। ते। हंति। पतयंतं। निऽसत्स्नुं। यः। सरीसृ
पं। जातं। यः। ते। जिघांसति। तं। इतः। नाशयामसि। यः। ते। ऊरूइति। विऽहरति। अंतरा।
दंपतीइतिदंऽपती। शये। योनिं। यः। अंतः। आऽरेल्हि।०। यः। त्वा। भ्राता। पतिः। भू
त्वा। जारः। भूत्वा। निऽपद्यते। प्रऽजां।०। यः। त्वा। स्वप्नेन। तमसा। मोहयित्वा। निऽपद्य
ते।०॥२०॥ अक्षीभ्यां। ते। नासिकाभ्यां। कर्णाभ्यां। छुबुकात्। अधि। यक्ष्मं। शीर्ष

प०अ० ण्यं। मस्तिष्कात्। जिह्वायाः। वि। वृहामि। ते। ग्रीवाभ्यः। ते। उष्णिहाभ्यः। कीकसा
९६ भ्यः। अनूक्यात्। यक्ष्मं। दोषण्यं। अंसाभ्यां। बाहुऽभ्यां।०। आंत्रेभ्यः। गुदाभ्यः। ते।
वनिष्ठोः। हृदयात्। अधि। यक्ष्मं। मतस्नाभ्यां। यक्नः। प्लाशिऽभ्यः।०। ऊरुऽभ्यां।
ते। अष्ठीवत्ऽभ्यां। पार्ष्णिऽभ्यां। प्रपदाभ्यां। यक्ष्मं। श्रोणिऽभ्यां। भासदात्। भंस
सः।०। मेहनात्। वनंऽकरणात्। लोमऽभ्यः। ते। नखेभ्यः। यक्ष्मं। सर्वस्मात्। आ
त्मनः। ते। इदं।०। अंगात्ऽअंगात्। लोम्नःऽलोम्नः। जातं। पर्वणिऽपर्वणि।०।२१। अ
प। इहि। मनसः। पते। अप। क्राम। परः। चर। परः। निःऽऋत्यै। आ। चक्ष्व। बहुधा। जी
वतः। मनः। भद्रं। वै। वरं। वृणते। भद्रं। युंजंति। दक्षिणं। भद्रं। वैवस्वते। चक्षुः। बहुऽत्रा।
जीवतः। मनः। यत्। आऽशसा। निःऽशसा। अभिऽशसा। उपऽआरिम। जाग्रतः। य ९६

त्। स्वपंतः। अग्निः। विश्वानि। अप। दुःऽकृतानि। अजुष्टानि। आरे। अस्मत्।
दधातु। यत्। इंद्र। ब्रह्मणः। पते। अभिऽद्रोहं। चरामसि। प्रऽचेताः। नः। आंगिरसः। द्वि
षतां। पातु। अंहसः।०। जाग्रत्ऽस्वप्नः। संऽकल्पः। पापः। यं। द्विष्मः। तं। सः। ऋच्छतु।
यः। नः। द्वेष्टि। तं। ऋच्छतु।।२२।। दिवाः। कपोतः। इषितः। यत्। इच्छन्। दूतः। निःऽऋत्याः।
इदं। आऽजगाम। तस्मै। अर्चाम। कृणवाम। निःऽकृतिं। शं। नः। अस्तु। द्विऽपदे। शं। च
तुःऽपदे। शिवः। कपोतः। इषितः। नः। अस्तु। अनागाः। देवाः। शकुनः। गृहेषु। अग्निः।
हि। विप्रः। जुषतां। हविः। नः। परि। हेतिः। पक्षिणी। नः। वृणक्तु। हेतिः। पक्षिणी। न। द
भाति। अस्मान्। आष्ट्र्या। पदं। कृणुते। अग्निऽधाने। शं। नः। गोभ्यः। च। पुरुषेभ्यः।
च। अ~~स्मस्म~~स्तु। मा। नः। हिंसीत्। इह। देवाः। कपोतः। यत्। उलूकः। वदति। मोघं।

प० अ०

९७

एतत्। यत्। कपोतः। पदं। अग्नौ। कृणोति। यस्य। दूतः। प्रऽहितः। एषः॥ एतत्। तस्मै। य
माय। नमः। अस्तु। मृत्यवे। ऋचा। कपोतं। नुदत। प्रऽनोदं। इषं। मदन्तः। परि। गां। नय
ध्वं। संऽयोपयन्तः। दुःऽइतानि। विश्वा। हित्वा। नः। ऊर्जं। प्र। पतात्। पतिष्ठः॥ २३॥ ऋष
भं। मा। समानानां। सऽपत्नानां। विऽससहिं। हंतारं। शत्रूणां। कृधि। विऽराजं। गोऽपतिं।
गवां। अहं। अस्मि। सपत्नऽहा। इंद्रःऽइव। अरिष्टः। अक्षतः। अधः। सऽपत्नाः।
मे। पदोः। इमे। सर्वे। अभिऽस्थिताः। अत्र। एव। वः। अपि। नह्यामि। उभे इति। आर्त्नी
इवेत्यार्त्नीऽइव। ज्यया। वाचः। पते। नि। सेध। इमान्। यथा। मत्। अधरं। वदान्। अ
भिऽभूः। अहं। आ। अगमं। विश्वऽकर्मेण। धाम्ना। आ। वः। चित्तं। आ। वः। व्रतं। आ।
वः। अहं। संऽइतिं। ददे। योगऽक्षेमं। वः। आऽदाय। अहं। भूयासं। उत्ऽतमः। आ। वः।

९७

मूर्धानं। अक्रमीं। अधःऽपदात्। मे। उत्। वदत। मंडूकाःऽइव। उदकात्। मंडूकाः।
उदकात्ऽइव॥ २४॥ तुभ्य। इदं। इंद्र। परि। सिच्यते। मधु। त्वं। सुतस्य। कलशस्य। राज
सि। त्वं। रयिं। पुरुऽवीरां। ऊं इति। नः। कृधि। त्वं। तपः। परिऽतप्य। अजयः। स्व१रिति स्वः।
स्वःऽजितं। महि। मंदानं। अंधसः। हवामहे। परि। शक्रं। सुतान्। उप। इमं। नः। यज्ञं। इ
ह। बोधि। आ। गहि। स्पृधः। जयंतं। मघऽवानं। ईमहे। सोमस्य। राज्ञः। वरुणस्य। धर्मणि।
बृहस्पतेः। अनुऽमत्याः। ऊं इति। शर्मणि। तव। अहं। अद्य। मघऽवन्। उपऽस्तुतौ। धा
तः। विधातरितिविऽधातः। कलशान्। अभक्षयं। प्रऽसूतः। भक्षं। अकरं। चरौ। अपि।
स्तोमं। च। इमं। प्रथमः। सूरिः। उत्। मृजे। सुते। सातेन। यदि। आ। अगमं। वां। प्रति। विश्वा
मित्रजमदग्नीइतिदमे॥ २५॥ वातस्य। नु। महिमानं। रथस्य। रुजन्। एति। स्तनयन्। अ

प०अ० स्य। घोषः। दिविऽस्पृक्। याति। अरुणानि। कृण्वन्। उतोइति। एति। पृथिव्याः। रेणुं। अ
९८ स्यन्। सं। प्र। ईरते। अनु। वातस्य। विऽस्थाः। आ। एनं। गछंति। समनं। न। योषाः। ताभिः।
सऽयुक्। सऽरथं। देवः। ईयते। अस्य। विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। अंतरिक्षे। पथिऽभिः।
ईयमानः। न। नि। विशते। कतमत्। चन। अहरिति। अपां। सखा। प्रथमऽजाः। ऋतऽवा।
क्व। स्वित्। जातः। कुतः। आ। बभूव। आत्मा। देवानां। भुवनस्य। गर्भः। यथाऽवशं। चरति।
देवः। एषः। घोषाः। इत्। शृण्विरे। न। रूपं। तस्मै। वाताय। हविषा। विधेम॥ २६॥
मयःऽभूः। वातः। अभि। वातु। उस्राः। ऊर्जस्वतीः। ओषधीः। आ। रिशंतां। पीवस्वतीः।
जीवऽधन्याः। पिबंतु। अवसाय। पत्ऽवते। रुद्र। मृळ। याः। सऽरूपाः। विऽरूपाः। एकऽ
रूपाः। यासां। अग्निः। इष्ट्या। नामानि। वेद। याः। अंगिरसः। तपसा। इह। चक्रुः। ताभ्यः॥ ९८

पर्जन्य। महि। शर्म। यछ। याः। देवेषु। तन्वं। ऐरयंत। यासां। सोमः। विश्वा। रूपा
णि। वेद। ० प्रजाऽवतीः। इंद्र। गोऽस्थे। रिरीहि। प्रजाऽपतिः। मह्यं। एताः। रराणः।
विश्वैः। देवैः। पितृऽभिः। संऽविदानः। शिवाः। सतीः। उप। नः। गोऽस्थं। [illegible]। आ।
अकरित्यकः॥ तासां। वयं। प्रऽजया। सं। सदेम॥ २७॥ विऽभ्राट्। बृहत्। पिबतु।
सोम्यं। मधु। आयुः। दधत्। यज्ञऽपतौ। अविऽह्रुतं। वातऽजूतः। यः। अभिऽरक्ष
ति। त्मना। प्रऽजाः। पुपोष। पुरुधा। वि। राजति। विऽभ्राट्। बृहत्। सुऽभृतं। वा
जऽसातमं। धर्मन्। दिवः। धरुणे। सत्यं। अर्पितं। अमित्रऽहा। वृत्रऽहा। दस्युहंऽ
तमं। ज्योतिः। जज्ञे। असुरऽहा। सपत्नऽहा। ० उत्ऽतमं। विश्वऽजित्। धनऽजि
त्। उच्यते। बृहत्। विश्वऽभ्राट्। भ्राजः। महि। सूर्यः। दृशे। उरु। पप्रथे। सहः। ओजः।

अच्युतं।०।येन। इमा। विश्वा। भुवनानि। आऽभृता। विश्वऽकर्मणा। विश्वदेव्यऽवता।
२८॥ त्वं। त्यं। इटतः। रथं। इंद्र। प्र। आवः। सुतऽवतः। अशृणोः। सोमिनः। हवं। त्वं। मख
स्य। दोधतः। शिरः। अव। त्वचः। भरः। अगच्छः। सोमिनः। गृहं। त्वं। सं। इंद्र। मर्त्यं। आस्त्रऽ
बुध्नाय। वेन्यं। मुहुः। श्रथ्नाः। मनस्यवे।०। सूर्यं। पश्चा। संतं। पुरः। कृधि। देवानां। चित्।
तिरः। वशं॥ २९॥ आ। याहि। वनसा। सह। गावः। सचंत। वर्तनिं। यत्। ऊधऽभिः। आ।
याहि। वस्व्या। धिया। मंहिष्ठः। जारयत्ऽमखः। सुदानुऽभिः। पितुऽभृतः। न। तंतुं।
इत्। सुऽदानवः। प्रति। दुध्मः। यजामसि। उषाः। अप। स्वसुः। तमः। सं। वर्तयति।
वर्तनिं। सुऽजाततां॥ ३०॥ आ। त्वा। अहार्षं। अंतः। एधि। ध्रुवः। तिष्ठ। अविऽचाच
लिः। विशः। त्वा। सर्वाः। वांछंतु। मा। त्वत्। राष्ट्रं। अधि। भ्रशत्। इह। एव। मा। अप। एधि १

च्योष्ठाः। पर्वतःऽइव। अविऽचाचलिः। इंद्रःऽइव। इह। ध्रुवः। तिष्ठ। इह। राष्ट्रं। ऊं इति। धा
रय। इमं। इंद्रः। अदीधरत्। ध्रुवं। ध्रुवेण। हविषा। तस्मै। सोमः। अधि। ब्रवत्। तस्मै।
ऊं इति। ब्रह्मणः। पतिः। ध्रुवा। द्यौः। ध्रुवा। पृथिवी। ध्रुवासः। पर्वताः। इमे। ध्रुवं। विश्वं।
इदं। जगत्। ध्रुवः। राजा। विशां। अयं। ध्रुवं। ते। राजा। वरुणः। ध्रुवं। देवः। बृहस्प
तिः। ध्रुवं। ते। इंद्रः। च। अग्निः। च। राष्ट्रं। धारयतां। ध्रुवं। ध्रुवं। ध्रुवेण। हविषा। अ
भि। सोमं। मृशामसि। अथो इति। नः। इंद्रः। केवलीः। विशः। बलिऽहृतः। करत्॥ ३१॥
अभिऽवर्तेन। हविषा। येन। इंद्रः। अभिऽवावृते। तेन। अस्मान्। ब्रह्मणः। पते। अभि।
राष्ट्राय। वर्तय। अभिऽवृत्य। सऽपत्नान्। अभि। याः। नः। अरातयः। अभि। पृतन्यंतं।
तिष्ठ। अभि। यः। नः। इरस्यति। अभि। त्वा। देवः। सविता। अभि। सोमः। अवीवृधत्॥

प०अ०
१००

अभि। त्वा। विश्वा। भूतानि। अभिऽवर्तः। यथा। असंसि।०। असपत्नः। किल। अभुवं।
असपत्नः। असपत्नऽहा। अभिऽराष्ट्रः। विऽससहिः। यथा। अहं। एषां। भूतानां।०॥ २२॥
प्र। वः। ग्रावाणः। सविता। देवः। सुवतु। धर्मणा। धूःऽसु। युज्यध्वं। सुनुत। ग्रावाणः। अ
प। दुच्छुनां। अप सेधत। दुःऽमतिं। उस्राः। कर्तन। भेषजं। ग्रावाणः। उपरेषु। आ। म
हीयंते। सऽजोषसः। वृष्णे। दधतः। वृष्ण्यं। ग्रावाणः। सविता। नु। वः।० यजमानाय।
सुन्वते॥ २३॥ प्र। सूनवः। ऋभूणां। बृहत्। नवंत। वृजना। क्षाम। ये। विश्वऽधायसः।
अश्नन्। धेनुं। न। मातरं। प्र। देवं। देव्या। धिया। भरत। जातऽवेदसं। हव्या। नः। वक्षत्। आ
नुषक्। अयं। ऊं इति। स्यः। प्र। देवऽयुः। होता। यज्ञाय। नीयते। रथः। न। योः। अभिऽवृतः।
घृणिऽवान्। चेतति। त्मना। अयं। अग्निः। उरुष्यति। अमृतात्ऽइव। जन्मनः। सहसः। चि

१००

त्। सहीयान्। देवः। जीवातवे। कृतः॥ २४॥ पतंगं। अक्तं। असुरस्य। मायया। हृदा। प
श्यंति। मनसा। विपःऽचितः। समुद्रे। अंतरिति। कवयः। वि। चक्षते। मरीचीनां। पदं। इच्छं
ति। वेधसः। पतंगः। वाचं। मनसा। बिभर्ति। तां। गंधर्वः। अवदत्। गर्भे। अंतरिति। तां। द्यो
तमानां। स्वर्यं। मनीषां। ऋतस्य। पदे। कवयः। नि। पांति।०॥ २५॥ त्यं। ऊं इति। सु। वाजि
नं। देवऽजूतं। सहःऽवानं। तरुतारं। रथानां। अरिष्टऽनेमिं। पृतनाजं। आशुं। स्वस्तये।
तार्क्ष्यं। इह। हुवेम। इंद्रस्यऽइव। रातिं। आऽजोहुवानाः। स्वस्तये। नावंऽइव। आ। रुहे
म। उर्वी इति। न। पृथ्वी इति। बहुले इति। गभीरे इति। मा। वां। आऽइतौ। मा। पराऽइतौ।
रिषाम। सद्यः। चित्। यः। शवसा। पंच। कृष्टीः। सूर्यःऽइव। ज्योतिषा। अपः। ततान। सह
स्रऽसाः। शतऽसाः। अस्य। रंहिः। न। स्म। वरंते। युवतिं। न। शर्यां॥ २६॥ उत्। तिष्ठत। अ

प० अ०
१०१

व। पश्यत। इंद्रस्य। भागं। ऋत्वियं। यदि। श्रातः। जुहोतन। यदि। अश्रातः। मम
त्तन। श्रातं। हविः। ओ इति। सु। इंद्र। प्र। याहि। जगाम। सूरः। अध्वनः। विऽमध्यं। प
रि। त्वा। आसते। निधिऽभिः। सखायः। कुलऽपाः। न। वाजऽपतिं। चरंतं। श्रातं। मन्ये।
ऊधनि। श्रातं। अग्नौ। सुऽश्रातं। मन्ये। तत्। ऋतं। नवीयः। माध्यंदिनस्य। सवनस्य।
दध्नः। पिब। इंद्र। वज्रिन्। पुरुऽकृत्। जुषाणः॥ ३७॥ प्र। ससहिषे। पुरुऽहूत। शत्रू
न्। ज्येष्ठः। ते। शुष्मः। इह। रातिः। अस्तु। इंद्र। आ। भर। दक्षिणेन। वसूनि। पतिः।
सिंधूनां। असि। रेवतीनां॥ ०। पराऽवतः। आ। जगंथ। परस्याः। सृकं। संऽशाय।
पविं। इंद्र। तिग्मं। वि। शत्रून्। ताळ्हि। वि। मृधः। नुदस्व। इंद्र। क्षत्रं। अभि। वामं। १०१
ओजः। अजायथाः। वृषभ। चर्षणीनां। अप। अनुदः। जनं। अमित्रऽयंतं। उरुं।

देवेभ्यः। अकृणोः। ऊं इति। लोकं॥ ३८॥ प्रथः। च। यस्य। सऽप्रथः। च। नाम। आनुऽस्तु
भस्य। हविषः। हविः। यत्। धातुः। द्युतानात्। सवितुः। च। विष्णोः। रथंऽतरं। आ। ज
भार। वसिष्ठः। अविंदन्। ते। अतिऽहितं। यत्। आसीत्। यज्ञस्य। धाम। परमं। गुहा। य
त्। ०। भरत्ऽवाजः। बृहत्। आ। चक्रे। अग्नेः। ते। अविंदन्। मनसा। दीध्यानाः। यजुः।
स्कन्नं। प्रथमं। देवऽयानं। ०। आ। सूर्यात्। अभरन्। घर्मं। एते॥ ३९॥ बृहस्पतिः। न
यतु। दुःऽगहा। तिरः। पुनः। नेषत्। अघऽशंसाय। मन्म। क्षिपत्। अशस्तिं। अप। दुःऽ
मतिं। हन्। अथ। करत्। यजमानाय। शं। योः। नराशंसः। नः। अवतु। प्रऽयाजे। ०। अ
नुऽयाजः। हवेषु। ०। तपुःऽमूर्धा। तपतु। रक्षसः। ये। ब्रह्मऽद्विषः। शरवे। हंतवै। ऊं इति।
०॥ ४०॥ अपश्यं। त्वा। मनसा। चेकितानं। तपसः। जातं। तपसः। विऽभूतं। इह। प्रऽजां।

प०अ०
१०२

इह । रयिं । रराणः । प्र । जायस्व । प्रऽजया । पुत्रऽकाम ।०। दीध्यानां । स्वायां । तनूइति ।
ऋत्व्ये । नाधमानां । उप । मां । उच्चा । युवतिः । बभूयाः ।०। पुत्रऽकामे । अहं । गर्भं । अद
धां । ओषधीषु । अहं । विश्वेषु । भुवनेषु । अंतरिति । अहं । प्रऽजाः । अजनयं । पृ
थिव्यां ॥ अहं । जनिऽभ्यः । अपरीषु । पुत्रान् ॥ ४१ ॥ विष्णुः । योनिं । कल्पयतु । त्व
ष्टा । रूपाणि । पिंशतु । आ । सिंचतु । प्रजाऽपतिः । धाता । गर्भं । दधातु । ते । गर्भं । धे
हि । सिनीवालि । गर्भं । धेहि । सरस्वति । गर्भं । ते । अश्विनौ । देवौ । आ । धत्तां । पुष्क
रऽस्रजा । हिरण्ययीइति । अरणीइति । यं । निःऽमंथतः । अश्विना । तं । ते । गर्भं । हवा
महे । दशमे । मासि । सूतवे ॥ ४२ ॥ महि । त्रीणां । अवः । अस्तु । द्युक्षं । मित्रस्य । अ
र्यम्णः । दुःऽआधर्षं । वरुणस्य । नहि । तेषां । अमा । चन । न । अध्वऽसु । वारणेषु । १०२

ईशे । रिपुः । अघऽशंसः । यस्मै । पुत्रासः । अदितेः । प्र । जीवसे । मर्त्याय । ज्योतिः ।
यच्छंति । अजस्रं ॥ ४३ ॥ वातः । आ । वातु । भेषजं । शंऽभु । मयःऽभु । नः । हृदे । प्र । नः ।
आयूंषि । तारिषत् । उत । वात । पिता । असि । नः । उत । भ्राता । उत । नः । सखा । सः । नः ।
जीवातवे । कृधि । यत् । अदः । वात । ते । गृहे । अमृतस्य । निःऽधिः । हितः । ततः । नः । देहि ।
जीवसे ॥ ४४ ॥ प्र । अग्नये । वाचं । ईरय । वृषभाय । क्षितीनां । सः । नः । पर्षत् । अति । द्वि
षः । यः । परस्याः । पराऽवतः । तिरः । धन्व । अतिऽरोचते ।०। यः । रक्षांसि । निऽजूर्वति । वि
षा । शुक्रेण । शोचिषा ।०। यः । अस्य । पारे । रजसः । शुक्रः । अग्निः । अजायत ।०।
४५ ॥ प्र । नूनं । जातऽवेदसं । अश्वं । हिनोत । वाजिनं ।०। अस्य । प्र । जातऽवेदसः । वि
प्रऽवीरस्य । मीळ्हुषः । महीं । इयर्मि । सुऽस्तुतिं । याः । रुचः । जातऽवेदसः । देवऽत्रा । ह

प० अ० व्यऽवाहनीः। ताभिः। नः। यज्ञं। इन्वतु॥ ४६॥ आ। अयं। गोः। पृश्निः। अक्रमीत्। अ
१०३ सदत्। मातरं। पुरः। पितरं। च। प्रऽयन्। स्वऽरिति स्वः। अंतरिति। चरति। रोचना।
अस्य। प्राणात्। अपऽअनती। वि। अख्यत्। महिषः। दिवं॥ त्रिंशत्। धाम। वि। रा
जति। वाक्। पतंगाय। धीयते। प्रति। वस्तोः। अह। द्युऽभिः॥ ४७॥ १ ऋतं च सत्यं चा
भी धात्तपसोध्यजायत॥ ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रोऽअर्णवः॥ समुद्राद
र्णवादधिसंवत्सरो अजायत॥ अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी॥ सू
र्याचंद्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत् दिवं च पृथिवीं चांतरिक्षमथो स्वः॥ ४८॥
संऽसं। इत्। युवसे। वृषन्। अग्ने। विश्वानि। अर्यः। आ। इळः। पदे। सं। इध्यसे। सः। १०३
नः। वसूनि। आ। भर॥ सं। गच्छध्वं। सं। वदध्वं। सं। वः। मनांसि। जानतां। देवाः। भागं।

यथा। पूर्वे। संऽजानानाः। उपऽआसते। समानः। मंत्रः। संऽइतिः। समानी। स
मानं। मनः। सह। चित्तं। एषां। समानं। मंत्रं। अभि। मंत्रये। वः। समानेन। वः। हवि
षा। जुहोमि। समानी। वः। आऽकूतिः। समाना। हृदयानि। वः। समानं। अस्तु।
वः। मनः। यथा। वः। सुऽसह। असति॥ ४९॥ इतिअष्टमाके अष्टमोध्यायः॥
श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

इदं पुस्तकं ऐनापुर इत्युपनामक नारायणशर्मणः तत्सुत
शेषभट्टेन संपादितं॥ पर पुस्तक अभिलोषेणाधः॥ आर्जितं
भूरिकष्टेन पुस्तकं लिखितं मया॥ हर्तुमिच्छति यः पापी तस्य वंशः
क्षयो भवेत्॥ शुभं भवतु॥ श्रीरस्तु॥ ॥ छ॥

१०५

॥ ॥ इतिअष्टमाष्टकपदेंसमाप्ता ॥ ॥
॥ शेषोनारायणभट्टेनापुरकरसार्थंपरो[illegible]कारार्थं

१०८